ERKELEY
BRARY
IVERSITY OF
ALIFORNIA

Scarce
12-15-

R PROBSTHAIN

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

http://www.archive.org/details/dictionaryinassa00bronrich

A

DICTIONARY

IN

ASSAMESE AND ENGLISH.

অসমিয়া আৰু ইংৰাজি

অভিধান।

COMPILED

BY

M. BRONSON,

AMERICAN BAPTIST MISSIONARY.

First Edition.

AMERICAN BAPTIST MISSION PRESS.

SIBSAGOR.

[800 *copies.*] 1867.

LOAN STACK

W. Ward, Printer.

PK1556
B8

PREFACE.

ASSAMESE is the language usually spoken by the entire population of the Brahmaputra Valley, and in most cases it is the only medium of intercourse with the bordering Hill Tribes. There is nothing to show that the Assamese race and their language have not existed in this Valley from time immemorial; and it is surprising that, during the change of rulers, the oppression and misrule to which they have been subjected, there are so few traces of any material change in their language. The Ahoms, a branch of the great Shan or Tai race, conquered Assam at an early period, and governed it for many hundred years, until it passed into the hands of the present Government; but scarcely a trace of their language is found in the present dialect of the Assamese. The Burmese, the Mohammedans, and powerful Cachari Tribes have in turn waged war upon Assam without affecting the language. This may serve to show the love of a people for their own tongue, and that if we would confer upon them the blessings of science and the true Religion, the most direct and successful medium is their own vernacular.

Unfortunately an impression has prevailed that Assamese and Bengali are identical or nearly so. Hence all the Schools, Courts, and official business of every kind are conducted in Bengali. This has greatly retarded the cause of education and general progress among the masses. They have no inclination to abandon their own for a foreign dialect. The higher classes, seeing their own language ignored, strive to obtain a sufficient knowledge of Bengali to fill Government offices; but they never feel at home in the language. In the family and social circle, nothing but the vernacular is spoken. Were Government now to abandon the country, Assamese would supersede all other dialects simply because it is the language of the masses.

That eminent linguist Max Muller tells us, that "there is hardly a language that in some sense may not be called a mixed language. No nation or Tribe was ever so completely isolated as not to admit a certain number of foreign words." Again, "It matters not how many words may be derived in common from another language,

it does not prove the identity of any two dialects. It is to the *grammar* that we must look, to decide their identity."

Now in regard to the supposed identity of Assamese and Bengali, let it be borne in mind that wherever Hinduism goes, it takes its sacred language, the Sanscrit, along with it. In all the dialects of India, spoken by Hindoos, religious and scientific terms are mostly of Sanscrit origin, modified more or less by the peculiarities of each dialect. But the grammars of these dialects are different; hence they are distinct languages, notwithstanding they have many words in common. So in the case before us. Both Assamese and Bengali borrow largely from the Sanscrit, but the grammars are quite different, as will be readily seen by comparing them together. It might as well be said that French and Italian are one language, because both are sprung from the Latin, as that Bengali and Assamese are one, because they borrow in common from the Sanscrit.

After thirty years familiar acquaintance with the people, I am fully persuaded that it is a mistake to ignore their language. It ought rather to be cultivated. If suitable encouragement were given, the educated Assamese would soon supply vernacular School Books, and a new impulse in favor of education would manifest itself among the masses. In no other way can education ever be popularized among them.

In regard to the present work, it is the first Dictionary of the language ever published, and has necessarily been a difficult task. In the fourteen thousand words here collected, will be found many in daily use by the people, that no Bengali scholar will understand. Many of these words have been written as they dropped from the lips of the people. While I have thus endeavored to give the spoken language, I have also inserted the more common Sanscrit words that are used in the *Puthis*, and therefore known to the people. These words are also used in our School Books, and Scripture Translations. But it should be borne in mind that they are often used in Assamese, with a modified meaning, and a different pronunciation. A few words are used with a slight difference of form and pronunciation. These have been placed together as one word, and coupled by a bracket. English definitions have been simplified and

varied as much as space will allow, for the sake of those who are learning English. As the language has hitherto had no standard, and has been used vaguely, I am aware that this first edition, like all other first attempts of the kind, must be left more or less imperfect. No word however has been allowed to pass without careful examination; and when doubts have existed, the oldest and best informed of the people have been consulted.

I am greatly indebted to the Rev. Dr. Brown, for a valuable list of words, and definitions partly given, all in the vernacular. The Rev. Mr. Whiting also printed a list of words as far as the letter ৱ, without definitions.

The system of Orthography adopted in this work, is that of *Joduràm Borua*, a learned Assamese Pundit, which it is believed much better corresponds with the actual pronunciation of the people than any other system met with. (See "Introduction to Brown's Grammatical Notices," Page IX.)

Suggestions from every quarter for the improvement of the work will be thankfully received, and borne in mind in the revision for a second Edition.

For the liberal contributions received, I beg to return many thanks. Should health and means permit, a second Volume, the corresponding English and Assamese, will follow.

M. Bronson.

Nowgong, Aug. 12th 1867.

আভাস।

সকলো জাতি মানুহৰ মাজত নিজ মাত্রি ভাসা আদৰনিয়। সেয়ে জিমান কি খিন আৰু অসোভিত নহওক, তেও আপোন ভাসা বুলি নেৰে। ৰন বিগ্রহ, ৰাজ্য ভগা আৰু নতুন ৰাজ্য পতা, এনে দুঘটনাৰ পৰা, বা নানা বিদেসি ভাসা সিকাতে মাত্রি ভাসাক গুচাৰ নোআৰে। আমাৰ এই অচম দেসত ইয়াৰ প্রমান দেখা গৈচে। পুৰ্বে আহোম ৰজা সকলে এই দেস জই কৰি, স স বচৰ ভোগ কৰিলে। তেওঁবিলাকৰ ভাসা খামতি জাতিৰ সমন্ধিয় এক ভাসা আচিল; কিন্তু এনে অতি আচৰিত জে ৰজা সকলৰ ভাসাই অচমিয়া ভাসাৰ একো হানি নকৰি, এতিয়া প্রাই সেই ভাসা আপুনি লোপ হল। এই দৰে, মান আৰু মচলমানৰ সৈন্যে বাৰে বাৰে এই দেসত ৰন কৰি দেসৰ বহু উত্-পাত কৰিলে; তথাপি ভাসাৰ একো লৰ নহল। আৰু বর্তমান কালত এই দেস ইংলণ্ডিয় সকলৰ অধিন হোআত, তেওঁবিলাকে অচমিয়া ভা-সাৰ প্রতি বিসেস সহাই নহৈ, বঙ্গালি ভাসাক নিজ মাত্রি ভাসা বুলি, গৱর্নমেণ্টৰ সকলো কৰম আৰু স্কুল আদিতো সেই ভাসাকে বেৱহাৰ কৰে; তাতে আমাৰ অচমিয়া মানুহ এভাগে জিবিকাৰ উপাইৰ নিমিতে বহু সুমেৰে বিদেসি ভাসা সিকে; আৰু কিচু বঙ্গালি কথা লিখিৰ বুজিৰ পাৰিলে, কাচা-ৰিসৈ গৈ, তাত বঙ্গালি অচমিয়া দুয়োকো মিহলাই আৰজি আদি লিখি জিবিকাৰ উলিয়াই। কাচাৰি ঘৰত দিনৰ দিণ্টো হিন্দুস্থানি, বঙ্গালি আৰু কেতিয়াবা কেতিয়াবা কিচু অচমিয়া কথাও মিহলাই কাম কাজ কৰে; কিন্তু আপোন ঘৰ পৰিয়াল পোআ মাত্রে, সুধ কৃপে নিজ মাত্রি ভাসাৰে আ-লাপ কৰে। এই দৰে প্রাই ৩০ ত্রিচ বচৰ গল, কিন্তু অসমিয়া ভাসা ব্রহ্মপুত্র নদিৰ সোঁতৰ নিচিনাকৈ ৰাজ্যৰ মাজত একে দৰে চলি আচে, আৰু আগলৈকো চলিব।

এতেকে, এই দেসৰ উনতিৰ নিমিতে নিজ মাত্রি ভাসা উতম কৰিব লাগে। পুৰ্বে বঙ্গালি আদি অনেক ভাসা অতি খিন আচিল; কিন্তু এতিয়া উতম কৰা হৈচে; এই কৃপে আমাৰ এই দেসি গ্যানি লোক সকলেও নিজ মাত্রি ভাসাক উতম কৰিব পাৰে; বিসেসকৈ জি সকলে ইংৰাজি ভাসাৰে ন ন গ্যান বিদ্যা সিকিচে, তেওঁবিলাকে একে আলচেৰে সেই গ্যান বিদ্যাৰ দ্বাৰাই অচমিয়া ভাসাৰে নানা বিধ স্কুলৰ পুথি চাপিলে দেসত গ্যান বিদ্যা বাৰ্হিব, আৰু ক্রমে ক্রমে ভাসাও উতম আৰু সকলোৰে মান্যৰন্ত হৈ জাব।

সকলো পুথিৰ মাজত অভিধান অতি প্রয়োজনিয়। অনেক ইংৰাজি লোকে অচমিয়া ভাসা সিকিবলৈ ইচা কৰে, আৰু অনেক অচমিয়া লো-কেও ইংৰাজি ভাসা সিকিবলৈ সুম কৰি আচে। সকলোৰে উপকাৰৰ নিমিতে অচমিয়া ভাসাৰে এই প্রথম অভিধান সমাপ্ত কৰিলোঁ। ইয়াত

১৪০০০ চৈধ্য হেজাৰ নাম সদ আচে, তাৰ অর্থ অচমিয়া আৰু ইংৰাজি, এই দুই ভাসাৰে দিয়া হল। উতম উতম পণ্ডিত, আৰু জনা লোকৰ সহাই লৈচিলোঁ, আৰু অনেক বচৰৰ পৰা সদ্ধ গোটাই, তাৰ অর্থ লিখা হৈচে; তাতো কোনো কথাৰ সন্দেহ লাগিলে, অন্য অনেক জনা লোকে সৈতে বিচাৰ কৰা গল; তেও ইয়াত জি অসুধ ওলাই, পণ্ডিত সকলে তাত দোস নধৰি, আমাক জনালে বৰ উপকাৰ মানিম; আৰু পুনৰ্বাৰ চাপোঁতে তাক সংসোধন কৰা জাব।

ইংৰাজি আৰু অচমিয়া ভাসাৰে, এই পুথিৰ দুতিয় ভাগো আৰম্ভন কৰা গৈচে। ইতি ॥

জিলা নগাওঁ আচাম,
সন ১৮৬৭ ইং তাং ১২ আগষ্ট।

এম ব্রুন্সন।

ASSAMESE ALPHABET.

অ		o (*or* a)	ঐ	ৈ	oi (ai)
আ	া	a (á)	ও	ো	ó
ই	ি	i	ঔ	ৌ	ou
উ	ু	u	অং	ং	ong
এ	ে	e			

ক	k	ড	ḍ	দ	b
খ	kh	ঢ	ḍh	ভ	bh
গ	g			ম	m
ঘ	gh	ত	t	য় য	y
ঙ ং	ng	থ	th	ব ্ব	r
চ	s (ch)	দ	d	ল	l
জ	j	ধ	dh	ৱ	w
ঞ ঁ	n̲	ন	n	স	s, h
ট	ṭ	প	p	হ	h
ঠ	ṭh	ফ	ph		

COMPOUND FORMS.

ক্র kr,	ক্ত kt,	গ্ন gn,	ঙ্ক ngk,	ঙ্ক্ষ ns,	ঞ্জ nj,
ণ্ট nṭ,	ণ্ঠ nṭh,	ণ্ড nḍ,	ত্ন tn,	ত্ম tm,	ত্র tr,
ত্রু tru,	দ্ধ ddh,	দ্ম dm,	দ্ভ dbh,	দ্ব dw,	ন্ত nt,
ন্ত্র ntr,	ন্তু ntu,	ন্থ nth,	ন্দ nd,	ন্দ্র ndr,	ন্দ্রু ndru,
ন্ধ ndh,	ন্ন nb,	ন্ম nm,	ন্স ns,	প্ত pt,	প্ন pn,
প্ল pl,	ব্দ bd,	ভ্রু bhru,	ম্প mp,	ম্ব mb,	ম্ভ mbh,
ল্প lp,	ষ্ট st,	ষ্ঠ sṭh,	স্ক sk,	স্ত st,	স্ত্র str,
স্তু stu,	স্থ sth,	স্ন sn,	স্প sp,	স্ব sw,	স্ম sm,
স্রু sru,	ৰু ru,	হু hu,	হ্ম dru,	হ্ম hm.	

A

DICTIONARY,

ASSAMESE AND ENGLISH.

অক

অ, The first vowel in the Alphabet. In Assamese the sound fluctuates between long and short o, as in the two syllables of the word *morrow*. It is inherent in every consonant; but the mark (্) placed underneath suppresses the vowel sound. Native writers denote the long sound of অ, by a circumflex, as কঁলা *black*; মঁহ a *buffalo*. Before a vowel অ becomes অন. As a prefix it is equivalent to *un*, *no*, *not*.

অ আই, *interj.* আচৰিত মনা মাত, a particle expressing surprise.

অংস, *s.* ভাগ, ডোখৰ, খণ্ড, a share, division, piece.

অংসি, *s.* ভাগি, ভাগৰ গৰাকি, a partner, a sharer.

অঁকৰা, *a.* আঁকৰা, কথা কব নোআৰা, নিৰ্বোধ, dumb, having an impediment in the speech; *s.* a dunce, a stupid fellow.

অঁকা, *a.* আঁক বাঁক কৰা, চিন দিয়া; এক পৰ্বতিয়া জাতি, marked, tattooed; *s.* a hill tribe of Assam.

অঁকা বাঁকা, *a.* নানা বৰনিয়া, আঁকু বাঁকু, of diverse colours, striped.

অঁকিওআ, *a.* আঁচ দিয়া, অঁকা, চিটচিট কৰাৰ চিন, marked, striped, tattooed.

অঁটা, *a.* জোৰা, কুলুআ, enough, sufficient.

অঁতোআ, *s.* মৰা পোঁচা, পৰিপাটি, সজ কৰা, ভগা চিগা বস্তু, the act of putting in order, mending, repairing.

অঁৰা, *a.* গণ্ডা, চাইটিয়াকৈ লেখ কৰা, a term used in counting by fours.

অঁহ, *interj.* খঙ্গ উঠা মাত, an exclamation of anger or indignation.

অঁহিয়া, *a.* আঁহ থকা, stringy, fibrous.

অকঁটলা, *a.* ঠাল ঠেঙ্গুলি নকটা, আখি নকঁৰলা, not pruned, not trimmed.

অকটা, *a.* কেহা তিতা লগা, ঘিন ঘান নাইকিয়া, unpalatable, without disgust or aversion.

অকটুৱ, *a.* কঠিন নোহোআ, কোমল, not cruel or unfeeling, not harsh, insipid or disagreeable to the ear, mild, soft.

অকঠিন, *a.* টান নোহোআ, উজু, ঢিল, সুগম, soft, easy to do, not abstruse.

অকণ্টকা, *a.* জেঙ্গা নাইকিয়া, অচিন্তা, সুকলম, free from any thing that occasions anxiety, at ease, without an enemy.

অকথনিয়, *a.* কৱলৈ অজোগ্য, কৈ ওৱ পেলাব নোআৱা, unspeakable, beyond expression.

অকথা, *s.* হৱ নলগা কথা, অনিয়াই, দুষ্কৱম, improper talk, obscene language, misconduct, injustice.

অকপট, *s.* কপট নাইকিয়া, সাধু, sincerity, frankness, honesty.

অকপটি, *a.* সৱল, হোজা, পোন, অকুটিল, without hypocrisy, sincere, frank, honest, open-hearted.

অকম্পুন, *a.* নকঁপা, থিৱ, নৱলা, not agitated, quiet, unmoved.

অকৰুনা, *a.* নির্দয়া, কঠিন মন, নিমৱমিয়াল, unmerciful, unpitying, hard-hearted.

অকর্ম, *s.* কুকৱম, দুস্কিয়া, a bad action, wickedness.

অকর্মন্য, *a.* অকামিলা, কোনো কামৱ জোগ্য নোহোআ, fit for nothing, worthless, useless.

অকল, *a.* গুটিয়া, অকলসৱিয়া, কেৱল, মাত্র, single, alone, only.

অকলঙ্ক, *s.* নির্দোস, অপজস নোহোআ, সুধ, purity, immaculateness.

অকলঙ্কি, *a.* চেকা নলগা, নির্দুসি, বাদ নাইকিয়া, spotless, untarnished, without blemish, stainless.

অকলসৱিয়া, *a.* লগ নাইকিয়া, alone.

অকলে, *ad.* লগ সঙ্গ নোহোআকৈ, separately, singly, by one's self.

অকল্যান, *s.* অমঙ্গল, অসুভ, আপদ, a misfortune, adversity, evil.

অকস্মাত, *ad.* হঠাত, আচম্বিত, গিৱিসাই, ঘুপুৱাই, চমকুকৈ, suddenly, abruptly, unexpectedly.

অকহি পুৰুস, *s.* আদি পুৰুস, একৈচ পুৰুস, ancestors, forefathers, progenitors.

অকাজ, *a.* অকাৱন, অকার্জ্য, অকাম, useless, without cause.

অকাৱু, *a.* চল নোপোআ, কৱিৱলৈ আচল, difficult, perplexing, intricate.

অকামিলা, *a.* একো কামৱ জোগ্য নোহোআ, আবালচন্দ, unserviceable, useless, worthless.

অকাৱন, *a.* কাৱন নথকা, বেথা, এনেই, without cause or reason, fruitless, in vain.

অকার্জ্য, *s.* অনুচিত কৰম, অজুগুত কাম, an improper work or action, wickedness, wrong.

অকার্জ্য ভাগি, *a.* অকর্ম্মা, কাম কাজ কৰিব নজনা, কোনো কামৰ বুজ নোপোআ, worthless, useless, stupid.

অকাল, *a.* অসময়ই, কাল পুৰ নোহোআ, অনিয়মিত বেলা, premature, out of season.

অকাল মিত্যু, *s.* অকালত মৰা, আদবয়সতে মিত্যু হোআ, premature death, early or accidental death.

অকিৰ্ত্তন, *a.* অপ্রকাস, প্রচাৰ নকৰা, unpublished, unpromulgated.

অকিৰ্ত্তি, *a.* জসস্যা হিন, দুর্নাম, অখ্যাতি, without renown, infamous.

অকিৰ্ত্তিম, *a.* সুধ, ভাঁজ নাইকিয়া, দ্রিত, genuine, real, unalloyed, pure.

অকুটিল, *a.* অকপট, সুধ, পোন, sincere, honest guileless.

অকুমাৰ, *s.* ডেকা লৰা, ডেকা, a boy under the age of puberty.

অকুমাৰি, *s.* গাভৰু চোআলি, ডেকেৰি, a girl under the age of puberty.

অকুলন, *a.* কম, নটা, deficient, wanting, insufficient.

অকুলিন, *a.* অজাতি, নিচ জাতিয়া, আন কুলিয়া, of low caste, unprivileged, untitled, ignoble.

অক্রম, *a.* লেটিপেটি, বেমেজালি, অনিয়মিত, want of order, irregularity.

অক্রিতগ্য, *a.* সলাগ নোলোআ, উপকাৰ নমনা, unthankful, ungrateful.

অক্রিপা, *s.* নির্দয়া, কাঠচিত, নিমৰম, hardheartedness, unmercifulness.

অক্রিয়া, *s.* অকৰম, অধৰম, inaction, improper action, irreligion.

অক্রোধ, *a.* খঙ্গ নাইকিয়া, জুৰ, dispassionate, placid, tranquil; *s.* the restraint of anger, dispassionateness, calmness.

অক্লেস, *s.* দুখ নাই, অনায়াস, the absence of distress, fatigue or difficulty, well being.

অক্লেসে, *ad.* সুচলে, উজু কপে, দুখ নোহোআকৈ, with facility, easily.

অখটি, *s.* আওখটি, লৰা আদিৰ পেঁচাল, আহুকাল, a childish whim, fancy, caprice.

অখণ্ড, *a.* গোটেইটো, ভাগ নকৰা, নভগা নিচিগা, সর্ৱকাল থকা, whole, unbroken, undivided, continuous.

অখণ্ডন, *s.* নুগুচা, সর্ৱত্তিকাল থকা, নখণ্ডা, the non removal of a difficulty or evil, whole, unbroken, non refutation, continuity.

অখাদ্য, *a.* খাব নোপোআ বেহানি, নোখোআ, not fit for food, forbidden food, not eatable.

অখালড়াৰ, *s.* বিনা দোসত ভবনি, the payment of an unjust demand.

অখিওআ, *s.* থোকৰ পৰা আখি খহোআ, the act of separating the several clusters of a bunch of fruit.

অখিচ, *s.* অসিষ্ট, লেতেৰা, নিচ মানুহ, a low untidy slovenly person.

অখিন, *a.* নিখিনোআ, পুৰ, মঙ্গহিয়াল, পুষ্ট, not lean, fat, fleshy.

অখিয়া, *a.* আখি থকা, having fruit in clusters.

অখিল, *s.* সমস্ত, গোটেই জগত, every thing, the world; *a.* whole, entire.

অখ্যই, *a.* খ্যই নোহোআ, অবিনাসি, জাউতিজুগিয়া, unwasting, imperishable, undecaying, everlasting.

অখ্যই অব্যই, *a.* বাহিয়াল, নুদুকুআ, unfailing, inexhaustable.

অখ্যত, *a.* ঘা নলগা, খুন নোহোআ; আৰৈ চাওল, undamaged, unbroken, unbruised. *s.* sun-dried rice.

অখ্যতা, *s.* এঁৰা চোআলি, কুমাৰি, a virgin.

অখ্যম, *a.* অসমর্থ, সক্তিহিন, নোঅৰা, unable, insufficient, impotent.

অখ্যৰ, *s.* আখৰ, a letter of the alphabet, a type.

অখ্যাতি, *s.* কুজস, অমর্জতা, দুর্নাম, disrepute, dishonor.

অখ্যোমা, *a.* দাই দোস নেৰা, খেমা নকৰা, unforgiving, implacable.

অখ্যৌহিনি, *s.* সৈন্যৰ সংখ্যা বিসেস, a complete army, consisting of 109, 350 foot, 65,640 horse, 21,870 chariots, and 21,870 elephants.

অগতি, *a.* নিৰাসুই, নর্কি, destitute of a refuge, without remedy, lost to all hope of final happiness.

অগতিৰ গতি, *s.* অনাথৰ নাথ, helper of the helpless.

অগনন, } *a.* অলেখা, গনিব নোঅৰা, বিস্তৰ, অসিমা, uncounted, incal-
অগন্য, } culable, innumerable, countless.

অগম, *a.* নিচৈ নাইকিয়া, অসঞ্চাৰ, নেদেখা নুসুনা, without conception hint or suspicion.

অগম্য, *a.* জাব নোঅৰা, বুধিৰ অগোচৰ, impassable, impenetrable, impracticable, beyond conception.

অগম্যাগমন, *s.* জাব নলগালৈ জোআ, আপোনাৰ সমন্ধিয়া তিৰোতাক গমন কৰা, unlawful cohabitation, incest.

অগৰ বগৰ, *a.* ইফাল সিফাল, লৰ চৰ, ই সি বস্তু, this way and that way, wavering, unsettled, unsteady, this and that.

অগৰু, *s.* আগৰ কাঠ, এবিধ চন্দন, a species of sandal wood.

অগর্বি, *a.* গর্বি নোহোআ, নিৰহঙ্কাৰি, not proud, not arrogant.

অগর্হি, *a.* কুৰুপ, অসুৰুনি, ভাঁজ লগা, ill-formed, mis-shapen, ugly.

অগর্হিত, *a.* নিন্দাৰ বা ঘিনাৰ নোঅৰা, not despicable, irreproachable.

অগাধ, *a.* অতি গহিন, বৰ দ, বৰ গম্ভিৰ, আথাউনি, very deep, profound, fathomless.

অগা পিচা, *s.* আগ পাচ, first or last, sooner or later.

অগা বগা, *s.* আগচি ধৰা, বাট ভেঁটি ধৰা, বাধা জনমোআ, hindrance, obstruction, the act of hedging up a way.

অগিয়া বগিয়া, *s.* একেটা বনকে উটা পুটাকৈ দুটাই কৰা, emulation, rivalry, evasion, subterfuge.

অগুন, *a.* গুন নাইকিয়া, নিস্ফল, bad, useless, worthless.

অগুৰুআ *a.* গুৰু গোঁসাই নাইকিয়া, গোঁসাই নমনা, অনবনিয়া, অভকতিয়া, not discipled, not obeying a priest, or the rules of the Hindoo religion.

অগুনকাৰি, *a.* উপকাৰ নমনা, অসলাগি, ungrateful, unthankful.

অগোচৰ, *a.* নে দেখা নুসুনা, সাপ্যাত নোহোআ, unseen, unheard of, not under the cognizance of the senses.

অগ্নি, *s.* জুই, অগনি, হুতাসন, বহ্নি, fire; any violent passion or emotion, as *kam ogni, prem ogni, krudh ogni.*

অগ্নি কনা, *s.* ফিৰিঙ্গটি, জুই আঙ্গনি, a spark of fire.

অগ্নিকলাই, *s.* বৰ খঙ্গ, কলাই খাৰৰ দৰে উঠা, চোকা, irascibility, quick tempered, hasty.

অগ্নিকাঁৰ, *s.* অগ্নিসৰ, অগ্নিবান, বজ্ৰ, a fiery dart, a thunderbolt.

অগ্নিকুণ্ড, *s.* হোমৰ জুইৰ গাঁত, জুইসাল, নৰক, a sacrificial pit, a fiery furnace, hell.

অগ্নিকোন *s.* পুবৰে দখিনৰে মাজৰ চুক বা দিস, the southeastern point of the compass.

অগ্নিজাল, *s.* জুইৰ তাপ, the heat of fire.

অগ্নিমই, *a.* অগ্নিৰ নিচিনা, খঙ্গাল, উগ্ৰ, like fire, fiery, high tempered, passionate.

অগ্নিসিখা, *s.* জুইৰ জিবা বা আগ, a flame, a tongue of fire, a blaze.

অগ্যাত, *a.* নজনা, নুবুজা, unknown.

অগ্যাতি, অগিয়াতি, *a.* নিজ বন্ধুহ পৰিয়াল নোহোআ, destitute of relations, not related to.

অগ্যান, অগিয়ান, *s.* গ্যান হিন, নিৰ্বোধ, মুৰ্খ, নজনা, ignorant, want of knowledge.

অগ্যানি, অগিয়ানি, *a.* পৰ্হিৰ সুনিৰ ন জনা, নিৰ্বোধ, মুৰ্খ মানুহ, ignorant, unlearned.

অগ্র, *s.* আগ, পূর্ব, আগালি, মুৰ, the point, the top, head, front, peak or pinnacle, a preliminary; *a.* first, preliminary.

অগ্রগনি, *a.* প্রথম, আগ বঢ়ুআ, first in place, first in order of precedence whether in a good or bad sense; *s.* a leader.

অগ্রাজ্য, *a.* লৱ নলগিয়া, পতিয়াৱ নলগিয়া, unacceptable, unworthy to be received or believed.

অঘটন, *s.* নঘটা, নোহোআ কথা, নৰ্জা, the non occurrence of an event, the non accumulation of property; *a.* unusual, not happening.

অঘাইত, *a.* ৰৱ, অতিসই, মহা, দুষ্ট, ভয়ানক, very great, monstrous, enormous, frightful.

অঘিন, *s.* ঘিন নাই, বিকচিনা ন লগা, without antipathy or disgust, without abhorrence or aversion.

অঘোৰ, *a.* মুদু, খঙ্গ ৰাগ নাইকিয়া, not gloomy, cheerful, lively.

অঘোৰি, অঘৰি, } *s.* ঘৰ নাইকিয়া, জুগি জাতি বিসেস, without a house or fixed habitation, a class of wandering mendicants.

অঘ্রান, *a.* ঘ্রান নোহোআ, গন্ধ নোলোআ, inodorous, destitute of smell.

অঙ্ক, *s.* সংখ্যা, গননা বিদ্যা, a numerical figure, the science of arithmetic.

অঙ্কিত, *a.* চিন দিয়া, আঁক দিয়া, marked, paged.

অঙ্কুৰ, *s.* গাজ, গজালি, ফুল আদিৰ কোঁহ, a sprout, a seed bud, a germ.

অঙ্কুস, *s.* গজাঙ্কুস, লাংচিং, আঁকুহি, an elephant goad, an iron hook used in driving elephants.

অঙ্গ, *s.* হাত ভৰি আদি সৰিলৰ ভাগ, a member of the body, a limb, a part.

অঙ্গ প্রত্যঙ্গ, *s.* হাত ভৰি আদি সৰু বৰ সৰিলৰ সকলো ভাগ, the body and its members, the whole body.

অঙ্গস্ত্র, *a.* দৰিদ্র, একো নাইকিয়া, খিনোআ, ভাগি চিগি জোআ, having nothing, stripped of every thing, emaciated, dilapidated.

অঙ্গিকাৰ, *s.* প্রতিগ্যা, দিম বা কৰিম বুলি গাত লোআ, a promise, agreement, engagement.

অঙ্গিভঙ্গি, *s.* গা হাত ভেঙ্গুৰা কৰা, a distortion of the body.

অচত্র, *a.* চত্র নাই, ৰজা ভগা দেস, অৰাজ, without a royal umbrella, *i. e.* without a king or ruler.

অচন্দ্রাই, *s.* বাঙ্গুৰ বেদনা, মুৰ ফুৰনি, ৰাই জাঁই, vertigo, giddiness.

অচম্বিত, *a.* অকস্মাত, আচৰিত, astonishing, surprising, sudden.

অচর্দ্ধা, *s.* অসুধা, অমান্য, আমনি, হেলা, incredulity, disregard.

অচল, *a.* লৱ চৱ নকৰা, ঠৱ, অলৱ, immovable, torpid, fixed.

অচলা, *a.* বহু সম্পত্তিবে চহকি, ধনি, wealthy, rich, opulent, affluent.

অচার সঁচার, *s.* নাইকিয়া, নুসুনা নেদেখা, অহা জোআ নকৰা, not to be found, without trace or vestige.

অচিদ্র, *a.* চিদিৰ নাইকিয়া, নিৰিন্ধা, নিৰ্দুসি, not pierced, faultless, irreproachable.

অচিন, *s.* চিন নোহোআ, আচহুআ ঠাই বা মানুহ, without sign or vestige, a strange place or person.

অচিনাকি, *s.* চিনাকি নোহোআ, a stranger.

অচিন্তন, *s.* চিন্তা ন কৰা, ন ভৱা, carelessness, indifference, without reflection.

অচেতন, *a.* সাৰে ন থকা, বিচেষ্টা, তত গ্যান নাইকিয়া, unconscious, void of reflection, senseless, inanimate.

অচেদ অভেদ, *a.* ন কটা, প্রিথক নোহোআ, নেৱা নেপেৱা, undivided, incessant.

অচেষ্টা, *s.* পুৰুসার্থ বা কার্বাৰ ন কৰা, হেলা, without exertion, inaction, trifling.

অজই, *a.* জিনিৰ নোআৰা, unconquerable, invincible.

অজগৰ, *s.* বৰ সাপ, a large serpent, (the boa constrictor.)

অজগৌ, *a.* একো ন জনা, অজলা, গোটগৰু, stupid, ignorant, *s.* a dunce.

অজতন, *a.* জতন নকৰা, কার্বাৰ নাইকিয়া, without endeavor, at ease.

অজতনে, *ad.* অজতেন, সহজে, সুগমে, easily, with facility, without effort.

অজৰ অমৰ, *a.* ৰোগ বা মৰনৰ অধিন নোহোআ, চিৰজিবি, not subject to the infirmities of age or death, immortal.

অজলা, *a.* নির্বোধ, নজনা, foolish.

অজাচিত, *a.* নোখোজা, নিচিবাকৈ পোআ, এনেই পোআ, obtained without asking, unrequested, unsought.

অজাত, *a.* নোপজা, জাত কুল নোহোআ, unproduced, unborn, having no caste.

অজাতবিয়া, *a.* জাত এৰা, ভালৰ পৰা বেয়া হোআ, বেয়া, unlike the original, deteriorated, of bad origin, bad.

অজাত সত্রু, *s.* প্রধান সত্রু, নোহোআ নোপজা সত্রু, a chief enemy, an enemy that has no equal.

অজাতি, *a.* জাত কুল নাইকিয়া, ভিন জাতিয়া, without caste, belonging to another caste.

অজান, *a.* ভাল বেয়া নজনা, বিবেচনা ৰহিত, devoid of reason, irrational, unreasonable.

অজামিল, *s.* পূর্ব কালৰ এটা দুৰ্জন ব্ৰাহ্মণৰ নাম, দুষ্ট স্বভাৱৰ লোক, the name of an ancient notoriously wicked brahmin; applied also to persons notoriously wicked.

অজিগ্যাস, *s.* নোসোধা নোপোচা, আগ পুৰি নোচোআ, the doing of a thing regardless of consequences, a rash imprudent action.

অজিগ্যাসি, *a.* অবিবেচক মানুহ, not inquisitive, rash, imprudent.

অজিন পাতকি, } *s.* দুৰ্জন মানুহ, অমিল, বিকধি, a quarrelsome litigious
অজিনাহি, } person; *a.* discordant.

অজিৰ্ন, *s.* জিৰ্ন নোজোআ, পেটৰ অজিন, not in tatters, indigestion.

অযুক্তি, *a.* অমিল, অযুগুত, অনুচিত, illogical, inconsistent improbable.

অযুত, *a.* দহ হেজাৰ, ten thousand.

অযোগ্য, *a.* অপাত্ৰ, অনুচিত, নোঅৱা, unworthy, unfit, incompetent.

অযোত্ৰ, *s.* সম্পত্তি হিন, অসমৰ্থ, বিভুতি নোহোআ, without subsistence, or competence.

অযোধ্যা, *s.* তিৰ্থ থান, শ্ৰীৰাম থকা নগৰ, name of a sacred city.

অঞ্জলি, *s.* আঁজলি, দুই হাতে জোখা, হাত জোৰ, the hands joined together with the palms upward; as much as can be held with the hands so joined.

অটালিকা, *s.* পকি ঘৰ, ইটা বা শিলেৰে সজা, an edifice of brick or stone.

অটুট, *a.* আটুট, কম বেচ নোহোআ, মুৰে মুৰে হোআ, not deficient, full measure.

অঠিক, *a.* বিঠিক, অস্বৰূপ, অনিচই, not exact, uncertain.

অঠিক বিঠিক, *a.* ঠাক ঠিক নোহোআ, আচল, not in order, not exact, nothing in place, nothing in readiness.

অঢলিয়া, *a.* এফলিয়া, একতিয়া, আওগৰিয়া, one sided, aslant.

অণ্ঠেকণ্ঠে, *s.* ডিঙ্গিৰ নেলিএ সৈতে, টেটুএ সৈতে, the whole inside of the mouth and throat.

অণ্ড, *s.* কনি, ডিমা, ডিম্ব, an egg.

অণ্ডকোস, *s.* মুষ্ক, মানুহ আদিৰ কনি, a testicle.

অত, *pron.* ইমান, এইমান, এতেক, বহুত, so much, so many, so great.

অতক, *ad.* ইমান সৰহ, ততোধিক, বিস্তৰ, so many, so great, so much.

অতনা, *ad.* এতেক, ইমান, বিস্তৰ, বহু, so many, so much.

অতপা, *a.* বৰকৈ বৰ্হা, মুৰে বাট বুলা, obstreperous, audacious, impudent.

অতপালি, *s.* অতিচাৰ কৰম কৰোঁত, ডেও পৰা, audacity, impudence, turbulence.

অতমান, *ad.* ইমান, ইয়াৰ সমান, অধিক বা অলপ, so much or so little.

অতৰ চেলাই, *a.* অটাঙ্গৰিয়া, খিনকটিয়া, হাৰে চালে লগা, নিচলা, wasted away, emaciated, thin, gaunt.

অতৰন, *s.* আতৰন, নিৰুপাই, পাৰ হব নোঅৰা, impassableness, without the means of getting through a difficulty, irremediableness.

অতল, *a.* তলি নোহোআ, অগাধ, পাতাল বিসেস, bottomless, in Hindoo cosmography the first of the infernal spheres or worlds.

অতাঙ্গৰিয়া, *a.* দুৰ্বলি, weak, feeble.

অতি, *ad.* অধিক, অতিসই, very, exceedingly.

অতি অলপ, *ad.* নিচেই তাকৰ, একিকটা, very little, very few.

অতিকাই, *a.* থুলন্তৰ, সকত, ডাঙ্গৰ গা, large bodied, gigantic, huge.

অতিক্রম, *s.* অতিচাৰ, লংঘন, সিমা ভঙ্গা, আগ্যা নমনা, transgression, the passing a prescribed boundary, disobedience.

অতিকৈ, *ad.* অধিকৈকে, বৰ্হাকৈ, সৰহকৈ, greatly, exceedingly, excessively.

অতিত, *a.* জোআ, হৈ জোআ, past, gone, by-gone.

অতিথি, *s.* আলহি, প্রবাসি, অথিতি, a guest, a stranger.

অতিথি সেৱা, *s.* আলহি সোধা, hospitality.

অতিসই, *a.* সৰহকৈ, ৰবকৈ, বহুলকৈ, much, excessive; *ad.* exceedingly.

অতিসাৰ, *s.* গুহনি, ৰবকৈ পেট চলা, dysentery, violent purging.

অতুল্য, *a.* তুলনা কৰিব নোঅৰা, অনুপম, unequalled, unsurpassed.

অত্যন্ত, *ad.* অতিসই, ৰবকৈ, very, excessive, much.

অত্যাচাৰ, *s.* অন্যাই, অমুৰি, দুৰ্জনালি, violence, oppression, lawlessness.

অত্যাচাৰি, *a.* অন্যাই অমুৰি কৰোঁতা, oppressive, overbearing, dissolute.

অত্যুত্তম, *a.* অতি উত্তম, ভালতকৈ ভাল, very good, excellent.

অত্র, *ad.* ইয়াত, এই ঠাইত here, in this place.

অতৃপ্তি, *a.* তিপিতি নোহোআ, হেপাহ নপলোআ, unsatisfied.

অথচ, *conj.* আৰু, অধিকন্তু, পাচত, গৈ থৈ, also, and, moreover.

অথন, *ad.* অখোন, কিচু বেলিলৈ, এতিয়া, now, a short time.

অথনি, *ad.* অলপৰ আগেয়ে, a little before, previous.

অথনিকৈ, *ad.* কিচু পলমকৈ, a little afterwards, bye and bye.

অথন্তৰ, *s.* আপদ বিপদ, দুখ, কষ্ট, লৈলৈ থৈথৈ, calamity, distress.

অথবা, *ad.* নহুবা, নাইবা, কিম্বা, otherwise, or, else.

অথৰ, *a.* থিৰ নাই, বিচেষ্টা, কঁপি থকা, unsteady, tremulous.

অথর্ব্ব, *s.* চাৰি বেদৰ সেস খনৰ নাম, the last of the four Veds.

অথালি পথালি, *a.* দিঘে পুতলে, length and breadth.

অথিতি, *s.* থিতি নাইকিয়া, আলহি, প্রবাসি, without a fixed abode, a stranger, a guest.

অথিৰ, *a.* চঞ্চল, লৰচৰ, unsteady, giddy, volatile.

অথিৰ অবিৰ, *a.* থান থিত নাইকিয়া, জোজা নোহোআ, disarranged, not in order.

অদই, *a.* অভুদই, নুটুকুআ, বিস্তৰ, দন্য ন পৰা, unfailing, inexhaustible.

অদতা, *a.* অবিবাহিতা, নিদিয়া, not given in marriage, ungiven.

অদমন, *s.* অবস, অধিনত নথকা, সাসন বা বস নকৰা, the not subduing an enemy, not subjecting taming or restraining; *a.* unsubdued.

অদৰ্শিসন, } *s.* নেদেখা, লুকাই থকা, disappearance; *a.* hidden, out
অদৰ্শন, } of sight.

অদাচিত, *ad.* অৱস্যে, নিসংসয়ে, certainly, doubtless, of course.

অদানি, *a.* দান নকৰা, দানসিল নোহোআ, not benevolent, not liberal.

অদিতি, *s.* ইন্দ্র আদি দস দিগপাল দেৱতাৰ মাতাৰ নাম, the mother of the inferior gods.

অদ্য, *ad.* আজি, আজিৰ দিন, to day.

অদ্যাপি, *ad.* আজিলৈকে, আজিও, এতিয়ালৈকে, to this day, as yet, still.

অদ্যাবধি, *ad.* আজিৰে পৰা, এতিয়াৰে পৰা, from to-day.

অদৃষ্ট, *a.* নেদেখা, কঁপাল, ভাগ্য, unseen; *s.* fate, destiny.

অদৃস্য, *a.* নেদেখা, লুপ্ত, গুপুত, invisible.

অদ্বিতিয়, *a.* দুতিয় নহই, প্রধান, অনুপম, একেটা, without a second, unrivaled, having no equal.

অদ্ভূত, *a.* আচৰিত, আগে পাচে নোহোআ, supernatural, marvelous.

অধঃ, *ad.* তল, অধোভাগ, নাম, beneath, below, down.

অধঃ পতন, *s.* তললৈ পৰা, নৰকে গমন, a falling, falling into hell.

অধম, *a.* নিচ, পাসণ্ড, খেৰেচ, পাপিষ্ট, vile, base, mean, wicked.

অধৰ, *s.* তলৰ ওঁঠ, the lower lip.

অধৰম, *s.* পাপ, অন্যাই, দোস, wickedness, irreligion, sin.

অধৰমি, *a.* অধর্মি, পাপিষ্ট, দুৰাচাৰি, wicked, ungodly, sinful.

অধস্য, *a.* নিচেই বেয়া, খেৰেচ, very vile, low, contemptible.

অধিক, *a.* সৰহ, বিস্তৰ, বহুত, more, abundant, much.

অধিকৈ, *ad.* সৰহকৈ, বৰ্হাকৈ, বহুলকৈ, abundantly, plentifully.

অধিকন্তু, *conj.* বিসেসত, তথাপি, অথচ, moreover, in addition to.

অধিকাৰ, s. অধিপতি, গৰাকি, গিৰিএক, প্রভু, lord, owner, possessor.

অধিকাৰি, *s.* গৰাকি, সত্রৰ অধিকাৰি, a proprietor, the head of a Hindoo religious establishment.

অধিকাৰিনি, *s.* গৰাকিনি, গিৰিহঁতনি, wife of the above.

অধিদেৱতা, *s.* ইষ্ট দেৱতা, a guardian deity.

অধিদৈৱত, *s.* খুদ্ৰ দেৱতা, ইন্দ্ৰ আদি দস দিগপাল দেৱতা, an inferior deity, a demi-god.

অধিন, *a.* বস হোআ, আগ্যা মনা, তল হোআ, subject to, dependent.

অধিপতি, *s.* প্ৰভু, মহা ৱজা, ছত্ৰি, গৱাকি, Lord, sovereign, king, owner.

অধিৱাস, *s.* সুভ কৱমৱ আগেয়ে কৱা ক্ৰিয়া, a preliminary ceremony on festive occasions.

অধিৱাজ, *s.* ৱাজাধিৱাজ, Lord of the world, King of kings.

অধুনা, *ad.* এতিয়া, ৱতমান সময়ত, এই প্ৰস্তাৱত, at present, now, lately.

অধোগতি, *s.* তললৈ জোআ, নৱকলৈ জোআ, descent, the going to hell.

অধোগামি, *a.* তললৈ জোআ, descending, sinking.

অধোদৃষ্টি, *s.* তললৈ চোআ, a downcast look, a looking down.

অধোভাগ, *s.* তলৱ ভাগ, the lower part.

অধোমুখ, *a.* তল মুৱ, লাজুক, downcast, of sad countenance, bashful.

অধৌত, *a.* নোধোআ, অসুচি, unwashed, unclean.

অধৌর্য্য, *s.* নসহা, ইন্দ্ৰিয়ক দমন নকৱা, impatience, not restraining one's self.

অধ্যয়ন, *s.* পৰ্হা, পাঠ আও ৱোআ, reading, repeating a lesson, study.

অধ্যাপক, *s.* সিখ্যক, ওজা, পৰ্হোআ পণ্ডিত, a teacher, an instructor.

অধ্যায়, *s.* আধ্যা, ভাগ, কাণ্ড, a chapter, division, section.

অন্ন, *s.* ভাত, অন, আহাৱ, boiled rice, food in general.

অনঙ্গ, *a.* অঙ্গহিন, কাম দেও, without body; *kam deu*, the Indian Cupid.

অনন্ত, *a.* অন্ত নাই, অসেস, সৱতিকাল থকা, নিত্য, অনন্ত নামে সৰ্প, eternal, endless; *s.* the name of a fabulous serpent with a thousand heads on which the world is supposed to rest.

অনন্ত কাল, *s.* গুৱেও, সদাকাল, eternal ages, eternity.

অনন্তৱ, *ad.* ইয়াৱ পাচে, পাচত, অনুক্ৰমে, afterwards, succeeding.

অনপৱাধি, *a.* দুসি নোহোআ, নিৱপৱাধি, not guilty, faultless.

অনৱৱত, *a.* সদাই, খতিখন নোহোআকৈ, incessant, perpetual, constant

অনৰ্গল, *a.* সৱসৱিয়া, খোঁজা নলগা, খোঁচৱ নোখোআ, fluent, glib, ready of speech.

অনৰ্থক, *a.* অকাৱন, ৱেথা, বিয়ৰ্থ, বিফল, to no purpose, fruitless, in vain.

অনল, *s.* জুই, অগ্নি, বহ্নি, fire.

অনা, *part.* লগত লৈ অহা, চৱতিয়া, brought; *s.* one anna.

অনাআভুআ, *ad.* বুজৱাজ নোপোআ, ঠিকঠাক নজনা, নেদেখা, not fully informed, doing any thing ignorantly or at venture.

অনাচাৰ, *s.* বেয়া আচাৰ, ৰিতি আচাৰ এৰা, improper conduct, not according to rule.

অনাচাৰি, *a.* ৰিতি আচাৰ নমনা, দুৰাচাৰি, lawless, contrary to usage.

অনাথ, *a.* ৰখিয়া নোহোআ, নিৰাসুই, unprotected, orphan, helpless.

অনাথকৈ, *ad.* নিৰাসুইকৈ, উদঙ্গিয়াকৈ, helplessly, forlornly.

অনাদৰ, *s.* আদৰ ন কৰা, অৱহেলা, অসুধা, disrespect, inattention, incivility, impoliteness, irreverence.

অনাদি, *a.* আদি নাইকিয়া, without beginning, from eternity.

অনাদি পাতন, *s.* জগতৰ সৃজন, পৃথিৰ নাম, the creation of the universe; a Hindoo shaster that treats of the creation.

অনা নিয়া, *s.* নিএ আনে, the act of taking away and bringing back.

অনাবৃষ্টি, *s.* বৰখুন নোহোআ, খৰ টনা, a drought, want of rain.

অনায়ক, *a.* স্বামিহিন, অধিকাৰ নাইকিয়া, without an owner master or leader, unclaimed.

অনায়াস, *s.* পৰিশ্ৰম নোহোআ, ease, facility, readiness.

অনায়াসে, *ad.* সহজে, এনেই, দুখ নকৰাকৈ, সুগমে, easily, with facility, without difficulty.

অনাৰি, *a.* বেয়া হোআ, নষ্ট কৰা, injured, damaged, destroyed.

অনাৱশ্যক, *s* আৱশ্যক নোহোআ, অকাৰন, unnecessary, needless.

অনাহাৰ, *s.* আহাৰ নোখোআ, ব্ৰত, লঘোন, abstinence from food, fasting.

অনাহাৰি, *a.* লঘোনিয়া, উপবাসি, abstaining from food.

অনিচই, *a.* ঠিকনা নাই, অঠাৰৰ, uncertain, doubtful, unsettled.

অনিচা, *s.* ইচা নাই, মন নোজোআ, অৰুচি, disrelish, aversion, reluctance.

অনিতি, *s.* নিতিৰ দৰে ন হই, অবিহিত, immorality, injustice.

অনিত্য, *a.* সদাই নথকা, খন্তেকিয়া, অসাৰ, temporary, transitory, unsubstantial.

অনিন্দিত, *a.* নিন্দিত নোহোআ, not despised, not censured.

অনিন্দিয়, *a.* নিন্দা কৰিবৰ জোগ্য নোহোআ, not despicable, not censurable, irreproachable.

অনিদ্রিত, *a.* জাগৰিত, সাৱে থকা, wakeful, watchful, sleepless.

অনিয়ম, *a.* নিয়ম নাই, বিদস্তৰ, বিধিমতে নোহোআ, irregular, without rule or order.

অনিয়মিত, *a.* নিয়মিত নোহোআ, থিৰ নকৰা, not regulated, not determined, indefinite.

অনিৰ্বচনিয়, *a.* কবৰ সাধ্য নাইকিয়া, কৈ এঁটাৰ নোঅৱা, unspeakable, unutterable, indescribable.

অনির্বন্ধ, *a.* অনিয়ম, নির্বন্ধ নহবা, ঠাক ঠিক নহবা, without order, unsettled, unregulated.

অনির্ভই, *s.* সাহস, ভই নাইকিয়া, boldness, courage, fearlessness.

অনিষ্ট, *a* অবাঞ্ছিত, অমঙ্গলিয়া, অপকাৰ, undesired, ominous, evil.

অনিষ্টকাৰি, *a.* অপকাৰি, হানি কৰোঁতা, occasioning evil to another.

অনু, *prefix.* উপসর্গ বিসেস, used only in composition, it usually conveys the idea of following, agreeing, according to.

অনুকুল, *a.* সহাই, সাৰথি, coinciding, acting in concert with, assisting.

অনুক্রম, *s.* ক্রম, ইটোৰ পৰা সিটোলৈ, succession, order, a series.

অনুক্রমে, *ad.* ক্রমে ক্রমে, orderly, successively.

অনুখ্যান, *ad.* সর্বদাই, ওৰেও কালে, সঘনে, perpetually, continually.

অনুগত, *a.* পাচত জোআ, অহা জোআ কৰা, gone after another.

অনুগমন, অনুগামি, *s.* পাচে পাচে জোআ, সতি জোআ, a following after, the act of a woman burning herself on the funeral pile of her husband, a follower, a *Suttee.*

অনুগ্রহ, *s.* প্রসন্ন, কৃপা, দায়া, mercy, grace, favour.

অনুচৰ, *s.* আলধৰা, লগুআ, an attendant, a page.

অনুচিত, *a.* কৰিব ন লগা, অজোগ্য, improper, unfit, unsuitable.

অনুতাপ, *s.* সোক, বিসাদ, repentance, regret, remorse.

অনুপকাৰি, *a.* উপকাৰি নোহোআ, সহাই নোহোআ, unprofitable, not helpful.

অনুপম, *a.* অতুল্য, অতি উত্তম, বিতোপন, unequalled, unsurpassed, incomparable.

অনুপান, *s.* ঔসধৰ লগত খোআ দ্রব্য, a substance in which medicine is taken.

অনুভও, *s.* অনুমান, প্রমান লোআ, ভুল বুঝা, an inference, experimental knowledge.

অনুমত, অনুমতালি, *a.* উমত, বিহত, বলিয়া, মতোৱাল, deranged, intoxicated, beside one's self.

অনুমতি, *s.* সম্মতি, আদেস, আজ্ঞা, consent, permission, direction.

অনুমান, *s.* জুক্তিৰ দোআৰাই নিচই কৰা, মনে ধৰা কথা, an inference, a hypothesis, a supposition, a guess.

অনুমানিক, *a.* মনেৰে জনা, পঙ্গা, ভৰা কথা, probable, inferable, supposable.

অনুরূপ, *a.* সদৃশ্য, তুল্য, নিচিনা, নিয়মিয়া, resembling, corresponding, similar, a little less, inferior.

অনুসন্ধান, *s.* বিচৰা, বুজ বিচাৰ, ভুলোআ, বুজ বাজ, search, investigation, enquiry, scrutiny.

অনুসাৰে, *ad.* নিচিনাকৈ, ভাৱে, according to, like.

অনুস্বাৰ, *s.* নাকৰ পৰা উচাৰিত বিন্দু, the nasal character (ং).

অনেক, *a.* বিস্তৰ, বহু, সৰহ, many, much, abundant.

অনোআ, *a.* লোকৰ দোআৰাই অনা, brought, causing to be brought.

অন্ত, *s.* মৰন, সেস, ওৰ পৰা, an end, a limit, death.

অন্তঃকৰন, *s.* মন, অন্তৰ, চিত, ৰিদই, the heart, mind, the inner part.

অন্তঃপুৰ, *s.* ভিতৰ ঘৰ, ভিতৰ খোঁটালি, a zenana, an inner apartment.

অন্তক, *a.* নাসক, মাৰোঁতা, জম ৰজা, deadly, mortal; *s.* Jom, the fabulous king of death.

অন্তকাল, *s.* সেস কাল, মৰন কাল, the end, the time of death.

অন্তৰ, *s.* মন, আঁতৰ, দূৰ, নিলগ, বেলেগ, the mind; *a.* distant, different, unlike.

অন্তৰত, *ad.* আঁতৰত, সেসত, মুৰত, পাচলৈ, subsequently, afterwards.

অন্তৰা অন্তৰি, *a.* আঁতৰা আঁতৰি, প্ৰিথক, নিলগ হোআ, mutually separated, disunited.

অন্তৰিখ্য, *s.* আকাস, গগন, the sky, the firmament.

অন্তৰিপ, *s.* সাগৰলৈ সোমাই জোআ কিলাকুটিয়া মাটি, a headland, a cape.

অন্তর্জামি, *a.* মন জানোঁতা, knowing the heart.

অন্তর্ধান, *s.* অদর্সন, হৰলুক হোআ, a disappearance, a vanishing.

অন্তর্হিত, *a.* লুকুআ, নেদেখাকৈ থকা, হৰলুক, disappeared, vanished.

অন্তি, *s.* উন্তি, কানৰ অলঙ্কাৰ, an ear-ornament.

অন্তিম, *a.* সেস, last, ulterior.

অন্ত্যেষ্টি ক্রিয়া, *s.* দাহ দহা কাজ আদি মৰাৰ কৰম, প্রেতক্রিয়া, funeral obsequies, offerings to the manes of deceased ancestors.

অন্ধ, অন্ধক, } *a.* কনা, অন্ধলা, দিষ্টিহিন, blind, sightless.

অন্ধকাৰ, *s.* এন্ধাৰ, পহৰ নাইকিয়া, darkness, gloom; *a.* dark.

অন্ধকূপ, *s* একো নেদেখা ঘোঁপ ঠাই, এন্ধাৰ দ গাঁত, a dark deep well or pit.

অন্ধলা, *a.* অন্ধক, ধেন্দেলা, কনা, blind.

অন্ধি সন্ধি, *s.* উপাই, বুধি, বাট, চল, চিদ্ৰ, a means, way or chance of doing a thing, a crevice, a flaw in one's conduct.

অন্ন, *s.* আহাৰ, ভাত আদি খোআ দ্রব্য, boiled rice, food in general.

অন্নজল, *s.* জিবিকাৰ উপাই, subsistence, maintenance, a living.

অন্নপূর্ণা, *s.* অন্ন দিয়ঁতি গোঁসানিৰ নাম, a godess, the Hindoo Ceres.

অন্ন প্রাসন, *s.* কেঁচুআ লৰাক প্রথমে ভাত খুৱাআ, a Hindoo ceremony on giving a child boiled rice for the first time.

অন্য, *pron.* আন, পৰ, ভিন, বেলেগ, another, different, other.

অন্যথা, *s.* ভিন ভাও, বিৰোধ, বেলেগ, the contrary, the reverse.

অন্যাই, *s.* ন্যাই নোহোআ, অধৰম, অবিচাৰ, injustice, wrong.

অপ, *prefix.* উপসর্গ, অন্যথা বা বেয়া, contrary to, to take from, bad.

অপকর্ম, *s.* কুকৰম, দুষ্কৰম, a mean action, improper conduct.

অপকাৰ, *s.* হানি, বেয়া কৰা, হিংসা, injury, detriment, loss.

অপকাৰি, *a.* হানি কৰোঁতা, অনিষ্টকাৰি, injurious, detrimental.

অপথ্য, *a.* বিৰোধ, অপথ্য, ৰোগ বৃদ্ধি কৰা বস্তু, inimical, hostile, hurtful, producing disease.

অপঘাত, *s.* হনন কৰা, অকস্মাত মৰন, murder a tragical or sudden death.

অপজস, *s.* কুজস, দুর্নাম, disgrace, dishonor, infamy.

অপথ, *s.* আওবাট, অবাট, কুপথ, a wrong road, an evil course.

অপ দেৱতা, *s.* ভূত পিসাঁচ প্রেত আদি, an apparition, a ghost, hobgoblin.

অপবাদ, *s.* মিছাকৈ দোস দিয়া, অখ্যাতি, কলঙ্ক, a false accusation, libel.

অপবাদি, } *s.* বাদ দিওঁতা, a false accuser, a defamer.
অপবাদক, }

অপবিত্র, *a.* অশুচি, অসুধ, impure, unclean, unholy.

অপব্যই, *s.* অকাৰনে খৰচ কৰা, ধন বস্তু উৰুআ, prodigality, wastefulness, profuse expenditure.

অপমান, *s.* অমৰ্জতা, নিন্দা, গালি, dishonor, indignity, insult, abuse.

অপমিত্যু, *s.* অকাল মৰন, an untimely death.

অপৰাধ, *s.* জগৰ, দোস, দণ্ড ভোগ্য কৰম, a fault, guilt, sin.

অপৰাধি, *a.* দুসি, জগৰিয়া, পাপি, guilty, criminal, faulty, sinful.

অপৰিচই, *s.* অচিনাকি, নিচিনা নজনা, a stranger; *a.* unacquainted.

অপৰিমিত, *a.* অসংখ্য, লেখ জোখ নাইকিয়া, বহুত, unlimited, measureless, immoderate, excessive.

অপৰিস্কাৰ, *s.* নিকা নোহোআ, অনির্মল, not clear, not transparent, unclean, vague.

অপরূপ, *a.* বিচখ্যন, অদ্ভুত রূপ, preternatural, strange, distorted.

অপর্হুআ, *a.* নপর্হা, অপণ্ডিত, চহা, unlearned, ignorant.

অপহৰন, *s.* চলকৈ নিয়া, লোকৰ বস্তু নিয়া, a plundering, a purloining.

অপাই, *s.* আপদ, অমঙ্গল, a hindrance, a misfortune, a calamity, an accident, an evil.

অপাঠক, *a.* পাঠ কৰিব নোঅৰা, অজ্ঞানি, unable to read, ignorant.

অপাত্র, *a.* অজোগ্য, অকামিলা, unfit for, unworthy of, incapable.

অপাৰ, *a.* পাৰ নাইকিয়া, অসিমা, shoreless, boundless.

অপাৰ্গত, *a.* পাৰ্গত বা নিপুন নোহোআ, unskilled, incompetent.

অপাৰ্থক, *a.* একো কাম কৰিব নোঅৰা; সক্তিহিন, incapacitated, enfeebled, weak.

অপালক, *a.* পোহ পাল ন কৰা, আগ্যা ন মনা, not cherishing, not maintaining, disobedient.

অপি, *conj.* আৰু, আকও, পুনৰপি, and, also, moreover.

অপুত্রক, } *a.* পুত্র নাইকিয়া, without offspring, childless.
অপুত্রকা, }

অপূজনিয়, *a.* পূজনিয় নোহোআ, মান্য কৰিব ন লগা, not worthy of reverence or respect.

অপূর্ন, *a.* অসম্পুর্ন, আদখনিয়া, not full, incomplete, unaccomplished, unfulfilled.

অপুর্ব, *a.* আগেয়ে নজনা, নুসুনা, পূর্বে নোহোআ, অতি উত্তম, unheard of, unprecedented, excellent, uncommon, remarkable.

অপেখ্যা, *s.* বাট চোআ, ৰৈ থকা, আসা, expectation, waiting for, hope.

অপেস্বৰা, *s.* অপেস্বৰি, স্বর্গ বেস্যা, স্বর্গৰ নাচনি, উপদেবি, a female demi-god; the fabled dancers and courtezans of heaven.

অপ্রকাস, *a.* প্রকাস নোহোআ, নে দেখা, গুপুত, লুকুআ, অফুট, unpublished, secret, unrevealed, hidden.

অপ্রমাদ, *s.* নির্বিঘ্নি, সুকলম, আপদ আদি নোহোআ, well-being, safety.

অপ্রমান, *s.* প্রমান বা চিনচাব নোহোআ, without proof, of doubtful authority.

অপ্রমানিক, } *a.* সাখি বাদি নোহোআ, অস্বরূপ, without proof, untrue,
অপ্রমান্য, } improbable.

অপ্রয়াস, *s.* দুখ সুম বিনা, এনেই, সুচল, without effort, ease; *ad.* easily.

অপ্রয়োজন, *s.* আৱস্যক নোহোআ, নলগা, without necessity; *a.* unnecessary.

অপ্রানি, *a.* নির্জিব, অচেতন, without life, inanimate.

অপ্রিতি, *s.* প্রিতি নাইকিয়া, চেনেহ নোহোআ, want of love.

অপ্রিয়, *a.* মৰম বেথা নাইকিয়া, ভাল নোপোআ, unamiable, not beloved.

অপ্রৌচিক, *a.* গুপুত, প্রকাস নোহোআ, unrevealed, not made known.

অফলা অফলি, *ad.* আচবা আচবি, থেকেচা থেকেচি, dashing to and fro, throwing this way and that.

অফুট, *a.* অপ্রকাস, গুপুত, without trace, knowledge, or intimation.

অবগ্যা, *s* অবহেলা, অনাদর, disregard, contempt, despite

অবচন, *s.* দুর্বাক্য, অমান্য কথা, কুবচন, scurrilous or profane language.

অবস, *s.* অধিন নোহোআ, নদমা, তল নোহোআ, not under control. unsubjugated, insubordinate.

অবস্ত, *a.* বেয়া বস্ত, অসার, অনর্থক, worthless, unsubstantial, unreal,

অবাক, *a.* নিমাত, বোবা, নিরুত্তর, mute, speechless, unable to reply.

অবাচ্য, *s.* বেয়া মাত, অভং মাত, কুবচন, obscene language, obscenity.

অবাট, *a.* বাট নোহোআ, আওবাট, বিপথ, pathless, a wrong way, an evil course of conduct.

অবাধ্য, *a.* বাধা নুসুনা, হাক বচন নমনা, দগা, stubborn, disobedient.

অবার, *a.* অকারন, এনেই, সুদাই, নাহক, causeless, to no purpose.

অবালচন্দ, *a.* বন বাদি করিব নজনা, অকামিলা, incompetent, having no skill at work, worthless, useless.

অবিকল, *s.* দুখ কেলেস নাইকিয়া, the absence of trouble or evil.

অবিচার, *s.* অন্যাই, ভালকৈ বিচার নকরা, injustice, wrong.

অবিচেদ, *s.* চেদ ভেদ নোহোআ, নেরা নেপেরা, খণ্ডিখন নোহোআ, union, connection of parts, continuity.

অবিদিত, *a.* ন জনা, প্রকাস নোহোআ, unknown, invisible.

অবিধি, *a.* বিধি বা সাস্ত্রর বিপরিত, বেআইনি, unlawful, illegal.

অবিনাস, *s.* নষ্ট নোহোআ, অমরন, imperishableness, indestructibility.

অবিনাসি, *a.* অমর, অখ্যই, জাউতি জুগিয়া, indestructible, imperishable.

অবিবাহিত *s.* বিয়া নোহোআ পুরুস, আবিএ, an unmarried man, a bachelor.

অবিবাহিতা, *s.* বিয়া ন করোআ চোআলি, আবিএ তিরোতা, a maid, a spinster, a virgin.

অবিবেচক, *a.* বিবেচনা ন করা, inconsiderate, thoughtless, careless.

অবিবেচনা, *s.* বিবেচনা ন করা, বুদ্ধি বাজি নোচোআ, want of consideration, discrimination or investigation.

অবিলম্বে, *ad.* সিঘ্রে, লগতিলেই, অদাচিতে, quickly, without delay.

অবিসেস, *a.* অভেদ, সাধারন, like, similar; *s.* similarity, resemblance.

অবিস্রাম, *s.* আজরি নাইকিয়া, নিজিরোআ, without cessation or rest.

অবিস্বাস, *s.* বিস্বাস নাই, অসঙ্খাত, ন পতিওআ, unbelief, incredulity, distrust.

অবিস্বাসি, *a.* অসঙ্খাতি, সত্যক নমনা, incredulous, unbelieving, unfaithful.

অবিহন, *s.* অবর্তমান, ন থকা, নোহোআ, absence, non-existence.

অবুজ, *a.* বুজ বিচার ন করা, অবোধ, stupid, inconsiderate; *s.* stupidity.

অবৈয়াল, *a.* অসম্মত, কথা নু সুনা, অড়াবি, unwilling, dogged, obstinate.

অবোধ, *a.* নির্বোধ, অজলা, dull, foolish, stupid, ignorant.

অব্যক্ত, *a.* অপ্রকাস, অদৃস্য, latent, invisible, imperceptible.

অব্যবহার, *a.* চলাচল ন করা, out of use, obsolete.

অব্যয়, *a.* ব্যই নোহোআ নুটুকুউআ, undiminishable, undeclinable.

অব্যর্থ, *a.* সাঁফল, গুন ধরা, সিধি হোআ, efficacious, effectual, infallible.

অবিত্তি, *a.* বৃত্তি বা জিবিকার উপাই হিন, without occupation or means of living.

অভই, *s.* ভই নাইকিয়া, the absence of fear; *a.* secure, fearless.

অভৎকথা, *s.* নিলাজ মাত, অবাচ্য কথা, filthy obscene conversation.

অভকতিয়া, *a.* অসরনিয়া, গুরু গোঁসাইক ন মনা, not discipled.

অভক্ত, অভকত, *a.* ভক্তিহিন, অভকতিয়া, ইস্বরক প্রেম ভক্তি ন করা, not devoted to, destitute of piety, irreligious.

অভখ্য, *a.* খার নোপোআ, not eaten; *s.* forbidden food.

অভগন, *a.* ন ভগা নিচিগা, খরচ নোহোআ, সদাই থকা, unbroken, whole, entire, unexpended, perpetual.

অভদ্র, *a.* বেয়া, কুচিত, সামান্য, evil, bad, common, of low rank.

অভাও, *s.* নাটনি, অকুলন, নোহোআ, lack, destitution, want, deficiency, failure.

অভাগ্য, *s.* দুর্দসা, দুর্বাসনা, দুর্কপাল, ill-fortune, adversity.

অভাজন, *a.* অকামিলা, অপাত্র, অজোগ্য, unfit, unworthy.

অভিচার, *s.* হারা করম, মন্ত্র আদির দ্বারাই প্রান মরা, an incantation to injure or destroy.

অভিচারি, *s.* হারা করম করোঁতা, কুকরমি, হারামি, a person who destroys by incantation.

অভিধান, *s.* সব্দর অর্থ ভেদ করা পুথি, সব্দর সংগ্রহ, অমর, a treasury of words and their meanings, a dictionary.

অভিন, *a.* বেলেগ নোহোআ, একে, not separated, alike.

অভিপ্রাই, *s.* আসই, মনর ইচা, তাতপর্জ্য, scope, design, object, intention; the moral of a fable.

অভিমান, *s.* আপোনাক বর বুলি মনা, অহঙ্কার, বিরকতি, pride, self-esteem, the sullen resentment of an affront.

অভিরুচি, *s.* হাবিয়াহ, মনর ইচা, inclination, earnest desire, taste, relish.

অভিলাস, *s.* ইচা, হেপাহ, কামনা, মন জোআ, a wish, desire, lust.

অভিলাসি, *a.* ইচা করোঁতা, desirous, covetous, sensual.

অভিসিক্ত, অভিসেক, *s.* সান্তি করা, প্রধান কামত নিজোজন করা, রজা পতা, the induction into a kingly or priestly office; installation.

অভিষ্ট, *a.* অভিরুচি, মন জোআ, বাঞ্চিত, wished for, desired.

অভেদ, *a.* বেলেগ নোহোআ, একে, alike, *s.* oneness, similarity, identity.
অভ্যন্তর, *a.* আন্তৰিক, মাজ, ভিতৰ, inward, internal, within.
অভ্যাগত, *s.* আলহি, অথিতি, a guest, a visitor.
অভ্যাস, *s.* সদাই আচৰন কৰা, সহজ, আখৰা, habit, custom, practice, study.
অভ্যাসি, *a.* অভ্যাস কৰি থাকোঁতা, studious, practicing.
অভ্যুদই, *s.* বঢ়া, অধিক হোৱা, বাহুল্য, abundance, prosperity, plenty.
অমঙ্গল, *s.* দুৰ্দসা, আপদ, অসুভ, disaster, calamity, an evil omen.
অমঙ্গলিয়া, *a.* আপদিয়া, অমঙ্গল জনক, hurtful, injurious, calamitous.
অময়া, *a.* মায়া হিন, সত্য, পৰম, free from illusion, real, perfect.
অময়াপুৰি, *s.* সুখৰ স্থান, স্বৰ্গ, a place of true happiness, heaven.
অময়া সুখ, *s.* অতি সুখ, পৰম সুখ, true happiness.
অমৰ, *a.* কেতিয়াও ন মৰা, চিৰজিবি, অভিধান বিসেস, undying, immortal, permanent; *s.* the name of a dictionary.
অমৰন, *s.* সদাই জিয়াই থকা, অনন্ত পৰম আয়ুস, নমৰা, নুচুকুআ, immortality, eternal life; *a.* eternal, unending.
অমৰা, *s.* এবিধ টেঙ্গা গচ, the name of a tree and its fruit.
অমৰাৱতি, *s.* ইন্দ্রপুৰি, ইন্দ্রৰ নগৰ, the residence of Indra.
অমর্জতা, অমর্জাত, } *s.* মান্যহিন, লঘু কৰা, disrespect, incivility, dishonor.
অমর্জাতালি, *s.* অনাদৰ, অসম্ভ্রম, disrespect; *a.* dishonorable, mean.
অমা, *s.* জোনৰ সোল ভাগৰ এভাগ, চন্দ্র কলাৰ নাম, edge of the new moon.
অমাত, *a.* অবাক, মাতিব নোঅৰা, silent, speechless.
অমান, *s.* অমর্জতা, মান আদৰ ন কৰা, dishonor, want of respect.
অমান্য, *a.* মান পাবৰ অজোগ্য, not worthy of respect or regard.
অমানুহ, *s.* নিচ মানুহ, নিন্দা বিকর্থনাৰ মাত, not human; a term of abuse.
অমাস্তি, *s.* অসম্মত, সৈমান নোহোআ, not consenting to, dissentient.
অমাবাস্যা, *s.* আগঁসি, জোন মৰা তিথি, day of the new moon, change of the moon.
অমাৰি, *s.* এবিধ গচৰ নাম, a species of tree.
অমিয়া, *s.* অমৃত, সুস্বাদ, nectar, the water of life.
অমিল, *a.* মিল নোহোআ, বিৰুধা বিকৰ্ধি, discordant, at variance, differing.
অমিলন, *s.* মিল নোহোআ, নিমিলা, নোপোআ, disagreement, disunion, discord, the not obtaining.
অমুক, *s.* আমুকা, নাম প্রকাস ন কৰি নিচই রূপে কোআ, such a thing, such an one, a certain one.
অমুৰি, *s.* উপদ্রও, দুষ্টালি, উদ্ধণ্ডালি, violence, wickedness, mischief.

অমুর্খ, *a.* জ্ঞানি, not stupid, wise.

অমুল, অমুলক, } *a.* মুল সিপা নাইকিয়া, অকাৰন, মিচা, destitute of root or origin, without foundation, groundless, false.

অমুল্য, *a.* দৰ নাইকিয়া, বহু মুল্য, অতি উত্তম, priceless, invaluable, excellent.

অমোচন, *s.* নখওা, নুগুচা, non-liberation, non-removal.

অমৃত, *s.* দেৱতাৰ আহাৰ, পঞ্চামৃত, অতি সোআদ বা উত্তম, nectar, food of the gods, the five sweets, viz. honey, sugar, milk, curds and ghee; any thing supremely excellent.

অমৃতা, *s.* এবিধ গচ আৰু তাৰ গুটিৰ নাম, name of a tree and its fruit.

অমৃতি, *s.* পান পাত্ৰ, লোটা বিসেস, an oblong drinking vessel.

অম্বিকা, *s.* গোঁসানি, দুর্গাৰ এক নাম, one of the names of Doorga.

অম্বুবাচি, *s.* সাঠ লগা, হিন্দু মতে আহাৰ মাহৰ সাদিন জোআত, প্রিথিবি চুআ বা অসুচি হই, the three days in the month of *Ahar* believed by the Hindoos to be unclean.

অয়ন, *s.* গতি, সুর্জৰ উত্তৰ আৰু দখিন গতি, motion, the sun's course north or south of the equator.

অৰখ্যক, *a.* উদঙ্গিয়া, গৰাকি ন থকা, without a keeper or master.

অৰখ্যিত, *a.* ন ৰখা, উদঙ্গ, not preserved, not kept or restrained.

অৰন্য, *s.* হাবি, কাঠনি জাৰনি, a forest, a wilderness, a thicket.

অৰা, *a.* আৰি থোআ, ওলোমাই ৰখা, suspended, hanged; *s.* the act of suspending or hanging.

অৰাজক, *a.* ৰজা নাইকিয়া, অচত্র, without a king or ruler; *s.* an interregnum.

অৰাজ্য, অৰাজ, } *a.* প্রজা নাইকিয়া ঠাই, নৰসুন্য, অৰন্য, নিজান, without inhabitants, without subjects, a desolate place.

অৰি, *s.* সত্রু, বৈৰি, an enemy.

অৰিয়া অৰি, *s.* বাগি হাঙ্গি ধৰা, বিবদা বিবদি, emulation, rivalry.

অৰিহনা, *s.* দখিনা, দান, religious offerings.

অৰিতিয়া, *a.* অনাচাৰি, বিতি নমনা, not conformed to rule or custom.

অৰুচি, *s.* অনিচা, ভাল নোপোআ, ঘিন, disrelish, disgust, aversion.

অৰুন, *s.* সুর্জ্যৰ সাৰথি, সুর্জ, ৰঙ্গা ৰৰন, the dawn, the sun, Aurora, the sun's charioteer; *a.* the red or purple color of the dawn.

অৰুনোদই, *s.* প্রাতহ, পুবে ৰেনু দিয়া সময়ই, নিচেই পুআ, the dawn.

অৰুন্ধতি, *s.* তৰা বিসেস, বসিষ্ঠ নামে মুনিৰ ভার্জ্যাৰ নাম, the name of a star; in mythology the wife of Bohistho muni who is said to have been turned into a star.

অরোগি, *a.* নিরোগি, স্বস্থ সবিল, not diseased, healthy.
অর্ঘ, *s.* পূজার উপচার, আসা এবা, the act of presenting an oblation.
অর্ঘা, *s.* পূজার পাত্র বিসেস, a sacrificial vessel.
অর্চন, } *a.* অর্চা, পূজা, সেবা, আরাধনা, respect, honor, worship.
অর্চনা, }
অর্জা, *s.* আর্জন, ঘটন, পরিস্রমর লাভ, earnings, gain; *a.* acquired.
অর্জাকোর্জা, *s.* ঘটনপিটন, স্রমর লাভ, obtained by one's own labour.
অর্জুন, *s.* পাণ্ডু রজার এক পুত্র, এবিধ গচ, name of one of the sons of Pandoo, famous in the story of the Mahabharat; name of a tree.
অর্থ, *s.* ধন বস্তু, বোধ, অভিপ্রাই, কারন, wealth, meaning, purport.
অর্থনা, *s.* প্রার্থন', নিবেদন, জাঞ্চা করা, a prayer, a petition, a request.
অর্থহিন, *a.* কঙ্গাল, নিধনি, poor, needy, destitute.
অর্থবাদ, *s.* অর্থ বিচার, অর্থ করা, the investigation of a meaning.
অর্থবান, *a.* ধনি, চহকি, rich, wealthy.
অর্থাত, *ad.* বিসেসত, বাস্তবত, namely, that is to say.
অর্থান্তর, *s.* অন্য অর্থ, another meaning.
অর্থি, *a.* ধনি, প্রার্থনাকারি, মগনিয়ার, rich; *s.* a petitioner, a beggar.
অর্থে, *ad.* কারনে, নিমিতে, হেতুকে, about, for the sake of.
অর্ধ, *a.* আধা, আবখিনি, সমানে, একাল, half, a moiety.
অর্ধচন্দ্র, *s.* জোনর আদখনি, a half moon, a crescent.
অর্ধ রাত্রি, *s.* দুপর রাতি, মাঝিসা, midnight, half the night.
অর্ধাঙ্গ, *s.* আধা সবিল, ভার্জ্যা, half of the body, a wife.
অর্ধেক, *a.* আধেক, একাল, আদুটি, half, the half of any thing.
অর্পন, *s.* সোধাই দিয়া, গতাই দিয়া, সমর্পন করা, উচরগ করা, the act of making over, surrendering, or dedicating an oblation.
অর্পনা, } *s.* দিয়া, আরপি থোআ, given, dedicated.
অর্পা, }
অর্পিত, *a.* অর্পন করা, সোধোআ, idem.
অর্ব্বুদ, *a.* দহ কোটি, a hundred million.
অর্স, *s.* রোগ বিসেস, the hemorrhoids or piles.
অর্হ, *affix.* জোগ্য, উপযুক্ত, implying liability, subjection.
অর্হর মাহ, *s.* মিরি মাহ, a kind of pulse.
অলখ্য, *a.* অলেখ, বিস্তর, অনেক, innumerable, countless, many, much.
অলগর্দ্দ, *a.* অকামিলা, মুর্খ, একোন জনা, এলেহুআ, stupid, lazy, good for nothing.
অলঙ্কার, *s.* আভরন, খাড় মনি আদি ভুসন, a jewel, an ornament.

অলঙ্কৃত, *a.* ভূসিত, অলঙ্কাৰ পিন্ধি থকা, সজোআ পৰোআ, adorned, ornamented, decorated.

অলপ, *a.* তাকৰ, কিচু এফেৰিমান, a few, a little, a small quantity.

অলপ অচৰপ, *a.* তাকৰ তুকৰ, অলপিয়া, a very few, a very little.

অলপতে, *ad.* সোন কালে, কিচু পলমে, soon, shortly, in a little while.

অলপ ধতুআ, *a.* অলপ সাহেৰে, ভয়াতুৰ, timid, fearful.

অলপাই, অল্পায়ুস, *a.* অলপ বয়সত মৰা, সাত দিয়া মাত, short lived, a term of abuse.

অলপিয়া, *a.* এফেৰিমান, তাকৰিয়া, few, a little.

অলম, *ad.* আলম, আসুই, সহাই, under the protection of, by the assistance of.

অলৰ, *a.* অচল, লৰচৰ নোহোআ, থিৰ, fixed, stable, unchangeable.

অলাভ, *a.* লাভ নাইকিয়া, অকাৰন, বেথা, unprofitable, useless, in vain.

অলিয়া বলিয়া, *a.* থৰকাচুটি এৰা, অথিৰ অবিৰ, বিচেষ্টা, crazy, delirious, out of one's wits, beside one's self.

অলেখ, *a.* অসংখ্যক, বিস্তৰ, অনেক অনেক, innumerable, very many.

অলৈ তলৈ, *ad.* ইফালৈ সিফালৈ, this way and that way, to and fro.

অলৌকিক, *ad.* চলাচল নোহোআ, অচলিত, unpopular, not current, not according to common usage.

অলৌ ভলৌ, *a.* অথিৰ, অঠাৰৰ, বিহত, going this way and that way, confused.

অৱতাৰ, *s.* ৰূপ ধৰা, আকাৰ ধৰা, an incarnation, assuming a form.

অৱতিৰ্ন, *a.* অৱতাৰ হোআ, ওলোআ, incarnate, descended as a deity to assume an earthly form.

অৱধান, *s.* মন দিয়া, কান পতা, সুনা, attention, care, regard.

অৱসৰ, *s.* জিৰনি, আজৰি, বিস্ৰাম, rest, leisure, opportunity, spare time.

অৱসান, *s.* অন্ত, ওৰ পৰা, সমাপ্তি, extinction, end, decline.

অৱসিষ্ট, *a.* অৱসেস, খাই এৰা, বাকি থকা, left, remaining.

অৱসেস, *s.* বাৰ্হি থকা, আগলিকা, a residue, remainder, remnant, surplus.

অৱসেসে, *ad.* পাচে, মুৰকত, finally, at last, last of all.

অৱশ্য, *a.* নিচয়, স্বৰূপ, ঠিক কথা, certain; *ad.* certainly, to be sure.

অৱস্থা, *s.* দসা, গতি, বিলৈ, condition, situation, state, plight.

অৱহেলা, *s.* হেলা কৰা, উলাই কৰা, অমান্য কৰা, disregard of authority, contempt, disrespect.

অষ্টম, *a.* আঠ, the eighth.

অষ্টমি, *s.* চন্দ্ৰৰ অষ্টম দিন, তিথি বিসেস, the eighth of a lunar day.

অষ্টাকষ্টা, *a.* থরকাচুটি, চেষ্টা মেষ্টা, reduced to the last extremity.

অষ্টাঙ্গ, *s.* সৰিলৰ আঠ অঙ্গ, the eight principal members of the body on which the Hindoos make religious marks, viz. the two hands, the eyes, the breast, the forehead, the throat and the middle of the back.

অষ্টাঙ্গ প্রনাম, *s.* দণ্ডৱত কৰা, দিযল দি পৰা, prostration, touching the ground with eight parts of the man, viz. the hands, feet, thighs, breast, eyes, head, words and mind.

অস, *interj.* দুখ পোআ মাত, খেদ কৰা, হাই হাই, an exclamation of distress, sorrow or regret.

অসংখ্য, অসংখ্যা, *a.* অলেখ, অগনন, বিস্তৰ, unnumbered, innumerable, many.

অসক্তি, *s.* দুৰ্বল, অসমৰ্থ, weakness, want of power; *a.* powerless, weak.

অসঙ্গত, *a.* সঙ্গত নোহোআ, অমিল, অসঙ্গও, inconsistent, incongruous.

অসচিয়া, *a.* অশুচি হোআ, অসোচ লগা, unclean, impure.

অসভ, *a.* সভ্য নোহোআ, বেয়া, বিসম, bad, mean, evil.

অসঞ্চাৰ, *s.* নথকা, নেদেখা, দুৰ্লভ, নাইকিয়া, without trace or intimation.

অসঞ্চাত, *s.* অবিশ্বাস, সঞ্চাত ন কৰা, unbelief, incredulity, distrust.

অসঞ্চাতি, *a.* অবিশ্বাসি, বিশ্বাসঘাতকি, incredulous, unbelieving, faithless, treacherous.

অসতি, *a.* দুষ্টালি, বেস্যালি তিবি, not virtuous, unchaste; *s.* a licentious woman.

অসত্য, *a.* মিচা, অযৰূপ, untrue, false, feigned.

অসত্যবাদি, *s.* মিচলিয়া, সঁচা নোকোআ, a liar; *a.* untruthful.

অসন্তুষ্ট, *a.* বিতুষ্ট, বেজাৰ, displeased, dissatisfied.

অসন্তুসিয়া, *a.* সুগিয়া, দুখিত, sad, sorrowful, displeased.

অসন্তোস, *s.* সোক, বেজাৰ, বিসাদ, sorrow, sadness, grief, displeasure.

অসভ্য, *a.* সভাৰ জোগ্য নোহোআ, অসিষ্ট, বনবিয়া, আবৰি, wild, barbarous, savage, uncivilized.

অসম্পুর্ন, *a.* কম হোআ, সিধি নোহোআ, incomplete, unfulfilled.

অসম্ভও, *a.* হব নোআৰা, অতি আচবিত, অসাধ্য, improbable, inconsistent, unreasonable, strange, odd, uncommon, extraordinary.

অসম্ভ্রম, *s.* অমর্জাত, মান্য ন কৰা, a neglect, an affront, an indignity.

অসম্মত, *a.* অমাস্তি, অবৈয়াল, reluctant, averse, unconsenting.

অসম্মান, *s.* অমান্য, অমর্জতা, সম্ভ্রম ন কৰা, a dishonor, an indignity, an affront, incivility.

অসৱনিয়া, *a.* সৱন নোলোআ', গুৰু গোসাইক নমনা, অভকতিআ', without a priest or religious teacher, undiscipled.

অসলীগ, *s.* গুন নোলোআ', উপকাৰ ন মনা; ingratitude, unthankfulness.

অসলাগি, *a.* সলাগ নোলোআ', উপকাৰ ন মনা, ungrateful, unthankful.

অসহন, *s.* নসহা, বেজাৰ লগা, impatience, non-endurance.

অসহনিয়, *a.* সহিব নোআৰা, ধৈর্জ ন কৰা, unendurable, unbearable.

অসাক্ষ্যাত, *a.* নে দেখা, অগোচৰ, নিলগ, not present, behind one's back.

অসাদৰ, *s.* অনাদৰ, প্রিতি ন থকা, disregard, disesteem.

অসাধু, *a.* অধর্মি, দুর্জন, পাপি, unrighteous, immoral, bad.

অসাধ্য, *a.* নোআৰা', দুস্কৰ, দুসাধ্য, impossible, impracticable.

অসান্তি, *s.* অসুখ, আঁহাঁতি, অথিৰ, unhappiness, discomfort, restlessness.

অসাৰ, *a.* সাৰ নাইকিয়া', নিস্ফল, unsubstantial, worthless.

অসার্থক, *a* নিস্ফল, অনর্থক, ব্যর্থ, fruitless, in vain, ineffectual.

অসাৱধান, *a.* মন নিদিয়া, ততৈ ন থকা, সাস্টম নোহোআ, not vigilant, careless, unwary.

অসিধ, *a.* সিধি নোহোআ, অসম্পুর্ন, অপ্রমানিক, unaccomplished, uncompleted, unsubstantiated.

অসম, } *a.* অতুল্য, সমান নোহোআ, আচাম দেস, unequaled, unparal-
অচম, } leled; *s.* the country of Assam.

অসময়ই, *s.* অকাল, আবতৰ, out of season; *a.* untimely, inopportune.

অসমন্ধ, *s.* সমন্ধ ন লগা, সম্পর্ক ন থকা, the want of connection, or agreement; want of relation to; without fitness or propriety.

অসমর্থ, } *a.* সক্তিহিন, অপার্গত, অজোগ্য, incompetent, unable, incapable.
অসম্ৱথ }

অসমান, *a.* অসম, খলা বমা, uneven, undulating.

অসমিয়া, } *a.* আচাম দেসিয়া, belonging to Assam, Assamese.
অচমিয়া, }

অসিম, } *a.* অসেস, অপাৰ, অপৰিমিত, unbounded, unlimited, endless.
অসিমা, }

অসিষ্ট, *a.* অভদ্ৰ, আচাৰ ন জনা, impolite, unpolished, vulgar, rude.

অসুখ, *s.* দুখ, কেলেস, suffering, affliction, distress.

অসুখিয়া, *a.* অসন্তুসিয়া, সুগিয়া, unhappy, sad, uncomfortable.

অসুচি, *a.* অপৱিত্র, চুআ, মলিন, ceremonially impure, unclean.

অসুধ, *a.* ভুল থকা, ভাঁজ দিয়া, কপট থকা, incorrect, inaccurate, alloyed, insincere.

অসুভ, *a.* অমঙ্গলিয়া, বিসম, unpropitious, bad, evil.

অসুয়া, *s.* খিয়াল, হিংসা, পৰৰ সুখ দেখিব নোঅৱা, malice, hate, envy.

অসুৰ, *s.* দৈত্য দানৱ, a fabulous race of demons or evil spirits; *fig.* a very wicked person.

অসুৱনি, *a.* দেখিবলৈ বেয়া, অসোভা, আলাগি, ugly, ill-favored, unsightly,

অসোক, *s.* এবিধ ফুল, সোক ন কৰা, a species of flower, free from grief.

অসোভন, *s.* অসৌন্দর্য্য, দেখিবলৈ বেয়া, the want of elegance or beauty.

অসোভা, *a.* সোভা নোহোআ, অসুৱনি, দেখিবলৈ বেয়া, ill-favored, ugly, inelegant, uncomely.

অসোৱাদ, *a.* সোআদ নাইকিয়া, সেৱেকা, tasteless, insipid.

অসৌচ, *s.* ওপজা আৰু মৰাৰ চুআ, the ceremonial uncleanness of birth and death.

অসৌচিয়া, *a.* অশুচি হোআ, চুআ লগা, unclean, impure, (ceremonially.)

অস্ত, *s.* মাৰ জোআ, বহা, the setting, of the heavenly, bodies.

অস্তগিৰি, অস্তাচল, } *s.* সূর্জ্য মাৰ জোআ পর্বত, the fabled western mountains behind which the sun sets.

অস্ত্র, *s.* দা, কটাৰি আদি কটা চিঙ্গা অস্ত্র, a weapon, an edge tool, a missile, arms.

অস্ত্র সস্ত্র, *s.* যুধৰ আঁহিলা, arms, weapons of war, armor offensive and defensive.

অস্ত্রাঘাত, *s.* অস্ত্রৰ কোব, the blow of a weapon.

অস্থায়ি, *a.* অনিত্য, অলপ দিনিয়া, transitory, temporary, fleeting.

অস্থি, *s.* হাৰ, a bone.

অস্থিৰ, *a.* অথিৰ, চঞ্চল, লৰচৰ, unstable, wavering, unsettled.

অসুধা, *s.* অচর্ধা, অমান্য, হেলা, distrust, disregard, the treating any thing with contempt as incredible.

অশ্রু, *s.* চকুৰ পানি, চকুৰ লো, লোতক, a tear.

অশ্রুত, *a.* নুনুনা, নাশ্রুত নাভূত, unheard of.

অশ্রুপাত, *s.* চকুৰ লো ওলোআ, চকুৰ পানি বোআ, shedding tears, weeping.

অশ্ব, *s.* ঘোঁৰা, a horse.

অশ্বত্থ, *s.* আহঁত গছ, a species of tree; the *Ahant.*

অশ্বমেধ, *s.* ঘোৰা বলি দিয়া জগ্য, the offering of a horse in sacrifice.

অশ্বিনি, *s.* ঘুঁৰি, সাতাইচ নখ্যত্রৰ প্রথম নখ্যত্র, a mare; in Hindoo mythology the first of the twenty seven stellar mansions.

অশ্বিনি কুমাৰ, *s.* দেৱতাৰ বেজ, দেৱতা বিসেস, the fabulous physicians of heaven; twin gods said to be begotten of *Hurjyo* the sun, and his wife *Honjoya* in the shape of a mare.

অহ, *interj.* অস, দুখ বেজাৰৰ মাত, an exclamation of pain or displeasure.

অহঙ্কাৰ, *s.* গৰ্ব, আপোনাকে আপুনি বৰ বুলি মনা, pride, self esteem, egotism, self-conceit.

অহঙ্কাৰি, *a.* গৰ্বি, মইমতালি, গঁফাল, দৰ্পি proud, haughty, scornful, disdainful, self conceited.

অহম, *s.* জাতি বিসেস, আঠ ঘৰিয়া আহোমৰ বঙ্গহ, the Assamese race.

অহর্নিস, *ad.* সদাই, খতিখন নাইকিয়া, continually, day and night, without cessation.

অহা, *s.* আহি থকা, coming, approach.

অহা জোআ, *s.* গমনা গমন, coming and going.

অহি, *s.* সৰ্প, সাপ, a serpent, a snake.

অহিংসক, *a.* অপকাৰ ন কৰোঁতা, হিংসা ন কৰা, not injurious, harmless, inoffensive.

অহিংসা, *s.* নিৰপকাৰ, harmlessness.

অহিত, *a.* বিৰোধ, সত্রু ভাও, against, inimical, opposed to.

অহিফেন, *s.* সাপৰ ফেন, আফিঙ্গ, opium, the poppy, said to have sprung from the venom that fell from Maha-Deu's serpents.

অহিফেনা, *s.* সাপৰ ফেঁট, the hood of a serpent.

অহোপুৰুসার্থ, *ad.* অতি জতনেৰে, বৰ সুমেৰে, very zealously, by every means.

আহোৰাত্র, *ad.* দিন ৰাতি, দিনে ৰাতিএ, by day and by night.

অহৌহৌআ, *a.* ভোলোঙ্গা, নিয়ম দস্তুৰ নাইকিয়া, simple, foolish, shallow in intellect, aimless, haphazard.

আ

আ ব্যঞ্জন বর্নত গোট খালে আকাৰ এই ৰূপে লিখে, (া) the proper sound of this vowel is that of *a* in *father*, but it is often shortened and has the sound of *a* in *America*, especially when unaccented, as in the word আটাই, *all.* It never has the broad sound of *a* in *hall*, so common in Bengali. When joined to a consonant it is expressed by the symbol, (া) placed on the right hand. As a prefix, it is equivalent to *even to, up to.*

আই, *s.* মাত্রি, মাক, চেনেহৰ মাত, গুটি ওলোআ বা বসন্ত ৰোগ, mother, a term of affection, the small pox.

আইঐ, *interj.* দুখৰ মাত; অকস্মাত ভই পাই চিয়ঁৰা, an exclamation of suffering or of sudden alarm.

আইকুঁৱৰি, *s.* ৰজাৰ ঘৈনি, মাদৈ, কুঁৱৰি, ৰাজমাও, a queen, a king's consort.

আইচ দেউতা, *s.* আহোম ডাঙ্গৰিয়াৰ তিৰোতা, address of any respectable woman among the Ahoms.

আইটি, *s.* জিয়েকক মৰমেৰে মত', a term of affection used in addressing daughters.

আইদেও, *s.* ৰজাৰ জি, বৰ লোকৰ জিয়াৰি, চেনেহ দেখুআ মাত, a term used in addressing the daughters of the king, also the daughters of all respectable people, affectionate address.

আইদেউতা, *s.* ভদ্ৰ লোকৰ তিৰোতা, আইচু, a respectable woman.

আউটি, *s.* টাঙ্গনি, চুৰ, একদিল, a part, a particular quarter or side.

আউনি পান, *s.* হাবিত থকা এবিধ পান, the wild pan.

আউল, *s.* লেটপেটা, জোঁট, জেঙ্গ, আঁত নো লোআ, জঞ্জাল, a snarl, a tangle, an involvement in difficulty.

আউলু আপচু, *a.* নেউচা কেউচা, নিন্দা কৰা মাত, a term of abuse.

আউল বাউল, *s.* সান মিহলি, জোঁট পোট, বেমেজালি, a medley, confusion, disorder.

আউলি ঝাউলি, *a.* দুখ বেজাৰত চুলি আদি মেলি ধৌর্ত্য এৰা, reeling to and fro with hair disheveled as in distress, or when half asleep.

আউলি বাউলি, *a.* কানি কাপৰ এৰি বলকি ফুৰা, ধৌর্ত্য এৰা, wandering about in a distracted manner, insane.

আউলিয়া, *a.* আউল বাউল হোআ, snarled, tangled, confused.

আউলুআ, *s.* আউল কৰা, ওঁত হেৰুআ, the act of snarling or tangling; *a.* confused, tangled.

আও, *prefix.* বেয়া, নিচ, ওভোটা, পাচ, বাঁও, আচৰিত মাত, evil, base, bad, contrary to, the left; *interj.* an exclamation of surprise.

আওকচু, *s.* বনৰিয়া কচু, বিজাতবিয়া, a species of wild yam, an evil disposed person, base born.

আওজা, *s.* আওহা, পিঠিৰে ভৰ দি থকা, ভেঁজা দি থকা, the act of leaning against any thing.

আওটা, *s.* ধাতু জোল কৰা, পগোআ, the melting or refining of metals.

আওকঠিয়া, *s.* বেয়া সঁচ, বেয়া জাত, bad seed, base origin.

আওকথা, *s.* বেয়া কথা, ওভোটা কথা, evil communication, contradiction.

আওকথিয়া, *a.* অন্যাই বা অসঙ্গত কথা কঁওতা, contradictory or unreasonable in speech, disagreeing, adverse.

আওকনিয়া, *a.* মন নি দিয়া, কান সৰালি মৰা, আওহেলা কৰা, turning away the ear, heedless, inattentive.

আওকাঠ, *s.* বয়া কাঠ, সাৰ ন থকা কাঠ, wood of an inferior quality, soft sappy wood.

আওকান, *s.* সুনিও নুসুনা ভাও ধৰা, অমনোজোগ, অসুধা, the turning a deaf ear, turning away from what is spoken, pretending not to hear.

আওকাল, *s.* বেয়া কাল, সাবট, an unpropitious time, an embrace; *a.* ill-omened, inauspicious.

আওখটিয়া, *a.* গৰিয়া গৰু, নিচালি কৰা, obstinate, stubborn, refusing to work, dogged.

আওখলা, *s.* ধোআ পখলা, the washing and rinsing of any thing.

আওগৰিয়া, *a.* এচলিয়া, এফলিয়া, হলনিয়া, not level, aslant, lopsided.

আওঘটনা, *s.* দুঘটনা, ন হব লগা হোআ, misfortune, mishap.

আওটনি, *s.* চুআ পাতনি, জাবৰ জোথৰ পেলোআ ঠাই, গেৰেকনি, a place where filth and refuse are thrown.

আওঠা ওলগা, *s.* নৰিয়া পৰিয়াত আল ধৰা, আল পৈচান ধৰা, the act of ministering in sickness.

আওঠি, *s.* কাপৰৰ দাঁতি, the selvedge of cloth.

আওডলা, *s.* পানি লৰোআ, পানিত কাপৰাদি জোকাৰি ধোআ the act of paddling, rinsing or moving any thing to and fro in water.

আওডুবি, *s.* বৰ দ পানি, কুৰ্হ, a deep place in the channel of a river.

আওচলিয়া, *a.* হলনিয়া অবৰিয়া, একানপতিয়া, not perpendicular, aslant.

আওনা আউনি, *s.* অনিয়া অনি, বাদ বিবাদ, বগিয়া বগি, contention, strife, emulation, rivalry.

আওফাল, *s.* বাঁওফাল, the left side, the wrong side.

আওফাল মৰা, *s.* আফাল মৰা, ঠেলা মৰা, a side blow, a slap, a shove.

আওবৰ, আয়ুবৰ, *s.* আহোম ৰজাই সিঙ্গৰি ঘৰ পাট ঘৰত উঠিবলৈ জাঁওতে বটত ৰোআ স্বৰ্নবট, a species of tree in great repute among the Ahoms.

আওবৰিয়া, *a.* অসুভ বা বেয়া বৰিয়া, অচলিয়া, pertaining to an unlucky day, aslant.

আওবাট, *s.* কুবাট, কুবিতি, a wrong way, an evil course of conduct.

আওবাৰ, *s.* বেয়াবাৰ, কুদিন, a prohibited or unlucky day.

আওভাও, *s.* উআদিহ, বুজ, ভাও ভঙ্গি, the manner or method of doing any thing, gesticulation.

আওমৰন, *s.* ৰব দুখ পাই মৰা, নিৰাস্ৰই হৈ মৰা, an unnatural or very painful death.

আওৰাই, *v.* অভ্যাস কৰা, মনত ৰখলৈ ঘনে ঘনে পঢ়া, to practice, to learn, to commit to memory.

আওৰোআ, *s.* মনত থাকিবলৈ সিকা, মুখস্থ অহোআ, সৰিয়া কৰা, the act of practicing or of committing to memory; *a.* committed to memory, practiced, learned.

আওলা, *s.* পানি পাচ, ঘৰৰ পানিপাচৰ খুঁটাৰ পৰা বাহিৰ ডোখৰ চাল, the lower portion of a roof, the eaves of a house.

আওহতিয়া, *a.* বাঁওহতিয়া, লেৰেৰাহতিয়া, এমুৰিয়া, left handed, out of the way, at one side.

আওহা, *s.* আঁওজা, the act of leaning against.

আওহাত, *s.* বাঁওহাত, লেৰেৰাহাত, the left side, the left hand.

আওহেলা, *s.* অহেলা, আওকান, অশ্ৰদ্ধা, contempt, disregard of authority, neglect.

আওহোআ, *s.* আঁওজাই থোআ, আওহাই, the act of placing one thing against another in a leaning position.

আঁউদি, *v.* আঁওহি, পিঠিৰে ভৰদি, to lean against, to lean or rest on.

আঁওকলিয়া, *a.* দুই হাতৰ বেৰে পোআ, a measure of size, as much as can be clasped by both arms.

আঁওচ, *s.* হাল বোআত আঁচ দি বৰ্হোআ মাটি, a piece of land surrounded by a furrow for ploughing.

আঁওচা, *s.* খাই মুখ ধোআ, the act of washing the mouth; *a.* washed.

আঁওজা, *s.* আওহা, পিঠিৰে ভৰদি থকা, ভেজাদি থকা, leaning against.

আঁওৰ পাঁওৰ, *s.* পেট পকোআ, নাৰি লুটিয়াপুটি কৰা, griping pain, colic.

আঁওসি, আওহি, } *s.* অমাবস্যা, জোন মৰা তিথি, the disappearance or last change of the moon.

আঁ কৰা, *s.* বেত মেলি থকা, মুখ মেলা, the act of opening the mouth.

আঁক, *s.* আঁচ, চিন, ৰেখা, চিৰদিয়া, ফাট লোআ, অঙ্ক, a mark, point, line, crack, a numerical figure.

আঁকনি বাৰি, *s.* আঁকটনা বাৰি, an instrument for marking lines.

আঁকবাঁক, *a.* আঁকাবাঁকা, নানা ৰবনিয়া, striped, variegated, spotted.

আঁকমচা, *s.* বাট মৰা, নোজোআ নেমেলা, ৰব সক্ৰ, the breaking off of friendly intercourse, an enemy.

আঁকৰা, *a.* আঁকৰা, মাত ফুটাই কব নোআৰা, having an impediment in the speech, tongue tied.

আঁকলা, *s.* চিনিব বুজিব পৰা, the act of perceiving or understanding; *a.* perceived, understood.

আঁকলুআ, *a.* খাবলৈ লবলৈ নোপোআ, বস্তুত বৰ হাঁপাহ কৰা, not plentiful, scarce, hankering after, greedy.

আঁকি, *v.* আঁক দি, চিন দি, চিৰদি, to rule, to mark, to stripe.

আঁকুহি, *s.* হাঁকুটি, আগ ঘোৰ খোআ বাৰি, a hooked instrument used to seize and draw with.

আঁকোৰ বাঁকোৰ, আঁকোৰা, } *a.* কেঁকোৰা বেঁকোৰা, বেঁকা বেঁকি, crooked, curved, bent, turned.

আঁকোৰ্গোজা, *a.* একথিয়া, ন কৰিলে নেৰোঁতা, of one word, obstinate, self-willed, head-strong, determined.

আঁকোৱাল, *s.* দুই হাতৰ বেৰ, সাবট মৰা, a double armful, as much as can be clasped by both arms; with মাৰি to embrace, to clasp.

আঁচ, *s.* ৰেখা, আঁক, ফাট মেলা. a mark, a point, a line, a crack.

আঁচল, *s.* কাপৰৰ আগ, হিহাৰ আগ ফুল, the end or flowered border of a cloth.

আঁচলা, *s.* এতৰপিয়া এৰিয়াৰ কাপৰ, an *Eria* cloth worn single.

আঁচু, *s.* বৰনিয়া সুতা, colored thread.

আঁচুঅলি, *s.* আগত ফুল দিয়া কাপৰ, a cloth with a flowered border.

আঁচুওআ, *s.* মুখ ধুওআ, আচমন কৰা, causing the mouth to be rinsed.

আঁচুকৰি, আঁচুকাঠ, } *s.* দাক হৰিদ্ৰা, আঁচু বোলোআ গছ, a tree the root of which is used in coloring yellow.

আঁচুৰি, *v.* নখেৰে আঁচোৰা, মুৰ ফনিওআ, to scratch, to comb.

আঁচুৰি পিচুৰি, *v.* নখেৰে অথালি পথালিকৈ আঁচোৰা, to scratch, to lacerate, to use every means to obtain a livelihood.

আঁচোৰ, *s.* চিন, নখৰ ঘা, a mark, a scratch.

আঁচোৰা, *s.* মুৰ ফনিওআ, আঁচুৰি পেলোআ, the act of combing the hair, scratching.

আঁজলি, *s.* অঞ্জলি, দুই হাতৰ জোখ, a double handful.

আঁজোৰ, *s.* চোঁতকৈ টানি অনা, a short sudden pull, a twitch.

আঁজোৰ পিঁজোৰ, *s.* টনাটনি, আজোৰা আঁজুৰি, pulling back and forth, scuffling, scrambling to obtain.

আঁজোৰা, *a.* চোঁতকৈ বলদি এৰাই অনা, কৰিবলৈ আচল, সুৰলা নহই, jerked, twitched, pulled suddenly, intricate, difficult.

আটাল, *s.* ওপৰ চাঙ্গ, an upper floor, a platform, a scaffolding.

আঁঠা, *s.* এঁঠা, কবাল, লাগি ধৰা বস্তু, gum, any sticky substance.

আঁঠিয়া, *s.* সৰহ গুটিএৰে এবিধ কল, a species of plantain having seeds.

আঁ, *s.* জানু, কলা ফুলৰ ওপৰ গাঁঠি, the knee; constructed with কাহি or পাৰি, to kneel.

আঁঠুআনিয়া, আঁঠুমুৰিয়া, *a.* আঁঠুৰ সমান, একোঁঠু, knee deep, reaching to the knee.

আঁঠুআ, *s.* মহে খাৰ নোঅৰা আবৰণ, মচৰি, a musquito curtain.

আঁঠু কৰা, *s.* হাতে আঠুৰে জোআ, আঠু পাৰি বহা, the going about on the hands and knees, creeping, kneeling.

আঁঠুচাঙ্গাই, *v.* ৰজাৰ আগেদি জোআত আঁঠু চপৰাই মান কৰা, to repeatedly touch the ground with the knees when entering the presence of the king.

আঁঠু জোঙ্গ, *s.* আঁঠু মাটিলৈ জোৰ কৰা, touching the ground with joined knees as a token of respect.

আঁঠু মুৰ, *s.* আঁঠুৰ ঘিলা, the knee pan.

আঁঠু লোআ, *s.* আঁঠু পৰা, আঁঠু কৰা, the act of kneeling.

আঁত, *s.* পেটৰ নাৰি, ওঁত, সুতাৰ মুৰ, the entrails, the end of a thread.

আঁতকৰালি, *a.* কিৰ্পিন, কটকিন, আক্ৰোহি, ধৰিলে নেৰা, penurious, miserly, grasping.

আঁতৰ, *a.* নিলগ, আজেঙ্গ, দূৰ, প্ৰিথক, removed, separate, distinct, apart.

আঁতে আঁতে, *ad.* পেটে পেটে, ভিতৰে ভিতৰে, আঁহে আঁহে, privately, secretly.

আঁধৰা, *s.* জুই লাগি থকা খৰি, এডাখৰ পোৰা খৰ, a fire brand.

আঁৰ, *s.* বেঁকা, ভাঁজ, হেটাময়া, কল বিগৰা, a bend, a crook, an obstruction or derangement in machinery.

আৱৰ, *s.* এবিধ ৰোগ, lunacy, epilepsy.

আঁৱৰিয়া, *a.* আঁৱৰ ৰোগে ধৰা মানুহ, lunatic, epileptic.

আঁহ, *s.* মঙ্গহ আদিৰ খুদুসিৰ, সুত, পেটকথা, আঁত, a muscle, a thread of a spider's web, the fibres of wood, the secrets of the heart.

আঁহত, *s.* অশ্বত্থ বৃক্ষ, the name of a sacred tree.

আঁহপাহ, *s.* সিৰ, মঙ্গহ আদিৰ সুত, the fibrous or coarse part of anything.

আঁহিয়া, *a.* বেঁচা মঙ্গহৰ নিচনা গোন্ধ, কেচেমা কেচেম, having the smell of raw meat.

আঁহিলা, *s.* ঁজুলি, জুদ্ধৰ অস্ত্ৰ সস্ত্ৰ, implements, edged tools, weapons, munitions of war.

আকঙ্খা, *s.* ইচা, ভাৰসা, প্ৰত্যাসা, desire, wish, expectation, hope.

আকচা, *s.* আকোৰ্গোজা, ঘিন ঘান নোহোআ, audacious, having neither antipathy nor aversion.

আকটা, *a.* ঘিন ঘান নাইকিয়া, খাবলৈ বেয়া, without disgust fear or aversion, unpalatable.

আক্ তাক, *pron.* ইটক সিটক, this and that.

আকন, *s.* বিখ্য বিসেস, the name of a shrub.

আকৰ, *s.* সোন ৰূপ আদিৰ খলি, অর্থাত উতপনৰ ঠাই, ঘাই কাৰন, মূল, a mine, a quarry, origin, source.

আকর্ষন, *s.* টনা, বলেৰে অনা বা ৰখা, attraction, the act of drawing; with কৰি, to attract, to draw, to influence.

আকলন, *a.* কেঁচুআ, অবোধ নিচেই সৰু, not come to the age of reason, young, immature.

আকলি বাকলি, *s.* ই সি, অকামিলা বস্তু, জাৰৰ জোথৰ, this and that, things of no value.

আকাজি, *a.* ৰব কাটিব নজনা, not knowing how to weave or spin.

আকাঠু, *a.* জাৰৰনি হোআ, আঁঠুআনিয়া, এক আঁঠু, covered with rubbish, knee deep.

আকাৰ, *s.* আকৃতি, ঠগ, shape, figure, form, appearance.

আকাল, *s.* এঁকাল, দুর্ভিখ্য, খাবলৈ নাইকিয়া সময়ই, a famine, dearth.

আকাস, *s.* সুন্য, গগন, ওপৰ, the sky, space, firmament, above.

আকাস বাতি, *s.* কাতি মহিয়া ৰাতি আকাসত লগোআ চাকি, a lantern suspended on high by the Hindoos in October and November, a beacon.

আকাস মণ্ডল, *s.* আকাস মৰল, গোটেই আকাস, the circle of the heavens.

আকাশি, *a.* আকাসত থকা, আকাসৰ, aerial, celestial.

আকাসি গঙ্গা, *s.* স্বর্গ গঙ্গা, গঙ্গা নদিৰ আকাসত থকা ভাগ, the milky way; the heavenly Ganges of Hindoo mythology.

আকাসি বানি, *s.* স্বর্গ বানি, ওপৰৰ পৰা কোআ বাক্য, a voice or sound from heaven, or from above.

আকোৰ বাকোৰ, *a.* বেঁকেৰো, কেঁকোৰা, বেকাঁ বেকি, crooked, bent, curved.

আকৌ, *ad.* পুনৰাই, আৰুবাৰ, দুনাই, again, a second time, once more.

আক্রমন, *s.* পৰাক্রম কৰি লোআ, আপোন বাহু বলে লোআ, আটকি ধৰা, a seizure, an invasion; with কৰি, to capture, to seize.

আকৃতি, *s.* ৰূপ, গর্হ, আকাৰ, মুর্তি, shape, form, appearance.

আক্রোহি, *a.* পাবলৈ বৰ আসা কৰা, দিবলৈ টান পোআ, কিপিন, কঠিন, grasping, miserly, avaricious.

আখজা, *a.* অনভ্যাস, নচলা, খোকোজা লগা, unpracticed, unskilled, unaccustomed to.

আখটি, *s.* অমুৰি কৰা, সৰু লৰাৰ পেঁচ পতা, লৰাৰ দৰে ন নকৈ চিদ্ৰু ধৰা, caprice, a childish whim; *a.* childish, silly, whimsical.

আখৰ, *s.* অক্ষৰ, বৰ্ন, a letter of the alphabet, type.

আখৰা, *s.* গান বাজনা, নাচ সিকা বা অভ্যাস কৰা, গায়ন জোৰা, the act of learning and practicing music and dancing.

আখৰুআ, *a.* আখৰ থকা, অতি বুঢ়া, marked, written, wrinkled, aged.

আখল, *s.* ৰান্ধনি সাল, ভাত ৰন্ধা ঠাই, a kitchen, a cooking place.

আখা, *s.* চোকা, উধান পতা ঠাই, চৰু বহোআ খুঁটি বা চপৰা, a support on which a cooking vessel is placed while over the fire.

আখাপতিয়া, *a.* আখাৰ দৰে চুকিয়া চুকিকৈ বহা বা থোআ, seated or stationed about like the three supports on which a cooking vessel is placed.

আখি, *s.* কাঠ বাঁহৰ চকু, কলৰ আসি, কঠিয়াৰ মুঠা, a knot, a bunch of plantains, a bundle of sprouted paddy for transplanting.

আখিয়া, *s.* আখি থকা, গাঁঠি থকা, bearing fruit in clusters, knotty.

আখেজ, *s.* হিংসা, অসুআ ভাও, খিয়াল, hate, ill will, a grudge.

আখৈ, *s.* ভজা ধান, parched corn.

আখৈয়া গোম, *s.* সৰ্প এবিধ, a species of venomous snake.

আখৈ লাৰু, *s.* আখৈৰ মিঠৈ, a sweet-meat composed of parched corn and treacle.

আখ্যান, *s.* বিবৰন, ইতিহাস, a story, a description, a relation.

আগ, *s.* প্ৰথম, ওপৰ, ঘাই, মুৰ, সাখ্যাত, first, prior, chief, the first part, the front, the point or end of any thing; with বাঢ়ি to meet, to welcome, to accompany a short distance at parting.

আগ কৰি, *v.* সাখ্যাত কৰা, লেখত প্ৰথম কৰা, দিবলৈ অঙ্গিকাৰ কৰা, to present before, to introduce, to place at the head, to present as a religious offering, to vow.

আগচি ধৰি, *v.* আগ হেঁটি ধৰা, জাৱ নিদিয়া, to obstruct or hedge up a way.

আগচেকুআ, আগচেউৰা, *s.* আগ পিৰা দুটা, আগ ঠেঙৰ মঙহাল ভাগ, a shoulder, a fore leg.

আগতিয়া, *a.* আগেয়ে হোআ, হব লগা কালৰ আগেয়ে হোআ, prior, before the proper time.

আগত, আগতে, *prep.* সাখ্যাত, মুৰত, প্ৰথমত, সমুখত, before, in the presence of, at the top, at first.

আগনি, *a.* প্ৰথমে হোআ, the first.

আগনি খাৰনি, *s.* প্ৰথমে ওলোআ খাৰনি, the first and strongest ley.

আগন্তুক, *s.* পাওনিৰ আসা, হব লগা, expectation, anticipation, about to be, arrived, come.

আগপাচ, } *a.* আগ অন্ত, গৰ্হ গতি, অগা পিচা, আলপৈচান, first and
আগপিচ, } last, preceding and succeeding, serving, ministering.

আগফাল, *s.* পোনৰ ফাল, মুৰ ভাগ, সোঁ ফাল, ঘাই চোঁতাল, the first part, top, the right side, the front side.

আগবর্হা, *s.* আগলৈ জোআ, আগ বাৰ্হি জোআ, জোখতকৈ দিঘল হোআ, growth, progress, advancement; *a.* advanced, grown, gone to meet another, exceeding the proper measure.

আগ বর্হাই, *v.* আগ বর্হাই বাটত থোআ বা অনা, আগ ভাগ কৰা, to go to meet or accompany a person a short distance.

আগ বাৰ্হি, *v.* আগবর্হা, আগধৰি, প্ৰথমে, to grow, to increase, to go to meet or accompany another; *ad.* first of all, in advance.

আগ ভাগ, *s.* প্ৰথম ভাগ, দিম বুলি নিয়ম কৰা, আগ কৰি টোপোলা বন্ধা, the first part; with কৰি, to present as a religious offering, to vow.

আগম, *s.* সাস্ত্ৰৰ নাম, তন্ত্ৰ সাস্ত্ৰ, the Veds; a large class of writings treating of the ceremonial part of the Hindoo religion.

আগ মঙ্গহ, *s.* কলিজা, the liver, sometimes used for the heart.

আগমন, *s.* অহা জোআ, an arrival, a coming or going, an occurrence.

আগহতিয়া, *a.* থিয়ৈ হাত মেলি ঢুকি পোআ জোখ, a measure, as high as one can reach standing up.

আগহাত, *s.* সোঁ হাত, the right hand.

আগাৰ, *s.* পৰিমানতকৈ সৰহ, অতি বৰ্হা, more than sufficient, excess.

আগাৰি, *a.* খাই বৈ ঢুকুআৰ নোআৱা, super-abundant.

আগালি, *s.* নদিৰ আগ, সেমত লগা, গচৰ ওপৰ ভাগ, পাচতিয়া, the source of a river, an after crop, fruit out of season.

আগালি চিগা, *s.* আগ চিগা, আগলৈ আসা নথকা, disappointment; *a.* broken off, disappointed, hopeless.

আগিয়া চিত, *s.* ঔসধিয় বন গচ, উপৰিহ, a medicinal tree.

আগিয়া ঠুঁটি, *s.* নৈলৈ আগ বাৰ্হি থকা গৰা, a high bank projecting into the river, a promontory.

আগুআ, *s.* আগেয়ে জোআ, আগ বর্হা, উজুআ, the act of going forward, advancing, taking the lead, ascending a stream.

আগুৱা, *s.* বেৰি ধৰা, আবৰি ধৰা, আগচ, the act of surrounding; *a.* surrounded, enclosed, encompassed about.

আগুল পাগুল, *s.* অটিয়া মটিয়াকৈ চোবোআ, পাগুলা, ঘুবাই ঘুবাই চোবোআ, the act of chewing the cud, mastication.

আগে, *ad.* পূর্বে, প্রথমে, আগেয়ে, তাহানি, at first, before, forward.

আগৈ, *ad.* আগেয়ে, পোনেই, জোআ কালত, previously, formerly.

আগোআল, *s.* গলয়া, নাৱৰ আগ ধৰা, a boatman stationed on the prow of a boat.

আগ্যা, *s.* আদেস, বিধি, হুকুম, command, order, direction.

আগ্যাবস, *a.* তল, অধিন, তলপিয়া under, subject to, dependent.

আগুহি, *a.* আক্রোহি, eager, desirous, zealous.

আঘাত, *s.* ঘা মৰা, কোবোআ, কোব মৰা, a blow, a knock, an injury.

আঘেৰ, *a.* অষ্ট বিসেস, eleven.

আঘোন, *s.* হেমন্তৰ প্রথম মাহ, অষ্টম মাহ, the eighth month, corresponding to part of November and December.

আঘোনিয়া, *a.* আঘোন মাহত হোআ, born made or produced in the month of *Aghun.*

আঘুান, *s.* ঘ্রান, বাচ, সুঙ্গা, scent, smell, fragrance.

আঙ্গঠা, *s.* জুই থকা এঙ্গাৰ, এবিধ জাল, a coal of fire, a fishing net.

আঙ্গঠি, *s.* আঙ্গুলিৰ অলঙ্কাৰ, a ring for the toe or finger.

আঙ্গনি *s.* তামোল আদিৰ থোকৰ গৰু সৰু ডাল, জুইৰ আগ ফিৰিঙ্গটি, the branch stems of a cluster of fruit, a spark of fire.

আঙ্গ বাঙ্গ, *a.* কাম কৰিব নজনা, আঁকবাৰ দৰে কোআ বা গোআ, awkward, at work, stupid, incoherent.

আঙ্গমৰা, *a.* অঙ্গমৰা, কাম শক্তি হিন, without power of procreation.

আঙ্গৰখা, *s.* দিঘল চোলা, হলৌ চোলা, চাপ্‌কন, a long jacket, a long native garment.

আঙ্গামুৰি, *s.* গাভঙ্গা, গামুৰি দিয়া আঙ্গি, the act of stretching and yawning.

আঙ্গি ভুঙ্গি, *s.* হাতেৰে টাই টুই কৰা, মুখ ইকটা বিকটা কৰা, a distortion of the face or body, contortion, grimace.

আঙ্গুল, } *s.* হাত ভৰিৰ সাখা, আঙ্গুলিৰ পথালি জোখ, a finger,
অঙ্গুলি, } a finger's width in measure.

আচক, } *a.* থাওক, দিবলৈ বাধা কৰা, enough, sufficient, no more.
আচোক, }

আচন্দ্রাই, *s.* অচন্দ্রাই, মুৰ ঘুৰওআ, vertigo, giddiness.

আচমন, *s.* আঁচোআ, মুখ ধোআ, বামুনৰ নিত্য কৰ্মৰ ত্রিতি, a brahminical custom of washing the mouth and touching the eight principal parts of the body.

আচম্বিত, *ad.* হঠাত, অকস্মাত, হুপুৰাই, suddenly, unexpectedly.

আচৰন, *s.* প্ৰবৰ্তন, আচাৰ, ৰিতি, বেৱহাৰ, conduct, behaviour, habit.

আচৰা, *s.* আচাৰি, আচৰন কৰা, a switch, a stick, habit, practice.

আচৰা আচাৰি, *v.* ঠেকেচা ঠেকেচি, তালফাল কৰা, to throw back and forth with violence, to throw any thing down in anger.

আচৰিত, *a.* অদ্ভুত, আচৰ্জ্য, বিস্মই মনা, astonishing, surprising, wonderful.

আচৰোআ, *s.* চলোআ, প্ৰবৰ্তোআ, the causing to do, or to be done.

আচৰ্জ্য, *a.* আচৰিত, wonderful, miraculous, astonishing.

আচল, *a.* অকাবু, যাই, স্বৰূপ, নিভাঁজ difficult, without means of doing, genuine, original, true.

আচল বিচল, *a.* চল বুধি নো পোআ, difficult, intricate.

আচহুআ, *a.* অনাআভুআ, নিচিনা নজনা, unfamiliar, unacquainted with.

আচাত বিচাত, *s.* ইচাত বিচাত, হাত ভৰি আচৰা, tossing in distress.

আচান, *a.* সহাই বা বন্ধু হিন, অকলে থকা, friendless, alone, solitary.

আচাম, *s.* অসম দেস, the country of Assam.

আচামাৰি, *s.* ফকিৰ সন্যাসিৰ ভেঙ্গুৰিয়া লাখুটি, a crooked staff used by travelling mendicants.

আচাৰ, *s.* আচৰন, প্ৰবৰ্তন, বেৱহাৰ, তেলত পেলাই থোআ আম আদি খোআ বস্তু, conduct, usage, practice, pickled fruit.

আচাৰ খাই, *v.* পিচল খাই পৰা, লেটামুৰি খোআ, to slip and fall.

আচাৰ মৰা, *s.* এফালৰে বেগেৰে মাৰি পঠিওআ, a slap, a side blow, a shove, the dashing of any thing down violently.

আচাৰি, *s.* গৰু আদি কোবোআ চেকনি, তিনি আৰু আধা (৩॥), আচাৰ মাৰি, আচৰন কৰি, a twig, a switch, three and a half; *v.* to strike, to switch, to throw down, to toss aside, to practice.

আচাৰেকনি, *s.* পানি ওফৰা, জলকনিকা, চিটিকি পৰা, a driving rain.

আচার্জ্য, *s.* বেদ অধ্যাপক, ভটাচার্জ্য, a teacher of the Veds, a philosopher, a prophet.

আচিনাই, *s.* আজিনাই, গাৰ চালত হোআ খহুৰ নিচিনা গুটি, a wart.

আচুতিয়া, আচুতে, *a.* সাঁচতিয়া, গোটাই থোআ, ব্যয় ন কৰা, unexpended, laid up, put aside not to be touched.

আচোক চাৰি, *ad.* থাওক চাৰি, নোজোআ নোহোআ কথাত বুজাই, instead of, so far from; as in the phrase, *Instead of* giving to you, I have not enough for myself. *So far from* speaking to him, I have not even seen him.

আজ, *a.* হোজা, পোন, simple, artless, undesigning, without duplicity.

আজন্ম, *ad.* জনমৰ পৰা, ওপজাৰ পৰা, from one's birth.

আজৰক জৰোআ, *a.* ৰোগ জন্মোআ বা বৰ্হোআ, unwholesome, producing or increasing disease.

আজৰি, *s.* আগৰি, কাম এঁটোআ, সাং কৰা, নাইকিয়া কৰা, leisure, the act of finishing or completing; with কৰি, to make bare, to denude, to lay waste to complete.

আজৰি বতৰ, *s.* একো কাম নাইকিয়া দিন, উদঙ্গিয়া কাল, a time of leisure, or the absence of pressing work.

আজৰিয়া, *ad.* উদঙ্গিয়া, বন বাৰি নোহোআ, at leisure, unoccupied, unemployed.

আজৰোআ, *s.* আজৰি কৰা, উদঙ্গ কৰ, the act of finishing up, the making empty or bare.

আজলমখালি, *s.* আজলালি, নজনা ভাও ধৰ, টেঙ্গৰালি, pretending or feigning ignorance, craftiness, cunning, subtilty.

আজলা, *a.* অজলা, foolish, dull, stupid.

আজলালি, *s.* আজল মঠালি, একো ন জনা নুবুজা ভাৱে থকা, the feigning ignorance of work.

আজলি, *s.* বুধি হিন তিৰোতা, a foolish woman; *a.* dull, stupid.

আজানু, *ad.* আঁঠুলৈকে, reaching to the knee.

আজাৰ, *s.* বিখ্যা বিশেস, a species of tree.

আজাৰ বিজাৰ, *s.* খঙেৰে কোআ, টেঙ্গা মাত, anger, peevishness, the uttering of angry words, crossness.

আজি, *ad.* এই দিন, এতিয়া, to day.

আজি কালি, *ad.* এই কাল, now a days, the present time.

আজোককা, *s.* ককাকৰ বাপেক, প্রপিতামহ, a paternal great grandfather.

আজোখ, আজোখা, *a.* বিজোখ, জোখ পোত নোহোআ, not according to measure, disproportionate, unmeasured.

আজোট, *a.* কৰিবলৈ টান, difficult to do.

আজোনাতি, *s.* নাতিৰ নাতি, পৰিনাতি, a great grandson.

আজোবুৰি আই, *s.* আজো ককাৰ তিৰোতা, আজো বুৰিমাক, a maternal great grandmother.

আঞ্চা, *s.* দিহ, সিজোআ সাক পাচলি মাছ আদি, a vegetable or meat curry.

আট, *s.* টানকৈ বন্ধা, আট খোআ, টান হোআ, গোট মৰা, a girting, tightening or compressing; with খাই, to draw tight, to girt; with মাৰি, to thicken, to coagulate, to congeal.

আটক, আটকিয়া, } *a.* পাবলৈ টান, দুসাধ্য, মৰগিয়', difficult to obtain, scarce, deficient.

আটকাল, *s.* অনুমান, গম, মনেৰে প্ৰমান পোআ, পঁজাল পোআ, উমান, a guess, a surmise, an intimation, conception.

আটণ্টিয়াৰ, *a.* সকলোএ আঁটোতা, চহকি, having abundance, wealthy.

আটা, *s.* এঁটাগুৰি, ঘেঁহু ধান আদিৰ গুৰি, flour, meal.

আটাই, *a.* সমুলি, সকলো, সমস্ত, all, the whole.

আটাঙ্গৰিয়া, *a.* নিৰ্বল, নিসকতিয়া, weak, enfeebled by disease.

আটাল, *s.* ওপৰ চাঙ্গ, a platform, a scaffolding.

আটাহ, *s.* চিঁয়ৰ, এটাহ, a call, a scream, a cry; with পাৰি, to call, to cry out, &c.

আটি, *s.* পোলা, আউটি, ভাগ, a bundle, a portion, a division.

আটি ধৰা, *a.* টানি ধৰা, compressed, tightened, closely bound; *s.* the act of compressing, tightening &c.

আটি ধৰি, *v.* টানি ধৰি বা বান্ধি, to tighten, to compress.

আটি মুটি, *v.* টাই টুই কৰা, ভাও দেখুউআ, to express by signs, to gesticulate.

আটিল, *a.* টান, ধিলা নোহোআ, hard, tough, firm, compact.

আটুট, *a.* সমান, বৰ্হা টুটা নোহোআ, খবিচ, even, full, entire, wanting nothing.

আটেঙ্গটিঙ্গা, অটেঙ্গা, } *a.* বৰ ওখ, সম জোখতকৈ ওখ, টিঙ্গটিঙ্গিয়া, চুকি নোপোআ, very high, disproportionately high, out of reach.

আটোপ টঙ্কাৰ, *s.* বৰকৈ উচও কৰা, বজনজনা, গপ মৰা, display, show,

আটোম টোকাৰি, *a.* ঠাক ঠিক, আৰ ন লগা, ভাঁজ নলগা, without imperfection, faultless.

আঠ, *a.* আঠোটা, দুই অঁৰা, eight.

আঠকুনিয়া, *a.* আঠ চুকিয়া, eight cornered, octagonal.

আঠখাৰি, *s.* আঠ বিধ খাৰৰ ঔসধ, a medicine composed of eight alkalies.

আঠচলিচ, *a.* দুকুৰি আঠ, forty eight.

আঠত্রিচ, *a.* একুৰি ওঠৈৰ, thirty eight.

আঠ মঙ্গলা, *s.* বিয়াৰ পৰা আঠ দিনত কন্যাৰ ঘৰত দৰাক খুউআ, a feast for the bridegroom at the house of the bride, on the eighth day after marriage.

আঠ সতৰ, *a.* তিনি কুৰি ওঠৈৰ, seventy eight.

আঠসষ্টি, *a.* তিনি কুৰি আঠ, sixty eight.

আঠাৱন, *a.* দুকুৰি ওঠৈৰ, fifty eight.

আঠে পসে, *ad.* কেতিয়াবা কেতিয়াবা, মাজে সময়ে, now and then, occasionally, sometimes.

আড়ম্বৰ, *s.* খিতাপ, ফিতাহি, গঁফেৰে ফুৰা, show, display, ostentation, pride.

আতৰ, *s.* গোলাপ আদিৰ ফুলৰ তেল, the otto or distilled oil of roses &c.

আতৰন, *s.* আপদ, তৰনৰ উপাই নাইকিয়া, a remediless evil, calamity.

আতুলচ, *s.* এবিধ কঁঠাল, the custard apple.

আতা, *s.* বাপ, গোঁসাইৰ আৰু বিধ লোকৰ সম্বোধন, a respectful title, addressed to priests and to elderly men.

আতাই তাই, *a.* বিহ্বল, বিচেষ্টা, বিবুধি হোআ, driven to desperation, distracted.

আতাৰি, *a.* বিৰোধা বিকধি, দেখিৰ নোআৰা, ভাল নোপোআ, at variance, out of favour, disliked.

আতাল পতাল, *ad.* তল ওপৰ, above and below.

আতি, *ad.* অতিসই, ৰবকৈ, very, exceedingly, greatly.

আতিহা ফাতিহা, *s.* গঁফ, গদ্দলিকা, নিজ প্রসংসা, গর্ব, pride, haughtiness, self-conceit.

আতৃপ্তৰি, *a.* আপোন পেটা, আত্মম্ভরি, selfish, voracious.

আতুৰ, *a.* পিৰিত, বিচেষ্টা, ভই পোআ, distressed, distracted, frightened.

আতুলি, *v.* বাঁতি আহিৰ খোজা, ওকালি, to retch, to gag, to heave as when about to vomit.

আতুলিয়া, *a.* আধা তোলিয়া, weighing or worth eight annas.

আতুলিয়া পেঁচ, *s.* ৰৰ ধুন মৰা, অহঙ্কাৰ কৰা, display, show, parade.

আতৈ, *s.* ভকতৰ সম্বোধন, লগৰ সেৱকিয়া, respectful address of a co-religionist or brother disciple.

আতোল তোল, *s.* ৰৰ আন্দিক, আদৰ সাদৰ, any demonstration of affection and respect.

আতোলা, *s.* আধা তোলা, আঠ আনাৰ ভৰ, a rupee in weight.

আতৌ পিতৌ, *s.* মৰম পতিওআ, আলৌ ভলৌ, প্রেম দেখুৱাআ, affectionate expressions of sympathy in suffering, condolence.

আত্ম, *a.* স্বয়ং, নিজ, আপোন, self, one's self.

আত্মকৃত, *a.* আপুনি কৰা, নিজে কৰা, done by one's self.

আত্মা, *s.* জিৱ, প্রান, spirit, self, the soul.

আত্মাঘাত, *s.* আপোন ঘাত, আপুনি মৰা, আত্মা হত্যা, self-murder, suicide, self destruction.

আত্মাঘাতি, *s.* আপোন ঘাতি, one who commits suicide.

আত্মাধিন, *a.* স্বতন্ত্র, স্বাধিন, independent, not subject to another.

আত্মিয়, *a.* আপোন, নিজ, belonging to one's self.

আথবেথ, *s.* চেনেহ, আন্তিক, respect, reverence, love.

আথৰ, *a.* আলৰ, বৰ বুঢ়া, decrepit, palsied, old.

আথলিয়া, *s.* অতি ডাঙ্গৰ, সকত, থুলহুৰ, large, stout, corpulent.

আথাউনি, *a.* অথাউনি, থাউনি নোপোআ, দ, beyond one's depth. deep, unfathomable.

আথাও পুথাও, *s* উপৰি পুৰুস, ককাকৰ বাপেক আজো ককাক, ancestors; an old Ahom term.

আদ, } *s.* আধা, এফাল, সমভাগ, a moiety, a half.
আদখান, }

আদকপলিয়া, *a.* দুখ সুখ সমানে পোআ, হত ভগিয়া, alternate good and bad fortune, ill-fated.

আদকপালি, *s.* এফলিয়া মুৰৰ বিস, ৰোগ বিসেস, a disease in which the pain is confined to one side of the head.

আদখনিয়া, *a.* আধা আধি, এফাল, a part of any thing, one half.

আদখাহিয়া, *s.* অলপ খাৰনি দি ৰন্ধা আঞ্জা, food slightly seasoned with an alkali.

আদ বয়স, *s.* সম বয়স, middle-age.

আদবয়সিয়া, *a.* আদহিয়া, সম বয়সিয়া, middle-aged.

আদ মহা, *s.* আদ মহিয়া, দুই চৰতিয়া, টকাৰ আঠ ভাগৰ এভাগ, one eighth of a rupee, two annas.

আদৰ, *s.* সন্মান, মর্য্যাত,চেনেহ, মৰম, সাস্তা, respect, honor, veneration, esteem; *a.* cheap, low-priced.

আদৰনিয়, *a.* মান্যৱন্ত, আদৰ কৰিবৰ জোগ্য, estimable, honorable, worthy of respect.

আদৰ সাদৰ, *s.* চেনেহ, বেথা, আন্তিক, love attended with respect.

আদৰাই, *v.* আদৰি অনা, মান্যেৰে আগ বর্হাই অনা, to go to meet and bring any one on the way with welcomes and demonstrations of respect,

আদর্স, *s.* নিদর্সন, আর্হি, দেখুওআৰ উপাই, চিন, an original from which a copy is to be made, a specimen, a pattern, a sign.

আদহিয়া, *s.* আদ বয়স জোআ, middle-aged.

আদা, *s.* এদা, ginger.

আদাই, *s.* উচল, বাকি ন থকা, a complete payment or fulfilment of an obligation.

আদালত, *s.* সোধৰ সমাজ, a court of justice.

আদাল্‌তলি, *s.* অবিত্তি বা হাবি মাটি, unproductive or uncultivated land.

আদি, *a.* প্রথম, আগ, পূর্ব, ঘাই, গুৰি, initial, prior, first; *s.* commencement, beginning, first cause.

আদি অন্ত, *s.* পূর্বাপৰ, আগ গুৰি, first and last, beginning and end.

আদি কৰি, *a.* প্রভৃতি, ইত্যাদি, et cetera, and so forth, &c.

আদিত্য, *s.* সূর্য্য, বেলি, the sun.

আদি দেও, *s.* নাৰায়ন, বিষ্ণু, Narayon, Vishnoo.

আদি বাসি, *s.* কোনো দেসৰ আদি লোক, the first settlers of a country, aborigines.

আদুটি, *s.* আদখান, কেটুটি, a part, some.

আদেস, *s.* আগ্যা, অনুমতি, বিধান, a command, law, precept, ordinance.

আদোল, আদল, } *a.* লোকৰ তলে থকা, আগ্যাৰ অধিনত থকা, subject to, dependent on.

আদোস, *a.* নির্দোস, আনাদোস, জেঙ্গা নাইকিয়া, faultless, innocent.

আদ্যন্ত, *a.* আদি অন্ত, আগ গুৰি, from first to last; *s.* the beginning and the end.

আদ্যশ্রাদ্ধ, *s.* প্রথমে কৰা সৰাধ, অসৌচৰ অন্তৰ সৰাধ, the first funeral ceremony; giving the funeral cake preparatory to the principal *shradh*.

আদ্যা প্রকৃতি, *s.* আদিতে হোআ প্রকৃতি, দেবি, original and unformed matter, called in Hindoo mythology the female principle from which the world is said to have sprung.

আদ্যোপান্ত, *ad.* আদিৰ পৰা অন্তলৈ, আগৰ পৰা গুৰিলৈ, সবিসেস, from first to last, from beginning to end.

আধলি, *s.* আঠ অনা, টকাৰ এফাল, eight annas, a half rupee.

আধলিটিয়া, আধলিয়া, } *a.* আধলিলৈ পোআ, আঠ অনিয়া, obtainable for eight annas.

আধা, *a.* অর্ধ, আদখনি, one half, a part.

আধা আধি, *ad.* সমানে, সম ভাগে, half and half, equal shares.

আধা কটা, *a.* দুষ্ট, নিলাজ, টটাটিঙ্গা, নিচ, আদখনি কটা, base, shameless, wicked; cut half through.

আধাখুন্দা, এধাখুন্দা, } *a.* খৰচিয়া পিঠাগুৰি আদি, ভালকৈ নুখুন্দা, coarse rice flour; *a.* half pounded, coarse.

আধানার্জি, *s.* আদখন পেলোআ, হানি, আথানি, loss, waste of one half.

আধা পোৰা, *a.* এডোখৰ পোৰা, আধৰা, আধা সিজা, half burnt, half roasted or cooked.

আধা মৰা, *a.* প্ৰাই মৰা, half dead.

আধামুৰি, *s.* ৰাতি মাটিৰ পৰা ওলোআ জুই, বনত তত নাইকিয়া, a phosphorescent light supposed by the natives to be an evil spirit; bustling about, moving to and fro like the above light.

আধাৰ, *s.* বস্তু ধৰা পাত্ৰ, পিয়াহ, স্তন, আসন, that which holds, supports or sustains; the breast from which the child is nourished, a seat.

আধাৰ কঁটিয়া, *a.* পিয়াহ খোআ লৰা, ভালকৈ পিয়াহ খাবলৈ নোপোআ, a sucking child, stinted in nourishment from the breast.

আধাৰ বঁটা, *s.* কাউৰিএ আহাৰ খুউআ খুই কৰা, the circumstance of crows feeding each other, supposed to be ominous of the coming of a guest, or of some other event.

আধাৰি, *s.* বকটুৰ কৰা চক আদি থোআ বিৰিয়া, a coil of any soft substance to support the bottom of earthern vessels.

আধাৰি পতা, *s.* মেৰৰ পতা, the act of coiling.

আধাসাৰি, *a.* বৰ দুখ পোআ, হাৰাসাস্তি, jaded, spent, wearied.

আধি, *a.* সমভগিয়া, আদভাগ, half, half shares.

আধিক্য, *s.* অধিক, সৰহ, বিস্তৰ, বৰ্হা, abundance, excess, overplus.

আধি দিয়া, *s.* সমান ভাগলৈ দিয়া, আধি লগোআ, the hiring, letting or working anything at half shares.

আধিপত্য, *s.* প্ৰভুত্ব, অধিকাৰ, lordship, sovereignty, government.

আধুনিক, *a.* এতিয়াৰ কাল, ইদানিক, recent, modern, relating to the present time.

আধেক, *s.* অৰ্দ্ধেক, a part.

আধেৰ, *s.* আদসেৰ, দুই পোআ, half a seer, two *puas*.

আধেৰিয়া, *a.* আদসেৰিয়া, আদসেৰ ধৰা, half a seer.

আধ্যা, *s.* মুৰ, অন্ত, অধ্যাই, a chapter, the end.

আন, *a.* অন্য, ভিন, পৰ, other, another, different.

আনখন, *a.* আন দিন, আন বস্তু, another day or time, a different thing.

আনন্দ, *s.* হ.ৰস, হৰ্ষ ৰঙ্গ, joy, pleasure, delight, happiness.

আনন্দিত, *a.* হৰ্ষিত, পুলকিত, সুখি, joyful, happy, delighted.

আনা আভুৰা, *a.* নজনা নুসুনা, নেদেখা নুবুজা, অচিনাকি, unknown, unheard of, unseen, ignorant of, unacquainted with.

আনাৰি, আওনাৰি, } *a.* নাৱ, ভ্রষ্ট, আতাৰি, deteriorated, corrupted, ravished, depraved, hateful to the sight, with কৰি, to spoil, to waste, to put out of favour.

আনুজ, আনজ, } *s.* এক সন্তানৰ জনমৰ পৰা আন সন্তানৰ জনমলৈকে, the interval from one birth to another.

আনেকা দিনা, *s.* পাচ দিনা, আন দিন, an after day, hereafter.

আনে বানে, *a.* জতে ততে বস্তু পোআ, successful in acquiring wealth.

আন্তৰিক, *a.* ভিতৰৰ, মাজৰ, inward, internal, within.

আন্দোলন, *s.* আন্দোলা আন্দোলি, থোপা থোপে গুটি লাগি ভিৰ খোআ, a swinging or oscillating motion, bending down with fruit, the agitation or investigation of a subject.

আন্ধাৰ, *s.* এন্ধাৰ নিসা, সূৰ্য্যৰ ৰশ্মি ন পৰা, অন্ধকাৰ, darkness, gloom, night; *a.* dark, gloomy.

আপ, *s.* ককা, বাপেকৰ বাপেক, বুঢ়া মানুহৰ সম্বোধন, grandfather, a respectful term used in addressing elderly men.

আপঁইতা, *a.* কুমলিয়া, পুৰঠ নোহোআ, পৈনত নোহোআ, not full grown, unripe, immature.

আপচু, *a.* বিগৰ্হি, আভঁজা, ugly, ill favoured.

আপটৰ পট, *s.* দেসত নাইকিয়া, নোপোআক পোআ, খঙ্গ বা নিন্দাৰ মাত, a rarity, a curiosity, used as a term of abuse.

আপত্তি, *s.* ওজৰ, a reply in defence, an objection, a remonstrance.

আপদ, *s.* বিপদ, দুখ, বিপত্তি, calamity, misfortune, evil, accident.

আপদাহ, *s.* দাই, চিদু, a fault, an imperfection with সাৰি to escape censure.

আপদিয়া, *a.* আপদে পোআ, unfortunate.

আপদেও, *s.* বাপেক, ককাক, আৰু বুঢ়া মানুহৰ সম্বোধন, father, a respectful term used in addressing elderly men.

আপা, *s.* সৰু লৰা, address of a small child, a term used by the Ahoms in addressing an uncle's wife.

আপাৰ, *a.* see অপাৰ, boundless.

আপালি, *s.* প্রমাদ, দুখ, বিপদ ঘটা, নৰিয়া, misfortune, adversity.

আপাহ, *s.* উপকাৰ, এপাহ, ফুলৰ পাহি, assistance, petal of a flower.

আপাহ্ মৰা, *s.* এপাহ মৰা, খন্তেকিয়া উপকাৰ, পাল সুটুআ, doing work slightly, eye service, passing time in mere pretence of work.

আপি, *s.* সৰু চোআলিৰ সম্বোধন, a term used in addressing the daughters of any respectable person.

আপিট, *a.* বন বাৰিত ভাল, নিপুন, skillful, accomplished, serviceable

আপুটি, *s.* বোপাই, আপদেও, সৰু লৰাক বাপেক মাকে চেনেহেৰে মতা, a familiar address to a father, sometimes used to a child.

আপুনি, *pron.* মই, নিজে, তুমি, অর্থাত ভাল লোকক মতা সৰ্দ্ধ, নিজে, স্বয়ং I myself, thou thyself, used in respectful address to superiors.

আপুৰুগ, *a.* দেখিবলৈ নাই, পাবলৈ টান, আটক, not to be seen or found, wanting.

আপুৰুগিয়া, *a.* আটকিয়া, নোপোআকপোআ, scarce, difficult to obtain.

আপোন, *a.* নিজ, স্বকিয়, সম্বন্ধি, one's own, peculiar, proper.

আপোনা আপুনি, *pron.* স্বয়ং, নিজে, আপোন ইচাতে, এনেই হোআ, of one's own accord, spontaneously.

আপোনাৰ, *pron.* মোৰ, তোমাৰ, নিজৰ, one's self, your or his own.

আপ্ত, *a.* আপোন, মিত্র, one's own, familiar, trustworthy, confidential.

আপ্লাবন, *a.* পানিএ তল নিয়া, উটাবুৱা, a flood, an inundation.

আপ্লাবিত, *a.* তল জোআ, overflowed, inundated.

আফৰ, } *s.* কমাৰ সালৰ হাতিনা নলাৰ মুখৰ ডিলা, the mouth of a
আফৰি, } native blacksmith's bellows.

আফৰি, *a.* বৰ ধুনিয়া, সকলোতে খৰ খেদাকৈ ফুৰা, bustling, sprightly, active, lively.

আফাল, *s.* আস্ফালন, আচাৰ মৰা, a side blow, a slap; with খাই, to slip and fall; with মাৰি, to toss aside, to slap.

আফিঙ্গ, *s.* আফু গচৰ এঁঠা, অহিফেন, opium, said to have sprung from venom that dropped from the mouths of the serpents that encircle the head of Hoda Hiwo, hence the name অহিফেন, as applied to opium.

আফু, *s.* কানিৰ গচ, আফিঙ্গৰ গচ, the poppy plant.

আফুআ, *a.* কানি খোআ, কানিয়া, addicted to the use of opium; *s.* an opium eater.

আফুট, *a.* অহফুট, গুপ্ত, অপ্রকাস, hidden, secret, concealed.

আফুটনি, *s.* ওকনিৰ জগা কনিৰ চোকোৰা, the shell of a nit.

আফুটা, *a.* নুফুটা, নিবিন্ধা, unbored, unpierced.

আফুতলি, *s.* আফু অৰ্জা মাটি, a poppy field.

আবতৰ, *a.* অবতৰ, অকাল, out of season, untimely.

আবতৰিয়া, *a.* অকালত হোআ, produced out of season.

আবনুআ, *a.* বন বাৰি ন কৰা, বনত ন লগোআ, one who does not work or who has not been put to work.

আবৰ, *s.* এবিধ পৰ্ব্বতিয়া জাতি, the name of a hill tribe in northern Assam.

আবৰণ, *s.* ঢাকন, আচাদন, ৰাখন, a covering, a veil, the act of screening or covering.

আবৰ বিবৰ, *a.* অসভ্য পৰ্ব্বতিয়া জাতি বিসেস, promiscuous barbarous tribes spoken of collectively.

আবলুখা, *s.* এমাড়িমা, সৰু লৰা, a child two or three years of age.

আবৰি, *a.* ৰবাৰ নোঅৰা, অসভ্য জাতি, independent, uncivilized.

আবৰি ধৰা, *s.* চাৰিও ফালে বেৰি ধৰা, the act of shutting in or surrounding on all sides.

আবৰি ভাবৰি, *s.* জেঙ্গ জাবৰ, নাম নাইকিয়া মিহলি বস্তু, rubbish, trash, a collection of unspecified worthless things.

আৱশ্যক, *s.* প্রয়োজন, কাৰন, নহলে নহই necessity, expediency; *a.* necessary, expedient.

আবাং, *a.* একো ন জনা, stupid, worthless, idiotic.

আবাল, *a.* লৰা কালৰ, childish, belonging to childhood.

আবাল চন্দ, *a.* একো ন জনা, একো কামৰ পাত্র ন হই, stupid, good for nothing, useless.

আবাল বৃদ্ধ, *s.* লৰাৰ পৰা বুঢ়ালিকে, from youth to old age.

আবাহন, *s.* আজ্ঞান, নিমন্ত্রন, মতা, an invitation, a call.

আবিঐ, *a.* বিয়া নোহোআ, অবিবাহিতা, unmarried, applied to both sexes.

আবিৰ, *s.* ফাকু গুৰি, a red powder, which the Hindoos throw at each other at the *Fákuá* or *Doul Játrá*.

আবির্ভাব, *s.* প্রকাস, অধিষ্টান, a revelation, an unfolding, a development.

আবুজন, *a.* অবুজন, নুবুজা, ignorant, dull of comprehension.

আবুৰ, *s.* আপোনাৰ মান মর্জাত ৰখা, the maintaining of one's proper dignity or state.

আবুৰি ভাবুৰি, *s.* বিৎবাং, বুজ নোপোআকৈ মতা, আং বাং, talking incoherently or wildly.

আবেদন, *s.* জনোআ, নিবেদন, মিনতি, the representation of a circumstance, making a thing known, a petition.

আবেলি, *s.* বিয়লি, ভাটিবেলা, the afternoon.

আবোধ, *a.* গ্যান নোহোআ, অজান, ফুকলিয়া, ignorant, senseless, stupid.

আৱৃত, *a.* বেৰা, ঢকা, লুকুটআ, concealed, covered, with কৰি, to enclose, to cover.

আভকত, আভকতিয়া, } *a.* অসৱনিয়া, অগুৰুআ, ভকত নোহোআ, without a gooroo, undisciplied, (a term of abuse.)

আভজন, *a.* ইশ্বৰত নভজা, ভজিব ন জনা, not a worshipper, ignorant of the mode of worship.

আভঁজা, *a.* আগৰ্হি, অকামিলা, ভাঁজ নাইকিয়া, ill formed, ugly, unsightly.

আভঁজুআ, *a.* ভাঁজ নাইকিয়া, মিহলি নোহোআ, অনুঅনি, without mixture or alloy, offensive to the sight, ugly, deformed.

আভৱন, *s.* অভৱন, ভুসন, খাৰু মনি আদি অলঙ্কাৰ, an ornament, a jewel, attire.

আভা, *s.* পহৰ, কিৱন, sunshine, splendor, brightness, glossiness.

আভাল ভাল, *a.* ভাল বেয়া হোআ, good or bad.

আভাস, *s.* নাম মাত্ৰ, ভুমিকা, an introduction, a preface, a preamble.

আভুআ, *a.* ন জনা, অচিনাকি, ভু নো পোআ, ignorant of, unacquainted with.

আভুআ মৱা, *s.* এপাহ মৱা, ভুআ দিয়া, ফাঁকি দিয়া, the act of deceiving, counterfeiting or pretending.

আভোক, *s.* ভোক ন থকা, অনিচা, without hunger, satiety.

আম, *s.* টেঙ্গা বিসেস, আমু, সাঁও, the mango, a disease of the bowels, diarrhea.

আম কাছুন্দি, *s.* আমগুৰি, আমহি, a kind of pickle made of mustard and green mangoes.

আমঠু, *s.* পহু আদিৰ বুকুৰ মঙ্গহ, চৰাই আদিৰ ঘিলা, the fleshy portion of the breast of beasts, the crop or first stomach of a fowl.

আমতা, *s.* পকা আম আদি চালি সুকুআ, the dried pulp of the mango prepared as an article of food.

আমন জিমন, *a.* অসন্তোস ভাও, মন মাৰি ফুৰা, নিৱানন্দ মুখ, of a sad countenance, sorrowful, disconsolate.

আমনা, *s.* ৱঙ্গা বাও ধানৰ নাম, a species of paddy, winter rice.

আমনি, *s.* অনিচা, ভাগৰ, বেজাৰ, aversion, satiety, disgust.

আমনিউআ, *v.* আমুউআ, হেপাহ পলোআ, অনিচা, ত্রিপ্তি পোআ, to cloy, to satiate, to disgust.

আমন্ত্রন, *s.* নিমন্ত্রন কৰা, মতা, মাতি অনা, a call, an invitation, a welcome, courtesy.

আমন্ত্রিত, *s.* মতা, নিমন্ত্রিত, called, invited, welcomed.

আম পোতনি, *s.* এবিধ পোক পলু, a species of silk worm.

আমৱক্ত, *s.* তেজ সাঁও, গুহনি, the dysentery.

আমৰা, *s.* অমৰা গুটি, এবিধ ফল, the name of a tree and its fruit.

আমলখি, *s.* এবিধ গুটি আৰু তাৰ গচ, a species of tree, and fruit, (phyllanthus emblica.)

আমসুল, *s.* পেট বন্ধ হৈ খোচা বিন্ধা, পেটৰ বেদনা, the colic.

আমি, *pron.* আমি সকলোটি, মই, we; used occasionally for the singular.

আমিন, *s.* মাটি জোখা বা পিয়ল কৰোঁতা, বিচাৰ কৰা, a surveyor, a supervisor, an investigator.

আমুআই, *v.* আমনিউআ, অনিচা হোআ, বিৰক্তি লগা, to cloy, satiate, disgust.

আমুক, *a.* কোনো বিসেস মানুহ বা বস্তুক বুজুউআ, such an one, such a person place or thing.

আমৈ, *s.* সখিএকৰ মাক, বাপেকৰ সখিএকৰ ভার্য্যা, a friend's mother, the wife of a father's friend.

আমৈলতা, *s.* ঔসধিয় লতা বিসেস, সগুনি লতা, a species of vine, used in medicine.

আমোদ, *s.* হস, আনন্দ, ৰঙ্গ, ধেমালি, enjoyment, pleasure, festivity; with কৰি, to enjoy.

আমোদি, *a.* ৰঙ্গুআল, সুৱলা, সুস্বাদু, gratifying, enlivening, pleasurable, jovial, pleasant to the taste.

আমোল, *s.* কোনো অধিপতিএ অধিকাৰ কৰা দিন, কোনো বিসয়ৰ ফল পোআ, the period of a ruler's administration; the gains of an office.

আমোল টেঙ্গা, *s.* এবিধ টেঙ্গা, an acid fruit.

আমোলদাৰ, *s.* চিপাহিৰ এক অধিপতি, an under officer in a regiment of native soldiers.

আমোলমোল, *a.* গন্ধ ব্যাপ্ত, বিচখ্যন, সুগন্ধ, fragrant, sweet scented, odorous.

আমোলা, *s.* চিৰিস্তাদাৰ আদি আদালতৰ কৰ্ম্ম কাৰি, a shristadar of a court of justice and his officers.

আমোলাই, *v.* মন মাৰি, বিসাদ লগা, নিৰাস দেখুআ, to look disappointed, downcast, sad, melancholy or dejected.

আয়, *s.* বৰ্হা, উফুউআ, লাভ, gain, profit, receipts.

আয়ত, *a.* বস, তল হৈ থকা, আগ্যাধিন, subject to.

আয়তন, *a.* বহল, বিস্তাৰ, পথালি জোখ, breadth, dimension.

আয়তি, *s.* স্বামি থকা তিৰোতা, a woman who has a living husband.

আয়ম, *s.* ভেম, গঁফ, ফিতাহি, মান্য ৰূপে থকা, আপোন মান সত্কাৰ ৰখা, pride, affectation of former greatness, style.

আয়স, *interj.* ভাল বা বেয়াকৈ সলগা মাত, হেঁপাহৰ মাত, দুখ বা সুখৰ মাত, an exclamation of pain, pleasure, or desire.

আয় সকল, *s.* বসন্ত, গুটি ওলোআ, তিৰোতা লোকক মতা সম্বোধন, the small pox; a term used in addressing a company of women.

আয়া, *s.* দাসি, সৰু লৰাৰ আল ধৰা দাসি, a nurse, a waiting maid.

আয়াজাত, *s.* গতায়ত, অহা জোআ, চিনা চিনি, মিল, familiar communication, friendly intercourse.

আয়াস, *s.* প্রয়াস, পৰিশ্রম, দুখ, labor, effort, fatigue.

আয়ুধ, *s.* যুধৰ অস্ত্র, আঁহিলা, armor, arms.

আয়ুর্বেদ, *s.* বেজালি পুথি, নিদান পুথি, a Hindoo treatise on medicine.

আয়ুস, *s.* আয়ু, জিৱনৰ কাল, দুখ পোআ মাত, a period of life, age, a life time; *interj.* An exclamation of pain or suffering.

আয়ুস্মান, *a.* দিৰ্ঘজিবি, অনেক দিনিয়া মানুহ, long-lived, of long duration.

আয়ৈ, *interj.* পুতৌ কৰা মাত, দুখ বেজাৰ বা ভই খোআ মাত, an exclamation denoting affection distress or fear.

আয়োজন, *s.* যুগুত, গোটোআ, উদ্যোগ, থিৰ কৰা, provision, preparation, arrangement, (as for a journey or any undertaking.)

আয়ৌ, *interj.* ভই বা চঁক খোআ মাত, বিস্মই মনা মাত, an exclamation of terror or surprise.

আৰ, *s.* আৱৰন, ঢাকনি, বেৰ, গুপুত, a screen, a shade, with কৰি, to screen, with কাটি, to clear new land for cultivation.

আৰ কাপৰ, *s.* আৰ দিয়া কাপৰ, ঢাকনি কাপৰ, a cloth screen, a curtain.

আৰজি, *s.* দৰখাস্ত, নিবেদন পত্র, গোচৰ, a written petition, a request.

আৰতি, *s.* দিপ দর্সন, সন্ধ্যা সেৱা, the waving of a lamp before an idol, a wave offering.

আৰনি, *s.* পিয়াহ খোআ সৰু লৰাৰ ৰোগ বিসেস, a disease peculiar to nursing infants.

আৰনি পুৰনি, *s.* বহু দিনিয়া, অতি পুৰনি, ancient, very old.

আৰপি, *v.* অলপকৈ লগাই থোআ, ৰাখি থোআ, to slightly put together preparatory to completion.

আৰবি, *a.* আৰৰ দেসৰ লোক, আৰবি ভাসা, Arabic, Arabian.

আৰৱেৰ, *s.* আৱৰন, বেৰ, ঢাকনি, a wall, fence, partition.

আৰম্ভন, *s.* আৰম্ভ, কৰিবলৈ ধৰা, a beginning, a commencement.

আৰাও, *s.* এটাহ, চিয়ৰা, হাই, a noise, a scream, a tumult.

আৰাধনা, *s.* উপাসনা, একাগি চিন্তন, ভজনা, ভাবনা, worship, adoration, with কৰি, to worship, to adore, to honor.

আৰাধনিয়, *a.* আৰাধনা কৰিবৰ যোগ্য, worthy of reverence and worship.

আৰাল, *s.* এৰাল, গৰু চাগলি চৰিবলৈ বান্ধি দিয়া দিঘল লেজু, a tether.

আৰি, *s.* এবিধ মাছ, কথা বন্ধা, অৰা, ওলোমোআ, a species of scaleless fish, a bet, a wager; *v.* to suspend, to hang.

আৰিমুৰি, *s.* গা মুৰ ভঙ্গা, গা পোনোআ, মেৰেটা মেৰেটি, the act of stretching or straightening the body when weary from long confinement in one position.

আৰিয়া, *s.* ফটাকানি মেৰাই তেল দি লগোআ সলা, a torch, a flambeau.

আৰিকুঁজা, *a.* অলপ কুঁজা, পিঠি পোন নোহোআ, hump-backed, crooked.

আৰি বন্ধা, *s.* কথাবন্ধা, অৰিয়াঅৰিব নিয়ম, a bet, a wager, a stake.

আৰু, *conj.* অধিক, বাকি থকা, আকৌ, and, also, again, furthermore.

আৰুবাৰ, *ad.* আনবাৰ, আকৌ, পুনচ, পুনৰাৰ, দুনাই, again, a second time, yet again, once more.

আৰুবেলি, *s.* জোআ বচৰ, আকৌ, পুনৰাই, the past year, again.

আৰু বেলিলৈ, *s.* আগৰ বচৰলৈ, অহা বচৰ, afterwards, next year.

আৰে, *s.* গিতৰ প্ৰাস, গিতৰ ভঙ্গিমা, the prolonging of a musical note in singing or chanting.

আৰেকচন্দ, *s.* এবিধ বন, দৰবৰ নাম, a jungle plant used as a medicine in eruptive diseases.

আৰৈচাউল, *s.* নিসিজোআ ধানৰ চাউল, rice cleaned from the husk by simply drying previous to being pounded out.

আৰৈমুৰিয়া, *s.* ভালকৈ নিসিজা ধানৰ চাউল, rice but partially boiled before being cleaned from the husk.

আৰৈয়া, *a.* শুকান দ্ৰব্য, কিচু নৰম, সুদাই, dry, inferior.

আৰোআন, *s.* ৰজাৰ চত্ৰ বিসেস, a sort of umbrella or screen used only by the king.

আৰোআন ধৰা, *s.* ৰজাৰ আৰোআন ধৰা, the king's umbrella bearer.

আৰোগ্য, *a.* নিৰুগি, ৰোগ নথকা, নিঘুনিয়া, healthy, in health.

আৰোপন, *s.* থাপন কৰা, ৰখা, অৰ্পন কৰা, the act of appointing or placing in office.

আৰোহন, *s.* উঠা, চৰা, ওপৰত উঠা, the act of mounting upon, getting into a vehicle, ascending or climbing.

আৰ্চি, *s.* দৰ্পন, দাপোন, a mirror, a looking glass.

আৰ্জন, *s.* ঘটন, উপাৰ্জন, carnings, savings, accumulation of any thing.

আৰ্জা, *s.* গৰ্হ, সাদৃশ্য, আৰ্হি, ঠগ, a likeness, pattern.

আৰ্জি কুৰ্জি, *v.* সুমেৰে লাভ কৰা, to acquire by one's own labour.

আৰ্জিত, *a.* অৰ্জা, ঘটা, acquired, gained, accumulated.

আৰ্থিক, *a.* গ্যানি, নিপুন, বিবেকি, wise, skillful, versed in any science.

আৰ্হি, *s.* ঠগ, আৰ্জা, নকচা, নিচিনা, গৰ্হ, a pattern, an example, a likeness, a picture.

আৰ্হৈ, *a.* দুভাগ আদ ভাগ, two and a half.

আল, *s.* খুঁটাৰ কান, কুকুৰা আদি চৰাইৰ ঠেঙ্গৰ কাঁইট, the tenon of a post, a spur, a sharp point.

আলগ, *a.* নিলগ, বেলেগ, apart, distant, distinct.

আলগতিয়া, *a.* আচুতিয়া, নিলগত থকা, distinct, uncommon, separate.

আলগা, *a.* নলগা, প্ৰিথক, unaccordant, separate, distinct.

আলগোআ, *s.* বেলেগোআ, গা নলগোআ, the act of separating; *a.* separated.

আলচ, *s.* মন্ত্রনা, পৰামর্স, counsel, a plot, with কৰি, to plan, to plot.

আলজাল, *s.* নো চোআ ভাও ধৰি চোআ, সুনিও নুসুনা ভাও, আওকনিয়া ভাও, hearing or seeing while pretending not to hear or see.

আলজিৰা, *s.* তালুত থকা জিৰা, the uvula.

আলতা, *s.* লাৰ পানি, বঙ্গা বৰন, lac, leaves impregnated with lac.

আলধৰা, *s.* পৰিচাৰক, দাস, লগুআ, কিঙ্কৰ, সেৱক, an attendant, a servant, the act of serving or waiting upon.

আলনি, *s.* আজোখ, লনি নোহোআ, অসুৰনি, not symmetrical, ill favored.

আলপৰিচান, আলপৈচন, *s.* লগুআলি, পৰিচর্জ্যা, বন কৰা, service, attendance, respect, with ধৰা, to serve, to attend upon.

আলম, *s.* আসুই, সহাই, protection, refuge.

আলম বিলম, *a.* পলম কৰা, গহৰি কৰা, বেলি কৰা, not punctual, not exact in time, late.

আলপিন, *s.* গাঁতি সলা, কাপৰত মৰা সলা, a pin.

আলৰ, *a.* বৰ বুৰ্হা, নৰলা নচৰা, জঠৰ, decrepit, palsied, aged.

আলসনি, *s.* অকস্মাত পেট কামোৰনি ধৰা, পিসাঁচি, a sudden pain in the bowels supposed to be caused by an evil spirit.

আলসুআ, *a.* কোমল, আতোলতোল, দুখ সহিব নোঅৰা, অতি সুখি, soft, delicate, tenderly nourished, petted, indulged.

আলফুল, *a.* ঢিল, কোমল, দুখ নোপোআকৈ, আলসুআ, tender, delicate, easily injured or broken by handling.

আলই, *s.* ঘৰ, নিবাসৰ থান, থকা ঠাই, a house, habitation, abode.

আলবি, *a.* বুঢ়ি, লবিৰ নোঅৱা তিৰোতা, a decrepit old woman.

আলস্য, *s.* এলাহ, বনলৈ ইচা নোহোআ, সৰপালি, laziness, indolence, idleness, sloth.

আলহউদগ, *s.* বৰ সাদৰ, আতো পুতো, বৰ আনন্দ, the treating a person with great respect and love.

আলাই জাবৰি, *s.* আকাজ ভাগি, ভাঁকৰি, unskillful, untidy.

আলাউ, *s.* অলাউ, ডিঙ্গি নোহোআ লাউ, a bottle-shaped gourd.

আলাইআথানি, *s.* অকাৰন হানি, নেসামৰি পেলোআ, waste or death from utter neglect.

আলাই জাবৰ, *s.* বন ন জনা, গৰ্হপিট নোহোআ, unskillful, ill-favored, untidy.

আলাগত, আলাগতে, } *ad.* ওপৰত, সুন্যত, নিলগত, আলাসত, in empty space, resting on nothing, out of reach.

আলাগি, *a.* এলাগি, অসুৱনি, গিৰিএকে দেখিৰ নোৱৱা তিৰোতা, unsightly, a woman who is hateful in the eyes of her husband.

আলাঙ্গু, *s.* ধুঁআৰ মল, এলাঙ্গু, soot.

আলাপ, *s.* কথা বাৰ্ত্তা, কথোপকথন, চেনেহ আদিৰে কথন, conversation, intercourse, discourse, familiarity as friends.

আলাপাক, *s.* কথা বাৰ্ত্তা আদি ন জনা, আওপাক, হোজা, ফাকিফুকা ন জনা, absence of artifice, stratagem or cunning.

আলাপি, *a.* সজ কথা কব পৰা, বৰ কথকি, social, chatty, affable, familiar.

আলাবাদু, *a.* একো নজনা, অপাত্র, ignorant of work, useless.

আলাসতে, *s.* ওপৰতে, মাটিত নলগা, আলাগতে, above, unsupported, in empty space.

আলাহেদা, *a.* প্রিথক, নিলগ, বাহ্য, separate, distinct, different.

আলি, *s.* পথ, বাট, ৰাজ বাট, a path, a road, a highway.

আলিঙ্গন, *s.* সাবটি ধৰা, কোলাকোলি, আঁকোআলি ধৰা, the act of hugging, embracing, or clasping.

আলু, *s.* মুল, দাঁতৰ গুৰি, a tuberous root, the gums of the teeth.

আলুউঠা, *a.* মাটিৰ ওপৰলৈ গচৰ মুল উঠা, পিৰি উঠা, উচন হোআ, rooted up, completely destroyed, applied to persons as well as plants

আলেখলেখ, *s.* চেগ, চল, লখ্য, গতি, a stealthy watching, laying in wait to injure or destroy.

আলেঙ্গে আলেঙ্গে, *ad.* নিলগে নিলগে, আঁতৰে আঁতৰে, বাহ্যঙ্গে বাহ্যঙ্গে, not close at hand, outwardly.

আলেজালে, *ad.* অকাৰ্জত বহি থকা, বেথাতে, idly, to no purpose.

আলৈআহুকাল, *s.* পবিয়ালৰ জঁজাল, domestic strife, family jars.

আলৈপালৈ, *s.* পোহাপলা, বন্ধু বান্ধৱ, মিতিৰ কুটুম, অঙ্গহিবঙ্গহি, a supporter, one's own friends and relations.

আলৈবিলৈ, *s.* আলাই বিলাই, আচানত ৰৰ দুখ পোআ, আলাইআথানি, alone, forsaken, desolate.

আলো, *s.* পহৰ ৰশ্মি, দিপ্তি, মহিমা, light, brightness, brilliancy.

আলোকন, *s.* দ্রিষ্টিপাত কৰা, চোআ, the act of looking at, seeing.

আলোচনা, *s.* বিবেচনা, গুনি চোআ, বিচাৰ কৰা, আলচ কৰা, an investigation, a view.

আলৌআপচু, *a.* নিন্দিত মাত, ঘিন কৰা, আহুকলিয়া, a term of abuse.

আলৌলৌআ, *a.* আলদুআ, ৰৰ চেনেহেৰে তোলা, tender, delicate, tenderly brought up.

আৱস্যক, *s.* ন হলে নহই, লাগতিয়া, কামিলা, প্রয়োজনিয়, লগা, necessity, expediency; *a.* necessary, indispensable, expedient.

আস, *s.* আসা, হেঁপাহ, ইচা, মন, desire, thirst, intention, mind.

আসই, *s.* মন, অভিপ্রাই, চিত, intention, object, scope, aim, mind.

আসংসা, *s.* আসিৰ্বাদ, a blessing.

আসকত, *a.* ঢিলা, নিৰ্বল, লেতুসেতু, weak, feeble.

আসকতিয়া, *a.* দুৰ্বলি, পিৰিত, খিন, weak feeble, lean.

আসক্ত, *a.* মনমজা, ৰতি, মন বহা, অনুৰাগ, devoted, attached, enamoured.

আসংকা, *s.* সংসই, ভই, ঠাৱৰ কৰিব নোআৰা, উগুলথুগুল, doubt, hesitation, incertitude.

আসন, *s.* চকি আদি বহা বস্তু, a seat, a throne, a seat of any kind.

আসন্ন, *a.* সেস, অৱসান, ওচৰ চপা, near, at hand, approaching.

আসন্নকাল, *s.* আৱসান কাল, মৰন কাল, সেস কাল, the close of life, the time of death.

আসপাস, *ad.* আগ পাচ, চাৰিও ফালে, চৌমেৰে, around, on every side.

আসৰাধি, *s.* অপিণ্ডক, স্রাধ হিন, সৰাধ নকৰা, one who does not perform the ceremony of *shradh* for his ancestors.

আসলসলাই, *s.* ঢেঁকিৰ সলা, ঢেঁকিৰ কঁতৰাত থকা পথালি মাৰি, the pin of a foot pestle for pounding out paddy.

আসা, *s.* ভাৱসা, ইচা, অপেখ্যা, হেঁপাহ, হাবিয়াহ, hope, wish, expectation, longing, trust.

আসাঁতি, *a.* অসান্তি, বিচেষ্টা, অসুখ, ধৰফৰ, restless, discomposed, tossing about in pain.

আসাঁতি আবাতি, *a.* অসুখ অসান্তি, অস্থ নোপোআ, restless, unquiet, uneasy, tossing about.

আসাধাৰি, *a.* আসাকৈ থকা, লুভি, expectant, eager to obtain.

আসাপতিয়া, *a.* আখাপতিয়া, তিনি চুকিয়া, triangular, trigonal.

আসাৰচাৰেক, *a.* গোটাচাৰেক দুই এক আসাৰ কথা, a few words more.

আসাসুধিয়া, *a.* উদাৰচিত্ত, অকপটিয়া, sincere, guileless, without hypocrisy.

আসি, *a.* চাৰি কুৰি, eighty.

আসিৰ্বাদ, *s.* বৰ দিয়া, আসিস, a blessing, a benediction.

আসুৰি, *a.* অসুৰৰ দৰে প্ৰকৃতি, দুৰাচাৰি, মেচ্ছ, diabolical, barbarous.

আঁহ কৰা, } *s.* মিচা মতা, নুই কৰা, হোআক নোহোআ বোলা, the
আঁহ মতা, } act of denying, contradicting, refusing to acknowledge.

আঁহাঁআহ, *s.* কাৰণ, বাধা, কাম, কাজ, an excuse, hindrance or reason for not doing work.

আসোভা, *s.* অসোভা, see অসোভা.

আস্তব্যস্ত, *s.* আদৰ সাদৰ, লৰালৰি, তৰাতৈয়া, hastening to show demonstrations of love and respect.

আস্তিক, *s.* ভক্তি, শ্ৰদ্ধা, আদৰ সাদৰ, believing, trusting, confiding in. a term applied to God, and to individuals.

আঁস্ফাল, *s.* আফাল, ঢোলোকনি, কোৰ, আচাৰ, a side stroke or slap. the dashing of a wave.

আস্বাদ, } *s.* চাকি চোআ, সোআদ লোআ, স্মৃতি চোআ, কথা বা পৰ্হা,
আস্বাদন, } সুনাত সোআদ লগা, taste, savour, intellectual relish.

আস্বাসা, } *s.* আস্তিক কৰা, পতিআঁআ, মৰমেৰে সোধন পোচন,
আস্বাস বিস্বাস, } আদৰ সাদৰ, treating with honor and respect.

আস্ৰম, *s.* ধৰম বিসেস, বৃহ্মচাৰি, গিৃহস্থি, বনবাসি, ভিখ্যাৰি, এই চাৰি আস্ৰম, তপসিৰ থকা ঠাই, a state or condition of life, a hermitage or religious retreat.

আস্ৰমি, *a.* আস্ৰম, সম্বন্ধিয়, আস্ৰম কৰা মানুহ, pertaining to the above.

আস্ৰই, *s.* সহাই, ৰখ্যাৰ থান, আলম, a refuge, a shelter.

আস্ৰিত, *a.* আস্ৰই কৰা, ভাৰসা কৰি থকা, secured, sheltered, protected.

আহজাহ, *s* অহা জোআ, coming and going, going back and forth.

আহড়লিয়া বাহড়লিয়া, *a.* লতা পতা, অলপ মিতিৰ লগা, remotely related.

আহৰি, *s.* আজৰি, খতি, সমাপ্ত, চুকুউআ, leisure, cessation from, with কৰি, to complete, to finish, to draw to a close.

আহাৰ, *s.* খোআ বস্তু, ভোজনৰ দ্ৰব্য, এক মাহৰ নাম, food of all kinds, a Hindoo month corresponding to parts of June and July.

আহাৰি, *a.* খাওঁতা, খাইআ, greedy, gluttonous.

আহাৰুআ, *a.* আহাৰ মাহত হোআ, এবিধ পোক, produced in or belonging to the month of Ahar, a species of insect.

আহিন, *s.* সৰত কাল, বচৰৰ সষ্ট মাহ, the Hindoo month, corresponding to the last half of September and first half of October.

আহিনিয়া, *a.* আহিনত হোআ বা ওপজা, produced in, or belonging to the above month.

আহু, *s.* বাম ধান, অলপ বেয়া, a species of paddy grown on high land, inferior in quality.

আহুকাল, *s.* বেজাৰ, আপদ, আমনি, a time of perplexity or trouble.

আহুত, *a.* নিমন্ত্রন কৰা, মতা, called, invited.

আহুতি, *s.* হোম, হৱন কৰা, a burnt offering, a sacrifice.

আহুদি, *s.* মন মোহোআ দৰব বা মন্ত্র, হৱা দৰব, জাদু কৰা, an incantation, a charm, with কৰি, to charm, to bewitch &c.

আহুনিয়া, *a.* আওগৰিয়া, এচলিয়া, কতিয়া, on one side, aslant, bent.

আহোন, *s.* হাতিৰ গলধন, ডিঙ্গিৰ ওপৰ ফাল, বিখ্যাদিৰ হলা চেপেটা ডাল, any elevated seat, the elephant's neck on which the driver sits, a steersman's seat on the stern of a boat, a natural seat formed by the branches of a tree.

আহোন মাৰি, *v.* আহোন্ডিৰি বহা, to sit cross-legged.

আহোন্ডিৰি, *v.* আসন মৰা, দুই ঠেঙ্গ জুটি বহা, to sit with the feet drawn up and crossed.

আহোম, *s.* ইন্দ্রবংসি, কুল বিসেস, descended from Indra, the Ahom race.

আহোম, বগৰি, *s.* এবিধ গচৰ গুটি, a species of plum.

আহো, *interj.* সামান্যক নিলগৰ পৰা মতা, a word used in calling to a person at a distance.

আহ্নিক, *a.* দিনটিয়া, দিনে দিনে, কৰা, daily, diurnal.

আহ্বান, *s.* নিমন্ত্রন, মতা, an invitation, a call.

আহ্লাদ, *s.* হর্স, আনন্দ, তুষ্ট, joy, gladness, delight, mirth, festivity.

আহ্লাদিত, *a.* ৰঙ্গ পোআ, হর্সিত, সন্তুষ্ট, glad, joyful, mirthful.

ই

ই, ঈ, ব্যঞ্জনৰ লগত গোট খালে ইকাৰ আৰু দির্ঘিকাৰ এই ৰূপে লেখে, (ি, ী,) These two vowels are used indiscriminately to express the sound of *i*, in *pique*, *pin*, *pity*. The Assamese language knows no distinction between them except what is produced by accent, to which the Sanscrit and Bengali distinction of long and short denoted

by those two characters have no reference. Hence for all practical purposes the first character only need be retained. ই, is often used as an emphatic affix, equivalent to *even*, *indeed*. It is sometimes used for *he*, *it*, *this*, *that*, *this one*. It is used in speaking of an inferior, and in pointing out the nearest of two things.

ইঃ, *interj.* ইহ্, অবহেলা গেজেবা মবা বিস্ময়ব বা কোপব মাত, a particle expressing disgust, scorn, surprise, sorrow or anger.

ইকটা সিকটা, *s.* মুখ ভেঙ্গুবা কবা, বেয়া গোস্কত মুখ ইফাল সিফাল কবা, the making a wry face, distortion of the features.

ইকবা, *s.* ঘবব বেব আদি দিয়া ত্রিন বিসেস, a jungle reed.

ইকাতি সিকাতি, *ad.* ইমুখ সিমুখ, ইলুটি সিলুটি, ইফাল সিফাল, from side to side, this way and that way.

ইঙ্গিত, *s.* কথা বুজা ঠাব, চিয়াব, চকু টিপুউআ মুব দুপিওআ আদি সঙ্কেত কবম, a signal, a hint, a wink, a nod, with কবি, to beckon &c.

ইচ, *interj.* বেয়া পোআ বা উপলজ্ঝা, কবা মাত, a particle expressive of pain, surprise, anger or sorrow.

ইচা, *s.* মন, বাঞ্ছা, কামনা, wish, desire, will, choice, inclination.

ইচাক্রমে, ইচামতে, *ad.* ইচা কপে, মনব জোখাবে, spontaneously, according to the will or desire.

ইচাট বিচাট, *s.* চাটি ফুটি, জবত গাব পোবনিএ ধবা, tossing about in pain, restlessness, inquietude.

ইচাপূর্বক, *ad.* আপোন মনেবে, আপোনা আপুনি, voluntarily; *a.* voluntary.

ইজা, *a.* ইপাতব মুঠ হিচাব সিপাতত দিয়া, brought over, carried forward in accounts.

ইটা, *s.* ইষ্টক, পকা মাটি, a brick.

ইটাগুবিয়া, *a.* চবাই এবিধ, ইটাব নিচিনা ববন, the name of a bird; *s.* reddish like brick.

ইটি, *a.* এইটি, আগত থকা সক বস্তু, যেথাব মাত, this one, this little one, expressing affection.

ইটে সিটে, *pron.* এইটোএ সেইটোএ, পবস্পাব, ইয়ে সিয়ে, দুয়ো, to this and that, to each other.

ইটো, *pron.* ই, এইটো, ওচবত থকাটো, this, this one, the nearest of two, this fellow or inferior thing.

ইতব, *a.* আন, পব, সামান্য, নিহ, other, different, ordinary, low, mean.

ইতি, *ad.* সমাপ্ত, অন্ত, ওব পবা, the end, finis.

ইতিকিঙ্গ, *s.* নিন্দা, অবহেলা, উলাই, detraction, reviling, contempt.

ইতিখ্যন, *ad.* এতিয়াই, নিমিসতে, just now, quickly, at this moment.

ইতিমধ্যে, *ad.* এনেতে, ইয়াৰ মাজতে, ইতি সময়ে, meanwhile, during this time.

ইতিয়াই, *ad.* এতিয়াই, খন্তেকত, ইতিখ্যনে, just now, this very instant.

ইতিহাস, *s.* বিবৰন, বুৰঞ্জি, আখ্যান, a relation, a history, a narrative, a story.

ইত্যাদি, *ad.* ইয়াকে আদি কৰি, et cetera, and so forth.

ইদানিক, *ad.* এতিয়া, এই কালত, now, at this time.

ইদিকি সিদিকি, *ad.* ইফালে সিফালে, ইপোনে সিপোনে, this side and that side.

ইনুআ বিনুআ, *s.* ইনাই বিনাই কন্দা, বিলাপ কৰা, গুন বর্নাই কন্দা, a lament, a dirge, lamentation, wailing.

ইন্দু, *s.* চন্দ্র, জোন, the moon.

ইন্দুৰ, *s.* এন্দুৰ, মাটিত গাঁত লৈ থকা জন্তু, a ground rat.

ইন্দ্র, *s.* দেৱতাৰ অধিপতি, সুৰপতি, পুৰন্দৰ, the Hindoo god said to preside over the atmosphere, and to whom the other gods are subordinate.

ইন্দ্রজাল, *s.* মায়াজাল, টাটক কৰা বিদ্যা, the net of illusion, jugglery.

ইন্দ্রজিত, *s.* ৰাৱনৰ পুত্র, এবিধ সর্প, the son of Rawan, the king of Lonká or Ceylon, a species of snake.

ইন্দ্রজুম্ন, *s.* জগনাথ তির্থ থাপন কৰোঁতা এক ৰজাৰ নাম, name of the king who founded the shrine of Juggernath.

ইন্দ্রমায়া, *s.* ইন্দ্রজাল, legerdemain, jugglery.

ইন্দ্রমালতি, *s.* বগা আৰু হালধিয়া ফুল এবিধ, a species of flower.

ইন্দ্রানি, *s.* ইন্দ্রৰ ভার্জ্যা, Indra's wife.

ইন্দ্রায়ুধ্য, *s.* ইন্দ্রৰ অস্ত্র, মেঘধেনু, Indra's bow, the rainbow.

ইন্দ্রাসন, *s.* ইন্দ্রৰ আসন, the throne of Indra.

ইন্দ্রিয়, *s.* সৰিলৰ অঙ্গ, চেতনা, the organs of sensation and perception.

ইন্দ্রিয় দমন, *s.* কাম আদি ইন্দ্রিয়ক বস কৰা, self denial, self control.

ইন্দ্রিয় দোস, *s.* ইন্দ্রিয়ৰ বস হৈ কুকৰম্ম কৰা, evil propensity, concupiscence, evil desire.

ইপৰিয়া, *a.* ইপাৰত থকা, এই ফলিয়া, on this side (of a river or road) belonging to this party or army.

ইপাৰ, *s.* এইপাৰ, এই দাঁতি, this side, the nearest side.

ইপিনে, ইপোনে, *ad.* এইপোনে, এই দিসে, এই ফাল, this direction, this way.

ইফলিয়া, *ad.* এই ফলিয়া, ইপরিয়া, ইভগিয়া, on this side, of this party.

ইবাই সিবাই, *ad.* ঘনে ঘনে অহা জোআ, ইবার সিবার, again and again, constantly coming and going.

ইবার, *ad.* এই বেলি, এই বার, this time, this once.

ইমান, *ad.* এইমান, এই পরিমান, so little or so much.

ইমুখ সিমুখ, *s.* ইফাল সিফাল করা, লাজত মুখ ঘুরুউআ, turning this way and that way, with করি, to avert the face from shame &c.

ইয়াত, *ad.* এই ঠাইত, in this place, here.

ইয়ে, *pron.* এয়ে, এইটোএ, ই, this one, (this very person emphatic.)

ইর্ষা, *s.* হিংসা, সঙ্গ ভাও, কপট, পরঅপকার চিন্তা, envy, malice, spite, ill will.

ইলাচি, *s.* এলাচি, গন্ধ দ্রব্য, মচলা বিসেস, cardamons.

ইলিহি, *s.* মাচ এবিং, the *ilihi*, or *hilsa* fish.

ইষ্ট, *a.* বাঞ্চিত, প্রিয়, বন্ধু, সুহৃদ, desired, wished for, cherished, beloved.

ইষ্টকর্ম, *s.* সুভকাম, বাঞ্চিত কাম, আপোন কাম, a favorite or cherished work, work according to one's desire.

ইষ্ট গুরু, *s.* আপোন গুরু, নিজ গুরু, one's own chosen religious teacher.

ইষ্ট দেবতা, *s.* আপোন দেবতা, কুল দেবতা, the god of special choice and worship.

ইষ্টান্বিত, *a.* মিতিবালি, চিনাকি, ইষ্ট থকা, intimate, friendly, attached.

ইষ্টার্চন, *s.* পূজা করা, ইশ্বরক অর্চনা করা, worship, homage, adoration.

ইস, *interj.* দুখ খঙ্গ বেজার আদির মাত, আচরিত মনা মাত, ইহ, a particle expressing anger, scorn, disgust.

ইসাদ, *s.* সাখি, চন. দেখা প্রমান, witness, evidence, an eye witness.

ইসান, *s.* উত্তর পুবর মধ্য কোন, সদাসির, the north east point of the compass, one of the names of *Hoda Hiwo* or *Moha Deo*.

ইস্তাহার, *s.* রজার আগ্যা প্রকাস করা, ঘোসনা, a proclamation, a notice.

ইস্তাহার নামা, *s.* জাননি পত্র, ঘোসনা পত্র, a written proclamation &c.

ইস্ত্রি, *s.* ধোবাই কাপর ঘঁহা জন্ত্র, an instrument for ironing cloth.

ইশ্বর, *s.* সৃজন পালন সংহার কর্তা, প্রভু, God, the supreme being, Lord.

ইশ্বরি, *s.* দেবি, গোসানি, আদ্যা প্রকৃতি, a goddess, original unformed matter.

ইশ্বরিয়, *a.* ইশ্বর সম্বন্ধিয়, divine, godlike.

ইহ, *s.* নাঙ্গলর ডিলা, ইস, the beam of a plough.

ইহ, *a.* এই, বর্তমান, this, present.

ইহকাল, *s.* জিয়ন কাল, বর্তমান কাল, the present time, the present state.

ইহঁত, *pron.* ইবিলাক, এই সকল, these, they, (spoken of inferiors.)

ইহলোক, *s.* এই জগত, মর্ত্যলোক, এইপুৰি, the present life, this world or state of existence.

ইহলোক পৰলোক, *s.* ইহকাল পৰকাল, here and hereafter, this world and the next.

উ

উ, ঊ, উকাৰ আৰু দিৰ্ঘকাৰ, ব্যঞ্জনৰ লগত গোট খালে এই ৰূপে লিখে, (ু ূ) আচৰিত মনা মাত, বিজিউআ. These two vowels when joined to consonants are represented by the symbols (ু ূ) placed under the letter. They are indiscriminately used in Assamese to represent the sound of *u* in *rule* or *oo* in *poor*. Hence the first character only need be retained. উ, is used interjectively, to express surprise, and in calling or replying to a person at a distance.

উআ, } উআতে, } *ad.* মিচা, অকাৰণ, সুদা, without cause, needlessly.

উআই, *interj.* আচৰিত মাত, বিস্ময় মনা মাত, নে দেখাক দেখা, a particle expressing surprise, or astonishment.

উআদিহ, *s.* আগগুৰি, বুজ, ভুভটং, a full understanding or certain knowledge of an affair.

উঁই, } উইপকুআ, } *s.* ৰগা পোক এবিধ, the termite or white ant.

উঁইচিলা, *s.* উয়ে মাটি তোলা ভেঁটি, উই হাঁফলু, a heap of earth thrown up by white ants.

উইহাহ, *s.* উই কৰ্কৰা, a nest of white ants.

উই হাঁফলু, *s.* see উইচিলা.

উকটপাকট, *s.* পেট পকোআ, a griping of the bowels.

উকটিঅহা, *s.* বাঁতি আহিৰ খোজা, retching as when about to vomit.

উকটি পেলোআ, *s.* দম্ভত গোপন কথা বাহিৰ কৰা, গোকাটনি অঁতোআ, the act of divulging a secret, of making a hidden matter public, stirring up an old difficulty.

উকদিয়া, *s.* ৰোগ উজাৰ খোআ, গুচা ৰোগ পুনৰ হোআ, the breaking forth afresh of an old disease or pain.

উকমুকনি, *s.* ঘামত গা পোৰা, গপগপনিত উসাহ নোপোআ, a burning sensation of the body, a stifling suffocating sensation.

উকলা, *s.* অৱসেস, লেখ জোখত বাৰ্হি থকা, excess, surplus, remainder.

উকহ, *s.* এবিধ কুৰুআ চৰাই, a species of eagle.

উকহে খোআ, *s.* তত নোপোআ, ধৰ্ফৰোআ, ডেওপৰা, the doing anything hastily, rashly, or without regard to consequences.

উকা, *a.* বৰন ফুল নোহোআ কাপৰ আদি, plain, colorless, unornamented.

উকাই, *v.* পুনৰপি হোআ, to break forth afresh (as of a disease.)

উকি, *s.* বিঙ, এটাহ, a call, a cry, with মাৰি, to call, to cry aloud.

উকিআই, *v.* বিঙিউআ, বিঙিয়াই মতা, to call out to a person at a distance.

উকিল, *s.* গোচৰ কৰিবৰ নিমিত্তে প্ৰতিনিধি, মুক্তিয়াৰ, an attorney, an agent, a pleader in a court, a mooktear.

উকুউআ, *s.* ভাল হোআ ৰোগ দুনাই হোআ, উকদিয়া, a relapse into disease from a convalescent state.

উকুলিয়াই, *v.* উকুলিউআ, মুখৰ পৰা উলিয়াই পেলোআ, to spit out, to eject from the mouth.

উক্ত, *a.* কোআ, কথন, আগত কোআ, said, spoken, related.

উক্তি, *s.* কোআ কথা, a saying, expression, sentence.

উখনা উখনি, *s.* বাদ বিবাদ, mutual abuse, disputation.

উখৰা, *a.* একো গচ বন নগজা ঠাই, নুকান ঠাই, খঙ্গাল; *s.* a dry, barren place, quick tempered.

উখল মাখল, *ad.* উলহমালহ, খৰখেদা, quickly, expeditiously.

উখহা, *s.* বেদনাত মঙ্গহ উঠা, মঙ্গহ ওফোন্দা, ডাঙৰ হোআ, a swelling, enlargement, inflation; *a.* swollen, inflated, enlarged.

উখামুখা, *a.* মনবহা, নেচাই নিচিন্তি কাম কৰা, audacious, inconsiderate, rash.

উখাহ, উসাহ, } *s.* উসাহ, নিশ্বাস, the breath, respiration.

উখুআ, উসুআ, } *s.* উহুআ, পানি দি সিজোআ, the act of boiling; *a.* boiled, as rice boiled in the husk preparatory to pounding out.

উখুমা, উসুমা, } *a.* তিতা বস্তুত গাপ লগা, মলঙ্গা, ভেঁকুৰা, heated, swollen, mouldy, mildewed.

উখুমাগলা, *a.* উখহামুখ, লেতা সেৰেলুআ, ঢেপাগাল, full face, having high cheek bones.

উগাৰ, *s.* উদ্গাৰ, হেঁকটি বিগোস, ওপৰলৈ পেটৰ বায়ু উঠা, eructation, the act of belching wind from the stomach.

উগাৰ চৰা, *s.* উগৰা, হুমিউআ, heaving a sigh, the expression of a determination to punish or revenge.

উগাৰি, *v.* উগাৰ মৰা, to eructate, to belch up wind.

উগুলথুগুল, *s.* বিবুধি, অথিৰ অবিৰ, consternation, perplexity, trouble.

উগ্ৰ, *a.* অতি, চোকা, নিপুন, খঙ্গাল, very, very much, very great, passionate, pungent.

উগ্ৰকঁপালি, *a.* ভাগ্যৱন্ত, সুখি, বৰ কঁপালি, fortunate, lucky, prosperous.

উগ্ৰবুধি, *s.* বৰ বুধি, চোকা বুধি, a good understanding, a quick perception.

উগ্ৰসাস্তি, *s.* বৰ সাস্তি, নানা জাতনা দিয়া, জিয়াতু, torture, torment, agony.

উঘলা, *s.* উভলা, গুৰিএ সৈতে তোলা, the act of eradicating or uprooting.

উঘা, *s.* সুতা লোআ জন্ত্ৰ, সিপিনি তাঁতিৰ সঁজুলি, a reel for winding thread.

উঘালি, *v.* গুৰিএ সৈতে তুলি, উভালি, to uproot, to eradicate, to overthrow.

উঘুআই, *v.* উঘাত সুতা মেৰোআ, to wind thread on a reel.

উচও, *s.* উতসৱ, বৰ ৰঙ্গ, ৰহস্য, পর্ব, বিৱাহাদি, a festival, a holiday, a joyful occasion.

উচটাই, *v.* মন বর্হোআ, উচাহ বর্হোআ, to persuade, to encourage, to influence, to embolden.

উচটুআ, *s.* প্রসংসাৰে মন বর্হোআ, the act of persuading by flattery.

উচন, *a.* উৰাৰ, নাস, ঠাই উদঙ্গ হোআ, ruined, devastated, laid waste.

উচুপিচ, *s.* মনৰ উদ্যোগ, খৰমৰ, ধৰফৰ, hurry, bustle, restlessness.

উচর্গ, } *s.* উতচর্গ, দান, আগ কৰা, a gift, an offering, with কৰি,
উচৰগ } to offer in sacrifice, to dedicate.

উচর্গা, *s.* উচর্গি দিয়া, জৌতকত দিয়া, alms giving, offering as a sacrifice; *a.* given, offered.

উচল, *s.* চুকুআ, আদাই, সমুলি দিয়া, the bringing to a close, completion, full payment of a debt or obligation.

উচলপাচল, *a.* উলহমালহ, আনন্দত বিভত হোআ, intoxication with joy, delighted.

উচলা, *a.* উলাহ দিয়া, ওপৰলৈ দঙ্গা, elevated, lifted up, prominent.

উচাটমাৰি, *v.* খঙ্গত কথা নুসুনি গুচি জোআ, to go away in anger and refuse to listen.

উচাৰ, *s.* চঁক, ভই খাই গা জোকাৰ মৰা, a sudden start, a shudder.

উচাৰন, *s.* কথন, মাত, গোআ, utterance, pronunciation.

উচালমৰা, *s.* উকাল মৰা, ওপৰলৈ বল দিয়া, an upward force or pressure, a sudden spring or bound.

উচালি, *v.* বলেৰে ওপৰলৈ দাঙ্গি, উলাহি, to lift upward, to raise.

উচাহ, *s.* উতচাহ, উদ্যোগ, মন উঠা, zeal, enterprise, readiness, forwardness, eagerness to engage in an undertaking.

উচাহি, *a.* উতচাহি, বঙ্গুআল, মন বৰ্হা, zealous, eager, enterprising.
উচুটিয়া, *s.* উচটোআ, মিচাকৈ প্ৰসংসা কৰোঁতা a flatterer, a sycophant.
উচুপি, *a.* সৰহিয়া, বহুত, তেনেই, very many, very much, the whole.
উচুপিকন্দা, *s.* ফেঁকুৰি কন্দা, লৰাই হেঁকটিয়াই কন্দা, suppressed crying, sobbing.
উজনি, *a.* নদিৰ ওপৰ ভাগৰ পোনে, up country, up stream.
উজনিমুআ, *a.* উজনি ফালে মুকৈ থকা, with face turned up stream.
উজনিয়া, *a.* উজনিৰ, উজনিত থকা, upward, belonging to an up country.
উজৰা, *s.* খানি থোআ মাটি, ভুজুবিয়াকৈ খোচবা, পুৰনি কথা উলিউআ, mellowing or stirring up ground for seed, the reviving or agitating an old affair; *a.* mellowed, agitated.
উজৰি উঠা, *s.* খঙকৈ কোআ, খঙত গুঁজৰি উঠা, the using of harsh angry words or speech, a sudden rising of anger.
উজলা দতা, *a.* দাঁহুআ, বাহিৰলৈ দাঁত ওলোআ, prominent front teeth.
উজাই, *v.* উজনিলৈ জোআ, আগ বৰ্হা, to go up stream, to advance.
উজাগৰ, *s.* সাৱে থকা, অনিদ্ৰিত, wakefulness, watchfulness, vigilance.
উজান, *s.* উজনি ঠাই, সৰহ মাছে লগ ধৰি উজাই জোআ, an upland country, up stream, the moving of fish in shoals up stream.
উজাৰ, *s.* চঁক খোআ, ৰোগ উক দিয়া, sudden flight or dispersion from fear, the breaking out of disease afresh.
উজাৰ খাই, *v.* ভাকে ভই খাই উঠা, উক দিয়া, to startle or disperse; *a.* startled, frightened, broken out afresh as of disease.
উজাৰি, *v.* খুঁচৰি দিয়া, গুপুত কথা উলিয়াই দিয়া, উজাৰ খুআই, to pulverize or mellow the soil, to expose or make public.
উজু, *a.* ঢিল, কোমল, সুগম, easy to do or to understand.
উজুআ, *s.* উজাই জোআ, ওপৰলৈ টনা, the act of ascending or causing to ascend.
উজুটি, *s.* ভুঁটি, ভৰিৰ আঙুলিত খুন্দা খোআ, a mis-step, a mistake.
উজল, *a.* প্ৰকাস, কান্তি, নিৰ্মল, luminous, clear, bright, transparent.
উট, *s.* জন্তু এবিধ, উষ্ট্ৰ, a camel.
উটনিয়া, *a.* চিয়াৰেৰে কথাত নিন্দা কৰা, উপলুঙ্গা কৰা, খেনি কৰা, ironical, abusive.
উটা, *s.* ওপঙ্গা, পানিৰ ওপৰত উটি জোআ, the being sustained or carried on the surface of a fluid; *a.* floating, buoyant.
উটাপুটি, *s.* অগিয়াবগি, ওপৰাওপৰি, অনিয়াতনি, dispute, emulation, strife, rivalry.

উটাহুৱা, *s.* বান পানি অহা, ঢল, ভগনিয়াৰ মানুহ, a flood, an inundation; *fig.* a person who wanders about like drift wood, without any fixed habitation; *a.* overflowed, inundated, laboring under some heavy calamity.

উটি, *v.* ওপঙ্গি, পানিত উটি জোআ, to float, to drift, to move on the surface of a fluid.

উটিভুৰি, *v.* পানিত এবেলি উটি এবেলি তল জোআ, থানথিত নোলোআকৈ বাগৰি ফুৰা, to float and sink alternately, to wander about without fixed abode.

উটুআই, *v.* উটাই দি, ওপঙ্গাই দি, to cause to float, to carry away by the force of a current.

উঠঙ্গা, *a.* অলপ ওখ, মাজ ওখ, prominent, slightly elevated.

উঠঙ্গাই, *v.* বৰ বৰ কথা কোআ, গপাই কোআ, কথাৰে বৰটো কৰা, to make one's self prominent, to boast, to brag.

উঠঙ্গাউঠঙ্গি, *a.* ওখ চাপৰ, খাল বাম, undulating, uneven.

উঠন, *s.* বৰ্হা, সকত হৈ অহা, উঠি অহা, growth, increase, elevation, a rising up, ascension.

উঠনা, *s.* আগলৈ মূল্য দিবলৈ কিনা, the purchasing on credit.

উঠা, *s.* বৰ্হা, ওপৰলৈ জোআ, সাৰ পোআ, গা দঙ্গা, growth, ascent, awaking from sleep, rising, standing up.

উঠামেলা, *a.* বাৰে বাৰে উঠা বহা, alternate rising up and sitting down.

উঠি, *v.* গা দাঙ্গি, ওপৰলৈ জোআ, to rise, to grow, to wake from sleep, to mount, to ascend.

উঠি অহা, *s.* বাৰ্হি জোআ, ডাঙ্গৰ হৈ জোআ, a springing up, growth.

উৎকট, *a.* আহুকাল, বৰ কষ্ট, কৰিবলৈ কঠিন, annoying, disagreeable, troublesome, difficult.

উৎখাত্, *s.* উবাৰ, উচন, সর্বনাস, overthrow, destruction, ruin.

উতঙ্গুআ, *v.* উতলোআ, উচটোআ, urge a person to any course good or bad.

উতনুআ, *s.* জন্তু এবিধ, উত্রাৱল, তত নাইকিয়া, a small ground animal; *a.* restless, unstable, excitable.

উৎপতি, *s.* ওপজা, হোআ, ওলোআ, a production, result, consequence, fruit, development.

উৎপন, *a.* জন্ম, ওলোআ, ঘটন, produced, arisen from, with কৰি, to produce, to beget, to bear.

উৎপাত, *s.* অদ্ভুত ঘটনা, অমঙ্গল ঘটাৰ চিন, a calamity, a portent.

উৎপাৰি, *v.* উবাৰি, সমুলি তুলি, to waste, to ravage, to turn upside down.

উত্তম, *a.* অতি ভাল, শ্রেষ্ঠ, প্রধান, best, chief, super-excellent.

উত্তর, *s.* উত্তর, সমিচার, সিধান্ত, সমিধান, একদিস, an answer, a defence, a reply, the northern point of the compass.

উত্তর কাল, *s.* অহা কাল, ভবিস্যত কাল, আগলৈ, the coming time, hereafter.

উত্তর প্রত্যুত্তর, *s.* কথোপকথন, প্রস্নোত্তর, বাবে বাবে উত্তর করা, a dialogue, a conversation.

উত্তরাধিকার, *s.* পৈত্রিক ধন আদির গরাকি বা ভাগ, an inheritance, a title, a right in a patrimonial estate, a government, a privilege, a possession.

উত্তরাধিকারি, *s.* পৈত্রিক ধন আদির গরাকি হোআ, an heir, a successor.

উত্তরায়ন, *s.* মাঘর পরা চমাহ সুর্জে উত্তরলৈ গতি করা পথ, the sun's path north of the equator.

উত্তরি, *s.* যাগরি গতিয়াকৈ লোআ কাপর, কায়স্থর লগুন, সমিধানি, a cloth worn over the left shoulder and under the right arm so as to leave the latter exposed, the sacred thread of the Kayosth caste, a person skilled in argument.

উতলা, *a.* তাপত ওপরলৈ উফন্দি অহা, boiled, ruffled, agitated, heated.

উতলি, *v.* থকরকোআ, জুইর তাপত উথাল্ ধরা, to boil, to melt, to bubble up.

উৎসর্গ, *s.* উচর্গা, দান, আগ করা, an offering, oblation, gift, with করি, to present as an oblation, to sacrifice.

উৎসর্জ, *s.* উচর্জ, see উচর্জ.

উত্তাপ, *s.* অতিসই তাপ, মনর উচাহ, warmth, heat, ardor, zeal.

উত্তির্ন, *a.* উঠা, পার পোআ, উধার পোআ, rescued, crossed over, extricated from a difficulty.

উত্তারল, *s.* উথপথপ, উন্মত্ত, বিহ্বল, ecstasy, enthusiasm, distraction; *a.* delighted, excited, overjoyed.

উথপথপ্, *s.* খদমদম্, খবখেদা, লৰাত করা, উত্তারল, excitement, hurry, bustle.

উথাপন, *s.* কথা উলিউআ, উচারন, প্রস্তাব, introducing a subject for conversation, discussion.

উথাল, *s.* থকরকোআ, তাপত ওফন্দি অহা, boiling or bubbling up.

উদ, *s.* পানিত মাচ ধরি খোআ জন্তু, an otter.

উদক, *s.* জল, পানি, a fluid, water.

উদগাই, *v.* উচটাই, উত্লাই, উচাহ দর্হাই, to exhort, to animate, to incite, to urge forward.

উদঙ্গ, *a.* মুদা, মুকলি, লাঙ্গট, নাইকিয়া, base, naked, empty, stripped, open, uncovered, let loose.

উদঙ্গ মুৰিয়া, *a.* মুকলি মুৰিয়া, অধিন নোহোআ, স্বতন্ত্র, free, independent.

উদঙ্গিয়া, *a.* উদঙ্গ মেলা, অৰখ্যক, let loose to wander about without a keeper, unowned, unprotected, stripped of every thing.

উগুস্ত, *a.* স্বতন্ত্র, অৱস, অদমন, উদঙ্গিয়া, independent, uncontrolable, unrestrainable.

উদফাঁই, *s.* ওপৰলৈ উসাহ টনা ৰোগ, ঘুমুৰোগ, the asthma.

উদই, *s.* প্রকাস, ওলোআ, the coming into view, rise, appearance, applied to the rising of the heavenly bodies, and to the introduction of knowledge.

উদইগিৰি, উদয়াচল, } *s.* সুর্জ্য ওলোআ পর্বত, the fabled eastern mountains over which the sun rises.

উদৰ, *s.* পেট, the belly, the bowels.

উদাঁত, *s.* দাঁত ন ভগা গৰু, উদঁতিয়া, cattle whose second teeth have not grown.

উদাপদুমা, *a.* উমইহতিয়া, বিচাৰ নাইকিয়া common to all, having no separate owner, any thing done or shared in common.

উদাৰ, *a.* ভঙ্গভঙ্গিয়া, অকপটিয়া, হোজা, simple, open, candid, frank, guileless, unreserved.

উদাস, *s.* একান্ত ভাৱে ইস্বৰক চিন্তা, সংসাৰত বিৰক্তি হোআ, religious abstraction, misanthropy, retirement from the world, asceticism.

উদাসিন, উদাহিন, } *s.* কেৱলিয়া, বৱলা ভকত, বৰাগি এবিধ, a religious mendicant, a recluse, a celibate.

উদাহৰন, *s.* দ্রিষ্টান্ত, উপমা, পাটুআ, an example an illustration, a parable.

উদি, *a.* উদঙ্গ, মুকলি, ঢাকনি নোহোআ, bare, open, uncovered, naked.

উদিয়াই, *v.* উদঙ্গকৈ ঢাকনি গুচাই, মুকলি কৰি, to bare, to uncover, to expose, to open.

উদিত, *a.* উদই হোআ প্রকাসিত, risen, come into notice, come into vogue, newly introduced.

উদুলিমুদুলি, *s.* তোলপাৰ, হুলথুল, confusion, disorder, tumult.

উদগতি, *s.* উন্নতি, উর্ধগতি elevation, ascent.

উদগাৰ, *s.* উগাৰ, see উগাৰ.

উদ্দেস, *s.* ভুভালোআ, অভিপ্রাই, কাৰন, an object, view, motive, reason.

উদ্ধার, *s.* রক্ষা, মুক্তি, ত্রাণ, আপদ বা পাপের পরা তোলা, rescue, deliverance, salvation, purification from ceremonial uncleanness.

উধিত, *a.* ওপরলৈ তোলা, মুক্ত করা, delivered, rescued, saved, extricated.

উদ্বাউল, *a.* উজরি উঠা, খঙ্গত ব্যাকুল হোআ, beside one's self with anger, furious, raving, distracted with passion.

উদ্বিগ্ন, *a.* উগুলথুগুল, ব্যাকুল, উত্রাইল, troubled, perplexed, anxious.

উদ্বিবাল, *s.* উদ, মাচ খোআ এবিধ জন্তু, an otter.

উদ্ভণ্ডালি, *s.* দুষ্টালি, অমুরি, wickedness, outrage.

উদ্ভব, *s.* ওলোআ, উৎপত্তি, জন্ম, the coming into existence, production.

উদ্যত, *a.* সন্টম, করিবলৈ ধরা, প্রবৃত্ত হোআ, ready to undertake, about to do, commenced, engaged, ready.

উদ্যম, *s.* পরিশ্রম, কার্বার, উদ্যোগ, effort, exertion, labor.

উদ্যান, *s.* বাগিচা, ফুলনি বারি, a grove, a park, a flower garden.

উদ্যানপাল, *s.* বারি চোআ, মালি, a gardener.

উদ্যোগ, *s.* কার্বার, জতন, পুরুষার্থ, উচাহ, endeavour, exertion, labor, effort, zeal, fervor.

উদ্যোগি, *a.* কার্বারি, উচাহি, নুমি, active, industrious, energetic.

উধও, *ad.* সামফল নোহোআ, ব্যর্থ, to no purpose, futile.

উধনিয়া, *a.* উধানর সমান ডাঙ্গর, very large, *i. e.* large as an *udhan* or earthen support for a cooking vessel.

উধমুধ, *s.* আগ গুরি, ভাল বেয়ার বুজ, from top to bottom, all the particulars, a full understanding of the merits of a case.

উধাই, *v.* ওপরলৈ উঠি জোআ, গঁপাই, to mount, to ascend as a bird.

উধাউ, *a.* নিধাউ, বিচেষ্টা, নিরুদ্বাস, বিত্রস্ত, out of breath from sudden fright or running.

উধান, *s.* তিনি খুঁটি বা চপরা ডলির চৌকা, চরু রহাবর নিমিত্তে মাটির সজা চুলা, a cooking place or support for a cooking vessel.

উধামুধা, *s.* আগ গুরি নো চোআ, ভাল বেয়ার বিচার ন করা, the doing any thing at random without understanding or investigation.

উধার, *s.* উদ্ধার see উদ্ধার, deliverance, salvation.

উধারপলা, *s.* দিয়া দি করা, উপকারর সলনি উপকার করা, the returning favor for favor, the reciprocation of a kindness.

উধারি, *v.* উধার করি, নিস্তারি, to deliver, to extricate, to save.

উধুআ, *s.* ওপরলৈ তোলা, the act of ascending, or causing to ascend.

উধুতে, *ad.* উমইহতিয়ে, আটাইরে মাজতে, বাজহতে, in common, common to all.

উধেউধে, *ad.* মাজে মাজে, কাকো লগ নোপোআকৈ, মাজেমুধে, at random, as a bullet aside from the mark, or as irrelevant speech.

উন, *affix.* হিন, এটা কম, কিচু তাকৰ, one less than, less.

উনত্রিচ, *a.* একুৰি ন twenty nine; *i. e.* one less than thirty.

উনস, *a.* এটা কম এস, নিৱানবৈ, ninety-nine.

উনা, *a.* অলপ কম হোআ, কথালৈ কান পতা, a little deficient; *s.* deficiency, listening to hear the conversation of others.

উনাই, *v.* কান পাতি থকা, সাৰ লৈ থকা, মন কৰা, to listen to catch what is said at a distance.

উনি, *s.* পাট সুতা কটা জন্ত্ৰ, a reel for winding silk.

উনিআপ্রানি, *a.* দৰিদ্ৰ, সামান্য, নিহকিন, poor, mean, insignificant.

উনিউনি, *a.* অলপ অলপ, কুহুমিয়া তপত, very little, lukewarm, tepid.

উনিয়াই, *v.* সুতা লোআ, অহা জোআ কৰা, to wind thread, to frequently go and come.

উনিসলা, *s.* সুতলাহি ভঙ্গা সলা, a reel for thread.

উনুই, *s.* ভুমুক, পুঙ্গ, উহ, a spring, a fountain.

উনুকিয়াই, *v.* অলপকৈ কথাৰ মুৰ উলিওআ, to obtain a clue to a matter from a word, hint or intimation.

উনৈচ, *a.* এটা কম একুৰি, nineteen.

উনৈচত বাবলোআ, *a.* অকাৰনে বলকা, বৰকৈ দন্দ হাই কৰা, quarrelsome, contentious, litigious.

উন্তি, *s.* অন্তি, কানৰ অলঙ্কাৰ, an ear ornament worn by men.

উন্নতি, *s.* ৱিদ্ধি, বৰ্হা, increase, prosperity, elevation, exaltation.

উন্মত, *a.* বলিয়া, পাগল, উত্ৰাৱল, deranged, insane, intoxicated.

উপ, *prefix.* উপসর্গ বিসেস, আন কথাৰ আগত থাকিলে মন্দ অর্থ প্রকাস বা হিন বা কম বুজাই, with the idea of vicinity, resemblance.

উপকথা, *s.* সাধু কথা, পুৰান কথা, উপলুঙ্গা কথা, a proverb, an adage, a common saying.

উপকৰন, *s.* উপাহাৰ, উপাধি বস্তু, a side dish, any thing added, as vegetables or sauces, to a meal.

উপকাৰ, *s.* সহাই ভজা, হিত কৰা, এপাহ, assistance, help, aid, benefit.

উপকাৰি, *a.* উপকাৰ কৰোঁতা, হিতকাৰি, হিতৈসি, beneficial, advantageous, helpful, useful.

উপক্রম, *s.* আৰম্ভন, কৰিবলৈ ধৰা, a beginning, an attempt.

উপগত, *a.* আহি পোআ, সাখ্যাত হোআ, উপনিত, arrived, present.

উপগৰু, *s.* পটোল দাতা, ৱিধি সিখ্যক, an inferior *gooroo* or teacher.

উপচ, *a.* পুর, চপচপিয়া, full, even measure.
উপচক্র, *s.* উতপাত, অকস্মাত আপদ ঘটা, calamity, sudden evil.
উপচার, *s.* পূজার বস্ত্র, the attire, furniture &c. used at poojas.
উপচি পরা, *a.* পুর হৈ পরা, অধিক, full and running over, abundant.
উপজি, *v.* জন্মি, হৈ, to bear, to give birth to, to be.
উপজিবিকা, *s.* পোহনর উপাই, প্রবর্তন, জিবিকা, livelihood, support.
উপজিব্য, *a.* জিবিকার উপাই, yielding maintenance or support.
উপজিহ্বা, *s.* আলজিবা, the epiglottis, the uvula.
উপযুক্ত, *a.* উচিত, যোগ্য, বিহিত, fit, proper, qualified.
উপার্জন, *s.* উতপন, আর্জন, ঘটন, লাভ, production, savings, profit.
উপতাপ, *s.* তাপ, বেজার, পিরা, সোক, heat, distress, mental suffering.
উপদিপ, *s.* সরু দিপ, মাজুলি, মাজুলি চাপরি, an island.
উপদেবতা, *s.* ভূত পিশাঁচ আদি, a demigod, an evil spirit, an apparition.
উপদেস, *s.* সিখ্যা, গ্যান দিয়া, instruction, advice, teaching.
উপদেসক, *s.* উপদেস দিওঁতা, সিখ্যা গুরু, সিখ্যক, an instructor, a teacher, a preacher.
উপদ্রব, *s.* বিঘিনি, অমুরি, অন্যাই আচরন, calamity, oppression.
উপদ্রবি, *a.* উপদ্রব করোঁতা, অন্যাই আচরন করোঁতা, calamitous, ruinous, oppressive, tyrannical.
উপনয়ন, *s.* লগুন দিয়নি, the investiture of the sacred thread.
উপনাম, *s.* আন নাম, উপসুক্তা নাম, a surname, a nickname.
উপনিত, *a.* উপস্থিত, আহি পোআ, arrived, present.
উপনিসদ, *s.* বেদর এলাগ, a portion of the Veds.
উপন্যাস, *s.* প্রস্তার করা, উপকথা, সাধু কথা, an exordium, a tale, a story.
উপপতি, *s.* বটুআ গিরিএক, চুরকৈ লোআ পৈ, one who practices whoredom, a pimp, a panderer.
উপপত্নি, *s.* চাপনি তিরি, বাটসু, a kept mistress, a concubine.
উপবন, *s.* উদ্যান, ফুলনি বারি, a garden, a flower garden, a grove.
উপবাস, *s.* লঘোন, ব্রত, a religious or voluntary fast.
উপবাসি, *a.* লঘোন দিয়া, নিবাহারি, one who observes a voluntary or religious fast.
উপবিত, *s.* জগ্য সুত্র, উতরি, the sacred thread.
উপবিতি, *a.* লগুন উতরিকৈ লোআ, invested with the sacred thread.
উপবিদ্যা, *s.* সামান্য বিদ্যা, সিল্প বিদ্যা আদি, an inferior art or science, such as sleight of hand, dancing, basket work &c.
উপবেদ, *s.* আয়ুর্বেদ আদি, one of the inferior Veds.

উপভোগ, *s.* বিসই ভোগ, মুখ ভোগ, worldly enjoyment, gratification.
উপমা, *s.* তুলনা, দ্রিষ্টান্ত, পটন্তর, a comparison, simile, metaphor.
উপমাত্রি, *s.* ধাই, তোলনিয়া মাক, a wet nurse, a foster mother.
উপরি, *a.* ওপরর, আগর, পূর্বর, তার বাহিরে, above, former, besides.
উপরি জন্ম, *s.* পূর্বর জন্ম, প্রথমর জন্ম, a former birth.
উপরি পুরুস, *s.* পূর্বপুরুস, আদি পুরুস, ancestors, progenitors, forefathers.
উপরুআ, *a.* সম্পর্ক ন থকা, আলাগতিয়া, not belonging to, not connected with or related to.
উপলখ্য, } *s.* চিন, অনুমান, কেরাহিকৈ চোআ, an indication, an
উপলখ্যন, } inference, a deduction, a glance, a clue.
উপলঙ্ঘা, *s.* উলঙ্ঘা করা, নমনা, আগ্যা ভঙ্গা, contempt of an order, disobedience.
উপলভ্য, *s.* কিঞ্চিত লাভ, অলপ উত্পন, a small profit or yield.
উপলুঙ্গা, *s.* মিচা জেন মনা, উটনিয়া, ইতিকিঙ্গ, jesting, raillery, ridicule.
উপসাম, *s.* রোগ আদি কম হোআ, সাম কটা, লঘু করা, alleviation, abatement of pain or distress.
উপসর্গ, *s.* অব্যই সব্দ, an inseparable preposition.
উপসান্ত, *a.* অলপ সান্ত, রোগ আদি কমি জোআ, alleviated, abated.
উপস্থিত, *a.* আগ হোআ, আহি পোআ, সাখ্যাত, arrived, present, at hand.
উপহাস, *s.* পরিহাস, খেনি, উপলঙ্ঘা, a jest, ridicule, a smile.
উপাই, *s.* কৌসল, বুধি, জিহর দ্বারাই কোনো করম সিধি হই, means or way of doing, help, an expedient, device.
উপাক পাক, *a.* পাক লগা, আঁর লগা, বিমোর, reversing, turning upside down, involved in difficulty, perplexed.
উপাখ্যান, *s.* ইতিহাস, ব্রিতান্ত, বিবরন, সজা কথা, a narrative, a history, a fable, fiction.
উপাঙ্গ, *s.* খুদ্র অঙ্গ, অপ্রধান ভাগ, চুলি, আঙ্গুলি আদি, a subordinate part, a subdivision.
উপাধি, *s.* বিসই সমন্ধির নাম, উপহার বস্তু, a title, an attribute, any light food.
উপার্জন, *s.* ঘটন, আর্জন, সুমর লাভ পোআ, gain, savings, accumulation of property.
উপার্জিত, *a.* আর্জিত, পোআ, accumulated, gained, amassed.
উপালঙ্ঘা, *s.* অমর্জতা, নিন্দা, গলিয়াগলি করা, দুর্বাক্য, abuse, reproach.
উপাসক, *s.* আস্রিত, সেরক, লগুআ, আরাধনা করোঁতা, a worshipper, an attendant, a servant.

উপাসনা, *s.* আৰাধনা, ভাবসা, সুস্ৰুসা, supplication, prayer, service.

উপাসা, *s.* আসা কৰা, ভাবসা, hope, expectation, service, worship.

উপাস্থি, *s.* কোমল হাৰ বিসেস, a cartilage.

উপহাৰ, *s.* ফল মুল আদি, সামান্য আহাৰ, উপাধি দ্রব্য, any light food, as fruit vegetables &c.

উফৰা উফৰি, *v.* চিটিকাচিটিকি, উফৰি পৰা, খৰত ডেও পৰা, to bound as a ball, to spring, to hop about as parched corn.

উফাল মাৰি, *v.* আচাৰ মৰা, ওপৰলৈ আঁজোৰ মৰা, উচাল মৰা, to wrench one's self away from the grasp of another.

উফি, *s.* মুৱৰ খজতি হৰা ৰোগ বিসেস, a scab or scurff, daudruff.

উফিউআ, *s.* চুলি ডাল ডাল কৰি মেলি চোআ, examining the hair of the head hair by hair.

উবৰা, *a.* অৱস হোআ, নমনা, obstinate, uncontrollable, disregardful.

উবাঙ্গ, *a.* বেয়া কথা, নিলাজ মাত, অবাচ্য, obscene, shameless in speech.

উবাৰ, *a.* উচন, বিনাস, সাঙ্গ কৰা, নাইকিয়া হোআ, made desolate, laid waste, with কৰি, to lay waste, to destroy.

উবুৰি, *a.* তললৈ পেট কৰা, তললৈ মুকৈ পৰা, prostrate, prone, with হৈ, to lie prostrate on the face.

উবুৰিওআ, *s.* তললৈ মুখ কৰা, ওলোটোওআ, লুটিওআ, prostration, turning upside down, somerset.

উবুৰি খাই, *v.* লুটি খোআ, বাগৰ খোআ, উভতি পৰা, to turn topsy turvy, to pour forth, as a multitude of people, or as a running stream.

উভ, *a.* চাঁচ কোৰ নাঙ্গল আদিৰ জোখতকৈ খিয় হোআ, খিয় ঘৰ, the beam of a plough or the handle of an adze or hoe &c. if set too steep is thus called.

উভঙ্গ, *s.* অভং, কুবাক্য, লাজ কথা, obscenity, unchaste language.

উভতি, *v.* উলটি, ঘুৰি, উভতি জোআ, to turn back, to return, to retrace one's steps.

উভয়, *a.* দুই প্রকাৰ, দুয়ো, both, two as distinct from others.

উভয়তে, *ad.* দুয়োবো মাজতে, দুয়ো ফালে, mutually, on both sides.

উভলা, *s.* উঘলা, তুলি অনা, the act of uprooting or overthrowing; *a.* uprooted, eradicated, overthrown.

উভলি, *s.* হাল বোআ মাটিৰ মুৰ, the ends of a piece of ploughed land.

উভহাঁ, *a.* খহটা, নিমজ নোহোআ, coarse, rough, uneven.

উভি, *v.* ঘৰৰ খুঁটা পুতি চাল তোলা, ঘৰ খিয় কৰা, মনেৰে কথা ঠিক কৰা to erect as the frame of a house, to decide upon, to purpose.

উভিয়া, *a.* কপাহৰ ডাঙৰ সুতা, লাগবান্ধ নোহোআ বন, ঠেহ ধৰা, coarse (applied to thread or work,) stubborn.

উভিয়া উত্তৰ, *s.* অমিল মাত, খঙ্গ উঠা মাত বা উত্তৰ, an uncivil answer, defiant or disrespectful speech.

উভনদি, *s.* সৰহ, বিস্তৰ, অসংখ্য, abundant like an unfailing stream.

উম, *a.* অলপ তাপ, warm, moderately heated, tepid.

উমইহতিয়া, *a.* ৰাজহুআ, সকলোৰে, belonging to all in common.

উমঘাম, *s.* বুজ বিচাৰ, চিন্তা, desire, concern, warmth; with a negative, lukewarmness, indifference, listlessness.

উমনি দি, *v.* অলপ তপতে ৰখা, চৰাইএ কনিত উম দিয়া, to impart warmth, to place eggs under a fowl for hatching.

উমা, *s.* দুৰ্গা, পাৰ্বতি, সিৱৰ ভাৰ্জ্যা, one of the names of Doorga.

উমাকান্ত, *s.* সিৱ মহাদেৱ, পাৰ্বতিৰ স্বামি, Hiwo, the husband of Doorga.

উমান, *s.* গম, আটকাল, বুজ, an intimation, an inference, a guess.

উমানন্দ, *s.* গুআহাটিৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ মাজত থকা সিৱৰ দল, a rocky island near Gowhatty on which stands a shrine of Hoda Hiwo.

উমুউআই, *v.* উমদিয়া, উমনি লোআ, to cause to give warmth, to set a fowl on eggs.

উৰগ, *s.* সৰ্প আদি বুকেৰে ফুৰা জন্তু, a reptile, creeping things.

উৰন, *s.* খুঁটা আদিৰ পোতৰ ওপৰ ভাগ, উৰি ফুৰা চৰাই জাতি, উৰিব পৰা, the portion of any thing above the ground, as of a post, tree or wall, whatever flies, ability to fly.

উৰনিয়া, *a.* উৰিব পৰা, খুঁটি খাব পৰা, fledged, able to fly, old enough to provide for itself, applied to a bird or child.

উৰবান্ধি, *s.* পেট ওফন্দা, নাৰিএ পাক লোআ, nausea, sickness.

উৰহ *s.* ঢাৰি পাতি আদিত থকা এবিধ পোক, a bed-bug.

উৰহা, *s.* দেওৰা ৰস, চুপা, scorched, a burnt liquid.

উৰহি, *s.* এবিধ পাচলি, a species of bean.

উৰাই, *s.* উৰুআই, চুকুআই, আকাৰ্জ্যত খৰচ কৰা, to sweep away, to scatter, to disperse, to waste.

উৰাল, *s.* ধান আদি বনা জতন, মাৰিএৰে ধান আদি খুন্দা কাঠৰ পাত্ৰ, a wooden mortar for pounding rice.

উৰাল মাৰি, *s.* উৰালত খুন্দা মাৰি, মুখল, a pestle for the above.

উৰি, *v.* ডেউকাৰে বা দি জোআ, to fly, to soar in the air, as a bird.

উৰি আপ্ৰনি, *a.* দুখিয়া সমান্য, নিধনি, poor, ordinary, destitute.

উৰিআম, *s.* এবিধ গচ, a species of tree.

উৱিদল, *s.* পানিত হোআ এবিধ বন, a species of grass.

উৱিধান, *s.* দল ধান, wild rice.

উৱিপুৱি, *v.* চৱাইৰ দৱে নানা ঠাই ফুৱা, থানথিত নাইকিয়া, to wander about without fixed place or habitation.

উৰু, *s.* কৱঙন, জঙ্ঘা, জানু, the thigh.

উৰুআই, *v.* ৰতাহৰ বলত উৱি জোআ, উৱাই দিয়া, to blow away, to scatter or sweep away as by a tempest.

উৰুকা, *s.* বিহুৰ আগ দিন, বিহুৰ সঁকৱাতি, the day previous to the *Behoo* festivals.

উৰুখনি, উৰুখা, *s.* ৱৰষুনত চাল ফুটি পানি পৱা, leakage, the dropping of water through the roof; *a.* leaky.

উৰুঙ্গা, *a.* বিঙ্গা, পাতল লগা, নিমাওমাৎ, cheerless, sad, lonely.

উৰুমি, *s.* বিসাদ, অসন্তোস, সোক, sorrow, grief, sadness, depression.

উৰুলি, *s.* তিৱোতাই সুমঙ্গলৰ নিমিতে জিৱা কঁপাই সদ কৱা, a loud trilling sound uttered by women in concert as a blessing on any joyful occasion, as a marriage or the birth of a child.

উৰুলিপুঙ্গা, *s.* বিবেচনা ন কৱা, ভৱঙ্গ, পাতল মন, a rambler, an idler.

উৰ্ধ, *a.* ওখ, ওপৱ, high, lofty.

উৰ্দ্ধবাহু, *s.* ওপৱলৈ হাত দঙ্গা সন্যাসি, দিচুকৈ কোআ, the lifted arm, either in solemn asseveration or as an act of merit by a devotee.

উৰ্ৱৰা, *a.* সকলো সহ হোআ মাটি, সাকআ, বলাল, a fertile or rich soil.

উৰ্মাল, *s.* হাতত লৈ ফুকআ হাঁচটি, বুকৰ নোম, a pocket handkerchief, the hair of the breast.

উলঙ্গট, *a.* নাঙ্গট, বিৱস্ত্র, উদঙ্গ, naked, unclothed, bare.

উলঙ্ঘন, উলঙ্ঘা, *s.* আগ্যা বা সিমা ভঙ্গ, উলাই কৱা, transgression, disobedience, the passing a limit or boundary, trespass.

উলটি, *a.* ঘুৰি পালটি, উভতি, to turn back, to return, to retrace one's steps, with দি, to give back, with আহি, to come back again, with কৰি, to do the same thing over again.

উলমুলাই, *v.* মনত ৰঙ্গ লগোআ, চুকচুকুআ, ভুকিওআ, to amuse, to entice, to gull, to inveigle, to deceive with false promises.

উলমুলুআ, *s.* কথাৱে মন ভাল কৱোআ, উচটোআ, ভুকিউআ, deceiving or putting off with false promises; *a.* deceived, &c.

উলহমালহ, *s.* আনন্দেৱে খৱখেদা কৱা, bustle, hurry, joyful haste.

উলহৱ মাদলি, *s.* ৰঙ্গত উত্তাৱল হোআ, সুনা মাত্রে মন উচটা, exultation, ecstasy, rapture, sudden transport.

উলহা, *a.* ওপৰলৈ দঙ্গা, অলপ দঙ্গা, উলাহি দিয়া, lifted up, elevated, transported with delight.

উলাই, *v.* ন মনা, মিচা মতা, উপলুঙ্গা কৰা, to disregard, to disbelieve, to treat as unworthy of belief or confidence.

উলামুলা, *s.* লোকক সামান্য জেন দেখা, এলাপেচা কথা, অসাৱধানে ফুৰা bold, audacious, rash, impertinent, insolent.

উলাহ, *s.* ওপৰলৈ দঙ্গা, আনন্দ, a lifting up, joy.

উলাহি, *v.* ওপৰলৈ তুলি ধৰি, আনন্দিত হোআ, to lift up, to rejoice; *a.* joyful, elated.

উলিয়াই, *v.* বাজ কৰি, বাহিৰ কৰি, প্ৰকাস কৰি, to bring out, to expose, to make public, disclose.

উলু, *s.* এবিধ বন, a species of coarse grass used as thatch.

উলুঅনি, *s.* উলু বননি, খেৱনি, a patch of *uloo* grass.

উলুআ গোম, *s.* এবিধ বিসাল সাপ, a species of venomous snake.

উলুঙ্গপলুঙ্গ, *s.* হেলাত কাম কাজ ন কৰা, সাৱিৰলৈ উপাই চিন্তা, wasting time in mere pretence of doing, staring about and doing nothing watching for opportunity to escape.

উলুফিচিকা, *s.* উলুৰ পোনেই ওলোআ গজালি, the sprouts of the *uloo* grass.

উলুমজলুম, } *s.* উদুলিমুদুলি, উলহমালহ, হুলথুল, hubbub, tumult, con-
উলুমধুলুম, } fusion, hurly burly.

উল্কাপাত, *s.* ওপৰৰ পৰা পৰা জুই, ধুমকেতু পৰা, পপিয়া তৰা, the falling of a meteor, a meteor or falling star.

উল্লাস, *s.* আনন্দ, হৱিস, exultation, joy, rapture, ecstatic pleasure.

উল্লাসিত, *a.* আনন্দিত, হৰ্সিত, হৱিসিত, joyful, glad, enraptured.

উৱাঁই, *s.* কাঠ এবিধ, a species of tree.

উৱলা, } *a.* খহা, গেলা, গেলি পৰা, suppurated, rotted or
উৱলি জোআ, } sloughed off.

উস, *interj.* দুখ পোআ মাত, ভাগৰৰ মাত, আচৰিত মাত, an exclamation expressive of pain, surprise, disappointment.

উস্আস, *interj.* দুখ পোআ মাত, টান পোআ মাত, a particle expressing intense pain, suffering.

উষা, *s.* প্ৰাতঃ, পুআ বেলা, অৰুনোদই কাল, the dawn, the early morning, twilight.

উষাজাত্রা, *s.* পুআতে জোআ, বেলি নৌ ওলাওঁতেই জোআ, the setting out on a journey in the early morning.

উসাহ, *s.* নিস্বাস, the breath, respiration.

উসাহতে, *ad.* খহেকতে তিলেকতে, বেগতে, in a breath, in a moment.

উসুউআ, *s.* পানিৰে সিজোআ, সিজুউআ ধান, the act of boiling, the rice of boiled paddy; *a.* boiled.

উস্রিঙ্গা, *s.* উইচিৰিঙ্গা, এবিধ পোক, an insect resembling the cricket.

উস্রিঙ্খল, *a.* পাতল মন, বিতত, তবল, shallow, flighty, pliable, fickle.

উহ, *s.* ভুমুক, পিটনিৰ গাঁত, কথাৰ বুজ বা প্রকাস, a spring or source, the facts or merits of a case.

উহদিয়া, *s.* জৰনি পানিৰ ভুমুক ওলোআ, মাচে উসাহ লোআ, the springing up of water, the rising of aquatic animals to the surface of the water to breathe.

উহনি, *s.* পিটনিৰ উহ থকা ঠাই, a place of springing water, a spring.

উহুমুহনি, *s.* নিস্বাস বন্ধত গা গপগপোআ, a sense of suffocation, a choking stifling sensation.

উহ লোআ, *s.* উহ দিয়া, বুজ লোআ, the thorough investigation of a matter, the springing up of water.

উহুআ, *a.* উসুউআ, লোন তেল নিদি পানিৰে সিজোআ, boiled without condiments.

উহুআজৰা, *s.* বাৰে মিহলিকৈ সুদা পানিৰে সিজোআ সাক, greens of sorts boiled together without seasoning.

ঋ, ৠ, ঌ, ৡ, এই চাৰি আখৰ অসমিয়া ভাসাত প্রাই ন চলে, these four compounds of ৰ, *r*, ল, *l*, and ই, *i*, used in the Sanscrit and Bengali, are seldom used in writing Assamese.

এ

এ, একাৰ ব্যঞ্জন, বর্নৰ লগত গোটে খালে এই রূপ লিখে (ে), আন কথাৰ আগত থাকিলে এটাক বুজাই, this vowel is pronounced like *e* in *men*; in composition it is expressed by the symbol (ে) placed on the left side of the letter. In composition with a noun it generally means *one*.

এঁ, *interj.* ভুল খেদ অসন্তোস আদি প্রকাস কৰা, an exclamation expressing displeasure regret or disgust.

এই, *pron.* আগত থকাটো, this, the one nearest.

এই জন্যে, *ad.* এই হেতুকে, এতেকে, therefore, for this cause.

এইটো, এইয়া, } *pron.* সাখ্যাতে দেখাই দিয়া বা বুজুউআ, this particular person or thing pointed out.

এই নিমিতে, *ad.* এই কাৰনে, এই হেতুকে, for this reason, therefore.

এইমান, *a.* ইমান, ইয়াৰ সমান, so much, so many, so long.

এইলেখিয়া, *ad.* এনেকুআ, ইয়াৰ নিচিনা, thus, in like manner.

এই হেতুকে, *ad.* এতেকে, এই কাৰনে, for this cause, wherefore.

এঁ, *interj.* সোঁট সোঁৰৱোআ মাত, জথা; এঁ, কেনে পালি, হেঁকাই, a particle expressing satisfaction at having retaliated or returned like for like.

এঁও, *pron.* এই জন, সাখ্যাতে থকা জন, he or she, (honorific.)

এঁওআ, *a.* কোমল, কেঁচা, নাকলৈ তেজ উঠা ৰোগ, not hard or tense, fresh, soft, immature; *s.* a polypus of the nose.

এঁওআ গাখিৰ, *s.* দুগ্ধ, দৈ ন বন্ধা গাখিৰ, milk, sweet milk.

এঁওআ চক, *s.* পাগত নিদিয়া চক, an unbaked earthern vessel.

এঁওআ চোআলি, *s.* গাভক বা বিয়া নোহোআ চোআলি, অকুমাৰি, a girl that has not reached the age of puberty.

এঁওআপকিয়া, *s.* ভালকৈ পাক নোখোআ, সেৱেপাগুনিয়া, slack twisted.

এঁওআ সুতা, *s.* কপাহৰ কেঁচা সুতা, নিসিজোআ কপাহি সুতা, cotton thread that has not been boiled.

এঁকাল, *s.* আঁকাল, খাবলৈ নোহোআ, দুর্ভিখ্য, dearth, scarcity, famine.

এঁটাই, *v.* হৈ, সাং কৰি, সমাপ্ত কৰি, to complete, to bring to a close.

এঁটাগুৰি, *s.* ঘেঁহু ধানৰ পিঠাগুৰি, flour, meal.

এঁটাহ, *s.* চিয়ৰ, হাই, a loud cry, a scream, with পাৰি, to cry out.

এঁটোআ, *a.* সমাপ্ত কৰা, মুৰ পেলোআ, finished, completed, done.

এঁঠা, *s.* লাগি ধৰা বস্তু, আঁঠা, কঁৰাল, gum, any adhesive substance.

এঁঠাএঁঠি, *a.* লাগি ধৰা, জেকেটমেকেট, glutinous, adhesive, gummy.

এঁঠাই, *v.* আঁঠা লগোআ, কঁৰাল দিয়া, to glue or join by a viscous substance.

এঁহ, *inter.* কেঁকনিৰ মাত, বেজাৰ বা অমান্যৰ মাত, a particle expressing distress, suffering, disgust or disrepect.

এক, *a.* এটা, one, one of two, single; *article.* a, an.

একজেতিকা, একজেতিয়া, *a.* এক প্ৰকাৰ, কেনেবা লগা, বিকিচিনা লগা, বেয়া পোআ, peculiar, singular, sickening, nauseous.

একঠা, একঠি, *s.* এক কঠা, আদসেৰ, half a seer, or one pound.

একঠিয়া, *a.* আদসেৰিয়া, এক কঠা ধৰা, half a seer in measure.

একতিয়া, *a.* এফলিয়া, হেলনিয়া, এচলিয়া, separate, aside, aslant, oblique.

একত্ৰ, *a.* একে লগ, গোট খাই থকা, together, in one place.

এককথিয়া, একেকথিয়া, *a.* এক কথাৰ মানুহ, অঙ্গিকাৰ নেৰা, of one word, truthful, keeping one's promise.

একদ্রিষ্টি, *a.* এফালৈ ঠৰে চাই থকা, looking steadily in one direction.
একনিয়া, *a.* এটিয়া, বিজোৰ, single, not one of a pair.
এক প্রকাৰ, *a.* এবিধ, এককপ, one kind, one sort, one way or manner.
এক মুৰিয়া, *a.* এফলিয়া, এচুকিয়া, on one side, out of the way.
একা, *ad.* অকলসৰিয়া, নিচই বা ভই দেখুআই কোআ মাত, alone, single, a word often used as a threat to express determination, as মাৰিম একা, *I will certainly strike you.*
একাকাৰ, *s.* একে হোআ, একে জাত হোআ, of one form or shape, of one caste or religion.
একাখৰিয়া, *a.* এমুৰিয়া এদাঁতিয়া, এফলিয়া, কোআ কথা নেৰা, on one side, out of the way, of one word.
একাগি, একেআগি, *a.* একে বিধিয়া, তিন ভাঙ নোহোআ, একে জাত, undivided, agreeing, of the same material.
একাচবিকাচ, *s.* ঘিনঘান, আচাৰ বিচাৰ, disregard of the ceremonial rules of caste.
একাঁচল, *a.* কাপবৰ এক মুৰ, a cloth having one embroidered end.
একাচি, *a.* এজোখ, এগুনা, one step, one degree.
একাচেকা, *a.* বেয়া, এককেতিয়া, আনই নোপোআ, peculiar, uncommon.
একাজি, *s.* আকাজি, বৰ কাটিব ন জনা তিৰোতা, একাজভাগি, বস্তু আৰি থোআ জতন, ignorant of weaving or spinning, a suspended triangular bamboo frame used as a shelf.
একাতি, *s.* এফলিয়া, নিলগ, one sided, not horizontal, separate.
একাদস, *a.* আঘেৰ, eleven.
একাদসি, *a.* চন্দ্রৰ আঘেৰ কলা পূৰ হোআ দিন, তিথি বিসেস, the eleventh day of the moon.
একানৱৈ, *a.* চাৰি কুৰি আঘেৰ, ninety one.
একান্ত, একান্তিক, *a.* সর্বদাই, একাগি, একমন, অতিসই, tending to one result, excessive.
একান্ত ভক্ত, একান্ত ভকত, *s.* ইশ্বৰৰ এক চিত্তিয়া সেৱক, a devout worshiper of God.
একান্ত ভক্তি, *s.* একে মনেৰে সেৱা কৰা, supreme regard or worship.
একান্ত মন, *s.* এক মন, সুথ চিত, the whole mind, fixedness of mind.
একাপ, *s.* বেঁত পাঁচ ডাল বা দহ চিৰা, a bundle of five whole or ten split rattans.
একুচিয়া, *a.* একে খন কাপবকে তলে ওপৰে গাত মেৰাই পিন্ধা, enveloped in one cloth wound round and round the body.

একুৱা, } *s.* এমুঠি, এমুঠি খেৱ বা খৱিত অনা জুই, a small bundle.
একুৱি, } a lighted wisp or bundle of sticks.
একুৱি, *a.* কুৱি, পাচ গণ্ডা, twenty, a score.
একুলিয়া, *a.* একে কুলিয়া, এক জাতৱ of the same caste.
একে, *a.* বেলেগ ন হই, সদৃশ, নিচিনা, the same, alike.
একেকঠি, *a.* সমান, একে দৱ, একাকাৱ, even, uniform, level, one expanse or sheet, as of water.
একে কলেৱৱ, *a* একে দেহ, একে লগ, মিহলি, one, united, mingled.
একে চিত, *a.* একে মন, একান্ত ভাও, unanimous, fixed in purpose.
একেটা, *a.* অকলসৱিয়া, এটা, one, only one.
একেঠৱে, *ad.* লৱ চৱ ন কৱাকৈ, থিৱ দিষ্টি, একে পোনেই থকা, fixedly, steadfastly.
একেতিলে, *ad.* খন্তেকতে, বেগতে, quickly, speedily, in a moment.
একে দৱ, *a.* একে রূপ, একে দাম, alike, as before, of the same price.
একে লগ, *a.* একে সঙ্গে, একে ঠাই, joined, united, in the same place.
একে সঙ্গি, *s.* লগৱ মানুহ, an associate, a companion.
একেসাৱ, *s.* এক বচন, একে কথা, a word, a sentence, the same word.
একৈচ, *a.* একুৱি এক, twenty one.
একৈয়া জৱ, *s.* এদিন এৱি এদিন উঠা জৱ, a fever that returns every other day, a tertian fever.
একো, *a.* কোনো, অলপো, কিচু, even one, one thing, with নাই, not any thing, nothing, not even one.
একো একো, *a.* কোনো কোনো, একোটা, some, certain persons or things.
একোঁচ, *s.* বুকৱ কাপৱেৱে কোনো বস্তু এবাৱ ভৱাই লোআ, as much of any thing as can be taken in the end of a shoulder cloth.
একোচা, *s.* এমুঠা, এপোলা, an armful.
একোটা, *a.* কোনোটো, এটা, some.
একোসৱিয়া, *a.* এদাঁতিয়া, এফলিয়া, aside, apart from.
একোহালি, *s.* তাঁত বোআত হাতে ঢুকি পোআলৈকে, ডেৱ হাত মান, as much cloth as can be woven at once before winding it on the cylinder of the loom.
এখন, } *a.* এটা, এপাট বা এচলা, one, applied to any thing spread
এখান, } out or extended.
এখন্তেক, *s.* অলপ বেলি, তিলেক, a moment, a very short space of time.
এখুজিয়া, *a.* এখোজ এখোজকৈ খোজ কৰা, slow paced.
এখেত, *ad.* ইয়াত, এই ঠাইত, here, in this place.

এখেপ, *s.* এবেলি গৈ অহা, এবাৰ, the going and returning once.
এখেলৈ, *s.* ইয়ালৈ, এই ঠাইলৈ, here, to this place, hither.
এগলধা, *s.* ডিঙ্গিলৈকে ভৰা পৰিমান, a vessel full up to the neck.
এগাৰ, *a.* আগাৰ, ওগাইবহ, সৰহ, abundant, plentiful.
এগাৰি, *v.* খাই বাৰ্হি থকা, দঁমাই, to remain in excess after eating.
এগাল, *s.* এবেলি গাল মাৰি খাব পৰা, এগৰাহ, কেতেটি, অলপমান, a mouthful, a small quantity, a little.
এগুন, *s.* এক ভাগ, এডলিয়া, one part, one strand of a rope.
এগোট, *a.* এক, এটা, one, one thing, an integer.
এঘাৰ, *a.* একাদস, আঘেৰ, eleven.
এঘৈয়া, *a.* এফলিয়াকৈ কটা জোঙ্গ, pointed by cutting only on one side.
এঙ্গাই, *v.* খাবলৈ ইচা নোজোআ জেন দেখুআ, বেয়া বুলি মিচাকৈ লব নোখোজা, to feign disinclination in purchasing or eating.
এঙ্গাজেঙ্গা, *a.* আউল বাউল, ওভতা ওভতি, confused, snarled, tangled.
এঙ্গামুৰি *s.* হামিত গামুৰি দিয়া, the act of stretching and yawning.
এঙ্গাৰ, *s.* আঙ্গাৰ, কইলা charcoal.
এঙ্গেকআ, *a.* এঙ্গাৰৰ নিচিনা, আধা পোৰা, coal-black, half burnt.
এচলিয়া, *a.* এচালপথকা, এফলা কাঠৰ সঙ্গা বস্তু, কাতি, a roof with one side only, any thing made of one piece of board, slanting.
এচাম, *s.* এতৰপ, এজাঁপ, এবেলি হোআ, a thickness, layer, fold, grown or produced in the same season, a stage of disease.
এচাৰি, *s.* বাঁহৰ আচাৰি, a switch, a twig.
এচিকটা, *s.* একেৰিমান, একন, a little, the smallest possible quantity.
এচুকিয়া, *a.* এমুৰিয়া, এচুকত থকা, one cornered, on one side.
এচোআ, *s.* এডোখৰ, এক ভাগ, a part, a piece, a portion.
এজন, *a.* মানুহ এটা, one person.
এজাঁই, *s.* এবেলি হিলৈ মৰা, one discharge, one shot.
এজান, *s.* এবিধ চৰাই, নজনা, a species of bird; *a.* not come to years of discretion.
এজাৰ, *s.* আজাৰ, এবিধ গচ, এক জাৰ কাল, a species of tree, one cold season.
এজেৰা বেজেৰা, *a.* বেজাৰ লগা কেটেৰা কেটেৰি, কেটেৰ জেদ্দেৰ, cross, snappish, surly, petulant.
এজোৰ, *s.* দুটা, এহাল, two, a pair, a brace, a couple.
এটকিয়া *a.* এক টকালৈ পোআ, এটকাৰ, one rupee in price or weight.
এটা, *a.* এক, এগোট, one; *article.* a, an.

এটাল, *s.* আটাল, ওপৰ চাঙ্গ, one floor or story of a house.
এটি, *a.* এটা, সৰু বা মৰম লগা মাত, one, a little or beloved one.
এটি কৰিৰ মান, *a.* অতি তাকৰ, অলপমান, a cowrie's worth, a very little.
এটুপলি, *s.* এটা সৰু টোপোলা, a small bundle.
এটুপি, *s.* এটোপা, কিচুমান, a drop, a small quantity of any liquid.
এঠলিয়া, *a.* এডলিয়া, এডাল থকা, having only one branch or stem.
এডাল, *affix.* এটা ডাল, এটা, used in connection with the names of things that are long and round, as a tree, a bamboo, a rattan.
এঢলিয়া, *a.* এফলিয়া, একতিয়া, এফালে কাতি হোআ, aslant, oblique.
এঢাল, *s.* এফাল, এপোন, in one quarter, in one direction.
এত, *ad.* ইমান, অতনা, so much, so many.
এতিখ্যন, *ad.* ততালিক, এতিয়াই, বেগতে, just now, in a moment.
এতিয়া, *ad.* এই খেনত, সম্প্রতি, now, at present.
এতেক, *ad.* ইমান, বহুত, সৰহিয়া, so much, so many, so abundant.
এতেকতে, এতেকে, *ad.* এই হেতুকে, এই কাৰনে, তাৰ হন্তে, therefore, for this cause.
এতখনি, *ad.* এতেক, ইমান, এই পৰিমান, so much, so large.
এথানি, *s.* আধানার্জি, নষ্ট হোআ, দুর্দসা, waste, misfortune, calamity.
এথানি এবানি, *s.* প্রতিপালক ন থকাত দুখত পৰা, অনাস্তিক, বিপদ, a state of helplessness, suffering from neglect.
এথালগেথাল, এথালথেথাল, *s.* থেকেচা থেকেচি, ধুমধুপাল, খঙ্গত বস্তু আদি থেকেচা মাৰি দিয়া, throwing any thing down with violence.
এথুঁতৰি, *a.* থুঁতৰিলৈকে তল জোআ, chin deep, up to the chin.
এদতিয়া, *a.* এফলিয়া, বাকি ন থকা, acquitted from a claim, paid in full.
এদা, *s.* আদা, আর্দ্রক, ginger.
এদাকৰি, *s.* এবিধ গচ, মেজাংকৰি গচ, a species of tree.
এদাঁতি, *a.* এক মুৰ, এক পাৰ, one end or side.
এদিনিয়া, *a.* এদিন থকা, দিনটিয়া, অনিত্য, existing for a day, transient.
এদোৱোল, *s.* এতৰপ, এজাপ, of one thickness or fold.
এধৰিয়া, *a.* এফালে ধাৰ থকা, এদাঁতিএ কটা, having a straight edge like a chisel or adze, ground or beveled on one side.
এধা, *a.* আধা, আদখন, এফাল, half, a part.
এধাকটা, *a.* আধা কটা, see আধা কটা.
এধাখুন্দা, *a.* খৰচিয়া, অলপকৈ খুন্দা, half-pounded or pulverised, coarse.
এধান, *a.* এটি ধানৰমান, এচিকটা, অতি তাকৰ, the size of a grain of paddy, a small amount.

এধানার্জি, *s.* আধানার্জি, আফাল নষ্ট, আদখন হানি, the waste or loss of one half of any thing.

এধাপকা, *a.* ভালকৈ নপকা, ডেমেহিয়া, half-ripe.

এধামরা, *a.* প্রাই মরা, নিধাতু কৰা, half dead, almost exhausted.

এধামুৰি *s.* ধনগুলৈ, তত হেৰাই জোআ, বৰ দুখত পৰা, the ignisfatuus; *a.* agitated, frightened, tossed about like the ignisfatuus.

এধাৰ, *s.* আধাৰ, পিয়াহ, এখুঁতি, the breast, a stream.

এধাৰকঁটিয়া, *a.* পিয়াহকঁটিয়া, ভালকৈ পিয়াহ খাবলৈ নোপোআ, stinted in growth for want of proper nourishment from the breast.

এধাৰি, *s.* আধাৰি, বিৰিয়া, a wisp of straw or other soft material used to set earthern vessels on.

এধাসাৰি, *a.* হাৰাসাৰি, বৰ দুখ, overcome with fatigue, exhausted.

এনগেন্দাই, *v.* এঙ্গাই, অনিচা বুজুআ, to feign disregard or aversion.

এনাই, *s.* আহোমৰ বুৰি মাক, নাই তল জোআ, a grandmother, (an Ahom term,) a measure, up to the waist in height.

এনিতেনি, *ad.* এই ফালে সেই ফালে, অলৈতলৈ, this way and that way, thus and thus.

এনুআ, *ad.* এনেকুআ, এই নিচিনা, such, like, likewise.

এনে, *ad.* এই কপ, এই দৰ, in like manner, thus.

এনেই, *ad.* সুদাই, বিনা মূল্যে, অকাৰণে, ওপৰতে, without difficulty expense or cause, gratis.

এনেকুআ, *ad.* এই নকতাৰ, এই নিচিনা, এই বিধৰ, of this sort kind or shape, thus, such like.

এনেকৈ, *ad.* এই দৰে, এই স্বৰূপে, thus, so, like, in this manner.

এনেতে, *ad.* এই সময়ত, এনে কালত, meanwhile, at this or that time.

এনেতেনে, *ad.* ই সি, এই কপ, সেই কপ, this and that, thus and thus.

এপৰ, *s.* তিনি ঘণ্টাৰ পৰিমান, দিন বা ৰাতিৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ, the fourth part of a day or night, three hours.

এপৰিয়া, *a.* এপৰ বেলিৰ বাট, নদীৰ এপাৰ, এপৰিয়া, of three hours duration, belonging to this side.

এপল, *s.* এক দণ্ডৰ সাঠি ভাগৰ এভাগ. a minute, the sixtieth part of an hour.

এপলিয়া, *a.* এবাৰ পালত থকা, এবেলি পৰ দিব লগা, a time or turn in rotation, having one lot or turn.

এপাদ, *s.* এভৰি, এঠেঙ, চাৰি ভাগৰ এভাগ, a foot, a leg, a fourth part.

এপাৰ, *a.* নৈ আদি পানি থকা ঠাইৰ এদাঁতি, one side of a river &c.

এপাৰি, *s.* এসাৰি, a row, a line.

এপাহ, *s.* উপকাৰ, ফুল বা জালৰ এটা এটা পাহি, help, the interstices of a net a flower leaf or petal.

এপাহ মৰা, *s.* উপকাৰ বখা, ভালকৈ ন কৰা, mere pretence of doing.

এপিঠিয়া, *a.* এক মনে, দৃঢ় ভাৱে, একে ফালে, fixed in purpose, determined, firm, resolute.

এপিনে, *a.* এদিসে, এফালে, this way, this direction.

এফলিয়া, *a.* এচলিয়া, আঁতৰ, one side of, oblique, apart.

এফাল, *a.* দুভাগ, আদখন, one half.

এফেৰা, } *a.* কিচুমান, অলপ, a very little.
এফেৰি, }

এৰাহ, *s.* সৰহ, অধিক, জুম, a nest full, a swarm, a multitude.

এৰিধিয়া, *a.* এক প্ৰকাৰৰ, এক ভাৱৰ, of one size, sort or kind, alike.

এৰুলিয়া, *a.* এবোল খোআ, এবেলি ৰঙন দিয়া, placed in dye once only, half-colored.

এবেলি, *a.* এবাৰ, এবৈচা, once, one time.

এবেলিয়া, *a.* এবেলা কৰা, এবেলি হোআ, during part of the day, belonging to a part of a day.

এভৰি, *s.* এটা ভৰি, এক ঠেঙ্গ, এবেলি অনা, এভাৰ, one foot, a load.

এভৰিয়া, *a.* এঠেঙ্গিয়া, এবেলি আনিব পৰা, one footed, bringing one load.

এমাড়িমা, *s.* নিচেই সৰু লৰা চোআলি, চালুকিয়া, a very young child.

এমুৰিয়া, *a.* এমুৰত থকা, এদাঁতিয়া, দোন আদিৰ জোখৰ আদখনিয়া অৰ্থাত মুৰিয়া, belonging to one end, an even measure.

এয়ে, *pron.* ইয়ে, আগত থকাক বুজাই, this, this person or thing.

এয়েই, *pron.* এয়েই, এইটোয়েই, emphatic the of above.

এয়েৰে, *pron.* ইয়াৰে সৈতে, with this.

এৰন, *s.* এৰি দিয়া, মুকলি, গা সৰা, liberation, release, escape.

এৰা, *s.* এৰি পোহা গচ, ত্যাগ কৰা, সলাগি হই ৰোলা, the castor oil plant, a term of assent, yes; *a.* left, abandoned, deserted.

এৰাই, *v.* বন্ধনৰ পৰা মুকলি হোআ, মুলকি, সাৰি, to leave, to loosen, to break away, to fall off as leaves or fruit.

এৰাও, *s.* হাই, এটাহ, হুৰামুৰা, a noise, a tumult.

এৰা চৰাই, *s.* এধিধ সৰু চৰাই, a species of bird.

এৰাপৰলিয়া, *a.* ভাগি অহা, বহু দিন মানুহ ন থকা, জাবৰনি হোআ, deserted, abandoned, covered with rubbish.

এৰালি, *s.* বন ঘাঁহ এবিধ, a species of grass.

এৰি, *s.* পলু, এৰাপাত খাই সুতা দিয়া পোক, ত্যাগি, the silk worm that feeds on the castor oil plant; *v.* to leave, to abandon.

এৰিয়া, *a.* এৰি পোক বা জোথাৰ সুতা আৰু কাপৰ, relating to the *eri-polu*, the silk obtained from the *eri-polu*.

এৰুআই, *v.* মুকলি কৰা, খহোআ, গুচুউআ, to separate, to part, to loosen, to strip off, to put a stop to, to bring to an end.

এলাইজাপৰি, *a.* ধুনধান নাইকিয়া তিৰি, সৰপি, a woman that is negligent in adorning herself, indolent.

এলাগতিয়া, *a.* প্ৰিথকে থকা, কামত ন লগা, separate, distinct, different, unfit for, unsuited to.

এলাগি, *a.* অসুৱনি, দেখিবৰ মন নোজোআ, unsightly, ugly.

এলাচি, *s.* ইলাচি, সুগন্ধি ফল, মচলা বিসেস, cardamons.

এলাঙু, *s.* আলাঙু, ধুঁআৰ মল, soot.

এলাপেচা, *a.* ইতৰ, সমান্য, অকামিলা, low, common, worthless, mean.

এলাহ, *s* আলস্য, বনলৈ মন নোজোআ, হেলা, সৰপালি, laziness, indolence, inactivity, sloth.

এলেকৰপেলেক, *a.* একো সম্বন্ধ ন থকা, মিতিৰ বৎস নোহোআ, without relations or friends, a term of abuse.

এলেঙুআ, *a.* এলাঙু কলিয়া, ধুঁআ ৰঙনিয়া, sooty, smoky dark.

এলেহুআ, *a.* সৰপা, বনলৈ ভই কৰা, idle, lazy, indolent, slothful.

এসাঁজিয়া, *a.* এসাঁজ এৰি এসাঁজ খোআ, এসাঁজলৈ আঁটা, eating only once a day, sufficient for one meal.

এসা, *s.* কলৰ আখি, ভাত ৰন্ধা ঘৰা, আসা, a bunch of fruit, a cooking place, hope, expectation.

এসাঁজ, *s.* এবাৰ খোআ, ভোজন কৰা, one meal.

এসাৰ, *s.* এটি কথা, একেসাৰ, আসা থকা, one word, having hope.

এসাসুধিয়া, *a.* আসাসুধিয়া, পেটত কথা ন ৰখা, অকপটিয়া, without guile or hypocrisy, sincere.

এহতিয়া, *ad.* এহাতে কৰা, এহাত জোখ, এহাত থকা, done with one hand, one cubit in measure, having only one hand.

এহি, *a.* এই, this, this one, (poetic.)

এহেত, *ad.* ইয়াত, চমুতে, here, in this place.

এহেকআ, *a.* আহাৰ মাহত হোআ, born or produced in the month of *Ahar*.

এহেলৈ, *pr.* ইয়ালৈ, এই ঠাইলৈ, ইফাললৈ, this, to this, to this place.

এহোলোকা, *s.* এচোলোকা, হেলেপনিত পানি সোমোআ, the washing of water over the sides of a boat or bank.

ঐ

ঐ, ঐকাৰ ব্যঞ্জনৰ লগত গোট খালে এই ৰূপে লিখে (ৈ) হেৰ, সামান্য মাত, sounded like *oi*, in *going*. When connected with a consonant it is expressed by the mark (ৈ) preceeding it. It is also an exclamation used in calling to an inferior.

ঐআই, *interj.* আচৰিত বা লৰা চোআলিক মৰম পতিউআ মাত, an exclamation of wonder or surprise, a term used in fondling or caressing.

ঐয়াহৈয়া, *ad.* বিৰোধাবিকধি, ইফালে সিফালে টনাটনি কৰা, অমিল কথাত লাগি থকা, mutually discordant, disunited, hostile.

ঐৰাৱত, *s.* ইন্দ্ৰৰ হস্তি, Indra's elephant.

ঐৰাৱতি, *s.* মান দেসৰ প্ৰধান নদি, the river Irrawaddy.

ঐশ্বৰ্য্য, *s.* সম্পতি, বিভুতি, গৌৰৱ, মহিমা, state, grandeur, glory, wealth.

ঐশ্বৰ্য্যৱন্ত, *a.* ধনৱন্ত, প্ৰতাপি, glorious, majestic, great, grand.

ঐহিক, *a.* ইহকালৰ, মৰ্ত্য লোকৰ, pertaining to this life, pertaining to the present world.

ও

ও, ওকাৰ, ব্যঞ্জনৰ লগ হলে এই ৰূপ লিখে, (ো) কোনো কথাৰ সেসত জুক্ত হলে আৰু বুজাই, লো ঘঁহা জন্ত্ৰ, this vowel is pronounced nearly like *u* in *bull;* with a consonant it is expressed by the mark (ো) the (ে) being placed on the left side of the letter and the (া) on the right. It is used as a conjunctive affix meaning, too, also; *s.* a file, a rasp.

ওআইডাঙ্গ, *s.* ফিতাহি কথা, বৰ কথা, egotism, vaunting, boasting.

ওআদানি, *a.* সৱহিয়া, বিস্তৰ ওগাইৱহ, abundant, much, many.

ওঁ, *interj.* সলগা মাত, হই বোলা, সোঁআৰা, an expression of assent and approval, yes.

ওঁক, *s.* ওকালিৰ সৱদ, the noise made in retching or vomiting.

ওঁঠ, *s.* ওঁঠ, a lip.

ওঁঠ চেলেকোআ, *a.* আসা ভঙ্গ কৰি পঠিওআ, লাজ পেলোআ, মাতিৰ নোআৰা কৰা, struck dumb by disappointment or shame.

ওঁত, *s.* আঁত, বুজ, সুতাৰ মোৰ, the end of a thread, a clue.

ওঁহ, *interj.* বাধা কৰা, ধৰ বা কৰ বোলা, জৰত নেথোআ, a prohibitive or negative particle, a stifled groan or sound of distress; sometimes equivalent to the expression come on, hasten &c.

ওঁহোওঁহ, *interj.* অনিচাৰ মাত, ন হই, বাধা কৰা মাত, a particle expressing unwillingness negation or prohibition.

ওকটপাকট, *s.* ওকলমাকল, পেট পকোআ, বাঁতি আহিৰ খোজা, sickness of the stomach, nausea.

ওকনি, *s.* চুলিৰ পোক, কাপৰত থকা পোক, a louse.

ওকালি, *s.* বাঁতি আহিৰ খোজা, a retching or heaving with nausea.

ওকোটা, *s.* উজৰা, লৰোআ, বেয়া গালি, the stirring up of filth, a term of abuse.

ওকোটাঘোঁকোটা, *s.* নানা কপে বেয়া গালি পৰা, বিকৰ্থনা, excessively abusive language, scurrility.

ওকোলমোকোল, *s.* খাৰৰ মন নোজোআ, আমুউআ, অনিচা, satiety, eating to the full, cloyed.

ওকোলা, *a.* মুখৰ পৰা উলিওআ বস্তু, ejected from the mouth.

ওখ, *a.* ওপৰ, উৰ্দ্ধ, থিয় জোখ, high, elevated, lofty, tall; *s.* height.

ওখ চাপৰ, *a.* খলাবমা, অসমান, uneven, undulating, hilly.

ওখনাওখনি, *s.* বদিয়াবদি কৰা, উতৰা উতৰি, strife, quarrel, dispute.

ওখল, *s.* মলি, টাটৰি, filth, dirt.

ওখোন, *s.* ধান খেৰ লুটিওআ বাৰি, an instrument used for stirring or turning grain when threshing or drying.

ওখোনিয়াই, *v.* ওখোনেৰে মৰনা লুটিওআ, to open out, to stir up, as grain on a threshing floor.

ওখোৰা, *a.* দোদোৰা, খলাবমা, হেঁটা মেচা, দ বাম, uneven, not level.

ওগাইবহ, *a.* বহুত, অনেক, সৰহ, plentiful, abundant.

ওচমোচ, *s.* বুজ, বিবেচনা, আগ গুৰি, উচিত বা অনুচিত হোআৰ বুজ, understanding, consideration, sense of propriety.

ওচৰ, *a.* সমিপ, কোস, চমু, near, at hand, close to.

ওচৰঘৰিয়া, *a.* ওচৰত থকা, সন্নিপত থকা, চুবুৰিয়া, neighboring, adjacent.

ওচৰ চুবুৰিয়া, *s.* প্রতিবাসি, ঘৰৰ ওচৰত থকা মানুহ, a neighbor.

ওচৰাউচৰি, *a.* লগালগি, দেখা দেখি, near to each other, adjacent.

ওচৰিয়া, *a.* চুবুৰিয়া, ওচৰত থকা, সম্বন্ধিয়া, near, neighboring, related.

ওজ, *s.* সামগ্রি, ধন সোনৰ বাহিৰে সামান্য বস্তু, wealth of all kinds except gold and silver.

ওজন, *s.* জোখ, গধুৰৰ পৰিমান, weight, measure.

ওজবাজ, *s.* সামগ্রি আদি, বস্তু বেহানি, things in general.

ওজৰ, *s.* গোচৰ, জেৰা, আপতি, a complaint, an objection, a murmur.

ওজৰাউজৰি, *a.* গোচৰাগুচৰি, উতৰাউতৰি, mutually complaining.

ওজা, *s.* সিল্প বিদ্যাত বা লিখা পর্হাত পার্গত, a teacher of art or science.

ওজানি, *s.* ওজাৰ তিৰোতা, সিখ্যকিনি, wife of the above.

ওজালি, *a.* বেজালি, relating to the office or work of an *uja*; *s.* an exorcist.

ওটা, *s.* ঘৰৰ পানি বাজ হোআ নলা, a spout or drain for conducting water out of a house.

ওটাৰোকা, *s.* নিন্দনিয় মাত, গেৰেকনি ওকটা, a term of abuse.

ওঠাল বতিহাল, *s.* মাচ ধৰা বৰ জাল, a large fish net.

ওঠৈৰ, *a.* অস্টাদহ, eighteen.

ওথোৰগোঁথোৰ, *s.* ঠেহ পতা, মুখ ওফোন্দোআ, ন মতাকৈ গপ কৰা, sulkiness, pouting, sullenness, moroseness.

ওদা, *a.* সেমেকা, পাগ ঢিলা, ডকৰা, ভজাত বা মুকুউআত এধা কেঁচা হোআ, untempered, soft, half roasted.

ওদাইদাৰি, *s.* অধিকাৰ, গৰাকি কর্তা, a master, an owner, a ruler.

ওদাল, *s.* লেজু আদি কৰা এবিধ গচৰ চাল, a tree the bark of which is used for making ropes.

ওনা, *s.* ওৰা ধৰা, আৰম্ভ, কৰিব ধৰা, উপাই কৰা, এৰেলি খোলাত ভাজিবলৈ জোৰা বস্তু, a beginning, a commencement.

ওনাওন, *s.* সৰহ, বিস্তৰ, abundance, plenty.

ওন্দোলা, *a.* মেঘে আবৰন কৰা, মুখ ওলোমোআ, cloudy, dark, lowering, overcast, of a downcast look.

ওন্দোলোআ, *a.* মেঘে ঢাকি ধৰা, গাল ওফোন্দোআ, খঙ্গ মুখে থকা, overhung with clouds, having an angry expression of countenance, clouded.

ওপঙ্গি, *v.* পানিত উটি ফুৰা, to float on the surface of a fluid.

ওপচ, *s.* দোন আদি পাত্রৰ মুৰে মুৰে হৈ বর্হা, a measure heaped up.

ওপচ মুৰিয়া, *a.* জুকলিয়া, দোন বা কঠাৰ ওপৰ মুৰিয়া, heaped up, copious, abundant.

ওপজা, *a.* জন্মা, হোআ, উতপন কৰা, born, begotten, produced.

ওপজা দিন, *s.* জনম দিন, a birth day.

ওপজোআ, *s.* জনমোআ, উলিউআ, প্রসও কৰা, the act of begetting, bringing forth; *a.* begotten, born.

ওপৰ, *a.* উর্দ্ধ, আগৰ, ওখ, high, above, lofty; *s.* height.

ওপৰচৰিয়া, *a.* তাৰ বাহিৰেও, ওপৰঞ্চি, চৰাঙ্গ চোআ, over and above, chief, principal; *s.* one who acts a conspicuous part, a spy.

ওপৰঞ্চি, *s.* প্রধান মানুহ, a prominent person, a leader.

ওপৰা উপৰি, *a.* ইটোৰ ওপৰত সিটো, হেঁচা হেঁচি, one above the other, in close succession, pressed together, packed, jammed.

ওফন্দি, *v.* উখহি, ফুলি, অহঙ্কাৰ কৰি, to swell, to inflate, to be puffed up.

ওফৰা, *s.* উফৰি জোআ, চিটিকি পৰা, the act of springing or bounding off to a distance, separating and falling off.

ওফৰাপিন্নলা, *s.* এবিধ খজু, ৰোগ বিসেস, a cutaneous disease.

ওভটগোৱে নচা, *s.* ওপৰলৈ ঠেঙ তুলি নচা, ডেও পৰা, উত্ৰাৱল, দুষ্টালি কৰা, shamelessness, indecent behaviour.

ওভতসোভত, *s.* ওলটাউলটি, ওভোতাই দি আকৌ অনা, repeated orders and counter orders concerning the same thing.

ওভোতা, *a.* লুটি খোআ, তল ভাগ ওপৰ হোআ, ঘুৰি অহা বা জোআ, inverted, turned upside down, turned back.

ওম্, *s.* ওঁ, ॐ, the sacred syllable A. U. M. denoting the hindoo trinity, which is never to be repeated in the hearing of one who does not wear the sacred thread.

ওমলা, *s.* খেলা, ৰঙ্গ, ধেমালি, কেলি, play, sport, frolic, fun.

ওমলাই, *v.* ৰঙ্গ কৰাই, খেলাই, to entertain another by play, to amuse.

ওৰ, *s.* সেস, সিমা চুকুউআ, বঙ্গা ফুল এবিধ, end, boundary, termination, a species of flower.

ওৰ জোআ, *s.* গৰ জোআ, জন্তু আদিএ সিঙ্গাৰ কৰা, copulation, sexual intercourse.

ওৰনি, *s.* মুখ ঢকা কাপৰ, a veil, a covering for the face.

ওৰনিয়া, *a.* ওৰনিৰ দৰে, like a veil.

ওৰবাটে, *ad.* গোট বাটে, বাটৰ সকলোতে, the whole way or distance.

ওৰ লোআ, *s.* কোনো কথাৰ বুজ লোআ, কাৰন বুজা, ascertaining the cause of any thing.

ওৰাধৰা, *s.* আৰম্ভন, জোকৰা, কৰিবলৈ ধৰা, an attempt, a beginning.

ওৰেও, *ad.* সদাই, নিৰন্তৰ, always, continually, at all times.

ওৰেদিন, *ad.* গোটেই দিন, দিণ্টো, the whole day, all day long.

ওৰেৰাতি, *ad.* গোটেই ৰাতি, the whole night, all night long.

ওল, *s.* এবিধ কচুৰ নাম, a species of yam.

ওলগ, *s.* ভৰিত ধৰা, সেৱা, falling at the feet, prostration, worship.

ওলগনি, *s.* মিৱন, আগ্যা মুনুউআ বাবে টেকেলাক দিব লগা ধন, the legal fee of a messenger sent to deliver an official order.

ওলগ লোআ, *s.* সেৱা কৰা, প্ৰনাম কৰা, worship, prostration, touching the foot of a superior in token of homage or respect.

ওলটপালট, *a.* ওভতাউভতি, ওলোটাই দিয়া, লুটিয়ালুটি, upside down topsy turvy, turned back, disordered, confused.

ওলটাই, *v.* ওভোতাই, লুটিয়াই, to turn back, to give back any thing.

ওলমি, *v.* ডোল বা কোনো বস্তুত লাগি মুন্যত থকা, নেৰি লাগি ফুৰা, to hang to suspend from some thing above, to depend upon.

ওলা, *s.* মিচিৰিৰ লাক, a kind of sugar in balls.

ওলাই, *v.* বাহিৰ হৈ, প্রকাস হৈ, উতপন হোআ, to come out, to appear, to become visible, to be known or exposed.

ওলোআ, *s.* বাজ হোআ, প্রকাস হোআ, appearance, publicity, visibility.

ওলোটাই, *v.* ওভোতাই, ঘুৰাই, লুটিয়াই, দুনাই অনা, বা দিয়া, to overturn, overthrow, subvert, to turn back, to do a second time.

ওলোমধোলোম, *a.* লটংপটং, ওলমি জোকাৰ খাই জোআ, swaying to and fro, oscillating.

ওলোমা, *a.* তললৈ পৰা, অৱা, pendent, hanging down, suspended.

ওলোমাই, *v.* তললৈ আৰি থোআ, তললৈ ওলমি পৰাকৈ লগোআ, to suspend, to attach to something above so as to hang down.

ওলোমাবাদুলি, *s.* তললৈ মুখ কৰি ওপৰত হাতে ভৰিএ লাগি থকা, hanging by the feet and hands with head downwards.

ওহাৰ, *s.* পকী আদিৰ গাঁখিৰৰ বাহ, the bag or udder of animals.

ওহালপুতল, *s.* দিঘল পুতল, দিঘ পুতল, length and breadth.

ঔ

ঔ, ঔকাৰ ব্যঞ্জনৰ লগত গোট খালে এই ৰূপে লিখে (ৌ) টেঙা এবিধ, মাতিলে উতৰ দিয়া বা ৰিঙ্গিওআ মাত, this vowel is generally considered as a compound of *o* and *u*, but the sound in Assamese is that of long *o* in *more*. Joined to a consonant it is expressed by the symbol (ৌ), the (ে) on the left hand and the (ৗ) on the right.

ঔচ, *interj.* কুকুৰক ৰিঙ্গিওআ মাত, a word used in calling dogs.

ঔ টেঙা, *s.* ঔ গচৰ গুটি, the fruit of the *ou* tree.

ঔৰস, *a.* স্বদেহৰ পৰা হোআ, born of one's own body, lawfully begotten.

ঔৰস জাত, *a.* স্বাবিৰ্জ্য জাত, legitimately born, of natural descent.

ঔসধ, *s.* অঁসধ, দৰৱ, দেওআই, medicine, a remedy, a specific.

ঔসধি, *a.* অঁসধ সমন্ধিয়া, medicinal, relating to the science or practice of medicine.

ক

ক, ব্যঞ্জনৰ প্রথম আখৰ, the first consonant, it has the invariable sound of *k* in *king*.

কইদ, *s.* বন্দিকৈ থোআ, বন্ধা, imprisonment, confinement.

কইদি, *s.* ফাটেকিয়াল মানুহ, বন্দিয়াব, one who is placed in arrest, a prisoner, a captive.

কইব, *s.* চবাই এবিধ, a species of bird, the name of a tree.

কওক, *v.* বোলোক, কোআ, কবলৈ দিয়া, speak, say, (honorific.)

কংস, *s.* ক্রিষ্ণব মোমাএক, মথুবা দেসব পূর্ব বজাব নাম, the name of Khrishnu's maternal uncle, the king of Mothura.

কঁইটা, *s.* পিবালিব দাঁতি, পানি পোতাব ওচব; মঁহ পোআলিব মুখত বান্ধি দিয়া জোঁটা সলা, the outer side of the embankment of a house, a muzzle to prevent calves from sucking.

কঁকলুআ, *a.* কঁকালব সমান, up to the waist.

কঁকাল, *s.* কঙ্কাল, সবিলব সোঁ মাজ ভাগ, the loins, the waist, the middle.

কঁকালি, *s.* কঁকালত পিন্ধা কটি সূত্র, উন্সালি, a cord or ornamented band worn around the waist.

কঁকিলা, *s.* দিঘল মাচ এবিধ, a species of fish.

কঁকিলাদাঁব, *s.* কঁকিলা মাচব দিঘল দাঁব, the snout of the *konkila* fish.

কঁকিলাসকিয়া, *a.* পিলপিলিয়া গা, গা নাইকিয়া, লেম্পেঙ্গ কবে, long and slender like the snout of the above fish, spindling.

কবুআ, *s.* সুঙ্গ থকা ধান এবিধ, a kind of rice.

কঁটলা, *s.* কেঁটেসা পহু, বাঁহ কাঠব আগি গুদুতআ, a porcupine, trimming, pruning, straitening out the feathers as a bird.

কঁটালি, *v.* কঁবালি সলসলিয়া কবি, পানিব তলব বন, to prune, to trim, to smooth; *s.* a species of grass.

কঁটিআবি, *s.* জালোআ, মাচ বেচা ডোম, a fish-monger, a fisherman.

কঁটিয়াই, *v.* গৰব তপিনাত আচাবিবে খোচাই, মুখত তেঁচি খুউআ, to urge forward with a goad, to force any thing into the mouth.

কঁটিয়া, *a.* সৰু হৈ থকা, চুঁটি, চাপৰ, stunted, dwarfed.

কঁঠাল, *s.* ফল এবিধ, কণ্টকি, the jacktree and fruit.

কঁতবা, *s.* ঢেকি বখা খুঁটা, জয়ন্তা কচাবি বজাব মোহৰ, the post of a pedal used in cleaning rice, a coin of the Cachari kings.

কঁথ, *s.* খদিব গচব এঁঠা, a species of gum.

কঁথা, *s.* ফটা কানিবে সিয়া নিহালি, a quilt made of several thicknesses of old cloth.

কঁপজব, *s.* কঁপনি জব, an ague and fever.

কঁপনি, *s.* কঁপা, থিব নোহোআ, a shaking, a trembling.

কঁপলিয়া, *a.* কঁপালি, মুখি, fortunate, lucky, prosperous, happy.

কঁপাল, *s.* চকুৰ চেলাউৰিৰ ওপৰ ভাগ, ললাট, বাসনা, ভাগ্য, the forehead, fate, destiny.

কঁপাল ফুটা, *a.* অভাগ্য, দুৰ্কপাল, এবিধ লতা গছ, unfortunate, unlucky; *s.* a species of climbing plant.

কঁপালি, *s.* কঁপালৰ ভুষন, an ornament for the forehead.

কঁপি, } *v.* থৰথৰ কৰি, কঁপি, অথিৰ হৈ, জোকাৰি, to tremble, to
কঁপি জঁপি, } shake, to quiver, to be agitated.

কৰলা, *a.* কঁটলা, বাঁহ কাঠৰ আখি গুচুউআ, pruned, trimmed.

কঁৱা, *a.* চাউল আদি নিকা কৰা, cleaned, pounded out as rice.

কঁৱালি, *v.* এঁঠাই, আখি গুচাই, to glue, to stick, to prune.

কঁৱাসলি, *s.* মুগা কটা ভাঁউৰি মাৰি, the spindle on which *muga* thread is wound.

কঁবিয়াই, *v.* কাঁৰ মৰা, সৰ প্ৰহাৰ কৰা, to shoot with a bow.

কবিয়া, *s.* কানৰ অলঙ্কাৰ, গাখিৰ খিৰুআ চুঙ্গা, an ear ornament, a joint of bamboo used as a milk jug.

কৰোঁতা, *s.* জি জনে কৰে, কাৰি, an agent, a doer.

কঁহকঁহিয়া, *a.* নিচেই জিয়া, গেলা নোহোআ, অতি ভাল, living, lively, excellent, fresh applied to fish newly caught.

কঁহাৰ, *s.* কাঁহৰ বন কৰা মানুহ, a brazier, a worker in brass.

কঁহুআ, *s.* এবিধ বন, কাঁহেৰে সজা, a species of grass, any thing made of bell-metal.

ককক, *s.* কুকুৰা চৰাইৰ মাত, a cackling noise as made by fowls.

ককৰ্তনিয়া, *a.* কাঠ পতান, খিন, immature, not perfectly grown, dwarfed, blasted, shriveled.

ককৰ্থনা, *s.* নিন্দা, কুবচন, বিকৰ্থনা, গালি, reproach, calumny, abuse.

ককা, *s.* মাক বা বাপেকৰ বাপেক, পুখাও, a grandfather.

ককাই, *s.* জেষ্ঠ ভাই, সমন্ধ লগোআ মাত, an elder brother, used also as a term of respect and friendship.

কক্ষা, *s.* আখেজ, খিয়াল, পেটৰ কপট, কথা বান্ধি লগা, hate, ill will, hypocrisy, a fixed resolution.

কঙ্কন, *s.* হাতৰ অলঙ্কাৰ, a bracelet worn by men.

কঙ্কন, *s.* কাঁকৰ, সিল গুৰি বা টান মাটি, gravel, pebble, broken brick.

কঙ্গাল, *a.* দৰিদ্ৰ, ভিকহু, দুখিয়া, poor, needy, necessitous, indigent.

কচ, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

কচ্কচ, *s.* বেজবেজাই ঘাৰ খজুতি ধৰা, an itching twinging sensation.

কচ্কচনি, *s.* খচ্খচনি, ধৰফৰ, খজুতি uneasiness, fretfulness, grumbling.

কচকচাই, *v.* ধৰফৰাই, হাতেৰে লাৰিচাৰি ভাঙ্গিচিঙ্গি থকা, অঁাতি, to be restless, meddlesome, worrying, mischievous.

কচকচিয়া, *a.* কচকচাই থকা, সান্ত ভাৱে ন থকা, fretful, restless, teazing, mischievous.

কচৰকামোৰ, *s.* খোজা বস্তু নে পালে নেৰা, বাৰকৈ ধৰা, অতি ইচাৰে খোজা, persistence, not to be put off or denied.

কচাৰি, *s.* এক জাতি বিসেস, a tribe of people, the Cachari race.

কচাৰি ঘৰ, *s.* ৰজাৰ সোধ কৰা ঘৰ, a court house.

কচালনি, *s.* কচালি থকা, জোকাৰনি, the act of swaying back and forth, swaggering or reeling to and fro.

কচালি, *v.* জোকাৰি, to move back and forth, to sway to and fro.

কচি, *v.* ঘনকৈ আঁক দি কটা, টানকৈ বন্ধা, to make frequent incisions in anything, to girt or draw tight.

কচি বান্ধি, *s.* টানি বন্ধা, টোপোলা বান্ধি ধন সঁচা, to draw tight, to girt, applied often to the tying up of money in bags.

কচু, *s.* এবিধ সাক, বা তাৰ মূল, an edible root of the arum class.

কচুআগাম, *s.* এবিধ খজুআ ৰোগ, the name of a cutaneous disease.

কচুআ ফৰিঙ্গ, *s.* এবিধ বৰ ফৰিঙ্গ, পগা ফৰিঙ্গ, a species of the locust.

কচুগুটি, *s.* কচুৰ টেপু, কচকচিয়া, the small sprouts that grow on the parent root, a troublesome worrying person or child.

কচুঘোঁটা, *s.* বৰকৈ জোকৰা, বৰ দুখ দিয়া, the act of beating up and reducing to a soft consistency, hence the bringing under subjection by hard discipline.

কচোআ, *s.* মাছৰ পেটত থকা পোক, a worm found in the flesh and intestines of fish.

কচ্ছপ, *s.* কাছ, কূৰ্ম, a tortoise, a turtle.

কজলা, *a.* কলা বেঙ্গেনাৰ বৰন, purple.

কজুআ, *s.* বাজ বেপাৰি, সজাই, an under or travelling trader, a pedlar.

কটক, *s.* উৰিয়া দেসৰ এক নগৰ, সেনা, the city of Cuttack, a soldier.

কটকটিয়া, *a.* টান, কচকচাই থকা, বেস্যালি, hard, restless, lustful.

কটকি, *s.* কথা জোগোআ, কথা বাৰ্ত্তা লৈ জোআ মানুহ, an ambassador, a messenger, a spokesman.

কটকিনা, *a.* চিকটা, কিৰ্পিন, আটকিয়া, illiberal, hard, stingy, scarce.

কটনা কাটি, *v.* বেচ'ল লোকৰ সুতা কটা বা কাপৰ বোআ, to spin or weave for others.

কটবিয়া, *a.* চাউলিয়া, সান নোজোআ, not well softened or mixed.

কটা, *a.* কম কৰা, চেদ কৰা, গালিৰ মাত, অস্ত্রেৰে কটা ঘা, diminished, cut, severed; *s.* a term of abuse, a gash, a wound.

কটাক্ষ, *s.* চকু কেৰাহিকৈ চোআ, দৰ্শন, a side look, a significant glance.

কটা চিঙ্গা, *s.* কাটকুট, নিচেইকৈ এৰা, ঠিকঠাককৈ কোআ, a cutting, a final separation, a positive declaration; *a.* severed, final, uttered once for all, irreversable.

কটাবান্ধ, *s.* পাচলৈ হাতকৈ বন্ধা, binding the hands behind the back.

কটাৰি, *s.* কটা চিঙ্গা সৰু অস্ত্র, a knife.

কটাৰি ডবুআ, *a.* কটাৰি ডাবৰ নিচিনা, কটাৰি ডবুআ ধান মাহ আদি, grain or fruit &c. shaped like the handle of a *tamul* knife.

কটাহি, *a.* কেটেহা কেটেহ গোন্ধোআ, having an offensive smell.

কটিবন্ধ, *s.* কঁকালি, পৃথিবিৰ জাৰ ঘাম আদিৰ বিসেস বিসেস ভাগ, a girdle worn about the loins, a zone or division of the earth.

কটিসুত্র, *s.* কঁকালি জৰি, কন্ধনি, a cord worn about the loins.

কটু, *a.* বেয়া লগা, জলা, বেজেৰা, disagreeable to the taste, abusive, scurrilous, acrimonious.

কটুবাক্য, *s.* কঠিন মাত, কেটেৰজেঙ্গেৰ, খঙ্গৰ মাত, provoking language, spiteful angry speech.

কটুৰ, *a.* টান, নিৰস, কঠিন, hard, dry, without feeling or sympathy.

কঠ, *s.* মুথা বন আদিৰে কৰা আসন, a thick soft mat for sitting &c.

কঠ খোআ, *s.* কষ্ট খোআ, সময়ত প্রসও নোহোআকৈ থকা, exceeding the proper period of gestation.

কঠনা, *s.* এবিধ বগা ফুল, a species of flower.

কঠনিয়া, *a.* একঠা ধৰা, আদ সেৰিয়া, containing a *kotha* or half seer.

কঠলুআ, *s.* কাঠ এবিধ, টান বোকা, a species of tree, stiff clay.

কঠা, *s.* চই মুঠি ধৰা পাত্র, আদ সেৰ, কুৰি লোচা মাটি, half a seer in measure, a measure of land.

কঠাকঠ, *a.* একঠা একঠা কৰা, সৰহ, divided into *kothas* or half seers.

কঠিন, *a.* টান, কটুৰ, নির্দয়া কিৰ্পিন, hard, severe, unfeeling, difficult to do or to understand, illiberal.

কঠিয়া, *s.* সঁচ, বিজ, কৰলৈ পচোআ পুলি ধান, seed, semen, also grain sown for transplanting.

কঠিয়ানি, *s.* কঠিয়া তলি, কঠিয়া সিঁচা ঠাই, a place where seed is sown for transplanting.

কঠুআ, *a.* টান, বিৰস, সোআদ ন থকা, কাঠৰ সৰু পাত্র, juiceless, dry, insipid; *s.* a small wooden vessel.

কঠুআ মাত, *s.* বেজেবা মাত, টেঙ্গা মাত, harsh angry language or tone.
কত, *ad.* কিমান? ওজন বা সংখ্যা সোধা, how much? how many?
কত, *ad.* কোন ঠাইত? কোন খিনিত? where? in what place?
কতক, *a.* সবহ, অধিক, কেতখনি, many, very much, some few.
কতক্ষন, *ad.* কিমান কাল? কিমান পবলৈ? how long a time?
কতখনি, *ad.* কিমান? কতেক বস্তু? how much? how abundant?
কতপা, *s.* আঙ্গুলি কতপা, প্রমানব নিমিত্তে আঙ্গুলিব চিন দি খত লিখা, the impression or mark of a finger, used in the old Assamese form of witnessing a deed of the sale of slaves or lands.
কতবা, *ad.* কিমান? how much?
কতবা, *ad.* কোনোবা ঠাইত, in some place unknown or not specified.
কতা, *ad.* কত? কোন ঠাইত? where! in what place?
কতিয়াকৈ, *ad.* কাতিকৈ, obliquely, slantingly.
কতু, *ad.* কোনো ঠাইত, (with a negative) nowhere, in no place.
কতুবা, *ad.* কঁতবা, কোনোবা ঠাইত, in some unknown place.
কতেক, *ad.* কেতবোব, কেতেক, কেতেটি, a few, somewhat.
কতো, *ad.* খেনো, কোনো, কেতো, some, a portion.
কথকি, *s.* কথা কব জনা, বাক্যপটু, কথা বাহি, a speaker, an eloquent person, a great talker, an orator.
কথন, *s.* কথা হোআ, কোআ, conversation.
কথনমথন, *s.* কথা বাৰ্ত্তা, কোআ মেলা, a conference, mutual intercourse or consultation.
কথনিয়, *a.* কব লগা, কবব উচিত, proper to be spoken.
কথমপি, কথম্ন কথমপি, *ad.* অলপতে, কেনতেন, কোনো মতে, barely, somehow, by some means.
কথম্ন কথমপি সবা, *a.* মুবে মুবে সবা, escaped by the narrowest chance.
কথা, *s.* বাক্য, বিতান্ত, বিসই, a word, a sentence, discourse, saying, a story, an affair, a matter.
কথাই ধবা, *s.* কথাকে চিন্তি থকা, চিন্তা সোমোআ, laying to heart, realizing any fact or truth.
কথা কিনি, *v.* চলেবে আপোনাব কথা জনাই অন্যব কথা বুজা, to find out another's wish or plans by craft.
কথা দি, *v.* বুধি সিকোআ, উচটোআ, ভাঙ্গোআ, to entice, instigate or inveigle.
কথা পিন্ধাই, *v.* অপ্রকাস কথা লোকব আগত সৈ কর্হোআই প্রমানিক কবোআ, to obtain an open acknowledgement of a matter previously kept secret or having no witness.

কথা বন্ধা, *s.* আৰি বন্ধা, নিয়ম কৰা, a wager, a bet, a stake.

কথা বাত্রা, *s.* কথনমথন, কোআকুই, conversation, familiar talk.

কথাবাহি, *a.* কথকি, বহু কথা কোআ, full of words, loquacious, garulous.

কথা সুনুউআ, *s.* আগ্যা সুনুউআ, প্রচাৰ কৰা, making known a decree, publishing, proclaiming.

কথা হোআ, *s.* কথোপকথন কৰা, কথা বাত্রা হোআ, conversation, conference, consultation.

কথিত, *a.* কোআ, উক্ত, spoken, uttered.

কথিমথি, *v.* বুজি বাজি, সুধি পুচি, বিবেচনা কৰি, to talk over a matter.

কথিয়া, *a.* কথা কণ্ডঁতা, ভাসি, talkative, garulous.

কথোপকথন, *s.* কথা বাত্রা, আলাপ প্রলাপ, দুয়ো কোআ মেলা কৰা, কোআকুই কৰা, conversation, dialogue.

কদাঞ্চিত, *ad.* কেতিয়াবা, কোনো ৰূপে, কেনেবাকৈ, somehow, at sometime perchance.

কদম, *s.* গাম ধৰা, ধোঁৰাৰ এখুজিয়া খোজ, a step, a pace or gait.

কদম্ব, } *s.* ব্রিখ্য এবিধ, বঘু ব্রিখ্য, a species of tree.
কদম, }

কদর্জ্য, *a.* কুচিত, বেয়া, লেতেৰা, loose, bad, abominable, filthy.

কদর্থনা, *s.* বিকর্থনা, নিন্দা বিটন্দা, reproach, abuse, contempt.

কদলি, *s.* কলা গচ, কল, the plantain tree and fruit.

কদাকাৰ, *a.* কুৰূপ, কুচিত আকাৰ, আলাগি, অসুৱনি, ill shapen, ugly, deformed.

কদাচ, *ad.* কেতিয়াবা, প্রাই কোনো কালে, rarely, seldom, scarcely ever.

কদাচাৰ, *s.* কুআচাৰ, বেয়া প্রবর্ত্তন, কুকৰম, immorality, profligacy, rascality, misconduct.

কদাচিত, *ad.* কেতিয়াবা, কেনেবাকৈ, occasionally, seldom, perchance.

কদাপি, *ad.* কেতিয়াও, কদাচিতো, seldom if ever.

কন, *s.* গুটিৰ জি খুদু অংসৰ পৰা গজালি মেলে, অতি খুদু, the eye or germ of a seed, that which germinates or reproduces, an atom.

কনক, *s.* সোন, সুবর্ন, gold.

কনকনিয়া, *a.* জুনজুনিয়া, অতি সুকান, sharp, shrill, dry.

কন্‌কনোআ, *s.* গনগনোআ, বহু মানুহৰ সৰদ, হাই, a loud tumultuous sound, a buzz, the hum of a distant multitude.

কনক চম্পা, *s.* সোন বৰনিয়া সুগন্ধি ফুল এবিধ, a species of flower.

কননিয়া, *s.* কান ফটা চক, কান ফটা, ঠেনঠেনিয়া, a cracked earthen vessel, the sound of such a vessel when struck.

কন মৰা, *a.* বিজ মৰা, কন গেলা, ধান আদি গুটিক গঢ়ৰ নোওৱাকৈ সিজোৱা, নষ্ট কৰা, loss of the power of vegetation or procreation, the destruction of vitality.

কনা, *a.* চকুএ নে দেখা, অন্ধক, কুঁহিয়াৰ আদিৰ পোলা, blind; *s.* a person who is blind, a bundle of sugar-cane or reeds.

কনাই, *s.* ক্রিষ্ণৰ এক নাম, বিয়াত দৰা কন্যাই দলিয়া দলি কৰা টোপোলা বিসেস, Khrishnu as a child; a small bundle containing a guava betelnut panleaf *arvi* rice and *dubori* grass, bound with thread and passed back and forth between the bride and bridegroom at a marriage expressive of a wish that she may have offspring.

কনাইমলথু, *s.* এবিধ ধানৰ নাম, a species of paddy.

কনাকনি, *s.* কানে কানে ফুচফুচুআ, মনে মনে কোআকুই কৰা, whispering in the ear.

কনামাকৰি, *s.* কানৰ ভিতৰৰ মল, ear wax.

কনামুচৰি, *s.* এবিধ মাচ খোআ চৰাই, সৰু বিধ বগলি, the name of a small bird that preys on fish.

কনামুনা, *s.* একো নে দেখা, চকুমুদি বগা বগি দিয়া, seeing nothing, a play of closing the eyes and striking back and forth pretending to be blind.

কনাৰি, *s.* নাৱৰ গোজ মৰা বিৰিয়া ডোল, ফুল এবিধ, নগৰা, a noose or fastening to a boat or basket, a lilly.

কনি, *s.* ডিমা, অণ্ড, অণ্ডকোস, an egg, a testicle.

কনিকলি, *a.* বিন্দুহেন, সৰু, খুদ্ৰ, very little, minute.

কনিকা, *s.* নিচেই সৰু বস্তু, বেনু, বিন্দু, a particle, an atom, a drop.

কনিকিওআ, *s.* বিন্দু বিন্দু বৃষ্টি পৰা, drizzling, falling in fine mist.

কনি ধান, *s.* এবিধ সৰু ধান, a species of small grain.

কনি বিহ, *s.* এবিধ বিসাল গছৰ গুটি, a tree bearing a poisonous fruit.

কনিয়া, *s.* বিয়া দিবলৈ নোওআ ধুউআ চোআলি, a bride.

কনিষ্ট, *a.* বয়সত সৰু, নুমলিয়া, least, youngest, junior.

কনিষ্ঠাঙ্গুলি, *a.* কেঁয়া আঙ্গুলি, the little finger.

কনিয়াই, *v.* একন একন বৃষ্টি অনা, কনিকিওআ, to rain in very small drops, to mist.

কনুআ, *s.* এবিধ মাচ খোআ চৰাই, a species of bird that preys on fish.

কন্যা, *s.* কুমাৰি, দুহিতা, সষ্টবাসি, a young girl, a virgin, daughter, a bride, the sign Virgo.

কন্যাদান, *s.* চোআলি বিয়া দিয়া, the giving a daughter in marriage.

কন্যাৰাসি, *s.* ষষ্ঠ ৰাসি, the sign Virgo.

কণ্টক, *s.* কাঁইট, হুল, জোঙ্গ, সক্র, a thorn, a prickle, any thing pointed, any cause of pain or trouble, an enemy.

কণ্ঠ, *s.* ডিঙ্গি, গল, টেটু, the throat.

কণ্ঠমালা, *s.* কণ্ঠা, ডিঙ্গিৰ মালা, a necklace.

কণ্ঠা, কণ্ঠি, *s.* ডিঙ্গিত পিন্ধা সোনৰ মালা, a species of neck ornament.

কণ্ঠাগত, *a.* জিৱ ডিঙ্গিৰ গুৰিত থকা, মৰিবলৈ চিপ লোআ, coming to the throat as life, ready to tear the body, about to expire.

কন্দনামুআ, *a.* কাদোঁ কাদোঁ হোআ, বিসাদ মন দেখুউআ, of sad countenance, about to cry.

কন্দল, *s.* দন্দ, বিৰোধ, a dispute, contention, quarrel.

কন্দলি, *s.* কলা গচ, a plantain tree.

কন্দা, *s.* ক্রন্দন, বিলাপ, weeping, loud lamentation.

কন্দাকটা, *s.* দুখৰ ৰাও, ইনানি বিনানি, বিলাপন, loud wailing, lamentation.

কন্দুআই, *v.* ক্রন্দন কৰাই, to cause to cry.

কন্ধ, *s.* কান্ধ, কান, মুৰ নাইকিয়া ভুত, পুথিৰ ভাগ, the shoulder, a ghost or apparition, a chapter, a division.

কন্ধা, *s.* পোলা, আটি, an armful, a bundle.

কপ, *s.* কঁপনি, কম্পন, কঁপা, a trembling, shaking, agitation.

কপ্‌কপনি, *s.* বলকনি, অনর্থক ৰূপে বহু কথা কৈ থকা, লপ্‌লপনি, idle talk, prating verbosity.

কপ্‌কপিয়া, *a.* লৰচৰ্ কৰিব নোআৰা, খাঁজে খোপে খোআ, fitted to, made to fit, as an article of dress, a tenon and mortice.

কপ্‌জপ্, *a.* থৰকৰৰক, কঁপি উঠা, কপজপোআ, tremulous, quivering.

কপট, *s.* চল, পেটত ক্রোধ থকা, আখেজ, hypocrisy, deceit, ill will.

কপটবেস, *s.* চদ্মবেস, ভাও ধৰা, an assumed form or character, acting a feigned part.

কপটি, কপটিয়া, *a.* খিয়লিয়া, পেটত কপট ৰখা, hypocritical, dissembling.

কপৰা, *s.* কপাহৰ চুপহি, আফু কলি, সেত কপৰা, the unopened pod of cotton and poppy plants, the name of a medicinal plant.

কপর্দ, *s.* সিৰৰ জঁটা, the matted hair of Hoda Hiwo.

কপর্দুল, *s.* উত্তম মিহি কাপৰ এবিধ, a kind of fine silk gauze.

কপাট, *s.* দুআৰ, a door.

কপাহ, *s.* কপাহৰ গছ বা তুলা, the cotton plant, cotton.

কপাহগুটিয়া, *s.* এবিধ বন গছ, a jungle plant.

কপাহনি, *s.* কপাহৰ তলি, কপাহ গছৰ ঠাই, a place where cotton is grown.

কপাহি, *a.* কপাহৰ কৰা, কপাহৰ পৰা হোৱা, made of cotton.

কপি, *s.* বানৰ, বান্দৰ, a monkey, an ape.

কপিং, কপিঙ্গ, *s.* লেঙ্গটি, পোকৰটনা, a narrow strip of cloth worn around the loins.

কপিদা, *s.* আগ নোহোৱা দিঘল দা, a large knife or razor-shaped instrument.

কপিল, *a.* পিঙ্গল বর্ন, বিসি এজনৰ নাম, copper coloured, the name of an ancient Sage.

কপিলা, *a.* কপিল বৰণিয়া, copper coloured

কপিলি, *s.* কপিল বৰণৰ গাই গৰু, নগাঁৱৰ এক নৈৰ নাম, a mythological cow said to bestow whatever any one asks, a river in the Nowgong District.

কপৌ, *s.* পাৱৰ নিচিনা বনৰিয়া চৰাই, a wild pigeon.

কপৌলতা *s.* এবিধ বনৰিয়া লতা, a wild creeping plant.

কপৌজপৌ, *s.* অথিৰঅথিৰ, আপদত পৰি হত হেৰোৱা, unsteadiness, without self possession or presence of mind.

কফ, *s.* খেঁকাৰ, phlegm.

কৰ্‌কৰাই, *v.* বলকি থকা, সৰহকৈ কথা কৈ থকা, to prate, to babble, to be loquacious.

কৱচ, *s.* বনৰ জাখৰ, মন্ত্ৰ কৱচ, ঔসধৰ মাদলি, defensive armor, an amulet or charm worn as a protection against evil.

কৱনি, *s.* কাকুতি, মিনতি, বলকনি, earnest entreaty, supplication.

কৱন্ধ, *s.* মুৰ নাইকিয়া ভূত, গাঁৰিভোখৰ, an apparition said to resemble a headless trunk.

কৱাৰি, *a.* কিপিন, কটকিন, tight fisted, stingy, miserly.

কৱি, *s.* কবিতা কৰোঁতা, কাব্য কৰা পণ্ডিত, সাক এবিধ, a poet, one who is skilled in metrical composition, a cabbage.

কৱিতা, *s.* পদ, শ্লোক, চন্দ, a poem, poetry, verse.

কৱুল, *s.* সৈ কৰ্হা অঙ্গিকাৰ কৰা, an acknowledgement, agreement.

কৱুলতি, *s.* নিবন্ধ পত্ৰ, অঙ্গিকাৰ কৰা পত্ৰ, a written acknowledgement or agreement.

কম, *a.* তাকৰ, অপূৰ্ন, deficient, incomplete.

কমনি, *a.* বিকল হৈ ফুৱা, মাছে পানিত ঢেল ওপঙ্গা দি ফুৱা, bewildered, perplexed, confused; applied also to fish when paralyzed by poison cast into the water.

কমনিয়াই, *v.* দুখত ঢেলেঙ্গ পেলেঙ্গকৈ ফুৱা, বেজাৱত বিকল হোআ মাছৰ কমনি লগা, to wander about bewildered and perplexed, to paralyze fish by casting poison into the water.

কমণ্ডলু, *s.* সন্যাসিৰ জল পাত্ৰ বিসেস, the drinking vessel of an ascetic.

কমল, *s.* পদ্ম, পদুম, the lotus or water lilly.

কমলা, *s.* লক্ষ্মি, বিষ্ণুৰ ভার্জা, a name of Lokhmi, wife of Vishnu.

কমলিনি, *a.* পদুম ফুলৰ নিচিনা সুৱনি তিৰি, পদুমনি, a woman beautiful as the lotus.

কমাই, *v.* তাকৱাই, কপাহৰ তুলা কমোআ, to diminish, to clean cotton.

কমাইকুটাই, *v.* আৰ্জিকুৰ্জি, ঘটিপিটি, to earn, to acquire property.

কমাৰ, *s.* লোৰ কাম কৱোঁতা, a blacksmith.

কমি, *v.* টুটি, তাকৰ হৈ, to diminish, to abate, to lessen.

কমোআ, *s.* তাকৱোআ, বালি ধুই সোন উলিওআ, কপাহৰ তুলা আঁতোআ, অর্জা, the act of diminishing, washing for gold, the cleaning of cotton, gain, earnings.

কম্পন, *s.* কঁপন, থৰ্থৰ, জোকাৰ খোআ, a trembling, shaking, agitation.

কম্পমান, *a.* কঁপি থকা, থৰ্থৰ ৱৰৱৰ কৱা, অথিৰ হোআ, trembling, quaking, vibrating, agitated.

কম্পাচ, *s.* দিস বিদিস নিৰূপন কৱা জন্ত্ৰ, a compass.

কম্পিত, *a.* কঁপি থকা, থৰ্থৰ ৱৰ্ৱৰ লগা, made to tremble, agitated.

কম্বল, *s.* নোমৰ কাপৰ, কামলি, থঙ্গা, a coarse woollen blanket.

কম্বু, *s.* তিনি ৰেখিয়া সামুক, a shell with three convolutions.

কম্বুগ্রিৱা, *a.* তিনি ৰেখা থকা ডিঙ্গি, having a neck marked with three lines like the conch shell, a sign of beauty and of good fortune.

কৱ, *s.* হাত, ৰাজকৰ খাজানা বা গুৰুক দিয়া ধন, হাত গাৰ চালত ঘহঁনি খাই কাঠ বন্ধা, a hand, revenue whether of a king or priest, callosity, callousness.

কৱ, *ad.* কোন ঠাইৰ, কঁত থকা, whence? from what place?

কৱৈ, *s.* বৃক্ষ্য বিসেস, কাঠ বিসেস, a species of tree.

কৱকচ, *s.* লোন এবিধ, ৱৰ কঠিন, a kind of salt; *a.* harsh, rough, hard.

কৱকৱ, *s.* দাঁত চোৱোআৰ সৱদ, কৱচনি, the noise of gnashing or grinding the teeth together.

কৱকোষ্ঠি, *s.* হাতৰ তলুআৰ আঁক, the lines in the palms of the hands

কৰঙ্গন, *s.* উৰু, আঁঠুৰ ওপৰ ভাগ, the thick part of the leg, the thigh.

কৰঙ্গনিয়া, *a.* কৰঙ্গনৰ সমান, এটা পৰিমান, up to the waist, a measure.

কৰঙ্গা, *s.* এবিধ দল বন, a species of wild grass.

কৰচনি, কৰচা, *s.* দাঁত কামোৰা, দাঁত চোৰোআ, কৰচা, the act of gnashing or grinding the teeth together as in rage or great pain.

কৰচলি, *s.* হেঁতা, a large spoon or ladle.

কৰচাই, *v.* দাঁত চোৰোআই, দাঁত কৰকৰোআই, to cause to gnash or strike the teeth together.

কৰজ্জা, *s.* ধাৰ, ৰিন, a loan, a debt, (Hindee.)

কৰজোৰ, *s.* ক্রিতাঞ্জলি, হাত জোৰ, the joining of the palms of the hands together as in respectful address.

কৰত, *s.* কাঠ ফলা অস্ত্র, a saw.

কৰতল, *s.* হাতৰ তলুআ, the palms of the hand.

কৰতলিয়া, *a.* অধিন হোআ, খাজানা দিব লগিয়া, কৰনিয়া, tributary, subject to, under tribute to a *gooroo*, discipled.

কৰতাল, *s.* এবিধ বাদ্য, a rude instrument of music composed of a piece of notched bamboo and a cowry on which it is rapidly moved back and forth.

কৰতি, *s.* মাচ এবিধ, মন্ত্রৰ বান্ধ কটা পুথি, a species of fish, a book that teaches how to destroy the power of muntras.

কৰতিয়া, *s.* কামৰূপৰ পচিম সিমাৰ কৰতিয়া নামে নৈ, কৰতিয়া গঙ্গা, কৰতৰ কাম কৰোঁতা, the name of a river that forms the western boundary of Kamroop, a sawyer.

কৰন, *s.* কৰা, ক্রিয়া, a work, an action, a deed.

কৰনি, *s.* কাপৰ আদি থোআ কাঠ বাঁহৰ পাত্র বিসেস, a sort of native clothes box or basket.

কৰনিয়া, *a.* গুৰুক কৰ দিব লগা, কৰতলিয়া, discipled, tributary to a priest or spiritual guide.

কৰপ, *s.* গাত মলি বন্ধ জোআ, লেপ, টাটৰি, গৰু মহৰ সিঙ্গত কৰপ বন্ধা, a streak stripe or line, the mark of a vine growing around a tree, stripes or wrinkles on the horns of cattle.

কৰপল্লব, *s.* হাতৰ চিয়াৰ, আঙ্গুলিৰ ঠাৰেৰে কোআ, talking by signs, conversation by the fingers.

কৰপাত্র, *s.* চলু, হাতৰ ঠোলা, the hand used as a cup.

কৰবন্ধা, *s.* হাতৰ চাল টান মৰা,কাঠ বন্ধা, callousness on the hands.

কৰবিৰ, *s.* পুষ্প বৃক্ষ বিসেস, the sweet scented oleander or rose bay.

কৰম, *s.* কাজ শ্ৰাদ্ধ, সৰাধ, a work, an action, funeral obsequies or offerings to the manes of the dead.

কৰমকঁপাল, *s.* দসা, বাসনা, কঁপালত লিখা, destiny, fate, condition.

কৰমকাৰি, *s.* কাজ কৰম কৰোঁতা, পোৰোহিত, one who performs the funeral rites, a priest.

কৰমা, *s.* হৰা দিয়া, কুক্রিয়া, মন্ত্র কৰি মানুহ মৰা, one who injures or destroys others by incantations.

কৰমালা, *s.* জপমালা, মালা গুটি, a bead roll or rosary.

কৰলিপয়ন, *a.* সিঁহৰতি, বেমেলি, লেটপেট, scattered about in disorder, mixed promiscuously together.

কৰলিয়া, *a.* সুকান, নিৰস, dry, unseasoned, juiceless, without flavor.

কৰাল, *s.* এঁঠা, লেই, gum, paste, any sticky substance.

কৰি, *v.* কৰা, to do, to act, to perform.

কৰি, কৌৰি, *s.* ধনৰ মুৰে বেহাৰ কৰা সাগৰৰ সামুক বিসেস, কপৰ্দ্দক, a cowry.

কৰাই, *s.* ভজা চাউলৰ গুৰি, সান্দহ; লোকৰ দোআৰাই কাৰোআ, the flour of parched rice, called *hándoh*; *v.* to cause to do.

কৰাইচ, *a.* কটকিনা, কিপিনি, চিকটা, penurious, stingy, miserly.

কৰাইমুৰিয়া, *s.* লেজু আদি পকোআত পাক খাই গাঁহি লগা, খৰ পাক, a kink or twist in a rope or thread.

কৰুআ, *s.* নুফুটা কপাহ, মুনিয়া, cotton not well opened from the pod.

কৰুনা, *s.* ক্রিপা, দয়া, টেঁৰা এবিধ, mercy, pity, a species of acid fruit.

কৰুনাকৰ, কৰুনাধাৰ, *s.* ক্রিপাকৰ, দয়ানিধি, ক্রিপাৰ আধাৰ, a mine of pity, a receptacle of mercy.

কৰুনামই, *a.* দায়ালু, ক্রিপামই, pitiful, tender hearted, merciful.

কৰুনাসাগৰ, *s.* প্রেমসাগৰ, ক্রিপাসিন্ধু, the ocean of mercy.

কৰৈ, *s.* এবিধ সুকাঠি গচ, a species of tree.

কৰোআ, *a.* লোকৰ হতুআই কৰা, done, caused to be done.

কৰ্কচ, *a.* কঠিন, কেটেৰা, কঠিআ, harsh, rough, hard.

কৰ্কচবাদ, *s.* কেটৰা কেটেৰিকৈ উতৰ কৰা, sharp angry contention.

কৰ্কট, *s.* কেঁকোৰা, চতুর্থ ৰাসি, a crab, the sign Cancer.

কৰ্কৰা, *s.* পানি নিদিয়াকৈ থোআ ভাত, cooked ricekept for after eating.

কৰ্কৰনি, *s.* দাঁত কামোৰাৰ সবদ, the noise of gnashing the teeth.

কৰ্কৰাই, *v.* দাঁতেৰে সবদ কৰি দাঁত চোৰাই, to gnash the teeth.

কৰ্কৰি জল, *s.* স দাহনৰ পাচে সৰিল চেঁচা হৰলৈ পানি আদি দিয়া, libations of water poured out for the dead.

কৰ্কৰিয়া, *a.* সুকান, খৰ্খৰিয়া, নিৰস, dry, parched, arid, juiceless.
কৰ্চন, *s.* বৰ চৰাই এবিধ, a species of large bird.
কৰ্জা টেঙ্গা, *s.* এবিধ টেঙ্গা, an acid fruit, the coronda, (Carissa Carodas.)
কৰ্তব্য, *a.* কৰিব লগা, উচিত, proper to be done, fitting.
কৰ্তা, *s.* কৰোঁতা, অধিকাৰ, গৰাকি, a doer, a master, a governor.
কৰ্দ্দৈ, *s.* পাঁচ সিৰিয়া টেঙ্গা বিসেস, a species of acid fruit.
কৰ্দ্দৈ সিৰিয়া, *a.* ধুঁতুৰা পহিয়া, কৰ্দ্দৈ টেঙ্গাৰ নিচিনা সিৰ থকা, carved or shaped like the above fruit.
কৰ্দ্ধনি, *s.* সোন ৰূপৰ গুনাৰে গঁথা কঁকালৰ অলঙ্কাৰ, a gold or silver threaded girdle.
কৰ্ন, *s.* কান, সুৱনেন্দ্ৰিয়, এজন বিৰৰ নাম, the ear, the sense of hearing, the name of a hero mentioned in the Mahábhárat.
কৰ্ণগোচৰ, *s.* কানত পৰা, শুনা, falling on the ear, hearing distance.
কৰ্ণবেধ, *s.* কান বিন্ধনি বিয়া, কান ফুটুওা, the ceremony of piercing the ears of a male child observed by the brahmins and kaisths.
কৰ্ণাকৰ্ণি, *ad.* ইকান সিকানকৈ passing from ear to ear.
কৰ্ণাট, *s.* এক দেসৰ নাম, the country of Mysore.
কৰ্পূৰ, *s.* কাফুৰ, সুগন্ধি দ্ৰব্য, হাবিৰ এবিধ সুগন্ধি গছ, camphor.
কৰ্পূৰ মনি, *s.* এবিধ সিলৰ মনি, কৰ্পূৰানি, a species of bead.
কৰ্ফাল, *s.* আচাৰ, আস্ফাল, a side blow or slap.
কৰ্ৱাৰ, কৰবাৰ, } *ad.* কঁৱৰাৰ, কোনোৱা ঠাইৰ, from some unknown place.
কৰ্ৱাৰ কোনোৱা, কৰবাৰ কোনোৱা, } *ad.* নিচেই অচিনাকি, somebody from somewhere.
কৰ্ম, *s.* কৰম, কাম, বন, a work, an action, an affair.
কৰ্মকৰ্তা, *s.* কাম কৰোঁতা, an overseer or agent.
কৰ্মনাসা, *s.* এক নদিৰ নাম, পুন্যখ্যাই নদি, a river in Hindustan the very sight of which is said to destroy religous merit.
কৰ্ম্মন্য, *a.* কামৰ যোগ্য, লাগতিয়াল, কামিলা, fit for work, useful.
কৰ্মফল, *s.* আৰ্জ্জিত কৰমৰ ভোগ, বেচ, the result of an action, reward, consequence.
কৰ্মবন্ধ, *s.* বাসনা, কৰমৰ ভাল বেয়া ভোগ কৰা, the inevitable consequences of an action.
কৰ্মভোগ, *s.* ফল ভোগ, আৰ্জ্জিত কৰমৰ ভোগ, experience of results &c.
কৰ্মসাধন, *s.* কাম সিদ্ধি কৰা, কৰি এঁটোআ, completion of a work.
কৰ্সাল, *s.* নাৱৰ বিন্ধা মৰা সাল, a plug in the bottom or side of a boat.

কর্হা, *d.* বলেৰে নিয়া, হেঁতাৰে চকৰ পৰা তোলা, আঁজুৰি তোলা, taken away by force, snatched, plucked out, dipped out of a dish.

কর্হোআ, *s.* এবেলি হালবাই থোআ, এচাহ দিয়া, a first plowing, an iron cooking dish.

কর্হালি, *s.* ডৰা নাৱৰ আগ চোআ, the prow of a pleasure boat.

কর্হিওআ, *s.* এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ নিয়া, the act of carrying away.

কর্হোআ, *a.* হেঁতাৰে কর্হাই নিয়া, এবেলি হাল বোআ, dipped out, taken forcibly away, once ploughed.

কল, *s.* কলা, কদলি ফল, জন্ত্র, মাছৰ ফুল, a plantain, an engine or machine, the gills of fish, the lower part of the human jaw.

কলক্বান, *s.* সাঁফৰ, খুৰা লগা বানবাটি, a covered metal dish with feet attached.

কলকলাই, *v.* মাত ফুটিবলৈ ধৰা, পানিৰ সৱদ কৰা, to utter a low sound as of children beginning to talk, to make a rippling sound as of water or the din and buzz of a distant multitude.

কলকলনি, *s.* পানিৰ কলকল সদ্দ, মাত ফুটিবলৈ ধৰা, a rippling sound, the cooing noise of little children when beginning to talk.

কল্কি, *s.* বিষ্ণুৰ দসম অৱতাৰ, the tenth and last Hindoo incarnation.

কলগচিআ, *s.* ভৰিৰ ৰোগ বিসেস, a disease of the leg.

কলগুহ, *s.* ডিঙ্গিৰ পৰা নেৰা লেঠা, আপদ, an insurmountable difficulty, a dilemma.

কলঙ্ক, *s.* চেকা, মামৰ, অপবাদ, দুর্নাম, a spot or mark, iron rust, defamation, abuse.

কলঙ্কি, *a.* অপবাদি, দুর্নামি, stained, blemished, stigmatized.

কলং, *s.* এখন নৈৰ নাম, the name of a river in the Nowgong District.

কলচি, *s.* দৌল আদিৰ ওপৰত সজা কলাডিল, পানি তোলা টেকেলি, ঘঁট, টেকেলি, a pinnacle, a point, a small water jar.

কলনি, *s.* কলাবাৰি, a garden of plantain trees.

কলপ, *s.* গাৰ মোট, সাঁফৰ, the cast off skin of a snake or other reptile.

কলপ কলপ, *s.* কাপ কাপ কৰা, মৰিবলৈ উসাহ টনা, panting, gasping.

কলপতিয়া, *a.* কলাপাতৰ বৰনিয়া, like the plantain leaf in colour.

কল্প, *s.* ব্রহ্মাৰ এদিন, ৪৩২০০০০০০ বচৰ, a kolpo, a period of 432000000 years, termed a day and night of Brohmo.

কল্পতরু, *s.* ইন্দ্রপুৰিৰ অভিলাস সিদ্ধি কৰা দেৱ বৃক্ষ, দানি, a fabled tree of Indra's paradise said to yield whatever fruit is desired, a liberal person.

কলপন, কল্পনা, s. উপাই, মনত ভবা, মনেৰে পঙ্গা, a scheme, a settled purpose, a plan, a device.

কল্পান্ত, s. জগৰ অন্ত, প্ৰলই কাল, the end of a kolpo, the final dissolution of the world.

কল্পিত, a. মিচা, সজা কথা, কৃত্ৰিম, feigned, spurious, counterfeit.

কলম, s. কাপ, লিখনি, গচৰ ডাল ধৰা, a pen, a cutting or stem of a plant, a scion, a graft.

কলমলাই, v. দুখেৰে বনাই ফুৰা, টোপনিত চকু মুদাই নিয়া, to be oppressed with sleep or borne down with sorrow.

কলমটিয়াই, v. কলমলাই, টোপনিয়াই, to slumber, to sleep, to doze.

কলমুআ, a. পানিত সিপাৰ নোআৰি বগাই ফুৰা, floating about like a plant without root, wandering without fixed habitation.

কলহ, s. পানিৰ পাত্ৰ, ঘঁট, a water pot, a pitcher, a jar.

কলহিয়া, a. কলহ জেন ডাঙ্গৰ, কলহৰ পৰিমান, pertaining to a *koloh*, the measure of a *koloh*.

কঁলা, a. ক্ৰিষ্ণ ৰবন, এন্ধাৰ, black, dark; s. darkness

কলা, a. কানে নুসুনা, কল, চন্দ্ৰৰ সোল ভাগৰ এভাগ, deaf; s. a plantain, a sixteenth part of the moon's disc.

কলাই, s. কলামাহ, কান্দি ঠৰ হোআ, leguminous seeds, pulse or vetch of kinds, exhausted with crying.

কলাইখাৰ, s. হিঁলৈ মৰা খাৰ, বৰ চোকা, gunpowder; a. pungent, piercing, passionate.

কলাগুটিয়া, a. কলা গুটিৰ নিচিনা, এধা সুকান ধান আদি, like a plantain seed, half dried applied to paddy and other grain.

কলা ঘুমটি, s. অল্প নিদ্ৰা, কান জগি থকা টোপনি, a light sleep half asleep and half awake, dozing.

কলাচ্ছৰা, s. কলা পাতৰ ঠাৰি, the stems of the plantain leaf.

কলাডিল, s. কল গচৰ ডিল, বুকৰ ডিলা, the flower of the plantain tree, the heart.

কঁলামাটি, s. নাগমাটি, কলা ৰবনৰ মাটি, stone or fossil coal.

কলামাহ, s. খেচাৰি মাহ s. a species of pease or pulse.

কলাফুল, s. আঁঠুৰ তল ভাগ, কলৰ ফুল, the calf of the leg, the fruit of the plantain tree.

কলাফুলিয়া, a. কলাফুলৰ সমান হোআ, reaching to the calf of the leg.

কলামলা, a. অলপ নিদ্ৰা, ঢিলমিল, drowsy, dozy, heavy, sluggish.

কঁলামঁলা, a. মলিন, soiled, dirty.

কল্যান, *s.* কুসল, মুভ, welfare, prosperity, happiness.

কল্যানি, *a.* ভাগ্যৱতি, সুখি, prosperous, fortunate, happy.

কলি, *s.* চতুর্থ জুগ, নুফুটা ফুল আদি, ফুমলিয়া গুটি, অমঙ্গল, কঁলা ৰঙনিয়া মাইকি, কোনো বস্তুৰ মুৱত দিয়া বেটু, the so called fourth or present age of the world, the iron age or age of vice, which commenced 3000 years before the Christian era, and is to continue 432000 years when the world is to be destroyed; the calix of a flower, an unblown flower, a bud, calamity, dissention; *a.* dark colored.

কলিয়া, *a.* কঁলা ৰঙনিয়া, কালসমন্ধিয়া, blackish, relating to a period.

কলিয়াই কলিয়াই, *a.* অতি দুখে নৰিয়াত বহু দিনে সুস্থ হোআ, gradually recovered after long illness.

কলিয়াকচু, *s.* এবিধ কলা কচু, a species of the *kosu* plant.

কলিয়াবৰ, *s.* খৰঙ্গিৰ দেস, the name of a district in Nowgong.

কলিকা, *s.* কলি, নুফুটা ফুল, চুপহি, a flower bud.

কলিজা, *s.* বুকৰ কলাডিলৰ বৌখা, আগ মঙ্গহ, the liver.

কলিজুগ, *s.* কলিকাল, চাৰি জুগৰ সেস জুগ, the fourth and last age of the world. see কলি.

কলিজুগিয়া, *a.* কলিজুগত হোআ, relating to the *Koli jug* &c.

কলিতা, *s.* জাত বিসেস, one of the Hindoo castes.

কলেৱৰ, *s.* সৰিল, একে কঠী, the body, complete in all its parts.

কলৈ, *ad.* কোন ঠাইলৈ, whither? to what place? in what direction?

কলৌ, *s.* কন্দল, বিবাদ, contention, altercation, quarrel.

কলৌজপৌ, *a.* আউলজাউল, থৰকৱৰক অথিৰ, থানথিত নোহোআ, unsettled, unsteady, running this way and that, fickle, wavering.

কৱচ, *s.* লোৰ জাখৰ, ঢোলা, ৱনৰ সাজ, defensive armor, a covering for the body in battle.

কষ্ট, *s.* ক্লেস, দুখ, আটক, পিৰা, pain, suffering, distress, trouble.

কসটি, *s.* উত্তম সিল, সোনপৰিক্ষা কৰা সিল, a touchstone, a test for gold.

কষ্টসাধ্য, *a.* কৰিবলৈ টান, difficult to accomplish.

কসিপুৰি, *v.* অহো পুৰুসার্থ কৰি, গা দাঙ্গি কোআ, ৱৰকৈ ধৰা, to earnestly strive for, to affirm in the strongest possible manner, to earnestly importune, to press a suit.

কষ্টা, *s.* কপিঙ্গ, সৰু চুৰিয়া, a narrow waist cloth.

কস্তুৰি, *s.* গান্ধ পহুৰ নাই, গান্ধ কলাই, musk, the perfume so called.

কহ, *s.* কেহেটা গুন, তামৰ মামৰ, verdigris.

কহুৱা, } *a.* কাহি থকা, having a cough, expectorating.
কহুআ, }
কাইলৈ, *s.* কালিলৈ, পৰ দিন, বৰ্তমান দিনৰ পাচত অহা দিন, tomorrow.
কাউচা, *s.* চৰাই এবিধ, দুষ্টস্ত্রি, a species of bird, a licentious woman, a termagant.
কাউচালি, *a.* দন্দ হাই কৰা, দুষ্টালি, restless, quarrelsome, licentious.
কাউথেকেৰা, *s.* এবিধ থেকেৰা, an acid fruit.
কাউৰি, *s.* কাকপক্ষি, a crow, a raven.
কাওন, *s.* সোল পোন, 16 *puns* or 1280 *cowries*.
কাউনিয়া, *a.* একাওনলৈ পোআ, worth or obtainable for one *kaun*.
কাওৱাও, *s.* কাকুতি মিনতি, entreaty, earnest supplication.
কাঁইট, *s.* কণ্টক, হুল, a thorn, a prickle, a foe, a cause of anxiety.
কাঁইটনি, *s.* বহুকাঁইট থকা ঠাই, a place full of thorns or difficulties.
কাঁইটিয়া, *a.* কাঁইট থকা, thorny, prickly.
কাঁইবাই, *s.* মাছ এবিধ, a fish resembling the eel.
কাঁও কাঁও, *s.* পানি আদিৰ সৱদ, বৰ বেগে জোআ, a roaring rumbling sound as of water or of anything in rapid motion.
কাঁক, *s.* সৰু ডোম, a loosely platted basket.
কাঁকদাঁক, *s.* কাওৱাও, কাকুতি, বিনই কৰা, the throwing about the hands by way of entreaty or supplication.
কাঁকিৰোল, *s.* এবিধ দিঘল কেৰেলা, a kind of esculent vegetable.
কাঁকৈ, *s.* চুলিৰ জঁট ভঙ্গা ফনি বিশেষ, a very coarse bamboo comb.
কাঁকৈচিৰা, *s.* চিৰাচিৰ, দিঘলে দিঘলে ফটা, গা ফটা, cracks in the feet or other parts of the body like the prongs of a comb.
কাঁচমাটি, *s.* খেহ আদি দেনৰ উত্তম পাত্ৰৰ বগা মাটি এবিধ, the clay from which china ware is made.
কাঁচল, *s.* কাপৰৰ আঁচল ভাগ, the edge or border of a cloth.
কাঁচলি, *s.* বিশা, তিৰোতাৰ গা ঢকা কাপৰ, অলপ ৰ'দ পৰা, a woman's shoulder cloth, mild sunshine.
কাঁচি, *v.* মঙ্গহ আদিত ঘনকৈ আঁক দি কটা, ভালকৈ দৈ নোহোআ, to gash meat or fish preparatory to roasting.
কাঁজিৰিবলি, *s.* সৰু সাপ এবিধ, a species of snake.
কাঁজিয়', *s.* দন্দ, গালিগালি, ওজৰ, contention, disputation, a squabble.
কাঁটল, *s.* তৰ্জুৰ কাঁইট, আল, the index of a pair of scales, a spur.
কাঁটল ফুটা, *a.* আল ফুটা, জৌবনৱস্থা হোআ, grown, mature, virile, as an ox when horns are grown or a fowl when spurs appear.

কাটলুআ, *a.* ধন লগা, ধনুআ, laid under tribute, subject to taxation.
কাঁটি, *s.* হালোআ আচাৰিৰ মুখৰ জাঙ্গ, the point of an ox goad.
কাঁতৰি, *s.* কুঁহিয়াৰ সালৰ ঘুকউআ মাৰি, the beam of a native sugar mill
কাঁৰ, *s.* বান, সৰ, an arrow, a dart.
কাঁৰ মাৰি, *v.* সৰ মৰা, to discharge an arrow.
কাঁৰি, *s.* কাৰ মাৰোঁতা, হজুআ, চাউল আদি নিকা কৰি, an archer, a class who in the days of the Assam Kings were appointed to do cooley work; *v.* to pound out, to clean of husks.
কাঁৰ্ফাই, *s.* ফাঁকেৰে ধেনু, চুটিয়া ধেনু, a cross-bow, a sutia bow.
কাঁহ, *s.* মিহলি ধাতু বিসেস, বৰ কাঁহ, bell-metal, a gong.
কাঁহি, *s.* ভাত খোআ পাত্র, কাঁহ পিতলৰ থাল, বন এবিধ, a platter of white brass or bell-metal, a species of grass.
কাক, *pron.* কোন জনক, কাউৰি, whom? *s.* a crow.
কাকচৰিত্র, *s.* কাউৰিৰ মাতৰ দোআৰাই মঙ্গল চোআ পুথি, a shaster that teaches how to divine by the cawing of crows, divination.
কাকত, *s.* চিঠি, খত আদি পত্র, a letter, an official paper or writing.
কাকতি, *s.* লিখক, মহৰি, লেখাক, a writer, a clerk, a secretary.
কাকতিয়া, *a.* কাকত কৰি বেচা, বা লোআ, আঁক কাকত জনা, anything bought or sold by written agreement, anything mentioned in a written list.
কাকতি ফৰিঙ্গ, *s.* পাখিত আখৰৰ দৰে চিন থকা ফৰিঙ্গ, a species of locust.
কাকৰা, *ad.* কোন জনক, some one, (indefinite.)
কাকবন্ধ্যা, *a.* বিঐৰাজি, এটাৰ মাইকি হৈ আৰু নোহোআ, barren after the first child.
কাকিনি, *a.* লেঙ্গা, অতি দিঘল, very tall and slender, spindling.
কাকা, *s.* কউৰিৰ মাত, the cawing of crows.
কাকুতি, *s.* মিনতি, কাৰৌকোকালি, entreaty, supplication.
কাকোন, *s.* সোনাৰিৰ চেপেনা, a goldsmith's pincers.
কাখ, *s.* কোস, কাখৰ, দাঁতি, ওচৰ, the side; *a.* near, close to.
কাখৰি, কাসৰি, *ad.* কাসৰ, দাঁতি, ওচৰ, near to, bordering on, by the side of.
কাখৰিয়া, কাসৰিয়া, *a.* ওচৰিয়া, দাঁতিঅলিয়া, adjacent, proximate, bordering close upon.
কাখলতি, কাসলতি, *s.* বাহুৰ মুল, বগল, কুক্ষি, the arm pit.
কাগজ, *s.* তুলাপাত, paper.

কাঙু, *s.* নৰম চাহ এবিধৰ নাম, a quality of tea, the *congou*.

কাচ, *s.* কুৰ্ম, কস্যপ, a tortoise, a turtle.

কাচনমতি, *a.* সুন্দৰি তিৰোতাৰ নাম, ধুনমাৰঁতি, fond of dress and finery, elegant.

কাচ্‌ৰবন, *s.* কাচ্‌ৰবনিয়া, কজলা, a brownish or brindle colour.

কাচাৰি, *s.* কচাৰি, বিচাৰস্থান, a court house.

কাচি, *s.* ধান দোআ কটাৰি, নাও বন্ধা লেজু, a sickle, a boat rope.

কাচি পাৰি, *v.* পিন্ধি উৰি, to equip, to attire, to make ready.

কাচুটি, *s.* চুৰিয়া, a waist cloth.

কাচুটিয়া, *a.* চুৰিয়া লোআ, old enough to wear a waist cloth.

কাচুটি হেকউআ, *s.* বিচেষ্টা, তত হেৰোআ, *lit.* one who throws off the waist cloth, *i.e.* one who is beside himself.

কাজ, *s.* কাম, বন, বেৰসাই, সকাম, work, employment, personal concern.

কাজ কৰম, } *s.* মৰাৰ কৰ্মক্ৰিয়া, শ্ৰাদ্ধ, funeral obsequies, offerings
কাজ দহা, } made to deceased ancestors.

কাজভাগি, *a.* অতি কামত নিপুনা, কামিলা, skilled, accomplished, qualified.

কাজল, *a.* কজলা ৰবন, brownish.

কাজলি, *s.* আঁজলি, কজলা ৰবনিয়া, a double handful; *a.* brownish.

কাজলিফোঁহা, *s.* খুদ্ৰ খহ বিসেস, a pimple.

কাজি, *s.* ৰব কাটিৰ পৰা তিৰোতা, নিপুনা, a woman skillful at work.

কাজুআ, *a.* নিপুন, কাঠিয়ক, কামিলা, skillful, able, accomplished.

কাঞ্চন, *s.* সুবর্ন, ফুল এবিধ, gold, a species of flower.

কাটকুট, *s.* কটা চিঙ্গা, অসুধ আদি কটাৰ চিন, marks of correction in a writing, a cutting, a clipping.

কাটন, *a.* কাটোন, চোকা, কটা, cutting, sharp, keen.

কাটনি, *s.* জুগি, কাটিৰ লগা, কাজি, the *jugi* class, a cutting, clipping or paring, a skillful woman.

কাটিল ফুটিল, *a.* লৰচৰ নকৰা, দগা, indolent, inactive, slow.

কাঠ, *s.* কাষ্ট, কটাগচ, দাৰু খৰি, wood, timber.

কাঠকটিয়া, *s.* কাঠ কটা মানুহ, বাৰৈ, a carpenter, a woodman.

কাঠকঠুআ, *a.* টান, বিৰস, নিচৈ কলি, hard like wood, juiceless, unripe; *s.* a small wooden bowl.

কাঠকলি, *s.* কঠিন কলি, ফুল কলি, hard unripe fruit, a fruit germ.

কাঠচলি, *s.* চাঁচ আদিৰ মুখৰ সৰু পাতল চলা, a small chip of wood.

কাঠচিত, *a.* কঠিন মন, hard hearted, unfeeling like a piece of wood

কাঠনি, *s.* জাৰনি, গচনি, a wood, a forest.

কাঠফুলা, *s.* পচা কাঠ আদিৰ পৰা ওলোআ ফুল, a mushroom, a fungus.

কাঠবাঁজি, *a.* অপুত্ৰাস্ত্ৰি, বন্ধ্যাতিৰি, বাঁজি, barren, without offspring.

কাঠবুকু, *a.* কঠিন চিত, see কাঠচিত.

কাঠৰিয়া, *s.* কাঠ বেচা লোক, কাঠকটিয়া, a dealer in wood.

কাঠসংস্কাৰ, *s.* খৰি দিয়া, স দাহ কৰা, the act of giving wood for the burning of a dead body.

কাঠসৰ, *s.* বৰ হৰিণা পহু, কাঠ খোআ পহু, a species of large deer.

কাঠি, *s.* দুহতিয়া জোখ, বাঁহৰ পাতলকৈ তুলুআ চেপেটা সলা, পেৰাৰ চাবি, a measure of two cubits, a splint of bamboo, a key.

কাঠিজাল, *s.* মাচ মৰা জাল এবিধ, বান মৰা, a fishing net, an obstruction of split bamboo placed across a stream to catch fish.

কাঠিয়ক, *a.* পাৰ্গত, নিপুন, বুধিয়ক, expert, clever, skillful, able.

কাণ্ড, *s.* ভাগ, চেদ, a portion, division, a limb, a member.

কাণ্ডাৰি, *s.* গুৰিয়াল, নাৱৰ মাজি, a pilot, a helmsman, a steersman.

কাতৰ, *s.* কাকুতি, কাওৰাণ্ড, ব্যাকুল, entreaty, supplication.

কাতৰি সোনা, *s.* বৰ আস্তিকৰ বস্তু, মৰমৰ দ্রব্য, anything rare or highly valued.

কাতৰোক্তি, *s.* বিনই বচন, কেঁকনি, entreaty, an expression of distress.

কাতি *s.* কেঁচি, সপ্তম মাহ, হলনিয়া, এবৰিয়া হোআ, a pair of scissors, the seventh month, corresponding to the last part of October and the first part of November; *a.* aslant.

কাতিকুতা, *a.* ইফাল সিফাল, লুটিবাগৰ, লৰচৰ, ইবাগি সিবাগি, this way and that way, turning from side to side.

কাতিনেউলি, *s.* ধান এবিধ, a species of paddy.

কাতিহা নকৰা, *a.* মাত্ কথা নসহা, irritable, impatient, excitable.

কাতো, *ad.* কোনো মানুহত, (with a negative,) to no one.

কাতোবা, *ad.* কোনোবাত, to some one.

কাথ, *s.* কায়স্থ জাত, a person of the *kayosth* class or caste.

কান, *s.* কর্ন, কান্ধ, দাঁতি, চক কলহৰ ওপৰৰ মোটোকোআ ভাগ, the ear, the shoulder, the edge or shore, the rim of a vessel or cup.

কানকটা, *a.* কান চেদ কৰা, নিলাজ, দূর্জন, ear-cropped, a term of reproach arising from the custom of cropping the ears of offenders practiced by the Assam Kings.

কানকলা, *a.* কানে নুসুনা, কলা, deaf, dull of hearing.

কান কৰি, *v.* মন দি, সুনি, to listen, to hear, to attend.

কানকুৰিকা, *s.* পখি এবিধ, a species of bird.

কানখবিকা, *s.* কান খজুৱাআ হাঁকোটা, an ear pick.
কানগাঁৱ, *s.* কানৰ ভিতৰত হোআ খহু, a discharge from the ear.
কানতাল, *a.* মহা সবদে কানত সোপা মাৰি ধৰা, deafening, stunning.
কানপতা, *s.* লোকৰ সলনি কামৰ ভাৰ লোআ, মন দিয়া, the taking a burden from another's shoulder, bearing another's burden, the giving heed, paying attention, listening.
কানপাহ, *s.* কোৱৰ কানত লো জঁপা, মোধ দিয়া, the welding a strip of iron about the eye of a hoe.
কানবিন্ধনি, *s.* কানবিন্ধোআ, কর্ন বেধ, the ceremony of piercing the ears.
কানমৰা, *s.* ভাৰত কান সলোআ, shifting from shoulder to shoulder.
কানমাৰি, *s.* ভাৰ নিয়া মাৰি, a pole or bamboo for carrying burdens.
কানমুৰালি, *s.* কানৰ বেদনা, a disease of the ear.
কানসমনিয়া, *v.* কানৰ সমান ওখ, up to the shoulder in height or depth.
কানৰলতি, *s.* কানৰ তল ভাগ, the lobe of the ear.
কানসৰালি, *s.* আওকনিয়া দৰে সুনা, নিছন দি থকা, hearing while pretending not to hear.
কানসাৰ, *a.* ভুছা, চেতন, সতর্ক, wide awake, alert, vigilant.
কানসোঁতা, কানসটা, *s.* কানৰ পাচ ভাগ, the portion of the head just behind the ear.
কানাই, *s.* ক্রিষ্ণৰ এক নাম, কনাই, a name of *Krishna*.
কানি, *s.* আফিঙ্গ, চিগা কাপৰ, opium, a rag.
কানিদুআৰি, কানিদুআৰিয়া, *a.* অলপকৈ মেলা দুআৰ, standing ajar as a door &c.
কানিয়া, *v.* কানি খোআ, addicted to the use of opium.
কানিমুনি, *s.* দেখি নেদেখা ভাও ধৰা, এন্ধাৰত ভালকৈ নেদেখা, the feigning of blindness, indistinctly seeing on account of darkness.
কানে কানে, *a.* মুৰে মুৰে, নিয়মিত সময়ৰ মুৰতে, full to the brim, at the exact time, with কোআ, whispering, speaking in the ear.
কানে কানমাৰিএ, *ad.* কথমপি, মুৰে মুৰে হোআ, just sufficient, barely.
কান্ত, *s.* প্রিয়, স্বামি, beautiful, beloved, dear, desirable; *s.* a husband.
কান্তা, *s.* ভার্জ্যা, সুন্দৰি স্ত্রি, a beloved wife; *a.* beautiful.
কান্তি, *s.* সোভা, প্রকাস জেউতি, glory, brilliance, splendor.
কান্তিমই, *a.* সোভামই, প্রকাসযুক্ত, glorious, glowing with light.
কান্তিমন্ত, *a.* সোভিত, দিপ্তিমন্ত, beautiful, sparkling with gems.
কান্দন, কান্দনি, *s.* ক্রন্দন, বিলাপ, weeping, crying.

কান্ধ, *s.* কান, বাবিচনিৰ ওপৰ ভাগ, the shoulder.

কান্ধুলি, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

কাপ, } *s.* কলম, লেখনি, বেঁতৰ আঁটি, a pen, a bunch of rattans.
কাপকাঠি, }

কাপ কাপ, *a.* নানা ৰঙনিয়া আঁচ থকা, ৰঙ দুখ পোআ, striped with different colors, variegated, distressed.

কাপ ঢেকিয়া, *s.* এবিধ ৰঙ ঢেকিয়া, ঢেকিয়া সলি, a small reed sometimes used for making pens.

কাপৰ, *s.* কাপোৰ, বস্ত্র, বসন, cloth.

কাপৰ কানি, *s.* বস্ত্র, পিন্ধা বসন, wearing apparel in general.

কাপুৰুস, *a.* কুপুৰুস, সাহহিন, অকামিলা, cowardly, timid, worthless.

কাফুৰ, *s.* কর্পূৰ, camphor.

কাপোৰৰ ঘৰ, *s.* তাম্বু ঘৰ, a tent, a tabernacle.

কাফি, *s.* চাহৰ দৰে খোআ এবিধ গচৰ গুটি, coffee.

কাৱনি, *s.* কাকুতি, মিনতি, কাৱৌ, supplication, entreaty.

কাৱাজ, *s.* সৈন্যৰ সিক্ষা, military drill.

কাৱু, *s.* চল, উপাই, the means or way of doing anything.

কাৱৌ, *s.* কাৱনি, কাকুতি, entreaty, supplication.

কাৱৌ কাকুতি, } *s.* অতিসই মিনতি, অতি দুখৰ মিনতি, স্তুতি নতি,
কাৱৌকোকালি, } earnest entreaty, worship.

কাব্য, *s.* কবিতা, শ্লোকৰ পুথি, a poem, poetry, verse.

কাম, *s.* কামনা, মনৰ ইচা, বন, কার্জ, ৰৱন এবিধ, desire, lust, work, business, an affair, a light blue colour.

কামচৰাই, *s.* কাম ৰঙনিয়া চৰাই, a species of bird.

কামদেউ, *s.* ক্রিষ্ণৰ পুত্র, the Indian Cupid, the god of love.

কামধেনু, *s.* পুৰানিক গাই গৰু, a fabulous cow said to grant whatever is desired.

কামনা, *s.* অভিলাস, বাঞ্ছা, ইচা, wish, desire, lust.

কামৰঙনিয়া, *a.* নিল ৰঙনিয়া, light blue.

কামৰান মৰা, *a.* কামসৰ হনা, কাম দেৱে সৰ হনা, মন জোআ, love-struck, smitten by the arrow of Cupid.

কামভাও, *a.* তিৱোতালৈ ইচা হোআ, lustful, libidinous.

কামৰূপ, *s.* অসম দেসৰ এভাগ, ইচাৰূপ, সুন্দৰ, a district in the western part of Assam; *a.* pleasing, beautiful.

কামাখ্যা, *s.* দেবি, the name of a sacred shrine and hill near Gowhatty.

কামাগ্নি, *s.* কামানল, কাম বান, the fire of lust, lechery.

কামৰূপি, *a.* ইচাৰূপি, কামৰূপৰ, according to desire, beautiful, belonging to the district of Kamroop.

কামলি, *s.* নোমৰ কাপৰ, কম্বল, থঙ্গা, a coarse woollen blanket, a carpet.

কামাসক্ত, *a.* ৰমনলৈ মতি, লুম্পট, lewd, wanton, amorous, lascivious.

কামি, *s.* ফলা বাঁহৰ সৰু চলা, a long narrow piece of split bamboo.

কামিনি, *s.* সুন্দৰি, মন মোহা তিৰি, a beautiful woman; *a.* fascinating, lascivious.

কামিলা, *a.* কার্জত লগা, লাগতিয়াল, serviceable, useful, skillful.

কামিহাৰ, *s.* বুকুৰ পথালি হাৰ, a rib.

কামুক, *a.* লুম্পট, কামাতুৰ, কাঁৱৰা, lascivious, lustful, wanton.

কামুকি, *s.* বেস্যা, কামাতুৰি, কাঁৱৰি, a prostitute, a strumpet; *a.* lascivious.

কামুৰি, *v.* দাঁতেৰে চিঙ্গি, মুৰ বা পেট বিসাই, to bite, to lacerate with the teeth, to ache, to pain, to twinge, to throb.

কামুৰি ফুৰা, *s.* কাৰনি কৰি পাচে পাচে ফুৰা, কামোৰ মাৰি ধৰা, the following after with persistent entreaty for some favour.

কামোৰ, কামোৰনি, *s.* দাঁতেৰে চেপাদি ধৰা, পেট মুৰৰ বেদনা, a bite, a wound made by the teeth, a griping pain, twinging.

কামোৰা, *a.* দাঁতেৰে চোৰোআ, বহি খোআ, নাৱৰ পথালি ডাঙ্গ, bitten, aching; *s.* a brace in a building extending from the beam to the roof, a transverse support of a boat.

কামোৰাকামুৰি, *s.* খোআখুই, খুঁটিয়াখুঁটি, বিবাদ, contention, fighting or devouring each other.

কাই, *s.* দেহ, সৰিল, the body endued with sensibility and thought.

কায়স্থ, *s.* কাথ, জাতি বিসেস, one of the hindoo castes, a person who has a *Khetrio* father and a *Soodra* mother.

কাইক, *a.* সাৰিৰিক, দৈহিক, bodily, corporeal, belonging to the body.

কাৰ, *pron.* কোন জনৰ, whose?

কাৰক, *s.* কৰোঁতা, a doer, an agent.

কাৰন, *s.* নিমিত্ত, হেতু, a cause, a reason.

কাৰবাৰ, *s.* পুৰুসার্থ, উপাই, কার্সনা, an effort, an exertion, pains.

কার্বাৰি, *a.* কার্বাৰ কৰা, সুমি, pains taking, assiduous.

কাৰিকৰ, *s.* খনিকৰ, সিল্প কর্ম জনা, a mechanic, a workman.

কাৰিকা, *s.* বহ্ম মালাৰ সুত্ৰৰ পুথি, the name of a hindoo shaster.

কাৰেও, *ad.* কোনোৰেও, (with a negative) belonging to no one.

কাৰেঙ্গ, *s.* ৰজাৰ অতি ওখ ঘৰ, বঙ্গ ঘৰ, a castle, an amphitheater.

কার্জ্য, *s.* কাজ, বন, সকাম, work, business, affair.

কার্ত্তিক, *s.* সিৱৰ পুত্ৰ, কাত্তি মাহ,a son of Hiwo, the seventh month.

কার্সনা, *s.* উপাই, কাম, exertion, effort, contrivance.

কার্হনি, *s.* তাতবাতি কৰা জন্ত্ৰ, ধান আদি কৰ্হা হেঁতা, an instrument used in warping thread for weaving, a scoop or ladle.

কার্হি, *v.* এক পাত্ৰৰ পৰা আন পাত্ৰলৈ নিয়া, বলেৰে আঁজোৰ মাৰি অনা, to lade out from one dish to another, to take by force, to take; when preceded by সৈ, to own, to confess.

কাল, *s.* সময়ই, ৰিতু, মৰন, time, the seasons, the time of death.

কালক্ৰম, *s.* গতিকে, সময়ই বিসেস, order of time, in process of time.

কালখ্যন, *s.* বিসমখ্যন, জোগিনিৰ দিষ্টি পৰা কাল, an unpropitious time, a time of evil omen.

কালচক্ৰ, *s.* কাল ৰূপ চকা, সময়ৰ গতি, revolution of the seasons.

কালজিৰা, *s.* সুগন্ধি, সৰু সৰু কলা গুটি এবিধ, a small aromatic seed.

কাল নিয়াই, *v.* দিন বা সময়ই খেদোআ, আয়ুস ঢুকুউআ, to spend time.

কাল্পনিক, *a.* মিচা, সজা, অস্বৰূপ, feigned, fictitious, imaginary, forged.

কালমূর্ত্তি, কালৰূপ, *a.* দেখিবলৈ ভই লগা, ভয়ানক মূর্ত্তি, terrible, terrific, awful.

কালসত্ৰু, *s.* প্ৰধান সত্ৰু, অজাত সত্ৰু, মৰা বা দুষ্ট পুত্ৰ, a deadly enemy, also applied to a son who has by misconduct or untimely death disappointed the hopes of his parents.

কাল সর্প, *s.* কাল সাপ, বিসাল সাপ, the black and most poisonous species of the cobra de capello.

কালাগ্নি, *s.* প্ৰলয়াগ্নি, কালৰূপ জুই, the final and universal conflagration of the world.

কালান্তক, *s.* মৰন, জম ৰজা, death, *Jom* the fabled regent of death.

কালি, *s.* জোআ দিন, মহি, গোঁসানি, পেঁপা বিসেস, yesterday, ink, the goddess Kali, a kind of wind instrument.

কালিয়ন, *s.* মূল্য পাচে দিবলৈ অনা দ্ৰব্য, ধাৰ, the buying on credit.

কালিকা, *s.* কালি গোসানি, হাতি মহ আদিৰ খেতৰ, the goddess Kali the imaginary guardian divinity of wild beasts.

কালিন, *a.* কালত হোআ, of a particular time.

কালিহি, *a.* অলপ অলপ পহৰ হৈ অহা, a little, growing a little light, applied to the early morning.

কাৱৈ, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

কাষ্ঠ, *s.* কাঠ, খৰি, wood, timber.

কাস, *s.* কোস, কাখ, দাঁতি, the side, edge, border.

কাসি, *s.* তিৰ্থ খেত্ৰ বিসেস, বানাৰহু, সিৱপুৰি, the city of Benares.

কাস্যপ, *s.* মুনি এজন, গোত্ৰ বিসেস, the name of a former sage, also of a noted family.

কাহ, *s.* কঁকৰ বেদনা, কঁক, a cough.

কাহানি, *ad.* কেতিয়া, কোন দিনা, when? on what day?

কাহিনি, *s.* চিদু, জগৰ, কাৱন, evil report, a story, cause of an evil.

কি, *pron.* সোধা মাত, interrogative: what? when doubled (কি—কি) it has the force of either—or? whether—or? which?

কিঐ, *ad.* কি হল, কি কৈচা, what is the matter? what do you say?

কিঙ্কৰ, *s.* দাস, বন্দি, সেৱক, ভিত্য, a servant, a slave, a worshipper.

কিঙ্কিনি, *s.* ঘুগুৰা আদি সক ঘণ্টা, a small bell, a girdle of small bells, any tinkling ornament.

কিচকিচাই, *v.* বিজুবিজাই, ধূলি বালি গাত লাগি বেয়া লগা, to feel the disagreeable sensation caused by dust and perspiration.

কিচুকিচনি, *s.* ঘামত গা খজুটআ, বিজুবিজনি, an itching sensation from dust and heat.

কিচমিচ, *s.* দ্ৰাক্ষা, সুকান পনিয়ল বিসেস, a raisin, a dried grape.

কিচু, কিচুমান, *a.* অলপ, তাকৰ, কিঞ্চিত, a little, a few, a small quantity.

কিচুতে, *ad.* অলপেত, shortly, in a little while, narrowly, applied to an escape from danger.

কিঞ্চিত, *a.* কিচু, অলপ, a very little.

কিট, *s.* পোক, an insect, a worm, a maggot.

কিটকিটকৈ, *ad.* অতি কঁলা বা টান, very hard or very black.

কিটকিটিয়া, *a.* হিংহিংিয়া, কেটকেটিয়া, tearing, petulant, querulous.

কিটিপ, *s.* গোপন কল, কৌসল, a puzzle, a secret, a device, a snare.

কিটিৰ, *s.* লাহেকৈ ঠেকা লগা, লাহেকৈ কামোৰা, the noise of a gentle knock, a slight bite or sting; *ad.* slightly.

কিতাপ, *s.* পুস্তক, বহি, পুথি, a book, a volume.

কিনকিননি, *s.* অলপ অলপকৈ ৰৱখুন পৰা, বা গুনা আদি বজাৰ সদ, the sound of a gentle dropping of rain or water, the twang of a stringed instrument.

কিনকিনিয়া, *a.* ৰৱখুন থিৰ্থিৰোআ, drizzling, falling in very small drops.

কিনা, *a.* ধন দি লোআ, purchased, bought; *s.* the act of buying.

কিনি, *v.* মুল্য দি, ক্ৰই কৰি, to buy, to purchase.

কিন্তু, *conj.* তথাচ, কিন্তুনো, তাত বাজে, but, moreover, furthermore.

কিন্নৰ, *s.* স্বৰ্গগায়ক, a kind of fabulous beings with horses heads on a human figure, celestial choristers or musicians.

কিৰা, *a.* নজনা কথা, নদেখা বস্তু, something unseen or unknown.

কিৰাকিৰি, *n.* ইসি, নানা বিধ নদেখা বস্তু, অমূলক, this and that, various things of little value, something or other.

কিমান, *pron.* কেতেক, কেইটামান, পৰিমান বা সংখ্যা সোধা, how many? how much? how large? what price?

কিয়, *ad.* কেলেই, কিকাৰন, why? for what reason? on what account?

কিয়নো, *conj.* কাৰন, because, for.

কিৰকিৰিয়া, *a.* টান, গা নাইকিয়া, লাহি, hard, not friable, (as applied to soil;) stinted in growth.

কিৰন, *s.* ৰশ্মি, প্ৰকাস, দিপ্তি, a ray of light, a sunbeam, refulgence.

কিৰাঙ্গ, *s.* ৰঙ্গ, ধেমালি, আনন্দ, sport, pastime, play.

কিৰাট, *s.* ম্লেচ্ছ লোক, অসভ্য জাতি, কচাৰি জাতি, a savage, generally applied to the Cachari race.

কিৰিঙ্গা, *s.* মগনা হাঁতি, সৰু জাতৰ দাঁতাল হাঁতি, a species of small elephant.

কিৰিচ্, *s.* জোঙ্গাল খড়্গ এবিধ, a small pointed sword, a dagger.

কিৰিটি, কিৰিট, *s.* মুকুট, মুৰৰ ভুসন, a crown, a diadem, a tiara.

কিৰিৰিয়া, *a.* গানাইকিয়া, লাহি, slender, thin, small.

কিৰিলি মৰা, *s.* ৰৰকৈ হাই দিয়া বা হাঁহি উঠা, a scream or loud laughter.

কিৰ্তন, *s.* প্ৰচাৰ কৰা, গুন বৰ্নোআ, শ্ৰী সঙ্কৰে কৰা পুথি এখন, the act of singing the praises of any one, celebrating, chanting, proclaiming, preaching; the name of a shaster written by Shree *Hongkor* the founder of the *Maha Puruhia* sect.

কিৰ্তনিয়া, *s.* কিৰ্তন গোআ, a singer, a proclaimer, one who reads or chants the *Kirton.*

কিৰ্তি, *s.* সুখ্যাতি, জসস্যা, খ্যাতি, renown, celebrity, fame.

কিৰ্তিকা, *s.* নক্ষত্ৰ বিসেস, the name of a star.

কিৰ্তিম, *a.* মিচা, ভাঁজ দিয়া আভুআ ভঁৰা, fictitious, false, counterfeit.

কিৰ্তিমন্ত, *a.* জসস্যাৰন্ত, খ্যাতিমন্ত প্ৰসংসিত, renowned, illustrious.

কিৰ্তিমালি, *a.* ভাওনা কৰা, এপাহ মৰা, আভুআ ভঁৰা, deceitful, counterfeit; *s.* deceiving counterfeiting, imposing upon.

কিৰ্পিন, *s.* কিৰ্পন, কৰাইচ, দিব খাব নোআৰা, penuriousness, closeness.

কিৰ্পিনালি, *a.* কৰাইচালি, কিৰ্পনালি, stingy, miserly, parsimonious.

কিল, *s.* কিলাকুঁচিবে মৰা, a blow given with the elbow.

কিল্‌কিল কৰে, *ad.* সিলসিলিয়াকৈ বৰ্হা, পানিৰ বেগৰ সদ্দ, rapidly growing up tall and slim, flowing with a rippling sound.

কিল্‌কিলাই, *v.* পানিএ কিল্‌কিল সদ্দ কৰা, to flow with a rippling noise.

কিলাই, *v.* প্ৰহাৰ কৰি, কিল মাৰি, to beat, to strike with the elbow.

কিলাকিলি, *s.* মৰা মৰি কৰা, pugilism, striking back and forth.

কিলাকুঁচি, *s.* বাহুৰ মাজ গাঁঠি, the elbow.

কিলাকুঁচিয়া, *a.* চুকিয়া, চুক বৰ্হা, বেঁকা, elbow shaped, angular.

কিস্তি, *s.* দৰৰ পিহা পটা, ধন দিয়াৰ নিয়মিত কাল, a stone mortar, an instalment, money due at a particular time.

কিহেতু, *ad.* কি কাৰণ, কি নিমিত্তে, কেলেই, for what reason?

কু, *prefix.* কুচিত, বেয়া, অধম, bad, mean, contemptible.

কুঅভিলাস, *s.* বেয়া মন, মন্দ বাঞ্ছা, evil inclination, wicked desire, lust.

কুআচৰন, কুআচাৰ, *s.* বেয়া আচাৰ, দুষ্ট আচাৰ, অধৰম, wickedness, evil conduct, bad practices.

কুঁঅৰি, *s.* ৰানি, ৰজাৰ হৈনি, পটেষৰি, a queen, a king's consort.

কুঁঅলি, *s.* অন্ধকাৰ কৰি পৰা নিয়ৰ, a mist, a fog, haze.

কুঁআকুঁই, *a.* ধুঁআধুঁই, ধুঁঅলি কুঁঅলি, smoky, hazy, foggy.

কুঁচি, *v.* কোঁচখাই জোআ, পাচ হোঁহোঁকা মৰা, to shrink, to contract, to shrink back, turn back as in sudden fright.

কুঁচিয়া, *s.* সৰ্পাকাৰ জল জন্তু এবিধ, an eel.

কুঁজ, *s.* উঠঙ্গা পিঠি, a hump, a curvature of the spine, hump-back.

কুঁজা, *a.* কুঁজ থকা, উঠঙ্গা পিঠিয়া, চাপৰি কুবা মানুহ, curved, crooked, hump-backed, bowed over.

কুঁজা কেনা, *a.* পোকে বিন্ধি বেঁকা কৰা গুটি, fruit deformed by the boring of insects.

কুঁজি থেকেৰা, *s.* টেঙ্গা এবিধ, কুঁই থেকেৰা, a species of acid fruit.

কুঁআ, *a.* পানিত মাচ আদি গেলি গোন্ধোআ, পানি পিয়া, rotten, putrid, applied to stagnant water, or animals thrown into the water.

কুঁৱৈ লতা, *s.* লতা এবিধ, a species of creeping plant.

কুঁহকুঁহিয়া জৰ, *s.* অলপিয়া জৰ, পানি লগা জৰ, a slight fever occasioned by taking cold.

কুঁহি, *s.* কোমল পাত, মঞ্জৰি, কোঁহ, a young tender leaf.

কুঁহিয়াৰ, *s.* ইখু, গুৰ চেনিৰ গচ, sugar cane.

কুঁহিলা, *s.* পানিত হোআ বন এবিধ, a species of plant that grows in marshy places and from which mats are made.

কুঁহুলিয়াই, *v.* ভুকুকিয়াই, ফুচুলিয়াই, to deceive, to lure, to inveigle.

কুকথা, *s.* বেয়া কথা বা কৰ্ম, a bad word or action.

কুকৰ্ম, *s.* কুকৰ্ম, কুআচাৰন, বেয়া কাম, evil doing, wickedness, vice.

কুকৰ্মি, *a.* দুষ্কৰ্মী, হৰাকৰম কৰা লোক, wicked, profligate, dissolute.

কুকলঙ্ক, *s.* দুর্নাম, অপজস, বদনাম, obloquy, infamy, disgrace.

কুকাম, } *s.* কুচিত কাম, অকাজ, an evil deed, viciousness.
কুকার্জ, }

কুকামনা, *s.* কুঅভিলাস, বেয়া বাঞ্ছা, কুইচা, evil desire, lust.

কুকি, *s.* এবিধ পর্বতিয়া জাতি, বাঁহৰ ফুল তোলা পাত্র, পর্বতিয়া লোকৰ হোৰা, a mountain tribe of north Cachar Assam; a basket used by hill people for carrying burdens on the back, a small flower basket.

কুকিল, *s.* কুলি চৰাই, the Indian black cuckoo.

কুকুৰ, *s.* পোহনিয়া জন্তু বিসেস, বেৰৰ বেৰেটা ধৰা খুঁটি, a dog, a stake used in fastening the bottom of a partition.

কুকুৰসুতা, *s.* গচ এবিধ, a species of tree.

কুকুৰা, *s.* পক্ষি বিসেস, a gallinaceous fowl, a hen, a cock.

কুকুৰিকনা, *s.* গধুলি কনা, a temporary blindness at evening.

কুকুৰিকান, *a.* দেখিবলৈকে নোহোআ, not to be seen, found or obtained.

কুকুৰিবাহি, *s.* ঘন পোঁআতি, টুনি চৰাই আদিৰ জাক, frequently bearing young, a flock of small birds.

কুকুহা, *s.* পক্ষি বিসেস, খেৰৰ জুই উৰি জোআ, a species of small bird, bits of burning grass carried about by the wind.

কুখ্যাতি, *s.* কুজস, অখ্যাতি, দুর্নাম উঠা, dishonor, infamy, evil report.

কুগতি, *s.* দুখত পৰা, দুর্গতি, কুআচৰন, calamity, distress, misery, the coming to a bad end, evil conduct, wickedness.

কুঘ্রান, *s.* বেয়া গোন্ধ, দুর্গন্ধ, an offensive smell or odour, stench.

কুচ্‌কুচ, *s.* খজুৰতি, ধৰফৰ, an itching, restlessness, uneasiness.

কুচ্‌কুচিয়া, *a.* সাঁতিৰে নথকা restless, uneasy.

কুচি, *s.* সুতা তাহোনিয়া জন্ত্র, এবিধ বন গচ, a brush used by weavers to size a web in the loom, a jungle plant.

কুচিত, *a.* বেয়া, মন্দ, কুরূপ, evil, bad, abominable, ugly, deformed.

কুজাত, *s.* বেয়া জাত, আওজাত, a low caste, a bad sort or species.

কুজাতৰিয়া, *a.* অজাতি, দুষ্ট, বেয়া বিধৰ, base-born, inferior, bad.

কুট, *s.* পুথিৰ সাৰিৰ মাজত ৰোআৰ চিন, (. ।) a mark of punctuation.

কুটকুটনি, *s.* হাত ভৰিৰ জোৰাৰ সিৰত কামোৰা, a pain in the joints.

কুটকুটিয়া, *a.* খুটখুটিয়া, দন্দ লগাই থকা, quarrelsome, contentious.

কুটকুৱা, *a.* কুটুলা, বোন্দোৱা, short, dwarfed, stinted.

কুটনা, *s.* ভাঙ্গ কুটা গৰ, a block on which *bhang* is cut.

কুটনাট, *s.* টাটক নাটক, ফাঁকি, লগোআ ভঙ্গোআ, a mischief maker.

কুটনি, *s.* লগনিয়া, টুটকিয়া, মাছ এবিধ, চিন দিয়া মাৰি, a tale bearer, a whisperer, an instrument for ruling lines, a species of fish.

কুটসাল, *s.* অভিনপাতকি, জিনজাব নোআৱা, লোকে দেখিব নোআৱা, one who stirs up strife or is always at variance with others; *a.* odious, hateful, offensive to the sight.

কুটস্থালি, *s.* টুটকালি, নাৱদালি, a tale bearer, *Narod*-like.

কুটা, *s.* চিগা খেৰ, সৰকৈ কটা, a bit of straw, a small bit of anything; *a.* cut into small pieces, chopped.

কুটাচিঙ্গা, *s.* সমস্ত চিঙ্গা, নিচইকৈ এৱা, (*lit.*) the breaking in two of a bit of straw, *i. e.* complete separation, sundering, parting.

কুটি, *v.* সৰ সৰকৈ কাটি, হাঁহি উঠা, বা অর্থ বুজিব নোআৱা কথা, হাতৰ আঙ্গুলি নাইকিয়া তিৰি, নাঙ্গলৰ মুঠি, to cut into small pieces; *s.* a ludicrous story, a woman without fingers, the tip end of a plough handle.

কুটি কথা, *s.* খেমেলিয়া কথা, a ludicrous story or narrative.

কুটিল, *a.* কুচুটিয়া, কপটি, সৰল নাহোআ, বেঁকা, insincere, hypocritical, disingenuous, insidious.

কুটুম, *s.* মিতিৰ, লগা ভগা, a relative, a family, a kinsman, a connexion.

কুটুলা, *a.* কুটকুৱা, চুটি, short.

কুটুহ, *s.* কেটেৱা মাত, ইহ, gruffness, sharp retort.

কুঠ, *s.* কুষ্ঠ ৰোগ, পখৱা ৰোগ, the leprosy.

কুঠরি, *s.* খোঁটালি, কোঠা, an apartment, a room.

কুঠার, *s.* কটা ফলা অস্ত্র বিসেস, পৰসু, an axe, a battle axe.

কুঠি, *s.* চাহ আদি মাৰি থোআ ঠাই, গোলা ঘৰ, a factory, a shop, a house of merchandise.

কুঠিয়া, *a.* কুঠ কগিয়া, a leper; *a.* leprous.

কুঠুনি, *s.* কুঠ কগিয়া তিৰি, বুৰি মানুহক গালি পৰা মাত, a leprous woman, a term of abuse meaning indolent, torpid, inactive.

কুণ্ড, *s.* জগ্য জুইৰ সাল, গাঁত, a pit, a sacrificial pit, a pool.

কুণ্ডল, *s.* কঁৰিয়া, কানৰ ভূসন, an ear ring.

কুচিত, *a.* নিন্দিত, বেয়া, অসুৰনি, low, mean, ugly, uncomely, deformed, evil, despicable.

কুতর্ক, *s* মন্দ বিচাৰ, অন্যাই বাদানুবাদ, false reasoning, unsound argument.

কুতুহল, *s.* আনন্দ, ধেমালি, play, sport, pastime.

কুদর্শন, *s.* অসুভ দর্শন, an evil appearance, the sight of an evil omen.

কুদৃষ্টি, *s.* বেয়াকৈ চোআ, দেখিব নোআৰা, বেয়াৰে চোআ, imperfect vision, an evil look or desire, a look of disfavour or aversion.

কুনকি, *s.* চিকাৰি মাইকি হাঁতি, মাখুন্দি হাঁতি, a female decoy elephant.

কুনকুন, *s.* সৰু সন্দ, a low suppressed sound as of crying or singing, the twang or vibrating sound of a stringed instrument.

কুনকুনাই, *v.* গুনগুনাই, মনে মনে কন্দা বা গোআ, to utter a low suppressed or humming sound.

কুনাম, *s.* দুর্নাম, বেয়া নাম, a bad name, disrepute.

কুনিতি, *s.* মন্দ ৰিতি, বেয়া আচৰন, low or perverted morals.

কুন্তি, *s.* পাণ্ডু ৰজাৰ ভার্জ্যা, the wife of king Pandoo.

কুন্দ, *s.* ফুল এবিধ, a species of flower.

কুন্দমালতি, *s.* এবিধ বগা ফুল, the Indian jessamine.

কুন্দসাল, *s.* কাঠ কুন্দা জন্ত্র, a turner's lathe.

কুন্দা, *s.* নিগনি আদি ধৰা জন্ত্র, অপৰাধি মানুহৰ হাত ভৰি সুমাই কইদ কৰা বিন্ধা দিয়া কাঠ, a trap, stocks for confining criminals.

কুন্দাৰ, *s.* কুন্দৰ কাম কৰোঁতা, a turner.

কুন্দুআ, *a.* কুন্দেৰে চঁচা, সমান কৰা, turned; *s.* the act of turning.

কুন্ধচ, *a.* আগৰ্হি, কুচিত, বেয়া, ঘিনিত, repulsive, disgusting, hateful.

কুন্ধি, *s.* নাৱৰ খোটালি, a portion of a boat between two cross beams, a room in a boat.

কুপ, *s.* নাদ, দ গাঁত, a well, a reservoir of water.

কুপর্কিতি, *s.* দুষ্ট স্বভাও, বেয়া আচৰন, evil disposition or conduct.

কুপা, *s.* চপি, তেল থোআ সৰু পাত্র, a joint of bamboo or any small vessel for holding oil.

কুপিত, *a.* ক্রোধিত, খঙ্গাল, angry, wrathful, enraged, provoked.

কুপুত্র, *s.* অগিয়ান বা দুষ্ট পুত্র, বেয়া লৰা, a wicked or undutiful son.

কুপুরুস, *s.* বেয়া স্বভাৱেৰে মানুহ, an evil minded person.

কুবচন, *s.* নিন্দা বচন, গালি, abuse, obscenity, scurrillity.

কুবাট, *s.* আওবাট বিপথ, a wrong way, evil conduct.

কুবাসনা, *s.* বিপদ, দুর্দসা, ill fate, adversity, misfortune.

কুবিওআ, *s.* অস্ত্রেৰে কোব মৰা, আচাৰিহে মৰা, the act of striking a blow with a stick or some instrument; *a.* struck, smitten.

কুবুধি, *s.* বেয়া বুধি, কুআলচ, a perverted understanding, bad advice.

কুবের, *s.* ধনর অধিপতি দেৱতা, the Indian Plutus or god of wealth.

কুবেরহাৱ, *s.* কুপ্রৱর্তন, দুষ্ট আচাৱ, evil conduct, wickedness, vice.

কুভাৱনা, *s.* কুমতি, কুচিন্তা, evil thoughts, wicked desires.

কুম, *s.* কঁপালৰ ওপৰ ভাগ, ঘৰৰ মুখ আৰু পানি পাচৰ মাজ ভাগ, the frontal lobes of the forehead, the portion of a roof midway between the ridge-pole and the eaves.

কুমকুম, *s.* গন্ধ দ্রব্য, অকণ্টকা সুখ, a fragrant substance, ease, with কৰে living free from anxiety or trouble.

কুমটি, *s.* গালেৰে মাটি খনা কিট এবিধ, the name of an insect.

কুমটিয়া, *s.* হাতৰ তলুআৰ ৱ্যাধি বিসেস, a disease in the palms of the hands.

কুমতি, কুমন, *s.* দুর্বুধি, বেয়া মন, কুগ্যান, evil desire, evil inclinations, a wicked mind, an evil heart.

কুমন্ত্রনা, *s.* দুর্মন্ত্রনা, বেয়া বুধি, চল, evil advice, conspiracy, intrigue.

কুমন্ত্রি, *s.* দুষ্ট মন্ত্রি, an evil adviser, an intriguer.

কুমৰ, ৰাজ পুত্র, কোঁৱৰ, a prince, the king's son.

কুমৰ খুঁটী, *s.* মাজ পাচৰ খুঁটী, the post midway between the ridge pole and eaves of a house.

কুমৰধনি, *s.* অনেকটে গোট খাই ধেমালি কৰি হাই কৰা, an uproar, the tumult of a multitude assembled on any joyful occasion.

কুমলি, *v.* পানিত তিতি, কোমল কৰি, to soften by soaking in water.

কুমলিয়া, *a.* সৰু, কোমল, আপঁইতা, young, tender, soft, immature.

কুমাৰ, *s.* লৰা, কুম্ভকাৰ, a small child, a potter.

কুমাৰসম্ভৱ, *s.* কালিদাসে লিখা কাব্য এখন, a poem written by Kalidas.

কুমাৱনি, *s.* কুমাৰৰ তিৰি, এবিধ পোক, a potter's wife, a species of insect resembling a wasp.

কুমাৰ মাটি, *s.* চক গৰা মাটি, potter's clay.

কুমাৰি, *s.* বিয়া নিদিয়া বা সাধি বিয়া নোহোআ চোআলি, a virgin, a young girl.

কুম্পাচ, *s.* কম্পাহ, দিসবিদিস নিৰোপন ঠৰা জন্ত্র, a compass.

কুম্পানি, *s.* বেহেকআৰ সমাজ, এস সৈন্যৰ লেখ, a firm, persons united for trade, a division of a regiment of soldiers.

কুম্ভ, *s.* কলহ, কুম, একাদস ৰাসি, an earthern water-jar, the sign Aquarias.

কুম্ভকাৰ, *s.* কুমাৰ, চক গৰা, a potter.

কুম্ভিপাক, *s.* নৰক বিসেস, one of the hells of hindoo mythology.

কুম্ভিৰ, *s.* ঘঁৰিয়াল বিসেস, an alligator, a crocodile.

কুৰ্‌কুৰিয়া, *s.* হুদু এবিধ, a species of bird.

কুৰ্‌মুৰা, *s.* তাঁতৰ খুঁটি, a post of a native loom.

কুৱল, *s.* পল জাপি আদিৰ বাওসলি, ফুল এবিধ, a splint of bamboo bound on the edge of any braided work, a species of flower.

কুৱা, *s.* জাঁঠিৰ নাল, একোজা, the shaft or handle of a spear, a small bundle of fire wood, জুইকুৱা, a lighted bundle.

কুৱাও, *s.* সুনিবলৈ বেয়া ৰাও, any disagreeable sound.

কুৰি, *s.* বিংসতি, কোৰেৰে খানি, twenty; *v.* to hoe, to dig with a hoe.

কুৰিতি, *s.* কুনিতি, দুৰাচাৰ, a bad custom, an evil habit.

কুৰিয়া, *a.* কুগিয়া, ভাগত একুৰি থকা, কুৰি টকালৈ পোআ, having a chronic disease. a twentieth part, worth twenty rupees.

কুৰুআ, *s.* এবিধ মাচ ধৰা চৰাই, উজনিয়া বতাহ, a species of fish bird, a wind that blows up stream.

কুৰুআবাহি, *s.* এখন সত্ৰৰ নাম, the name of one of the leading hindoo religious establishments of Assam.

কুমকি কুকুকি, *v.* কাপৰ আদিৰ ভিতৰত হেঁচি হেঁচি সোমোআ, to nestle close to another.

কুৰুখেত্ৰ, *s.* কুৰুপাণ্ডৱৰ ৰনৰ থলি, the famous battle field of Kooroo Pandoo.

কুৰুচ্‌ কুৰুচ, *s.* পেটৰ বুকুৰ অলপ কামোৰনি, a slight pain in the breast or bowels.

কুৰুচা, *s.* কুৰুচিয়া, কাঁচি দৈ, milk slightly curdled; *a.* curdled.

কুৰুপ, *a.* বেয়া ৰূপ, আগৰ্হি, কুচিত, uncomely, deformed, ill favoured.

কুৰুলি, *s.* এবিধ বাদ্য, ফেঁচাৰ মাত, an instrument of music, the screech of an owl.

কুচুঁট, *s.* কপট, চল, অহিত কথা, craft, cunning, intrigue, hypocrisy.

কুচুঁটিয়া, *a.* কপটিয়া চলবাদি, হিংসক, crafty, cunning, deceitful.

কুৰ্তা, *s.* চোলা এবিধ, a loose native jacket.

কুবুধিয়া, *a.* দুবুধিয়া, বেয়া বুধি দিওঁতা, stupid, crafty, subtle; *s.* a bad adviser, rogue.

কুৰ্ম, *s.* কাচ, কচ্যপ, a tortoise.

কুৰ্মঅৱতাৰ, *s.* বিষ্ণুৰ দস অৱতাৰৰ দুতিয় অৱতাৰ, the second of the ten incarnations of Vishnoo in the shape of a turtle.

কুৰ্হি, *s.* এক মাচৰ নাম, a species of fish.

কুল, *s.* গোত্ৰ, জাত, বংস, family, race, tribe, lineage, caste.

কুলকর্ম্ম, *s.* জাতি ধর্ম, কুল ক্রিয়া, the religious rites and observances peculiar to any particular caste.

কুলকুলিয়াই, *v.* মুখত পানি লৈ ধোআ, to gargle.

কুলখ্যন, *s.* দুর্লখ্যন, বেয়া চিন, কুযভাও, an evil omen or sign; *a.* inauspicious, unlucky, ominous.

কুলখ্যনিয়া, *a.* বেয়া লখ্যনৰ মানুহ, দুভাসিন, ominous of evil.

কুল দেৱতা, *s.* ইষ্ট দেৱতা, the tutelar deity of a particular caste.

কুলিয়া, *a.* সজ কুলিয়া, of good lineage or descent, of good family.

কুলসিল, *s.* নিজ কুলৰ ধর্মত থকা, কুলৰ সজ আচাৰি, conduct by which the honor of a tribe, family or class is advanced.

কুলা, *s.* ধান চাউল জৰা পাত্র, সাপৰ ফেঁট, a fan for winnowing grain, the hood of a snake.

কুলাঙ্গাৰ, *s.* কুলাধম, বংসৰ মাজত নিন্দিত, conduct contrary to the rules of caste, a term of abuse.

কুলাচল, *s.* এক অসুৰৰ নাম, এটা পর্বতৰ নাম, the name of a powerful demon, name of a mountain.

কুলাচাৰ, *s.* কৌলিক আচাৰ, কুলধর্ম, the customs of a caste or family.

কুলাধম, *s.* বংসৰ মধ্যত অধম, one contemptable among his people.

কুলি, *s.* এবিধ কলা চৰাই, হজুআ, the Indian cuckoo, a coolie.

কুলিন, *a.* উত্তম বংস জাত, of high descent, noble, honorable, of a good family, belonging to the highest caste of Brahmuns.

কুলিয়া, *a.* জাত সম্বন্ধিয়া, জতিয়া, relating to caste.

কুস, *s.* হিন্দু মতে সাত দিপৰ এক দিপ, ৰামৰ এক পুত্র, ভগ্যত লগা এবিধ ত্রিন, one of the seven hindoo continents, name of one of the sons of Ram, a species of sacred grass used in religious ceremonies and sacrifices.

কুসল, *s.* কৈল্যান, সুখ, মঙ্গল, নিৰাপদ, happiness, welfare, safety, good fortune, prosperity.

কুসলি, *a.* কঁপালি, ভাগ্যৱান, সুখি, prosperous, happy, fortunate, lucky.

কুসাৰি, *a.* বিতুষ্ট, বেয়া লগা, আসন্তা, ক্রোধ, displeased, dissatisfied, discontented, reluctant, piqued, unwilling.

কুসাসন, *s.* কুসবনৰ আসন, a mat made of the *kuh* or sacred grass.

কুসাহ, *s.* মন্দ সাহ, আপদ ঘটনালৈ ভই ন কৰা, audacity, impudence, boldness, presumption.

কুসাহিয়াল, *a.* দুসাহসি, ভই নকৰা, audacious, presumptious.

কুসি, *s.* সৰু কোমা, a spoon shaped vessel used in religious ceremonies.

কুস্বভাব, *s.* দুর্মতি, বেয়া মন, কুমন, an evil disposition, a corrupt nature, depravity.

কুহু, *s.* কুলিৰ মাত, কুকু, the note of the Kuli or Indian cuckoo.

কুঁহুম, *s.* কনিৰ মাজত থকা হালধিয়া ভাগ, ফুল এবিধ, the yolk of an egg, the saffron flower.

কুহুম বুলিয়া, *s.* কুহুম ফুলেৰে বোলোআ, the colour of the saffron flower.

কুহুমিয়া, *a.* অলপ তপত, warm, tepid.

কুহুৰকুহুৰ, *s.* যনে কহাৰ সদ্দ, the noise of prolonged coughing.

কেইটা, *a.* লেখত কিমান, কেই জন, how many.

কেইবাটাও, *a.* অনেকটি, several persons or things.

কেঁউ কেঁউ, *s.* কেংকেং, কুকুৰৰ মাত, the yelping of a dog.

কেউটিয়া ঢোঁৰা, *s.* ঢোৰা সাপ, a species of snake.

কেঁও, *s.* কুঁহি, কোনো, a tender leaf or shoot; *pron.* any body, (with a negative) no one, nobody.

কেঁকনি, *s.* দুখৰ মাত, নৰিয়াত কেঁকোআ মাত, নেথনি, a groan.

কেঁকাই, কেঁকাই গেঁথাই, } *v.* কেঁকনি ধৰা, নেথাই, to groan, to moan, to grunt.

কেঁকুৰি, *a.* কুঁচি থকা, বেঁকা, সঙ্কোচিত, bent, bowed, curved.

কেঁকোআ, *s.* দুখ বা নৰিয়াৰ মাত, নেথোআ কেঁকনি, a groan, a moan.

কেঁকোজেঁকো, *ad.* জেনতেনকৈ, কোনো প্রকাৰে ভাৰ অনা, barely, after some sort or manner, at the utmost stretch of one's strength.

কেঁকোৰা, *a.* বেঁকা, ভাঁজ লোআ, কৰ্কট, নাৱৰ বাৰত দিয়া, বাঁহৰ চুঙ্গা, crooked, bent; *s.* a crab, a joint of bamboo attached to the sides of small boats to support the covers or roof.

কেঁকোঁৰাই, *v.* কোঁচাই, ভিৰ খুআই, to curve, to bend.

কেঁকোৰা কেঁকুৰি, *a.* ভেঙ্গুৰিয়া, বেঁকাবেঁকি, curved, crooked, bent.

কেঁকোৰা দোলা, *s.* অসম ৰজাৰ দোলা, বেঁকোৰা মাৰিবে দোলা, a royal sedan used only by the kings of Assam.

কেঁকোৰা বিচা, *s.* এবিধ বিচা, a poisonous reptile, the scorpion.

কেঁচ, *s.* বিহাত কতিয়া আক্রিতিৰে দিয়া ফুল, বেঁকা ফুল, oblique stripes in the border of a cloth.

কেঁচা, *a.* নপকা, নিসিজা, অবিবেচক, unripe, raw, uncultivated, stupid.

কেঁচাই খাতি, *s.* কালি দেবিৰ এক নাম, a name of the Goddess Kali.

কেঁচাই খোআ, *s.* কেঁচাই খাব পৰা বস্তু, খঙ্গত বলিয়া হোআ, anything that may be eaten raw or unripe; *a.* of ungovernable temper.

কেঁচাসাল, *a.* অবিবেচক মানুহ, বুজালেও নুবুজা, obstinate, self-willed, one who refuses to listen to others.

কেঁচি, *s.* কেঁচা বৰন, কাতি, a colour, a pair of shears or scissors.

কেঁচিয়া, *a.* দুই চুক হেঁকেৰা, কতিয়া, out of square, oblique, slanting.

কেঁচু, *s.* ভূমি লতা, মাটিত থকা দিঘল পোক এবিধ, the earth worm.

কেঁচুআ, *s.* পিয়াহ খোআ লৰা চোআলি, a babe, an infant.

কেঁচুমটা, *s.* কেঁচুএ তোলা মাটি, mud thrown up by the earth worm.

কেঁচুমুৰিয়া, *s.* অৰ্সৰোগ বিসেস, the piles or hemorrhoids.

কেঁচুসাপ, *s.* কেঁচুৰ নিচিনা এবিধ সাপ, মাটিসাপ, a species of snake resembling the ground worm.

কেঁচেলুআ, *a.* এধাপকা, এধাসিজা, half-ripe, half-cooked.

কেঁতকুৰি, *s.* চেৰেপা, দামদম, a species of flying insect.

কেঁতুৰি, *s.* হালধিৰ নিচিনা গচ এবিধ, a species of tree of light yellow colour.

কেঁতুৰিয়া, *a.* অলপ হালধিয়া বৰন, light yellow.

কেঁয়া, *s.* পাতত কাঁইট থকা গচ এবিধ, সদাগৰ, মাৰোআৰি দেসৰ বেপাৰি, a species of prickly shrub, a Marwari trader.

কেঁয়াবন, *s.* সিপাত আলু থকা বন এবিধ, a species of coarse grass.

কেঁৰা, *a.* বেঁকা, একলিয়া, কাতি, aslant, sloping, oblique, one sided.

কেঁৰাকেঁৰি, *a.* বেঁকাবেঁকি, পকোআপকি, turning this way and that, glancing to and fro.

কেঁৰাচকু, *s.* বেঁকা চকু, একলিয়া চকু, squint eye, squinting.

কেঁৰাচকুআ, *a.* বেঁকা চকু থকা, একলিয়া চকুআ, squint eyed.

কেঁৰি টেকেলি, *s.* ডিঙ্গি দিঘলিয়া সৰু টেকেলি, a small long necked earthern jar.

কেঁৰু, *s.* কৰ্নভুসন, কানৰ অলঙ্কাৰ, an ear ornament.

কেঁহেৰু, *s.* ত্রিন এবিধৰ পমৰ মূল, a species of esculent root.

কেংকেং, *s.* কুকুৰে দুখ পাই চিয়ৰা মাত, the cry of a dog when beaten.

কেংকেচিয়া, *a.* সদাই কথাৰে খঙ্গ কৰি থকা, কিটকিটাই থকা, teasing, vexatious, annoying, troublesome.

কেচেমাকেচেম, *a.* কেঁচা মঙ্গহৰ গোন্ধৰ দৰে, having the smell of raw fish or meat.

কেচেৰ, *s.* কেঁচা গুটি আদি চোৰোআৰ সৱদ, the noise made by the teeth when eating hard or unripe fruit.

কেচেৰু, *s.* এৰি পলুএ পাত খোআ গচ এবিধ, a species of tree the leaves of which are sometimes used for feeding silk worms.

কেচেলাকেচেল, *s.* কঁকাল লৰাই বেঁকাকৈ খোজ কৰা, the swaying the body as under a heavy load or from diseased limbs.

কেট্‌কেটিয়া, *a.* চোবাই ভাঙ্গিব নোঅৰা টান বস্তু, কটুকৈ মতা, জেঙ্গেৰা, hard to break with the teeth, peevish, fretful.

কেট্‌কেটোআ, *s.* খিঙ্গখিঙ্গোআ, খঙ্গেৰে দোস ধৰি থকা, scolding, finding fault.

কেটাইজেঙ্গেৰিয়া, *a.* অলপতে খঙ্গ উঠা মানুহ, কেটেৰিয়া, কেটাইজেৰিয়া, irritable, peevish, cross, fretful, snappish.

কেটেৰজেঙ্গেৰ, *s.* টেঙ্গা মাত, টান মাত, crossness, angry speech.

কেটেৰা মাত, *s.* খঙ্গৰ মাত, a sharp angry way of speaking.

কেটেলা, *a.* হাৰ চাল থকা, lean, thin in flesh.

কেটেলা পহু, *s.* এবিধ জন্তু, a porcupine, a hedgehog.

কেটেহা, *s.* আঁহিয়া গোন্ধোআ, disagreeable odour of animals or of urine or of the body unbathed, any rank smell.

কেত্‌কেতোআ, *s.* পানি ঘোদালি থকা, পানি বোকা কৰা, the act of roiling or rendering turbid by stirring up the dregs &c.

কেতখনি, *s.* কেতেটি, কেতবোৰ, some, a part, a portion.

কেতসন্ধানে, *ad.* কাচিত, অলপতে, lacking but a little, narrowly, barely.

কেতিয়া, *ad.* কোন সময়ই, কাহানি, when?

কেতিয়াও, *ad.* কোনো সময়তো, (with a negative) never, at no period.

কেতিয়াবা, *ad.* কাহানিবা, কোনো সময়ত, sometimes, at some time.

কেতু, *s.* নৱ গ্ৰহৰ সেস গ্ৰহ, the ninth planet.

কেতুটি, *a.* কেত্‌বোৰ, কেত্‌খনি, few, a little.

কেতেক, *a.* কিমান, কেতেখনি, how much? how many?

কেতেইকঁঠাল, *s.* মাটি কঁঠাল, the pineapple plant.

কেতেকি, *s.* এবিধ সুগন্ধ ফুল, এবিধ চৰাই, a species of fragrant flower, a bird.

কেতেৰিয়া, *s.* একে কথাকে কৈ থকা, কথা নিচিগা, the reading the same thing over and over, repetition.

কেতো, *a.* কোনো, কেত্‌বোৰ, some.

কেদাৰ, *s.* সিৱৰ থান, তিৰ্থ খেত্ৰ, a shrine of Hiwo.

কেনকেন, *s.* নেৰাকৈ বৰখুন দিয়া, লৰাই ঠেহ লাগি কান্দি থকা, the sound of a constant dropping of rain or crying of a child.

কেন্‌কেনিয়া, *a.* অলপ্ অলপকৈ বৰখুন দি থকা, continuous, applied to rain or any continuous sound of dropping.

কেনকেননি, *s.* লৰা চোআলিএ সদাই কান্দি থকা, a continual crying.

কেনা, *s.* পোকে ধৰা, মোৰ নলগা, fruit bored by insects, a mistake in weaving or platting.

কেনা লগা, *s.* মোৰ নলগা, কথাত খোঁচৰ খোৱা, a mistake made in weaving or braiding, so that the proper figure or regular order attempted is not preserved, a mistake in speaking.

কেনি, *a.* কোন পোনে, কোন দিগে, which way?

কেনিও, *a.* এপোনেও, কোনো পোনেও, no way whatever.

কেনিবা, *a.* কোনোবা ফালে, somewhere, in some way.

কেনে, *ad.* কি ৰূপ, কেনেকুৱা, how, in what condition, in what way.

কেনেকৈ, *ad.* কি দৰে, কি ৰূপে, how, by what means.

কেনেবা, *a.* বেয়া লগা, অসোভা, একজেতিয়া, bad, disagreeable.

কেনেবাকৈ, *ad.* কোনো ৰূপে, কোনো উপায়েৰে, somehow, in some way.

কেনেৱিয়া, *a.* ঘাত সুনিব নোৱৰা, কেনকেনাই উঠা, nervous, irritable.

কেন্দাই, *v.* অলপ দুখতে কন্দা, to whimper, to whine.

কেন্দু, *s.* এবিধ গছ, a tree producing a gum used in calking boats.

কেন্দ্ৰ, *s.* চিদ্ৰ, কাহিনি, পৃথিবিৰ বা গোলাকাৰ বস্তুৰ দুই মূৰ, a fault, a stigma, the north and south poles.

কেপ, *s.* পেঙ্গ, a two pronged contrivance made of two bamboos, used in raising timbers, or supporting a heavy body.

কেপ্‌কুৱা, *s.* ৰজাৰ বহা আসন, *a* নিচ, কেলেহুৱা, a cushioned seat, used only by the king and his nobles, a person without house, friends or means of support.

কেপাকানি, *s.* ফটা কানিত লিপি থোৱা আফুৰ এঁঠা, a kind of opium.

কেৱ্‌কেৱনি, *s.* সৱহকৈ বলকি থকা, loquacity, idle talk, palaver.

কেৱ্‌কেৱাই, *v.* কৱকৱাই থকা, বলকি, to talk, to prate, to be loquacious.

কেমটাই, *s.* বনৰো পহু, এবিধ মাছ বাকলিয়া পহু, a species of land animal that has scales like a fish.

কেৱ্‌কেৰ, কেৱকেৰ্‌নি, *s.* কুঁহিয়াৰ সাজ আদিৰ সৰদ a creaking sound.

কেৱ্‌কেৰিয়া, *a.* টান, কটুৰ, নিৰস, hard, dry, without moisture.

কেৱ্‌জেৰ, *s.* দৰ ভাৱত কম বেচ কৰা, a bantering about the price of anything.

কেৱ্‌মেৰ, *s.* বেঁকাবেঁকি হোৱা, সাপ আদিৰ গতি, a tortuous motion, as of a snake.

কেৱামতালি, *a.* দম্ভালি, অৱস, boastful, independent, self willed.

কেৰনিয়া, *a.* কেৰোনে বিন্ধা, চিদ্ৰ থকা, bored by insects, faulty.

কেৱেক, *s.* দুআৰ আদিৰ কেৱ্‌কেৱিয়া সৱদ, a creaking sound.

কেৱেচ, *s.* জোৱাৰ মাজত অকস্মাত বিস উঠা, a pain in the joints, a cramp, a spasmodic affection of some part of the body.

কেৱেচিয়া, *a.* বেঁকা, ঢলিয়া, টেৱিয়া, slanting, oblique.

কেৱেচি, *a.* এধা বনৱিয়া, half tamed.

কেৱেয়া, *s.* ভেৱোন, নাও বা ঘৱৰ বেচ, hire, rent.

কেৱেলা, *s.* কেৱোলা, পাচলি বিসেস, a well known vegetable.

কেৱেলুআ, *s.* এস ঠেঙ্গিয়া পোক, a hundred legged worm.

কেৱোন, *s.* কাঠ খোৱা পোক এবিধ, a species of insect, an excrescence on a tree caused by the boring of an insect.

কেলিকেন্দেলি, *s.* ৰঙ্গ ধেমালি, লাহে ধিৰে, sport, play; *ad.* slowly, surely.

কেল্‌কেলনি, *s.* কাকৰ মাত, আগ গুৰি নোহোআ কথা, বলকনি, the cawing of crows, words without meaning, idle talk.

কেল্‌ফেদ, *s.* লেতেৰা, কথা কব নজনা, a person of offensive habits; *a.* untidy, unclean, foolish, stupid.

কেলেই, *ad.* কিয়, why? for what reason?

কেলেংখা, *s.* জহ জগৰ, লেঠা, the involving one's self in difficulty.

কেলেস, } *s.* দুখ, জাতনা, distress, suffering, affliction.
ক্লেস, }

কেলেছুআ, *a.* লোকৰ ঘৰত চাপি থকা, নিজ মাটি ভেঁটি নাইকিয়া মানুহ, indigent, dependent on others.

কেলৈবা, *a.* কি সকামে, কি হেতু, why? wherefore?

কেৱল, *ad.* অকল, মাত্ৰ, only, merely, simply.

কেৱলিয়া, *s.* ডঙ্গুআ ভকত, উদাসিন, an ascetic, a religious recluse, a disciple of shri *Honkor* head of the Mahá Puruhiá sect.

কেৱাৰ, *s.* বন্দিকাম, গেৱাৰ, চাকৰ, menial service, any low occupation.

কেৱাৰি, *a.* কটুৰ, সাৰ নাইকিয়া, not mellow or friable, exhausted by cultivation as applied to land.

কেস, *s.* মুৰৰ চুলি, the hair of the head.

কেসবেস, *s.* চুলি ভালকৈ মেলাই ধুন কৰা, a tress of hair, a ringlet.

কেসৰ, *s.* ফুলৰ পাহিৰ মাজৰ মঞ্জৰি, the stamen of a flower.

কেসৰি, *a.* সিংহৰ দৰে গলধনত চুলি থকা, shaggy, having a mane.

কেসৱ, *s.* বিষ্ণু, a name of Vishnoo.

কেহা, *a.* অলপ তিতা, বিৱস হৈ বেয়া লগা, astringent, harsh to the taste.

কেহেটা, } *a.* কেহা লগা, astringent, bitterish, harsh tasted.
কেহেটি, }

কেহেলাই, কেহেলিয়াই, } *v.* তৰঙ্গাই, ধুন লগাই, to loiter in doing or obeying.

কেহেলৈ, *ad.* কোন ঠাইলৈ, কলৈ, whither? to what place?

কৈ, *v.* to say, to speak, to tell, to declare.

কৈতপ, *s.* খঙ্গ, ক্রোধ, কপট, a grudge, secret ill will, hate.

কৈলাস, *s.* সিৱৰ থকা ঠাই, সিৱপুৰি, the fabled abode of Hiwo.

কোঁঅৰ, *s.* কুমৰ, ৰাজ পুত্ৰ, a king's son, a prince.

কোঁচ, *s.* বুকুৰ কাপৰ কোঁচাই জোলোঙাৰ দৰে ধৰা, জাত এবিধ, the gathering together of the ends or sides of a shoulder cloth to receive anything, a caste or division of people.

কোঁচ খোআ, *a.* চুঁটি হোআ, shrunken, contracted, drawn together.

কোঁচাই, *v.* কোঁচ খাই, চপাই, to gather in folds, to plait.

কোঁটা, *a.* আঙ্গুলি হিন মানুহ, destitute of fingers.

কোঁঠ, *s.* গৰ বান্ধি সেনা থকা ঠাই, a fort, a fortification.

কোঁহ, কোঁহা, } *s.* মৌৰ ৰহ ঘৰা, মাজৰ গুপুত বা কোমল ভাগ, গজালি, honey comb, a fruit or seed in two or more lobes, a tender sprout, a shoot.

কোঁহকাল, *s.* দন্দবাদ, হাই উকমি, কেলেংখা, contention, discord.

কোঁহাকোঁহি, *a.* ভালকৈ নপকা, ভালকৈ নিসিজা, half ripened, half cooked.

কোকমোক, *s.* অতি পুৱা, প্রাতস, the early dawn.

কোকাই, *v.* লেনিয়াই, কাৰো কৰি, to teaze, to importune, to entreat.

কোকানলে, *s.* পানি বেগেৰে বৈ থকা, অতি বেগেৰে থিয় হৈ পানি পৰা, the rapid flowing of water as from a spout or a break in an embankment, a purging from the bowels.

কোকিল, *s.* কুলি চৰাই, the Indian cuckoo.

কোকোহা, *a.* আসকত, দুৰ্ব্বল, খিন, emaciated, lean, shrivelled.

কোঙ্গা, *s.* হাত ভৰিৰ আঙ্গুলি মোটোকা খাই থকা, a disease of the toes and fingers caused by the contraction of the muscles.

কোচাকোচ, *s.* লেচেৰা লেচেৰ, মুঠামুঠা, the gathering up in clusters, or binding in bundles or separate tresses.

কোটকুৰি, *s.* বনৰিয়া মুগা পোক পলু, a species of wild silk worm.

কোটকোৰা, *s.* টেঙ্গা এবিধ, a species of tree and its fruit.

কোটৰ, *s.* খোৱোঙ্গ, ধোন্দ, পৰ্ব্বতৰ গুহা, a hollow in a tree, a cave.

কোটাই জামু, *s.* সৰু জামু এবিধ, a species of fruit.

কোটাইআঙ্গন, *s.* বনৰিয়া সৰু বেঙ্গেনা এবিধ, a species of the egg plant.

কোটি, *v.* এন লক্ষ, দহ নিজুত, ten million, a crore.

কোটোহা, *s.* এবিধ ঘন গাঁঠিয়া বাহ, a species of bamboo.

কোঠা, *s.* সৰু সৰু খোটালি, a small room, an apartment.

কোঠাকোঠা, *s.* খোঁটালি খোঁটালি, separate sections or apartments.

কোত, *s.* চকুৰ ৰোগ, a disease of the eye.

কোতঘৰ, *s.* বন্দিসাল, a prison for criminals before trial.

কোতমনি, *s.* সোন ৰূপৰ মিহিকৈ কৰা সৰু মনি, ফুটি মনি, তিৰোতাৰ অলঙ্কাৰ বিসেস, a small kind of bead.

কোদো, *s.* বিসাল কলা পতঙ্গ এবিধ, a hornet.

কোদোআ, *a.* খঙ্গ দৃষ্টি, মেঘ ওলোমোআ, angry visaged, frowning, dark, cloudy.

কোন, *s.* চুক, কোনা, মানুহক সোধা, কোন জন, a corner; *pron.* the interrogative who?

কোন কোন, *pron.* নে দেখা নজনাকৈ সোধা, who or which of several persons or things.

কোনাকোনি, *ad.* চুকিয়াচুকি, cornerwise, diagonally.

কোনো, *pron.* কেও, এটাও, some, some one, any one, when used with a negative particle it signifies no one, nobody.

কোনো কালে, *ad.* কেতিয়াও, কদাপিও, (with negative) never, at no time.

কোনো কোনো, *ad.* দুই এক, several, a few.

কোনোবা, *pron.* নিচিনা নজনা মানুহ, some one, somebody.

কোন্ধ, *s.* চিন মাত্র, আৰ্জা, a rough model, an outline.

কোন্ধা, *s.* কোচা, পোলা, a bundle of sticks, reeds or sugar cane.

কোন্ধোআ, *v.* চিন মাত্র কষা, আকৃতি মাত্র কৰা, to fashion, to model, to shape, to reduce to proper size.

কোপ, *s.* ক্রোধ, খঙ্গ, anger, rage.

কোপাল, *a.* খঙ্গাল, angry, cross, wrathful.

কোপিত, *a.* খঙ্গাল, ক্রোধিত, wrathful, furious, raging.

কোব, *s.* বেগ, অস্ত্র আদিৰ কোব, ঘা মৰা, a rapid motion, a blow.

কোৱা, *s.* বেৰত বন্ধা থিয় কামি, a perpendicular support to a partition.

কোৱাই, *v.* হাঁতুৰি আদিৰে পিটা, আচাৰিৰে মৰা, to strike, to beat, to hammer, to flog.

কোৱাকুবি, *ad.* তৰাতৰি, খৰখেদা, বেগাবেগি, quickly, rapidly, swiftly.

কোৱাল, *a.* বলি, কাটন, খৰতকিয়া, বেগি, strong, skillful, swift.

কোমল, *a.* ঢিলা, মৃদু, থুহথুহিয়া, soft, gentle, tender, mild.

কোমল চাউল, *s.* জলপনিয়া চাউল, তিয়াই চোৱোআ চাউল, a kind of rice that is eaten without cooking.

কোমলোৱা, *a.* কোমল কৰা, softened; *s.* the act of softening.
কোমোৱা, *s.* লতা এবিধৰ গুটি, পাচলি বিসেস, a species of pumpkin.
কোৱ, *s.* কোদাল, মাটি খনা অস্ত্ৰ বিসেস, ৰোগ, a hoe, disease in general.
কোৱকোৱাই, *v.* পেটে গজা, ভেঁকুলি আদিৰ মাত, to croak, to rumble, to utter a low harsh sound as a frog, or the bowels.
কোৱা, *s.* সাঙ্গি ভাৰ, কোৱেৰে খনা, a heavy load carried by poles on men's shoulders; *a.* hoed, dug over.
কোৱাই, *v.* কোৱেৰে খনাই, to dig.
কোৱান, *s.* মচলমানৰ শাস্ত্ৰ, ফোৰ্কান, the Koran.
কোৱোক, *s.* ক্ৰোক, ৰাজ আজ্ঞাৰে ঘৰৰ সম্পত্তি লোৱা, a legal attachment of property.
কোৱোকা, *s.* নাৰিকলৰ খোলা, a ladle made of the cocoanut shell.
কোৱোকানি, *s.* খলা ৰমা হাবি, কোৱোতা কুকচি মাটি, a dense uneven jungle, undulating ground.
কোৱোটাকুকটি, *a.* এখ চাপৰ, খলাৰমা, uneven, undulating.
কোৱোলা, *a.* একাৰি, পৰলিয়া, only partially cleaned from the husk.
কোৰ্কোৱনি, *s.* পেটৰ গাজনি, ভেঁকুলিৰ মাত, a croaking, rumbling.
কোৰ্হাল, *s.* কোৰ্হাল, হাই, অনেকৰ মাত, the noise of a crowd of people.
কোৰ্হোনা, *s.* ধান আদি চপোআ কাঠৰ পাত্ৰ, কোৱৰ নিচিনা বস্ত, an implement for gathering up and spreading grain to dry.
কোল, *s.* লোৰ ওভোতা জোঙ্গ, চেপা আদিত দিয়া মাচ ৰখা জন্ত্ৰ, a barbed spear, a sort of bamboo fish trap.
কোলঠি, *s.* চিতল আদি মাচৰ পেটৰ তল ভাগ, the belly part of a fish.
কোলা, *s.* কোস, বহি আসন পতা, the lap, applied also to the hip or side on which the natives carry children.
কোলাকুলি, *s.* ইটে সিটে সাৱটাসাৱটি কৰা, a mutual embracing.
কোলাহল, *s.* হাই, কোৰ্হাল, a tumultuous noise.
কোৱা, *ad.* বোলা, কোআ, কাউৰি, said, spoken, uttered; *s.* a crow.
কোৱাথ, *s.* নানা বিধ ঔসধ গোটাই সিজোআ পানি, ক্বথ, a decoction.
কোৱাৰি, *s.* মুখৰ দুই চুক, the corners of the mouth.
কোৱামোআ, *s.* ধুঁঅলি কুঁঅলি, চাৰিও ফালে কলা হৈ থকা, haziness.
কোস, *s.* দাঁতি, ওচৰ, কাস, nearness, proximity, side, edge; *a.* near, close, at hand.
কোসৰকটা, *s.* দাঁতি কটা the trimming off of an edge of anything.
কোসা, *s.* পূজাৰ জলাধাৰ, a sacrificial vessel.
কোষ্ঠি, *s.* জন্ম পত্ৰিকা, সোঁআৰনি, a horoscope.

কৌটাল, } s. দন্দ, খৰিয়াল, contention, disturbance, strife.
কৌটালি, }

কৌতুক, s. ৰহস্য, ৰঙ্গ, ধেমালি, a spectacle, show, fun, sport.

কৌতুকিয়া, a. ৰঙ্গুআল, ধেমেলিয়া, jocose, sportive playful.

কৌমুদি, s. জোন, এক পুথিৰ নাম, the moon, the rays of the moon, an astronomical book of the Hindoo.

কৌস্তুভ, s. সাগৰ-মথনত পোআ বিষ্ণুএ পিন্ধা মনি, a breast jewel worn by Vishnu at the churning of the ocean.

ক্রন্দন, s. কন্দা, বিলাপ, বিনাই কন্দা, weeping, crying, lamentation, wailing.

ক্রম, s. গতি, এটাৰ পৰা আন এটালৈ, order, succession, a series.

ক্রমাগতিক, a. ক্রমে ক্রমে in order, in succession; ad. consecutively.

ক্রমে ক্রমে, ad. লাহে লাহে, ক্রমাগত, gradually, successively.

ক্রই, s. কিনা, a purchase.

ক্রইবিক্রই, s. কিনা বিকা, বেপাৰ, বানিজ্য কৰম, trade, commerce.

ক্রান্তি, s. একৰাৰ তিনি ভাগৰ এভাগ, the third part of a cowry.

ক্রিডা, s. ধেমালি, বিহাৰ, কেলি, ৰতি, play, a game, wantonness.

ক্রিষ্ণ, a. কলা, নিল বৰন, নাৰায়ন, black or a dark blue; s. Krishna.

ক্রিষ্ণপখ্য, s. এস্কাৰ পখ্য, জোন খ্যাই হোআ সময়, the wane of the moon, the fortnight of the moon's decrease.

ক্রিত, a. কৰা, কৰম কৰা, made, done, performed.

ক্রিতগ্য, s. উপকাৰ মনা, সলাগ লোআ, gratitude, thankfulness

ক্রিতাঞ্জলি, s. কৰজোৰ, হাত জোৰ, the joining the hands in supplication.

ক্রিতান্ত, s. সকলো কামৰ সেস কৰোঁতা, জম, the universal destroyer, Jom the fabled regent of death.

ক্রিতার্থ, a. ক্রিত কার্জ, কর্ম সাম্‌ফল, successful, prosperous.

ক্রিতিকা, s. ত্রিতিয় নখ্যত্র, the third of the stellar mansions, the Pleiades.

ক্রিত্রিম, } a. ভাওনা, ভাঁজ, আভুআ ভঁৰা, feigned, counterfeit, alloyed,
কির্তিম, } artificial.

ক্রিপন, a. কিপ্পিন, চিকটা, খৰচ কৰিব নোঅৰা, miserly, penurious.

ক্রিপা, s অনুগ্রহ, কৰুনা, দায়া, grace, mercy, favor, good will.

ক্রিপাদৃষ্টি, s. মৰমকৈ চোআ, পূতৌ কৰা, a gracious look, a look of favor or of pity.

ক্রিপানিধি, s. ক্রিপাসাগৰ, ক্রিপাসিন্ধু, the sea of mercy.

ক্রিপামই, a. দায়ামই, কৰুনামই, merciful, gracious.

ক্রিপালু, a. দায়ালু দায়াজুক্ত, মৰমিয়াল, pitiful, merciful, gracious.

ক্রিপাসন, *s.* কৰুনাসন, অনুগ্রহৰ আসন, the mercy seat.

ক্রিমি, *s.* পোক, পেলু, কেঁচু, a worm, a maggot, an earth-worm.

ক্রিয়া, *s.* কৰম, বন, কাৰ্য্য, জাগজগ্য আদি কৰ্ম, an act, a deed, a work, the performance of a religious rite or ceremony.

ক্রিস, *a.* খিন, চেৱেলা, lean, thin, wasted, emaciated.

ক্রিসক, ক্রিসিয়ক, *s.* খেতিয়ক, হালোআ, চহী, a cultivator, a farmer, a husbandman, a peasant.

ক্রিসি, *s.* খেতি, সহ, cultivation, agriculture, husbandry, tillage.

ক্রুৰ, *a.* নির্দয়া, কাঠচিত, নিমৰমিয়াল, cruel, pitiless, hard-hearted.

ক্রোস, *s.* চাৰি ডাঁৱৰ বাট, চাৰি হেজাৰ হাত পৰিমিত, a measure of distance equal to four thousand cubits or nearly nine furlongs.

ক্রোধ, *s.* খঙ্গ, কোপ, anger, wrath, fury, rage.

ক্রোৰ, *s.* কোটি, এস লখ্য, ten millions, a crore.

ক্লান্ত, *s.* সুমজুক, ভাগৰুআ, ক্লান্ত, weariness, languor.

ক্লান্তজুক্ত, *a.* ৰৱ ভাগৰুআ, মৰাৰ দৱ হোআ, হেৰাথৰিয়া, weary, languid.

ক্লিৰ, *s.* নপুংসক, ত্রি পুৰুসৰ চিন হিন, neuter, a hermaphrodite.

ক্লেস, *s.* ৰৱ দুখ, জাতনা, পীড়ি, distress, affliction, suffering.

ক্লেসদায়ক, *a.* দুখ দিওঁতা, afflicting, distressing.

কচিত, *ad.* কাচিত, কেতিয়াবা, কদাচিত, sometimes.

কাথ, *s.* ঔসধৰ সিজোআ পানি, a decoction.

খ

খ, খকাৰ, আকাস, সুন্য, the aspirate *kh*, sounded uniformly like *kh*, as in the compound word *brickhouse*. It is often incorrectly pronounced like *h*; the sky, the atmosphere.

খই, *s.* খাই, অলপ অলপ চুকুআ, wasting, wearing away by attrition.

খঁক, *s.* ৰৱ ভোক, হেপাহ, excessive hunger or desire.

খঁকুআ, *a.* ভুকিয়া, লুভিয়া, বাখ্যস, voracious, gluttonous, covetous; *s.* a glutton, a gormandizer, avariciousness.

খঁটাসুৰ, *s.* দুৰ্জন, অতি দুষ্ট, এক অসুৰৰ নাম, fiendish, devilish; *s.* the name of a demon.

খঁতিৱা, *s.* ঠিক দিয়া, নিয়মৰ বেলা, a fixed or appointed time.

খঁৱখাই, *v.* খঁৱ মাৰি, লুটি খাই, to turn summerset.

খঁৱ মৱা, *s.* খঁৱ খোআ, মুৰ ওভোতাই বাগৱা, a tumbling over, turning summerset; *a.* turned topsy turvy, inverted.

খঁৱা, *a.* আগ চিগা, লঠা, ডিঙ্গি নোহোআ খালৈ, topped, having the end cut or broken off; *s.* a species of narrow mouthed basket.

খঁৰামুৰা, *a.* আগ মুৰ কটা, mutilated, cropped, lacking the top or end.
খঁৰিয়া, *s.* চিতল মাচৰ পোআলি, a species of fish.
খকজা, *a.* খগজা, অসহজ অনভ্যাসি, unaccustomed to, unpracticed.
খকন্দ, *s.* কন্দল, ত্রিখ্য এবিধ, contention, a species of tree.
খক্মকৈ, *ad.* খচমচকৈ, অতি খৰ্খেদাকৈ, confusedly, hurriedly.
খক্মকাই, *v.* লৰালৰি কৰি, বেগাবেগি কৰি, to do quickly or confusedly, to start suddenly.
খকৰমকৰকৈ, খকা মকা, *ad.* আগ গুৰি নোচোআকৈ, in a bungling confused manner, rashly, without caution.
খকৰাই, *ad.* ঘুপুৰাই, বেগাই, একেবেলিএ, rapidly, quickly, suddenly.
খকৰামুকুটি, *s.* হাত মুঠি মাৰি গালত মৰা, the act of smiting on the cheek with a clenched fist.
খকাখুন্দা, *s.* দন্দ হাই, খুঁটিয়াখুঁটি, contention, quarrelsome speech.
খকাৰ, *s.* খ বর্ন, the letter খ, or its sound.
খগজা, *s.* আখজা, খকজা, অনভ্যাস, a little wanting, not perfect.
খঙ্গ, *s.* ক্রোধ, কোপ, anger, wrath, sharpness.
খঙ্গাল, *a.* খঙ্গ থকা, ক্রোধি, কোপজুক্ত, angry, wrathful, cross.
খচক, *s.* ভৰিৰ গচকা, খোজ দিয়া, a footstep, or impression of the foot.
খচকা, *a.* গচকা, ভৰিৰে ফেনেকা, trampled under foot, trodden.
খচকি, *v.* গচকি, ভৰিএৰে মোহাৰি, to trample, to mix by treading.
খচ খচ, খচ্ খচনি, *s.* চকুত কুটা আদি পৰি দুখ দিয়া, বন আদি কৰোঁতে তত নিদিয়া, an itching irritating sensation, as from a mote in the eye, annoyance, irritation.
খচ্খচ্ কৰে, *ad.* আগ গুৰি নোহোআকৈ কৰা বা কোআ, বালিৰ দৰে লগা, doing or saying things without regard to consequences.
খচ্খচাই, *v.* খচ্খচোআ, to itch, to annoy, to irritate.
খচ্খচিয়া, *a.* বালি জেন লগা, rough, hard, uneven to the touch.
খচ্মচকৈ, *ad.* খৰখেদাকৈ, খপৰ জপৰকৈ, quickly, expertly.
খচা, *a.* আটুট, ভৰিএৰে ফেনেকা, full, not deficient, mixed by treading.
খচি, *v.* গৰকি, মোহাৰি, to tread, to mix by treading, to trample.
খচিকটা, *s.* একো নেৰাকৈ সমুলি কটা, the act of clearing or cutting away entirely, cropping the top and branches.
খচি খোআ, *s.* একো নেৰাকৈ খোআ, eating every thing set before one, eating to the full.
খজতি, *s.* খজুৰতি, গাৰ বিজ বিজনি, an itching sensation.
খজা, *a.* এফাল নপকা, সম্পুর্ন নোহোআ, imperfect, half.

খজিনা. *a.* তৰহ বিচাৰি ঠেহ ধৰা, fastidious, notional, particular.
খজুঅতি, *s.* খজতি চোআ, see, খজতি.
খজুআ, *a.* খজতি ধৰা, scratching slightly.
খঞ্জৰি, } *s.* বাদ্য এবিধ, বালিমাহি চৰাই, a musical instrument,
খঞ্জৰিট, } a species of bird.
খটখটি, *s.* সিল, কাঠ, বা ইটাৰ জখলা, a flight of steps.
খটখটিয়া, *a.* সুকান, টান, dry, hard.
খটবাহু, *s.* নেবানেপেৰা, বাবতি, doing or giving reluctantly.
খটা, *s.* খাটনি কৰা, ভক্তি কৰা, serving, doing, rendering religious homage.
খটিয়াই, *v.* ঘনে ঘনে কৈ থকা, to urge, to command again and again.
খণ্ড, *s.* ডোখৰ, ঢেও, ভাগ, প্ৰকৰণ, আধ্যা, a portion, a piece, a fragment, a division, a section, chapter.
খণ্ড খণ্ড, *ad.* ডোখৰ ডোখৰ, piece by piece, in pieces, with কৰি, cut into pieces, to divide into portions.
খণ্ডন, *s.* গুচন, দূৰ হোআ, মোচন, removal of a difficulty, refutation, the expiation or removal of sin.
খণ্ডমুণ্ড, *s.* কাটি চিৰি খান্তাং কৰা, cutting up, destroying utterly.
খণ্ডা, *a.* গুচা, হেৎদাং, removed, expiated, refuted; *s.* the king's sword.
খণ্ডাই, *v.* গুচাই, to destroy, to remove, to expiate.
খত, *s.* নিৰ্বন্ধন পত্ৰ, কৰজ পত্ৰ, a bond, a writing, a promissory note.
খতৰ, *a.* আপোন কথাবেই ঘাটি খোআ, উতৰ হেৰোআ, self convicted, condemned by one's own words, unable to reply.
খতি, *s.* অনুপস্থিত, খতিয়া, জিৱনি, absence, interruption, cessation from usual work, rest, stoppage.
খতিখন, *s.* সৰ্বনাই, চেনভেন নাই, (with a negative,) without cessation.
খতিয়নি, *s.* অনেক ঠাইৰ পৰা গোটোআ, হিচাপৰ বহি, gathering together from all sources, summing up accounts, a ledger.
খতিয়া, *a.* খতি হোআ, নকৰা বা নহা, absent, minus, deficient.
খদখদিয়া, *ad.* খৰকৈ কথা কোআ, speaking rapidly.
খদমদম, *s.* লৰালৰি, উদুলমুদুল, bustle, haste, hurry.
খদাবান, *s.* খুঁৰা লগা বাটি, বানবাটি, a vessel with feet.
খন, *affix.* পৰিবৰ্ত্তি অব্যয় শব্দ, সদৰ পাচত জোগ হলে কেতিয়াবা এক, কেতিয়াবা বহু বচন বুজাই, an affix, generally applied to any thing spread out or extended, as কাপৰ খন, *i. e.* a cloth.
খনকে, *a.* আটাইকে, সকলোকে, গোটেইখন, all, the whole.
খন্‌খন্, *ad.* ভাগ ভাগ, যেলেগ যেলেগ, খান খান, one by one, severally.

খনা *a.* গাঁত কৰা, কোৱা, dug, hoed; *s.* the act of digging or hoeing.

খনি, *s.* গাঁত, খলি, কথাৰ পাচত জোগ হলে, মৰমেৰে এখানক বুজাই, a quarry, a mine, a burrow, a hole.

খনিওআ, *s.* ডোখৰ ডোখৰ কৰা, the act of cutting into pieces.

খনিক, *ad.* খানিক মান, অলপ বেলি, a little while.

খনিকৰ, *s.* চিত্রকৰ, মূর্তি আদি সজা লোক, an engraver, a sculptor.

খনিয়া, খনিয়া কাপৰ, *s.* দোদোৱলিয়া কপাহি কাপৰ এবিধ, a kind of cloth worn double.

খনিলোআ, *s.* মাছ আদিএ গাঁত লোআ, ঠাই লোআ, the gathering together of fish &c. in shoals, frequenting a place of resort.

খনেই, *a.* আটাই, গোটেই, সমুলি, the whole.

খনেকতে, *ad.* বেগতে, নিমিসতে, অলপতে, instantly, immediately.

খনোআ, *s.* লোকৰ দ্বাৰাই খনা, the causing to be dug or hoed.

খন্তক, *s.* নিমিস, অলপ বেলি, খেনেক, a moment, an instant.

খন্তি, *s.* খন্তা, ধান চিকদোআ বা মাটি খোচৰা অস্ত্র, a spud, a small implement used in weeding or loosening the earth about plants.

খন্তিয়া, *s.* গোধা ৰোগ এবিধ, সাপ এবিধ, a disease of the hands and feet, a species of snake.

খন্তিয়া খুঁচুৰিয়া, *a.* অসপ অচলপ, তাকৰ তুকৰ, small, inferior, mean.

খন্তেক, *s.* চকুৰ প্রচাৰ মযা বেলা, তিলেক, ঘৰিৰ এঘণ্টাৰ সাঠি ভাগৰ এভাগ, a moment, the twinkling of an eye, a minute.

খন্তেকত, *ad.* খনেকত, তৎক্ষণিকত, তিলেকত, in a moment.

খন্তেকিয়া, *a.* নিমিসিয়া, অলপ দিনিয়া, brief, evanescent.

খন্দমৰা, *s.* এবচৰলৈ নির্দ্দিষ্ট কৰা, an engagement of one year.

খন্দা, *a.* সিমা দি ভাগ কৰা, divided, portioned off.

খন্দিওআ, *s.* আলি দি মাটি ভাগ কৰা, নেচাৰে সুতা গাঁথি থোআ, বেলিএ বেলিএ কথা লোধা, dividing land into portions by paths, looping skeins of thread together, questioning and cross questioning.

খন্দুআ, *s.* এবচৰ গোটে নেলাগি এবচৰ লগা, ধন দি এবচৰলৈ মাটি খোআ, producing every alternate year, hiring land for one year.

খপ, *s.* সাঁফৰ, সোপা, ঢাকন, a cover, a lid.

খপখপাই, *ad.* অতি খৰকৈ, very quickly.

খপজপ, *a.* থৰকৰৰক, অথিৰ, without presence of mind, unsteady.

খপৰাই, *ad.* খচৰাই, গিৰিসাই, immediately, instantly.

খপা, *a.* জালত দিয়া, জালত দি সোন কপৰ ভাঁজ নথকা কৰা, প্রবাসত ৰাতি নিউআ, refined, freed from dross; *s.* refining metals.

খপা সোন, *s.* জ্বালত দিয়া সোন, নিভাঁজ সোন, refined gold.

খপি, *v.* জ্বালত দি, খচি কাটি, প্রবাসত বাতি নিয়াই, to refine metals, to cut down a tree or forest leaving nothing remaining, to sojourn temporarily, to pass a night.

খপিউআ, *s.* কনাৰ দৰে হাতেৰে বিচাৰ কৰা, হেটিউআ, groping, feeling about for something in the dark, searching by feeling.

খপিয়া, *s.* চপনিয়া, খপিয়া পৰা, sojourning in the house of another in the hope of marriage or gain, passing a night.

খপিয়াই, *v.* নেদেখাকৈ হাতেৰে বিচাৰি, হেটিয়াই, to feel about for something unseen.

খপিয়া পৰা, *s.* চপনিয়া পৰি থকা, লোকৰ ঘৰত আসুই লৈ থকা, see, খপিয়া.

খপুআ, *s.* ঠায়ে ঠায়ে খাপ দিয়া, ভাগ ভাগ, belonging to a relay; *s.* waiting for a person at different stages, lying in wait.

খপোআ, *s.* নিভাঁজ কৰোআ, causing to be refined or freed from alloy.

খৰঙ্গ, *s.* ভোৱতাল আদিৰ মাত, পানিত খোজৰ মাত, a deep heavy sound as of a gong or of anything dropped into deep water.

খৰৰ, *s.* ৰণ বিগুহ আদিৰ সম্বাদ, বাৰ্ত্তা, news of war or any important event, general intelligence.

খৰৱজৰৱ, *s.* অথিৰ, থৰকৰৱক, doing anything confusedly, without order or exactness.

খৰিহ, *a.* খচা, ঠিক, আটুট, exact, true, complete, neither more nor less.

খৰুআ, *s.* বেৰ আদিৰ দাঁতিত লগোআ খোলা বাঁহ, a bamboo grooved to receive the lower edge of a reed or bamboo wall or partition.

খমখমাই, *v.* নতুন কাপৰ আদিৰ সৰৰ কৰা, to make a rustling sound as of new cloth.

খমখমিয়া, *a.* খমখম সৰকৈ উঠা, rustling, as of silk cloth when rubbed.

খমলা, *a.* ৰখলা, গোট মৰা, thickened, turned from a fluid to a solid state, loppered, coagulated, clotted.

খমিৰ, *s.* আটাগুৰি ওফন্দিবলৈ দিয়া তাল বা খজুৰৰ ৰস আদি দ্ৰব্য, কপট, yeast, leaven, figuratively used to mean hypocrisy.

খয়, *s.* ক্ষয়, টুটি জোআ, হানি, diminution, attrition, wearing away.

খয়ন্ধৰ, *a.* খয়, খান্তাৎ এটা নাইকিয়াকৈ গুচুউআ, utterly wasted.

খৰ, *s.* গুহনি, বেগ, পাগ টান হোআ, অনা ব্ৰিষ্টি, চালৰ ৰোগ, dysentery, swiftness, brittleness, parchedness, a cutaneous disease; *a.* quick, dry, brittle, parched.

খৰকিউআ, *s.* মলি আদি গুচাই বিন্ধা বহল কৰা, clearing out afresh an opening that has been closed up.

খৰকৈ, *ad.* বেগাই বেগাই, সিঘ্ৰে, খৰখেদাকৈ, quickly, hastily, speedily.

খৰ্‌খৰাই, *v.* সুকান পাত আদি লৰাই সৰদ কৰা, কানৰ ভিতৰত সৰদ উঠা, to make a rustling noise, to rustle.

খৰ্‌খৰিয়া, *a.* সুকান, জুনজুনিয়া, very dry, parched.

খৰ্‌খেদা, *s.* বেগাবেগি কৰা, লৰালৰি কৰা, খৰপোচ, তাতৈয়া, the act of hastening, hurrying, expediting, with কৈ, rapidly, hastily.

খৰগ, *s.* গঁৰৰ নাক ডেওনাত হোআ সিঙ্গ বিসেস, the horn of the rhinoceros.

খৰচ, *s.* ব্যয়, ধন চুকুউআ, expenditure, expense, cost.

খৰচনা, *s.* দঙ্গা বাহ বা কাঠ, ঢোকা, a temporary prop or support.

খৰচি, *a.* ব্যই, এধাখুন্দা গুৰি, prodigal; *s.* the coarse portion of anything that remains after sifting.

খৰচিয়া, *a.* এধাখুন্দা, মিহি নোহোআ, coarse, not pulverised.

খৰ্‌ধৰ, খৰ্‌পচ, *ad.* লৰালৰি, লৰাত কৰা, বেগাবেগি, quickly, the doing a thing quickly, used as a noun and an adverb.

খৰম, *s.* কাঠৰ, পাদুকা, a sandal.

খৰ্‌মৰ, খৰ্‌মৰনি, *s.* লুটিয়ালুটি, ধৰফৰনি, ডেও পাৰনি, tossing about in distress, restlessness, uneasiness whether of mind or body.

খৰমৰা, *s.* অনা বিৃষ্টি, ৰদ টনা, scorching heat; *a.* scorched, parched.

খৰ্‌মৰোআ, *s.* ধৰফৰোআ, লধি ফুৰা, tossing about, restlessness.

খৰলা, *s.* ধোঁৰাৰ ফনি বিসেস, a curry comb.

খৰলি, *s.* নিৰসকৈ ৰন্ধা সাক, the leaves of vegetables cooked very dry.

খৰলি পাক, *s.* পাক মাৰি ঘুৰি অহা, উচাট মৰা, খঙেৰে ঘুৰি ফুৰা, going and returning quickly, going round and round in anger.

খৰলিপিটা, *s.* ডেও পৰা, ধৰফৰোআ, grumbling, fretting, complaining.

খৰলিয়া, *s.* ডোখৰা ডুখৰি, নিমজ নোহোআ, broken, rough.

খৰাই, *v.* খাৰ মচলা দি সুকুআই, ঘনে ঘনে সৰু পানি চোআ, to bleach, to expel the alkaline qualities of new cloth, to urinate frequently.

খৰাঙ্গ, *a.* ৰৰখুন নোহোআ, নিৰস মাটি, এলাহ নকৰা, without moisture, dry, parched, expert, quick, active.

খৰালি, *s.* খৰ্‌কালি, পানি নোহোআ কাল, the dry season.

খৰাহি, *s.* চাউল আদি ধোআ বাঁহৰ পাত্ৰ, a small bamboo basket used for rinsing rice.

খৰি, *s.* জুই ধৰা কাঠ, firewood, fuel of all kinds.

খৱিয়া, *a.* খৱ থকা, খৱ ৰোগে ধৰা, having a cutaneous disease.

খৱিকটিয়া, *s.* খৱি কটা মানুহ, a wood cutter.

খৱিকা, *s.* খেৰৰ ঠাৰি বা গোটা ভাগ, সলা কাঠি, মুগা কনি ধৰা শুৰি, a grass tooth pick, a roasting spit, a spire of dry grass to which the eggs of the silk worm is attached.

খৱিকাজাঁই, *s.* এবিধ সুগন্ধি বগা ফুল, the Indian Jessamine.

খৱিকা দিয়া, *s.* সলাত বিন্ধি জুইত সুকুআ, putting upon a spit for roasting.

খৱিকা বটালি, *s.* সৰু বটালি, a small chisel.

খৱিচা, *s.* বাঁহ গাজৰ কৰা সুকান টেঙ্গা গুৰি, a pickle made of the tender shoots of the bamboo.

খৱি দিয়া, *s.* মৰা মানুহ পোৱা, কাঠ সংস্কাৰ, burning a dead body.

খৱিমাটি, *s.* বগা মাটি, খৈ মাটি, chalk.

খৱিয়াল, *s.* দন্দ বিবাদ, হাই উকমি, wrangling, angry dispute.

খৱকআ, *a.* পিৰ ওঁঠৰ মাজে চিগা, খাৰ দি মজা, খৱে ধৰা, hare-lipped, seasoned with alkali.

খৱকআ বেঙ্গেনা, *s.* কাঁইটিয়া বেঙ্গেনা, a thorny species of the egg plant.

খৱে ধৰা, *a.* গুহনি, তেজ সাওঁ পৰা, খৱিয়া, having the dysentery, a cutaneous disease called *khor*.

খৱোআ, *s.* ৰোগ এবিধ, খাৰেৰে সুকুটআ, খাৰ বস কৰা, a disease of the urinary organs, bleaching or expelling the alkaline qualities.

খৱোত্তৰ, *a.* খৰ্খেদা, বেগাল, তিখামখৰা, very quick, swift.

খত্তকিয়া, *a.* আলস্য হিন, খৱোতৰ, কোবাল, বেগাই কৰিব পৰা, expert, active, quick at work.

খৰ্ব, *v.* এস অৰ্বুদ, ten thousand millions.

খৰ্ব নিখৰ্ব, *a.* অতি খৰকৈ কোআ, খৱোত্তৰ. expert, speaking rapidly.

খৰ্মুজা, *s.* তৰ্মুজা, এবিধ লতাৰ ফল, a watermelon.

খল, *s.* খলি, সোৰ, a drill for sowing seeds.

খলক, *s.* পানিৰ ঢোৰ আস্ফালনৰ সন্দ, এবাও, কোলাহল সন্দ, হাই, the noise of agitated water, a tumult, a hubbub.

খলকনি, *s.* খলক লগা, পানিৰ সন্দ, a roaring tumultuous sound, a sudden moving of waters to and fro.

খলখল, *s.* হাঁহিৰ সন্দ, পানিৰ কলকল মাত, the sound of loud laughter or of agitated water.

খলখলনি, *s.* হঁহা বা লৰোআ পানিৰ সন্দ, পেটৰ গাজনি, the noise of loud laughter or of agitated water, rumbling of the bowels.

খল দিয়া, *s.* সোৰ কটা, trenching, preparing ground for sowing in drills.

খলপা, *s.* তৱপ, থাক, a layer, a fold of cloth, a story or floor of a house, a succession of things one above another.

খলপাই, *s.* তৱপেই, তেনেই, সমুলি, খোলেপাই, the whole (collectively,) the entire assemblage of parts.

খলপা খলপি, খলপিয়া, *ad.* তৱপিয়া, জাঁপজাঁপ, থাক থাক, divided into layers, layer upon layer.

খলম, *s.* কঁহাল, ভাত আদিৱ মাৱ, তাঁতৱ তাহোন, starch, sizing.

খলমলাই, *v.* আওখলা, পানিত জোকাৱি খোআ, to rinse in water, to slightly agitate water.

খলমা বান্ধি, *v.* এঁঠাল বস্তু সুকাই চপৱা মৱা, বখলাবখল হোআ, to dry into a hard consistence.

খলা, *s.* প্রবাসত ভাত বন্ধা ঠাই, মাহ সৱিয়হ মৱা থলি, a temporary cooking place, guests or lodgers, a threshing floor, (generally the ground,) used also for spreading grain to dry.

খলাবমা, *a.* ওখ চাপৱ, দ বাম, uneven, undulating.

খলি, *s.* লোৱ, ঠাই লোআ, a furrow or drill in which seed is sown, a place of resort or rest.

খলিত, *a.* খতি পৱা, নাইকিয়া, absence, loss, deprivation, cessation.

খলিহনা, *s.* সৰু মাচ এবিধ, a species of fish.

খলিহৈ, *s.* সৱিয়হ আদিৱ তেল পেৱা সিটা, oil cake, the mass of compressed seed that remains after the oil has been extracted.

খলুআ, *a.* টেঙ্গৱ, চতুৱ, কথাৱ খেল কৱি ফুৱা, shrewd, observing, of great observation and experience.

খহটা, *a.* নিমজ নোহোআ, হাতত লাগি জোআ, rough to the touch, harsh, not smooth.

খহন, *s.* এৱাই পৱা, খহি পৱা, breaking or dropping off as the leaves or fruit of a tree, caving off as a bank.

খহনিয়া, *a.* খহি থকা, এৱাই পৱা, মঁহৱ ৱোগ এবিধ, caving, falling off; *s.* a disease of cattle by which the flesh sloughs off.

খহমহিয়া, *a.* মটমটিয়া, খহটা, লেতুসেতু নোহোআ, stiff, rigid, inflexible, starched.

খহা, *a.* খহি জোআ, সুলকি পৱা, caved off, loosened, broken away.

খহি, *v.* এৱাই তললৈ পৱা সুলকি, to loosen, to cause to fall off, to cut away as a stream does a bank.

খছু, *s.* ফোঁহা, বিহফোঁহোৱা, পুজ পানি ওলোআ ঘা, an abscess, a pustule, a boil, the itch, a general name for cutaneous diseases.

খহুআ, খহুলা, } *a.* খহু থকা, having warts, blotches, or any eruptive disease.

খহুলা ভেঁকুলি, *s.* চুক ভেঁকুলি, a toad.

খহোআ, *a.* এবোআ, সোলোকোআ, caused to be loosened, caved off.

খাই, *v.* ভোজন কৰি, মিলি, to eat, to fit.

খাওনি, *s.* খোআ বস্তু, সমল, eatables, food in general.

খাওন্দ, *s.* ৰজাৰ অস্থি গঙ্গাত পেলাবলৈ নিওঁতে লগৰ সঁজাতি, ৰজাৰ গুপ্ত চৰাঙ্গ চোআ, an officer of the king's household who accompanies the dead body of the king to the Ganges to see that the necessary ceremonies are performed; a spy.

খাকৰ, *s.* খোকাউৰি, গাঁত খনা বাঁহৰ জন্ত্ৰ, a bamboo instrument for digging holes.

খাকৰ, *s.* নাকৰ মুকান লেঙ্গুন, the mucous discharge from the nose.

খাঁকি, *s.* ঠেৰা, আখি, the fork or parting of the legs, a crotch.

খাঁজ, *s.* খোপ, দুটা বস্তু মিলাবলৈ বা ধৰিবলৈ খোপ কটা, a notch or mortise for the support or joining of two pieces of timber.

খাঁজ খাই, *v.* কামোৰ খাই ধৰা, জোৰা মিলি পৰা, খোপে খোপে খাই জোআ, to fit two pieces of timber together.

খাঁজি খাজি, *v.* ঠাহি ঠাহি ভৰোআ, খুন্দি খুন্দি ভৰোআ, to stuff, to cram, to drive or ram down with violence.

খাবি, *a.* নাক চুঁটি তিৰোতা, লেজ খঁবা মাইকি জন্তু, a woman having a short or mutilated nose, a beast having the tail mutilated.

খাঁবি ওৰনি, *s.* মুখ নঢকা আদখনিয়া ওৰনি, a short veil.

খাঙ্গি খোআ, *s.* ৰজাৰ বাটত খোআ ঠাই, a temporary place of rest and refreshment for the king on a journey.

খাটলা, *s.* চাবি চুকিয়া দোলা, a palankeen used by kings and priests.

খাগৰি, *s.* ত্রিন এবিধ, খাগৰা, a species of coarse grass or reed.

খাজনা, *s.* ৰাজকৰ, ৰাজস্ব, কৰ, revenue, ground rent, tribute.

খাজাঞ্চি, *s.* ধন ভঁৰালি, ৰাজ ভঁৰালি, a treasurer, a cash keeper.

খাজুৰ, *s.* খজুৰ বৃখ্য বিসেস, the date tree and its fruit.

খাট, *s.* পালেঙ্গ, কাঠৰ খুৰা লগা সজ্যা, a bedstead.

খাটনি, *s.* চাকৰ আদিৰ কৰিব লগা কাম, পাৰৰ আসাৰে লোকৰ আগত সুম বা নিবেদন কৰা, service whether of god or man, special efforts to obtain a desired good through another person.

খাটনিয়াৰ, *s.* খাটনি লগোআ, চেনেহ বা বিশ্বাসৰ পাত্ৰ, a favorite attendant, one who has the confidence and esteem of another.

খাটাঙ্গ, *a.* চিদাং, মুৰ মৰা, নিচয়, true, certain, final, unalterable.

খাটাংকৈ, *ad.* নিচইকৈ, চিদাংকৈ, truly, certainly, unalterably.

খাটি, *v.* বেচলৈ কাম কৰি, খাটনি ধৰি, to serve, to work for wages, to curry favor by officious civilities.

খাটি লুটি, *v.* পৰৰ সন্তোসলৈ বহু সুমকৈ খাটনি লগোআ, to labour earnestly and unremittingly to obtain another's favor.

খাটুআ, *a.* দিঘলো নহই চুঁটিও নহই, মধ্যম, of medium size.

খাত, *s.* পাম, নিলগত পতা বাৰি ঘৰ, a farm, a distant cultivation.

খাতি, *s.* সোনা ৰূপা আদিৰ সৰু সৰু ডুখৰি, the cuttings of gold, silver, or any of the metals.

খাতিখুতা, *s.* সৰু সৰু ডুখৰি, খন্তিয়া খুঁচুৰি, small cuttings or pieces.

খাতোআল, *s.* খাতত থকা মানুহ, belonging to a farm, a laborer on a *khat*.

খাদ্য, খাদ্য সামগ্রি. } *s.* খোআ সমল, আহাৰ, খাব পৰা বেহানি, food of all kinds; *a.* edible, esculent, good for food.

খান, *s.* খন, ডোখৰ, টো, টা, a piece, an individual thing, generally applied to anything spread out or extended.

খান খান, *ad.* এপাত এপাত, খন খন, পাহ পাহ, সিচৰতি, here and there, one here and another there, with কৰি, to scatter about.

খানচাৰেক, *ad.* দুখন মান, খান দেওক, a few, as many as three or four.

খানি, *v.* গাঁত কৰি, কোৱেৰে চাহ কৰি, to dig, to hoe.

খানিক, খানিকমান, } *s.* অলপ মান, নিমিস, এফেৰি মান বেলি, a little, a moment, a brief period of time.

খানিকুৰি, *v.* খানি, লুটিয়াই চাহ কৰি, to dig up jungle land and bring under thorough cultivation.

খান্ধৰি, খান্দি, } *s.* গুনঠি খুউআ ডোল, কথাৰ বান্ধ, a noose, a loop.

খান্দিদিএক, *s.* খন্দিয়াই থোআ নেচাদিএক, a bunch of several skeins of thread looped together.

খাপ, *s.* গুপুতে পৰ দিয়া, বাট চোআ, খলপা, a lying in wait, an ambush, an ambuscade, a story of a house, a layer or division of things placed one above another, a cascade.

খাপ দি, *v.* লুকাই পৰ দিয়া, জোপা লোআ, to lie in wait.

খাপৰ, *s.* বৰ জাঠি, a large spear.

খাপষি, *s.* খলপিয়া ৰোগ, জৰ খাপষি, খলপিয়া ইটা, the spleen, a tile.

খাপি, *s.* মনিৰ চেও, খলপাখলপ, a division in a string of beads of different colours; several layers or divisions.

খাবৈচ, *s.* খাবৈয়া, বহু আহাবি, সবহ খাওঁতা, a glutton, a gormandizer.

খাম, *s.* গোট মবা, জাপ, লেকাফা, a coagulated mass, several layers adhering together. an envelope,

খাম্‌তি, *s.* এক জাতি লোক, the Kampti or Shan race.

খাম্‌তি দা, *s.* দিঘলিয়া দা, খামতিব অস্ত্র, a long knife, a Kampti sword.

খামপুতি, *v.* খোপনি পুতি, থিবে থাকি, to stand fixed and unmoved, to set down the foot determinedly.

খাম বন্ধা, *a.* গোট খোআ, খমলা, coagulated, thickened, clotted.

খামবান্ধি, *v.* গোট খাই থকা, to adhere, to stick, to change from a liquid to a solid state.

খাম্নি, *s.* বুকু, সাহ, পিত, মন, the breast, the heart, the mind.

খাম্নিদাঠ, *a.* বুকু ডাঠ, সাহিয়াল, পিত বহা, মন বহী, courageous, bold.

খামুচি, *v.* খামোচ মাবি ধবি, to grip, to clutch, to grasp.

খামোচ, *s.* মুঠি মাবি ধবা, হাতব চমকাব জোখ, a grip, a grasp, as much as can be grasped in the hand at once.

খামোচা খামোচে, *ad.* মুঠিএ মুঠিএ, handful by handful.

খাব, *s.* কল গচ আদিব পোবা চাই, কলাই খাব, খাব দি বন্ধা আগুা, an alkali obtained from the ashes of the plantain and other trees, food seasoned with the above, gunpowder.

খাব কাৰ্হি, *v.* বন্ধব চোকা গুন বাহিব কবি, to extract alkali &c.

খাবধি, *s.* সাক পাচলি আদি, vegetables, a side dish.

খাবনি, *s.* খাবব পানি, চাইব সবোআ পানি, lye, alkali.

খাবনি সঁতা, *s.* খাবনি চটা, খাব সবোআ পাত্র, a vessel used in obtaining lye from ashes, a leach.

খাবি বন্ধ জোআ, *a.* সংস্কাব বন্ধা, মনত কৈতপ লাগি থকা, ক্রোধ নেপাহবা, habituated, not forgetting an injury, holding a grudge.

খাবচাব, *a.* নিৰুত্তব, speechless, put to silence.

খাবচাই, *s.* নটিনি, চোকা, গালি পবা মাত, a public prostitute, a term of gross abuse.

খাক, *s.* কঙ্কন, হাতব ভুসন, a bracelet.

খাকআ, *s.* বঙ্গা কাপব এবিধ, খাব দিয়া, a kind of red cotton cloth, an iron handle and chain for securing a box or chest.

খাৰে ধৰা, *a.* বাঁহ কাঠ আদিত মল ধৰা, ৰবমোহা, mildewed, rusty, timeworn, weather beaten.

খাল, *s.* বহল গাঁত, খাৰৈ, মাজ চাপব ঠাই, খোল, a gulf or bay, a deep ditch or pit, a deep hollow, ravine or defile.

খাল পৰা, *a.* বহি জোআ, সোমাই জোআ, কমি জোআ, diminished, settled down, reduced.

খালি, *a.* সুদা, উদঙ্গ, সৰাধৰ কলাপটুআৰ অন্ন পাত্ৰ, empty, void blank; *s.* the outer section of the plantain tree, used for presenting the offerings at funeral ceremonies.

খালৈ, *s.* মাচ থোআ বাঁহ আদিৰ কলহ আকৃতিৰ পাত্ৰ, a small basket for holding fish, shaped like a water jar.

খালৈপেটা, *a.* খালৈৰ দৰে পেট, having a belly shaped like the above.

খালোন, *s.* খাৰনি পানি পগাই গোট কৰা চোকা দ্ৰব্য, a coarse potash.

খাৱন, *s.* খোআ, ভোজন কৰা, the act of eating.

খাৱৈ, *s.* দ লোৰ, জান, খাল, a broad deep excavation or trench.

খাস্তাং, *s.* উবাৰ, নষ্ট, নাইকিয়া, wasting, destruction, with কৰি, to destroy utterly or lay waste.

খাহ, *s.* নৈ নাইকিয়া চহা ঠাই, বৰখুনত পানি হোআ দ পথাৰ আদি ঠাই, a place destitute of running water, a sparsely populated place.

খাহৰাজ্য, *s.* চহা গাওঁ, the inhabitants of the above place.

খাহি, *s.* কনি কৰ্হা জন্তু, কটা গচৰ গজালি, পোসা, a castrated animal, a gelding, the sprout of a tree that has been cut.

খাহি ধৰা, *s.* কটা গচৰ গজালি ওলোআ, পোসা মেলা, the sprouting out afresh after cutting.

খিক্‌খিকাই, *v.* হাঁহিৰ মাত, ৰৰকৈ হাঁহি থকা, খিল্‌খিলাই, to giggle, to titter, to laugh boisterously.

খিকিন্দালি, *s.* ধেমালি, ৰঙ্গ, হাঁহনি, sport, fun, frolic.

খিখিউআ, *s.* অলপকৈ হঁহা, the act of laughing gently.

খিঙ্গ্‌খিঙ্গাই, *v.* কুকুৰৰ দৰে গেঙ্গেৰি দিয়া, অলপতে খঙ্গ কৰা, to speak in a cross, surly or snappish manner.

খিঙ্গখিঙ্গিয়া, *a.* অলপতে খঙ্গ উঠা, কেটাই জেঙ্গেৰিয়া, cross, surly, irritable.

খিচ, *s.* গৰুৰ মুতৰ বোকা, খেচ, dirt, filth, the excrements of cattle.

খিচ্‌খিচাই, *v.* গা বিজবিজাই, to feel an uneasy prickling sensation.

খিচনি, *s.* গেৰেকনি, গেকেটনি, a filthy place.

খিচিৰা, *a.* নালিয়া, গা নিচই সৰু, পিল্‌পিলিয়া, small and spare, the puny one in a family of children or brood of animals.

খিচিবাই *v.* সাৰ নোপোআকৈ, নজনাকৈ, to cut slightly, imperceptibly or without pain.

খিচিৰি, *s.* মাহ চাউল আদি মিহলিকৈ সিজোআ আহাৰ, a dish composed of rice, ghee, pulse and spices cooked together.

খিটখিটনি, *s.* অলপ অলপ দন্দ লগা, দুই নাৱৰ ঠেকাৱ সদৃশ, bickering, the noise made by boats striking against each other.

খিতপিয়া, খিতাপ, *a.* মৰ্জতাৱন্ত, বৰ প্ৰতাপ বুজুআ, খ্যাতিমন্ত, having an honorable name or title, ostentatious, showy, pretentious.

খিতাপ, *s.* জসস্যা, খ্যাতি, প্ৰতাপ, show, display, ostentation.

খিতি, *s.* ক্ষিতি, প্ৰিথিবি, ধৱনি, ভূমণ্ডল, the earth.

খিতিপতি, *s.* ক্ষিতিপতি, ৰজা, ভূপতি, a king, a sovereign.

খিন, *a.* খিন, মঙ্গহ নাইকিয়া, কেটেঙ্গা, dried up, lean, thin in flesh.

খিনকটিয়া, *a.* হাৱ চাল থকা, নিচলা, emaciated, wasted away.

খিনাই, *v.* খিন হৈ, গাৱ মঙ্গহ আদি শুকাই, to grow thin or emaciated.

খিনি, *affix.* অব্যয় সদ, আন সদৱ পাচত জোগ হলে বহু বুজাই, জথা, জিমান, জেতেখিনি, an affix of place or quantity, meaning here, there, yonder, some, a few.

খিনিতে, খিন্তে, *affix.* স্থান বুজুআ অব্যয় সদ, হাইতে, here, used also as an affix of time and place.

খিয়লাখিয়লি, *s.* হিংসা হিংসি, বিৰোধাবিকধি, mutual hate.

খিয়লিয়া, *a.* হিংসক, কুচ্‌টিয়া, বিকধি, hating, wishing evil to others.

খিয়াতি, খ্যাতি, *s.* খ্যাতি, সকলোএ জনা, খিতাপ, জসস্যা, fame, celebrity, rumour, report.

খিয়াল, *s.* হিংসা, আখেজ, দ্রোহ, অহিত চিন্তা, hatred, malice, spite.

খিৱ, *s.* ক্ষিৱ, এঁহা গাঁখিৱ, দুগ্ধ, milk.

খিৱতি, *s.* গাঁখিৱ ওলোআ গাই বা মঁহ, a milch cow or buffalo.

খিৱন, *s.* খিকআ, গৰৱ ওহাৱ চোঁচা, দোহন, the act of milking.

খিৱ সাগৱ, *s.* ক্ষিৱ সাগৱ, দুগ্ধ সমুদ্ৰ, the milk ocean, according to hindoo cosmogony the second of the seven circular oceans.

খিৱাই, *v.* গাঁখিৱ চোঁচা, গাঁখিৱ খিৱোআ, দোহা, to milk.

খিৱিক, *s.* খিৱিঙ্গ, অলপিয়া সদ, any low ringing sound.

খিলখিলনি, *s.* পানিৱ সৰু মাত, a low rippling sound of water.

খিলঞ্জি, *a.* একে ঠাইতে অনেক কাল থকা, অনেক পুৰুসিয়া ঠাই, ancient, remaining in one place for many generations.

খিলা, *s.* এপাত, খন, বিৰা, a single leaf of a tree or paper.

খিলি, *s.* লোহাৱ চেপেটা গজাল, a flat kind of nail used in joining two pieces of wood together.

খিলিকি দুআৱ, *s.* বেৰৱ সৰু দুআৱ, a window.

খিলোআ, *s.* খিলি মৱা, গজাল মৱা, nailing or fastening with nails.

খুআই, *v.* মানুহক ভোজন কৱাই, লগাই, to feed, to attach, to fasten.

খুউআ, *a.* ভোজন কৱোআ, জোৱা মিলোআ, লগোআ, fed, fastened &c.

খুকুন্দা, *s.* খদুআনি, চিন্তা, খুঁকুৱি, doubt, mistrust, hesitation.

খুকুৱা, *a.* ভগা চিগা, গুৱি হোআ, ডুখৱা ডুখৱি, broken to pieces.

খুঁকুৱি, *s.* আসঙ্কা, সন্দেহ, hesitation, doubt, apprehension, mistrust.

খুঁচৱি, *v.* ভৱিৱে মাটি আঁচুৱি, নিৱাই, উজাৱি, হুরুকি, to scratch or loosen the ground, to stir up, to investigate a matter.

খুঁচি, *s.* বিন্ধি, খোঁচ মাৱি, to pierce, to stab, to punch.

খুচমুচাই, *v.* মিচামিচিকৈ বন কৱি দিন নিউআ, to idle away time in mere pretence of doing, or in mere preliminaries.

খুচুৱ, *ad.* অলপ অলপ, লাহে লাহে, very little, slowly.

খুচুৱ মুচুৱ, *s.* খুচমুচাই, এটা বনত দিন নিউআ, spending much time in accomplishing little.

খুচুৱাই, *ad.* লাহেকৈ সৰুকৈ, slowly, gently, with a low voice.

খুচুৱিয়া, *a.* জোঁট, সৰু সৰু, পিলিকি পিলিকি থকা কাম, small, insignificant, mean, diminutive.

খুজি, *v.* মাগি, জাঞা কৱ, ইচা কৱি, to beg, to ask for, to desire.

খুজিয়া, *a.* খোজৱ আকৃতি বা গতি কৱা ভাও, like unto, in size and shape of foot, or in gait.

খুঁটিখুঁটিয়া, *a.* সঘনে দন্দ কৱা, কমোৱাকামুৱি কৱা, mutually picking, biting or devouring each other, contentious, quarrelsome.

খুঁটা, *s.* কাঠ আদিৱ স্তম্ভ, ঘৱৱ চাল ধৱা খুঁটা, a post, a pillar.

খুঁটা মাৱি, *v.* খুঁটা পুতি সিমা বন্ধা, চিন দিয়া, to place a pillar or post in order to mark a boundary.

খুঁটি, *v.* ঠোঁতেৱে খোঁট মাৱি বা কামুৱি, গোঁজ, চিদু ধৱা, to peck, to pick up with the bill, to spring or strike at as a snake in biting or a fish at a hook; *s.* a small stake, fault finding.

খুঁটি খোআ, *a.* আপুনি খুঁটি খাব পৱা, বুজন বা সিয়ান হোআ, capable of providing for ones self, applied to a young child or bird.

খুঁটিতলিয়া, *s.* খুটিতাল বজাওঁতা, a player on a kind of small cymbal.

খুঁটিতাল, *s.* সৰু তাল, a small cymbal.

খুঁটিয়াই, *v.* খুঁটি, জোকাই, খোঁট মাৱি, ভালকৈ আখৱ নিচিনাকৈ পৰ্হা, to peck, to pick a quarrel, to read hesitatingly.

খুঁটিয়াখুঁটি, *s.* কামোৱা কামুৱি, ঠোতামোজা, বাদ বিবাদ, wrangling.

খুতুৱা, *s.* ডোখৱ, খণ্ড, সৰু সৰু ভাগ, a piece, a bit, a slice, a shred.

খুতুৱাখুতুৱ, *s.* অনেক ডোখৱ, খণ্ডা খণ্ড, সৰু সৰু, ডুখৱি, a very small piece or bit; *a.* very small.

খুতুরিয়া, *a.* দা কটাৰিৰ ধাৰত অলপ ভগা, মুমুৰিয়া, মেলা, nicked or notched, as the edge of an instrument.

খুদ, } *s.* চাউলৰ কনিকা, refuse of broken rice or other grain.
খুঁদ, }

খুদখুদনি, *s.* উগুলথুগুল, খুদুআনি, চিন্তনি, consternation, perplexity, anxiety.

খুদিয়া, *a.* খুদৰ সমান, সৰু সৰু, কনিকা কনিকা, খুদু, very small. minute, little or slender.

খুদুআনি, } *s.* সৰহ চিন্তা, ধিধিআনি, চিন্তনি, ভই, আসঙ্কা, fear, con-
খুদু লগা, } sternation suspicion, uncertainty.

খুদু, *a.* ক্ষুদ্ৰ, সৰু সুক্ষ্ম, ডাকৰ, কনিকা, small, little, minute.

খুদুসোচ, *s.* খুদুসোচ, সৰুপানি, মূত্ৰা, the discharge of urine.

খুধা, *s.* ক্ষুধা, ভোক, খাবলৈ মন জোৱা, hunger, appetite.

খুধাতুৰ, *a.* ক্ষুধাতুৰ, ভোক লগা, লঘোনিয়া, hungry.

খুধিত, *a.* ক্ষুধিত, খাব খোজা, ভোক লগা, an hungered.

খুন কৰা, *a.* ঘা লগা, কটা, চেৰ উলিওৱা, maimed, wounded, mutilated.

খুনখুনিয়া, *a.* কনকনিয়া, মোহাৰত গুৰি হোৱা, very dry, crumbling.

খুনি, *s.* খুন কৰোঁতা, খোনা তিৰি, one who maims or wounds, a woman who stammers in her speech.

খুন্দ, *a.* নিসঙ্কি, packed closely without interstices.

খুন্দকন, *s.* খুদ চাউল, খুদকন, the refuse of pounded rice.

খুন্দন, *s.* খুন্দা ধৰা, তাঁতুৰি আদিৰে মাৰিয়াই চেপটা বা গুৰি কৰা, the act of pounding beating or bruising.

খুন্দনা, *s.* তামোল খুন্দা সৰু উদল, a small mortar for pounding and mixing together betelnut, pan, lime &c. for a quid.

খুন্দা, *a.* সিল আদি ধুমেৰে মৰা, ঠেকা লগা, beaten with clubs or stones, smitten, struck, pounded; *s.* the act of beating &c.

খুন্দাখাই, *v.* ইহত সিহত টানকৈ লগা, ঠেকা খোৱা, to strike against, to bump, to collide.

খুন্দামৰা, *s.* খুন্দা মাৰি ধৰা, ঠেকা লগোৱা, cramp in the stomach, striking against, coming into collision, butting as sheep.

খুন্দি, *v.* গুৰি বা চেপেটা হবলৈ খুন্দি, পিটি, মাৰি, ঠাহি, টানকৈ, হবকৈ, to beat, to pound, to bruise, to press any thing into a vessel to its utmost capacity; *ad.* strongly, greatly, tightly, quickly.

খুন্দিয়াখুন্দি, *a.* ঠেকাঠেকি ধিধিয়নি, striking back and forth, bumping against each other.

খুন্দুআ, *a.* গুৰিকৈ খুন্দি পেলোৱা, মৰোৱা বা কিলোৱা, beaten, struck.

খুপখুপিয়া, *a.* পিচল, তুকতুকিয়া, slippery, muddy.

খুপরি, *s.* সৰু ঘোপ খোঁটালি, a small dark room.

খুপি, *v.* ভৰিৰ আঙ্গুলিবে বোকা পানি ঠাইত টিপা মাৰি ধৰা, to press in the toes when walking in a slippery place.

খুবলি, *s.* গাঁৱিসলি, ধান চাউল আদি খুন্দা পাত্ৰ, a foot pestle or mortar in which grain is pounded.

খুম, *s.* কাপৰ আদি মেৰাই দুই মুৰ বান্ধি টোপোলা কৰা, a bundle bound in a cloth at the two ends forming a bag.

খুম মৰা, *s.* ৰঙ্গেৰে মুৰে মুৰে খুন্দা মৰা, জুঁজত মুৰেৰে চাগ আদিএ খুন্দা, butting, as sheep or cattle.

খুৰ, *s.* ক্ষুৰ, মুৰ খুৰুআ অস্ত্ৰ, a razor.

খুৰখুৰিয়া, *a.* চুলেই ভগা বস্তু, পতান ধানৰ নিচিনা হাঁতত লগা, ready to crumble at the touch, light and empty like chaff.

খুৰসিল, *s.* ক্ষুৰসিল, খুৰ ধৰোআ সিল, এবিধ জাৰোন, a stone on which razors are sharpened, a hone, a strop.

খুৰা, *s.* মঁহ গৰুৰ ঠেঙৰ নখ, পিৰা চন্দুকৰ ঠেঙ্গ, দদাএক, the hoof of cattle, the feet of furniture, a junior paternal uncle.

খুৰাই, *v.* খুৰেৰে মুৰৰ চুলি কটা, to shave with a razor.

খুৰি, *s.* দদায়েকৰ ঘৈনিএক, গোটোঙ্গ বাটি, লেঙ্গুৰি, the wife of a junior paternal uncle, a small oval dish; *a.* lame.

খুৰুপ, *s.* বাঁহৰ চেপেটা সলা, জাপি চৈ আদিত মৰা চেপেটা সলা, thin splints of bamboo, used in making boat covers &c.

খুলখালি, খুলসালি, *s.* ঘৈনিয়েকৰ ভাই ভনি, a wife's younger brother or sister.

খুলখুলাই, *v.* পানিত মাচ সৰা বা জোকৰাত সৰদ উঠা, to make a splashing or rippling sound as of fish passing through the water.

খুলি, *v.* খোলনি বিন্ধা দি গাঁত কৰা, to hollow out, to mortise.

খুলিয়া, *s.* খোল মৃদং বজাওঁতা, one who plays on a drum called *khoul.*

খুলুঙ্গমুলুঙ্গ, *s.* পানি জোকৰা মাত, a splashing or rippling sound.

খুহমুহাই, *v.* খুচমুচাই, to spend time in trifling, to loiter.

খেও, *s.* তাঁতত মাকো এবেলি মৰা, নৈত নাৱেৰে পাৰি দিয়া, জাল বোআ, a throw, a cast, a crossing over; *e.g.* throwing a shuttle, casting a net, crossing a stream in a boat.

খেকাউৰি, *s.* খাকৰ, a bamboo implement for digging holes.

খেকাৰ, *s.* কাহত ওলোআ কঁফ, phlegm.

খেকেটিয়া, *a.* আহুকলিয়া, difficult, perplexing.

খেক্‌খেক, *s.* নিয়াল বান্দর আদির মাত, বরকৈ হুঁহাব মাত, the cry of a monkey or jackal, boisterous laughter.

খেঁকেৰ, *s.* গছত চৰাই ধৰা ফান্দ, গছ এবিধ, a bird snare, a species of tree.

খেঁকেৰপাতিয়া, *a.* খেঁকেৰ পাতৰ নিচিনা, চুলিৰ খাপিয়া বান্ধ, like the leaf of the khenkeru tree, a mode of dressing the hair.

খেঁজালনি, *s.* মিচাই বৰকৈ সলাগি হঁয়া, নিন্দা, making sport of a person, jeering, bantering, deriding.

খেঁজালি, খেঁজেলিয়াই, *v.* খেনি কৰি, মিচাই বৰকৈ সলাগি, বিগতি কৰি, to make sport of, to joke, to jest, to jeer, to mock.

খেতৰ, *s.* উপদেৱতা, ক্ষেত্ৰ পাল, পিশাচ, a fiend, an imp, an imaginary malignant demon, supposed to destroy little children.

খেতৰমাইজ, *s.* চাঁয়া বাজি, মায়া বাজি, magic, sleight of hand.

খেতৰি, *s.* খেঁতৰৰ মাইকি, পিশাচনি, feminine of the above word.

খেঙ্গ, *s.* কুকুৰৰ মাত, the cry of a dog.

খেঙ্গ্‌খেঙ্গাই, *v.* খিংখিঙ্গাই, বৰকৈ কুকুৰে ধৰা, to snarl, to snap, to cry out as a dog, applied to contentious angry persons.

খেচ, *a.* বেয়া, অধম, নিচ, low, mean, vile.

খেচ্‌খেচ, খেচ্‌খেচনি, *s.* চোকা মাত, সদাই একে কথাকে কৈ থকা, ধাৰ মাৰি থকা, importunity, teasing, sharp cutting speech, repeated dunning for a debt.

খেচ্‌খেচিয়া, *a.* বালিৰ দৰে লগা, খহটা, gritty, rough, teasing, annoying.

খেচ্‌মেচ, *s.* অকাৰণে পলম বা বেছি কৰা, needless delay, spending time on mere preliminaries.

খেচালত, *s.* ঘনে কৈ থকা, হেকহেকনি, annoyance, irritation.

খেচালনি, *s.* খেচ্‌খেচাই থকা, কৈ কৈ বেজাৰ লগোৱা, the causing irritation or annoyance, vexing with importunity.

খেচেৰ, *d.* একে বেলিএ কটা বা কোৱা, cutting or speaking rashly.

খেচেৰা, *s.* অলপ ডাঙৰ লৰা, এখনিয়া কাচটি পিন্ধা লৰা, a lad, a boy of ten or twelve years of age.

খেচেৰাই, *v.* খহৰ কৰে কটা, বেগতে উত্তৰ দিয়া, to slash, to cut suddenly, to give a quick tart reply.

খেচ্‌মেট, *s.* বাৰতি কৰা, যৎকিঞ্চিত কথাত মিচাই দৰ-চাই কৰা, higgling about the price of an article or in making a bargain.

খেটেং-মেটেং, *s.* ঘেটমেট, অনিয়াঅনি, ঐৰাহৈয়া, dispute, wrangling.

খেত, খেতি, *s.* সস্য কৰা, পথাৰ, ক্ৰিসি, সস্য, a cultivation, a field, a farm, the crop of standing grain.

খেতিয়ক, *s.* খেতি কৰা মানুহ, ক্ৰিসক, হালোআ চহা, a cultivator, a farmer, a husbandman, a peasant.

খেত্ৰ, *s.* ক্ষেত্ৰ, পথাৰ, তিৰ্থ থান, খেতৰ, a field, a sacred place, a place of pilgrimage, a fabulous fiend supposed to destroy children.

খেত্ৰপাল, *s.* ক্ষেত্ৰপাল, খেতৰ ৰ জাক বা সমুহ, a fabled family of demons.

খেত্ৰিয়, *s.* ক্ষেত্ৰিয়, জাত এৰিধ, one of the four principal hindoo castes.

খেদ, *s.* বেজাৰ, সোক, দুখ, চিন্তা, sorrow, distress, penitence, regret.

খেদখেদিয়া, *a.* মলিন, বোকাডুক্ত, besmeared, bedaubed.

খেদমেদ, *s.* খোঁচৰ বন, আলপৈচান, light work of a domestic kind, chores.

খেদা, *s.* খেদি জোআ, চোঁচা মৰা, লৰ, বেগে জোআ, the act of driving, chasing away or expelling; preceded by খৰ, it means to hasten; followed by মাৰি, to run after.

খেদা খেদি, *ad.* লৰালৰি, বেগাবেগি, pursuing in turn, rapidly, quickly.

খেদালি, *v.* কেদেলা, পানি বোকা কৰা, to roil, to stir up, to muddle.

খেদি, *v.* দুৰ কৰি, লগ ধৰিবলৈ লৰি অহা বা জোআ, to drive away, to pursue; with অহা, to rush towards, to advance.

খেদিত, *a.* দুখিত, চিন্তিত, সোকাকুল, distressed, grieved, sorrowful.

খেদোআ, *a.* খেদাই দিয়া, দুৰ কৰা, নিজগকৈ পঠিওআ, ত্যাগ কৰা, driven off, expelled, banished, chased away.

খেন, *s.* ক্ষন, নিৰূপিত সময়ই, বেলি, পৰ, a fixed time or period.

খেনকতে, *ad.* ততালিকে, বেগতে, তিলেকে, in a moment, quickly.

খেনি, *s.* উলাই, নিন্দা, উপলুঙ্গা, a taunt, a jeer, a joke.

খেনি কৰা, *s.* উপহাস্য কৰা, খেজালি থকা, taunting, jeering.

খেনেক, *s.* খন্তেক, অলপ, তিলেক, a moment of time.

খেনেকতে, *ad.* ততালিকে, খন্তেকতে, মুহুৰ্তকতে, in a moment of time.

খেনো, খেনো খেনো, *a.* কোনো, কেতবিলাক, some one, several, some.

খেপ, *s.* খিয়াল, আখেজ, এবেলি বেহা কৰি অহা, এখেপ, এবাৰ, a grudge, secret ill will, hate, going and returning once, one time, once.

খেপাখেপি, *a.* বিৰোধাবিৰুধি, feeling mutual ill will, discordant.

খেপিওআ, *s.* হাতেৰে চাৰিও ফালে বিচৰা, feeling about, searching.

খেপে খেপে, *ad.* বাৰে বাৰে, সঘনে, again and again, repeatedly.

খেমা, *s.* দাই এৰা, পাপ মোচন, সহন কৰা, উধাৰ, forgiveness, pardon, remission, forbearance.

খেমাখেমা, *s.* দাই ধৰিব বা এৰিবও পৰা, power to pardon or to punish.

খেমারন্ত, } a. খেমা কৰা স্বভাৱযুক্ত, খেমাৱান, সহনিয়, forbearing,
খেমাৱান, } forgiving, ready to pardon, gracious, lenient, patient.
খেমি, v. দাই দোস এৰি, সহি, to pardon, to forgive, to remit.
খেৰ, s. ধান উলু আদিৰ সুকান ঠিন, thatch, dry grass, straw.
খেৰনি, s. খেৰ থকা ঠাই, উলুৱনি হাৰি, a jungle where thatch grows.
খেৰেউ, a. জোথা সুতা, coarse and short thread.
খেৰেচ, a. নিচ, সামান্য, লেতেৰা, low, vile, mean, filthy, untidy.
খেৰেপাখেৰেপ, a. মুতৰ নিচিনা দুৰ্গন্ধ, offensive in smell like urine.
খেল, s. ৰজাৰ বিশেষ বিশেষ কামৰ নিধাৰিত মানুহৰ ভাগ, তাচ পাস আদি ওমলা বস্তু, a class, a division of the people set apart by the king for some particular work; a game, a play.
খেল্ কৰা, s. ওমলা, খেমালি কৰা, কথা গমা, play, sport, a game of chance.
খেলখেদা, s. চাল পাহ আদিৰ খেল কৰা, playing a game of chance.
খেলখেলকৈ, ad. খলখল ঝৰি, চেকচেক্ কৰে, ৰৱকৈ, loudly, boisterously, vociferously.
খেলখেলাই, v. ৰৱকৈ হাঁহি, to laugh boisterously.
খেলনা, s. লৰাই ওমলা বস্তু, playthings, toys.
খেল্নাও, s. পানিত ৰঙ্গ কৰি ফুৰা পাতল নাও, a pleasure boat.
খেলমেল্, a. লেটপেটি, অলপ আওঁতালি ধোৱা, বেমেজালি, confused, mixed, thrown together in disorder, half washed, roiled.
খেলা, s. ৰঙ্গ খেমালি, play, sport, amusement.
খেলি, v. উমলি, খেমালি কৰি, খেলত পাৰ্গত হোৱা, কথা গমি মানুহ, to play, to sport; a. expert at play or games, far seeing.
খেলিমেলি, s. ভুৰ লগা, উগুলথুগুল লগা, অথিৰঅথিৰ, confusion, perplexity, uncertainty.
খেলুআ, a. একে খেলৰে, খেলি, belonging to a khel or class, playful.
খেলেপাই, a. সমুলি, আটাইবোৰ, every, each.
খেলোআ, a. খেল কৰা, খেমালি কৰা, engaged in play, sporting &c.
খেৱা, a. পাৰি দিয়া, খোআ, পাৰ হোআ, crossed, passed over.
খেৱালি, s. খেও দিয়া জাল, a cast net or one thrown by hand.
খেহ, s. পুৰ ফালৰ এক দেশ, চিনা দেস, খেহ লোক, China, the Chinese.
খেহকগিয়া, a. কহুৱা, ঘনে কাহি থকা, having a cough.
খেহৰজিয়া, s. চহা মানুহ, সমান্য মানুহ, a common labourer who lives at the house of another.
খেহেটা, a. লেতেৰা, জেগেলা, unclean, untidy, slovenly.
খেহেৰ খেহেৰ, s. কাহি থকা সব্দ, the noise of continuous coughing.
খৈমাটি, s. বগা মাটি, chalk.

খৈয়া, *s.* ভাত কাপৰিয়া চাকৰ, বনুআ, a labourer who works for food and clothes, a labourer.

খৈৰ, *s.* এবিধ জগ্য কাঠ, a tree held sacred by the hindoos.

খোআ, *a.* ভোজন কৰা, মিলি পৰা, পাৰবলৈ পাৰি দিয়া, eaten, fitted, joined or matched, crossed over a stream.

খোআআলোআ, *s.* সংসৰ্গ, গিহ বাস, cohabiting, living together.

খোআআৱোআ, *s.* প্ৰবৰ্ত্তন, ভোজন, manner of living, eating and drinking.

খোআখুই, *s.* কামোৱা কামুৰি, দুয়ো একে লগে ভোজন কৰা, fighting or devouring each other, eating together.

খোক, *s.* চুক, সৰু খোঁটালি, a corner, a recess.

খোঁকা, *s.* বাঁহৰ মাচ ধৰা সৰু জন্ত্ৰ, a small bamboo trap for catching fish.

খোকা পতা, *s.* মাচ ধৰিবলৈ খোকা পতা, পাবলৈ আসা কৰা, setting the above, figuratively the hope of obtaining anything.

খোঁকোজা, *s.* সংসই, আসঙ্কা, খুঁকুৰি, মুখত ভালকৈ নহা, fear, doubt, hesitation in reading or repeating anything.

খোঁচ, *s.* জোঙ্গা মাৰিবে ৰিঙ্কা, হান মৰা, a stab, a thrust.

খোঁচনি বাৰি, *s.* মানুহ খৰি দিয়াত লৱোআ মাৰি, a bamboo stake used in turning dead bodies when burning.

খোঁচনি বিন্ধনি, *s.* পেট কামোৱা ৰোগ, a griping pain in the bowels.

খোচৰ, *s.* কৰিবলৈ টান, জোঁট বন, difficult, requiring close application.

খোঁচৰা, *a.* উজৰা, মাটি চহোআ, stirred, loosened, investigated.

খোঁচা, *a.* হান মৰা, খোঁচ মৰা, জোঙ্গ আদিৰে গোঁজ মৰা, pierced, punched, thrust through.

খোঁচা মৰা, *s.* চালত খেৰেৰে ৰিঙ্কা মৰা, মাজে মাজে কৰা বন, গোঁজা মৰা, inserting thatch to repair a roof, piercing, thrusting &c.

খোঁচাৰি, *v.* উজাৰি, তলৰ পৰা জোকাৰি, পিট খাই থকা বস্তু উজাৰি, to stir up, to loosen, to open out.

খোঁচোনা, *s.* মেটেলি, কঁকালত চুৰিয়া টানি পিন্ধা খোঁচ, the fastenings or ends of the waist cloth.

খোঁচোৰা, *s.* উজৰা, খোঁচাৰি পোলোআ, গোঁজা মৰা, digging or scratching the ground, as fowls.

খোঁট মৰা, *a.* ঠোঁতেৰে কামোৱা, খোঁটা, bitten, pecked.

খোঁটালি, *s.* খোঁটালি, ঘৰৰ ভিতৰৰ ভাগ, a room, an apartment.

খোকোৱা দোদোৱা, *a.* বৰকৈ ভগা ফুটা, broken, defaced, battered, dinted.

খোখোআই, *v.* খোনাই খোখোকৈ থকা, to stammer from anger or an impediment in speech.

খোচখোচাই, *v.* খৰ্খৰাই, খোচমোচাই, to make a low rustling sound.

খোজ, *s.* ভৰিৰ তলুআৰ চিন, ভৰিৰ গতি, a foot print, the space passed over by the foot in walking or running.

খোজ কাৰ্হি, *v.* বাট বোলা, গতি কৰা, গমন, to walk, to go afoot.

খোজনিয়াৰ, *s.* মগনিয়াৰ, পৰৰ বস্তু খুজি খোআ, a beggar, a supplicant, one who lives on alms.

খোজলৰা, *s.* জাক ফুৰা, গৰুএ স্ত্ৰিঙ্গাৰ কৰা, পথাৰ ফুৰা, having the range of a flock, as a bull or ram.

খোজা, *s.* মগা, জাম্না কৰা, ইচা কৰা, begging, desiring; *a.* asked for, requested in marriage.

খোজাবৰ্হা, *s.* ধন বস্তু দি চোআলি খোজা, খাৰু মনি পিন্ধাই থোআ, asking for a girl and placing on her the usual ornaments.

খোদ্‌খোদাই, *v.* অলপ পানিত ভৰিৰে খচকি ঘোদলা, to roil, to stir up, to make muddy.

খোদালনি, *s.* ঘোদালি পেলোআ পানি, বোকা কৰা পানি, ঘোদা, muddiness, turbidness, foulness.

খোনা, *a.* কথা কওঁতে খোখোআই কোআ, হেঁকটিয়াই কোআ, stammering; *s.* a stammerer, a stutterer.

খোনো, *pron.* খেনো, কোনো, some one, some body.

খোপ, *s.* খাঁকি, আখি, ঠেহ, a shoulder or notch cut in one timber to hold another, the notches in a stick used as a ladder, anger or secret revenge.

খোপনি, *s.* নখ পুতি ধৰা, pressing in the toes in walking with care not to slip.

খোপনি পুতি, *v.* ভৰিৰ নখেৰে খামোচ মাৰি ধৰা, সদাই একে ঠাইত থকা, to stand one's ground, to make a stand, to press down the toes and guard one's self from slipping.

খোপা, *s.* চুলি গোটাই বন্ধা, a bunch of hair bound in a knot on the crown or behind the head, a crest.

খোৰ লগা, *s.* মুখ লগা, বস্তুত পৰৰ লোভ লগা, the looking with an evil eye on the things of others, supposed to be attended with evil to the latter.

খোৰ, *s.* সৰু খাল, তৰঙ্গুআ গাঁত, a shallow pit, a cavity.

খোৰ লোআ, *s.* বুজ লোআ, জন্তু আদিএ ঠাই লোআ, the understanding of an affair, the act of burrowing, making a place of resort.

খোৰা, *a.* লেঙ্গেৰা, পেঙ্গা, lame, crippled, unsound in limb.

খোৱাই, *v.* লেকেচিয়াই, ভালকৈ খোজ কাৰ্হিব নোঅৱা, to limp, to walk lame, to halt.

খোৱোঙ্গ, *s.* গুহা, খোৱ, খোল, a cavity, a hollow in a tree, a fissure.

খোৱোচা, *s.* চোঁচনি গাঁঠি, a slip knot.

খোল, *s.* বাদ্য বিসেস, কল পটুআৰ পাত্ৰ, a kind of drum, a dish extemporized from the stalk of the plantain, a hollow.

খোলানি, *s.* কাঠ বাহত দিয়া বিন্ধা, a hollowing out, a mortise.

খোলা, *s.* মাটিৰ পাত্ৰৰ ভগা ডোখৰ, সাহ নাইকিয়া বাহ বা গুটি, a bit of broken earthen vessel, blasted or immature grain, an empty cocoon, mortising or hollowing out.

খোলাকটি, *s.* মাটিৰ পাত্ৰৰ সৰু সৰু ডুখৰি, pieces of broken earthen vessel.

খোলাচপৰিয়া, *s.* তিল গুৰ দিয়া পিঠা, a kind of pastry.

খোলাওলোআ, *a.* টকলা, একো নাইকিয়া হোআ, empty, having nothing.

খোহমোহ, *s.* অন্ত, আঁত গুৰি, উৰাদিহ, the particulars from first to last; with লগা, doubt, indecision, perplexity.

খোঁহা, *s.* এডখৰ জোৰা, দিয়া, খোঁচা মৰা, a splice, lengthened by &c.

খৌ, *s.* খোক, খাঙ্গ, সৰু টোম বিসেস, a kind of small basket.

খৌখৌ, *ad.* চেচৌ কৰে, পানি বৰকৈ পৰা, pouring rapidly.

খ্যত, *s.* ঘা, কটা ঘা, a cut, a wound, a hurt.

খ্যত বিখ্যত, *a.* বহু ঘা লগা, covered with wounds, sorely wounded.

খ্যতি, *s.* হানি, অপকাৰ, নষ্ট কৰা, injury, loss, hurt, damage.

খ্যন, *s.* নিমিস, অতি অলপ কাল, a period of four minutes, also a moment of time, an instant.

খ্যনিক, *a.* খন্তেকিয়া, অলপিয়া, brief, evanescent, momentary.

গ

গ, গকাৰ, অহঙ্কাৰ, গঁফ, the letter *g*. It has uniformly the hard sound as in *gun*.

গইনা, *s,* আস্রই, সহাই, a refuge, protection, a place of safety.

গঁঠিয়া, *a.* গাঠি থকা, বাৰ্হিব নোঅৱা, গাঁঠিৰ ৰোগ, knotty, having joints, stinted in growth; *s.* a disease of the joints.

গঁতা, *a.* ডিঙ্গিত ধৰি হাতেৰে ঠেলা, siezed by the neck and thrust violently.

গঁতিয়াই, *v.* ডিঙ্গিত ধৰি হেঁচি নিয়া, to sieze by the neck and thrust.

গঁফ, *s.* অহঙ্কাৰ, ঠেহ, pride, scorn, disdain, haughtiness.

গঁফাল, *a.* ঠেহাল, গৰ্বি, proud, scornful, haughty.

গফিয়াগঁফি, *s.* ঠেহেৰা ঠেহেৰি, গপিআগপি, mutual scorn, estrangement.

গয়া, *s.* গাঁৱলিয়া, গাঁৱত থকা, a villager; *a.* belonging to a village.

গৰ, *s.* এবিধ বন জন্তু, a rhinoceros.

গঁৰলিয়া, *a.* গঁৰলে ধৰা, ডিঙ্গি ডাঙ্গৰ হোআ, having a large neck.

গঁৰাল, *s.* জন্তু আদি থোআ বেৰা ঠাই, a fold, an enclosure, a pen.

গঁৰলা, *s.* বেৰৰ খবুআৰ তলত দিয়া বাঁহ, a bamboo placed under a partition to prevent rotting.

গ কৰি, *v.* অহঙ্কাৰ কৰা, গৰ্ব কৰা, to indulge in pride, arrogance &c.

গকাৰ, *s.* গবন, the letter গ, or any character representing its sound.

গগন, *s.* আকাস, সুন্য, the sky, the firmament, space.

গগন মণ্ডল, *s.* আকাস মণ্ডল, the circle of the heavens.

গগনা, *s.* বাঁহৰ মুখ বাদ্য বিসেস, a small musical instrument of bamboo.

গগলা, *s.* আঙ্গুলি উখহা ৰোগ এবিধ, a disease of the fingers.

গগৈ, *s.* আহোম ডাঙ্গৰিয়াৰ পুত্ৰ নাতিৰ সম্বোধন, a title or address of persons of rank among the Ahoms.

গঙ্গা, *s.* ভাগিৰথি নদি, the river Ganges, said in the hindoo shasters to run in three streams, viz, the heavenly Ganges, the earthly Ganges, and the Ganges of the lower regions.

গঙ্গাজলিয়া, *a.* জলজলিয়া, নিৰ্মল, বগা, sparkling, glistening, clear, white.

গঙ্গাধৰ, *s.* সিৱৰ এক নাম, literally the holder of the Ganges, a name of Hiwo, given because he is said to have held the Ganges a thousand years in the matted hair of his head.

গচ, *s.* ব্ৰিক্ষ, অব্যই সদ, a tree, applied to things long and slender.

গচকনি, *s.* গৰকনি, ভৰিৰে খচকা, the act of trampling under foot.

গচকা, *a.* খচকা, গৰকা, খোজ পৰা, trampled under foot, trodden down.

গচকি, *v.* ভৰিৰে খচকি, to tread, to trample.

গচনি, *s.* কাঠনি, জাৰনি, a woodland, a forest, a thicket.

গচা, *s.* চাকি থোআ পাত্ৰ, দিপাধাৰ, স্ৰিঙ্গাৰ কৰা, a candlestick, copulation.

গচাই, *v.* চিকোনাই, হেৰন ভগন দিবলৈ গতাই দিয়া, to weed out, to fix a valuation in case of loss or injury and make it over.

গচাল, *a.* সকত, ডাঙ্গৰ, গধুৰ, stout, large, heavy.

গচি, *s.* মুঠিধান, গচে সৈতে থোআ, paddy in the straw.

গচিভঁৰাল, *s.* ধানৰ ডাঙ্গৰি থোআ ভঁৰাল, a granary for unthreshed grain.

গচোআ, *a.* নিৰোআ, গতাই দিয়া, thinned or weeded out.

গচোআই, *s.* গচত উঠিব পৰা মানুহ, গচুআ, নিৰোআই, one who can climb; *v.* to cause to be weeded.

গজ, *s.* হাঁতি, দূহতিয়া, মাৰি বা লোৰ সলি, an elephant, a yard, a yard measure, a roasting spit.

গজগজিয়া, *a.* ডহডহিয়া, ডাঠ, খামপোক্তা, firm, stiff, decided.

গজগতি, *a.* ধিৰ গমন, হাতিৰ খোজ, গহিনকৈ গতি কৰা, having an elephant's slow and measured gait, slow paced.

গজঙ্গ গজঙ্গ, *s.* গুমুহ গুমুহ খোজ, গোৱোআ মাৰি জোআ a stately gait.

গজদন্ত, *s.* হাঁতি দাঁত, an elephant's tusk, ivory.

গজন, *s.* মাটিত গজা গচ আদি, গজালি ওলোআ, sprouting, a general term for whatever sprouts and grows out of the earth.

গজমুকুতা, *s.* হাঁতি দাঁতত হোআ মুকা, a very large pearl fabulously said to be produced in the head of an elephant.

গজমুষা, গজমুৰিয়া, *a.* হাঁতি মুৰা, সিঙ্গ নাইকিয়া, দুকঁপলিয়া, খাইমুৰা, having an elephant shaped head; *s.* a hornless cow, a bad omen, a term of abuse.

গজলা, *a.* গজাল মৰা, nailed, fastened with nails, pegs &c.

গজলিয়া, *a.* ডেকা, নকৈ হোআ, youthful, fresh.

গজা, *a.* গাজ মেলা, গুটি কুটি ওলোআ, sprouted, germinated.

গজাগোমৰা, *s.* মেঘে গিৰ্গিৰ সদ্দ কৰা, গাজনি মৰা, thunder, bellowing, a rumbling of the bowels.

গজাল, *s.* লোৰ খুঁটি, a nail, a tack, a peg.

গজালি, *s.* কোঁহোৰা, কুঁহি, গজাল মৰা, a sprout, a twig; *v.* to nail.

গজি, *v.* গাজ ধৰি, কুটি ওলোআ, to sprout, to germinate, to shoot forth.

গজিন্দ্র, *s.* গজেন্দ্র, বৰ হাঁতি, বৰ সকত, the name of a fabulous elephant.

গজিন্দ্র পুকুস, *s.* হাঁতিজেন মানুহ, a person of great size and strength.

গজোআ, *s.* পজোআ, গজিবলৈ দিয়া, causing to sprout.

গঞ্জ, *a.* ডাঠ, ঠাহ, নিসঙ্কি, thick, close together, packed.

গণ্ড, *s.* গঁৰল, গলৰ ঘটিকা, the goitre, the cheek bone, the cheek.

গণ্ডগোল, গণ্ডযোল, *s.* গোলমাল, হুলস্থুল, a tumult, an uproar, a mob, an insurrection, a mutiny.

গণ্ডপ, *s.* গপ, অহঙ্কাৰ, দম্ভ, pride, arrogance, ostentation.

গণ্ডপি, *a.* গঁকাল, অহঙ্কাৰি, arrogant, boastful, obstreperous.

গণ্ডলিকা, *s.* বৰ কথা, দম্ভালি, arrogant, boastful or defiant language.

গণ্ডা, *s.* চাৰি কৰা, চাইটা, অঁৰা, four, four cowries, counting by fours.

গণ্ডুকি, *s.* ভাৰত বৰ্ষৰ উত্তৰ ভাগত সালগ্ৰাম উৎপন্ন হোআ নদি, a river in hindoostan famous for the Halogram or sacred stone found in it which is worshipped as the representation of Vishnoo.

গণ্ডুস, *s.* আচমনত হাতৰ তলুআত ধৰা পানি চলু, a handful of water held in the palm of the hand to wash the mouth.

গত, *a.* জোআ, ভূত, স্বভাও, পৰ্কিতি, past, gone, transpired; *s.* natural disposition, manner of doing.

গতকাল, *s.* জোআ সময়ই, ভূত কাল, time gone by, the past.

গতাই, *v.* সোধাই, লগাই, অৰ্পন কৰি, to make over, to deposit.

গতায়ত, *s.* অহা জোআ, আহি গৈ থকা, intercourse, coming and going.

গতি, *s.* গমন, আসুই, আচৰন, দসা, মুক্তি, motion, progress, condition in life, a means of deliverance, fate, final condition, the attainment of eternal bliss after death.

গতিক, *s.* ক্রম, মত, উপাই, order, succession, manner, means of doing.

গতিকে, গতিক্রমে, *ad.* দসাৰে, ক্রমে, দস্তুৰেৰে, somehow, some way, by some means.

গতিমতি, *s.* স্বভাও, ভাল বেয়া স্বভাও, a good or bad disposition as manifested by the actions.

গতিহিন, *a.* গতি বহিত, motionless, helpless, without relief.

গতে গতে, *ad.* ঠিকেঠাকে, বুজিবাজি, আঁতে আঁতে, exactly, carefully.

গতোআ, *a.* সোধোআ, সমৰ্পন কৰা, deposited, made over, delivered up.

গদ্‌গদ্ বাক্য, *s.* আনন্দত বা দুখত মাত ফুটাই কব নোআৰা, speech interrupted by sobs or extreme joy.

গৰ্দ্দভ, *s.* গাধ, an ass, a donkey.

গদলা, *a.* মেটা, সৰপা, দগা, হাতি যোঁৱাৰ পিঠিত দিয়া দলিচা, dilatory, slow, a cloth spread under a saddle or elephant's guddy.

গদহা, *a.* ডাঠ, মঙ্গহ থকা, fat, plump, fleshy.

গদহা গদহ, *s.* ডোখৰ ডোখৰ, গেদেমা, a chunk, a short thick piece.

গদা, *s.* অস্ত্র বিসেস, চিতল মাচৰ পিঠি, a mace, a club, the back of the *sitol* fish.

গদাধৰ, *s.* আচাম দেসৰ এক ৰজাৰ নাম, ক্রিস্নৰ এক নাম, the name of a king of Assam, a name of Khrishna the bearer of a club.

গদিয়াই, *v.* হাতৰ কোস বা দাম পিঠিৰে মৰা, to beat with the back of a knife or sword or the lower part of the hand.

গদ্যৰচনা, *s.* চন্দ নোহোআ কথা, জোঁটোআ, prose writing, prose.

গধুৰ, *a.* পাতল নোহোআ, ভাৰি, গহিন, গম্ভিৰ, চিন্তিত, heavy, weighty, momentous, serious, sad.

গধুৰালি, *a.* গহিন ভাও, sedate, sober, staid, grave.

গধুলা, গধুলি, *s.* সন্ধ্যা, বেলি মাৰ জোআ, evening, sunset.

গধুলি গোপাল, *s.* ফুল এবিধ, a flower that blossoms at evening.

গধুলি বেলিকা, *s.* মুনিচুনি সময়ই, গধুলি, towards evening, dusk, twilight.

গন, *s.* বর্ন, প্রকাৰ, সমূহ, বিলাক, a genus, a class, a multitude.

গনক, *s.* জোতিসিয়া, জাতি এবিধ, a fortune teller, an astrologer, a calculator of nativities.

গনগন, *s.* পকা ঘৰত মাতিলে কন্‌কনাই জোআ সব্দ, a reverberation, a concussion of sound.

গনতি, *s.* নেওতা, গননা, হিচাব, a numbering, reckoning; with কৰি, to count, to number, to reckon.

গননা, *s.* গনন, গনতি, লেখ, arithmetic, a calculation, a number.

গনপতি, *s.* সিৱ পুত্র, গনেস, a ringleader, a name of Gonesh.

গনা, *a.* লেখা, ভবা, মনা, reckoned, counted, esteemed.

গনাগন, *a.* গননা কৰা, মনা বা মান্য কৰা, reckoned, counted, esteemed; with a negative regardless of fear or favour.

গনাগুথা, *s.* ভবা, চিন্তা, গুপ্ত ভাৱে কোআ কুই কৰা, secret conversation about the probabilities of some rumour or event.

গনি, *v.* গনন কৰি, লেখি, গোটাই, মানি, to count, to add up, to enumerate, to calculate, to esteem, to account.

গনিকা, *s.* বেস্যা, নটি, a harlot.

গনিত, *s.* লিখিত, লেখ কৰা, জোতিস পুথি, আঁকৰ পুথি, enumerated, counted; *s.* the title of a treatise on astrology, arithmetic.

গনেস, *s.* সিৱ পুত্র, বিঘিনি নাসক, the elephant headed deity, Gonesh.

গন্ধক, *s.* খহুআ গন্ধক, brimstone, sulphur.

গন্ধকলাই, *s.* কস্তুরি, গান্ধ পহুৰ নাভিৰ তলত থকা মৃগন্ধি বস্তু, musk.

গন্ধচন্দন, *s.* জাতি চন্দন, বগা চন্দন, a kind of sandal wood or perfume.

গন্ধতেল, *s.* সুগন্ধি তেল, আতৰ আদি, perfume in general.

গন্ধৰস, *s.* সুঘুনি ৰস, myrrh.

গন্ধর্ব্ব, *s.* উপদেৱতা, স্বর্গৰ গায়ন, a demigod, the fabled choristers of the hindoo heaven.

গন্ধর্ব্বি, *s.* অপেস্বৰা, গন্ধর্ব্বৰ তিৰোতা, fem. of the above, the female dancers or courtesans of the hindoo heaven.

গন্ধসৰই, *s.* গোন্ধোআ কাঠ এবিধ, the Sassafras tree, the timber of which is much used for boats.

গন্য, *a.* গননিয়, লেখ লৰ লগা, প্রধান, numerable, calculable.

গপ, *s.* অহঙ্কাৰ, গর্ব্ব, অনর্থক কথা, বোহ, an idle tale, vain boasting, idle talk, mere chitchat.

গপগপিয়া, *a.* একে ৰাহে থকা, মধ্যম কপ তাপ, burning, raging.

গপগপনি, *s.* গুলগুলনি, a burning sensation as in fever.

গপা, *a.* চিন্তা কৰা, গুনা ভৱা, considered, thought over or reflected upon.

গপাই, *v.* গাপ দি, আবুৰকৈ, গ-কৰি, to swell or sprout seed previous to sowing, to be reserved or sullenly silent.

গপাগপি, *s.* দুইকো দুয়ে গপ কৰা, a mutual estrangement.

গপি, *v.* বিবেচনা কাৰি, গঁকাল, to think, to consider; *a.* boastful, proud.

গপিপিঠি, *v.* চিন্তি, ভাবি, আগপাচ চাই, বিবেচনা কৰি, to think over, to revolve in the mind, to look at on all sides.

গপিয়া, *a.* অহঙ্কাৰি, গোঙ্গোৱা, disdainful, scornful, reserved.

গপিয়াগপি, *a.* গেঁথেলা গেঁথেলি, হেঁহেৱা হেঁহেৰি, disdainful, estranged.

গপোআ, *a.* গাপ দিয়া, আবুৰ কৰা, swollen, sprouted, reserved, secret.

গভাইত, *s.* প্ৰজোজক, চুৰ আদি কৰিবলৈ পাচোঁতা বা উপাই দিওঁতা, an instigator, aider or abettor of crime.

গভুৰা, *s.* মতা লৰা, মুনিহ লৰা, a male child.

গম, *s.* সঁজাল, উমান, বুজ, an intimation, a hint, a perception, an indistinct idea or conception, apprehension.

গমগমিয়া, *a.* গহিন লগা, ভয়ঙ্কৰ, cheerless, gloomy, dismal.

গমন, *s.* খোজ কঢ়া, গতি, সঙ্গম, স্ত্রি ভোগ, the act of going, motion, march, progress, coition.

গমনাগমন, *s.* জোআ অহা, intercourse, going and coming.

গমহ, *s.* গধুৰ খোজৰ সদ্দ, a stamping, the sound of heavy footsteps.

গমা, *a.* ভৱা, চিন্তা, অনুমান কৰা, thought over, reflected upon, imagined, conceived in the mind.

গমাৰি, *s.* কাঠ এবিধ, an ornamental tree, (gmelina arboria.)

গমি, *v.* ভাবি, চিন্তি, অনুমান কৰি, to think, to reflect, to conceive of.

গম্য, *a.* ভাবিব লগা, accessible, practicable, attainable, passable.

গৰুৱ, *s.* ভিতৰ, গহ্বৰ, অন্তঃপুৰ, an enclosed and sheltered place.

গম্ভিৰ, } *a.* গহিন, দ, গধুৰ স্বভাও, deep, profound, grave, sober,
গভিৰ, } stern.

গয়া, *s.* তিৰ্থ থান বিহেস, a city in Behar, a place of pilgrimage.

গৰ, *s.* ধাম, ধৰনি, বৰ চাপ, আস্তুৰ ঠাই, a sleeper or support of a superstructure, a wall, a breast work, a fort, a stronghold.

গৰকা, *a.* খচকা, তাঁতৰ ভৰি দিয়া বাৰি, কেৰেটুআ আদি মৰা চিটিকা, trodden down; *s.* the treadles of a loom, a trap.

গৰকি, *v.* খচকি, হেঁচি, to trample, to tread down.

গৰখাৰৈ, *s.* বৰ চাপৰ খাল, a trench about a fortification.

গৰখিয়া, *s.* গৰু ৰখা লোক, a cow keeper.

গৰ্‌গৰনি, *s.* হোহোআনি সদ্দ, পানি উকাৰ মাত, a roar, as of a tempest or of falling water.

গৰগহী, *s.* লো কাঁহ আদিৰ সঁজুলি কৰা, a worker in metals.

গৰঙ্গ, *s.* পানি অনা বাঁহৰ দিযলিয়া চুঙ্গা, a piece of bamboo of several joints, used for carrying water.

গৰজোআ, *s.* মৈথুন কৰা, লগ খোআ, the sexual embrace, copulation.

গৰল, *s.* ডিঙ্গি ডাঙ্গৰ হোআ ব্যাধি, গলগণ্ড, the goitre.

গৰলবিহ, *s.* বৰ বিহ, a deadly poison.

গৰা, *s.* থিয় ঢাপ আদি, নৈৰ পাৰ, steep, precipitous; *s.* a bank.

গৰাই, *v.* গোটাই, চপাই, থুপাই, হেঁচুকি, দমাই, to gather together, to heap up, to pile up.

গৰাকান, *s.* গৰাৰ দাঁতি, গৰাৰ কাস, the side of a bank or steep place.

গৰাকি, *s.* অধিকাৰ, স্বামি, পতি, owner, proprietor, keeper, head.

গৰাগৰ, *a.* গোটাগোট, নভগা নিচিগা, whole, entire, unbroken rice.

গৰাহ, *s.* ভাতৰ গ্লাস, গ্লাস, as much rice or other food as may be pressed together by the fingers for a mouthful, swallowing.

গৰিয়া, *s.* মচলমান, জবন, বন কৰিব নোআৰা গৰু আদি, নুফুটা ধান, a mussulman or follower of Mahommed, an ox that wont work, paddy that remains unparched over strong heat.

গৰিয়া আলু, *s.* ৰঙ্গা আলু এবিধ, a species of sweet potato.

গৰিহনা, গৰিহা, *s.* নিন্দা, বেয়া বোলা, নেওচা দিয়া, rebuke, reproof, reprehension; with কৰি, to upbraid, to reproach, to chide.

গৰু, *s.* গো, ধেনু, মুৰ্খ, a cow or ox, a simpleton.

গৰুআ, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

গৰুআ গলা, *a.* বৰ গাল, ওফোন্দা গাল, sullen, morose, surly.

গৰুড়, গৰুণ্ড, *s.* পক্ষিৰাজ, বিষ্ণুৰ বাহন, in hindoo mythology the bird and vehicle of Vishnoo, being something between a man and a bird, and regarded as the regent of birds.

গৰুনপখি, *s.* গচত হোআ কাঠফুলা, গৰুণ্ড, ধান এবিধ, a vegetable fungus on plants or trees, the vehicle of Vishnoo.

গৰুনগৰুন, *a.* দেখিলেই দুৰ হবলৈ কোআ, দেখিব নোআৰা, ordered out of sight, detestable, hateful to the sight.

গৰৈ, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

গৰৈমুৰি, *s.* নাৱৰ তলত পৰা গৰ, গৰমুচি, the moveable supports of a floor in the bottom of a boat.

গৱোআ, *a.* গোটোআ, দমোআ, gathered together, heaped, piled.

গৰ্গৱিয়া, *a.* গৱগৱাই উঠা, খাই বৈ সকত বা ত্রিপ্তি হোআ, boisterous, roaring, satisfied and strengthened by eating.

গৰ্জন, *s.* মেঘৰ সব্দ, ৰব ডাবি, thunder, tumult, roaring or bellowing.

গৰ্জা, *a.* গৰ্জা, মেঘে সব্দ কৰা, thundering, roaring, bellowing, growling.

গৰ্জি, *v.* গাজি, সব্দ কৰি, to roar, to thunder, to rumble, to rage, to scold.

গৰ্ত, *s.* গাঁত, খাল, a cave, an excavation, a pit.

গৰ্ব, *s.* অহঙ্কাৰ, গপ, pride, arrogance, haughtiness, scorn.

গৰ্বি, *a.* অহঙ্কাৰি, গপি, arrogant, haughty, scornful.

গৰ্বালি, *a.* গঁফ কৰা, অহঙ্কাৰি, proud, vain-glorious, haughty.

গৰ্ভ, *s.* পেট, পেটত থকা লৰা চোআলি, ত্রিনৰ গজালি বা কেঁও, ভিতৰ, মাজ, a foetus, embryo or unborn child, the belly, the womb, the spatha of a plant, the inside, the middle.

গৰ্ভধাৰন, *s.* পেট হোআ, গাভিনি হোআ, conception, pregnancy.

গৰ্ভনাৰেঙ্গা, *s.* পেটৰ ৰোগ, abscess, a disease of the bowels.

গৰ্ভপাত, *s.* গৰ্ভস্রাব, গৰ্ভ নষ্ট হোআ, a miscarriage, an abortion.

গৰ্ভাৱতি, *a.* গৰ্ভ হোআ স্ত্রি, গা নৰিয়া, গা পৰসিয়া, pregnant, with child.

গৰ্ভাসয়, *s.* মনৰ ভাব, বা আসই, the secrets of the mind.

গৰ্হ, *s.* ঠান, আক্রিতি, নিচিনা, রূপ, নক্চা, likeness, similarity, resemblance.

গৰ্হন, *s.* গৰ্হাৰ বেচ, বস্ত সঙ্গাৰ বেচ, the price paid for making or repairing brazen or metal vessels.

গৰ্হা, *a.* নিন্দা বা বিগতি কৰা, সঙ্গা বা নির্মান কৰা, censured, forged.

গৰ্হিত, *a.* নিন্দনিয়, নিন্দিত, সুআনি, দেখিবলৈ ভাল, ঠগি, despicable, handsome, comely, beautiful.

গৰ্হিয়া খোআ, *a.* গালি খাই ফুৰা, treated with scurrility and abuse.

গৰ্হোআ, *s.* কৰোআ বা সঙ্গোআ, forging, working in metals.

গল, *s.* কণ্ঠ, ডিঙ্গি, টেটু, the neck.

গলগণ্ড, *s.* গৰল, ডিঙ্গি ডাঙৰ হোআ, the goitre.

গলগ্রহ, *s.* কলগুহ, ডিঙ্গিৰ পৰা নেৰোআ, *lit.* fastened to the neck, *i. e.* involvement in difficulty.

গলগলিয়া, *a.* গহিন মাত, ৰব পকা, speaking in the throat, hoarse.

গলচেপা, *s.* ডিঙ্গি চেপা, টেটুত চেপা মৰা, throttling or strangling.

গলধন, *s.* চুঁট, গলৰ ওপৰ ভাগ, নাৱৰ টিঙ্গৰ গুৰি, the upper part of the neck, the prow of a boat.

গলধা, *s.* কুঁহিয়াৰ সালৰ ভিমৰ ওপৰ ধৰা কাঠ, the beam in which the screw of a sugar mill revolves.

গলথাপৰি, *s.* গলকম্বল, গৰুৰ গল বিচনি, the dewlap of cattle.

গলপতা, *s.* স্ত্রিৰ কণ্ঠৰ অলঙ্কাৰ, a neck ornament worn by women.

গলবেৰা, *s.* গলত হোআ ব্যাধি, a disease of the neck.

গলমনিকা, *a.* কণ্ঠৰ ৰেখা, ভাটো এবিধ, having a stripe around the neck; *s.* a species of parrot.

গলয়া, *s.* নাৱৰ আগোআল, one who manages the prow of a boat.

গলহুঙ্কাৰ, *s.* গলৰ সদ্দ, গল হেঁকাৰি, the sound of hemming or hawking from the throat.

গলহেঙ্গেৰা, *s.* ডিঙ্গিত হোআ ৰোগ, a disease of the throat.

গলহেঙ্গোআ, *a.* ডিঙ্গিত খোআ বস্তুএ ধৰা, খজুউআ, a choking or strangling, caused by some obstruction in the throat.

গলাগোপা, *s.* ভৰা চিন্তা, পৰামর্স কৰা, মনে মনে আলচা, holding secret consultation.

গলিয়াই, *v.* গাল মাৰি, to toss food into the mouth.

গলিয়াগলি, *s.* গালি পৰাপৰি, mutual abuse.

গহৰা, *a.* নপচোআকৈ গজা, অপুনি গজা, self sown, self produced.

গহন, *a.* অতি হাবি, গহিন, নিবিভৱন, impervious, thick; *s.* a forest.

গহ্বৰ, *s.* গন্ডিৰৰ পর্বতৰৰ গুহা, a cave, a deep valley, a secluded arbor.

গহৰি, *s.* বিলম্ব, হেলা, delay, procrastination.

গহিন, *a.* গন্ডিৰ, গধুন্, deep, grave, profound.

গহিনালি, *a.* গধুৰালি, ধিৰ স্বভাও, slow in answering deciding or doing.

গাঁও, *s.* গ্রাম, a village.

গাঁওপৰিয়া, *a.* গাঁৱৰ সমন্ধিয়া, গাঁৱৰ পদপি বিসেস, belonging to or holding an office in a village.

গাঁওবাৰিক, *s.* গাঁৱৰ মাজত টেকেলাৰ দৰে কাম কৰা বিসয়া, the *tekela* of a village.

গাঁওবুৰা, *s.* গাঁৱৰ মাজত প্রধান বা মুখ্য মানুহ, the head man of a village.

গাঁজি দিয়া, *a.* হেঁচি দিয়া, ঠাহি ভৰোআ, pressed down.

গাঁঠলু, *s.* টোপোলা, চুঁটিমুটি, a bundle; *a*, short and thick, chunked.

গাঁঠি, *s.* দেহৰ অঙ্গৰ জোৰা, বান্ধ, a joint of the body, a knot, a fastening; *v.* to knit, to knot, to string, to gather, to arrange.

গাঁত, *s.* গর্ত, খাল, a cave, a hole, an excavation, a cavity.

গাঁতি, *s.* কাপৰৰ বান্ধ, a knot made in tying the two ends of a cloth together.

গাঁতিয়াল, *s.* ভূত পিসাঁচৰ নিচিনা, বুৰা ডাঙ্গৰিয়া, an imaginary inferior class of evil spirits.

গাঁথন, *s.* মনি আদি গঁথা, knitting, knotting or stringing together, orderly arrangement.

গাঁৱ, *s.* ৱৰ ফোঁহোৱা, a large boil or abscess.

গাঁৱি, *s.* ৱথ, গাড়োখৰ, কাপৰৰ আগত তিয়াই বৈ দিয়া ডাঙৰ সুতা, a cart, a wheel carriage, a headless trunk, the rows of coarse thread woven into the ends of a cloth.

গাঁৱি পৰা, *s.* চেলেঙ্গ কাপৰৰ মাজে মাজে ডাঙৰ সুতাৰে দুই তিনি আঙ্গুলকৈ বোআ, a barred or checkered cloth having coarse threads interwoven at regular intervals throughout.

গাঁৱিসলি, *s.* খুৰলি, ধান বনা কাঠৰ খোল, a large mortar for pounding out rice or paddy.

গাঁক, *s.* সিতনে লোআ, a pillow.

গাঁক গিলিপ, *s.* গাঁকৰ মোট, a pillow case.

গাঁকচাক, *s.* গাঁকৰ তলা, the embroidered end of a round pillow.

গাঁৱো, *s.* পৰ্ৱতিয়া জাতি এবিধ, a mountain tribe of Assam.

গাঁৱোখোৱা, *s.* বাটি এবিধ, a kind of large metal dish.

গাঁৱলিয়া, *s.* গাঁৱত থকা, গাঁৱৰ, a villager; *a.* belonging to a village.

গা, *s.* সৱিল, দেহ, the body.

গাই, *s.* মাইকি গৰু, নিজে, পৰি বা গান কৰি, a cow, each one personally; *v.* to sing, to chant, to repeat from memory.

গাইগোটা, *a.* আপুনি, সুকিয়া, নিজ, নিজা, separate, distinct.

গাইপতি, *a.* প্ৰত্যেকে, জনে জনে, প্ৰতিজনে, each, every one, severally.

গাইমুআ, *a.* ডাঁৰি নগজা মানুহ, beardless.

গা উঠা, *a.* উত্ৰাৱল, কাকো নমনা, উলহমালহ, frenzied, insubordinate.

গাওনি, *s.* গান গোআ বেচ, লোকৰ ভাল বেয়া কৈ ফুৰা, গ্লানি গোআ, wages paid to a singer; proclaiming the good or evil of others.

গাখিৰ, *s.* দুগ্ধ, ক্ষিৰ, দৈ, milk.

গাখিৰতি, *a.* দুগ্ধৱতি, বহু গাখিৰ ওলোআ, milch, giving milk plentifully.

গাজ কথা, *s.* মনত লাগি থকা কথা, গুপত কথা, the secret thoughts.

গাজৰ ৱিহা, *s.* পাটৰ বঙ্গালি ৱিহা ৱিসেস, তিৱোতা লোকৰ গাত লোআ ৱস্ত্ৰ ৱিসেস, a scarf of fine silk.

গাগৰি, *s.* এবিধ জল পাত্ৰ, a kind of water jar, a pitcher.

গাগৰি মৰা, *s.* কোনো আসুই পাই উভতি সাহ ধৰা, courage derived from the sense of support or protection.

গাগিনি, *s.* ৱৰ ফৰিঙ্গ এবিধ, a species of grass-hopper.

গাগিনিপেটা, *a.* দিঘল পেটা, পেটুআ, long-bellied like the above insect.

গা ঘৰ, *s.* নিজ ঘৰ, কোস ঘৰ, one's own house, an adjoining house.

গাঙ্গঠি, *s.* ব্যাধি এবিধ, চিকত গুটিৰ দৰে ব্যাধি হোআ, a glandular swelling.

গাজ, *s.* গচৰ সিপাৰ গজালি, এবিধ পাতল কাপৰ, আঁত, ভিতৰ, a tender sprout, gauze; *a.* inner, secret.

গাজখৰিচা, *s.* গাজৰ খৰিচা, গাজ টেঙ্গা, a pickle of bamboo sprouts.

গাজনি, *s.* মেঘৰ গর্জন, thunder, any rumbling sound.

গাজি, *v.* গর্জন কৰি, to thunder, to rumble, to roar.

গাজি গুমৰি, *s.* ডাবি হুকি, মেহে গাজি থকা, হুমহুম্ গিৰ্গিৰ, a roaring, as of a tempest or of an angry person.

গাজি গুজা, *s.* সঁহাৰি, মানুহৰ অব্যক্ত সৰু সৰু সব্দ, an intimation, a low murmur of voices.

গাজি মাহ, *s.* চোকোৰা গুচুউআ গজা মাহ, sprouted pulse from which a kind of food is prepared.

গা জোৰা, *a.* আঁটা, সম্পুর্ন হোআ, sufficient to satisfy the desire.

গাঠিয়ন, *s.* গন্ধ দ্রব্য বিসেস, a perfume for anointing the body.

গাদল, *a.* সবপা, ধোদা, দগা, lazy, inactive, sluggish, mopish.

গা দাঙ্গি কোআ, *s.* গাতুলি কোআ, ঠিককৈ কোআ, affirming positively.

গাদি, *s.* দাৰ পিঠি, হাঁতিৰ ওপৰত পৰা আসন, বজাৰি বহা ঠাই, হাতৰ তলুআৰ কোস, the king's seat, an elephant's pad or howdah, the back of a knife, *daw*, &c. the lower edge of the hand.

গাদিয়া, *s.* ডাঙ্গৰ হোআ, মন দি কাম কৰা, ability to help, giving the mind to any work.

গাদুখাই, *v.* দুখ হোআ, বেজাৰ পোআ, to regret, to be sorry or vexed with one's self.

গাধ, *s.* গর্দ্দভ, ভাৰি, an ass, a donkey.

গাধৈ, *s.* চাঙ্গত পৰা থেঁতালি বোআ বাঁহ আদি, crushed bamboo or reeds braided for a floor or platform.

গাধোআ, *s.* স্নান কৰা, bathing or washing the body in water.

গান, *s.* গিত, singing, a song, vocal music; with কৰি, to sing, to chant.

গানিকা, *s.* গান কৰা লোক, জোৰা গোআ, a chorister, one who sings and plays on an instrument.

গান্ধকলাই, *s.* গন্ধকলাই, কস্তুৰি, musk.

গান্ধবিৰিঙ্গা, *s.* সুঘ্রানি বন এবিধ, lemon grass.

গান্ধি, *s.* ধান খোআ, দুর্গন্ধি পোক এবিধ, a species of bug.

গাপ, *s.* তাপ, তিতা বস্তু হেঁচা খালে উঠা তাপ, heat, warmth, heat from fermentation or pressure of damp substances.

গাপ লগা, *a.* গাপে ধৰা, তাপে ধৰা, heated by fermentation.

গাভৰু, *s.* ডেকেৰি, যুৱতি, a grown up girl; *a.* grown up.

গাভৰু কাল, *s.* ডেকেৰি কাল, যৌৱন কাল, the age of puberty.

গাভৰুদেও, *s.* ৰজাৰ পুত্ৰ ভাই আদিৰ তিৰোতা, a respectful title used in addressing the wives of the sons or brothers of the king.

গা ভৰন, *a.* গৰ্ভযুক্ত, গা ভাৰি, pregnant.

গাভি, *a.* গাভিয়াল, সকত, চহকি, wealthy, great.

গা ভাৰি, *a.* গা ডাঙ্গৰ, গা পৰশিয়া, গৰ্ভাৱতি, corpulent, pregnant.

গাম, *s.* ঘোৰাৰ খোজ, মিৰি ডফলা আদিৰ বিসয়া, the pace of a horse, the headman of several mountain tribes of Assam.

গামখাৰু, *s.* মুনিহ খাৰু, a bracelet worn by men.

গা মুৰি, *v.* গা ভঙ্গা, গা মেৰেটামেৰেটি কৰা, to stretch, to yawn.

গামোচা, *s.* গা টোকা, মুখ মচা, a towel, a napkin, a handkerchief.

গায়ন, *s.* গায়ক, গান কৰোঁতা, গানিকা, a singer, a chanter.

গায়ত্রি, *s.* বেদৰ গুপ্ত শ্লোক, বুহ্ম মন্ত্ৰ, চন্দ বিসেস, a sacred verse of the Rig Veda, generally repeated mentally, and considered by the brahmins too sacred to be repeated in the hearing of persons not wearing the sacred thread.

গাল, *s.* কপোল, চকুৰ তল ভাগ, কিচুমান, এৰেলি গলিয়াই খোআ, the cheek, a little, a mouthful.

গাল ফলা, *s.* ফটা গাল, মাছ ধৰা জন্ত্ৰ এবিধ, a bamboo fish trap.

গাল মৰা, *s.* মুখলৈ হাতেৰে নি খোআ, putting food into the mouth.

গালি, *s.* নিন্দা মাত, বেজাৰ পোআ মাত, abusive language.

গাহৰি, *s.* ৰৰা, সুকৰ, a hog, swine.

গাহিলা, *s.* লেহেম বা গহিন, মঞ্জয় থকা, সম্পত্তি থকা, indifferent in regard to others, wealthy, opulent.

গিজগিজাই, *v.* ঠিহঠিহাই, নসহা, নমনা, খং কৰা, to feel a sharp cutting pain in the bowels, to be impatient, to teaze.

গিত, *s.* গান, কবিতা, a hymn, a song.

গিত বাদ্য, *s.* গোআ বোআ, chanting and playing on instruments.

গিতা, *s.* সাস্ত্ৰ এখনৰ নাম, a celebrated hindoo poem.

গিদ, *s.* গিদা, পোকৰ, মলদ্বাৰ, জোনি, the anus.

গিদকুমলি, *s.* মুলাধাৰ, a disease of the anus.

গিদাউদি, *a.* নাঙ্গট, bare, naked.

গিয়াতি, *s.* একে লগে খোআ বোআ, those who eat and drink together.

গিয়াতি কুটুম, *s.* friends, relations, kindred.

গিৰি, *s.* পৰ্ব্বত, স্বামি, অধিকাৰ, a mountain, an owner, a husband.
গিৰিএক, *s.* স্বামি, a husband.
গিৰিঙ্গ, *s.* ৰৰকৈ পৰা সব্দ, a loud report as of anything falling heavily.
গিৰিস, *ad.* গিৰিসাই, সিঘ্রে, বেগতে, immediately, quickly.
গিৰিহঁত, *s.* গৃহস্থ, গৰাকি, husband, head, proprietor, owner.
গিৰিহঁতনি, *s.* গৃহস্থৰ ঘৈনি, a wife, the mistress of the house.
গির্গিৰনি, *s.* মেঘৰ মাত, পেটৰ মাত, a rumbling or rolling sound.
গির্জনি, *s.* অনেকৰ হাই, বহু লোকৰ গোট, the noise of a multitude.
গির্জা, *s.* ভজনা, আৰাধনা, ইশ্বৰ সেৱা, the public worship of God.
গির্জাঘৰ, *s.* খ্রিষ্টিয়ান লোকৰ সেৱা কৰা ঘৰ, নাম ঘৰ, a place of worship.
গিলি, *v.* খাই, গাস কৰি, to swallow.
গিলিপ, *s.* মোট, ঢাকনি, a case or cover of skin or cloth.
গিলিপ মৰা, *a.* ঢাকনি মৰা, covered; *s.* the act of covering &c.
গু, *s.* বিষ্টা, মল, গোবৰ, dung, filth.
গুৱা, *s.* গুৱা, তাম্বোল, the betelnut.
গুআকটা, *s.* তাম্বোল কটা, the office of betelnut cutter to a priest.
গুআমৰি, *s.* এবিধ তাম্বোলৰ মচলা, a fragrant seed eaten with the betelnut.
গুআল, *s.* মঁহ গৰু ৰখিয়া, a herdsman, a milkman.
গুআলি, *s.* গোপস্ত্রি, গোপিনি, a milkmaid.
গুঁই, *s.* গোধিকা, জন্তু বিসেস, a reptile of the lizzard tribe.
গুঁজৰি, *v.* খঙ্গ কৰি, ডাবি দি, চিঁয়ৰি, to roar, to bellow, to rumble.
গুঁজি, *v.* পুতি, খোচা মাৰি, to thrust into, as a stake into the ground.
গুঁফিয়া, *a.* গোফ থকা মানুহ, having a mustache.
গুচৰিয়া, *s.* গোঁচৰ কৰা মানুহ, a complainant.
গুচাই, *v.* ৰেয়া কৰি, দুৰ কৰি, to spoil, to remove, to put away.
গুচি, *s.* কুৰিপাত পানৰ জোকা, আঁতৰি জোআ, a bunch containing twenty leaves of the *pan;* with যৈ, to go away, to depart.
গুচুআ, *a.* দুৰ কৰা, নিলগ কৰা, নষ্ট কৰা, taken away, removed.
গুজুৰকৈ, *ad.* সৰুকৈ, briefly.
গুজুৰিয়া, *a.* সৰুকৈ কোআ, in a word, brief.
গুটি, *s.* বিজ, বাটলু গুটি, seed, fruit.
গটি ওলোআ, *s.* আই ওলোআ, বসন্ত ৰোগ, the small pox.
গুটিমালি, *s.* ফুল এবিধ, a species of flower.
গুটিয়া, *a.* অকলসৰিয়া এটিয়া, *a.* single, one.
গুটিওআ, *s.* গুটি মৰা, the shooting of clay balls with the bow.
গুটি ভঁৰাল, *s.* গটি ধানৰ ভঁৰাল, a granary for unwinnowed grain.

গুঢ়, *a.* গুপ্ত, অপ্রকাস, secret, concealed, abstruse.

গুদ্‌গুদনি, *s.* মনব ধান্দা, চিন্তনি, মনত পবি থকা, reflection, impression.

গুদ্‌গুদাই, *v.* খুদুআই বা ধিধিয়াই থকা, চিন্তা কবি, to feel an impression or conviction.

গুদাম, *s.* ধাতু আদিব নির্ম্মিত চোলাব গুনঠি, ভঁবাল, বেহা কবা ঠাই, a button, a storehouse, a warehouse, a magazine.

গুধিয়া, *a.* বদিয়া, দোস থকা, নিন্দিত, of evil report, infamous.

গুন, *s.* বিদ্যা, উপকাব, স্বভাও, সত্ত্ব বজঃ তম, সমান জোখ, জস, এডলিয়া জবি, নাও টনা লেজু, a quality, a property, an attribute, a virtue, power, effect, knowledge; the three properties of matter, as *Sotwo* or principle of existence or truth, the *Rojo* or that of passion, and *Tomo* that of darkness and ignorance; a strand of a rope, the track rope of a boat; preceeded by a numeral it signifies fold, as চাবি গুন, four fold.

গুন কথন, *s.* জস কোআ, গুন কোআ, praise, eulogy, panegyric.

গুনকব, *a.* উপকাবক, ফলদায়ক, উপকাবি, improving, advantageous, profitable, effectual, beneficial.

গুনগুন, } *s.* গুনভুন, সক সক, ভুনভুননি, the humming of bees, a
গুনগুননি, } low murmuring sound.

গুন জুগুতি, *s.* গাব গুন, জসস্যা, আগ গুবি, natural quality whether good or bad, virtues or defects as shown by the conduct.

গুনঠি, *s.* পঘাব গাঁঠি, খান্দবি, a loop in the end of a rope or string.

গুনন, *s.* ভাবন, চিন্তন, reflection, thought, consideration, solicitude.

গুননি, *s.* ভবনি, চিন্তনি, concern, anxiety, solicitude.

গুনমলা, *s.* ক্রিষ্নব গুন থকা পুথি, Khrishna's life written by Shree Hongkor.

গুনবতি, *a.* গুনযুক্ত স্ত্রি, কাজি, virtuous, talented, accomplished, (feminine.)

গুনবন্ত, *a.* গুনযুক্ত, পার্গত, accomplished, estimable, talented, skillful.

গুনসিন্ধু, *s.* গুনব সাগব, the ocean of good qualities or goodness.

গুনা, *s.* ভাবি চোআ, সোনা কপাব সক তাব, reflecting upon, wire.

গুনাকটা, *s.* গুনা কটিয়া, গুনাব ফুল দিয়া, one who inserts the gold or silver border; *a.* having such a border.

গুনাকটিয়া, *s.* জি সোন কপব গুনা কবে, a maker of wire.

গুনাকব, *s.* সর্ব গুন থকা, the mine of goodness.

গুনাগাঁথা, *s.* ভবা চিন্তা, ভাবি ভাবি চোআ, arranging the thoughts in order, revolving in mind.

গুনাগুন, *s.* ভাল বেয়া উপকাৰ অপকাৰ, virtues and defects.

গুনাটনা, *s.* জি গুনা টানে, অলঙ্কাৰ আদিত গুনা লগোআ, the person who pulls wire; *a.* ornamented with gold or silver wire.

গুনা টানি, *v.* উবাৰি কোআ, বৰ সাহ দিয়া, গুনাবলদি, to speak out definitely, to reassure, to declare, to draw out wire.

গুনানুচৰিত্ৰ, *s.* গুন চৰিত্ৰ, ভাল বেয়া গুনৰ বৰ্ণনা, a relation of the good or bad qualities of any one.

গুনানুবাদ, *s.* গুনউক্তি, গুন কথন, praise, adoration.

গুনা পৰা, *s.* কাপৰৰ আগত গুনাৰ খেও দিয়া, the parallel lines in a gold or silver border.

গুনি, *v.* ভাবি, গুনজুক্ত, বিদ্বান, এবিধ আহুধান, to think, to reflect; *a.* possessed of good qualities; *s.* a species of paddy.

গুপগুপাই, *v.* ধুমধুমাই, দপদপাই লৰি ফুৰি, গুমুহ গুমুহ সদ্দ কৰি, to make a confused clattering noise, as in running.

গুপগুপিয়া, *a.* দপদপিয়া, অতিসই, very, excessively.

গুপুত, *a.* আবুৰ থকা, লুকুটিআ, secret, in disguise, incog.

গুপুতে, *ad.* গুপুত ভাৱে, নজনাকৈ, covertly, secretly, privately.

গুপ্ত, *a.* গোপন, গুপুতে, নজনা আৰ, secret, private, concealed.

গুপ্তবেস, *s.* চদ্মবেস, কপট বেস, a disguise, a mask, hypocrisy, covertness.

গুপ্তবেসি, *s.* চদ্মবেসি, বহুআ, one who wears a mask, an actor, a player, a hypocrite.

গুমগুমনি, *s.* গুমগুম সদ্দ, হুমহুমনি, a roaring rumbling sound.

গুমাই, *ad.* বেগাই, খৰকৈ, quickly, without delay, speedily.

গুমুনি, *s.* সাপে খোআৰ ঔসধৰ গচ, a species of tree famous as a specific for the bite of snakes.

গুৰ, *s.* চুৰা, পগাই টান কৰা কুঁহিয়াৰৰ ৰস, raw sugar, molasses treacle.

গুৰা, *s.* জাল আদিত দিয়া সিহৰ গুলি আদি, চুৰ্ন, গুৰি, the sinking weights attached to a net.

গুৰি, *s.* মুল, আদি, চুৰ্ন, নিকট, ওচৰ, নাৱৰ পাচ টিঙ্গ, the root or beginning, the first cause or source, the trunk of a tree, any powdered substance, the stern of a ship or boat, proximity.

গুৰি কথা, *s.* মুল কথা, কাৰনি, আদি কথা, cause, origin, the root.

গুৰিকৰাই, *s.* ভজা চাউলৰ গুৰি, the flour of parched rice.

গুৰি কুন্ধি, *s.* নাৱৰ গুৰিৰ খোটালি, the stern division of a ship or boat.

গুৰিগচ, *s.* মুলৰ ঠাই, গৰাকি, আদি কাৰন, the root, owner, first cause.

গুৰিচালনি, *s.* পিঠা গুৰি চলা বাহৰ সৰু সৰু বিন্ধাৰে জন্ত্র, a fine sieve.

গুৰিপকুআ, *s.* সৰু সৰু পিপৰা, a species of small ant.

গুৰিয়াই, *v.* গোৰ মাৰি, লথিয়াই, to kick, to stamp with the foot.

গুৰিয়াল, *s.* নাৱৰ গুৰি ধৰা, কৰ্ণধাৰ, কাণ্ডাৰি, a helmsman, steersman.

গুৰু, *s.* শিক্ষক, ধৰ্ম্ম উপদেষ্টক, a religious teacher, a spiritual guide.

গুৰুতৰ, *a.* প্ৰধান, বৰ, great, heavy, important.

গুৰুলাগুৰুল, *a.* বৰকৈ পকা, বৰকৈ কিলোআত বা খুন্দাত জোল হোআ, reduced to pulp or jelly as from over ripeness or from beating.

গুলগুলনি, *s.* গপগপনি, an inward burning sensation.

গুলগুলাই, *v.* গাপ লগা, to feel an inward burning sensation.

গুলগুলিয়া, *a.* বৰকৈ পকা, দুবিছুত, fully ripe.

গুলচি, *s.* পহি দোলাত হাতেৰে ধৰিবলৈ দিয়া জৰি, an ornamental loop or tassel belonging to a sedan or *japi*.

গুলঞ্চ, *s.* এবিধ ফুল, a species of flower.

গুলপিয়া, *a.* গোলাপ ফুলৰ বৰনিয়া, like a rose, rose coloured.

গুলাই, *ad.* অতি সৰহকৈ, পাৰে মানে, plentifully, as much as possible.

গুলাল, *s.* ফুল এবিধ, a species of flower.

গুলি, *s.* সিহৰ বাটল গুটি, বস্তু জোল কৰি, a ball, a pill, a bullet; *v.* to mix, to dissolve in water.

গুলিউআ, *s.* গুলি মৰা, shooting or causing to be shot, dissolving in water.

গুলিয়াই, *v.* হিলে মাৰি, to shoot.

গুলুম, *s.* ঘোপ, গপগপনি, close, confined, pent up, without air.

গুলুম বন্ধা, *s.* ঘোপ মৰা, গপগপনি ধৰা, want of ventilation and light.

গুলৈ, *s.* ভূই লগা বাদু, মিচা পহৰ, জাক এই দেশৰ মূহে ধনগুলৈ বোলে, the ignis fatuus, supposed by the se to be an evil spirit, that points out where money is buried.

গুলৈয়া নাও, *s.* বৰ হোলোঙ্গ নাও, a large canoe.

গুহা, *s.* গহ্বৰ, পৰ্ব্বতৰ গাঁত, a cave, a cavern, a grotto.

গুহ্যদ্বাৰ, *s.* পোকৰ, বহির্দ্বাৰ, মলদ্বাৰ, the anus.

গেৰ, *s.* চৰাই পোআলিৰ নাই, গৰ্ভত থকা ধানৰ থোক, the umbilical cord of young birds, the umbilical vessels of plants.

গেৰা, *s.* মঁহৰ মতা পোআলি, a buffalo male calf.

গেঙ্গেৰি, *s.* গুঁজৰি উঠা, ডাঠ দেখুউআ, to snarl, to show the teeth.

গেজগেজাই, *v.* হুলে ফুটাৰ বেদনা কৰা, to feel pain from a thorn.

গেজা, *a.* চেঁচা, ঠেলা, pressed, shoved, pushed.

গেজি, *s.* গেজেঙ্গ, দা কটাৰিৰ নালত সোমোআ ভাগ, the pointed end of an instrument that is inserted in a handle.

গেজপনি, *a.* ডাঠ, হলি পৰা হাবি, thick, dense, (as forest or jungle.)
গেজেৰা, *s.* ঠেহেৰা মাত, জোকোৰা মাত, angry retort, cutting words.
গেঠেলা, *a.* তেনেই থকা, নবৰ্হা নুটুটা, inactive, torpid, stationary.
গেঠেলা গেঠেলি, *a.* ঠেহেৰা ঠেহেৰি, ভাল মাতেৰে নমতা, mutually displeased, speaking in an angry fault finding manner.
গেঠেলুৰা, *a.* গেঠেলা মৰা, নপকা, সিধি নোহোআ, hard and unripe, applied to fruits, boils, &c. ineffectual.
গেদ, } *s.* মেদ, মেদেনি, ভেৰ, lees, dregs, sediment.
গেদনি, }
গেদগেদিয়া, *a.* মেদমেদিয়া, এলেহুআ, roiled, turbid, inactive, stupid.
গেদেৰি, *s.* ৰহৰ ভেৰ মেদ, scum, refuse.
গেধেমা, *s.* ডাঠ, লেদ লেদিয়া, thick, blocked out, indolent.
গেনগেনোৰা, *a.* মাত ভগা, পানি লগাৰ মাত, hoarseness, a heavy voice.
গেনা, *a.* ভালকৈ মাত নুফুটা, নাকে মতা, nasal, speaking through the nose.
গেনি, *a.* ভালকৈ মাত নুফুটা তিৰোতা, a woman who speaks do. do.
গেন্ধ, *s.* গোন্ধ, গন্ধ, odor, smell, fragrance.
গেন্ধালি, *s.* এবিধ দুর্গন্ধিয়া, পোক, an insect of offensive smell.
গেন্ধালি সালি, *s.* সালিধান এবিধ, a species of paddy.
গেন্ধেলা, *a.* ঘিনলগা, disagreeable, hateful.
গেৰাৰ, *s.* চাকৰ, কাম কৰা দাস, menial, slave, a term of abuse.
গেৰাৰি, *s.* চাকৰি, দাসকর্ম্ম, গোলাম কাম, menial service.
গেৰগেৰ, *a.* নিচেই উষ্ম নথকা, একেবাৰে অনেক হিলৈ আদি মৰা সদ্দ, cold, chilly; *s.* a loud report as of thunder orheavy artillery.
গেৰগেৰাই, *v.* গর্গৰাই, to roar, to make a loud noise.
গেৰগেৰিয়া মাত, *s.* কঁফজুক্ত মাত, ডিঙ্গিত লাগি জোআ মাত, a wheezing.
গেৰাই, *v.* দমাই, লৰৰ মন নে থাকিলেও হেঁচি দিয়া, to pile up, to offer, to urge the acceptance of a thing not asked for.
গেৰেকনি, *s.* ৰেয়া ঠাই, খিচনি, a place for refuse and filth.
গেৰেওগেথেও, *a.* খাই বৈ ভাগৰ লগা, gluttonous, eating to excess so as to feel a sense of weariness and loathing.
গেৰেকুআ তামোল, *s.* এবিধ বন তামোল, a species of small betel.
গেৰেপ, *a.* দম, ওপৰাওপৰি, ডাঠ, thick, dense, as forest or jungle.
গেৰেপনি, *s.* ডাঠ হাবি, গেজেপনি, a dense, jungle.
গেৰেম, *a.* এলেহুআ, এবিধ আহুধান, indolent; *s.* a species of paddy.
গেৰেলা, *a.* পেটাল, জন্তু এবিধ, stout, pot-bellied; *s.* a species of pole cat.
গেৰেলি, *s.* পেটুলি, a corpulent girl or woman, a term of abuse.

গেৰেহা, *a.* ভালকৈ নুমুকুতা, half-dried.

গেলগেলিয়া, *a.* ভিতৰে বাহিৰে পকা, পুজৰ দৰে, over ripe, rotten, putrid.

গেলা, *a.* পচা, বিৰস হোৱা, rotten, decayed, putrid.

গেলি, *v.* পচি, to rot, to decay, to putrify.

গেলেপা, *a.* গাপ লগা, হেঁচনি খাই থকা, heated from fermentation.

গেলোৱা, *s.* গেলিবলৈ এবিধ বন মাহ, causing to rot, a species of bean.

গৈ, *v.* গমন কৰি, to go.

গৈগৈ, *v.* গমন কৰি কৰি, গৈ থাকি, to go continuously.

গৈথৈ, *ad.* মুৰকত, সেষত, পাচত, finally, lastly.

গোঁগোঁআই, *v.* ভোমোৱা আদিৰ সদৃ কৰা, খঙেৰে বেগাই জোঁআ, to make a buzzing sound.

গোঁজ, *s.* জোঙ, বাঁহৰ কাঠৰ খুঁটি, a stake, a peg, a pin.

গোঁজৰনি, *s.* হুমহুমনি, গুঁজৰি উঠা, a roaring sound as of beasts.

গোঁজা, *a.* গুজি থোআ, পোত, তললৈ ভিকআ, stuck into the ground, half buried, bent down, bowed over.

গোঁজা খোআ, *a.* তললৈ মুখকৈ থকা, of downward look, downcast.

গোঁজা মাৰি, *v.* পুতি থোআ, খোঁচ মাৰি থোআ, to partly bury in the ground, as setting out a plant or sticking a stake.

গোঁঠনি, *s.* জৰিৰ সিয়নি, tying, stringing, arranging in rows.

গোঁঠা, *a.* গোঠনি দিয়া, জৰিৰে গথা, braided, platted, strung together.

গোঁফ, *s.* পুকসৰ ওপৰ ওঁঠত গজা নোম, a mustache.

গোঁফাল, *a.* গোঁফ থকা মানুহ, having a mustach

গোঁৱা, *a.* বগা, a fair complexion, white, Euro,

গোঁৱা চিপাহি, *s.* ইংৰাজি সেনা, European or white soldiers.

গোঁসাই, *s.* ইশ্বৰ, দেৱতা, গুৰু, মহাজন, a hindoo name for God; a gooroo or religious teacher, the head of a religious sect.

গোঁসানি, *s.* দেবি, দুৰ্গা, দেবি মূৰ্তি, মহন্তৰ ভাৰ্য্যা, a goddess, the wife of a gooroo.

গোঁহাই, *s.* চাৰি ঘৰিয়া আহোম ডাঙৰিয়া, উপাধি বিসেস, a title given by the Assam kings to certain families of royal descent.

গো, *s.* গৰু, মুৰ্খ নজন, an ox, a cow, a stupid fellow.

গোআ, *s.* গান কৰা, পাঠ কৰা, singing, chanting, reading.

গোআই, *v.* গান কৰাই, to cause to read, repeat or sing.

গোআল, *a.* অহঙ্কাৰি, কথা নুসুনা, haughty, self conceited, obstinate.

গোকাট, *a.* বেয়া, বৰ কুচিত, vile, filthy, unclean.

গোকাটনি, *s.* গেৰেকনি, মলিন ঠাই, চুঅনি, a filthy place.

গোহায়নি, *s.* গোহাইৰ ভার্জা, গাভৰুদেঽ, the wife of the above.
গোখৰকটা, *s.* এবিধ ঔসধি গুটি, a kind of medicinal seed.
গোখুঁৰা, *s.* গৰুৰ খুঁৰা, the hoof of cattle.
গোগা, *s.* হাবিৰ মাজৰ দ খাল, গোগ, low jungle where water stands.
গো-গা কৰা, *s.* কোনো কথাৰ অলপ ওলোআ, a rumor, a slight intimation, the talking over any matter of mere rumor.
গোগোল, *s.* মুঠাৰ নিচিনা এবিধ বন, a grass of which mats are made.
গোঙ্গা, *s.* মাত ভালকৈ নুফুটা, having an impediment in the speech.
গোঙ্গোৰা, *a.* খঙ্গাল, আসই নোপোআ, angry, cross, reserved.
গোচ, *s.* ঠেঙৰ তল ফালৰ সিৰ, মঙহ, ধানৰ পুলি বা কঠিয়াৰ গোচা, the muscles of the lower part of the leg; flesh, meat; a bunch of grass or green grain; a tuft of grass.
গোচলোআ, *s.* ধান কৰলৈ প্রথম আৰম্ভ কৰাৰ ৰিতি, a ceremony performed at the beginning of transplanting paddy.
গোচৰ, *s.* মকদ্দমা, নিবেদন, দর্সন, a law suit, a petition; anything perceptible by the senses.
গোচৰাগুচৰি, *s.* পৰস্পাৰ গোচৰ কৰা, mutual litigation.
গোচা, *s.* কঠিয়াৰ মুঠি, a bunch of grass or grain for transplanting.
গোচাৰক, *s.* গৰু ৰখিয়া, a herdsman, a cowherd.
গোজগোজ কৰে, *ad.* কালৈকো নেচাই বেগাই জোআ, steadily going forward regardless of anything.
গোজগোজাই, *v.* গুজৰি, খঙ্গ কৰি, to rage, to be furious.
গোজিহ্বা, *s.* আলজিৰা, দোজিৰা, the palate.
গোজোৎগোজোৎকৈ জোআ, *s.* কলৈকো নেচাই, তললৈ মুকৈ জোআ', to walk in an abstracted manner.
গোজোৰাই, *v.* গেজেৰা মাৰি, to cause to roar.
গোট, *s.* গুটি, ফল, এটা, নভঙা বা তেনেই থকা, থুপ, seed, fruit, one thing, a whole; *a.* unbroken, entire.
গোট কৰা, *a.* লগ কৰা, চপোআ, মুঠ কৰা, gathered together, summed up.
গোট কাঠ, *a.* একো নজনা, knowing nothing, *lit.* like a log of wood.
গোট খাই, *v.* লগ খাই, একে লগেই, to gather together, to assemble.
গোট গৰু, *s.* একো নজনা, মুর্খ, a fool, an idiot, like a beast.
গোটগোট, *a.* এটা এটা, one by one, scattered, dispersed.
গোট ধৰা, *a.* গুটি ধৰা, ফল ধৰা, bearing fruit, fruitful.
গোট মৰা, *a.* টান মৰা, ডাঠ মৰা, hardened, congealed, solidified.
গোটা, *a.* নকটা, অচেদ, undivided, whole, entire, unbroken.

গোটাই, *v.* লগ লগাই, থুপাই, একে লগ কৰা, মুঠ কৰি, সাঁচি থৈ, to collect, to gather up, to assemble.

গোটকবাই, *s.* ভজা চাউল, parched rice.

গোটাচাবেক, } *a.* কিছুমান, দুটামান, some, several, a few.
গোটাদেউক, }

গোটে, *a.* নভগাকৈ, সমলি, unbroken, whole, entire.

গোটেই, } *s.* তেনেই, অটাইবোৰ, নভগা আটাই, the whole.
গোটেইখন, }

গোটোঙ্গ, *a.* মেলাহি নহই, খিয়, precipitous, steep.

গোটোআ, *a.* চপোআ, সঁচা বা মুঠ কৰা, gathered, collected.

গোথোৱামুআ, *a.* বেজাবেবে থকা, অসন্তোস মুআ, sad, sober, displeased.

গোত্র, *s.* বংস, আদি পুৰুস, a family, a clan, lineage, race, pedigree.

গোদগোদাই, *v.* পেটৰ বেজাৰ অপ্রকাস কপে কোআ, to mutter, to grumble.

গোদাবৰি, *s.* এক নদীৰ নাম, the name of a river, the Godavery.

গোধ, *s.* বদনাম, হেঙ্গ ডাঙৰ হোআ বোগ, ill repute, a bad name, the elephantiasis or swelled leg.

গোধা, *a.* ভৰি ডাঙৰ হোআ, having the elephantiasis.

গোনা, *s.* অকলসৰিয়া মতা মহ, অবস, a solitary male buffalo; *a.* solitary, unsubdued.

গোনাই, *v.* খুজি, মাগি, জাঞা কৰি, to ask for, to request.

গোনোআ, *a.* খুজি অনা, খোজা, মগা, obtained by asking, asked for.

গোন্ধ, *s.* গন্ধ, ঘ্রান, scent, smell, odor.

গোপ, *s.* গুআল, গৰখিয়া, a herdsman, a milkman, a cow-keeper.

গোপগৰু, *s.* কাইৰ সজা গৰু, মুৰ্খ, ৰূপ, a wooden cow erected for sacrificial purposes, hence fig. a stupid person, a dunce.

গোপন, *v.* গুপ্ত, নজনা, অপ্রকাস, unknown, unrevealed, secret.

গোপনিয়, *a.* অপ্রকাস্য, লকাই বাখিব লগা, গুপুত, concealable, what may or ought to be concealed.

গোপাগোপ, *a.* গোবাগোব, অতিসই, বহুত, much, abundant.

গোপাল, *s.* গুআল, গোবক্ষক, ক্রিস্তৰ এক নাম, a herdsman, a dairyman, an epithet of Krishnoo.

গোপি, } *s.* গোপৰ তিবি, গোপিকা, গোপি, গুআলৰ স্ত্রি, wife of the
গোপিনি, } above, a female cowherd, a milkmaid.

গোপিনাথ, *s.* গোপিবিলাকৰ নাথ, ক্রিস্ত, lord of the *gupis*, Krishnoo.

গোবৰ, *s.* গো বিস্টা, গোমই, cowdung, manure.

গোবৰখুঁটি, *s.* সুকান গোবৰ, dry cowdung.

গোবৰুআ, *s.* গুপোতা পোক, an insect of the beetle species.

গোবৰ্দ্ধন, *s.* জি পবত ক্রিষ্ণই হাতেৰে দাঙ্গিলে, the fabled mountain that Khrishnoo held on the end of his finger to shelter the milkmen and maids of Brindabon in a tempest.

গোবাৰ্ক, *a.* বৰ বেয়া, লেতেৰা, অকামিল', bad, contemptible, worthless.

গোবিন্দ, *s.* ক্রিষ্ণৰ এক নাম, a name of Krishnoo.

গোমগুমুনি, *s.* সাপে খোআৰ ঔসধিয় লতা এবিধ, a species of vine used as an antidote to the bite of snakes.

গোমধান, *s.* এবিধ ধান, খাদ্য দ্রুব্য বিসেস, maize, Indian corn.

গোম সাপ, *s.* বিসাল সাপ এবিধ, a species of poisonous serpent.

গোমা, *a.* গোমোঠা বৰন, মলিন বর্ন, dingy, soiled, sullied, dusky.

গোমাই, *v.* মেঘে ঢাকি থোআ, to be overcast with clouds.

গোমোঠা, *a.* গোমা, বিবর্ন, faded, tarnished, soiled.

গোমোআ, *a.* গোমাই থোআ, overcast, darkened, cloudy.

গোৰ, *s.* গুৰি আদি, the foot, the base, foundation or beginning.

গোৰ, *s.* লাথি, পদাঘাত, a kick, a stroke of the foot.

গোৰ খোআ, *a.* অনেক দিন পানি আদিত পৰি থকা, দম হোআ, buried in mud and water, amassed.

গোৰগোৰাই, *v.* গোৰগোৰনি সব্দ কৰা, ভোৰভোৰাই, পেটে মতা, to roar to rumble, to mutter.

গোৰাই, *v.* পানিত পুতি থৈ, to submerge, to put under mud and water.

গোৰালি, *a.* গুৰিৰ, belonging to the root or larger end; *s.* the blunt end of a thing, the tree near the root.

গোৰোআ, *s.* ভৰিৰ পাচ গাঁঠি, পানি আদিত পুতি বা পেলাই থোআ, the heel; *a.* placed under mud and water.

গোৰোঙ্গ, *a.* বৰ দ, থিয় দ, গোটোঙ্গ, precipitous, steep, perpendicular.

গোৰচনা, *s.* হালধিয়া বৰনিয়া গন্ধ দ্রুব্য এবিধ, a bright yellow pigment.

গোৰোহনি, *s.* ভৰিৰ গোৰোআৰে মৰা, stamping with the foot.

গোৰোহা, *s.* গেৰেহা, তল জোআ, পানি থকা, submerged in water, soggy.

গোর্হাল, *s.* গৰখিয়া লৰা গোট খাই সাও দিআ, সাও সপনি, a curse, a curse of cowboys employed for the purpose, they being considered especial favourites of Krishnoo.

গোলা, *a.* পানি দি জোল কৰা, বস্তু বেচা ঘৰ, mixed or dissolved in water; *s.* a merchant's shop, a storehouse, a granary.

গোলাপ, *s.* ফুল এবিধ, a rose.

গোলাপি জামু, *s.* গোলাপৰ ঘানেৰে এবিধ বৰ জামু, the rose apple.

গোলাম, *s.* দাস, বন্দি, বহতা, a servant, a slave.

গোলামি, *s.* দাসি, বান্দি, বহতানি, the female of the above.

গোলোআ, *s.* গোলা, মিহলি করোঁতা, দ্রুত করোঁতা, causing to dissolve; *a.* dissolved, mixed.

গোলোক, *s.* বৈকুণ্ঠ, ক্রিষ্ণর থকা ঠাই, the paradise of Krishnoo.

গোষ্ট, গোষ্টি, *s.* বংস, একে বঙ্গহর, গ্যাতি, lineage, descent, family, clan, race.

গোসাই, *s.* দেবতা, মহাজন, গুরু, a god, a religious teacher, the head of a religious sect.

গোসিঙ্গা, *s.* লতা এবিধ, a species of vine.

গোস্বামি, *s.* সিস্য ভজোআ, গোঁসাই, বেদাধিকার, lord of the Veds, a title given to brahmins as teachers of the Veds.

গোহারি, *s.* গোচর, নিবেদন, প্রার্থনা, a request, making known a desire.

গোহালি, *s.* গরু বন্ধা ঘর, a house or shed for cattle.

গৌতম, *s.* এক বিসির নাম, মান আদি কোনো কোনো জাতির বৌদ্ধ অবতার বুলি পূজা করা দেবমূর্তি, the fourth incarnation of Boodh, now worshipped by the Burmese and Buddhists generally.

গৌঠালি, *a.* অহঙ্কারি, proud, haughty.

গৌর, *s.* হালধিয়া, বঙ্গা মিহলি বরন, of fair complexion, pale red.

গৌরও, *s.* মান্য, আদর, majesty, glory, greatness, adoration, honor.

গৌরবান্বিত, *a.* মহিমাযুক্ত, মান্যবন্ত, glorious, majestic.

গৌরাঙ্গ, *a.* বগা, সুন্দর, রূপহ, white bodied, fair.

গৌরি, *s.* দুর্গা, আঠ বচরিয়া চোআলি, a name of Durga.

গ্রন্থ, *s.* সাস্ত্র, পুথি, a book, a writing, a volume.

গ্রন্থন, *s.* গাঁথা, the act of bringing together, compiling, arranging.

গ্রন্থি, *s.* গাঁঠি, সন্ধি, জোরা, a joint, a knot.

গ্রস্ত, *a.* গিলা, আপদ আদিত পরা, swallowed, eclipsed, seized, involved in some evil.

গ্রহ, *s.* সুর্জ আদি, a planet.

গ্রহন, *s.* চন্দ্র সুর্জর গ্রহন, লোআ, চন্দ্র সুর্জক টাঁয়াই চকা, an eclipse, a seizure, an acceptance.

গ্রহনি, *s.* তেজ সাঁও পরা রোগ, the dysentery.

গ্রহনিয়, *a.* লব লগা, worthy of being received, accepted or regarded.

গ্রহজাগ, গ্রহজজ্ঞ, *s.* গ্রহর উদ্দেসে করা হোম পূজা, propitiatory offerings to the planets.

গ্রহপতি, *s.* সুর্জ, the sun.

গ্রহপিৰা, *s.* গ্রহে কৰা পিৰা, গ্রহে কৰা দুখ, sickness supposed to be caused by the adverse influence of a planet.

গ্রহ সান্তি, *s.* গ্রহৰ নামে কৰা কৰম, designed to propitiate the planets.

গ্রাম, *s.* গাঁও, a village.

গ্রামি, *a.* গাঁৱলিয়া, pertaining to a village, rural, rustic.

গ্রাস, *s.* গৰাহ, খোআ, a mouthful, the act of swallowing a mouthful.

গ্রাহক, *s.* লোআটো, লওঁতা, one who takes or receives.

গ্রাহ, *s.* জলজন্তু, লোআ, a reception, an acceptance, a seizure, fabled monster of the deep, any large fish or marine animal.

গ্রাহ্য, *a.* গ্রহন কৰিব লগা, acceptable, worthy of acceptance or belief.

গ্রিষ্ম, *s.* তাপ, জহ, ঘাম, জেঠ আহাৰ মাহ, heat, warmth, June and July.

গ্রিষ্মকাল, *s.* ঘাম কাল, জহ কাল, the hot season.

গ্রিহ, *s.* ঘৰ, a house, a habitation.

গ্রিহিনি, *s.* ঘৈনি, অধিকাৰিনি, the mistress of a house.

গ্রিহস্থ, *s.* ঘৰৰ অধিকাৰ, গিৰিহঁত, the master or owner of a house.

গ্রিহস্থি, গ্রিহাস্রমি, *a.* গ্রিহাস্রম ধৰমি, doing the duties of a householder; *i.e.* not an ascetic; *s.* a person who has a house and family.

গ্লানি, *s.* ৰটনি, চিন্তা, সোক, depreciation, depression, dejection.

ঘ,

ঘ, ঘকাৰ, the aspirate of the letter গ, pronounced like, *g-h* in *log-house*.

ঘঁচাল, *s.* অনেক মানুহ আহি গৈ, আমনি বা জঞ্জাল কৰা, hindrance or annoyance from constant calls and interruptions.

ঘঁট, *s.* বিবাহ আদিত পানি তোলা টেকেলি, পূজাৰ জল পাত্র বা কলহ, ঘঁবিয়াল আদিৰ টকা বা মোঁটৰ ওপৰত থকা ওখ ডোখৰ, a jug, a waterpot, a sacrificial vessel, the protuberance on the snout of the crocodile, the prominent part of the throat.

ঘঁটি, *s.* জল পাত্র এবিধ, a small metal water vessel.

ঘঁটিকা, *s.* ডিঙ্গিৰ নামৰ ওখ ডোখৰ বা ঘঁট, the prominent part of the throat or adam's apple.

ঘঁটিয়া, *a.* দুর্জন, টেঙ্গৰ, বেয়া, নানা ঠাইত বাগৰি বুধিয়ক হোআ, wicked, artful, cunning, bad, wary.

ঘঁটিয়া সিঙ্গৰা, *s.* এবিধ সৰু মাচ, a species of fish, so called from its caution in biting at the hook.

ঘঁবিয়াল, *s.* এবিধ জলৰ জন্তু, an alligator.

ঘঁবিয়া, *s.* এবিধ মাচ, a kind of fish.

ঘহন, ঘহনি, *s.* ঘঁহা, চোঁচোৱা, ঘৰ্ষন, মাৰ্জন, friction, attrition, the rubbing of one body against another.

ঘঁহা, *a.* গাৱ মলি গুচুউআ বা তেল লগোআ, rubbed, anointed, oiled.

ঘঁহাই, *v.* ঘৰ্ষন কৰাই, চোঁচোৱাই, to cause to anoint or rub.

ঘঁহি, *v.* ঘঁহা মাৰি, মাজি, তেল আদি সানি, to rub, to anoint, to oil.

ঘঁহোআঘঁহিকৈ, *ad.* ইটে সিটে গা ঘঁহোআ, চোঁচবাচুঁচবি, থেৱোকেৱো, দিওঁ নিদিও কৰা, mutually rubbing, acting with hesitation.

ঘকচা লগা, *s.* ঘোকোঁচা, খুন্দা লগা, কথা কওঁতে লাগি বৈ থকা, striking or dashing against, speaking disconnectedly or hesitatingly.

ঘকৰকৈ, *ad.* আগ পাচ নেচাই বেগত কৰা, at once, rashly, without thought or consideration.

ঘকুৱাই, *ad.* গিৰিসাই, বেগেতিলে, হঠাত, quickly, immediately.

ঘকাৰ, *s.* ঘ বৰ্ণ, the letter, ঘ or any character that represents that letter.

ঘগৱা, *s.* এবিধ মাচ ধৰা জন্ত্ৰ, a bamboo fish trap.

ঘঘকৱে, *a.* পোৱা আঙ্গঠাৰ তাপ, সদাই একে দৰে থকা তপত, having continual or a burning heat.

ঘচ্‌ঘচ্‌ কৰে, *ad.* আগ পুৰি নোচোআকৈ doing or saying things without regard to consequences inconsiderately.

ঘচৱাই, *ad.* বেগেতিলেই, ঘচ ঘচ কৰে, quickly, at once.

ঘটঘট, *s.* লৱোআ সদ্দ বিশেস, লৱা, কঁপা, a rattling or rumbling.

ঘটঘটিয়া, *a.* ৰৱকৈ লৱা, loose, tumbling about ready to fall, tottering.

ঘটং, *s.* সদ্দ বিশেস, the sound of anything falling into a deep place.

ঘটংঘটং, *s.* ঠেকা লাগি সদ্দ কৰি জোআ, আহুকলিয়া, the noise of things striking against each other, tumbling about in disorder.

ঘটন, *s.* আৰ্জন, কোনো বিসই হৈ উঠা, the act of bringing together, acquiring, earning, happening, occurring.

ঘটনা, *s.* আপদ বা সম্পদ ঘটা, an event, an occurrence, an accident.

ঘটমই, *s.* আহুকাল, জোকাৰি লৈ ফুৰুআ, shaking, pulling about.

ঘটা, *a.* হৈ উঠা, সিধি হোআ, হৱা, আৰ্জন কৰা, happened, occurred, acquired, gained.

ঘটাই, *v.* সিধি কৰি, হকুআই, to cause, to effect, to occasion.

ঘন, *a.* ডাঠ, গোট খোআ, ওচবাওচবি, thick, dense, crowded, close, near, inspissated; *s.* thickness, solidity, density.

ঘনচিৰিকা, *s.* ঘৰত বাহ লোআ সক চৰাই এবিধ, the house sparrow.

ঘনজুৰি, *s.* এবিধ গাৰি দিয়া বঙ্গালি কাপৰ, এবিয়াৰ বঙ্গা হালধিয়া, মুতাৰে বোআ কাপৰ এবিধ, a kind of colored silk cloth.

ঘনাই, *v.* ডাঠ কৰি, ওচৰাওচৰিকৈ, বাৰে বাৰে আহি, to thicken, to set close together, to frequently come or do anything.

ঘনি, *s.* মাছ ধৰা বাঁহৰ সলিৰ এক জন্ত্ৰ, a bamboo fish trap.

ঘনে, *ad.* সিঘে, বাৰে বাৰে, quickly, repeatedly, frequently.

ঘনে ঘনে, *ad.* বেলিএ বেলিএ, বাৰম্বাৰ, repeatedly, frequently.

ঘনেপতি, *ad.* বেলিএ পতি, again and again, often.

ঘনোআ, *a.* ডাঠ কৰা, ঘনকৈ তৰা, thickened, pressed together, coagulated, curdled, congealed; *s.* the act of thickening &c.

ঘণ্টা, *s.* কাঁহৰ বাদ্য বিসেস ঘৰি, দুই ডাঁৰ, a bell, a clock, an hour.

ঘপকৰে, *ad.* ঘুপুৰাই, পোনেই, at once, quickly, suddenly.

ঘপ্‌ঘপাই ফুৰা, *s.* আগ পাচ নোচোআকৈ ধুমধুমাই ফুৰা, the running about heedlessly.

ঘপঙ্গ, *s.* বেগাই পৰাৰ সব্দ, the noise of anything falling suddenly.

ঘপৰাই, *ad.* বেগতিলেই, খপৰাই, suddenly, immediately.

ঘপিয়াই, *v.* কুবিয়াই, to give a blow, to strike, to slash.

ঘমঘণ্টা, *s.* হুলস্থুল, গোলমাল, confusion, tumult.

ঘম্‌ঘমাই, *v.* ঘম্‌ঘম্‌ সব্দ কৰি, ভোৰ্তালৰ উঠা সব্দ, to make a loud noise like that of striking large cymbals together.

ঘমা, *s.* ঘাম ওলোআ, জুকলি বোআ, sweating, perspiring.

ঘমাই, *v.* ঘাম উলিয়াই, to cause to perspire.

ঘৰ, *s.* গিৃহ, থকা ঠাই, পৰিয়াল, a house, dwelling, home, family.

ঘৰগিৰি, *s.* ঘৰৰ গৰাকি, ফুকন ডাঙ্গৰিয়াৰ ঘৰৰ সকলো কাম চলোআ মানুহ, a person who manages the concerns of another's household or estate, a steward.

ঘৰ্‌ঘৰনি, *s.* ডিঙ্গিৰ সব্দ, পেৰা আদিৰ সব্দ, the sound of snoring, a rumbling, roaring creaking sound as of wheels in motion.

ঘৰচি, ঘৰচিয়া, *a.* ঘৰত পোহা জন্তু, পোহনিয়া, remaining in or about a house, tame.

ঘৰ নিৰন্তৰ, ঘৰমুৰি, *ad.* ঘৰে ঘৰে, প্ৰতি ঘৰে, at every house.

ঘৰভঙ্গা, *s.* স্বামি তিৰোতা বিৰোধাবিৰুধি হোআ বা মিৃত্যু হোআ, ঘৰ গচুউআ, the breaking up of a family by death or family disputes, the breaking down of a house.

ঘৰা, *s.* চৌকা, আখা, নাদ আদিত দিয়া বাঁহৰ মেৰ, মৌ বস আদিৰ ভঁৰাল, a cooking place, a bamboo curb or frame serving as a well, a honey comb.

ঘৰাঘৰি, *ad.* নিজ নিজ ঘৰলৈ, each one's own house, to every house.

ঘৰামুটি, *a.* লুটিখাই পৰা, বা ডিঙ্গিত ধৰি মাৰি পঠোআ, fallen or pitched over from a height.

ঘৰি, *s.* কাল পৰিমান কৰা জন্ত্ৰ, ঘণ্টা, a clock, a watch, an hour.

ঘৰিনি, *s.* গ্ৰিহিনি, ঘৈনি, the mistress of a house.

ঘৰিসনা *s.* ঘঁহনি খোআ, চোঁচোঁৱাই থকা, friction, rubbing, filing, polishing.

ঘৰুআ, *a.* ঘৰৰ, ঘৰৰ লোক, আপোন, belonging to a house, home-made or produced at home, one's own.

ঘৰুআলি, *a.* ঘৰৰ নিচিনাকৈ, ঘৰৰ দৰে বন কৰা, like to one's own, working for another as for one's self.

ঘৰে ঘৰে, *ad.* প্ৰতি ঘৰে, each house, from house to house.

ঘৰে পৰে, *ad.* ঘৰে বাজে, at home and abroad, in one's own family and out of it.

ঘৰোআহ, *s.* সপুত্ৰাবান্ধৱ, পৰিয়াল, the whole household.

ঘৰোআহি, *a.* গ্ৰিহস্থি, সংসাৰি, having a family.

ঘলা, *s.* গালি পৰা, abuse, abusive language, reproach.

ঘলাই, *v.* গালি পৰাই, নিন্দা কৰাই, to cause to abuse or reproach.

ঘা, *s.* খন্ত আদি হৈ ঘা লগা, কটা বা ঘা লগা ঠাই, a wound, a sore.

ঘাই, *s.* মূল, প্ৰধান, বনৰিয়া চৰাই আদি ধৰিবলৈ সিকোআ চৰাই, a mark or point, to run to in a race, a leader, a bird used as a decoy to ensnare other birds; *a.* chief, principal.

ঘাইমুৰিয়া, *s.* প্ৰধান, ডাঙ্গৰ, a chief, the head man of a village.

ঘাঁটি, *v.* ঘোঁটনিৰে ঘুঁটি, to stir about, to mix by stirring.

ঘাঁহ, *s.* বন, গৰু আদিএ খোআ ত্ৰিন, meadow or pasture, grass, grazing.

ঘাঁহনি, *s.* ঘাহ থকা ঠাই, বননি, a place where grass grows, a pasture.

ঘাঁহি, *s.* ঘাঁহ কটিয়া, a grass cutter.

ঘাগৰি, *s.* গাগৰি, পিতলৰ থুঁৰা নোহোআ কলহ, a water jar.

ঘাগৰিগতিয়া, *a.* কতিয়া, গাত কাপৰ কতিয়াকৈ বন্ধা বা লোআ, a term applied to the manner of winding a cloth about the body.

ঘাগি, *s.* আসুই, কোনো বস্তু জত বহুতকৈ পাৱ পাৰি, a place of refuge, a place where the necessaries of life are abundant.

ঘাঘৰ, *s.* এবিধ অলঙ্কাৰ, an small tinkling ornament.

ঘাট, *s.* নৈৰ পাৱ হোআ বা পানি অনা বাট, a ferry, a landing place, a flight of steps leading down to the water.

ঘাট মাউৰা, *s.* সৰুতে মাক বাপেক মৰা, a child bereaved of both parents in infancy.

ঘাটি, *s.* দাই, জগৰ, হাৰি, জিকিৰ নোআৰি, a fault, a crime, an offence.

ঘাটি খোআ, *a.* আপোন কথাৰে দাইত পৰা, হৰা, condemned by one's own words or actions, conquered.

ঘাটি লগা, *a.* অপৰাধ লগা, চিদ্ৰ লগা, faulty, criminal.

ঘাটৈ, আটোআল, } *s.* ঘাটৰ গৰাকি, পাৰোআই, a ferryman.

ঘাত, *s.* তালে খোলে একেবাৰে বাজনা মৰা; আঘাত, কটা, a flourish or blast with musical instruments, a blow, a hurt, murder.

ঘাতকি, *s.* হত্যা কৰ্তা, হনন কৰা জন, বিশ্বাস ন ৰখা, one who strikes or destroys, a murderer; preceded by বিশ্বাস, treacherous, destroying confidence.

ঘাতন, *s.* ঘাত মৰা, টকা, the act of striking cutting or killing.

ঘাতি, *v.* বধ কৰি, কথাৰে অমৰ্জাত কৰি, to strike, to hurt, to kill, to reproach.

ঘানাকঘুনুক, *s.* হুমু বাত্ৰা, কনাকনি, অলপ বাত্ৰা ওলোআ, a slight rumor, uncertain information.

ঘাম, *s.* ঘৰ্ম, তাপ, জহ, তাপত ওলোআ গাৰ পানি, perspiration.

ঘাম কাল, *s.* ঘাম কালি, জহ কালি, the hot season, summer.

ঘামচি, *s.* ঘামত হোআ ঘন ফোঁহা, the prickly heat.

ঘামি, *v.* ঘাম ওলাই জুকলি বৈ, to sweat, to perspire.

ঘাৱ, *s.* গলধন, ডিঙ্গি, the nape of the neck.

ঘাৱ মোচোৰা, *s.* ডিঙ্গি মোচোৰা, ডিঙ্গি পকোআ, the act of wringing the neck.

ঘা লগা, *a.* গাত ঘা লাগি, খোঁচ আদিত বা খহু হৈ গাৰ মঙ্গহ বিদৰা, wounded, covered with sores; *s.* the act of wounding.

ঘালিনিয়া, *s.* গালি পৰা, অমৰ্জাত কৰা, abuse, reproach, defamation.

ঘিউ, *s.* ঘিুত, মুহৰ মাজৰ কোমল ভাগ, clarified butter, ghee, vulgarly used for the brains also.

ঘিটিঘিটাই, *v.* ঠেকা লাগি সদ্ধ কৰা, to reverberate, to make a sound as of things striking together.

ঘিটিঘিটনি, *s.* ঘিট ঘিট সদ্ধ, বহুত লোকৰ হঙ্গম, reverberation, confusion, hubbub.

ঘিটিং, *s.* মেঘ আদিৰ এবেলি উঠা সদ্ধ, any sudden sound, as clap of thunder.

ঘিটিৰা, *a.* কঁটিয়া, বাহিৰ নোআৰা, চুঁটি, short, dwarfed.

ঘিন, *s.* ঘিুনা, বিকচিনা, aversion, hate, antipathy, dislike.

ঘিনলগা, *a.* দেখিবলৈ বেয়া, দেখিলে ঘিন লগা, কুৰূপ, নিন্দনিয়, ugly, hateful, detestable.

ঘিনাই, *v.* ঘিন কৰি, to hate, to detest.

ঘিনোআ, *a.* ঘিন কৰা, hated, disliked, detested.

ঘিমক, *s.* বনৰিয়া গুটি এবিধ, a species of wild fruit.

ঘিলা, *s.* এবিধ লতাৰ গুটি, চক্ৰ, আঠুৰ গাঁঠি, চৰাইৰ আমঠু, a large round seed used as marbles in play, a wheel, the kneepan, a bird's gizzard.

ঘিলাখেলা, *s.* ঘিলা খেদা, a favorite play in which *ghilas* are used.

ঘিলাডোঙ্গিয়া, *a.* নৈৰ মাজত ঠাইতে দ. ঠাইত বাঢ় হোআ, alternately deep and shallow, the sudden deepening of water in a river.

ঘিলাহাঁহ, *s.* এবিধ বনৰিয়া সৰু হাঁহ, a species of wild duck.

ঘুঁকটি, *v.* বিস্তাৰ মাৰিএৰে হোৱোকা, ভালকৈ বিচাৰি, to insert or thrust into an orifice, to penetrate, to search carefully.

ঘুঁকি, *v.* খোঁকমাৰি, হাত সুমুআই, to gouge out, to dig out with the finger or nails.

ঘুঁকুচা, *a.* কুঁজা, কেঁকোৰা হৈ থকা, bowed, bent over, crooked.

ঘুঁকুটিউআ, *s.* আঙুলিৰে খোচা মাৰি দিয়া, thrusting with the finger, as when calling attention &c.

ঘুঁটি, *s.* নাকৰ ভিতৰৰ নোম, ঘোটোনাৰে পিঠি, the hair inside the nostrils; *v.* to stir up, to mix.

ঘুঁৰি, *s.* মাইকি ঘোঁৰা, a mare.

ঘুগুৰা, *s.* সৰু ঘুনুকা, a small bell.

ঘুগুলা, *s.* পচা ঘুলা, খেৰ আদিৰ ধুলা, a small bit, a particle, a mite.

ঘুগুলিকথা, *s.* ফটাকঁথা, a quilt or covering made of old pieces of cloth stitched together.

ঘুঙুৰ, *s.* উদ্‌কাই, দিজি যজা কফ ৰোগ, the asthma.

ঘুঙুৰিয়া, *a.* ঘুঙুৰ ফগিয়া, asthmatic.

ঘুটমুট, ঘুটমুটিয়া, *a.* সমান জোখৰ, মানি, বৰ দিঘল বা চুটি নহই, well proportioned, comely.

ঘুটুৰমুটুৰ, *a.* চুটিচাপৰ, ননি, small and short, well proportioned.

ঘুন, *s.* কাঠ বাঁহত ধৰা পোক, অঙ্গহিন, চিদ্ৰ থকা, a small destructive insect that bores timber &c. *a.* broken, defaced, bored.

ঘুনগুৰি, *s.* ঘুনে খোআ গুৰি, the dust made by the above insect.

ঘুনিয়া, *a.* ঘুন হোআ, হাত ভৰি আদি খুন হৈ চিন থকা, চিদ্ৰ থকা, pierced, bored, defaced, disgraced, crippled.

ঘুনুক ঘানাক, *s.* সাহসেস নুসুনা খবৰ, ঘানাক ঘুনুক, কৰ্নাত কনি, an uncertain report, vague rumor.

ঘুনুচা, *s.* জগনাথৰ এজনা ভাৰ্য্যা, কঁকালত পিন্ধা জৰি এবিধ, the name of one of the wives of Juggernath, an ornamented cord worn about the loins.

ঘুনেখোআ, *a.* ঘুনলগা বস্ত, bored by insects.

ঘুপঘুপিআ, *a.* অতিসই নেদেখা, ঘোৰাল, extreme, very, generally applied to darkness as ঘুপঘুপিয়া এন্ধাৰ, dense darkness.

ঘুপিয়া, *a.* আলি আদিৰ মেচ লোআ, বেঁকা, চুক সোমোআ, curving inward as of a road or river, deep set, as eyes in the head.

ঘুপুৰাই, *ad.* বেগেতিলৈ, হঠাত, suddenly, immediately.

ঘুম, *s.* মুৰে গাই ঢাকি কাপৰ লোআ, বৰ তোপৰ নিচিনা সৰদ উঠা, enveloping the head and body with a cloth; some distant sound.

ঘুমটি, *s.* টোপনি, নিদ্রা, এবিধ কাপৰ, sleep, drowsiness, a kind of cloth.

ঘুমনি, *s.* ভাবনি, চিন্তিনি, abstractedness, being lost in thought.

ঘুমাই, *v.* সুই, টোপনিয়াই, মন মাৰি থকা, to sleep, to be abstracted or lost in thought.

ঘুমুৰ, *s.* উদফাই, হাঁইফাই, অব্যক্ত বৰ সৰদ, the asthma, a distant sound.

ঘুমুৰাই, *ad.* বেগতিলৈ, হঠাত, ততখনাত, quickly, immediately.

ঘুমুৰিয়া, *a.* ঘুমুৰে ধৰা, asthmatic.

ঘুমুহাই, *ad.* ঘপুৰাই, গিৰিসাই, বেগতে, suddenly, unexpectedly.

ঘুৰঘুৰনি, *s.* গাঁৰি আদি জোআৰ সৰ্দ, any rolling rumbling sound.

ঘৰন, *s.* ঘুৰনিয়া গতি, পাক, ঘুৰি অহা, দুৰ, বেকা, a circuit, a whirling, the motion of a body on its axis or center; *a.* circuitous, round about, indirect.

ঘৰনিয়া, *a.* চুক নথকা, গোল, circuitous, round, circular.

ঘুৰাই, *v.* মেৰাই, পাক দি লুটিয়াই, to wind around, to twist, to whirl, to turn about; with অনা, to bring back, to turn back.

ঘুৰাই পকাই, *v.* ঘুৰিপকি, লুটিয়াই বগৰাই, to turn from a straight line, to wind or turn in a course or passage, to go in a zig zag course.

ঘুৰি, *v.* উভতি বা পাক দি, জেমা বা গন, to turn back, to revolve, to move round a center; *s.* a garment worn by females, a gown.

ঘুৰিয়া, *s.* কাপৰ আঁঠুআৰ দৰে তৰা, a cloth used as a temporary musquito curtain.

ঘুৰুআ, *a.* ওভোতোআ, পাক দিয়া, পালটোআ, turned, altered, reformed.

ঘুর্ঘুরি, *s.* চকরি, দুআরর তলত দিয়া চুঙ্গা, ধঁপাত খোআ পাত্র নিসেস, a wheel, a joint of bamboo used as a socket in which a mat door revolves; a *hooka* or apparatus for smoking.

ঘুর্ন, *a.* ঘুরি থকা, ভ্রমি, whirling, turning, revolving.

ঘুর্ন বায়ু, *s.* ঘুরনি বায়ু, বামাবলি, a whirlwind.

ঘুর্নায়মান, *a.* বরকৈ ঘুরি থকা, whirling, rapidly revolving.

ঘুলা, *s.* পচা খেৰ আদিৰ ধুনা, ধান্যাদি সস্যৰ মলি, the chaff or dust of grain, anything light and worthless.

ঘুলি, *s.* মঁহ আদি পরি থকা গাঁত, নৈৰ ঘুপিয়া দ ঠাই, ঘোল করি, মিহলাই, a place of mud and water where buffaloes and other animals wallow, a harbor; *v.* to stir up, to make muddy.

ঘেঙ, *s.* জতবত এবেলি হাত দাঙ্গি সুতা কটা, an arm's length of thread in spinning.

ঘেঁচ, *s.* মনিৰ খন্দা, দাই, চিদু, a division in a string of beads, a fault.

ঘেচাল, ঘেঁচালনি, *s.* আমনি, খচনি, একে কথাকে ঘনেকৈ থকা, annoyance, trouble, importunity.

ঘেঁচালি, *v.* খচি, আমনি করি, to tease, to worry by importunity.

ঘেঁতা, *s.* গায়নে একেবারে তাল খোল বজোআ, the simultaneous striking of musical instruments.

ঘেঁহনি, *s.* মরন সময়ত ডিঙ্গিএরে করা সব্দ, the death rattle.

ঘেঁহাই, *v.* ডিঙ্গিরে সব্দ করি, ঠিকৈকে ইচা অনিচা প্রকাস নকরা, to rattle in the throat as when dying; to speak indefinitely.

ঘেঁহু, *s.* এবিধ ধান, wheat.

ঘেঁহোআ, *s.* দিবলৈ বা করিবলৈ টান ধরা, থেরোগেরো করা, a reluctance to do or to give, hesitation, indecision.

ঘেকেচ, *s.* বাধা, খতর খোআ, দাই দোস, an obstacle, a hindrance, a fault; speaking in a cautious manner.

ঘেকেটমেকেঠ, *a.* খেটেৎমেটৎ, করিবলৈ টান, difficult to do or to perform, perplexing, trying.

ঘেকেটা, *a.* বেয়া, ঘিন লগা, bad, hateful, despicable.

ঘেকেটা খোআ, *a.* অনেক ঠাইত বাগরি অহা, passed around from place to place and rejected.

ঘেকেৰ, *s.* একে কোবে কটা বা কামোরা, one stroke, one bite.

ঘেকেৰাই, *ad.* একে কোবেই, খচরাই, cut or bitten at once.

ঘেকেটিয়া, *a.* ঘোকোটত থকা, করিবলৈ টান, troublesome, difficult.

ঘেঙ্গ, *s.* কুকুরর হেঙ্গনি, কুকুরে কেঙ্গকৈ উঠা, the yelp of a dog.

ঘেঙোআ, *s.* গোঁজধনি মৰা, জিবা উলিয়াই লেলোআ, the act of snarling, growling, lolling.

ঘেঙাই, *v.* গৰু কুকুৰ আদিএ জিবা উলিয়াই লেলাই থকা, to loll, to to thrust out the tongue, as a dog, from heat or exertion.

ঘেটমেট, *a.* খেটেংমেটেং, কৰিবলৈ টান, difficult, perplexing.

ঘেতোআ, *s.* লাভ কৰা, ঘাত মৰা, finding, obtaining, the striking together as of musical instruments.

ঘেদ, ঘেদনি, *s.* গেদ, মলি, the settlings, lees, dregs, roiled water.

ঘেদঘেদিয়া, *a.* ঘেলঘেলিয়া, ঘোদনি, মলিন, roiled, mixed with impurities.

ঘেদালি, *v.* ঘোল কৰি, বোকা কৰি, to roil, to stir up, to make muddy.

ঘেনেকা, *a.* বোকা কৰা, ফেনেকা, muddy, roiled.

ঘেনেকি, *v.* ফেনেকি, খচি, ভালকৈ বিচাৰি, to make muddy by treading, to search carefully.

ঘেঁৱ, *a.* বহুত, ঢেঁৱ, অনেক, much, many, abundant.

ঘেৱৰ্ঘেৱনি, *s.* কফজুক্ত সৰ্দ্দ, the sound of wheezing or of snoring.

ঘেৰ্ঘেৱাই, *v.* ডিঙ্গি বজাই, টোপনিত নাক বজাই, to wheeze, to snore.

ঘেলঘেলিয়া, *a.* ৰৰকৈ পকা, বোকা জেন জোল, over ripe, suppurated, of thick consistence.

ঘেলনি, *s.* ঘেদনি, তলত পৰা বোকা, the settlings, dregs.

ঘেলাই, *v.* ধুন মাৰি ফুৰা, to strut, to walk with affected dignity.

ঘেলেঙ্গঘেটেং, *s.* পানি গাখিৰ আদি জোকাৰ খাই জোআ সৰ্দ্দ, ঘটং ঘটং সৰ্দ্দ, the sound of fluids shaken in a vessel.

ঘৈনি, ঘৈনিএক, *s.* গৃহিনি, ভার্য্যা, তিৰোতা, wife, a housewife.

ঘৈয়াই, *v.* ঘামাৰি, কুবিয়াই, to cut, to slash, to hack, to knock.

ঘোঁকা, *s.* গাঁত কৈ অনা, হাতেৰে সোপা মাৰি অনা, a hollow made by digging or scooping out.

ঘোঁকাজালি, *s.* ঘোঁকা ঘোঁকেনিয়া, চল পাই দঁমাদঁমে নিয়া, scooping out handful by handful by stealth.

ঘোঁকাঘোঁক, *ad.* খামোচা খামোচ, handful by handful.

ঘোঁকোটা মৰা, *s.* হাতৰ আঙ্গুলিৰে খোচ মৰা, a thrust with the finger.

ঘোঁৱা, *s.* ঘোটক, a horse.

ঘোঁৱা চোআ, *s.* ঘোৱা ৰখিয়া, চহিচ, a horse keeper, a groom.

ঘোঁৱা সাল, *s.* ঘোঁৱা বন্ধা ঠাই, ঘোৱা ঘৰ, a horse stable.

ঘোঁকট, *a.* খোচৰ, আচল, ঘেকেটিয়া, puzzling, difficult, abstruse.

ঘোকট মাকট, *a.* বৰ জঞ্জাল, কৰিবলৈ টান, inconvenient, intricate.

ঘোকোচ, } *s.* কথাত আঁৰ লগা, চিদ্ৰ লগা, the committing an offence
ঘোকোচা, } in speaking, a fault, misdemeanor.

ঘোকোটা, *a.* বেয়া, নিচই সৰু, mean, small.

ঘোকোটানি, *s.* জাবৰনি, আওটনি, আচল ঠাই, a filthy place, a labyrinth, an intricate place, entanglement.

ঘোকোৰ কন্দনি, *s.* উধমুধ নেচাই কৰা, acting without regard to consequences.

ঘোগ, *s.* নৈৰ কুৰ, ঘোলোৎ, a very deep place in a river.

ঘোগা, *s.* পানি লাগি মাত ভালকৈ নুফুটা, মাচ আদি থকা ঘোলোৎ, hoarseness; a deep place where shoals of fish &c. are found.

ঘোগোলা, *a.* ভাগি উঅলি জোআ, লাজ গুচা, broken, old, shameless.

ঘোঙ্গ, *s.* বাঘৰ নিচিনা এবিধ কঁলা জন্তু, a wild beast little known but said to be black and to resemble the tiger.

ঘোচাম, *s.* মায়া মোহ, চোআ গচৰ সুত, মেলিব নোঅৰা গাঁঠি, কলগ্ৰহ, worldly illusion, a dilemma, a gordian knot.

ঘোচামৰ জৰি, *s.* চোআ সুতৰ জৰি, চিঙ্গিব নোঅৰা খোৰোচা জৰি, বিবাহ সম্পৰ্কিয় বান্ধ, an indissoluble bond, the matrimonial tie.

ঘোচোঙ্গ, } *a.* সকত, ডাঙ্গৰ, large, stout.
ঘোচোঙ্গা, }

ঘোটক, *s.* ঘোঁৰা, a horse.

ঘোটঘোট, *s.* পানি আদি পিয়াৰ সব্দ, the noise of swallowing liquids.

ঘোটন, *s.* ঘোঁটা, মন্থন কৰা, the act of churning, stirring or agitating.

ঘোটনা, *s.* পিহনা, পিহা বা মথা পাত্ৰ, a mortar, any instrument for grinding substances.

ঘোটনি, *s* ঘোঁটা মাৰি, a pestle.

ঘোটা, *a.* পিহা, মথন কৰা, ground in a mortar, rubbed, stirred up.

ঘোদনি, *a.* বোকা উঠা, ঘোলা, mixed with sediment, roiled, filthy.

ঘোপ, *s.* গুপুত ঠাই, ঘুলি, হঠাত নোপোআ ঠাই, a secluded place, the socket of the eye, a place difficult of ingress or egress.

ঘোপমৰা, *a.* বৰ এন্ধাৰ, বাট নাইকিয়াকৈ বেৰ দিয়া, মেঘে ঢকা, enshrouded, closed in on all sides, overshadowed, gloomy.

ঘোপা, *a.* কোটৰত সোমোআ, বৰ দ, sunken, deep.

ঘোপাচকুআ, *a.* সোমোআ চকুআ, sunken eyed or deep set in the head.

ঘোৰ, *a.* ভয়ানক, ভই লগা, বৰ, অতিসই, এন্ধাৰময়, terrible, dreadful, horrible, formidable, dark, gloomy; with খাই, to bend, to curve.

ঘোৱখোআ, *a.* বেঁকা হোআ, দোঁখোআ, bent, curved, bowed.

ঘোৱঘোৱাই, *v.* টোপনিত ডিঙ্গি বজাই, মেকুৰিএ ডিঙ্গি বজাই, to snore, to purr as a cat.

ঘোৱতৰ, *a.* বৰ ভয়ানক, অতি ভয়ঙ্কৰ, very large; *ad.* exceedingly.

ঘোৱদৃষ্টি, *s.* ভয়ানক দৃষ্টি, বৰ খঙেৰে চোআ, a stern angry look.

ঘোৱমূর্ত্তি, *a.* ভয়ানক আকৃতি, terrible in shape or aspect.

ঘোৱাই, *v.* মেৰখুআই, ভিৰাই, to bend, to curve, to turn about.

ঘোল, *s.* মাখন লোআ দৈ গাখিৰৰ তলনি, তক্র, buttermilk, a mixture of buttermilk and water.

ঘোলঘুলিয়া, *a.* বৰকৈ পকা, over ripe.

ঘোলনি, *s.* গুৰ ঘোলা কাঠৰ পাত্র, a trough, a vat, a boat-shaped vessel into which hot syrrup is poured after boiling.

ঘোলা, *a.* কনি আদি গেলা, বোকাৰে মিহলি পানি, rotten, muddy.

ঘোলোং, *s.* নৈৰ ডুবি, দ পাত্র, a deep place in a river.

ঘোস, *s.* সব্দ, ধ্বনি, দোস, গুআল জাতি, a sound, a cry, a proclamation, a loud muttering sound as of thunder.

ঘোসক, *s.* দোস দিওতা, প্রকাসক, one who proclaims or publishes a matter, a public crier, a preacher.

ঘোসনা, *s.* সকলোকে জনোৱা, ৰটনি, প্রচাৰ কৰা কথা, a proclamation, a public statement, a sermon.

ঘোসা, *s.* ঘোসনা কৰা, নামৰ এক পুথি, পদৰ চন্দ বিসেস, the act of proclaiming &c. a shaster of the *Maha Puruhia* sect.

ঘৌ ঘৌ, ঘৌঘৌআ, *s.* বৰ টান, powerful, strong, violent.

ঘৌঘৌ কৰে, *a.* বৰকৈ, টানকৈ, কোৱেৰে, strong, violently, powerfully.

ঘ্রান, *s.* গোন্ধ, বাচ উঠা, fragrance, smell, perfume; with কৰি, to smell.

ঘ্রানেন্দ্রিয়, *s.* নাক, the sense of smell.

ঘ্রিত, *s.* ঘিঁও, butter.

ঘিনা, *s.* ঘিন, বিকচিনা, hate, hatred, ill will.

ঙ,

ঙকাৰ, the nasal *ng*, usually expressed by the compound character ঙ্গ ng, (ঙ and গ,) equivalent to *n* in *wink* or *ng* in *sing*. In cases where this letter requires the mark (ু) underneath, it is written ঙ. It never begins an Assamese word, as is often the case in the Singpho and other dialects; and is seldom used except when compounded with another letter.

চ,

চকার, চই, চগোট, চটা, this letter corresponds with the English *s*. Placed before a noun it is used as a numeral prefix, meaning six; as চ, ন six hundred; চ কুড়ি, six twenties; চ গোই বা চটা, six things.

চই, *a.* চটা, চগোট, আসঙ্কা, six.

চইতান, *s.* মহা সক্ত, পতিত প্রধান দূত, ভূতর রজা, পরিখ্যা করোঁতা, an adversary, Satan, the devil or prince of darkness.

চই দেখা, *s.* সংসই, মিছা মন, অবিশ্বাস করা, doubt, mistrust, suspicion, lack of confidence.

চঁক, *s.* অকস্মাত ভই, উচাব খোআ, sudden terror, fright.

চঁক ধরা, *s.* জন্তু আদিএ ভই খাই বৈ থকা, the being petrified with fear.

চঁক, *a.* ভই খোআ, frightened, startled, terror stricken.

চঁকি, *v.* চঁক খাই, ভই খাই, to be terror stricken, to be overpowered by fear.

চঁচ, *a.* সমান, সিতল, চচাঁলি, উকা, even, level, smooth; *s.* long strips of bamboo strung together.

চঁচল, *a.* চঞ্চল, সমান, অকপটি, smooth, level, sincere, guileless.

চচা, *a.* কাঠ বাঁহ আদি সিতল করা, smoothed, evened; *s.* the act of smoothing with a plane, adz or other instrument.

চঁচালি, *s.* গোঠা কামি, চঁচ, long strips of split bamboo strung together.

চপা, *s.* চম্পা, সুগন্ধি ফুল এবিধ, a tree bearing fragrant yellow flowers.

চঁকল, *a.* ভর ডেকা, উঠি অহা, সুআনি, grown up, beautiful, ruddy, fair.

চঁয়া, *s.* তিবোতাই পিন্ধা ধুবি, চাঁ, মায়া, a petticoat, a shadow.

চয়া পুতলা, *s.* চাঁয়া বাজি, চকুব পুতলা, a picture cast upon the side of a wall or sheet, a panorama.

চঁয়া ময়া, *s.* দেখা নেদেখা, অল্পকৈ দেখা, a mere glance, a partial view.

চঁবাল, *s.* চাণ্ডাল, অতি নিহ জাতি, an outcast, the lowest of the mixed tribes, born from a *soodra* father and brahmin mother.

চক, *s.* গাকিব মুবব তলা, বস্তু ভবোআ, বাঁহব পাত্র, the embroidered end of a pillow, a kind of basket.

চকচক করে, *ad.* বব সোআদ, অতিসই, very juicy, very sweet, exceedingly, very.

চকচকিয়া, *a.* ঝিলিকনি উঠা, অতি সোআদ বা আনন্দ দিওঁতা, bright, glittering, shining, delicious, exquisite, pleasurable.

চকঠিয়া, *a.* বাবে হতিয়া, চকাঠিব পবিমান, তিনি সেবিয়া, six yards in length; holding three seers dry measure.

চক্‌মক খাই, *v.* উচাৰ খাই টোপনিৰ পৰা উঠা, to start in sleep, to twitch, to make a sudden motion of the body from alarm.

চক্‌মকাই, *v.* তৰ্‌ৰৰাই, জিলিকি, to burst suddenly forth as a a flash of lightning, to glitter, to sparkle.

চক্‌মকিয়া, *a.* জিলিকনি উঠা, উজল, bright, shining, sparkling.

চকৰ, *s.* গাত থকা ঘুৰনিয়া চিন, চক্ৰ, a round spot or figure on the body, (as on a snake,) a circle, a wheel.

চকৰা, *s.* এৰি মুগাৰ মতা পখিলা, the butterfly produced from the chrysalides of the silk worm.

চকৰি, *s.* এৰি মুগাৰ মাইকি পখিলা, চক্ৰ, ছিলা, the female of the above; a wheel.

চকল, চকলা, *s.* পাতল বা ঘুৰনিয়া খুঁতুৰা, a slice, a round thin bit of anything.

চকলাচকল, *s.* পাতল পতহা, গাত ঘুৰনিয়া ঘুৰনিয়া হৈ অলপ উখহি উঠা, blotches or slight swellings in patches covering the body.

চকলা টেঙ্গা, *s.* এবিধ টেঙ্গাৰ নাম, an acid fruit.

চকলিয়া, *a.* চেপেটা ঘুৰনিয়া বা ডুখৰিয়া, round and thin.

চকলিয়াই, *v.* পাতলকৈ ডোখৰ ডোখৰকৈ কাটি, পতহিয়াই, to cut in round thin slices.

চকা, *a.* চাকি নিৰ্মল কৰা, নিভাঁজ কৰোআ, সোআদ চোআ, পদুমৰ চাক, আঙ্গঠি আদিৰ ওপৰৰ মেৰ, refined, strained, filtered, tasted; *s.* the seed vessel of the water lily; the signet of a ring.

চকাই, *v.* সোআদ চোআই নিভাঁজ কৰাই, চাকনিৰে চাকি, to cause to refine, to taste or to strain.

চকাচন্দা, *a.* ভালকৈ নেদেখা, চকামকা, having only a partial view or a mere glance.

চকা জোআ, *a.* চঁহা জোআ, চক্ৰ আদি জুইত ফুটি তলি এৰোআ, flaked off, falling off in scales.

চকামকা, *a.* অলপকৈ দেখা, মুনিচুনি বেলা, dusky, obscure, applied to the evening, twilight.

চকাৰ, *s.* চ বৰ্ন, the letter চ.

চকাৰবকাৰ, *s.* কাৰো একো ভাল বেয়া কোআ, (with a negative) not saying anything either good or bad of a person.

চকাহ, *s.* অৱসৰ, বতৰ দঙ্গা, বৰখুন আনিবলৈ এৰি ৰঁদ দিব খোজা, rest, cessation, alternation, as from rainy to fair weather or from sickness to health.

চকি, *s.* বহা পিৰা এবিধ, মাচিয়া, ৰজা গৰৰ চাৰি আলি আদিত পৰ দি থকা ঠাই, a chair, a place where a sentry is stationed.

চকিদাৰ, *s.* পৰ দিয়া মানুহ, পৰিয়া, ৰখিয়া, a guard, a watchman.

চকি পিৰা, *s.* চকি, খুঁৰা লগা পিৰা বিসেস, a stool, a bench.

চকিয়াল, *a.* ৰাজ চকিত থকা মানুহ, চকিদাৰ, relating to a sentry.

চকু, *s.* নেত্ৰ, নয়ন, দৰ্শনেন্দ্ৰিয়, দ্ৰিষ্টি, চকু বাঁহ আদিৰ গাঁঠি, the eye-sight, a knot or part of a tree where a branch shoots out, the protuberant bud of a plant.

চকুআ, *a.* চকু থকা, গঁঠিয়া কাঠ বাঁহ আদি, having eyes, knotty.

চকুকোত, *s.* চকুৰ ৰোগ বিসেস, a disease of the eye.

চকুচকু, *a.* সৰু সৰু, very small.

চকু পকোআ, *s.* খঙেৰে চকু পকাই থকা, a surly look of displeasure.

চকু পোৰা, *s.* চকু চহৰা, পৰৰ শ্ৰী দেখিব নোঅৰা, খিয়লিয়া, looking with envy on the prosperity of another; *a.* envious.

চকুৰ পানি, *s.* চকুৰ লো, লোতক, a tear, tears.

চকুৰ মনি, *s.* চকুৰ পুতলি, চকুৰ তৰা, the pupil of the eye.

চকু ৰোআ, *a.* বৰ সুন্দৰ, চাই থাকিবৰ মন জোআ, চকু লগা, fascinated, charmed, entranced by the sight.

চকু লগা, *a.* মনোহৰ, অতি সুন্দৰ, pleasing to the eye, beautiful.

চকোআ, *s.* টাটি, বাজ বেৰ, জলপনিয়া চাউল এবিধ, a fence, a species of rice that is eaten uncooked.

চকোলা, *a.* উঠি লৰি ফুৰিব নোঅৰা, unable to rise or move about.

চক্ৰ, *s.* অস্ত্ৰ বিসেস, গাঁৰিৰ ঘিলা, চাক, মণ্ডল, বিষ্ণুৰ হাতৰ অস্ত্ৰ, the discus or weapon of Vishnoo, a circle, a wheel, the convolutions in the Halogram or sacred stone of the Hindoos.

চক্ৰগতি, *s.* ঘুৰি ফুৰা, চাক পতা, ঘুৰনিয়া গতি, revolving round a center or on an axis, a whirl.

চক্ৰপানি, *s.* চক্ৰ হাতত থকা, বিষ্ণু, Vishnoo the wielder of the discus.

চক্ৰবাক, *s.* হাঁহৰ নিচিনা চাকৈচকোআ চৰাই এচিধ, the ruddy goose (anas casarea) called the Brahmani duck, said to have received the curse of Ram, not to produce more than two young in twelve years.

চক্ৰবান, *s.* বাঁহৰ চাক কৰি ঘুৰাই মৰা খাৰ বাজি বিসেস, a bamboo wheel made to revolve by the ignition of gunpowder.

চক্ৰাকাৰ, চক্ৰাক্ৰিতি, *a.* চক্ৰৰ নিচিনা, ঘুৰনিয়া, circular, round, of the shape of a wheel or discus.

চখু, *s.* চক্ষু, চকু, লোচন, the organ of vision, sight.

চখুগোচৰ, *a.* চক্ষুর্গোচৰ, চকুৰে দেখা, দেখিব পৰা, within seeing distance, *s.* an object of sight.

চখুপাত, *s.* চকু পৰা, চকু দিয়া, fastening the eye upon, looking.

চখুর্জল, *s.* চকুৰ লোতক, tears.

চগা, *s.* এবিধ উৰি ফুৰা দুর্গন্ধিয়া পোক, a flying insect of offensive smell.

চগা চোৱোকা, *a.* কেতিয়াবা কেতিয়াবা, মাজে মাজে, sometimes, seldom, at intervals, here and there, now and then.

চঙ, *s.* খোপা বন্ধা চিগা চুলিৰ মুঠা, চেঙ, false hair.

চঞ্চনিয়া, *a.* বেগতে ফটা বা ভগা, চনকা, easily broken, brittle, frail.

চঞ্চল, *a.* অকপট, সৰল, অকুটিল, sincere, honest, without hypocrisy.

চঙ্গাপ, *s.* ঢোলা আদিৰ দাঁতিত লগোআ, টেৰেচিয়াকৈ কটা কাপৰ, the facing of a garment.

চট, *s.* মৰাপাটৰ বোআ থৈলা, নৈৰ অলপ তল জোআ বালি, sackcloth, a sandbar.

চট্‌চটনি, *s.* ধৰফৰনি, কাঠৰ জুই আদিৰ সদ্দ, ফট্‌ফটনি, a flapping, floundering as a fish out of water, a crackling rustling sound.

চট্‌চটাই, *v.* ধৰফৰাই, ডেওপাৰি, ফট্‌ফটাই, to flounder, to pop.

চট্‌চটিয়া, *a.* ধুমধুমাই ফুৰা, ডেওপাৰি ফুৰা, fluttering, hopping about.

চটপহৰ, *s.* ধল পহৰ, ৰাতি পুআই অহা, the early dawn, day-break.

চট্‌ফটাই, *v.* চাটিফুটি কৰি, ধৰফৰাই, to flounder, to hop about, to struggle as in the agony of death.

চট্‌ফটিয়া, *a.* ডেওপাৰি ফুৰা, restless, uneasy, hopping about, bustling.

চটা, *a.* চই গোট, মেৰাই বন্ধা বা গোঁঠা, চাউল আদি কাঁৰি নিকা কৰা, কোনো সদ্দৰ পাচত বেৰহাৰ কৰিলে চটা বুজাই, six, wound about, girt, cleared, cleaned; an affix denoting anything flat or extended, as পাত চটা, সিল চটা, a board &c.

চটাই, *v.* আপোন বৰ্হাই কৰা, গর্ব কৰি, to be proud or conceited.

চটাই চৰা, *s.* বাঁহৰ বহা আসন বিসেস, a bamboo seat, a sitting mat.

চটাক, *s.* পাঁচ টকা, পাঁচ তোলা, the weight of five rupees or two ounces avoirdupois, the sixteenth part of a seer.

চট্‌চট, *a.* ফালফাল, চলাচল, দিঘল চেপেটাচেপেট, long and thin; *s.* a slit.

চটিওআ, *s.* চাটি মৰা, সিঁচি দিয়া, sprinkling, sowing broadcast.

চটিয়াচটি, *s.* ইটে সিটে চটিওআ, সিচাসিচি, to sprinkle or dash water on each other.

চণ্ডি, *s.* এক শাস্ত্র, দুর্গাৰ এক নাম, the name of a shaster; Doorga.

চত, *s.* দ্বাদস মাহ, বসন্তর প্রথম মাহ, the twelfth month, corresponding to part of March and April.

চত, *a.* অধিন, তলপিয়া, subject to, dependent.

চতবতাই, *v.* মিচাই সঁচাই কোআ, চেল্‌বেলাই, to talk at random, to prate.

চতবতিয়া, *a.* মিচাই সঁচাই কোআ, ধূর্ত্ত, চেল্‌বেলিআ, garulous, cunning.

চতববতব, *a.* লআলপা, অঠিক কথা কোআ, চেল্‌চেলোআ, deceitful, talking regardless of truth.

চতহ, *s.* স্বাধিন, আপোন অধিন, স্বতন্ত্র, independence; with কাল, a period of peace and tranquility.

চতা, *s.* খাৰ জহোআ পাত্র, খাৰনি সতা, an earthern leach for making lye.

চতি, *s.* খুঁটাৰ ওপৰত পথালিকৈ দিয়া ডাঙ্গ বিসেস, a beam, a support of a roof or any superstructure.

চতিয়না, *s.* এবিধ গচ, a species of tree.

চতুৰ, *a.* কথা জনা, টেঙ্গৰ, shrewdness, cunning, sharpness.

চতুৰালি, *a.* টেঙ্গৰালি, বুধিয়ক, cunning, shrewd.

চতুর্থ, *a.* চাৰিৰ লেখ, the fourth.

চতুর্থি, *s.* জোনৰ চাৰি দিন, তিথি বিসেস, the fourth day of a lunar month, a certain festival.

চতুর্দস, *a.* চৈধ্য, চাৰি অধিক দহ, the fourteenth.

চতুর্দসি, *s.* চন্দ্রৰ চৈধ্য দিন, তিথি বিসেস, the fourteenth day of a lunar month.

চতুর্দিস, *s.* চাৰি দিস, চৌদিস, the four cardinal points.

চতুর্পাস, *a.* চাৰিও ফাল, চৌমেৰ, all sides, all around.

চতুর্বর্গ, *s.* ধর্ম্ম, অর্থ, কাম, মোখ্য, the four objects of human pursuit, said to be sensual enjoyment, wealth, virtue, and final beatitude.

চতুর্বর্নিয়া, *a.* চাৰি জতিয়া, চাৰি ৰঙনিয়া, relating to the four principal castes; the four principal colors, white, black, blue and red.

চতুর্ভুজ, *a.* চাৰি হতিয়া, বিষ্ণুৰ এক নাম, four armed, as Vishnoo.

চতুষ্কোনি, *a.* চাৰি চুকিয়া, quadrangular, four cornered.

চতুষ্পাদ, *a.* চাই ঠেঙ্গিয়া four footed, quadruped.

চত্র, *s.* চাতি, an umbrella.

চত্রধর, *s.* ৰজা, চাতি ধৰোঁতা, a king; (*lit.*) the carrier of an umbrella.

চত্রভঙ্গ, *s.* ৰজা ভগা, অৰাজ, the subversion of dominion, loss of empire.

চদকা, *a.* নিন্দিত, গৰ্হিয়া খাই ফুৰা, despicable, universally despised.

চন, *s.* নির্জ্জান ঠাই, মাচ মৰা জক বিসেস, a waste or desert place; a rope used to frighten fish into a net.

চনকা, *a.* বেগতে ভগা, brittle, easily broken.

চন্‌পৰা, *a.* চন হোআ, খেতি দইন পৰা, fallow, lying waste; generally applied to land left unsowed after ploughing or without a crop.

চনমুৰ, *s.* ধুমধুপাল, খৰলি পিটা, মুৰ কঁপাল ভুকুআই অতি বেজাৰ কৰা, worrying, fretting, irritation, storming about.

চন্তৰি, *s.* ৰখিয়া, পৰিয়া, a sentry, a guard, a watch.

চন্দ, *s.* শ্লোক, গৰ্হ, verse, poetry, poetic measure, shape, symmetry.

চন্দন, *s.* জাতিকাঠ আদি, sandal wood, several other kinds of fragrant wood are thus called.

চন্দনা, *s.* ৰঙ্গা আঁচ থকা ভাটৌ চৰাই, a species of parrot.

চন্দৰতাপ, *s.* চন্দ্রতাপ, ওপৰত অৰা কাপৰ, an awning, a canopy.

চন্দলা, *a.* ফেট্‌লেঙ্গা, বহল, বাও ভাগি মুকলি হোআ, broken and flattened out, squat.

চন্দলাই, *v.* বাও ভগা খৰাহি আদি, to flatten out.

চন্দলিয়াই, *v.* ভাঙ্গি পেলাই, বখলিয়াই, to break down, to strip off.

চন্দা, *s.* মাচ এবিধ, ফেটলেঙ্গা, a species of fish; *a.* flat, as roof &c.

চন্দিয়াই, *v.* নেউঠিবলৈ কপাহ বাচি, to tear apart, to open out, as cotton preparatory to spinning.

চন্দুক, *s.* পেৰা, কাঠৰ ঢাকনি লগা পাত্র বিসেস, a chest, a box.

চন্দুআ, *s.* লাজ পৰা, লজুআ, shame, mortification; *a.* mortified &c.

চন্দুআলি, *a.* মিচা হৈ লাজ পৰা, mortified by the exposure of one's own misdeeds.

চন্দোআৰ, *s.* চন্দ্রতাপ, ওপৰত তৰা কাপৰ, a canopy, an awning.

চন্দ্র, *s.* জোন, চন্দ্রমা, the moon.

চন্দ্রকান্ত, *s.* এবিধ বহু মূলিয়া মনি, আচাম দেশৰ এক ৰজাৰ নাম, a precious stone, the chrysolite, the name of an Assam king.

চন্দ্রগ্রহন, *s.* প্রিথিবিৰ চাঁ চন্দ্রত পৰা, an eclipse of the moon.

চন্দ্রতাপ, *s.* চন্দোআৰ, an awning, a canopy.

চন্দ্রবদন, *a.* চন্দ্রৰ দৰে মুজঁনি মুখ, moon-faced, beautiful as the moon.

চন্দ্রবিন্দু, *s.* অনুনাসিক বর্ন, আখৰৰ ওপৰত (ঁ) এই ৰূপে লিখে, the nasal character, (ঁ).

চন্দ্রমণ্ডল, *s.* চন্দ্রৰ মেৰ বা মৰল, the lunar orb, the moon's disc.

চন্দ্রমা, *s.* জোন, চন্দ্র, নিশাকৰ, নিশাপতি, the moon, the queen of night.

চন্দ্রমুখি, *a.* জোনমুই, সুমুখি, moon-faced, beautiful as the moon.

চন্দ্রহাৰ, *s.* এবিধ ডিঙ্গিৰ অলঙ্কাৰ, a kind of necklace.

চন্দ্রিকা, *s.* জোনাক, জোনৰ পহৰ, moonlight, moonshine.

চন্দ্রোদই, *s.* চান্দ ওলোআ, চন্দ্র প্রকাশ, the rising of the moon.

চপ্‌চপ, চপচপনি, *s.* পিয়াহ আদি চুপি খোআব শব্দ, the noise of sucking or of drawing liquids into the mouth.

চপ্‌চপাই, *v.* চপ্‌চপ্ শব্দ কবি খাই, to make a sound with the lips as when sucking or eating.

চপ্‌চপিয়া, *a.* পুর, ভরা, মুখলৈকে হোআ, full to the brim.

চপনিয়া, চপনিয়াব, *a.* পরব ঘরত চাপি থকা, ভাত কাপর আদিলৈ চাপি থকা, কোলেজুআ, living in common at the house of another for food and clothes or in hope of marriage or gain.

চপরা, *s.* ডোখর, ডুখরিয়া মাটি, a clod, a clump or shapeless mass.

চপরাই, *v.* দোঁআই, চাপর কবি, নমাই, to bow, to bend the head, to lower, to let down.

চপরাচপর, *a.* ডোখরডোখর, বখনাবখন, in clods or pieces.

চপরিওআ, *s.* চাপরি মরা, থাপর মরা, the act of clapping the hands, knocking or rapping at a door.

চপরিয়াই, *v.* চাপর মাবি, থপরিয়াই, to clap the hands, to knock, to rap at a door for admittance.

চপা, *a.* লগলগা, গোট খোআ, সাঁচত মরা, ওচর হোআ, assembled, collected together, printed, pressed.

চপাই, *v.* গোটাই, লগলগাই, আখর চপোআ, to draw, to collect together, to approach, to print, to press, to stamp; with কাটি, to cut close to the ground.

চপাখানা, *s.* পুথি আদি আখর চপা জন্তর ঘর, a printing office.

চপোআ, *a.* গোটোআ, লগলগোআ, নামবা, সাঁচত আখর মরা, caused to be gathered together, pressed, printed or stamped.

চপিনা, চফিনা, *s.* আগ্যা পত্র বিশেষ, বাজ বেলেহে সাখি অনা পত্র, a subpoena or writ, commanding presence in court.

চবি, *s.* লেখা মূর্তি, পদর চন্দ বিশেষ, a picture, a metrical measure.

চবিআই, *v.* নাও মাবি, বঠা কোবাই, to strike with an oar or hoe or with the paw as a tiger.

চবিওআ, *s.* বঠা কোবোআ, ডাঁব মরা, striking with an oar or hoe &c.

চভাও, *s.* স্বভাও, চবিত্র, দন্দর, disposition, quality, temper.

চমক, *s.* অকস্মাত জিলিকনি, বশ্মি, উচাব, a flash, a glance, a twinkling, a starting back from fear; with খাই, to start back &c.

চমকা, *s.* পাঁচো আঙুলি মেলা হাতব জোখ, a measure; as much as can be embraced by the hand with the fingers extended.

চমকিত, *a.* সচকিত, উচাৰ খোআ, হঠাত ভই খোআ, startled, smitten with sudden fear.

চমচমনি, *s.* বুকু আদিত পিতৰ বেদনা, টেঙ্গা পানিৰ বেদনা, heartburn, a disorder of the stomach caused by bile or acidity.

চমটা, *s.* চালৰ চেপেটা চাবুক, a scourge, an instrument of punishment used by the Assam Kings.

চমটিয়াই, *v.* চমটাৰে মাৰি, to strike with the above instrument, to scourge.

চমৎকাৰ, *s.* দেখিবলৈ আচৰিত, বিস্ময়, astonishment, surprise, amazement; *a.* wonderful, surprising, astonishing.

চমৎক্রিত, *a.* চমৎকাৰ কৰা, আচৰিত, astonished, surprised, amazed.

চমন, *s.* তলৰ চিঠি, পদকিয়াক মতা ৰজাৰ আগ্যা পত্র বা কোনো বিসয়ত মতা পত্র, a summons or official notice to appear in court.

চমৰা, *s.* মচলাৰে গোঁৰাই মুকুতিআ, চাল, a skin, a tanned hide, leather.

চমৰা মৰা, *s.* গোট বন্ধা, সুকুতিআ, নিসন্ধি হৈ হোআ ঘা, skinned over, (as a healed wound or sore.)

চমহিয়া, *a.* চমাহত হোআ, চমাহ জোআ, চই সিকিয়া, done in six months, six months old, six *hikis* in weight or value.

চমাৰ, *s.* চুন বেচা মানুহ, মুচিয়াৰ, a dealer in lime, a tanner, a shoemaker.

চমু, *a.* ওচৰ, চাইতে, near, close at hand.

চমুআ, *s.* ৰজাই নখটোআ ধন নোলোআ এখেল লোক, a class in the days of the Assam Kings exempted from service and tribute.

চম্পক, চম্পা, *s.* চঁপা, সুগন্ধি ফুল এবিধ, a species of yellow flower, the michelia champaca.

চম্বুক সিল, *s.* লো আকর্সন কৰা সিল এবিধ, loadstone.

চম্ভালি, *v.* ভাৰ গ্রহন কৰি, সামৰি, সতর্ক হৈ, to receive in charge, to preserve with care, to keep in safety.

চৰ, *s.* মুকলি হাতেৰে গালত মৰা, a slap on the cheek.

চৰগ, *s.* স্বর্গ, আকাস, heaven, the firmament.

চৰগ পৰা, *s.* ব্রজপাত হোআ, a stroke of lightning, a thunderbolt.

চৰঠ, *s.* নাৱৰ আগ গুৰি টিঙ্গৰ ওচৰত পাৰি দিয়া কাঠৰ পাট বা ফলিয়া বাঁহ, the flooring of the two ends of a boat beyond the cover on which the boat is worked.

চৰতিয়া, *s.* অনা, চাৰি পইচা, an anna.

চৰন, *s.* ভৰি, পদ, a foot, the feet, used figuratively for favor, protection.

চৰনাম্ভিত, চৰনোদক, *s.* গুৰুৰ ভৰি ধুউআ পানি, পাদোদক, পাদ জল, the water in which a brahmin or gooroo's foot has been washed.

চৰম, *s.* লাজ, শ্ৰম, দুখ, shame, labor, fatigue.

চৰমা, চৰমি, *s.* আই সকল পকি চোকোৱা এৰাই যোআ, the drying up of a sore and falling off of the scab.

চৰহা, *s.* মুখেৰে চৰহি খোআ, চোপা, the act of sucking or drawing into the mouth as fluids.

চৰহা মৰা, *s.* টান মাৰি ধৰা, নেৰোআ, suction, sticking, adhering.

চৰহি, *v.* মুখেৰে চুহি, টানি ধৰি, to suck in with the mouth, to adhere by suction, to stick fast.

চৰা, *a.* বৰ্হা, অধিক, বজাৰ শেষ নাও, exceeding in length, more than; *s.* a royal barge, a pleasure boat.

চৰাই, *s.* পখি, উৰন, চৰণাৰি, বৰ্হাই দি, যাঁহ আদি আহাৰ খুআই, a bird; *v.* to slap, to exceed, to drive to pasture, to feed.

চৰাঙ্গ চোআ, *s.* লুকাই দেশ সৈন্য আদি চোআ মুত, গুপ্ত চৰ, চৰিয়া, a spy, a secret informer, an emissary.

চৰাচৰ, *a.* চলাচল, এই জগত, moveable and immovable, *i. e.* the world.

চৰি, *s.* নাও ঠেলা বাৰি বা লগি, বাৰি, a setting pole used in propelling boats; *v.* to exceed, to pass beyond a line or limit.

চৰিত্ৰ, *s.* স্বভাও, নিতি, বেৱহাৰ, বিৱৰন, natural disposition, manner, description, history.

চৰিয়া, *s.* মুখ আদি ধোআ পাত্ৰ, চৰাঙ্গ চোআ, a wash-bowl or basin, a spy, a secret informer.

চৰু, *s.* ভাত আদি বন্ধা মাটিৰ পাত্ৰ, an earthen cooking vessel.

চৰুপ, *a.* স্বৰূপ, সত্য, নিচই, true, real, exact, not imaginary or fictitious.

চৰুপে, *ad.* নিচয়ে, সত্যে, স্বভাৱতে, truly, certainly, in like manner.

চৰ্কাৰ, *s.* গৱৰ্নমেণ্ট, অধিকাৰ, government.

চৰ্কাৰি, *a.* গৱৰ্নমেণ্টৰ, গৱৰ্নমেণ্টৰ বা অধিকাৰৰ সম্বন্ধিয়, উমৈহতিয়া, relating to government, public, common to all.

চৰ্চৰনি, *s.* মুঁই লগা, উসাহ খুন্দা খোআ, চুঁচৰি যোআৰ সৱদ, a choking, strangling, the noise of any thing being dragged.

চৰ্চৰিয়া, *a.* নিৰহ, নিৰহকৈ ভজা, dry, juiceless, dried up in cooking.

চৰ্চাকৰা, *s.* লোকৰ কথা উলিওআ, প্ৰস্তাও কৰা, আখ্যান কৰা, making others a subject of conversation, meddling &c.

চৰ্দাৰ, *s.* কাজ কাম চলাওঁতা প্ৰধান জন, অধিকাৰ, an overseer, a headman, a chief, a chieftain.

চৰ্ধা, *s.* আন্তিক. প্ৰিতি, মৰম, সুহ', reverence, love, respect.

চৰ্মচেদন, *s.* চুমি কৰা, circumcision.

চল, *s.* প্রবঞ্চনা, ফাঁকি, সুজোগ, উদ্যু, a stratagem, a device, trick, pretence, artifice, fraud, forgery; *a.* easy to do.

চলকচৌ, *s.* অথির, মন পাতল, unsteady, unstable, volatile.

চলকদ, *a.* চলাচল, আয়াজাত, having intercourse.

চলঙ্গ, *s.* কাচৰ পিঠিৰ দাঁতিৰ কোমল ভাগ, the joining or soft part between the upper and lower shell of the turtle.

চলঙ্গুআ পানি, *s.* অহাঙ্গ পানি, ৰাম পানি, shallow water.

চলচল, *s.* চল বুধি, ফাঁকিফুকা, intrigue, trickery.

চলচল্ কৰে, *ad.* একে বেলিএ বাকি দিয়া, রূপৰ দৰে বগা, poured forth at once or abundantly, of silvery whiteness.

চলচলিয়া, *a.* অধিকৈকে বাকি দিয়া, পানিৰে খাল ৰাম সমান হোআ, poured out to overflowing, of one even surface or expanse, silver-coloured, applied to water and to fish.

চলতি, *a.* চলা, প্রবর্ত্তা, চলন্তি, in common use, current, popular.

চলন, *s.* প্রবর্ত্তন, গমন, আচৰন, walk, conduct, custom, habitual practice.

চলনা, *s.* চল কৰা, ফাঁকি দিয়া, deception, trickery.

চলা, *a.* চলতি হোআ, গমন কৰা, ফাঁকি দিয়া, কোনো কথাৰ পাচত বেহাৰ কৰিলে চলা বুজাই, current, in common use, moved, tricked, deceived; as an affix, as বাঁহ চলা, (a bamboo.)

চলাই, *v.* প্রবর্ত্তাই, গমন কৰাই, সমান কৰি, চালনিৰে চলোআ, to cause to move or to do, to superintend, to manage, to sift.

চলাচল, *a.* জোআ অহা, আয়াজাত, চলতি, ফাল ফাৰ্ল, going and coming, having intercourse, in common use, current, in slits or strips.

চলাহ, *s.* বুধি সিকোআ, লোভ দেখুউআ, the act of deceiving, misguiding, duping, tricking.

চলাহি, *a.* মিচা মহলা মাৰি ফুৰোঁতা, ফাঁকি দিওঁতা, tempting, misleading.

চলি, *v.* গতি কৰি, আচৰি, খৰিৰ সৰু চলা, to act, to go, to pursue a particular course of conduct; *a.* chip, a small bit of wood.

চলিত, *a.* চলন হোআ, চলা, moved, agitated, gone, current, customary.

চলিহা, *s.* চলিচা, প্রাই চলিচ বচৰ হোআত চকুএ ভালকৈ নেদেখা, আদহিয়া, ডেঁহচিয়া, impaired sight that generally comes at about forty years of age; *a.* dim-sighted, immature, not ripe.

চলিহা ধৰা, *a.* আদহিয়া মানুহৰ চকুএ ভালকৈ নমনা হোআ, dim-sighted.

চলু, *s.* হাতৰ ঠোলা, গণ্ডুস, a handful of water for rinsing the mouth.

চলে বলে, *ad.* চলেৰে বা বলেৰে, কোনো উপায়ে, by artifice or by strength, by any means whatever, somehow.

চলৌপানি, চলৌভলৌ, } *a.* চলকচৌ, সঁচাই মিচাই কৈ কুৱা, volatile, talkative, garulous, speaking without regard to truth.

চৱাল, *s.* চাৱাল, সৰু লৰা, a child of four or five years of age.

চহকি, *a.* সামৰ্থ, ধনি, আঢ্যৱন্ত, জোৰস্তাৰ, rich, wealthy, opulent.

চহ দিয়া, *s.* কথা দিয়া, মিচা আসা দেখুৱাই, finding out a secret by flattery or false promises, the holding out false inducements.

চহৰ, *s.* গ্ৰাম, বহ গাওঁ, a thickly settled place, a village.

চহবিয়া, চহকআ, } *s.* চহৰত থকা মানুহ, a villager, an inhabitant of a thickly settled place.

চহল, *a.* ফুৰিবলৈ চল, সমান ঠাই, level, passable, easy of access.

চহলামহলা, *s.* চলবাদি, ফাঁকিকুকা, টাটক নাটক, fraud, imposition.

চহা, *a.* নজনা, গঁয়া, হালোআ, unlearned, unpolished, rustic.

চহাই, *v.* ঠাই চাহ কৰি, খানিকুৰি, to till, to plough, to cultivate.

চহি, *v.* চাহ কৰি, আবাদ কৰি, বাই বা কুৰি, দস্তখত বা হাতৰ লেখা, to cultivate, to till; *s.* a signature, a sign, a mark.

চহিচ, *s.* ঘোঁৰা চোআ, a groom, a horse keeper.

চহোআ, *a.* চাহ কৰা, খনা কোৰা, tilled, cultivated.

চাই, *v.* দেখি, দৰ্শন কৰি, ভস্ম, to see, to look; *s.* ashes.

চাইচিতি, *v.* বিবেচনা কৰি, আগ পুৰি চাই, to carefully observe.

চাইটা, *a.* চাৰি, চাৰিৰ লেখ, four.

চাইমাকটি, *a.* চাইচুই, চাই মাটি আদি যেয়া বস্তু, worthless, as ashes &c.

চাইমুআ, *a.* কলা মুখেৰে, বেজাৰ মুআ, fierce, cross or surly looking.

চাউডাঙ্গ, *s.* মানুহৰ প্ৰান দণ্ড কৰিবলৈ ৰজাই লোআ খেল এবিধ, a class appointed by the Assam Kings as public executioners.

চাউনি, *s.* সেনাৰ কোঁঠ, সৈন্য থকা ঠাই, a military camp, a barrack.

চাউল, *s.* তণ্ডুল, ধানৰ নাহ, rice, husked rice.

চাউল চুকুআ, *s.* জিবিকাৰ বা আয়ুস চুকুআ, the loss of means of support or the loss of life.

চাউল মৰা, *s.* জিবিকাৰ গুচা, without a living or means of support.

চাওনি, *s.* খেৰেৰে ঘৰ চোআ, the giving a coating of grass, thatching.

চাঁ, *s.* চাঁয়া আঁৰ, ৰদ নপৰা, a shadow, a shade, darkness, obscurity.

চাঁচ, *s.* কাঠ চঁচা অস্ত্ৰ, চাঁচোন, a carpenter's adz.

চাঁচৰি, *s.* সঁচাই মিচাই কোআ, equivocation, speaking without strict regard to truth.

চাঁচি, *v.* সিতল কৰি, চাঁচন মাৰি, to shave, to hew, to smooth.

চাঁচোন, *s.* কাঠ চঁচা অস্ত্ৰ, চাঁচ, a carpenter's adz.

চঁাতকৰে, *ad.* অকস্মাত, বেগতে, at once, suddenly.

চঁাদ, *s.* চন্দ্র, জোন, the moon.

চাঁয়া, *s.* চাঁ, চিন মাত্র, চাৰ নিচিনা, a shade, a shadow, a type.

চাক, *s.* চক্র, চকা, কুমাৰৰ কলহ আদি সজা চক্র, a potter's wheel, a circle, a discus.

চাকচিকন, *a.* নিকা, পৰিষ্কাৰ, দেখিবলৈ ভাল, neat, tidy, particular as to personal appearance, beautiful.

চাকনি, *s.* চেৰা বস্তু, চকা পাত্র বা মানুহ, one who tastes, a person appointed to taste of the King's food, a strainer.

চাকনৈয়া, *s.* সোঁতত পানি ঘুৰি থকা, a whirlpool, an eddy.

চাকৰ, *s.* বেচলৈ কাম কৰা মানুহ, a servant, a hired domestic.

চাকৰি, *s.* বেচলৈ কৰা কাম, domestic service, business, employment.

চাকৰিয়া, *a.* চাকৰি কৰা, relating to service, doing service.

চাকলি, *s.* চকলিয়া, ডিঙিৰ অলঙ্কাৰ, a flat circular body, a small round gold neck ornament worn by females.

চাকি, *v.* সোআদ চাই, প্রদিপ, দিপ জলোআ পাত্র, বস্তি, ফুলৰ সৰু মালা, আঙ্গঠি আদিৰ ওপৰৰ চকা, to taste, to strain or filter; *s.* a lamp, the signet of a ring, an ornament of flowers.

চাকি চোআ, *s.* সোআদ চোআ, চেলেকি চোআ, testing by the taste.

চাকি পতা, *s.* কাপৰত ঘুৰনিয়াকৈ ফুল তোলা, the inserting round figured flowers into the border of a cloth.

চাকৈ চকোআ, *s.* এবিধ বনৰিয়া চৰাই, a species of bird, the bartavelle or red-legged partridge.

চাগল, *s.* চাগ, মতা চাগ, a he-goat.

চাগলি, *s.* মাইকি চাগলি, a she-goat.

চাকৈ, *ad.* কিজানি, হবলা, জানোঁ, probably, perhaps, possibly.

চাঙ্গ, *s.* আটাল, পাভটি আদি চাঙ্গ, a platform, a scaffolding, a stage.

চাঙ্গ ঘৰ, *s.* চাঙ্গৰ ওপৰত সজা ঘৰ, a house with a raised floor.

চাঙ্গটি, *s.* সিংহাসন আদিৰ ওপৰত তৰা খলপিয়া চন্দ্রতাপ বিশেস, a royal canopy.

চাঙ্গমাই, *s.* ৰজাৰ ভাত ৰন্ধা লোক, men who prepare the king's food.

চাঙ্গি, *s* মাটি আদি কৰ্হিওআ পাত্র, a contrivance for carrying earth &c. on the shoulders of two men.

চাঙ্গিন, চাঙ্গিৰি, } *s.* হিলৰ মুৰত লগোআ তিনি সিবিয়া অস্ত্র, চাঙ্গেৰি, a bayonet.

চাঙ্গেৰি, *s.* বনৰিয়া টেঙা সাক এবিধ, an acid esculent plant.

চাট, *s.* বাক আদিব কোব, ঢকা বা তল জোআ, অলপ চটিওআ, গুব ঘোলা মাবি, গৰু ধুউআ হালধি আদি সিয়া জুবিয়া সলা, a side blow, submerging, covering, overshadowing; a small quantity, a sprinkling, an implement for stirring treacle; a stick on which turmeric &c. are strung at the ceremony of washing cattle.

চাটন, *s.* এবিধ পাট কাপব, a kind of silk cloth, satin.

চাটনি, *s.* গোঁঠনি, খোআ বস্তু এবিধ, any kind of cane work, a kind of sauce, *chutney*.

চাটমবা, *s.* ঢাক মবা, ভবি পবা, পানিএ তল নিওআ, the act of submerging, filling to overflowing, covering; *a.* submerged &c.

চাটি, *v.* পানি চটিয়াই, কাপব চাটি মাবি, চাকি, পাব বুবি, মেবাই গুঁঠি বা বান্ধি, to splash, to dash, to give a side blow, to envelope or hide from sight as a vine does a tree, to submerge, to girt, to wind round and round.

চাটিফুটি, *s.* ধবফবনি, ইচাইবিচাই, to toss about as when in distress.

চাটি মবা, *s.* চটিওআ, নেজেবে কোব মবা, কাপব চাটি মবা, the act of splashing or dashing water, striking with the tail, tossing the end of a cloth over the shoulder.

চাট্, *s.* ভাবসা বা মুখ বখা, hope, expectation, distinction or deference.

চাটু নকবা, *s.* ভাবসা নকবা, মুখ নবখা, not having respect of persons.

চাতব, *s.* পর্হা লবা, চাত্র, a scholar, a pupil, a learner.

চাতবসালি, *s.* পর্হাসালি, চাত্রসালি, a school-house, or place of instruction.

চাতি, *s.* চত্র, an umbrella.

চাতুবি, *a.* চতুবালি, craftiness; *a.* artful, sly, roguish.

চাদ, *s.* সক লবাব পিয়াহব বাঁতি, throwing up milk after nursing.

চাদব, *s.* চেলেঙ্গ কাপব, a shoulder cloth, a sheet.

চাদি, *v.* পিয়াহ বঁতিয়াই, to eject from the stomach, as nursing infants.

চান কর্হা, *s.* ভাগব অলপ কটা, filching, purloining, keeping back &c.

চানক্য, *s.* প্রসিদ্ধ মুনি বিসেস, the name of a sage, and author of a work compiled from various other works.

চান্দ, *s.* চন্দ্র, জোন, গোন্ধোআ সাক এবিধ, the moon, a species of esculent plant.

চান্দনি, *s.* গচত উঠা ভবিব কনাবি ডোল, a loop used for the feet in climbing trees.

চান্দ বদন, *a.* জোনব দবে মুখ, moon-faced, beautiful as the moon.

চান্দি, *v.* চল চাই, খাপ দি, ভাল কপ, to roam about in search of, to lie in wait for as a beast of prey; *s.* silver.

চাপ, *s.* আখৰৰ সাঁচ, a stamp, a die, a press a block for printing cloth.

চাপকন, *s.* দিঘল চোলা, a long native coat.

চাপনি, *s.* আপুনি সোমোআ বা বিয়া নকৰোআকৈ অনা তিৰোতা, a woman who lives with a man unmarried.

চাপ মৰা, *s.* চাব দিয়া, সাঁচত মৰা, the act of stamping, pressing, or printing; *a.* pressed, printed, stamped.

চাপৰ, *a.* চুঁটি, ওখ নোহোআ, হাতেৰে মৰা সব্দ, low, short, of small stature, a clapping of hands, a blow with the open hand.

চাপৰাই, *v.* চাপৰ কৰি, দোঁআই, নমাই, to bend down, to bow, to lower.

চাপৰি, *s.* হাততালি, চাপৰ হৈ, নৈএ মেৰাই থোআ ওখ মাটি, ওখ টিঙ্গনা মাটি, বলি ঘুৰনিয়াকৈ থোআ এৰি বা মুগাৰ সুতা, an island, high table land, raw silk drawn out from the cocoon ready for twisting, a clapping, a bending of the body.

চাপৰা, *s.* চাপৰ হোআ, কুঁজা হোআ, তললৈ নমা, the act of stooping down, lowering anything.

চাপাচি, *a.* লুকুতিআ, গুপুতে থোআ, চুৰ কৰা, concealed, suppressed, hidden, kept back clandestinely.

চাপি, *v.* সাঁচত মাৰি, কোলদলৈ আহি, ওচৰ হৈ, to print, to stamp; with আহি to come near, to approach.

চাব, *s.* চিন, কোৰ বঠা আদি ঘুপুহাই মৰা, বেগতে অনা বা কৰা, নাঙ্গলৰ আগত উঠা জাবৰ মাটি, a stamp, an impression, a mark a stroke with a hoe or oar; with ধৰা to seize, to clutch; with মাৰি, to stamp, to print, to press, to row, to hoe.

চাব্ কটা, *s.* নাঙ্গলৰ আগত লগা জাবৰ মাটিৰ দম কাটি সমান কৰা, মাটি কটা, the levelling of uneven places made by the plough, cutting the ground with a stroke of the hoe.

চাবতিয়াল, *a.* চাবত আনিব পৰা, বেগাই কৰিব পৰা, খৰ কৰা, dexterous, expert, adroit, apt, quick, nimble.

চাব দিয়া, *s.* চাব মৰা, মিচাকৈ কথা ধৰা, the affixing a stamp or seal, charging with a crime without proper proof.

চাবন, *s.* চাবোন, কাপৰ আদি ধোআ খাৰ দ্রব্য, soap.

চাবাইচ, *interj.* ভাল বোলা মাত, বাৰু, সলগা মাত, a word expressing approbation; well done! bravo!

চাবি, *s.* সঁচাৰ কাঠি, a key.

চাবুক, *s.* চাঙেৰে গোঁঠা চেকনি, a whip, a scourge.

চাবুক ধৰা, *s.* চাবুক লোৱা, a class who in the days of the Assam Kings inflicted punishment by scourging.

চাম, *s.* গছ এবিধ, একে লগে এবেলি হোৱা গুটি বা ৰোগ আদি, a tree valuable for timber, succession, order, the produce of one season, a crop, a stage of a disease.

চাম কঠাল, *s.* চাম গছৰ গুটি, the fruit of the above tree.

চামচেকুৱা, *s.* বিচাৰ নিচিনা কলাপতিয়া বৰনৰ পোক এবিধ, a species of caterpillar.

চামনি, *s.* জোল বস্তুৰ ওপৰত উঠা চটা, সৰ, the cream or thick part that rises to the surface of liquids.

চামনি মাৰি, *v.* জোল বস্তুৰ ওপৰত চটা বান্ধি, সৰ বান্ধি, চমৰা মাৰি, to rise to the surface as cream on milk, to scab over, as a sore.

চামৰ, *s.* চোঁৱৰ, a or whisk made of the tail of the *Yak* or Tartar cow.

চামৰি, *s.* চুঁৱৰি পহু, the Tartar cow.

চামুচ, *s.* সৰু হাতা বিশেষ, a spoon.

চামোন, *s.* ভূত এবিধ, উপদেৱতা, a spirit, a ghost, an apparition.

চাৰ, *a.* অধিক, বৰ্হা, গৰু আদিএ যাঁহ খাই ত্ৰিপ্তি পোৱা, sufficient, abundant, excessive; *s.* pasturage, plenty, overplus.

চাৰখাৰ, *s.* ধ্বংস, লোপ, নষ্ট, কথাত মুখ হৰা, ruin, destruction, complete alienation of friendship, extinction.

চাৰন পোৱা, *s.* লোকৰ পৰা অল্পপ উপাই পোৱা, the receiving of slight assistance from another.

চাৰ পোৱা, *a.* যাঁহ খাই ত্ৰিপ্তি হোৱা, filled, satisfied, finding abundance of pasturage or food.

চাৰি, *v.* বাৰ্হি, অধিক হৈ, এৰি, চাৰি গোট, চাইটা, to exceed, to go beyond, to leave, to abandon; *a.* four.

চাৰিও ফাল, *ad.* চতুৰ্দিক, চৌদিস, সকলো কালে, on all sides, all around.

চাকলি, *s.* বনৰিয়া খুঁতৰা সাক, a species of wild esculent vegetable.

চাৰেক, *affix.* পৰবৰ্ত্তি অব্যয় সৰ্ব, আন সৰ্বৰ পাচত ৰোগ হলে বহু বুজাই, দিএক, গোটাচাৰেক, a particle or affix meaning several, a few.

চাৰেঘাৰে, *ad.* বৰ্হাকৈ, জোখত অধিকৈ, more than a given measure.

চাৰেঙদাৰ, *s.* এবিধ বাদ্য, a stringed instrument, a violin.

চাৰেঙদাৰি, *s.* চাৰেঙদাৰ বজাওঁতা, a player on the above instrument.

চাল, *s.* চৰ্ম, বাকলি, কঅা বা কামি বোৱা ঘৰৰ হেৰালি, the skin, the bark of a tree, the husk or covering of a nut, a roof.

চালকাপৰ, *s.* এবিধ নোমৰ বহু মুলিয়া কাপৰ, a shawl, generally applied to Cashmere shawls.

চালকুঁঅৰি, *s.* ঘৰৰ ওপৰত চকৰে খোআ ঔসধিয় বন এবিধ, a medicinal plant.

চালচিগ', *a.* অতি দুখিয়া, নিচলা, very poor, utterly destitute.

চালটানি খোআ, *s.* দুখিয়াৰো ধন বস্তু টানি অনা, the act of oppressing the poor, filching or extorting from the needy.

চালনি, *s.* চাউল বা পিঠাগুৰি আদি বস্তু চলা পাত্ৰ, a sieve.

চালপিৰা, *s.* সোআ ৰৰ পিৰা, a broad plank with feet, used for sleeping.

চালান, *s.* দ্ৰব্য পঠোআ, বচিদ বিসেস, an invoice, a bill of lading, a list of articles or letters despatched.

চালি, *v.* চালনি মাৰি, তামোলৰ লগত খোআ গচৰ চাল, এচলিয়া ঘৰ, to winnow, to sift; *s.* the bark of certain trees chewed with betelnut, a roof with one side.

চালি জাৰি, *v.* কুলা চালনি লগাই, চাইচিতি, উৰাৰ কৰি, to investigate, to search, to ventilate, to winnow, to sift, to pick out.

চালি ধৰা, *s.* চৰায়ে নেজ তোলা, ফেৰ মেলা, the act of strutting, spreading out the tail as a peacock.

চালু, *s.* এবিধ ৰঙ্গা কাপৰ, a kind of red twilled cloth.

চালুকিয়া, *a.* সৰু লৰা চোআলি, small, young, applied to children of two or three years of age.

চাৱল, *a.* চৰলিয়া, হলা, কতিয়া, slanting, oblique.

চাহ, *s.* এবিধ গচৰ পাত, ৰিধি হৈ জোআ, হাল বোআ বা কোৰা, tea, the tree or the manufactured leaf; *a.* profitable, mellowed, made ready for seed.

চাহ এৰা, *s.* ক্ৰমে ক্ৰমে এৰা, the temporary abandonment of a work.

চাহনি, *s.* চহোআ ঠাই, চাহ বাৰি, a cultivation, a tea garden.

চাহপোআ, *a.* ফাইপোআ, লাভ পোআ, উপকাৰ পোআ, উফুউআ, profitable, advantageous.

চাহমৰা, *s.* চাহ পাত মোহৰা ভজা আদি কাম, manipulation &c. of tea.

চাহাব, *s.* ইংৰাজি আদি প্ৰধান লোকক মান্যেৰে মতা, a title of honor addressed to Europeans and other respectable persons.

চাহি, *s.* এবিধ অতি সৰু পোক, a species of small insect.

চাহিনি, *a.* ভাগৰ অলপ তাকৰ, a very little, a part.

চাহিনি খোআ, *s.* লোকৰ কিনা বস্তুৰ অলপ চান কাৰ্হি লোআ, pilfering or abstracting a small quantity.

চি, *interj.* নিন্দার ধ্বনি, ঘিন করা, চিহ, an exclamation of contempt &c.

চিঁউচিঁউ, *s.* পোআলি চরাইর ধ্বনি, the chirping of young birds.

চিঁচিঁয়াই, *v.* চিঁচিঁ সব্দ করি, to chirp as young birds.

চিঁয়র, চিঁয়রনি, *s.* এটাহ, বিঙ্গ, হাই, রবকৈ সব্দ করা, a scream, a yell, a loud cry.

চিঁয়রাই, *v.* এটাহ পরাই, হাই করাই, to cause to scream or roar.

চিঁয়রি, চিঁয়রি রাখরি, *v.* এটাহ পারি, রবকৈ হাই করি, বিগিয়াই, কোহাল করি, to scream, to cry aloud, to yell, to roar.

চিঁয়া, *a.* আগলৈ সরু হৈ জোআ বা মাজ সরু, tapering, contracted in the middle.

চিক, *s.* দুই কবঙ্গনর জোরার চুক, চিকার ধ্বনি, the groin, the screech of the *sika* or musk-rat.

চিকচিকাই, *v.* চিকাই মতা, to screech, as the musk-rat.

চিকচিকিয়া, *a.* তরতরিয়া, চিকচিকিয়া, চাকচিকন, shining, glossy, sleek.

চিকটা, *a.* লিকটা, লেটেকা, কিপিন, tough, tenacious, tight, stingy.

চিকন, *a.* সুন্দর, উত্তম, পুষ্ট, beautiful, excellent, nice, fine, sleek, fat.

চিকনকৈ, *ad.* ভাল রূপে, নিকা করি, nicely, handsomely.

চিকনাই, *v.* আঁতাই, ভাল করি, নিকা বা সুন্দর করি, to clear away, to put in order, to beautify, to make smooth, even or glossy.

চিকনোআ, *a.* চিকন করা, আঁতোআ, ভাল করা, cleared, put in order.

চিকমিক, *s.* দেখনেদেখ, এফেরিমান কাল, জিলমিল, a glance, a momentary view, a twinkle, glitter.

চিকমিকাই, *v.* জিলমিলাই, তরবরাই জিলিকি, to twinkle, to glitter.

চিকরা, *s.* গরু আদির গাত কামুরি থকা কিট, চাল ওকনি, a tick, a small insect that infests animals, a species of skin-louse.

চিকা, *s.* এন্দুরর নিচিনা এবিধ গোন্ধোআ জন্তু, a species of musk-rat that makes a screeching sound, whence its name.

চিকাচন্দা, *s.* ঘিন, অরুচি, চুব খাবলৈ বেয়া পোআ, disgust, dislike.

চিকাফুরা, *a.* চিকাই চোআত গোন্ধোআ, বদনাম, দুর্নাম, (lit.) anything passed over by the *sika* rat; *i. e.* having a bad odor or name.

চিকামারলি, *s.* এবিধ সাপ, a species of snake.

চিকার, *s.* পশু চরাই মারি ফুরা মৃগয়া, hunting; with করি, to hunt.

চিকারি, *s.* চিকার করি ফুরা, ব্যাধ, a sportsman, a hunter.

চিকারুপ, *s.* কম্পানি রূপ, stamped coin.

চিকি, *a.* চিকুটি চিকুটি, হাত ধরি তারবকৈ, a very little; *ad.* stintedly doing, giving, eating &c.

চিকোট, *s.* দুই নখৰ টিপা, a pinch, a nip.

চিকুটি, *v.* চিকোট মাৰি, দুই নখেৰে টিপি, to pinch, to nip.

চিগা, *a.* ডোল আদি দোডোখৰ হোআ, broken, cleft, parted asunder.

চিগাভগা, *a.* অনেক ডোখৰ হোআ, broken in pieces, shattered.

চিগি পৰা, *a.* সৰি পৰা, তললৈ সৰা, parted and fallen off, scaled off.

চিঙ্গ, *s.* হিন্দুস্থান দেসৰ এক জাতি বিসেস, a race of people in Hindustan.

চিঙ্গা, *a.* খণ্ড কৰা, চিগা, দোডোখৰ কৰা, broken, parted, divided.

চিঙ্গি, *v.* চিগি, ডোল আদি দোডোখৰকৈ খণ্ড কৰি, ভেদ কৰি, to break, to part asunder.

চিট, *s.* ফুলৰ চাপ মৰা এবিধ কপাহি কাপৰ, printed calico, chintz.

চিট্‌চিটনি, *s.* গাৰ খজতি, পোৱনি, বিজবিজনি, an itching sensation.

চিট্‌চিটাই, *v.* বিজবিজাই, খজতি পোৱনি ধৰা, to itch.

চিটা, *s.* চটিওআ, চেকা, মাটি আদিৰ দিঘলিয়া খণ্ড, দিঘল ডোখৰ, the act of sprinkling, a splint, a slice, a long strip of cloth or land, a mark, a stain.

চিটাগুলি, *s.* হিলৈৰ সৰু গুলি, shot, buckshot.

চিটাচিট কৰা, *a.* দিঘলকৈ ভাগ ভাগ কৰা, divided into strips.

চিটাদিয়া, *s.* আই ওলাবলৈ দাগ দিয়া, innoculation, vaccination.

চিটামাৰি, *v.* সান্তি কৰি, এচাটি মাৰি, চটিয়াই, to sprinkle.

চিঠি, *s.* পত্ৰ, কাকত, লেখা, a note, a letter.

চিটিকনি, *s.* উফৰি জোআ পানি আদি, rain driven into the house by the wind.

চিটিকা, *s.* চৰাই ধৰা জন্ত্ৰ, মোটোকাই দিয়া বাঁহ, উফৰি পৰা, পোক এবিধ, a bird-trap, a strip of bent bamboo used as a support to the covering of a boat, an insect.

চিটিকি, *v.* উফৰি, পানি আদি এঠাইত পৰি আন ঠাইত পৰা, to bound in or drive in, as drops of rain.

চিটিখেল, *s.* নামলেখা তুলাপাতৰ গুলি বাঁটি খেল কৰা, গুটি বুজুআ বুজি কৰা, চুৰ্তি খেল, a kind of raffling, casting lots, lottery.

চিণাল, *s.* চিঁৱাল, এবিধ লতাৰ ফল, a species of melon.

চিত, *s.* মন, আসই, the thoughts, feelings and affections.

চিতপতিওআ, *s.* মন পতিওআ, আসা কৰা, confidently hoping, expecting, anticipating.

চিতহৈ, *v.* ওপৰলৈ মুকৈ দিঘল দি পৰি, to lie with the face upwards.

চিতল, *s.* মাছ এবিধ, a species of fish.

চিতা, *s.* মৰা মানুহ পুৰিবলৈ সজা চাঙ্গ, a funeral pile.

চিতাচর্চা, *s.* ভাবনি চিন্তনি, বেজাৰ কৰি ভাবি থকা, trouble, anxiety, concern; *a.* troubled, anxious.

চিত্র, *s.* চৰি, পট আদি লেখা মুৰ্ত্তি, নানা ৰঙনিয়া, a picture, a painting, printed linen; *a.* many colored, variegated.

চিত্রকৰ, *s.* খনিকৰ, a painter, a carver.

চিত্র গুপ্ত, *s.* কঁপালৰ দসা লিখোঁতা জম ৰজাৰ কাকতি, the registrar of *Jom* the regent of death, said to write the fates of men.

চিত্রবিচিত্র, *a.* নানা ৰঙনিয়া, আঁকাবঁকা, variegated, checkered, gaudy.

চিদাঙ্গ, *a.* নিচই, ঠিক, খাটি, certain, final; with কৈ, certainly.

চিদানন্দ, *a.* মনত সদাই আনন্দ থকা, ever joyful, applied to God.

চিদ্র, *s.* বিন্ধা, অপৰাধ, দাই, চল, a hole, a perforation, a fault, a blemish, a chance, an occasion.

চিন, *s.* চিহ্ন, চাৰ, লখ্যন, প্রমান, a sign, a mark, a token.

চিনা, *s.* খেহ দেস, বা মানুহ, চিনি ধৰা, পৰিচই থকা, China, the Chinese, recognition; *a.* recognised, known, acquainted with.

চিনা আলু, *s.* এবিধ আলু, a species of sweet yam.

চিনাই, *v.* চিনি পোআই, চিনাকি কৰাই, দেখুআই, to introduce, to point out, to make acquainted with.

চিনাকি, *s.* চিনি পোআ, পৰিচই থকা, আগেএ দেখা বা জনা, an acquaintance or person well known.

চিনাচিনি, *a.* দুয়োকো দুয়ো চিনি পোআ, acquainted.

চিনা জোক, *s.* হাবিত থকা সৰু জোক, a species of leech.

চিনি, *v.* পৰিচই কৰি, বুজি, দেখি, to know, to be acquainted with.

চিনোআ, *s.* পৰিচই দিয়া, চিনাকি কৰোআ, causing to know &c.

চিন্তনি, চিন্তা, *s.* ভাবনা, গুননি, ধিধিয়নি, thought, meditation, anxious thought, solicitude.

চিন্তাকুল, *a.* চিন্তাৰে ব্যাকুল, চিন্তাত বলিয়া হোআ, distracted with anxious thought, perplexed.

চিন্তামনি, *s.* কাল্পনিক মনি বিসেস, a fabulous gem, said to give the possessor whatever he desires.

চিন্তি, *v.* ভাবি, ধ্যান কৰি, গুনি গাঁথি, to think, to meditate, to be anxious, to have great solicitude.

চিন্তিত, *a.* ভাবিত, anxious, perplexed.

চিপ, *s.* খোৱোচা জৰি, বেগাই মৰা আঁজোৰ, মৰিবলৈ ধৰাত আঁজুৰি লোআ উনাহ. a slip knot, a sudden pull upward; with খোআ, a heaving of the breast as when laboring for breath.

চিপতচিপে, } *ad.* প্ৰতি চিপে, বেগত বেগে, in rapid succession.
চিপেচিপে, }

চিপ্‌ৰাং, *s.* মাটি খনা জন্ত্ৰ, a crowbar, an iron implement for digging.

চিপ লোআ, *s.* মৰিবলৈ ধৰাত যেনৰ উসাহ টনা, laboring for breath as when dying.

চিপাত্ মনি, *s.* সিলিখা মনি, a kind of bead.

চিপাদাৰ, *s.* এস চিপাহিৰ অধিকাৰ, the native commander of a company of sepoys; the head of a hundred.

চিপাহি, *s.* সেনা, জুধাৰু, a native soldier, a sepoy.

চিপোআ, *s.* চিপ মৰা, দুখেৰে গিলা, laboring to breathe or to swallow.

চিয়া, *s.* নাম, আগলৈ নাম থকা কৰম, পদবি, আগ সৰু, a name, a work or event by which one's name is perpetuated.

চিয়াই, *v.* ধৰ্ম আদিলৈ চাই কৈ, সপত কৰি, to asseverate, to swear.

চিয়াৰ, *s.* সঙ্কেতকৈ কোআ, কথাৰ ঠাৰ, an intimation by sign or word.

চিৰ, *s.* আঁচ দি কটা, পাগুৰিৰ কাৰ্চিপি বন কৰা পটি বিসেস, a rent, a slit; as an affix, meaning long continuance.

চিৰকলিয়া, *a.* বহু দিনিয়া, জুগমিয়া, জাওতি জুগিয়া, ancient, of long standing, perennial, lasting, always.

চিৰকাল, *s.* বিস্তৰ কাল, অনেক দিন, সদাই, বাৰেও কাল, a long period, during all time, forever.

চিৰ্‌কালি, *s.* সিয়াল, সিগাল, ধূৰ্ত a jackal.

চিৰ্‌কালি সহ, *a.* মহা ধূৰ্ত, টেঙ্গৰ, sly, acute, crafty like the jackal.

চিৰ্‌চিৰাই, *v.* অলপ অলপকৈ বৈ থকা, to flow gently.

চিৰজিবি, *a.* বহু দিন জিয়া, সদাই থকা, long lived, ever living.

চিৰলি, } *a.* চিটাচিট, ফটা, তেঁতেলিপতিয়া, rent, ragged, tattered,
চিৰলুআ, } torn into strips.

চিৰস্থাপি, } *a.* বহু দিনিয়া, সদাই একে ঠাইতে থকা, থিতাপি, durable,
চিৰস্থাই, } lasting, perennial, steadfast, ever the same.

চিৰা, *a.* ফলা, ফটা, চেপেটা চলা, ধান ভাজি খুন্দি খোআ বস্তু, split, divided; *s.* a splint, food made of parched rice pounded.

চিৰাচিৰ, *a.* চলাচল, চিটাচিটে ফটা, ডোখৰ ডোখৰ, split, into strips.

চিৰাফ, *s.* প্ৰধান স্বৰ্গিয় দুত, a seraph, an angel of the highest order.

চিৰাল, *s.* চিণ্ডাল, এবিধ খোআ গুটি, a kind of muskmelon.

চিৰি, *v.* ফালি, নাও আদিত উঠা জখলা, তাঁতৰ সুতা ধৰা সিতল কামি, to tear in pieces, to split; *s.* a board used in passing to and from a boat; the rod used in a native loom to raise the warp.

চিবিকচিবিকৈ, *ad.* অলপ অলপকৈ, লাহে লাহে, little by little, slowly.

চিবিকা, *a.* সৰু, খুদু, little, very small.

চিবিঙ্গ, *s.* আহোমৰ পুজাবিৰ খেল বিসেস, পৰ্বতৰ টিঙ্গ, সিৰৰ বেদনা, a class of priests among the old Ahoms, a mountain peak, a sharp darting pain of the muscles or nerves.

চিবিঙ্গনি, *s.* টন্‌টননি, একেৰাহে টন্‌টনাই থকা, a continuous darting pain or throbbing.

চিল্‌চিলিয়া, *a.* পাতলকৈ পৰা বা বৈ জোআ, চিৰ্‌চিৰিয়া, flowing in a shallow stream or falling in scattering drops.

চলনি, *s.* চিলা চৰাই, a hawk, a kite.

চিলমিল, চিল্‌মিলিয়া, *a.* অলপ টোপনি অহা, ঢুলা ঘুমটিএ ধৰা, drowsy; *s.* drowsiness.

চিলা, *s.* চিলনি, তুলা পাতৰ সাজি উৰুআ বস্তু, a hawk, a paper kite.

চলিঙ্গা, চিলিঙ্গি, *s.* কামিৰে বহিয়াকৈ বোআ সেৰেঙ্গা বেৰ, a bamboo lattice work.

চিলিম, *s.* হোঁকাৰ মুৰত দি ধোঁপাত খোআ পাত্ৰ, the bowl of a *hooka*; a tobacco pipe.

চিলিম চিগা, *a.* মুৰ চিগা, সমুলি নষ্ট হোআ, মুৰ মৰা, (*lit.*) loss of the head; *i. e.* having no way left for accomplishing an object.

চিহ, *interj.* নিন্দা বাক্য, ঘিন কৰা মাত, চিকৌ, fie! fie! for shame!

চিহ্‌চাহ কৰা, *s.* মনৰ অসন্তোস বেজাৰ আদি কথাৰে প্ৰকাস কৰা, expressing disgust, displeasure or regret.

চিহা, *s.* সংখেপকৈ লিখা, an abstract, a summing up, an epitome.

চুঅনি, *s.* আওটনি, চুআ পেলোআ ঠাই, a place where filth and refuse are thrown.

চুআ, *a.* খাই এৰা ভাত আদি, অসুচি, left of a meal, uneaten, ceremonially unclean, polluted by the touch.

চুআই, *v.* অলপকৈ লগাই, পৰ্স কৰাই, to touch or to cause to touch, to handle or touch slightly.

চুআ হোআ, *s.* অসুচি হোআ, ৰজস্বলা, ceremonial uncleanness of any kind, menstruation.

চুই, *v.* পৰ্স কৰি, হাত দি, গাত লগাই, to touch, to come in contact with, to meddle with.

চুঁচৰি, *v.* চোঁচোৰাই, ঘঁহনি খাই, to crawl, to drag, to creep.

চুঁচি, *v.* অস্ত্ৰেৰে বা আঙ্গুলি আদিৰে চোঁচা মাৰি, to scrape off, to press out with the thumb and fore finger as in milking.

চুচি মৰা, *s.* আগলৈ সৰুকৈ চচা, সেস নথকাকৈ খোআ, the act of tapering or reducing to a point, leaving nothing of a meal.

চুচিয়া নাও, *s.* সৰু নাও, চেলেঙ্গি নাও, a very small canoe or fishing boat.

চুঁট, *s.* মতা গৰুৰ গলধনৰ কুঁজ, a bullock's hump.

চুৱৰি, *s.* এবিধ পহু, the yak or Tartar ox.

চুক, *s.* কোনা, ভুল, a corner, an angle, an error.

চুকচুকিয়া, *a.* অলপ অধিক সোআদ বা চোকা হোআ, overseasoned with salt or other condiments.

চুকমিয়া, *s.* বচৰেকলৈ খাজানা দি মাটি খোআ, an under tenant.

চুকা সাক, *s.* টেঙ্গা সাক এবিধ, a species of sorrel.

চুকিয়া, *a.* চুক লগা, কুনিয়া, having an angle, cornered.

চুঙ্গা, *s.* ফোঁপোলা বাহ আদিৰ পাত্ৰ, a pipe, a funnel, a joint of bamboo used as a vessel for holding fluids.

চুঙ্গি, *s.* এখেল মানুহ, পাচি আদিৰ মেৰ বৰ্হোআ চুটি কাঠি, a class of people, short splints of bamboo used in shaping or widening baskets or any braided work.

চুঙ্গি বাখৰ, *s.* এবিধ সৰু ডালিমা বাখৰ, a silicious stone or gem; the sardonyx.

চুঙ্গিয়া, *a.* চোঙ্গত থকা, belonging to a camp, head quarters.

চুচঙ্গ, *s.* এবিধ চাহ, a quality of tea, Souchong.

চুচুকচামাকৈ, *a.* ভই বা লাজ ভাৱে ভুমুক ভামাকৈ, timidly, hesitatingly, modestly.

চুটা পৰা, *a.* তাকৰ হোআ, কমা, অলপ থকা, deficient; *s.* a deficiency.

চুঁটি, চুঁটিমুটি, *a.* দিঘল বা ওখ নোহোআ, কঁটিয়া, চমু, ঘোঁৰাৰ লৰ, short, low, dwarfed, stinted in growth.

চুঁটি কাপৰ, *a.* মেখেলা, তিৰোতাৰ অধোবস্ত্ৰ, a woman's lower garment.

চুঁটিচাপৰ, *a.* ঘুটুমুটিয়া, অতি চাপৰ, short, very short.

চুঁটিয়া, *s.* হিন্দু জাতিৰ এবিধ, সালিকা চৰাই, লফা সাক এবিধ, a caste of people, a species of bird, a vegetable.

চুন, *s.* পোৰা সিল বা সামুকৰ গুৰা, lime.

চুনখাৰ, *a.* বৰ চোকা উগ্ৰ, piercing, corroding, pungent; with কৰি, to pierce, to cut, to wound by cutting words.

চুনচাত, *s.* উৰাৰ, ধ্বংস, নষ্ট, তোলাৎ, destruction, overthrow.

চুনৰি, *s.* জন্তুৰ পেটৰ ঘিলা, the kidneys.

চুনি কৰা, *s.* চৰ্মচেদন কৰা, circumcision.

চুপ্‌চুপাই, *v.* কথাবে ভুলাই, মুখৰ মিঠা দি উচটাই, to flatter, to persuade by flattery or soft speech.

চুপতি, *s.* মুখৰ দন্দ, মুখ জুঁজুআ, mutual retort.

চুপহি, *s.* কাঠ কলি, ফুল আদিৰ বেটু, the calyx of a flower.

চুপি, *v.* ওঁঠেৰে চুহি, তেলৰ টিপা, to suck; *s.* an oil vessel.

চুৱা, *s.* চুচবি, পৰবৰ্তি সদ বিসেস, আন কথাৰ পাচত জোগ হলে কেতিয়াবা বহু বচন বুজাই, a division, a portion, a heap, a clump, a tuft; as an affix meaning many, much.

চুবুবিয়া, *s.* ওচৰ ঘৰিয়া, প্রতিবাসি, a neighbor.

চুমা, *s.* চুম্বন, মৰমেৰে মুখত মুখ দিয়া, a kiss.

চুমৈকৈ, *ad.* মিহিকৈ ঠাহি কুটা, finely, in minute parts.

চুৰ, চুৰ কৰা, *s.* অপহৰন কৰা, আনৰ বস্তু নেদেখাকৈ নিয়া, stealing, theft, clandestinely taking another's goods.

চুৰ দিয়া, *s.* টিপনি দিয়া, মন্ত্রেৰে বাহিৰ নোআৰাকৈ ৰখা, the preventing of growth or increase by incantations.

চুৰা, *s.* গুৰ, coarse or unrefined sugar, treacle.

চুৰিয়া, *s.* ধুতি, পুৰুষৰ অধোবস্ত্র, a man's waistcloth.

চুৰুকি, *v.* কোৱেৰে চিকনাই, to scrape off the surface of the ground with a hoe.

চুৰুনা, *s.* অপহৰন কৰা জন, a male thief.

চুৰুনি, *s.* চুৰ কৰা তিৰোতা, a female thief.

চুৰুপা খোআ, *s.* সোআদ বিচাৰি খাই ফুৰা, an epicure, a voluptuary.

চুৰুপা চুৰুপি, *s.* স্রুৱ স্রুচ হোমকৰা মাৰি, a sort of ladle used in making burnt offerings.

চুৰ্কি, *s.* ইটা গুৰি, brick dust, mortar.

চুৰ্মৈ, *a.* ভাঙ্গি গুৰি কৰা, চুৰ্নাক্রিত, broken into fragments.

চুৱুবিয়া, *s.* মাটি উন্নৰা সৰু পোক এবিধ, এবিধ ঢিন, পাতলকৈ, a species of worm, a kind of grass; *ad.* slightly, thinly, sparsely.

চুৰ্তি, *s.* গ্যান, তত, স্রুতি সাস্ত্র, sensation, knowledge, the *Smritti* or that portion of the Veds written from report or memory.

চুৰ্তিভং, *a.* গ্যান হেৰোআ, বিতত, distracted, perplexed, confounded.

চুৰ্ন, *s.* গুৰি, flour, any powdered substance.

চুৰ্নাক্রিত, *a.* গুৰি কৰা, চুৰ্মৈ কৰা, pulverized, reduced to powder.

চুলা, *s.* খৰমৰ খুঁটি, জাপিৰ মুৰত দিয়া সোন আদিৰ টুপ, the knob or toe-piece of a wooden sandal, the tip of a *japi*.

চুলি, *s.* কেস, the the hair of the head.

চুলিয়াচুলি, *s.* দুয়োৰ চুলিত দুয়ে আঁজোৰা, pulling hair, contention.

চুলুঙ্গ, *s.* মন পাতল, চেলেপু, a shallow minded person, unchaste.

চুলুঙ্গালি, *a.* চেলুচেলিয়া, ফুচুৰি, unsteady, volatile, unchaste.

চুহি, *v.* চুপি, মুখেৰে ৰস টানি, to suck, to draw into the mouth.

চেই, *v.* কাপৰ আদিৰে চাকি, কাঠ বাঁহ আদি ডোখৰ ডোখৰ কৰি, কুকুৰক খেদোআ মাত, to strain or filter, to cut into portions, to chip for hewing; *interj.* a word for driving away dogs.

চেঙ, *s.* হাতৰ অলঙ্কাৰ বিসেস, ভাগ, খণ্ড, a kind of bracelet, a division, a piece, a portion of a tree, bamboo &c.

চেঙপাত, *s.* ঘুৰনিয়াকৈ কটা কলা পাত, a piece of plaintain leaf cut round or in scallops.

চেঁই, *s.* মাহ আদিৰ চিৰা, the pod of beans and all leguminous plants.

চেঁউৰি, *s.* গৰু আদিৰ মাইকি পোআলি, the female young of cattle.

চেঁকুৰ, *s.* জন্তু আদিৰ লৰ, চাপলি, running, rapidly moving.

চেঁকুৰি, *v.* জন্তু আদিএ লৰ মাৰি, চাপলি মেলি, to run, to bound.

চেচনি, *s.* সান্তনা, জুৰ কৰা, চেঁচা পৰা, respite from heat, coolness, the cold stage after fever.

চেঁচা, *a.* তাপ নথকা, জুৰ, জাৰ লগা, সুথিল, cold, without zeal or spirit.

চেঁচু, *s.* বাঁহৰ ধাৰ থকা চলা, a sharp splinter of bamboo.

চেঁচুআ, *a.* চেঁচুৰ দৰে ধাৰ থকা, thin and sharp like the above.

চেঁচুক, *s.* ৰদ নপৰা, সদাই চাঁ পৰা ঠাই, a cool shady place.

চেঁচুকিয়া, *a.* চেঁচুকত থকা বা হোআ, shady, cool, out of the sun.

চেঁকুৰা, *a.* তেজ আদি গোট বন্ধা, চেই বা চিৰা, coagulated, clotted, thickened, the pod of leguminous plants.

চেঁকুৰিয়া, *v.* দিঘল ডুখৰিয়া, long and narrow like a pod, generally applied to ingots of gold or silver.

চেঁচেঁ, *s.* চৰাই পোআলিৰ ঘন মাত, the cry of young unfledged birds.

চেঁচেআই, *v.* চৰাই পোআলিএ ঘনে মাতি, to peep as young birds.

চেঁচেৰা, *s.* চট পানিৰ হামোৰনি, rapid shoal water running over an uneven surface of shifting sands.

চেচেৰাপোৰা, *a.* এফাল পুৰি জোআ, charred or half burnt.

চেঁচোৰ, *s* এবিধ বনৰ আলু, an edible jungle root.

চেক, *s.* মচলমানৰ এক জাত, বা উপাধি, a mussulman class or titular prefix to a name.

চেক্‌চেকাই, *v.* বেজবেজাই, ভকভকাই, বৰকৈ কৈ, to twinge, to suffer a sharp pain, to smart, to teaze.

চেক্‌চেকি, *s.* কোকলোদা চৰাই, a species of bird.

চেক্‌চেকিয়া, *a.* বেজবেজিয়া, বৰ টেঙা, very acid.

চেকনি, *s.* সৰু আচাৰি, সিৰিপনি, a small switch or whip.

চেকা, *s.* চিন, দাগ, অপবাদ, দুৰ্নাম, a stain, a blot, a blemish.

চেকি, *v.* চেই, চাকি, to strain, to sift, to filter.

চেকেৰা, *s.* এবিধ টেঙা, a kind of acid fruit.

চেগ, *s.* চল, উপাই, a chance, a good opportunity, artifice, pretext.

চেগ চাই, *v.* চল চাই, to watch for an opportunity of deceiving.

চেগ মৰা, *s.* চল চাই কাম কৰা, চগ পাই অহা বা কৰা, doing slightly or quickly, seizing an opportunity for doing anything.

চেগাচোৱোকা, *ad.* মাজে মাজে এৰি কৰা, কেতিয়াবা কেতিয়াবা, here and there, now and then, sometimes, occasionally.

চেঙ, *s.* চুলিৰ চঙ, ধুন, false hair.

চেঙচেঙনি, *s.* জুৱে পোৰাহ দুখ, ভৰ্‌ভৰকনি, the smarting pain of a burn.

চেঙচেঙিয়া, *a.* বৰ তপত, very hot.

চেঙ মৰা, *s.* এবিধ সাক, ধুন মৰা, a kind of greens, the act of adorning with false hair.

চেঙা, *s.* মাছ এবিধ, গাত হাত দিব নিদিয়া বনবিয়া জেন জন্তু আদি, a species of fish; *a.* wild, untamed.

চেঙালুটি পাৰি, *v.* দুখত তত নেপাই বাগৰা বাগৰি কৰি, ধৰফৰাই, to writhe, to distort or throw the body about in agony.

চেঙেলি, *s.* এবিধ সৰু মাছ, a species of fish.

চেঙেলিয়া, *a.* তজবজিয়া, চেঙা, trifling, puerile, boyish, resembling a child in manner and opinions.

চেতন, চেতনা, *s.* জ্ঞিৰ, গ্যান, সাৰ পোৱা, তত পোৱা, the understanding, intelligence, sensation, life, feeling, perception.

চেতন পাই, *v.* সাৰ পাই, গ্যান পাই, তত পাই, জাগি, to be awakened, aroused or admonished, to come to one self.

চেদ, *s.* সিমা, কটা, ভেদ, প্ৰিথক, a boundary, the end of a division.

চেদন, *s.* কাটন, ভেদ কৰা, প্ৰিথক কৰা, the act of severing or dividing.

চেদভেদ, *a.* খতিখন, সদাই, having no space between, incessant, continuous.

চেদি, *v.* কাটি, ভেদ কৰি, to sunder, to sever, to divide.

চেদেলদেল, *a.* ভাগি চিগি উঅলি জোআ, broken and flattened out.

চেন, *s.* সৰাই খেদা খোলাকটিৰ খেল, a play of tossing and catching several things simultaneously in the hand.

চেনা, *s.* সোন রূপ আদি কটা চুঁটি বটালি, নৱনি, তপত গাখিৱত টেঙ্গা দি কৱা দৈ, দিঘলে ফালি সুকুটুআ মাচ বা মঙ্গহ, a chisel for cutting metals, the curds of milk, fish or flesh dried in strips, a native blood-letting instrument.

চেনাই, *v.* চেনাৱে কাটি, নৱনিৱে তেজ উলিয়াই, to cut with the above chisel, to draw blood with a native blood-letting instrument.

চেনাবেনা, *ad.* জাক ভাঙ্গি এটা এটা হৈ জোআ, scattered one by one.

চেনি, *s.* কুঁহিয়াৱ আদিৱ ৱসেৱে কৱা সোআদ বস্তু, sugar.

চেনিজোক, *s.* এবিধ সৰু বাম জোক, চিনা জোক, a species of leech.

চেনিমাচ, *s.* এবিধ, মাচ, a species of fish.

চেনু, *s.* গালত ফুটফুটকৈ কলা পৱা ৱোগ, a disease of the skin.

চেনেহ, *s.* স্নেহ, মৱম, হেথা, প্রিতি, আস্তিক, love, affection, fondness, regard; with কৰি, to love, to regard with affection.

চেনেহা চেনেহি, *s.* মৱমা মৱমি, mutual affection, love or regard.

চেনেহি, *a.* মৱমিয়াল, চেনেহ লগাৱ পৱা, dear, beloved.

চেনেহুআ, *a.* চেনেহৱ, চেনেহত দিয়া বা কৱা, given or done from affection or good will.

চেনোআ, *a.* তেজ কটা, নৱনিৱে কটা, bled, lanced.

চেপ, *s.* ঠেক, চেপা, narrow, confined.

চেপা, *s.* পকাই পানি উলিওআ, দুই বস্তুৱ মাজত দি হেঁচা, মাচ ধৱা জন্ত্র, the act of wringing out water from a cloth, of pressing out juice of sugar cane &c. a bamboo fish trap.

চেপা মৱা, *s.* হেঁচা বা টিপা মৱা, নিচেই ঠেক, the act of squeezing, compressing or pinching; *a.* compressed, narrowed, squeezed.

চেপি, *v.* চেপা দি, হেঁচি, পকাই পানি উলিয়াই, to compress, to squeeze, to pinch, to press, to wring out.

চেপি অনা, *s.* নিৱস বা ঠেকৈকে অনা, a gradual compress, narrowing or pressing toward one side.

চেপি ধৱা, *a.* চেপা মাৰি ধৱা, হেঁচি ধৱা, stuck fast, held firmly.

চেপেট্ কলাই, *s.* মাহ এবিধ, a species of flat bean.

চেপেটা, *a.* হেঁচা খাই সমান বা পাতল হোআ, পাতল, খিন, flat, flattened, compressed, lean, thin.

চেপেনা, *s.* চেপা মাৰি ধৱা, জন্ত্র, সঁৱাহ, তামোল খুন্দা পাত্র, pincers, tongs, an instrument for bruising the betelnut.

চেফেৱা, চেফেৱিয়া, *a.* বিজতৱিয়া, ভালৱ পৱা ক্রমে বেয়া হোআ, সম্পূর্ন ডেকা কাল, deteriorated from the original stock.

চেৱা, *a.* উচাৱ খোৱা, ভই লগা, startled, terrified.

চেৱাই, *v.* চঁক ধৰি, চঁকি. ভই লাগি, to fear, to shudder, to fall back

চেমনিয়া, *a.* মাজ ৱয়সিয়া, সমান, of medium size or age.

চেমাহি, *a.* চমহিয়া হিচাৱ, half yearly, a six month's account.

চেৱ, } *a.* সেসত হোৱা, পাচতিয়া, the last of all.
চেৱনিয়া, }

চেৱ্‌চেৱনি, *s.* অগ্নি তাপত তেল ঘিঁও আদিত পানি পৰি উঠা সব্দ, any sputtering or hissing sound, as of water dropped into hot oil.

চেৱ্‌চেৱাই, *v.* তপত তেল আদিত পানি পৰাত সবদ উঠি, to make a sputtering or hissing sound.

চেৱা, *a.* এৱা, হৈ জোৱা, পাচতিয়া, abandoned, left, passed by, after.

চেৱাই, *v.* ডেই গৈ, চেৱেঠ কৰি, পাচ পেলাই বা এৰি, to step over a person, to leave behind, to pollute, to foul.

চেৱাচুলি, *s.* ওপজা চুলি, the hair of a new-born infant.

চেৱাসলিয়া, *a.* অসচিয়া, প্রসৱৰ চুআ থকা, unclean, applied to the period of ceremonial uncleanness after child-birth.

চেৱাসালি, *s.* প্রসৱৰ ঠাই, a lying-in chamber or place of child-birth.

চেৱাপ, *s.* ফটিকা, মদ, সুৱা, spirituous liquor, intoxicating drink.

চেকআ, } *s.* জন্তু আদিৰ পিৱা, a shoulder or quarter.
চেউৱা, }

চেৱেক্ কৱে, *ad.* ৱেগতে, একে ৱেলিএ, at once; applied to cutting &c.

চেৱেকা, *s.* প্রথম ডেকা কাল বুধি থিৰ নোহোৱা, পানি আদি মাৰি পঠিওআ চুআৰ জন্ত্র, not arrived at years of discretion; a rude kind of syringe made of a joint of bamboo.

চেৱেকি, *s.* সুতা মেৰাই থোৱা বাঁহৰ পাত্র, a reel for winding thread.

চেৱেঙ্গ কৱে, *ad.* অকস্মাত মনত পৰা, খটং, suddenly recollecting.

চেৱেঙ্গদাৰ, *s.* বাদ্য এবিধ, a stringed instrument resembling the violin.

চেৱেঙ্গৱেৱেঙ্গ, *s.* পোৱনি ডোনি, গাৰ ৱেদনা, a burning sensation.

চেৱেঙ্গা, *s.* ডাৱৰৰ মাজত ৰঁদ দিয়া বা ৰদ অতি টান হোৱা পৰ, ৱঙ্গালি ৰৰ নাও, an interval of the sun's shining in a cloudy day or of intense heat, a large Bengali boat.

চেৱেঙ্গাই, *v.* অকস্মাতে মনত পৰা, to fall suddenly into the mind.

চেৱেঠ, *a.* মলিন হোৱা, ৱেয়া হোৱা, covered with filthy blots, stains or blemishes, spoiled.

চেৱেপা, *s.* কেঁতকুৰি, উৰি ফুৱা খুদ্র কিট, a small biting insect; a gnat.

চেৱেমা, *a.* ৰৰ টেঙ্গা বা সোআদ, খিনোৱা, too acid or sweet, lean.

চেৱেলা, *a.* হাৱ চাল থকা, খিন কটিয়া, lean, emaciated.

চেৱেলিয়া, *a.* পেট বৈ থকা, ঢিলা, lax, having a looseness of the bowels.

চেৱৌ চেৱৌ কন্দা, চেৱৌ ফেৱৌ, } *s.* বৱকৈ কন্দা, চিয়ৱ বাখৱ কৱা, bawling, crying out as in pain or when calling to a person.

চেল্‌চেলাই, *v.* সঁচাই মিচাই সদাই কৈ ফুৰি, to babble, to blab, to prate, to talk idly or to let out secrets in a thoughtless manner.

চেল্‌চেলিখাই, *v.* পানিৱ ওপৱে ওপৱে চলি জোআ, to skip or glide along on the surface of water, as a flat stone thrown with force.

চেল্‌চেলিয়া, চেল্‌বেলিয়া, } *a.* সঁচাই মিচাই কৈ ফুৱা, চুলুঙ্গালি, loquacious, babbling, blabbing.

চেল্‌মেঠ, *s.* চালাৎচুলুঙ্গ, গা সাৱিবলৈ ভাও ধৱা, সাতি সুতা, doing in mere pretence; listlessness, unconcern, indifference.

চেলা, *s.* বহু ঠেঙ্গিয়া বিসাল পোক, a centipede.

চেলাই, *v.* বখলিয়াই, চাল গুচাই, to strip off, to skin, to make bare.

চেলাউৰি, *s.* চকুৱ ওপৱৱ ভ্ৰুৱ, the eyebrows.

চেলা জৰি, *s.* তিনি ডলিয়াকৈ গোঁঠা জৰি, চেলাৱ নিচিনা গোঁঠা জৰি, a cord of three strands so braided as to resemble a centipede.

চেলাপেটি, *s.* পানি জোক, a species of leech.

চেলাম, *s.* নমস্কাৱ, প্ৰনাম, a salutation.

চেলামি, *s.* বৱ তোপ মৱা আদিৱে সম্মান কৱা, সেৱা ও প্ৰনামি, a ceremony of respect, as firing a military salute, presenting arms &c.

চেলু, *s.* ধৱিবৱ ঠাই, চল, a chance, means, facility.

চেলেকনা, *s.* এবিধ মাচ, a species of fish.

চেলেকা, *a.* জিৱাৱে চোঁচা, licked; *s.* the act of licking.

চেলেকাচোৱোৱা, *ad.* মাজে মাজে এৰি মাজে মাজে কৱা, here and there, doing in one place and omitting in another.

চেলেকি, *v.* জিৱাৱে চুঁচি, to lick.

চেলেকি খোআ, *s.* জিৱাৱে চুঁচি খোআ, lapping, licking up.

চেলেঙ্গ, *s.* এতৱপিয়া গাত লোআ কাপৱ, a shoulder cloth.

চেলেঙ্গি নাও, *s.* অতি সৰু পাতল নাও, a very small light boat.

চেলেপু, *a.* সদাই মিচা কথা কৈ থকা, চুলুঙ্গ, garulous, prating, speaking regardless of the truth.

চেলো, *ad.* কেতিয়াও, a word denoting denial, negation or refusal.

চেলোআ, *s.* চাল বখলিউআ, নিকটোআ, the act of skinning an animal or of removing the scales of a fish.

চেলোআ লগা, *a.* নিৱাস হোআ, লাজত পৱা, disappointed, put to shame.

চেরা দিয়া, *a.* ভাপত সিজোআ, steamed, cooking by steam.

চেষ্টা, *s.* জতন, সুম, কার্বার, তত, exertion, effort, endeavor, search, pursuit; with নাই, without mitigation, rest or relief.

চৈ, *s.* টকৌ পাত আদিরে চোআ নারর চাকনি, জলা লতা এবিধ, a light moveable cover of a boat; a species of aromatic vine, much used by natives as medicine for bruises or internal injuries.

চৈতন্য, *s.* চেতনা, গ্যান, জিরাত্মা, sensation, feeling, knowledge, the soul, spirit; God.

চৈত্য, *s.* সিজু গচ, the date tree.

চৈত্র, *s.* চঁত মাহ, a hindoo month being part of March and April.

চৈধ্য, *a.* চৌধ, fourteen.

চো, *s.* ভাও দেখুউআ মুর্তি বিসেস, a mask, an assumed form.

চোআ, *s.* ঘরর চালত খের মেলি বন্ধা, পর্স করা, দেখা, গচ এবিধ, দিঘল বস্তুর বা বাটর এক ভাগ, thatching, touching, seeing; the sago palm; a portion of anything long and narrow; a portion of a road.

চোআলি, *s.* কুমারি, কন্যা, a young girl.

চোঁচ, *s.* থেঁতেলোআ বাঁহ, বাহ কচুর ঠারি আদির ওপরর চাল, crushed bamboo, the outer covering of the bamboo; the fibrous outer covering of plants; scrapings.

চোঁচনি, *s.* খোরোচা জরি, a noose, a slip knot; with খাই, to tighten, to draw up, to compress.

চোঁচ পরা, *s.* ঘা আদি সুকুউআ, সুকাই সমান হোআ, the drying up of water or healing of a sore; *a.* leveled, dried up.

চোঁচা, *s.* চুচিনিয়া, চোরোকা, scraping off the surface of anything.

চোঁচা মারি, *v.* অতি সিঘ্রে, চুঁচি, to go or do quickly; to scrape off.

চোঁচোরা, *s.* চুঁচরি ফুরা, ঘঁহনি, dragging, crawling, creeping, scraping.

চোঁচোরাই, *v.* মাটি আদিত টানি নি, to drag along on the ground.

চোঁত করে, *ad.* বেগতরেগে, বেগতে, quickly, speedily, in a moment.

চোঁতাল, *s.* দুআর মুখর বাহির সমান ঠাই, the open space in front of a dwelling, a court-yard.

চোতালবাঘ, *s.* চোতালত গাত লৈ থকা এবিধ পোক, a species of insect.

চোরর, *s.* চুরারি পছর নোমেরে বন্ধা চামর, a fly-brush, a fly-flap.

চোক, *s.* ধার, খার বা লোনর সোআদ, sharpness, as of an edge, saltness, pungency, acridness.

চোকচুকিয়া, *a.* সোআদ নাইকিয়া, তুহর দরে, without sweetness, tasteless.

চোকা, *a.* কাটন, উগ্ৰ, পাৰ্গত, sharp, cutting, keen, pungent, spicy.

চোকোটা, *s.* দুখ বেজাৰ পাই সিকা, learning by painful experience.

চোকোৰা, *s.* গুটি আদিৰ বাকলি, খহুঁৰ চাল, the shell of a nut or egg, a scab.

চোঙ্গ, *s.* জন্তু থকা হাবি, মুগা আদি পোহা ঠাই, a place where the mooga silk worm is fed; a resort of wild beasts.

চোঙ্গাই, *v.* আলি অলপকৈ বান্ধি অলপ অলপ দি থকা, to make a mere outline as of a road, to render slight assistance.

চোপনি, *s.* মুখৰ সৰদ, কেঁচুয়াই পিয়াহ খোআ সৰদ, the noise made by the mouth in sucking.

চোপা, *s.* চুপি খোআ, চোহা, the act of sucking.

চোবা, *s.* তামোল কুঁহিয়াৰ আদি খাই পেলোআ সিটা, anything chewed and ejected from the mouth.

চোবাই, *v.* দাঁতেৰে কামুৰি, দাঁতেৰে গুৰি কৰি, to bite, to masticate, to chew, to grind with the teeth.

চোবোআ, *a.* দাঁতেৰে গুৰি কৰা, masticated, chewed.

চোভা, *s.* সঙ্কা, মনেৰে ভৰা, doubt, mistrust, suspicion, lack of confidence.

চোম, *s.* মুগা পোহা গচ, গাৰ চালত চগা পৰি জোআ এবিধ ৰোগ, a tree on which the mooga worm is fed, a disease of the skin.

চোমনি, *s.* চোম গচনি, a grove of the above trees.

চো মাৰি, *v.* বেগতে কোনো কাম কৰা, চেগ মাৰি, to do quickly, to sieze an opportunity of doing or going.

চোৰ, *s.* হৰন কৰোঁতা, চুৰ কৰোঁতা, a thief.

চোৰচাঙ্গ, *s.* ঘৰৰ খোটলিয়া চাঙ্গ, চুৰ কৰিব নোআৰাকৈ সজা চাঙ্গ, a raised room in a house secured against thieves.

চোৰাঙ্গকৈ, *ad.* নেদাখাকৈ, চুৰকৈ, গুপুতে, clandestinely, thievishly, privately, secretly.

চোৰাত, *s.* গাত ডকা এবিধ গচ, a species of nettle.

চোৱোকা, *s.* চুকুকি পেলোআ, কোৱেৰে বন চাঁচি পেলোআ, hoeing or clearing off the surface of the ground.

চোৱোকানি, *s.* চোৱোকা ঠাই, a cleared place.

চোৱোহা, *s.* এৰেলি চুহি খোআ, গুটি এবিধ, sucking; an edible fruit.

চোৰ্চোৰ, *s.* চোঁচৰাৰ সৰ্দ, the noise of dragging anything along.

চোলা, *s.* গাত পিন্ধা কুৰ্তা আদি সিয়া বস্ত্ৰ, a coat, a jacket.

চোলোক, *s.* শ্লোক, পদ্য, a metrical composition, a stanza, a verse.

চোহা, *s.* ৰস খোআ, চুহি থকা, sucking, drawing into the mouth.

চোহোঙ্গাচোহোঙ্গ, চোহহুহিয়া, *a.* সোআদ বা বস নোহোআ, নিৱস, juiceless, tasteless, insipid, without flavor.

চৌ, *prefix.* চাৱিও, চতুঃ, কুড়ুৱক ফেটোআ, four, used in composition.

চৌকচ, *a.* সকলোতে পাৰ্গত, কাঠিয়ক, পটু, নিপুন, able, vigilant.

চৌকা, *s.* আখা, চক বহোআ উধান পতা, a cooking place.

চৌকাঠ, *s.* দুআৱ মুখৱ চাৱি ডলিয়া কাঠ, (lit.) the four timbers forming the wooden frame of a door or window.

চৌকি, *s.* চকি পিৱা, খুঁৱা লগোআ বহা আসন, a chair, a stool.

চৌখাম *s.* জগৱ ধৱি লোকৱ দ্বাৱাই সোধা, কটকি, enquiring into a matter through a second party.

চৌচলিচ, *a.* দুকুৱি চাৱি, forty-four.

চৌচলিয়া, *a.* চাৱি খন চালেৱে ঘৱ, four sided, as a roof.

চৌচালি, *s.* চাৱি চালেৱে, a four sided roof.

চৌচৌআই, *v.* পানি আদি বৱ সবদেৱে পৱি, to pour out, to flow in a rapid stream.

চৌচৌকৱে, *ad.* পানি আদি জোল বন্ধ ৱৱকৈ ৱৈ পৱা, flowing rapidly in a stream, violently purging.

চৌঠেঙ্গিয়া, *a.* আসা ভঙ্গ হোআ, নিৱাস হোআ, disappointed, deceived.

চৌড়ুলি, *s.* চৱাই ধৱা ফান্দ এৱিধ, a snare for catching birds.

চৌতাঙ্গ, *s.* নগাৱ দোআনিয়া, পৱৱ দূত, ৱজাত কথা জনাওঁতা কটকি, an informer, a class who explained to the King the affairs of others; a Naga interpreter.

চৌত্রিচ, *a.* একুৱি চৈধ্য, thirty-four.

চৌদিস, *s.* পূৱ পচিম উত্তৱ দখিন, চাৱিও দিস, the four cardinal points.

চৌদিসে, *ad.* চাৱিও ফালে, সকলো দিসে, on all sides, all around.

চৌপট, *s.* খেল এৱিধ, চাৱিও পোনে অঁতোআ, পাৰ্গত, a game resembling dice; *a.* cleared on all sides; expert, skillful.

চৌপৱ, *s.* দিন বা ৱাতিৱ চাৱি পৱ, fourth watch of the day or night.

চৌপাস, *s.* চাৱিও ফাল, চাৱিও দিস, four ways or sides.

চৌফলিয়া, *a.* ৱঁদ টান, টিকাফুটিয়া, very hot, scalding, applied to the sun.

চৌৱিচ, *a.* একুৱি চাৱি, twenty-four.

চৌৱাঙ্গ, চৌৱাঙ্গি, *a.* উঠিৱ নোআৱা হৈ পৱি থকা, prostrated, unable to rise, as from sickness or fatigue.

চৌৱান্নৱৈ, *a.* চাৱি কুৱি চৈধ্যটা, ninety-four.

চৌৱাসি, *a.* চাৱি কুৱি চাৱি, forty-four.

চৌৱন, *a.* দুকুৱি চৈধ্য, fifty-four.

চৌসতৰ, *a.* তিনি কুৰি চৈধ্য, seventy-four.

চৌসষ্টি, *a.* তিনি কুৰি চাৰি sixty-four.

চৌহদ, *s.* মাটি বা বাৰিৰ চাৰি সিমা, a quadrangle.

ছ, ছকাৰ, এই আখৰ হলে অসম ভাসাত কোনো কথাত উচাৰিত নহই, This letter is properly an aspirate of the preceding letter, *s*, and as used in the Bengali and Sanscrit alphabets may be represented by the English letters *chh*; but in Assamese both forms of the letter are pronounced like simple *s*. Therefore for all practical purposes the first form only need be retained.

জ,

জ, জকাৰ, চৰাইৰ মুখৰ ফুল, ধান এবিধ, this letter is pronounced like *zy*, or *si* in *vision*, (vizyun,) corresponding to French *j*. At the end of words the sound of the y is scarcely perceptible, as মেজ, তেজ, pronounced *mez*, *tez*. It is used in composition to mean *born from*, *produced by*, as অণ্ডজ, *i. e.* produced from an egg, oviparous; জলজ, *i. e.* sprung from water, produced in water, aquatic; a cock's comb, a species of rice.

জই, *s.* জুধত জিকা, পৰাজই কৰা, কাৰ্জ সিধি, victory, conquest, triumph, success; with কৰি, to conquer, to overcome, to subdue, to succeed in an undertaking.

জইঘঁটা লৰা, *s.* গোটেই গা জোকাৰি বা দুখ দি থকা, troubling, disturbing, (lit.) shaking the whole body as a bell the building in which it is hung.

জই জই, *s.* জিকাৰ ধনি, আনন্দৰ ৰাও, the shout of victory, hosanna, an exclamation of praise to God, or of exultation; with হওক, an invocation of blessings.

জই জই মই মই, *a.* সকলোতে সিধি হৈ ফুৰা, বৰ প্ৰতাপি, successful in every thing, illustrious.

জইধনি, *s.* জই জই সব্দ, মঙ্গল ধনি, হৈধনি, a shout of victory, a loud blessing, hosanna.

জইন, *ad.* কাৰন, মুল কাৰন, cause, reason.

জঁই, জঁই পৰা, *a.* সুকাই লেৰেলা পৰা, বিবৰন হোআ, লাজ পৰা, wilted, faded, dried up, out of countenance, abashed.

জঁক, জঁক উঠা, *s.* খঙ্গ, বলিয়া জাঁই উক দিয়া, madness, frenzy, fury, hydrophobia.

জঁকা, *s.* লো পিতল আদিৰ বৰ কেৰাহি, হাৰ মাৰ আকৃতি, a large cooking vessel; a skeleton; *a.* reduced to skin and bones.

জঁকাল, *a.* জঁক উঠা, খঙাল, জকমকিয়া, furious, raving, foaming with rage or as in spasms of hydrophobia.

জঁকি, *v.* গুঁজৰি, খঙ উঠি, নোম শিয়ঁৰি, to rage, to storm, to fume, to stand erect as the hair from fright.

জঁকিউআ, *s.* জাঁকি দিয়া, জুইত ধান সুকুৱাআ, drying paddy over the fire preparatory to being pounded out.

জঁকিয়াই, *v.* ভিকাৰ খাই উঠা, গাৰ নোম শিয়ঁৰা, মাছে জাঁক মৰা, to stand erect, (applied to the bristling of the hairs of the body;) to leap up, as a shoal of fish from the water.

জঁজলিত, *a.* ৰৰ খঙ, জাজ্বল্যমান, angry, wrathful.

জঁজলুআ, *a.* জঞ্জাল থকা, আহুকলিয়া, disturbed, involved in difficulty, harassed with care.

জঁজা, *s.* দুটিয়া, জুৰিয়া, জোঁটা, twins; two of a sort growing together.

জঁজাল } *s.* আহুকাল, জেঞ্জা, বনত আহুতি নোহোআ, আউল বা জোঁট,
জঞ্জাল, } disorder, confusion, press of business, hindrance, difficulty.

জঁট, *a.* চুলি আদি আউল বা গাঁঠি লাগি জোআ, tangled hair, intertwined or matted roots.

জঁট লগা, *a.* আউল লগা, matted, clotted, tangled.

জঁটলা, *a.* জঁট বন্ধা, snarled, intertwined as a bunch of bamboos.

জঁটা, *s.* সিৱ বা সন্ন্যাসিৰ মুখৰ জঁট বন্ধা চুলি, the long matted hair of Hiwo and of ascetics; *a.* tangled, matted.

জঁটাধাৰি, *s.* জঁটিয়া, সন্ন্যাসি বা সিৱ, a wearer of matted hair; an ascetic, an epithet of Hoda Hiwo.

জঁটায়ু, *s.* সিতাক বাখিবলৈ ৰাৱনেৰে যুদ্ধ কৰা ৰামায়ণত লিখা চৰাইৰ নাম, the name of a famous bird that strove to save *Sita* the wife of *Ram*, as recorded in the Ramayan.

জটিয়া, *a.* জট থকা মানুহ, জটাধাৰি, having matted hair.

জাঁতৰ *s.* কপাহৰ সুতা কটা জাতন, a native spinning wheel.

জতৰি, *s.* কপাহৰ গুটি গুচুআ জন্ত্ৰ, নেওঠনি, a machine for cleaning cotton of the seeds.

জতৰিকেটি, *s.* এবিধ সাপ, a species of serpent.

জপিয়াই, *v.* জাপ মাৰি, ডেও দি, to skip, to leap, to bound, to jump.

জকমক, *a.* প্ৰফুলিত, ভালকৈ ফুল আদি ফুটা, full blown, blooming, showy, sparkling, gorgeous.

জকমকাই, *v.* সোভা কৰি, প্ৰফুলিত হৈ, to glitter, to sparkle, to bloom.

জকাই, *s.* জাকৈ, মাচ ধৰা উপাই, a bamboo scoop for catching fish.

জখৰিয়া, *s.* জখাৰ কৰা মানুহ, a manufacturer of saltpetre.

জখলা, *s.* খাপ বা খোপ থকা ওপৰলৈ উঠা উপাই, চিৰি, a ladder, a flight of steps.

জখলা খুপিয়া, *a.* জখলাৰ দৰে খোপ থকা, having notches or steps like a ladder.

জখাৰ, *s.* খাৰ এবিধ, saltpetre, nitre, nitrate of potash.

জখিনি, *s.* ভুতুনি, পিশাঁচিনি, জখ্যৰ তিৰি, a fabulous creature, a fairy; wife of the demon *Jokh*.

জক্ষা, *s.* কাহত তেজ ওলোআ এবিধ ৰোগ, a disease, pulmonary consumption.

জখ্য, *s.* ধন সম্পত্তি ৰাখোতা উপদেৱতা বিসেস, কুবেৰৰ ধন আদি ৰখ্যক, জখ, a kind of fabled beings said to superintend wealth.

জগত, *s.* সংসাৰ, ভুবন, the world, the universe considered as passing away or transitory.

জগতাধাৰ, *s.* জগতক ৰাখোতা, the support or supporter of the world.

জগতপতি, *s.* জগতৰ কৰ্তা, পৰম ইশ্বৰ, the Lord or Governor of the world.

জগন্নাথ, *s.* জগতৰ গৰাকি, বিষ্ণু, উৰিয়া দেসৰ তিৰ্থ বিসেস, Juggernaut, an epithet of Vishnoo; (lit. the Lord or master of the universe.)

জগৰ, *s.* দোস, অপৰাধ, দাই, চিদ্ৰ, a fault, a crime, a blunder.

জগৰিয়া, *a.* দুসি, অপৰাধি, faulty, criminal, guilty.

জগা, *a.* জনমা, ওপজা, born, hatched, produced.

জগাই, *v.* সাৰ পোআই, জন্মাই, to wake, to give birth to, to produce.

জগাকাঠ, *s.* পানিত গোঁৰ খাই ওলোআ পচা কাঠ, wood long submerged and brought again to the surface.

জগি, *v.* সাৰ পাই, উপজি, to be wakeful; to give birth to; to produce.

জগোআ, *s.* সাৰ পোওআ, জন্মোআ, the act of watching or of producing.

জগ্য, *s.* হোম, জাগ, পুজা, a sacrifice, an oblation, worship.

জগ্যকুণ্ড, *s.* হোম পোৰা গাত, a sacrificial pit or place for making burnt offerings.

জগ্যসুত্র, *s.* লগুন, উপবিতি, the sacred thread or *logun*.

জংঘল, *s.* (হাবি বননি, অৰন্য,) বন বিসেস, a forest, a wilderness, a place overgrown with grass; a bluish colour.

জংঘলি, *a.* বনৰিয়া, হাবিঅলিয়া, wild, uncultivated.

জংঘা, *s.* কৱঙ্গন, উৰু, আঁঠুৰে তপিনাৰে মাজ ভাগ, the thigh.

জচা, *s.* নোখোজাকৈ দিয়া, উপজাচি দিব খোজা, the giving without asking, offering for acceptance; *a.* offered.

জজন, *s.* জজা, পূজা আদি কবা, the performing of worship or sacrifice.

জজমান, *s.* জি জজনে কবাই, sacrificing, one who brings an offering and for whom the sacrifice is made.

জজুর্বেদ, *s.* চাবি বেদব দুতিয় বেদ, the second of the four Veds.

জঞ্জ, *a.* জঁজা, লগ লগা, united, paired as two seeds growing together.

জটামাংসি, *s.* এবিধ সুগন্ধি মচলা, the Indian spikenard; an ointment.

জঠৰ, *a.* নবলানচবা, ঠৰ, not flexible, stiff, immoveable.

জঠৰ, *s.* হাত ভবি ঠৰ হোআ বোগ, the palsy.

জত, *pron.* জি ঠাইত, জি থান, at what place.

জত, জতক, *a.* জিমান, জি পবিমান, জতেক, as much as, as many as.

জতন, *s.* চেষ্টা, কাৰ্যাৰ, উপাই, labor, effort, pains, care, exertion, endeavor, diligence, means of doing.

জতাই, *v.* জুগুত কবি, জতনাই, থিব কবি, to get ready, to prepare.

জতুআ, *a.* জাতিব নিয়ম থকা, একে জাতিব, সজ, conformed to the rules of caste, of the same caste.

জতেক, *a.* জিমান, জত, how much, how many, how long.

জতোআ, *s.* উপাই কবা, জুগুত কবা, preparation, making ready; *a.* prepared, made ready.

জথা, *conj.* জেনে, জেই প্রকাৰে, as, like as, for instance.

জথাজোগ্য, *ad.* জেনে উচিত, as is proper, as is worthy or capable of.

জথার্থ, *a.* স্বৰূপ, উচিত, ন্যাই, ঠিক, true, accurate, genuine, fit, proper.

জথাসক্তি, জথাসাধ্য, *ad.* জিমান সক্তি, জি উচিত, পাৰে মানে, as much as is possible or proper, to the utmost ability.

জথেষ্ট, *a.* ইচ্ছা মতে, according to desire, enough, sufficient.

জথোচিত, *ad.* জি উচিত, জেনে প্রকাৰ, as is fitting, proper or lawful.

জদি, জদিস্যাত, *conj.* জানোচা, জদ্যপি, if, if so be, though, although.

জদু, *s.* বসু দেৱব বংস, জজাতি ৰজাৰ পুত্ৰ, a famous king, the eldest son of Jujati and an ancestor of Krishnoo.

জদুপতি, *s.* শ্ৰী কৃষ্ণ, an epithet of Krishnoo.

জদুবংস, *s.* জাদৰ বংস, কৃষ্ণৰ ভাই পবিয়াল আদি, the family of Jodu.

জদুমনি, *s.* কৃষ্ণৰ এক নাম, গাল উখহা বোগ, an epithet of Krishnoo, a disease of the face.

জদ্যাপি, *conj.* জদিস্যাত, জদি, if, also, although, even if.

জধবা, *a.* লেতেৰা, বিচাৰ নথকা, জধলা, nasty, of filthy habits, disorderly.

জধল মধল, *a.* গাৰ কাপৰ নেসামৰি ফুৰা, untidy, slovenly.

জধামুর্খ, *s.* অতি মুর্খ, একো নজনা, a fool, a stupid fellow, a dunce.

জন, *s.* মানুহ, লোক, পুংলিঙ্গ সব্দ, a person, a man, a generic affix, as দুজন, two persons, two men; দুজনি, two females.

জনক, *s.* পিত্রি, মিথিলা দেসৰ ৰজা, সিতাৰ পিত্রি, রূপ আদি পৰা সব্দ, an ancestor, the father in law of Ram, any jingling sound.

জনচাৰেক, *a.* কেই জনমান, অলপিয়া মানুহ, a few or several persons.

জনজনাই, *v.* সৰহিয়া রূপ আদিৰ সব্দ উঠি, নাকত পোৰনি ধৰি, to jingle, to rattle, to clash, to tingle.

জননি, *s.* মাত্রি, দৰা ঘৰলৈ কনাই পঠোআ, a mother; with দি, to send the কনাই, to the house of the bridegroom.

জননি দিয়া, *s.* বাত্রা দিয়া, informing, giving word.

জনম, *s.* জন্ম, ওপজা, উত্পন হোআ, birth, production, result, fruit.

জনমি, *v.* উপজি, হৈ, জন্মি, to bear, to bring forth, to produce.

জনলোক, *s.* মৃত্যু হোআ ধার্মিকৰ থান, হিন্দু মতৰ সাত খন স্বর্গৰ পঞ্চম স্বর্গ, সুখ ভোগৰ থান বিসেস, in Hindoo cosmography a division of the universe called the paradise of good men.

জনা, *a.* গ্যাত, বুজা, ভুপোআ, গিয়ানি, known, heard of, public, acquainted with, having knowledge of, skilled, learned.

জনাই, *v.* কৈ, বুজাই, to inform, to acquaint, to make known, to tell.

জনাজনি, *a.* প্রকাস হোআ', সকলোএ জনা বুজা, mutually known, public.

জনার্দন, *s.* ক্রিস্ণৰ এক নাম, an epithet of Krishnoo.

জনি, *s.* সরু গুটিৰে সুগন্ধি মচলা, পৰবর্তি সব্দ, জথা, মানুহ জনি, হাঁহ জনি, an aromatic seed; a generic affix, as মানুহ জনি, a woman.

জনিয়া, *a.* জলা জলা বা জনি গুটিৰ দৰে গোন্ধ থকা, aromatic, fragrant.

জনোআ, *s.* সুনুউআ, বুজুউআ, কোআ, the act of making known, informing; *a.* told, informed, reported.

জন্তু, *s.* প্রানি, পহু আদি, an animal, whether man or brute.

জন্ত্র, *s.* কল, সঁজুলি, ফান্দ, কুন্দা আদি, a machine, an engine, an implement, an instrument, a trap.

জন্ত্রবাদ্য, *s.* আপুনি বজা বাদ্য, an instrument of music.

জন্ম, *s.* জনম, উত্পত্তি, birth, production.

জন্মতিথি, *s.* জনমা তিথি, ওপজা দিন, a birth day.

জন্মান্তৰ, *s.* আন জন্মা সিহ জনম, a succeeding birth, another state &c.

জন্মি, *v.* উপজি, হৈ, to bear, to produce, to be.

জন্মোআ, *s.* ওপজোআ, প্রসও করা, birth, production; *a.* born, produced.

জন্য, *s.* কারন, হেতু, নিমিত্তে, cause, motive, reason.

জপ, *s.* মলা আদিবে পুনঃ পুনঃ দেৱতার নাম লোআ, the frequent repetition of the name of a deity audibly or otherwise on a rosary or the joints of the fingers, muttered repetitions.

জপঙ্গজপঙ্গ, *ad.* ঠেঙ্গ দিঘলিয়াকৈ পেলাই খোজ কর্যা, striding, taking long steps, (used adverbially.)

জপজপাই, *v.* ব্যাকুল হৈ ফুরা, to run about distractedly.

জপজপিয়া, *a.* পাতেৰে ভরা হোআ গচ, leafy, covered with leaves.

জপটিয়াই, *ad.* মহটিয়াই, ভাল বেয়া সকলোকে গোটাই, as a whole good and bad together.

জপনা, *s.* পদুলি মুখর দুআর, the outside door or gate of an enclosure.

জপমালা, *s.* ৰুদ্রমালা, জপ করা কাচর মালা, a rosary or bead roll.

জপর-কৰি, } *v.* পানিত জাপ মাৰি লদ হৱা, to make a noise as of
জপঙ্গ-কৰি, } a sudden plunging into water or of falling.

জপরজলৌ, *a.* ভালকৈ নজনা, আবালচন্দ, stupid, slovenly, inefficient.

জঁপরা, *a.* ডাঁবি চুলি নুখুৰুউআ বা নফলিউআ, unshaven, uncombed, having disordered or dishevelled hair.

জঁপা, *s.* কাপর থোআ বাঁহর পাত্র, জাঁপি থোআ, জপ করা, a bamboo clothes basket, repeating the names of the gods, packing, or folding up; *a.* packed, piled, folded, shut.

জঁপাই, *v.* বন্ধ করি, জপোআই, সামরি, to close, to shut (as a door or book,) to fold, to repeat a prayer or name of a god.

জঁপাই বনমালি, *v.* ভাল বেয়া নিবিচারি, চেনেই সোপা মাৰি, to take or eat without regard to kind, quality or person.

জঁপি, *v.* জপ করি, আৰাধনা করি, to skip, to leap, to bound, to jump.

জঁপোআ, *s.* দুআর আদি বন্ধ করা, সামরা, causing to be shut, packed &c.

জৱ, *s.* জ ধান, barley.

জৱকা, *s.* জাবর আদি গোটোআ জতন, a rake.

জৱকিয়াই, *v.* জৱকারে জাবর গুচাই, to rake.

জৱন, *s.* গৱিয়া, মচলমান, a foreigner, a mussulman.

জৱৱখৱৱকৈ, *ad.* থপজপকৈ অথির ভারে, hesitatingly, tremblingly.

জৱৱা, *s.* জাবরর নিচিনা, লোন নদি সিজোআ সাক, rubbish, greens boiled without salt.

জৱলা, *a.* আবালচন্দ, একো নজনা, worthless, stupid.

জৰা, *s.* ফুল এবিধ, a species of flower.

জম, *s.* মৃত্যু, অন্তকাৰি, death, Jom, the fabled regent of death.

জমকাল, *a.* মৰন কাল, জমৰজাৰ সদৃশ্য ভয়ানক, the time of death, a time terror, terrible; *s.* an epithet of Jom the regent of death.

জমকিঙ্কৰ, *s.* জম দূত, a messenger of Jom.

জমজমাই, *v.* জনজনাই অহা, গোটেই গাত বেদনা হৈ অহা, to feel a burning painful sensation in the whole body.

জমদ্বাৰ, *s.* দুআৰ দলিৰ কোস, হাত-ভৰিৰ দুই আঙ্গুলিৰ গুৰি, the gate of death; the threshhold of a door; the forks of the fingers.

জমপুৰি, *s.* জমালই, জম নগৰ, the fabled abode or city of Jom.

জমলাখুটি, *s.* এবিধ ঔসধিয় গচ, a medicinal plant, used in fevers.

জমলার্জুন, *s.* জঁজা অর্জুন গচ, a species of tree.

জমা, *s.* মুঠ কৰা, গোট খাই থকা, গোট বন্ধা, a collection, an accumulation, amount, sum total; in book keeping the creditor's side; *a.* collected, gathered, congregated, summed up.

জমালই, *s.* জমৰ ঘৰ, দুখ, কষ্ট, the abode of Jom, (*fig.*) torment.

জম্বুদিপ, *s.* সাত দিপৰ এক দিপ, ভাৰত বৰিস, জগত, the hindoo central division of the earth, which includes the whole of Hindustan.

জন্ডাসুৰ, *s.* এক দৈত্যৰ নাম, a notorious demon slain by Bheem one of the five Pandoos.

জয়, *s.* জই, see জই.

জয়জুক্ত, *a.* জই হোআ, জিনা, victorious.

জয়ন্তা, *s.* জঁইতা, কচাৰি দেস, Jyntia; the Cachari country.

জয়ন্তি, জয়া, } *s.* দুর্গা, এবিধ ফুল, Doorga; a species of flower.

জয়াৰ, *a.* ভুত পিসাঁচ থকা ভই লগা ঠাই, ভয়ানক, possessed by evil spirits, enchanted, haunted.

জয়ি, *a.* জিকোঁতা, জিনা জন, victorious, conquering, triumphant, successful.

জৰ, *s.* তাপ, ৰোগ, a fever.

জৰক, *s.* হাৰিয়নিৰ সবদ, a rustling noise.

জৰখাপৰি, *s.* পেটৰ ৰোগ বিসেস, the spleen.

জৰজৰকৰি পৰি, *v.* সৰু বস্তু আদি সৰহিয়াকৈ পৰা, টোপাটোপে সৰা, to spill, to drop plentifully, to shower.

জৰজৰিয়া, *a.* সুকুৱাআ, গোট গোট, পানি সামৰা, dry, separate, mealy.

জৰথ, *s.* হালধিয়া ৰঙনৰ এবিধ গচ আৰু গুটি, a tree the seeds of which are used in coloring yellow.

জৱনি, *s.* অলপ অলপকৈ চৈ থকা, oozing, dropping, falling in small drops.

জৱপুৱ, *ad.* অতি টানকৈ গাঁঠি দিয়া, tightly, firmly, (applied to binding.)

জৱা, *s.* টেঙ্গা এবিধ, মন্ত্ৰ কৱা, ঘুলা পতান গুচুউআ, a citron; the making passes over the body accompanied by incantations; winnowing; *a.* old, aged, winnowed.

জৱাই, *v.* জৱোআ, তাপে ধৱা, to have fever; to make incantations &c.

জৱি, *s.* ডোল, গচ এবিধ, a string, a cord, a species of tree.

জৱিমনা, *s.* অপৰাধৰ ধন লোআ, অর্থ দণ্ড, a legal fine.

জৱিয়া, *a.* জৱ উঠা, জৱে ধৱা, having fever, feverish.

জৱু, *s.* ডোল, লেছ, জৱি, a cord, a string.

জৱোআ, *a.* জৱ হোলা, জৱ উঠি থকা, causing or subject to fever.

জৱৌৱৌআ, *a.* অনেক বিন্ধা ওলোআ, সেৱেন্দা, broken through, full of holes, (applied to a broken roof.)

জল, *s.* পানি, উদক, water, a liquid.

জলক-ঢৱক, *a.* চকুৱে ভালকৈ নেদেখা, seeing imperfectly, indistinct.

জলক লগা, *a.* বৰ বশ্মি লগাত চকুএ দেখিব নোৱৰা, একে ঠৱে চাই থকা, dazzled by intense light; staring in silent amazement.

জলকা, *a.* মন মাৰি ফুৱা বা থকা, ৱদ নিদিয়া, sad, melancholy, overcast with clouds.

জলকা লগা, *s.* ৰোগ বা অসন্তোসত মন মৰা, melancholy, depression.

জলকিয়া, *s.* জলা গুটি, মৰিচ, pepper.

জল-কুঁঅৰি, *s.* জলকোঁআৰৰ ভাৰ্জা, an imaginary river goddess; (masculine জল কোঁআৰ, a river god.)

জল খোআ, *s.* জলপান কৱা, উপাহৰ বস্তু খোআ, luncheon, tiffin.

জলগুঁই, *s.* মাইকি ঘঁৱিয়াল, the female crocodile.

জলঙ্গনি, *s.* ৰেৰ আদিৰ ফুটা, বিন্ধা ওলোআ, a window, any aperture in a partition to admit light.

জলঙ্গা, *s.* ফটফটিয়া, ফটিকৰ নিচিনা নির্মল, ৰেৰৰ বিন্ধা, clear, transparent, crystal; *s.* a window.

জলচৰ, *a.* পানিত থকা, aquatic, living in the water.

জলজ, *a.* পানিত জন্মা, পদুম আদি, produced in water; water lily &c.

জল্‌জলিয়া, *a.* ফটফট, নির্মল, clear, pellucid, crystal.

জলজলাই, *v.* অতি খঙ্গ উঠি, to be furious, to rage.

জলজন্তু, *s.* মাছ মগৰ আদি, a fish or any aquatic animal.

জলথল, *s.* মাটি পানি, বোকা, land and water, moist soft earth.

জলদ, *a.* পানি দিওঁতা, মেঘ, water-giving; *s.* a cloud.

জল-দিয়া, *s.* তর্পন কৰা, সমুলি আসা এৰা, (*lit.*,) giving water to the manes of the dead; hence, hopelessness, discouragement.

জলধৰ, *s.* মেঘ, সমুদ্র, a cloud, the sea.

জলধা, *a.* লেতেৰা, বন বাৰি কৰিব নজনা, incompetent, unskillful.

জলধি, *s.* সমুদ্র, the sea, the ocean.

জলন, } *s.* জলি থকা, পোৰা, দহন, a flaming up, burning.
জলনি, }

জলন্ত, *a.* জলি থকা, পুৰি থকা, burning, flaming, fierce.

জলন্ধৰ, *s.* অসুৰৰ নাম, ৰোগ এবিধ, the name of a demon; the dropsy.

জলন্ধৰিয়া, *a.* সুবিয়া, জলন্ধৰ ৰোগে ধৰা, dropsical.

জলপনিয়া, *a.* জলপানৰ সমন্ধিয়, উপহাৰ দ্রব্য, suitable for a light meal or luncheon; *s.* light food.

জলপাত্র, *s.* লোটা, কলহ আদি, a water vessel.

জলপান, *s.* পানি খোআ, কৰাই পিঠাগুৰি আদি উপাধি দ্রব্য, the drinking of water; a tiffin or luncheon; with কৰি, to take a lunch.

জলপ্রাই, *a.* পানিৰ নিচিনা চেঁচা, উষ্মাম নাইকিয়া, watery, cool like water, dispassionate, not easily provoked.

জলপ্লাবন, *s.* পানিৰে তল জোআ, মহা প্রলই, an inundation, a deluge.

জলফাই, } *s.* টেঙ্গা এবিধ, the olive tree and fruit.
বেলফৈ, }

জলবিষুব সংক্রান্তি, *s.* তুলাৰ সংক্রান্তি, কাতি বিহু, the autumnal equinox.

জলভৰথ, *a.* চেচা, নির্জ্জ, dispassionate, cool, not irascible.

জলম, *s.* বহুআই পিন্ধি ৰঙ্গ দেখুউআ মৰা পাটৰ ৰবৰে, দিঘল সাজ, a long coarse garment worn in making sport.

জলমই, *a.* পানিৰ সদিস, watery.

জলম-জথম, *s.* গাত কাপৰ নেমামৰাকৈ ফুৰা, the wearing of apparel loosely or untidily.

জলমল, *s.* ফটিক আদিৰ জিলিকনি, brilliance, lustre, glitter.

জলমলিয়া, *a.* জলমলাই থকা, কান্তিমই, sparkling, glittering, brilliant.

জলয়া, *s.* লোটা ভৰি নিয়া মৰা পাটৰ জালৰ মোনা, a coarse netted bag used in carrying brass dishes &c.

জলৰজপৰ, *a.* জলৌপলৌ, অথিৰ, হাত ভৰি কঁপা, unsteady, trembling, shaking, (applied to old persons.)

জলসাই, *s.* সমুদ্রত সয়ন কৰা বিষ্ণু, an epithet of Vishnoo, represented as sleeping on the ocean.

জলসাৰ, *s.* ঘনে সৰু পানি চোআ ৰোগ, the diabetes.

জলসুবিয়া, *a.* সেহুসেতিয়া, সোৱা সেৱেলুআ, dropsical.

জলহমলহ, } *a.* কাপৰ ভাল ৰূপে পিন্ধিৰ নজনা, বনবাৰি ভালকৈ নজনা
জলহু, } slovenly, negligent of order or neatness.

জলহুআ, *a.* সাৰু আঞ্জাত অধিক পানি হোআ, পনিয়া, having too much water, (a culinary term.)

জলা, *a.* জলি থকা, জলকিয়া আদিৰ পোৱনি, বিন্ধা, blazing, burning, pungent, spicy, perforated.

জলাকটা, *s.* সৱহকৈ বিন্ধা দিয়া হাঁতা আদি পাত্ৰ, a skimmer.

জলাধাৰ, *s.* জলপাত্ৰ, সমুদ্ৰ, পুখুৰি, a reservoir of water, the ocean &c.

জলাহ, *s.* পানিত তল গৈ থকা ঠাই, a fen, a swamp, a bog.

জলাহি, *a.* পনিয়া গাখিৰ দিয়া মহ গৰু আদি, watery, diluted.

জলি, *v.* জুই লাগি, জহি, জিলিকি, প্ৰকাস হৈ, খঙ্গ উঠি, to burn, to to blaze, to glow, to be inflamed with anger or desire.

জলি উঠা, *a.* জুই লাগি উঠা, ৰৱকৈ খঙ্গ উঠা, flaming, raging &c.

জলুকা, *s.* পানিৰ সৰু পোক, a small water insect.

জলৈ, *ad.* জি ঠাইলৈ, যতে, whither.

জলোদৰি, *a.* গৰ্ভৰোগ, কালিৰ এক নাম, dropsical, big-bellied; an epithet of Kali.

জলৌপলৌ, *a.* ৰৱ দুখ পোআ, দুখ কষ্ট, থানথিত নাইকিয়া, troubled, afflicted, driven about from place to place.

জলৌলথৌ, *a.* ঢেঙ্গ ঢেঙ্গিয়া পানিমই, watery, diluted.

জস, } *s.* খ্যাতি, গুন প্ৰকাস, celebrity, praise, renow, glory,
জসস্যা, } reputation, fame.

জহ, *s.* ঘাম, ফিতাহি, দাই, জগৰ, warmth, heat, boasting, a fault.

জহকাল, *s.* ঘাম কাল, গ্ৰিস্ম কাল, the hot season, summer.

জহনি, *s.* মাউৰ, পেট বোআ ৰোগ, the cholera.

জহৰ মহৰ, *s.* সাপে খোআৰ ঔসধ বিসেস, an antidote for poison.

জহৰী, *a.* আনৰ পৰা হোআ লৰা, জাৰজ, illegitimate, *s.* a bastard.

জহা, *s.* গোন্ধোআ সৰু ধান এবিধ, কোমোৰা এবিধ, a species of fragrant rice, a species of pumpkin.

জহাই, *v.* গপাই, ফিতাহিকৈ, to boast, to brag, to vaunt.

জহামাল, *s.* জন্তু এবিধ, a species of wild animal.

জহালি, *s.* খেতি কৰা চাহ মাটি, land thoroughly subdued by cultivation.

জহি, *v.* পমি, দ্ৰুও হৈ, (ফিতাহি কৰোঁতা,) to dissolve, to melt; *s.* a braggart, a boastful person.

জহুল, *a.* সৰ্ব প্ৰকাস, জঞ্জাল, known of all, public.

জহোআ, *a.* জাহ জোআ, পচি জিন জোআ, জহ কৰা, decomposed, rotted.

জা, *s.* দেওৰ বা জেঠালৰ তিৰোতা, an appellation used between the wives of an elder and younger brother.

জাইফল, *s.* সুগন্ধি মচলা গুটি, জাতি ফল, the nutmeg plant and fruit.

জাউৰি, *s.* জম, এবেলি সবহকৈ গুটি আদি হোআ, অনেকে একে বেলিএ কৰা, a crowd, a multitude, what is done at one time by a crowd of people, a crop of fruit, the produce of one season.

জাঁই, *s.* খঙ্গ, জক, মাইকি মেকুৰি, হিলৈ মৰা, anger, frenzy, hydrophobia; a female cat; the discharge of a gun or a volley.

জাঁও, *s.* এবিধ ত্রিন, পাগত উতলি জোআ ইটা, জাৰ খোজা, a species of plant, (tamarix indicus,) a burnt brick used in preparing the *Sasi pat*, on which the *puthis* are written.

জাঁকি, *v.* জিকাৰ মাৰি, জুই ধৰি ধান সুকুউআ, গুৰৰ গেদ কটা চালনি, to leap from the water as fish; to dry paddy by the fire for pounding; *s.* a bamboo skimmer.

জাঁজ, *s.* জঞ্জাল, নৈত গোট খাই থকা জেঙ্গ জাবৰ, ঠাহ খোআ, confusion, pressure of work, difficulty, annoyance; driftwood.

জাঁজৰি, *s.* লুকমা হাবি, land covered with patches of low jungle.

জাঁজি, *s.* খাগৰি কাঠ আদি নৈত উটি অহা জাজ, এক নদিৰ নাম, driftwood; the name of a river in upper Assam.

জাঁটলি, *a.* কুটকৰা চুলিৰে, জট বন্ধা তিৰি, আউলি বাউলি, short haired, frizzled, curly headed.

জাঠি, *s.* লোৰ সেল, বৰচা বিসেস, a spear.

জাঁত, *s.* মাহ থেঁতু আদি পিহা জন্ত্র, a millstone, a hand mill.

জাঁতজাত কৰে, জাঁউতজাউত কৰে, } *ad.* গিৰিপ গিৰিপ, একে লগে উঠা সব্দ, in concert, in unison or time.

জাঁতি, *s.* চৰু আদি বহোআ লোৰ তিনি ঠেঙ্গিয়া বেৰা, an iron tripod for supporting cooking vessels over the fire.

জাপ, *s.* ডেও মৰা, লাফ, লম্ফ, a jump, a bound, a spring, a leap.

জাপতজাপে, *ad.* অতি সিঘ্রে জোআ, জপিয়াই জপিয়াই জোআ, going with a bound, going rapidly.

জাপমাৰি, *v.* ডেওদি, জপিয়াই, to bound, to leap, to jump.

জাক, *s.* সৰহিয়া মানুহ বা জন্তু, বাহ, a drove, a flock, a multitude.

জাকৈ, *s.* জকাই, মাচ ধৰা উপাই, a bambooh fish trap.

জাকৈয়া, *s.* জকাই বাঁওতা, জকয়া, one who fishes with above instrument.

জাখৰ, *s.* লোৰ চোলা, কৱচ, বনৰ সাজ, a coat of mail, defensive armor.

জাগ, *s.* হোম, চৰু কলা আদিত তাপ বা মঁহ নিবাৰনৰ নিমিত্তে গৰু গোহালিত ধুঁআ দিয়া, an offering, an oblation, an act of worship.

জাগ দিয়া, *s.* কল আদি গাঁতত থৈ তাপ ধুঁআ দিয়া, the ripening of fruit by artificial warmth.

জাগন, জাগৰন, *s.* নাৰ পোআ, চেতনা, জগি থকা, an awaking from sleep, watchfulness, vigilance.

জাগোন, *s.* নাৱৰ গৰৈ মুচি চঁচালি, the lower floor of a boat.

জাঙ্ঘ, *s.* কৱঙ্গন, জানু, the thigh.

জাঙ্ঘথনিয়া, জাঙ্ঘ থোআ, *a.* কৱঙ্গনিয়া, up to the thigh in depth.

জাঙ্ঘফাই, *s.* মনি কেঁচ আদি কটা এবিধ মাটি, amber.

জাঙ্গি, *s.* চৰাই ধৰা খোৱোচা ফান্দ, a snare for birds.

জাঙ্গুল, *a.* সৱহিয়া, বহুত, অনেক, many, much.

জাঙ্গুল খাই, *v.* সৱহিয়াকৈ, উবুৰি খাই, to assemble in a body.

জাঙ্গুল খাই উঠা, *s.* সকলোৱে ৰব খঙ্গ উঠা, the angry excitement of a multitude.

জাঙ্গুলখাই ধৰা, *s.* সৱহিয়াই বেৰি ধৰা, surrounding in a crowd.

জাঙ্গুলখাই লগা, *s.* সৱহিয়াকৈ গোট ধৰা, bearing abundantly.

জাচক, *s.* খোজনিয়াৰ, ভিখ্যৰ, a petitioner, a suitor, a beggar.

জাচি দিয়া, *s.* আপোন ইচাতে দিয়া, নোখোজাকৈ দিয়া, the giving without being asked, offering for acceptance.

জাজক, *s.* পোৱোহিত, পূজাৰি বামুন, a priest, one who offers sacrifices.

জাত, *s.* জন্ম, কুল, বিধ, a caste, a species, a class.

জাতনা, *s.* দুখ, কষ্ট, জিয়াতু, উগুসান্তি, pain, agony, anguish, torment.

জাতি, *s.* কুল, বিধ, এবিধ বাঁহ, নম্ৰ, জুৰ, caste, a family, race or nation; a kind, species, genus; a species of bamboo; mild.

জাতি কাঠ, *s.* সুগন্ধি কাঠ, চন্দন কাঠ, sandal wood.

জাতিভ্ৰষ্টা, *s.* জাত জোআ, অজাতি হোআ, the loss of caste; *a.* outcast.

জাতিহিন, *a.* অজাতি, অকুলিন, without caste.

জাতেই, *ad.* নিচয়ে, নিচেই, সমুলি, truly, certainly, very, altogether.

জাতো, *conj.* কিয়নো, কাৰন, for, because.

জান, *s.* বুজ, গ্যান, পানি জোআ লোৱ, খাৱৈ, জুৰি, perception, understanding, a drain, a trench, a channel, a creek.

জানি, *v.* বুজি, to known, to understand, to perceive.

জানিবা, *ad.* বিসেসত, নিচিনা, কোনো প্ৰকাৰে, (lit.) understand, for instance, after a fashion, something like to.

জানিয়োক, *v.* poetical form of জানোক, let him know.

জানিসুনি, *v.* বুজ বাজ পাই, বুজি বাজি, to know and to hear, *i. e.* to have full knowledge of.

জানু, *s.* কৱঙ্গন, উৰু, আঁইৰ ওপৰ ভাগ, the thigh.

জানু পাৰি, *v.* আঁঠু পাৰি, কৱঙ্গন পেলাই, to kneel, to bend the knee.

জানেক, *s.* মিথিলা দেসৰ ৰজাৰ নাম, the famous King of Mithila.

জানেকি, *s.* ৰামৰ ভার্জা সিতা, Hita the wife of Ram.

জানোঁ, জানোঁচা, *ad.* বুজোঁ, কিজানি, অনিচই বা হব নোআৰা মাত, অসাধ্য, (lit.) I understand; used also to express doubt, uncertainty, indecision, impossibility: forsooth.

জাপ, *s.* জাপি থোআ, তৱপ, a pile, a layer, a portion.

জাপতগৱ, *s.* এৰিধ গচ আৰু ফুল, a flowering plant.

জাপৱ, *a.* খুৰাৰ লগিয়া চুলি, having the hair unshorn or uncut.

জাপৰি, *s.* চুলিৰ আল নধৰা তিৰোতা, বৰ বিহ, a woman who neglects to dress her hair; a poison.

জাপি, *s.* বাঁহৰ সলিৰ চত্ৰ, ভাগে ভাগে খাঁজি, a broad brimed hat serving as an umbrella; *v.* to fold, to pile one thing on another.

জাৱৰ, *s.* খেৰ কুটা আদি পেলনি জোআ ঘুগুলা বস্তু, rubbish, trash, refuse, litter, sweepings, debris.

জাৱৰনি, *s.* আঁকাঠু হোআ ঠাই, খেৰ কুটা পৰা ঠাই, a place covered with rubbish.

জামদগ্নি, *s.* এক ৰিসিৰ নাম, one of the sages of the hindoo shasters.

জামৰা, *s.* উখহা মৰা, টোটোৰা, the reducing of a swelling; *a.* reduced.

জামৰি, *v.* উখহা কমি, টোটোৰা হৈ বা পৰি, to diminish in size.

জামাক জিমিক, *ad.* চুচুক চামাক, লাজ ভাৰে ভুমুকা ভুমুকি, লাহে লাহে, doing confusedly as if ashamed or frightened.

জামাদাৰ, *s.* বিসয়া বিসেস, a muster-master, a chief.

জামিৰ, *s.* টেঙ্গা এৰিধ, a kind of citron.

জামু, *s.* জম্বু, জামু ফল বিসেস, a species of fruit, (Eugenia Jambolana.)

জামুকি, *s.* বৰ তোপৰ জুই দিয়া মাৰি, a match used in firing artillery.

জামুদাঁত, *s.* দুই ফালৰ গুৰি দাঁত, the double teeth.

জাৱ, *s.* সিত, চেচা লগা, জি জনৰ, coldness; *pron.* who, of whom.

জাৱ কঁইটা, *s.* জাৱত নোমৰ গুৰিত উঠা সৰু সৰু ফোঁহা, roughness of the skin caused by cold, (vulgarly called goose-pimples.)

জাৱকাল, *s.* সিত কাল, সিসিৰ, the cold season, winter.

জাৱজ, *a.* জহৰা, উপপতিৰ সন্তান, illegitimate, base-born; *s.* a bastard.

জাবন, *s.* কঠিন সিল, জাবোন, ঔসধলৈ ধাতু আদিব পোৰা চাই, a kind of stone used for sharpening edged instruments, calcination.

জাৰনি, *s.* অৰন্য, বৰ হাবি, কাঠনি হাবি, a forest, a wood, a wilderness.

জাৰি, *v.* গুন মন্ত্ৰ কৰি, ঘুলা পতান গুচাই, মুখ নলাৰে লোটা, to make incantations and passes over the body; to winnow; *s.* a small drinking vessel with a spout.

জাৰিফুঁকি, *v.* গুন মন্ত্ৰ কৰি, ফুঁআই, হাহ পতান আদি গুচাই, to repeat incantations, simultaneously breathing upon and making passes over the body; to winnow.

জাল, *s.* মাচ পহু আদি ধৰা উপাই, জুই জলা, তাপ, জলকিয়া আদিব পোৰনি, a net, a web, a snare; a flame of fire, heat whether of fire or spices.

জালমৰা, *s.* মেলিব নোঅৰা, জলকতৰক কৰা, তাপ বা পোৰনি গুচা, imperfect vision, seeing as through a net or film indistinctly, the diminution of heat, coolness.

জালি, *v.* জুই লগাই বা ধৰি, ধাতু আদি পাত্ৰব বিহা বা জোৰা মাৰি, কোমল গুটি, এবি মুগাৰ বাহ বহা সুকান পাটব বোজা, জালব নিচিনা, to kindle a fire, to unite the surface of metals by means of a more fusible composition; *s.* the young tender fruit of vines, the nest of silk worms; *a.* netted.

জালিকটা, *a.* জালব দৰে পাহ কটা, having interstices like network.

জালিকাপৰ, *s.* জাল কাপব, a netted cloth, netting.

জালিগাঁত, *s.* জুই দিবলৈ খনা গাঁত, a furnace.

জালিমখাই, *v.* জাঙুল খাই, সিঁৰি উঠা, to rouse in sudden passion.

জালুক, *s.* এবিধ জলা গুটি, black pepper.

জালুকিয়া, *v.* জালুক দি বহা, spiced, seasoned with pepper.

জালোআ, *s.* জাল বাঁওহা, ডোম, a fisherman, the Doom caste.

জায়া, *s.* খোজা, নিবেদন, প্ৰাৰ্থনা, a request, prayer, petition.

জাহ জোআ, *a.* পমি বা খই হৈ জোআ, জিন জোআ, dissolved, digested, decomposed.

জাহদিয়া, *a.* খাৰ আদিত পানি দি সবোআ, অপবাদ দিয়া, leached, passed through ashes, defamed.

জাহাজ, *s.* সাগৰব বৰ নাও, a ship, any large masted vessel.

জাহাজি, *a.* জাহাজত থকা, জাহাজ চলোআ লোক, belonging to a ship; *s.* a sailor, a mariner.

জাহিঙ্গা, *s.* এবিধ লাহি ধান, a species of paddy.

জাহ্নবি, *s.* গঙ্গা নদি, ভাগিৰথি, an epithet of the river Ganges; (lit. the daughter of *Jahnoo.*)

জি, *pron.* জিটো, জি জন, জিএক, who, whatever, that which; *s.* a daughter.

জিউ, *s.* প্ৰান, জিৱ, ধাতু, অতি চেনেহৰ মাত, the life, the soul, the heart; used also as a term of endearment.

জিউআ, *s.* জিৱন দিয়া, প্ৰান দিয়া, ৰখ্যা কৰা, the causing to live; restoring to life; preserving from great calamity.

জিএক, *s.* জি, চোআলি, দুহিত্ৰি, a daughter, a girl.

জিঁয়া, *s.* উৰি ফুৰা পতঙ্গ বিসেস, a species of winged insect, a dragon fly.

জিকজিকাই, *v.* খঙ্গ কৰি, সিঁয়ৰি, to be angry at the hearing of or sight of anything, to rise in sudden rage.

জিক্‌মিক্‌, *a.* জিলিকনি, চিক্‌মিক্‌, shining, glossy, sparkling.

জিকা, *s.* এবিধ পাচলি, জিনা, জই কৰা, a species of vegetable; conquering, overcoming; *a.* conquered.

জিকাৰ, *s.* গা°জোকাৰি উঠা, a jerk, a twitch, a start.

জিকাৰু, *s.* জিকোঁতা, জয়ি, a victor; *a.* victorious, triumphant.

জিকি, *v.* জিনি, জই হৈ, to conquer, to overcome.

জিগ্যাস, *s.* সোধা, বুজ লোআ, a question, an inquiry.

জিঙ্গজিঙ্গাই, *v.* see, কেট্‌কেটাই,

জি জি, *pron.* জি কোনো, জিবিলাক, whoever, whatever.

জিজিৰি, *s.* লোৰ সিকলি a chain, a fetter.

জিজিৰি মুৰা, *s.* জিন্‌জিনোআ, খুন্দা খাই মুৰ গা জন্‌জনোআ, numbness occasioned by a blow.

জিঠিঐ, *s.* গিৰিএকৰ বায়েক, a husband's sister.

জিণ্টি, *s.* এবিধ হালধিয়া ফুল, a species of yellow flower.

জিন, *s.* জিন, খই, জাহ, মিল, decomposition, digestion, agreement.

জিন্‌জিননি, *s.* মুৰ হাতত খুন্দা খাই জিন্‌জিনোআ, numbness, a twinging sensation as of a limb asleep.

জিন্‌জিনাই, *v.* জিন্‌জিননি ধৰি, তেজ নচলি ফৰফৰাই, to twinge, to be numb.

জিনা, *a.* জই কৰা, জিকা, conquered, overcome; *s.* the act of conquering.

জিনাক, *s.* জিকাক, জই কৰোঁতা, a conqueror.

জিপ, *s.* গচ মাটি আদিত থকা ৰস, moisture, sap.

জিপজিপিয়া, *a.* অলপকৈ তিতা, জেকা, moist, damp.

জিপনি, *s.* ভগা বস্তুৰ ওপৰত জাপি বন্ধা, জোৰা দিয়া, a splice, a splint used to confine or strengthen anything limber or broken.

জিবা, *s.* জিহ্বা, ৰসনা, the tongue.

জিবিকা, *s.* পোহনৰ উপাই, উপজিব্য, a livelihood, maintenance.

জিম, *s.* ঘোঁৱাৰ পিঠিৰ আসন, এৰিয়া আদি কাপৰৰ আঁহ, টেঙ্গাৰ সাহ, a saddle; the nap of cloth, the pulp of an orange &c.

জিমান, *a.* জত, জি পৰিমানে, as many, as much.

জিয়া, *a.* নমৰা বা নেগেলা, জি, living, fresh, not stale; a daughter.

জিয়াই, *v.* নমৰি, নমৰাকৈ ৰাখি, to revive, to restore to life; with আচোঁ, to live, to be alive; with ৰাখি, to preserve alive.

জিয়াৰি, *s.* জি, জিএক, a daughter.

জিৱজিৱ কৰে, *ad.* অলপ অলপকৈ হোআ, gently flowing.

জিৱনি, *s.* বিশ্ৰাম, সাঁত, খতি, rest, cessation, repose, respite.

জিৱনিয়া, *a.* খতি কৰা, জিৱোআ, reposing, resting, recovering &c.

জিৱা, *s.* সুগন্ধি মচলা এবিধ, cummin seed.

জিৱাই, *v.* বিশ্ৰাম কৰি, সাঁতাই, to rest, to repose.

জিৱাই সাঁতাই, *v.* বিশ্ৰাম কৰি, বৈৰৈ, ভাগৰ বা চিন্তা নকৰাকৈ, to take one's ease, to go or do leisurely, to rest from care or solicitude.

জিৱিলি, *s.* অনেক ঠাইত ফটা, tattered, torn to strips.

জিৱোআ, *s.* বিশ্ৰাম কৰা, সাস্ত হোআ, rest, quietude, freedom from care.

জীৰ্ন, *a.* পুৰনি, জিন, বহু দিনিয়া, old, worn out, rotten, decomposed.

জিল্‌জিলিয়া, *a.* see জেল্‌জেলিয়া.

জিল্‌মিল, *s.* এবিধ বনৰিয়া সাক, জিলিকা, a species of wild plant used for food; brightness, glitter.

জিল্‌মিলিয়া, *a.* জিলিকি থকা, তিৰবিৰিয়া, glittering, shining, sparkling.

জিলা, *s.* ৰাজ মেল থকা থান, a town or township, a district.

জিলি, *s.* এবিধ উৰি ফুৰা পোক, a species of cricket.

জিলিকনি, জিলিকা, *s.* জিলিকি উঠ, উলৰলিয়া ৰশ্মি, glitter, sparkle, effulgence.

জিলিকি, *v.* তিৰবিৰাই, ৰশ্মি উঠি, জলি, to shine, to glitter.

জিলিঙ্গনি, *s.* জেউতি, বেৰ আদিৰ বিন্ধাই দি অহা ৰশ্মি, the shining of the sun through a crevice, or as obscured by clouds.

জিৱ, *s.* প্ৰান, ধাতু, জিৱাত্মা, life, existence, the sentient soul, an animal, a living creature, the vital principle.

জিৱন, *s.* জিয়াই থকা, নমৰাকৈ থকা, life, existence.

জিৱন্ত, *a.* জিয়াই থকা, জিয়া, living, alive, extant.

জিৱন্ততে, *ad.* জিয়াই থাকোঁতে, জিয়াতে, during one's existence.

জিৱাত্মা, *s.* জিৱ, প্ৰান, the vital principle, the sentient soul, vitality.

জুই, *s.* অগ্নি, বহ্নি, fire.

জুই আঙ্গনি, *s.* জুইকিৰিঙটি, জুইৰ তাপত সাঁচ ৰোআ, a spark of fire.

জুইচাই, *ad.* অতিসই, বৰ, (lit. fire and ashes,) used adverbially for very, greatly, exceedingly.

জুইগলা, *a.* জুৱে পোৰা, হানি হৈ জোআ, দুবকঁপলিয়া, consuming, wasting, unfortunate, unsuccessful.

জুঁজ, *s.* জুধ, সমৰ, ৰন, a battle, a combat, a fight, contest, conflict.

জুঁজাই, *v.* জুঁজ কৰাই, to cause to fight.

জুঁজাক, *s.* জুধাক, ঢালি, বিৰ, a combatant, a champion.

জুঁজি, *v.* জুধ কৰি, to fight, to contend.

জুঁটি, *a.* সাঙ্গুৰি, উজুটি, চৰাই ধৰা ফান্দ, to tie or string together; with খাই, to trip, to stumble; a bird snare.

জুঁঅলি, *s.* মহ গৰুৰ কান্ধত দি জোঁটা কাঠ, পানিৰ দাঁতি, a yoke, the water's brink.

জুক্ত, জুত, *a.* জোগ হোআ, লগ খোআ, মিলিত, সলগ, yoked, joined to, united with, possessed of.

জুক্তি, জুগুতি, *s.* ৰিচাৰ, ন্যায়, পৰামর্স, উচিত, a deduction, an inference, a demonstration; *a.* right, proper, fitting.

জুখ, *v.* জোখ কৰি, পৰিমান কৰি, to weigh, to measure.

জুগ, *s.* সত্য, দ্বাপৰ ত্রেতা, কলি, এই চাৰি কাল বিসেস, an age of the world, of which the Hindoos reckon four, viz, the *Hotyo*, *Diwapor*, *Treta*, and *Koli*.

জুগজোআ, জুগমিয়া, *a.* অনেক দিন জোআ, বহু কলিয়া, lasting, enduring.

জুগি, *s.* সাপ মেলা বা পাট পলু পোহা জাতি, a juggler, a serpent charmer, a caste of people whose occupation is to rear the mulberry silk worm.

জুগি এৰি, *s.* পোক এৰিধ, গচ এৰিধ, a kind of insect, a tree.

জুগুত, *a.* প্রস্তুত, জোজা, থিৰ, উচিত, ready, prepared, fitting.

জুটুলা, *a.* চুটি, চাপৰ, short, low.

জুঁত চোআ, *s.* চাকি চোআ, সোআদ লোআ, ভাল বেয়াৰ প্রমান বুজা, the act of tasting, trying or testing the quality of anything.

জুথৰি, *s.* জোথা সুতা, আঁহ ওলোআ সুতা, the outside and imperfect silk of a muga cocoon.

জুনজুনাই, *v.* নেপুৰ বা ঘুগুৰা আদিৰে সবদ কৰি, to make a low tinkling sound as of small bells or feet ornaments.

জুনজুনিয়া, *a.* বৰ সুকান, কনকনিয়া, very dry, sonorous.

জুনা, *s.* বিহু গাঁওতে পদ খুটুআ, the introductory stanza to a song, forming afterward the chorus of each verse.

জুনিয়া, *s.* সোআদ বিচাৰি খোআ, জুতি বিচাৰি খোআ, dainty, squeamish, fastidious.

জুনুকজুনুক, *s.* নেপুৰ আদিৰ সবদ, the tinkling sound of feet ornaments.

জুনুকা, *s.* কাঁহ পিতল আদিৰ জুনজুনকৈ বজা বাদ্য, a rattle, a small bell.

জুপি, *v.* জুমি, খাপ দি, to peep, to look slyly.

জুপুৰজুপুৰ কৰে, *ad.* লাহে লাহে বুঢ়াৰ দৰে খোজ কঢ়া, walking slowly and tremblingly like an old man.

জুপুৰা, *a.* চাপৰ, low, short.

জুৱৰ কাল, *s.* ডেকা বয়স, যৌবন কাল, the period of youth, adult age.

জুৱতি, *a.* ডেকেৰি, গাভৰু চোআলি, young; *s.* a young woman.

জুৱৰাজ, *s.* ডেকা বজা, প্ৰথম বাজ পুত্ৰ, a prince, an heir apparent.

জুৱা, *a.* ডেকা, যৌবন, young, youthful; *s* a young man.

জুৱুবিয়াই, *v.* পানিত তল নিয়াই, বুৰাই, to dip in a liquid, to submerge.

জুম, *s.* সমুহ, জাক, বাহ, a multitude, a crowd, a flock, a gang.

জুমাজুম, } *ad.* জাক জাক, বাহ বাহ, in multitudes, in crowds.
জুমাজুমি, }

জুমি, *v.* চকু দি চাই, জুপি, খাপ দি, to peep, to look through a crevice.

জুমুকা, *s.* সোক বেজাৰত মনে মনে বহি থকা, the sitting down in silent grief; *a.* pensive, sad, dejected.

জুমুৰি, *s.* জুই বখা ধান খেৰৰ জৰি, a braided wisp of straw.

জুমুধি পোৱা, *s.* মৰা সওৰ সলনি হিন্দু লোকে মিচাই খোৱে স সা জ পোৱা, the burning in effigy where the real body of a deceased hindoo cannot be obtained.

জুমুৰা, *a.* বাঢ়িব নোআৰা, চুটি, কঁটিয়া, stunted in growth.

জুমুৰি, *s.* লেঠ, বেৰুজ, পদৰ চন্দ, distraction, perplexity from a multiplicity of objects &c. a style of native chanting.

জুৰ, *a.* চেঁচা, সিতল, সান্ত, লেহেম, cool, dispassionate, tranquil, placid.

জুৰজুৰ কৰে, *ad.* সুকান গুৰি বস্তু আদি অলপ অলপকৈ পৰা, dropping little by little; (applied to things dry or pulverized.)

জুৰজুৰিয়া, সুকান গুৰি বস্তু, dry, pulverised.

জুৱন, *s.* চেঁচা ঔসধ, কাথ পানি, a cooling draught, a decoction.

জুৱা, *a.* গুৰি হোআ মাটি, চাহ মাটি, pulverised, ploughed, friable.

জুৱাই, *v.* চেঁচা কৰি, সান্ত কৰি, লাহে লাহে, to cool, to tranquilize; to go or do leisurely, to comfort, to refresh.

জুৰি, *v.* আৰম্ভ কৰি, হাবি কাটি, আঁটি, ব্যাপি, পৰ্বতৰ জৱনা, to make ready, (applied to ploughing or clearing jungle;) to satisfy; to diffuse, to spread, to fill, to cover; *s.* a rill, a rivulet.

জুৰি ধৰা, *s.* বেৰি ধৰা, আগুৰি ধৰা, the act of surrounding, hemming in.

জুৰি বন্ধা, *s.* গোটাই আগ বন্ধা, মুগা গচত মেৰাই বন্ধা, the binding together by the top as of grass &c. binding a green wisp around a tree to prevent the muga silk worm descending.

জুৰিয়া, *a.* দুটিয়া, জোৰ, belonging or relating to a pair.

জুকুআ, *a.* চেঁচা কৰা, সান্ত কৰা, cooled, refreshed or comforted.

জুকুলাজুকুল কৰি, *v.* টেপাটেপ কৰি, সমুলি তিতা, to be drenched.

জুকুলিজুপুৰি, *s.* ৰৰকৈ তিতা, soaked or saturated.

জুকুলি, *s.* ঘাম বৈ জোআ, তিতিবুৰি, the flowing of perspiration.

জুকুলিয়া, *a.* ওপচমুৰিয়া, পুৰ নোহোআ, বল হিন, wanting, deficient in measure or strength, feeble.

জুলই, *s.* ৰৱা আঙ্গুলি আৰু তৰ্জনি আঙ্গুলিৰ বহল জোখ, দহ আঙ্গুল, পৰিমান, the distance between the thumb and fore finger extended, equal to the width of ten fingers.

জুলজুলিয়া, জুলিয়া, *a.* পনিয়া, জুলিয়া, ৰসাল, liquid; of thin consistency.

জুলনি, *a.* জলি থকা উপাই, a swing.

জুলা, *s.* জুলি থকা, আন্দোলন, the act of swinging.

জুলাপ, *s.* পেট চলোআ ঔসধ, a purgative, a cathartic medicine.

জুলি, *s.* এবিধ জোলোঙ্গা, আন্দোলন কৰি, হেন্দুলি, a kind of bag; *v.* to oscillate, to swing.

জুলুকজালাক, *a.* মিজিঙ্গ মাজাঙ্গকৈ ফুৱা, idiotic in look and manner.

জুলুকা, *s.* মুৰ ঘুমাই থকা, জুমুকা, hanging the head as from grief.

জুলুকি, *s.* এবিধ মাচ ধৰা জতন, a contrivance for catching fish.

জুলুকি জুলুকিকৈ, *ad.* বাৰে বাৰে, ঘনে ঘনে, again and again, repeatedly.

জুহাল, *s.* জুই ধৰা ঠাই, জুইসাল, a fire-place.

জে, *conj.* জি জিহেতু অৰ্থই সৰ্ব, that, as to, in regard to.

জেই, *pron.* জি সৰ নাম বিসেস, which, (the emphatic form.)

জেউতি, *s.* কান্তি, দিপ্তি, সোভা, light, splendor, brightness.

জেউতিয়া, *a.* সোভা থকা, জিলিকা, luminous, splendid, brilliant, bright.

জেউৰ, *s.* কেঁচুআৰ ঠেহ, ঘনে কান্দি থকা, কন্দল, the peevishness or capriciousness of children.

জেওৰা, *s.* সেৰেঙ্গাকৈ বোআ বেৰ, a fence, a hedge.

জেকনি লগা, } *a.* জেকজেকিয়া, তিতা, wet, damp, moist.
জেকা, }

জেকাই, *v.* সেমেকাই, তিতি, to dampen, to moisten.

জেকি, *v.* সেমেকি, তিয়াই, to be damp or moist.

জেকেটমেকেট, *a.* এঁঠাএঁঠি, এঁঠা লগা, sticky, viscid, gluey, gummy.

জেকেৱা, } *s.* খঙ্গেৱে ডাবি দিয়া, গেজেৱা, ভেকাহি, crossness, snap-
জেঙ্গেৱা, } pishness, tartness.

জেগেলা, *a.* লেতেৱা, খেহেটা, মলিন, untidy, squalid, of filthy habits.

জেঙ্গ, *s.* বাঁহ আদিৱ ঠাল ঠেঙ্গুলি, brushwood, rubbish.

জেঙ্গজেঙ্গিয়া, *a.* কাঁইটিয়া ডাল, thorny, prickly, bushy.

জেঙ্গা, *s.* অপৱাধ, দাই, লেঠা, ভগৱ, an offence, anything at which exception is taken; a fault.

জেঙ্গাই, *v.* জেঙ্গোআ, জেঙ্গ দি, to obstruct a passage with thorns &c.

জেঙ্গেৱিয়া, *a.* অপৱাধি, দুসি, ভগৱ থকা, লেঠা লগা, faulty, blameworthy, exceptionable.

জেটুকা, *s.* গচ এবিধ, a species of myrtle.

জেঠ, *s.* দুতিয় মাহ, জৈষ্ঠ, a hindoo month corresponding to a part of May and June.

জেঠ্‌পা, *s.* জেঠায়েকৱ গিৰিএক, the husband of a father's or mother's elder sister.

জেঠা, *s.* ৱৱ বোপাই, বাপেকৱ ককাএক, a father's elder brother.

জেঠাই, *s.* বাপেক বা মাকৱ বায়েক, a father or mother's elder sister.

জেঠাল, } *s.* ৱৱজনা, গিৰিএকৱ ককায়েক, a husband's elder brother.
জেঠোত, }

জেঠি, *s.* এবিধ জন্তু, মূৱ হাতৱ সিৱ, চাল আদিৱ গোঁইনি, the house-lizard; the pulse; a splint of bamboo to which the reeds of a partition or roof are separately fastened.

জেঠুআ, *a.* জেঠত হোআ, relating to, born or made in the month of *Jeth.*

জেঠেৰি, *s.* যৈনিএকৱ ককায়েক, a wife's elder brother.

জেতিৱা, *ad.* জি সময়ই, জি কাল, when, whenever, at whatever period.

জেতুটি, } *a.* জিমান, জত, জি পৰিমান, as many, as much.
জেতেক, }

জেন, *ad.* জি ৰূপ, জাদিস, that, in order that, to the end that.

জেনতেন, } *ad.* কোনো প্ৰকাৱ, কথমপি, somehow, in some way or
জেনতেনকৈ, } manner, with difficulty.

জেনি, *ad.* জি পোনে, জি দিসে, whatever way or direction.

জেনে, জেনেকুআ, } *a.* জি ৰূপ, জিহৱ নিচিনা, জেনুআ, as, like as, like.

জেনেকৈ, *ad.* জি ৰূপে, জি দৰে, as, just as, in like manner.

জেৱা, *s.* তিনি আঙ্গুলিত ধৰাৰ সমান কোনো দ্ৰব্য, as much as can be taken up between the thumb and two fingers, a pinch.

জেমা, *s.* ঘুৰি, গাওন, a skirt, a petticoat, a gown.

জেৱা, জেৱিয়া, } *a.* জেপেটি ধৰা, লেচেৰা বন্ধা, adhering, sticking together, as of threads in a warp.

জেৱেপা, *a.* ফালিবলৈ টান, কেতেৰিয়া, cross grained, having the grain twisted or gnarled.

জেৱেপি ধৰি, *v.* এঁঠা লাগি, জেপেটি, to adhere, to cling together, to stick.

জেৱোআ, *s.* জেওৰা, a fence.

জেজেৰিয়া, *a.* জেলজেলিয়া, সেৱেঙ্গা, পাতল, sparse, scattering.

জেলজেলিয়া, জেলাইলাই, } *a.* পাতল, ৰবকৈ ফটা, জিৰিলি, thin, slazy, loosely woven, torn and hanging in shreds.

জেলাম, জেলেম, } *s.* এৰি মুগাই পকিবলৈ উলিউআ লাদ পানি, the purging of the silk worm preparatory to forming the cocoon.

জেলুক, *s.* কুমজেলুকা, a slug or snail without a shell.

জেলুকিয়া, *a.* জেকি পিচল হোআ, slimy, sticky, clammy like the slug.

জেলেপ, *s.* বিচনি আদিৰ চঙাপ বা চেলা জৰি, a narrow binding to secure the edge of plaited or braided work.

জেলেপি, *s.* সোআদ পিঠা বিসেস, a kind of sweetmeat.

জেষ্ঠ, *a.* ৰবজনা, ৰবটো, প্ৰথম ওপজা, the eldest, the first born.

জেসাহু, *s.* ঘৈনিএকৰ বায়েক, a wife's elder sister.

জোঁআই, *s.* জিএকৰ গিৰিএক, a son in law.

জোআহি, *s.* ধাতুৰ পাত্ৰ বা অলঙ্কাৰ আদি, gold and silver ornaments, valuable vessels and such like personal property.

জো, *s.* উপাই, আৰম্ভ, সক্তি, preparation, power, ability.

জোআ, *s.* গতি কৰা, চলা, the act of going or moving in any manner.

জোআথোআ, *s.* মৰনৰ মুখত থকা, মৰিব লগা, lying at the point of death.

জোআৰ, *s.* পানিৰ আস্ফালন, ঢৌ, পানি বাঢ়নি, a tide; the ebb and flow of the sea.

জোঁত, *s.* জুৱলিৰ ডোল, কৰিবলৈ আচল বন, আউল, the tie of a yoke, anything difficult to do, a tangle.

জোঁৱ, *s.* জুই লগোআ খৰিৰ বন্ধা মুঠা, ধেনুৰ জৰি, a flambeau, a fire-brand used as a torch; the string of a bow.

জোক, *s.* এবিধ তেজ শোআ পোক, a blood sucker, a leech.

জোকা, *s.* দুটা তিনটা গোটাই ঠাৰি বা ডিঙ্গিত বন্ধা, জোঁটা, the tying of several things together so as to hang down like a cluster.

জোকাই, *v.* খঙ্গ তোলাই, to provoke, to vex, to excite to anger, to stir up.

জোকাৰ, *s.* লৰা, কপা, জিকাৰ, a shaking, a trembling.

জোকাৰ খাই, *v.* লৰি, কঁপি, to shake, to tremble.

জোকাৰ মাৰি, জোকাৰি, *a.* লৰাই, কঁপাই, to shake, to cause to shake.

জোকোআ, *s.* খঙ্গ তোলোআ, teasing, provoking to anger.

জোকোৰা, *s.* গেজেৰা, ডাৰি, ভেকাহি, an angry retort.

জোখ, *s.* ওজন, পৰিমান, weight, measure.

জোগ, *s.* ধ্যান, তপ, একে লগ কৰা, মিলন, একান্ত মনে ইশ্বৰক ভৱা, abstract and religious meditation, contact, conjunction, deep meditation on the Divinity.

জোগনিয়াৰ, *a.* জোগাওঁতা, supplying necessary things, providing.

জোগমায়া, *s.* ভগৱতি, দুর্গা, an epithet of Doorga.

জোগাই, *v.* জুগুত কৰি, আগত আনি দি, to supply, to furnish, to provide.

জোগান, *s.* নিয়মিত কপে দি থকা, a stated or regular supply of anything.

জোগাসন, *s.* ধ্যানাসন, a particular posture supposed to be favourable for abstract meditation.

জোগি, *s.* সন্যাসি, ধ্যান কৰোঁতা, an ascetic, one whose mind is fixed on a single object or on God.

জোগিনি, *s.* জোগ কৰা তিৰি, গোসানিৰ পাৰিসদ, a female ascetic, a companion of a deity.

জোগিনি তন্ত্র, *s.* এক পুথিৰ নাম, one of the hindoo sacred books.

জোগ্য, *a.* উচিত, পাত্র, অৰ্হ, কামিলা, worthy, capable, suitable, fit, proper.

জোঙ্গ, *s.* কাঁইটৰ দৰে আগ জোঙ্গা, হুল, a thorn, anything pointed.

জোঙ্গলা, *s.* আগ চিঁয়া কৰা, জোঙ্গা কৰা, the act of sharpening to a point.

জোঙ্গা, জোঙ্গাল, *a.* আগ চিয়া, কাঁইটৰ দৰে জোঙ্গা হোআ, pointed, having a sharp point.

জোঙ্গা-পিঠিয়া, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

জোঙ্গালি, *v.* জোঙ্গাকৈ কাটি, পঁজালি, to sharpen to a point.

জোজন, *s.* এপৰ বেলিৰ বাট, চাৰি ক্রোস, a measure of distance equal to four *Krus*, which, reckoning 8000 cubits or 4000 yard to the *Krus*, will be *nine miles*.

জো-জা, *a.* থিৰ, জুগুত, ready, prepared.

জোজোনা, *s.* দিষ্টান্ত, উপমাৰে পদ খুআই কোআ, a simile, an allusion, example or illustration, a charade.

জোটন সুদ্ধি, *s.* দৰা কন্যাৰ ৰাসিৰ মিল চোআ, the comparing of the nativities of bride and bridegroom, matching, pairing.

জোঁটা, *s.* সাঙ্গোৰা, দুটাক একে কৰি বন্ধা, yoking, joining, tying together.

জোঁটাই, *v.* গোটাই, লগলগাই, সাঙ্গুৰি, স্ৱৰবর্ন জুক্ত কৰি, to associate, to join together, to yoke or harness, to unite the letters and vowels of a word in spelling.

জোঁটামৰি, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of acid fruit.

জোঁটাসালি, *s.* জুঁটিয়াৰ, দুই তিনি জনে লগ লাগি কৰা বা ফুৰা, a co-partnership, doing in concert.

জোঁটোআ, *s.* গোটোআ, স্ৱৰবর্ন জুক্ত কৰা, joining together, spelling.

জোতা, *s.* চালৰ পইজাৰ, a pair of shoes or slippers.

জোতিঃ, *s.* পহৰ, কান্তি, ৰস্মি, সুর্জ চন্দ্র আদি, light, splendor, a luminary, the heavenly bodies.

জোতির্ম্ময়, *a.* ৰৰ প্রতাপি, তেজস্বি, luminous, brilliant, glorious.

জোতিস বিদ্যা, *s.* গ্রহ আদি গনিত বিদ্যা, the science of astronomy including astrology.

জোতিসিয়া, *a.* জোতিসৰ সম্বন্ধিয়া, জোতিস জনা, astronomical; *s.* versed in astronomy, an astronomer.

জোত্র, *s.* সম্পতি, সমর্থ, বিভুতি, power, wealth, greatness, prosperity.

জোথা, *s.* মুগাৰ চৰিয়া সুতা, the coarse fibrous part of a silk cocoon.

জোন, *s.* চন্দ্র, নিসাপতি, the moon.

জোনদিয়া, *s.* বুটি কোৰত লো খুউআ, কোৰত মোথ দিয়া, to renew a hoe by welding on a new circular piece of iron.

জোনমৰা, *s.* আমাবস্যা, আওঁসি, the waning of the moon.

জোনাক, *s.* চন্দ্রৰ পহৰ, moonlight.

জোনাকিপকুআ, *v.* ৰাতি পহৰ কৰি ফুৰা পোক, the glow-worm.

জোনালি, *a.* ৰাতি জোনাকৰ দৰে পহৰ হোআ, illuminated by the moon, or other lights.

জোনি, *s.* স্ত্রি চিহ্ন, আকৰ স্থান, the vulva, the place from which anything originates, a source.

জোপা, *s.* জোমা, ডালে পাতে থকা গচ বা সৰু হাবি, the act of looking slyly, a bush or bushy tree, a clump or cluster of jungle.

জোপাজোপ, *a.* এজোপা এজোপা, অনেক জোপা, bushy, covered with bushes, full of branches.

জোপামৰা, *s.* মনে মনে বহি চাই থকা, staring idly about.
জোপোহা, *a.* ঠাল ঠেঙুলি বহলকৈ মেলা, thick and wide spreading.
জোমা, *s.* জুপি চোআ, জুমি থকা, বৈ চাই থকা, peeping or looking slyly.
জোৰ, *s.* হাল, দুটা লগ লগা, সমান, a pair, a couple, a match; with কৰি, to match, to pair; পাতি, to cohabit, to live with.
জোৰ তামোল, *s.* গোৰোআ তামোল, betelnut that has been buried.
জোৰন, জোৰোন, *s.* বিয়াৰ পূৰ্বে পিন্ধোআ খাৰু মনি আদি, ornaments sent to the bride previous to marriage.
জোৰা, *s.* সন্ধিস্থান, অটা, গায়ন বায়নৰ খেল, জোটন, a pair, a suit of clothes, a joint, union, musical harmony, a sufficiency; with দি, to splice, to reunite.
জোৰাই, *v.* জোৰা দি, অঁটাকৈ দি, to join, to unite, to give a sufficiency, to mend.
জোৰাই জোখাই, *ad.* সমান ভাবে, উচিত কপে, as, equal to, of the same status, or measure.
জোৰা চোআ, *s.* দৰা কন্যাৰ ৰাসিৰ মিল চোআ, comparing nativities of bride and bridgroom.
জোৰোআ, *s.* জোৰা মৰা, সংযোগ কৰা, the act of joining, fitting or framing together, giving a sufficiency.
জোল, *s.* ৰস, দ্রৱ, আঙা আদিৰ পানি, a fluid, a liquid, soup, broth.
জোলা, *s.* তাঁতি, ফুটা কপাহ, a weaver, a section of a cotton pod.
জোলোঙা, *s.* মোনা, a bag, a satchel.
জৌজৌআ, *a.* নিৰস হৈ গোটে গোটে হোআ, dry, separated, not adhesive.
জৌজৌআই, *v.* সৰহিয়াকৈ পৰি সদ্ধ কৰা, to shower or fall in separate streams, to pour down abundantly.
জৌজৌ কৰে, *ad.* সৰহিয়াকৈ পৰা, গোটে গোটেকৈ পৰা, singly or separately falling, as water from a vessel full of holes.
জৌতক, *s.* বিবাহত উচৰ্গা বস্তু, a dowry, a marriage portion.
জৌতকিয়া, *a.* জৌতকত দিয়া, pertaining to a dowry.
জৌৱন, *s.* ডেকা, গাভৰু, a youth, youthfulness, maturity.
জৌৱন কাল, *s.* ডেকা কাল, গাভৰু কাল, youth, adult age.

ঞ

ঞ, ঞকাৰ, this letter is commonly used in Assamese manuscripts to denote the nasal *n*, or French, *n*, in *l' enfant*, as in গোসাঞ guhain; but in printing the symbol ঁ is used instead, thus গোসাঁই.

ট

ট, টকাৰ, this letter corresponds with the English *t*, as in, *talk*, *toe*; pronounced by bringing the tongue far back against the palate; or by applying the tip of the tongue to the roots of the teeth.

টঁকি, *v.* পুৰ হৈ, গৰাই সৈতে সমান হৈ, to be full to overflowing.

টকচালি, *s.* গা জোকাৰি ধুন ধান মাৰি ফুৰা, the putting on airs, strutting about, showing contempt or incivility.

টক চোআ, *s.* দিম দিম বুলি তুতুউআ, the putting off with mere promises.

টক্‌টক্‌কৈ, *ad.* বেগিকৈ জোআ সদ্দ, বেগেৰে, rapidly, continuously, as of rapid footsteps, or any similar oft repeated sound.

টকটকিয়া, *a.* নৰিয়াৰ পৰা উঠি সক্তি পোআ, restored to health.

টকম্বৰি, *a.* টকলা, একো নাইকিয়া হোআ, bare, destitute, reduced from abundance to want; *s.* a bankrupt.

টকয়া, *s.* কান ঢকা টুপি, ৰনত পিন্ধা মুৰৰ সাজ, a cap, a helmet.

টকৰ, *s.* কোৰ মৰা বা পৰা সদ্দ, a small sharp sound or sounds.

টকৰাই, *ad.* বেগতে, হঠাতে, quickly, suddenly.

টকলা, *a.* হাৰি ৰন একো নথকা হোআ, মুৰত চুলি নথকাকৈ খুৰউআ, bare, applied to land or to the head when shaven.

টকলিউআ, *s.* জিৱাৰে টকালি মৰা, the making a sharp clicking noise with the tongue, in token of delight or approbation.

টকলিয়াই, *v.* টকালি মাৰি, সলাগি, একো নাইকিয়া কৰি, to make the above noise, to express satisfaction, to make bare.

টকা, *s.* ৰুপৰ মুদ্ৰা, ধন, ফলা বাঁহৰ বাদ্য, ঠেক চুৰিয়া আদি, a rupee, money, a bamboo clapper, a narrow waistcloth.

টকালি, *s.* জিৱাৰ সদ্দ, সলাগ, a sharp clicking noise of the tongue.

টকিয়া, *s.* সৰু তুল, এটকাৰ ভৰ, এটকালৈ পোআ, a pair of small scales for weighing up to a rupee; worth or weighing one rupee.

টকৌ, *s.* তাল গচৰ দৰে এবিধ গচ, মকৰাৰ নিচিনা এবিধ জন্তু, a species of fan palm, a species of spider.

টগ্‌বগাই, *v.* থৰক্‌বৰক্‌ কৰি, কঁপনিত থিৰে থাকিব নোআৰি, to stagger, to totter, to tremble.

টগবগোআ, *s.* থৰকবৰক কৰা, a shaking as from extreme debility.

টগ্‌বগ্‌ৰ, *a.* টাঙ্গটালি, লৰকফৰক, unsteady, unstable, trembling.

টঙ্কাৰ, *s.* ধেনুৰ জোৰৰ সদ্দ, the twang of a bowstring or of any stringed instrument.

টঙ্গ, *s.* তাম্বোল গামোচাৰ তলিচা, a receptacle for carrying betelnut &c.

টঙ্গনা, *s.* মাটিৰ চিটা বা কাঠৰ ডাঙৰ ডোখৰ, a piece of land or a large piece of wood.

টঙ্গনা টঙ্গন, *a.* সকত বা ডাঙৰ ডোখৰ ডোখৰ, bulky, in a large piece.

টঙ্গনিয়াই, *v.* টাঙোন মাৰি, to beat with a club, to pound.

টঙ্গলতি, *s.* এবিধ গোন্ধোআ গচ, a species of tree.

টঙ্গা, *s.* বিৰিঙ্গাৰ নিচিনা এবিধ বন, a species of coarse grass.

টঙ্গালি, *s.* কটি বন্ধন, কঁকালি গামোচা, a girdle, a sash.

টঙ্গি, *s.* খেতি আদিত পৰ দিয়া ওখ পজা, a high watch-house.

টঙ্গিয়াল, *s.* টঙ্গিত থকা মানুহ, one who occupies a *tongi* or watch-house, a watchman.

টঙ্গুআ, *a.* অকলসৰিয়া, ডঙুআ, দিগবাস, solitary, stripped of everything.

টটঙ্গা, *a.* নৈ পুখুৰি আদি সুকাই জোআ, dried up; applied to streams, &c.

টটবিয়া, *a.* ৰস বা জোল নথকা, সুকাই জোআ, dried up, as food in cooking.

টটন্থ, *a.* বিচুৰ্তি, ভই পোআ, disconcerted, abashed.

টটাটিঙ্গা, *a.* দুষ্ট, ধূর্ত, depraved, wicked, annoying, cunning, crafty.

টটাৰি, *a.* কটকিন, কৰাৰি, আটকিয়া, penurious, tight-fisted, scarce.

টটি, *s.* বিৰোধ, অমিল, contention, hostility, discordance.

টনকিয়াল, *a.* দুখ সহিব পৰা, টান, able to bear suffer or endure.

টনটনাই, *v.* ৰবকৈ বিসাই, চিৰিঙ্গনি পাৰি, to throb with pain, to pulsate.

টনটনিয়া, *a.* ঢিলা নোহোআ, ৰল দিয়াত টান হোআ, drawn tight, stretched, strained, tense.

টনহ, *s.* ডোল আদি চিগা বা বন্ধ আপুনি ফটাৰ সন্দ, a sound of sudden snapping or cracking as of a cord or heated bamboo.

টনহা, *s.* কঁকাল আদিৰ জোৰাত দুখ পোআ, a strain or sprain of the joints of the body.

টনা, *s.* বল দিয়া, আকর্ষন কৰা, কপিঙ্গ, pulling, drawing or attracting, a narrow waistcloth; *a.* drawn, attracted.

টনাটনি, *s.* ইটে সিটে টনা, pulling back and forth.

টনি, *s.* জাল ধৰা বা বোআ মাৰি, the bamboo frame to which a scoop net is attached.

টনোআ, *s.* বল দিউআ, the causing to draw.

টপটপনি, *s.* বলকনি, কৈ থকা কথা, talkativeness, loquacity.

টপটপাই, *v.* বলকি, অনেক কথা কৈ, to be loquacious, to talk incoherently.

টপটলৌ, *a.* মুখ খৰ, কথা বাত্ৰাত বুধিয়ক, fluent in speech, flippant, glib.

টপৰাই, *ad.* সিঘ্ৰে, অকস্মাতে, পোনেই, quickly, suddenly, rapidly.

টভঙ্গ, *s.* পানিত বুৰ মৰা সব্দ, a plunging sound.

টলকা মৰা, *s.* নিজম দিয়া, মনে মনে থকা, the hearing or seeing in silence.

টল্‌টল্ কৰে, *ad.* গচৰ গুটি বা বৰখুন আদি গোট গোট হৈ সৰা বা পৰা, in a scattered manner, sparsely.

টল্‌টলাই, *v.* টিলটিলাই, টোপাটোপে পৰি, to fall sparsely.

টল্‌টলোআ, *s.* এটা এটাকৈ সৰা বা পৰা, falling in scattering drops.

টল্‌বল্, *s.* জল্‌মল্, বৰ জিলিকনি, অথিৰ হোআ, glitter, splendor, tremulousness, unsteadiness.

টলবলাই, *v.* জল্‌মলাই, ডগ্‌মগাই, অথিৰ হৈ, to glitter, to quiver.

টলি, *v.* দেখি, গমি, বিবেচনা কৰি, to see, to search, to thoroughly investigate or understand a matter.

টলৌটলৌ, টলৌভলৌ, *ad.* সুদাতে ফুৰা, going needlessly or to no purpose.

টহ্‌টহাই, *v.* বহাত কঁকাল ঠৰ হৈ, সুনাত বেয়া লাগি, to be stiff from remaining long in one position; to be offended by the hearing of a thing.

টহ্‌টহোআ, *s.* বহি থকাত কঁকাল কুটকুটুআ, সুনাত বেয়া লগা, stiffness from long sitting &c. anything offensive to the hearing.

টাইটুই, *s.* হাতেৰে টাৰাৰ কৰা, আঙ্গি ভঙ্গি কৰা, motioning, pointing, speaking by signs.

টাৰ, *s.* মাটি জোখা আঁঠ হতিয়া মাৰি, a 12 foot measuring rod.

টাৰি, *s.* টাৰ মাৰোঁতা, one who measures with the above.

টাকনি, *s.* নাৱৰ চৈ বন্ধা ডোল, বাধা বা হাক দিয়া, the binding of a boat cover, an interdiction, a refusal.

টাকি, *v.* পাৰ সমান হৈ, মন বাৰ্হি, সাহ দি, to fill to the brim, to be bold or regardless of danger.

টাকুৰি, *s.* সুতা কটা বা পকোআ জন্ত্ৰ, a hand spindle.

টাগৰটাল, *a.* চলাহি, ধূর্ত্ত, cheating, swindling, crafty.

টাঙ্গগুটি, *s.* লৰাই খেমালি কৰা টাঙ্গোন গুটি, ভটাগুটি, a small wooden ball used in children's play.

টাঙ্গটালি, টাঙ্গটিঙ্গালি, *a.* চলবাদি, মিচলিয়া, crafty, cunning; *s.* equivocation, strategy, craftiness; with কৰি, to scheme &c.

টাঙ্গটিঙ্গ, *s.* নিয়াৱিত লো পিতল আদি খুন্দা সব্দ, the ring of an anvil.

টাঙ্গন, টাঙ্গোন, *s.* টোকন, লাঠি, a club, a bludgeon.

টাঙ্গনি, *s.* চুবা, চুবুৰি, খিনোআ, a section of country; *a.* emaciated.

টাঙ্গনি জাল, *s.* এবিধ মাচ ধৰা জাল, a kind of fishing net.

টাঙ্গবাঙ্গ, *s.* টাঙ্গটালি, মিচা কথা কৈ ফুৰা, intriguing, plotting.

টাঙ্গি, *s.* সিল কটা বটালি, a stone cutter's chisel.

টাটক, *s.* মিচা, মায়া কৰা, খেতৰ সাইধ, jugglery, legerdemain.

টাটক নাটক, *s.* লগনিয়া কথা, লোকৰ কথা অন্যত কোআ, intrigue, backbiting, talebearing.

টাটকিয়া, *s.* টাটক কৰা, মায়া কৰিব জনা, লগনিয়াৰ, a juggler, one who practices slight of hand, an intriguer.

টাটৰি, *s.* গাত মলি বন্ধ জোআ, মলিৰে চমৰা মৰা, squalor, filthiness.

টাটি, *s.* খাগৰি আদিৰে ঘনকৈ বোআ জেওৰা, a fence of braided reeds.

টান, *a.* কঠিন, আচল, কটুৰ, কিপিন, দুৰ্মূল্য, টনটনিয়া, hard, difficult, severe, cruel, inflexible, stingy, dear, tense, rigid.

টান মৰা, *s.* গোট মৰা, ঠেৰহা মৰা, a hardening or drying up.

টানি, *v.* বল দি নি, আকৰ্ষন কৰি, to pull, to draw, to attract.

টানি টুনি, } *ad.* জেনতেনকৈ, মুৰে মুৰে, কথম কথমপি, somehow,
টানি মানি, } with difficulty, hardly.

টাপিটুপা, *s.* অলপিয়া বস্তুৰে কাৰ্য্য সিধি কৰা, ফাঁকিতুকা, the making a little suffice, pretence.

টাব, *s.* নকটা খুঁটা, বাধা কৰাৰ চিন বা খুঁটা, the unclipped hoof of horses &c. a post as a sign of interdiction or boundary.

টাবুৰিভাবুৰি, *s.* মিচামিচিকৈ কৰা, pretending to do; pretence.

টামনিটুমান, *a.* মধ্যম আক্ৰিতিৰে দেখিবলৈ ভাল, of medium size and well proportioned.

টাৰি, *s.* তেল থোআ মাটিৰ সৰু পাত্ৰ, a small oil vessel.

টাৰ্বাৰ, *s.* হাতেৰে কোআ বা বুজুআ, motioning with the hand, beckoning, gesticulating.

টালিটোপোলা, *s.* টোপোলা টুপলি, অনেক টোপোলা, a bundle or number of bundles bound up in one cloth.

টালিবাজি, *s.* চল কৰা, কথাৰে ভুলুআ, the taking by stealth &c.

টালিভুলি, *s.* চালুকিয়া লৰাৰ ৰঙ্গ, childish frolic, prattle or glee.

টালিমৰা, *s.* মুৰ জোকাৰি কোআ, a significant nod of the head &c.

টাহ, } *s.* সাল বা খোচ মাৰি ধৰা, a sharp cutting pain in the
টাহনি, } back or chest.

টাহি, *v.* ঝঁকাল বা বুকুত সালি ধৰি, হেঁচি বা খুন্দি ভৰাই, ঠাহি, খাজি, to feel a sharp pain as above; to press together; to ram down as in loading a gun.

টি, *affix.* পৰবৰ্তি সব্দ, সৰু মৰমিয়াল বস্তুৰ এটিক বুজাই জেনে লৰাটি, বস্তুটি, affixed to nouns, and denoting diminutiveness or affection.

টিঁয়া, *s.* সৰু, এবিধ ভাঁটো চৰাই, small, a species of parrot.

টিক, *s.* মুৰৰ মাজ, গচ আদিৰ আগ, টিকা, the crown, the tip.

টিকচালি, *a.* টটাটিঙ্গা, দুষ্ট, mischievous.

টিক্‌টিকাই, *v* জেঠিএ বা সৰু মাৰি আদিৰে কৰা সব্দ, to make a ticking sound as a lizzard.

টিক্‌টিকিয়া, *ad.* অতি খঙ্গাল বা ৰঙ্গা, very, exceedingly; applied to anger or redness.

টিকনি, *s.* মাজ মুৰৰ চুলি, a tuft of hair left on the shaven crown.

টিকা, *s.* সাস্ত্রৰ টিপনি, নিচইকৈ ভাবি আচোঁ, প্রমান পোআ, ওখ মাটি, কোসৰ তল ভাগ, a commentary; certainty; definite knowledge; elevated land; the hip.

টিকাসঁকাকৈ, *ad.* বুজি বাজি, ঠিক ৰূপে, understandingly, intelligently.

টিকি, *v.* মনেৰে বুজি, টিকা কৰি, উকি, to investigate, to ascertain; *s.* a call, a scream; with মাৰি, to call.

টিকিৰা, *a.* কঁটিয়া, চুঁটি, ধঁপাত খোআ এঙ্গাৰৰ ঘিলা, কানি পানৰ সৰু ভাগ, short; *s.* a ball of powdered charcoal or a preparation of opium and the *pan* leaf, used in smoking.

টিঙ্গ, *s.* নাৱৰ আগ গৰি, পর্বতৰ ওপৰ ভাগ বা সিঙ্গ, the ends of a boat; the peak or summit of a mountain.

টিঙ্গটিঙ্গ, *s.* ধাতু আদিৰ টিঙ্গ টিঙ্গ সব্দ, a tinkling sound.

টিঙ্গটিঙ্গাই, টিনটিনাই, *v.* টিঙ্গটিঙ্গ সব্দ কৰি, মুৰ কামুৰি বা বিসাই, to tinkle; to feel a throbbing pain.

টিঙ্গটিঙ্গিয়া, *a.* বেগতে খঙ্গ উঠা, of a quick temper, spirited.

টিঙ্গনা, *s.* ওখ মাটি, elevated land.

টিঙ্গনাসালি, *s.* সৌচৰ স্থান, অসুচি ঠাই, a privy or other unclean place.

টিঙ্গালি, *a.* ওপৰাওপৰিকৈ জাঁপি থোআ, ওখ, piled, heaped up, high.

টিঙ্গিৰি, *s.* পানি আদি কর্হিওআ, কেঁতৰ সিকিয়া, জুই তোলা তিখা, an instrument for carrying water jars suspended from the shoulder, a steel for striking fire.

টিঙ্গিৰি তুলা, *s.* জুই তোলা বৰ সুকান বস্ত্ৰ, চোআ গচৰ তুলা, tinder; (fig.) a passionate person.

টিপ, *s.* চকুৰ প্রচাৰ, চকুৰ ইঙ্গিতেৰে কোআ, a hint, a wink.

টিপচি, *s.* এবিধ খুদ্র চৰাই, a species of small bird.

টিপনি, *s.* সাস্ত্রৰ টিকা, টিপা, a note of explanation; a pinch, a squeeze.

টিপ মৰা, *s.* নিদ্ৰা জোআ, অলপ টোপনি অহা, চকু জঁপোআ, the act of closing the eyes as in sleep or of winking significantly.

টিপা, *s.* সৰু টেকেলি, হাতৰ চেপা, a small earthern vessel, a squeeze &c.

টিপাই থকা, *s.* দিম বা কৰিম বুলি পলমকৈ থকা, তুতুআই থকা, the putting off with mere promises.

টিপি, *v.* আঙ্গুলি পুতি, টিপা মাৰি, to press with the toes or fingers, to squeeze, to pinch.

টিপিঙ্গ টেপাঙ্গ, *ad.* অলপ অচৰপ, at small cost, lightly.

টিপিটাপি, *v.* হাতেৰে হেঁচি পুটকি, to press or squeeze together.

টিমক, *a.* বুধিয়ক, টেঙ্গৰ, কথা জনা, quick of understanding, intelligent.

টিল্‌টিলনি, *s.* ৰৰখুন এটোপা এটোপাকৈ পৰা, falling in scattering drops.

টিলটিলাই, *v.* টোপাটোপে ৰৰখুন পৰি, to fall in scattering drops.

টিলা, *s.* মহ পোআলি বন্ধা খুঁটি, সৰু, টিলিকা, a post to which buffalo calves are bound; *a.* very small, dwarfed.

টিলাটিপা, *a.* সৰু সুৰা, টিলৌ টপৌ, small, (used collectively.)

টিলিকা, *a.* চুঁটি চাপৰ, বাহিৰ নোআৰা, সৰু, short, small, dwarfed.

টিলিকি, *s.* আঙ্গুলিৰ বাদ্য, the snapping of the fingers; with মাৰি, to snap the fingers.

টিলিঙ্গ, *s.* সৰু তাল বা টিলিঙ্গাৰ সদ্ধ, a tinkling sound.

টিলিঙ্গা, *s.* সৰু ঘণ্টা, a small bell.

টিলিটিপা, টিলৌটিপৌ, *a.* নিচেই সৰু, very small.

টুঁটলি, *s.* থোঁতোৰাৰ তল ভাগ, টেঁটোলা, the pendant skin of the neck.

টুকবিয়া, *s.* লতা এবিধ, টোকাৰি বোআ মানুহ, a species of vine; a performer on the native guitar.

টুকি, *v.* পানি নথকাকৈ মচি, এপাত এপাতকৈ চিঙ্গি, to wipe dry, to pick off leaf by leaf.

টুকুৰটুকুৰ, *ad.* লাহে লাহে জোআ বা কট, slowly, gently; (applied to going or cutting.)

টুকুৰা, *s.* খুঁতুৰা, ডোখৰ, a piece.

টুকাটুকুৰ, *ad.* খুঁতুৰাখুঁতুৰ, ডোখৰ ডোখৰ, in several small pieces.

টুট, *s.* টুটনি, কম, ডাকৰ, ন্যূন, deficiency.

টুটকিয়া, *s.* লগনিয়াৰ, কপাটিয়া, কথা লগাই ফুৰা, a whisperer, a back-biter, a slanderer, a mischief maker.

টুনটুনিয়া, *a.* পুৰ হোআ ওখ হোআ, full, puffed out, applied to the belly.

টুনি, *s.* এবিধ সৰু চৰাই, a species of small bird.

টুপ, *s.* আগ ঘৰ, জাপি আদিৰ মুৰ, নৈৰ চুকিয়া বলুকা, a high projecting point; a high sand bank in the bend of rivers.

টুপটুপিয়া, *a.* ৰসাল মুখ, ৰস থকা, moist; applied to the mouth.

টুপাল, *s.* সৰু টোপোলা, a very small bundle.

টুপাই, *v.* টুপ খুআই, টুপ লগাই, to tip, to sharpen to a point.

টুপাই বুৰ মৰা, *s.* সমুলি মিচা মতা, the utterance of downright falsehood.

টুপি, *s.* মুৰত পিন্ধা বস্ত্ৰ, এটোপা, a cap, a hat; a drop of liquid.

টুপিওআ, *s.* টোপাটোপে পৰা, মাছে ৰৰখিত খোঁটা, the falling in drops; dripping; the nibbling of fish at bait.

টুপিটুপি, *ad.* এটোপা এটোপা, in drops.

টুপিয়াই, *v.* টোপাটোপে পৰি, মাছে ৰৰখিত খুঁটি, to drip, to nibble &c.

টুমনি, *s.* নদিএ পেলোআ চাপৰি, a high sand bank.

টুমনিটামনি, *a.* চুটিচাপৰ, দেখিবলৈ ভাল, ফুটুমুটিয়া, well proportioned.

টুলটুলিয়া, *a.* পেট পুৰ হোআ, পুৰ, ৰৰকৈ পকা, full, fully ripe.

টুলুঙ্গভুলুঙ্গ, *a.* নাৱে কতিয়াকতি হোআ, টলঙ্গ ভলঙ্গ, swaying to and fro; rocking, (as a boat.)

টেইটুকি, *ad.* কথমপি, মুৰে মুৰে, barely, just sufficient.

টেঁটনি, *s.* মহৰ মাত, টেঁটোআ, the bellowing of buffaloes.

টেঁটু, *s.* ডিঙ্গি, নেলু, the throat.

টেঁটুআ, *s.* ডিঙ্গিত চেপাখাই ধৰা, tight about the neck, choking, strangling.

টেঁটোআ, *s.* মহে টেঁটনি মৰা, দিবলৈ বা কৰিবলৈ টান পোআ, the bellowing of buffaloes; reluctance in doing or giving.

টেঁৱা, *s.* নিচেই কেচুআই কন্দা সদ্দ, the cry of a new born child.

টেক, *s.* নৈৰ মোচৰৰ মুখ, the middle of a bend in a river.

টেক্‌টেকনি, *s.* মাইকি হাঁহৰ মাত, খঙ্গেৰে যনে কৈ থকা কথা, the quacking of ducks; continual angry disputation.

টেকেলা, *s.* দূত, a messenger.

টেকেলাবৰা, *s.* টেকেলাৰ বিষয়া, an officer over twenty *tekelas*.

টেকেলি, *s.* মাটিৰ ডিঙ্গি থকা সৰু পাত্ৰ, a small earthern water jar.

টেঙ্গটেঙ্গাই, *v.* জেঙ্গজেঙ্গাই থাকি, to scold, to speak crossly.

টেঙ্গৰ, টেঙ্গৰালি, } *a.* বুধিয়ক, চতুৰ, ফন্দিয়ক, wild, shy, cunning.

টেঙ্গা, *a.* অম্ল ৰস বিসেস, sour, acid, cutting; *s.* acid fruit.

টেঙ্গাপানি, *s.* পিত পানি, কুঁহিয়াৰ আদি ৰসৰ কৰা এবিধ টেঙ্গাপানি, চিৰ্কা, acidity of the stomach; vinegar.

টেঙ্গামুৰিয়া, *a.* লঘোনত দুখ পোআ, তিতামুৰিয়া, famished, disgusted.
টেঙ্গা লগা, *a.* বেজাৰ লগা, আমনি লগা, soured, displeased, disgusted.
টেঙ্গুচিয়াই, *v.* খোৰাই খোৰাই, দুপিয়াই খোজ কাৰ্হি, to limp, to.
টেঙ্গেচি, *s.* চাঙ্গেৰি টেঙ্গা, টেঙ্গা লতা এবিধ, a kind of acid vine.
টেঙ্গোআ, *s.* টেঙ্গা হোআ, বিৰক্তি লগা, বেয়া পোআ, the act of souring, offending or displeasing; setting the teeth on edge.
টেটকুটি, *s.* ফুৰুৰি কথা, ধেমালি কথা, কুটি কথা, fun, wit, humor.
টেটকুটিয়া, *a.* কুটি কথা বা ফুৰ্তিৰ কথা কওঁতা, exciting mirth, *s.* a humorist.
টেটেৰা, টেটেৰিয়া, *a.* সুকাই জোআ, খিনোআ, dried up, thin, emaciated.
টেটোনটামন, *a.* চল কৰোঁতা, টেঙ্গৰ, চিৰ্কালি, ধূর্ত, টেৰৰ, knavish, false, unfaithful, untrustworthy, deceitful.
টেন্‌টেনাই, *v.* ঠেন্‌ঠেনাই, ভগা চক্ক আদিৰ সদ্দ উঠি, to sound inharmoniously or as a cracked instrument.
টেন্‌টেনিয়া, *a.* ঠেন্‌ঠেনিয়া, having the above sound.
টেপটেপাই, *v.* বহুতকৈ কথা কৈ, to talk much and incoherently.
টেপটেপিয়া, *a.* পানিৰে ৰৱকৈ তিতা, filled to overflowing, saturated.
টেপৰ, *s.* এবিধ টেঙ্গা বা গছ, a species of acid fruit and the tree.
টেপা, *a.* জোল বস্তুৰে লদা বস্তা, পোটোকা পৰা, চেপা, মুখত দিয়া গৰাহ, indented, hollowing, squeezed, pressed; *s.* a mouthful.
টেপাইচেলাই, টেপাই মৰা, *s.* আড়ুআ ভৰা, কিৰ্তমালি, চল কৰা, the doing anything imperfectly; *a.* counterfeit, imperfect.
টেপা কৰা, *a.* বাঁটি লাক বস্তা, খুন্দি জোল কৰা, powdered, pulverized, beaten to a soft consistency.
টেপাখাই, *v.* ভয়ত কোঁচ খাই, চেপা খাই, to crouch or shrink with fear, to recoil in terror.
টেপা খোআ, *s.* চেপা খোআ, ভয়ত কোঁচ খোআ, a crouching &c.
টেপাটেপ, *a.* হোকাৰ নিচিনা দ্রুত হোআ, moist, of soft consistency.
টেপাটেপে, *ad.* গৰাহে গৰাহে, সোপা সোপে, mouthful by mouthful.
টেপা মাৰি, *v.* চেপি, টেপা কৰি, to sieze, to grasp, to pinch.
টেপু, *s.* কচুৰ সৰু আল্, কচুগুটি, মূলৰিঙ্গ, the small sprouts that grow from the parent *kosu* plant; *a.* small, diminutive.
টেমা, *s.* সাঁফৰ থকা সৰু পাত্র, a small round box.
টেমি, *s.* চুন থোআ সৰু টেমা, a small box for holding lime eaten with the *pan* leaf.
টেমুনা, *s.* চকুৰ তলৰ টিকা, উখহা, মেটুৰ, the cheek bone, a swelling.

টেমুনাটেমুন, *ad.* ঠাঁয়ে ঠাঁয়ে উখহা, মেটুৱামেটুৱ, covered with swellings.

টেৱা, *a.* বেঁকা, কঁতিয়া, ভাঁজ লোআ, askew, slanting, oblique.

টেৱাবেঁকা, *a.* কতিয়াকতি, হেকেনাহেকেন্, ভেঙ্গুৰিয়া, circuitous, winding, crooked, distorted.

টেল্‌টেল কৰে, *ad.* ঘনে ঘনে, বেলিএ বেলিএ, গোট গোটকৈ, often, frequently, in rapid succession.

টেল্‌টেলিয়া, *a.* পেট বা চকু ওপৱত থকা, উঠঙ্গা, puffed or bulged out, applied to the belly or eyes.

টেলেকা, *a.* ওপৱ চকুআ, having prominent eyes.

টেলেঙ্গনি খোআ, *s.* উফৰি বাগৰি জোআ, টেলামুৰি খোআ, falling and rolling over and over.

টেলেৱা, *a.* জোক পোক আদিএ খাই সকত হোআ, swelled out, distended, full, (applied to leeches &c.)

টেৱাটোকা, *ad.* মুৰে মৰে, কথমপি, জেনতেনকৈ, somehow, scarcely.

টো, *affix.* পৱৱর্তি সদ্দ, কথাৰ সেষত থাকিলে বিসেসকৈ এটাক বুজাই, জেনে মানুহটে, বস্তুটো, nearly equivalent to the article *the* in English; it is also placed after the genative to distinguish one individual from another, as ৱৱটো, the largest.

টোঁআই, *v.* মাৰিবলৈ দাঙ্গি বা পোনাই, to take aim, to raise the hand or a weapon in a threatening manner.

টোওআ, *s.* মাৰিবলৈ দঙ্গা বা পোনোআ, the act of pointing or raising the hand as in shooting or striking.

টোটোলা, *s.* চৱাই মাচ আদিৰ আহাৰ মোনা, the crop or first stomach of birds or fish.

টোক্‌টোকাই, *v.* সদ্দ কৰি মৰিয়াই, to rap, to knock.

টোকনি, *s.* সৰু পুখুৰি, এবিধ জন্তু, দুখুনি তিৰি, a small tank; a small animal resembling the ground rat.

টোকৰ, *s.* তেজ উলিওআ অস্ত্ৰ, এক আঙ্গুলিৰে মৰা, an instrument for blood-letting; a snap or tap with the finger.

টোকা, *s.* পানি আদি টুকি পেলোআ, the act of wiping dry or entirely removing a blot or any liquid.

টোকাৰি, *s.* এবিধ বাজনা, a native instrument of music played with the fingers like a guitar.

টোকোন, *s.* লাখুটি, টাঙ্গোন, a club, a cudgel.

টোকোনা, *a.* একো নথকা, দুখিয়া, নিন্দাৰ বচন, poverty-stricken, worthless.

টোকোৱা, *s.* এবিধ সৰু চৱাই, a species of small bird.

টোকোৱা পজা, *s.* সৰু ঘৰ, পজা ঘৰ, a small native hut.

টোটা, *s.* তুলাপাতেৰে বন্ধা বন্দুকৰ খাৰ আদি, টোনা, a cartridge.

টোটোৱা, *a.* সুকাই পোটোকা পৰা, গুটি আদি সুকাই সেৱেলা পৰা, shriveled up; wilted.

টোন, *s.* কাঁৰ থোআ চুঙ্গা, a quiver or sheath for arrows.

টোনা, *s.* মাছ ভৰাই লোআ পাত্ৰ, a small long necked fish basket.

টোপ, *s.* ৰৰখিত দিয়া বা, চৰায়ে খুউআ আহাৰ, a bait for catching fish, the food of an unfledged bird.

টোপনি, *s.* নিদ্ৰা, ঘুমটি, sleep, drowsiness.

টোপনি অৱা, *a.* মাজতে আধি থোআ, suspended, hung up; *s.* suspension.

টোপনি বঞ্চা, *s.* সাৰে থকা, জাগি থকা, sleeplessness, wakefulness.

টোপনি বোআ, *s.* পাম পাম বুলি আসা কৰা, the waiting in hope.

টোপনিয়াই, *v.* কলমটিয়াই, টোপনিএ ধৰ, to sleep, to nod, to drowse.

টোপ লোআ, *s.* আহাৰ কৰা, আসা পালি থকা, taken, as a fish seizes a hook and bait; *s.* a confident expectation.

টোপা, *s.* পানি বা জোলৰ অতি তাকৰ ভাগ, বিন্দু, a drop; a very small quantity.

টোপাই, *v.* ৰৰখি পেলাই, পাম পাম বুলি আসাৰে থাকি, to let down a baited hook; to wait in confident expectation.

টোপা গাঁঠি, *s.* এটা এটাকৈ দিয়া গাঁঠি, a particular method of knotting or tying at long intervals.

টোপাটোপে, *ad.* এটোপা এটোপকৈ, in drops or continuous drops.

টোপাল, *s.* হিম বা ৰৰখুনত গচৰ পাহৰ টোপাটোপে সৰা পানি, the droppings of rain or dew from trees.

টোপোআ, *s.* ৰৰখি টুপিউআ, পাম বুলি আসা কৰা, baiting; hope &c.

টোপোৱা, *s.* খহুৰ দৰে উখহি পৰা, টোৱোৱা, সুতাৰ গাঁঠি, a blotch, a swelling, a protuberance, a knot &c. in a thread.

টোপোলা, *s.* পাত বা কাপৰেৰে মুঠকৈ বন্ধা, a bundle, package, parcel.

টোপোলাবন্ধা, *s.* গোটাই মুঠকৈ বন্ধা, আগ কৰা, the act of binding in bundles, also of setting apart for a religious offering.

টোৱটোৱ, *s.* বেঙ, বা ধুঁআ খোআৰ সদ্দ, a croaking or rumbling sound.

টোৱটোৱাই, *v* বেঙ বা ধোঁআ খোআৰ সদ্দ উঠি, to croak, to rumble.

টোল, *s.* বাৰিৰ চৌ সিমা, বাৰি ঘৰ, বাহৰ, a homestead, a house with the grounds attached.

টোলোঠা, *s.* তাঁতসালৰ সুতা বা কাপৰ মেৰোআ কাঠ, the two parts of a native loom on which the warp and woven cloth are wound.

টোহটোহাই, *v.* ভোৱভোৱাই, মনে মনে খঙ্গ কৰি, to mutter, to grumble.

টৌ, *s.* অন্ন আদি সিজোআ পিতলৰ পাত্ৰ, a brass cooking dish.

টৌটৌকৰে, *ad.* ৰৱ সঙ্কেৰে, ৰৱকৈ, loudly, vociferously.

ঠ

ঠ, ঠকাৰ, the aspirate of the preceding letter, and is sounded like *th* in *hot-house.*

ঠকঠক কৰে, *ad.* ৰৱকৈ, অতিকৈ কঁপা, very, tremblingly, unsteadily, in an agitated manner.

ঠকঠকাই, *v.* ৰৱকৈ কৈ ৰা কঁপি, to flow rapidly, to quiver, to shake.

ঠকৰাই, *v.* ঠকৰ কৰে লগা, to strike against.

ঠকুৰা, *s.* পাগ ৰা পাগুৰি বন্ধা কাঠৰ পাত্ৰ, a wooden block, used in shaping the *paguri* or native turban.

ঠগ, *s.* আকৃতি, চল, shape, form, cheating, swindling.

ঠগা, *s.* পুথি থোআ কাঠৰ পাত্ৰ, a small wooden stand.

ঠগি, *v.* চলি, চল কৰি, কাঠৰ সৰাই, to cheat, to deceive; *s.* a round wooden vessel or tray.

ঠগিত, *a.* গহত, সুঅনি, দেখিবলৈ ভাল, comely, beautiful, well proportioned.

ঠটা, *a.* কেৱল সুদা, একো নাইকিয়া, empty, bare, void.

ঠন্‌ঠন্‌কৰে, *ad.* চনকা বস্তু ভগাঁৰ দৰে অকস্মিতে ভাগি চিগি জোআ, suddenly snapped or broken asunder.

ঠন্‌ঠনিয়া, *a.* চনকা, বেগতে ভগা, easily broken, frail, brittle.

ঠন্ ধৰা, *a.* লেৰেলা গুচা, জিপ ধৰা, revived to freshness, as a plant.

ঠৰ, *a.* লৰচৰ নকৰা, পোন হৈ থকা, motionless, rigid, stiff; *s.* rigidity, stiffness.

ঠৰঙ্গা, *a.* ঠৰ হোআ, ভিৰাৰ নোঅৰা, লন্দন নোহোআ, stiff, rigid.

ঠৰমৰ, *a.* অচেতন, বিগ্যান, বিমূৰ্চ্ছিত, insensible, stunned, writhing, distorted; *s.* distortion of the body from pain.

ঠৰিয়া, *a.* ঠাৰি থকা, এটিয়া, having a stem; one, single.

ঠৰুআ, *s.* কলপাত আদিৰ মাজৰ ঠাৰি, the middle rib of a leaf.

ঠল্‌ঠলাই, *v.* ঠলঠল সঙ্কেৰে সিল ৰৰখুন আদি পৰা, to fall thickly with a rattling sound as of rain or hail.

ঠলৰ, *s.* গুটি আদি অকস্মাতে পৰাৰ সব্দ, the sound of sudden dropping.

ঠলৰা, *a.* খুদ্ৰ বস্তুৰ ডাঙ্গৰ, large, grown; applied to maggots &c.

ঠলামুৰি, *s.* মুৰত হাতেৰে চাপৰ মৰা, চপৰাৰ ওপৰে ওপৰে কোৰা, a slap on the head; the breaking of clods or lumps of earth.

ঠহ, ঠহ ধৰা, *s.* বিদ্ধা আদিত সৰকিবলৈ টান ধৰা, পাচিলে জাৰ নোখোজা বা গপ ধৰা, tightness, narrowness, reluctance, obstinacy.

ঠহৰ, *s.* অকস্মাত ফুটা বা হাঁচি আদিৰ সদ্দ a sound of sudden explosion.

ঠহৰকৈ, ঠহৰাই, *ad.* হাঁচি আদিৰ সদ্দ, বেগাই, অকস্মাতে, suddenly, at once.

ঠাই, *s.* থান, ভুমি, চল, a place, a situation, means or chance.

ঠাইঠাই, *ad.* বেলেগ বেলেগ, গোট গোট, scattered, dispersed.

ঠাইতে, *ad.* ওচৰতে, চমুতে, near, close at hand, proximate.

ঠাঁচকৈ, *ad.* অকস্মাতে, বেগতে, গিৰিসাই, suddenly, instantly, generally applied to breaking, falling or striking.

ঠাকুঠিক, *a.* নিয়মত, লবচব নোহোআ, কামৰ আঁৰ নথকা, exact, prompt, nice, accurate, conformed to rule, methodical.

ঠাকুৰ, *s.* দলৰ পূজাৰি, দেৱতা ব্ৰাহ্মনক মান্যকৈ মতা, the officiating priest of a temple; a term of respectful address, like *sir*.

ঠাকুৰানি, *s.* গোঁসানি, a goddess.

ঠাকুৰিয়া, *s.* গোঁসানি পূজা আদি নমনা ধৰ্ম্মাচাৰি, a sect of *hindoos* who, rejecting idols, worship the one God.

ঠাচ, *s.* গঢ় ঠগ, shape, form.

ঠাট, *s.* আড়ম্বৰ, ঐশ্বৰ্য্য, প্ৰভাও, pomp, show, parade.

ঠাটকটক, *s.* সেনা বা যুদ্ধৰ সামগ্ৰি আদি, the paraphernalia of war &c.

ঠাটমৰা, *a.* গঞ্জ মৰা, নিসন্ধি হোআ, compacted, pressed closely together.

ঠাৰ, *s.* চিয়াৰ, ইঙ্গিত, অকলসৰিয়া, a sign, a signal, a nod, a wink.

ঠাৰি, *s.* পাত গুটি আদ ধৰি থকা ভাগ, বিন্ধ, ঠেক, a stalk or stem; the petiole or leaf stem.

ঠাক, *a.* ঠিক, নিচই, certain, true, ascertained.

ঠাল, ঠাল্লি, *s.* গচৰ সাখা, ডাল, a branch, a twig.

ঠাৱৰ, *a.* নিচই, থিৰ, settled, established, fixed; with কৰি, to ascertain, to determine, to resolve upon.

ঠাৱৰি, *v.* থিৰ হৈ, নিচই কৰি, to settle upon, to ascertain, to fix.

ঠাৱৰকৈ, *ad.* স্বৰূপকৈ, নিচইকৈ, certainly, in a settled manner.

ঠাৱঠিক, ঠাৱেঠিকে, *ad.* অতি স্বৰূপ, নিচয়ে, settled as true; fully resolved upon, certainly.

ঠাহ খোআ, *a.* নিসন্ধি হোআ, হেঁচা চেপা, ঠাট মৰা, pressed closely together, stuffed, pressed down.

ঠাহ মৰা, *s.* ঠাহ মাৰি ধৰা, বুকুত খোচ মাৰি ধৰা, sharp cutting pain.

ঠাহি, *v.* ভেঁচি চেপি, নিসন্ধিকৈ, to stuff, to press together, to ram down, as a cartridge.

ঠিক, *a.* স্বৰূপ, নিচই, নিয়মিত, certain, true, exact.

ঠিক্‌কৈ, *ad.* স্বৰূপকৈ, নিয়মিত ভাৱে, certainly, positively, exactly.

ঠিকঠাক, *a.* স্বৰূপ, লৱচৱ নোহোআ, exact, correct, accurate, in place.

ঠিকনা, *s.* নিচই ঠিক, প্ৰমান পোআ, certainty, certitude.

ঠিকা, *s.* বেচ ঠিক কৰি কোনো কাম লোআ, working or paying at a definite rate.

ঠিকা কৰি, *v.* কাম বা তাৰ বেচৰ নিচই কৰি, to make a contract.

ঠিকা কাম, *s.* বেচৰ আৰু জিমান কাম কৰিব তাৰ নিৰ্বন্ধ কৰা কাম, job work.

ঠিলা, } *s.* বিন্ধা মষা সাল, সোপা, a stopple.
ঠিহা, }

ঠিহঠিহাই, *v.* পেটৰ বেদনা কৰি, খুঁচি বিন্ধি, to feel a sharp cutting pain in the bowels.

ঠিহনি, *s.* নিসন্ধি, ঠাহ খোআ, গঞ্জ খোআ, the act of crowding, pressing or beating to compactness.

ঠিহাই, *v.* নিসন্ধ কৰি, বৰকৈ পেট পুৰাই, to press down; to eat to excess, to cram.

ঠিঠিৰা, *a.* খিটিৰা, কঁটিয়া, short, dwarfed, stinted.

ঠুঁটি, *s.* নিচেই, দাঁতি, আগ বা মুৰ, the end or edge of anything.

ঠুঁটিয়াই, *v.* অলপ গাজ মেলি, to sprout, to grown.

ঠুক্‌ঠুক্‌কৰে, *ad.* জাৰত বৰকৈ কঁপা, shivering, shaking, as from cold.

ঠকমৰা, *s.* অকস্মাত দেখাদি জোআ, a brief interview, a casual meeting.

ঠুকিঠুকি, *ad.* সৰু সৰুকৈ কটা বা ফলা, small, in fine pieces.

ঠুঙুৰি, *s.* এবিধ নেপলিয়া অস্ত্ৰ, a Nepaulese knife.

ঠুহা, *s.* মাচ ধৰা এবিধ জন্ত্ৰ, ঠেক, a fish trap; *a.* narrow, contracted.

ঠেটু, *s.* হাত ভৰিৰ জোৰা বা গাঁঠি, নিচেই মুৰ, the joints of the hands or feet, the end.

ঠেঁটুআ, } *a.* জাৰত কোচাই নিয়া, benumbed, stiff from cold.
ঠেঁটুৱা, }

ঠেটুভগা, *s.* হাত ভৰিৰ জোৰাতে ভগা, a dislocation of the joints.

ঠেক, *a.* সঙ্কিৰ্ন, চেপ, সৰু, কষ্ট বা টানত পৰা, narrow, contracted, difficult; *s.* a difficulty, a strait, intricacy.

ঠেক পোআ, *a.* দুখ কষ্ট পোআ, টানত পৰ, troubled, involved in difficulty, straitened, perplexed.

ঠেকা, *s.* ঢোকা, ইটৰ সিটৰ খুন্দা লগা, a prop; the striking of two things together, a stake, a stanchion.

ঠেকাই, *v.* ওচৰ চপাই, চেপ কৰি, to draw near, to contract, to narrow.

ঠেকি, *v.* ঠেক কৰি, হেঁচি, চেপি, to contract, to press together.

ঠেঙ, *s.* ভৰি, পদ, চৰন, কৰনি আদিৰ খুঁৰা, the leg; a support.

ঠেঙ নামনি, *s.* লোআত ঠেঙ মেলা ফাল, ভৰি পথান, the foot of a bed.

ঠেঙা, *s.* ঠেঙত পিন্ধা বস্ত্ৰ, পাইজেমা, pantaloons, drawers.

ঠেঙাল, *s.* এক জাত কচাৰি, a class of Cacharis.

ঠেঙুল, ঠেঙুলি, *s.* আদা আদিৰ ফেনা, সৰু সৰু ডাল, a small sprout or shoot.

ঠেনমেঠেন, *s.* এটুকেন মেটুকেন, অনিচা ভাও, হেলা, indifference, carelessness, sluggishness, unconcernedness, indecision, irresolution.

ঠেনমেঠেনকৈ, *ad.* হেলাকৈ, carelessly, unconcernedly, sluggishly.

ঠেক, *s.* ধৰাৰ উপাই, চল, ঠাৰি, আসুই, a chance, a way, a means or opportunity; a stem, a refuge, an abode.

ঠেৰেঙা, *a.* ঠৰঙা হোআ, লদন নোহোআ, stiff, rigid, numb, not pliable.

ঠেলুঠেলুকৰে, *ad.* মহিয়া গুটিএৰে, abounding in seeds, seedy.

ঠেলা, ঠেলামৰা, *s.* ঠেলি নিয়া, হেঁচা, a push, a shove; a setting aside; *a.* shoved, pushed, set aside.

ঠেলাঠেলি, *a.* হেঁচাহেঁচি, হিঁহনি, mutually pushing, swaying back and forth, as of a crowd of people.

ঠেলি, *v.* হেঁচুকি, হেঁচি নি, to push, to shove, to thrust aside.

ঠেলিয়াঠেলি কৰা, *s.* ইএ সিএ দাই পেলোআপেলি, হাঙ্গি বাগি, a mutual recrimination, competition, emulation.

ঠেহ, *s.* বোঁহ, পেঁচ, অভিমান, sullenness, moroseness, the sullen resentment of an affront, pouting.

ঠেহধৰা, ঠেহপতা, *s.* বোঁহ পতা, পেঁচ, বা গপ কৰা, sulkiness, stubbornness, sullenness, thrusting out the lips sullenly.

ঠেহাল, *a.* ঠেহ ধৰা, ওফোন্দ বা বোঁহ পতা, গঁফাল, sullen, morose, sulky.

ঠেহেৰকৈ, *ad.* অকস্মাত বেগতে সদ কৰি, suddenly, abruptly.

ঠেহেৰা মৰা, *s.* কটু বাক্য, গেজেৰা মৰা, sharp, cutting, incisive language.

ঠোঁট, *s.* চৰাইৰ মুখৰ আগ ডোখৰ, চঞ্চু, the bill or beak of a bird.

ঠোঁট আচৰা, *a.* ঠোঁটেৰে আচাৰ মৰা, অনিচা দেখুআ, খাই অসলাগ কৰা, ungrateful, unthankful.

ঠোঁটা, *a.* ঠোঁটত নিয়া, নৈৰ কিলাকুঁটিয়া গৰা, having a defect in the speech; *s.* a projecting point in the bank of a river.

ঠোঁটামোজা, *s.* খুঁটিয়াখুঁটি বা অলপ দ-দ, contention, disputation.

ঠোঙ্গোনা, *s.* হাতেৰে অলপকৈ মৰা, মুঠিৰে গালত মৰা, the giving a blow on the cheek with the fist.

ঠোলা, *s.* কোঁচ খাই খাল পৰা, a hollow, an indentation.

ঠোলা পৰা, *a.* খাল পৰা, hollow, shrunk or shrivelled.

ঠোহঠোহাই, *v.* বেজাৰেৰে মনে মনে কৈ কৈ, to mutter, to grumble.

ঠৌঠৌআ, *a.* ভাত আদি টান হোআ, জৰজৰিয়া, detached, separate; (applied to dryly cooked rice.)

ড

ড, ডকাৰ, this letter corresponds with the English *d* in *day*; pronounced by bringing the tip of the tongue for back against the palate.

ডঁৰ, *s.* দণ্ড, সাস্তি, a fine, a punishment.

ডঁৰক লোআ, *s.* একে ঠৰে মাচ আদিএ ৰৈ থকা, the rising and remaining stationary as fish on the surface of water.

ডঁৰকাল, *a.* পোন, বেঁকা নোহোআ, straight, direct, undeviating.

ডঁৰিক, *s.* বনৰিয়া চৰাই এবিধ, a species of the pheasant.

ডঁৰিকনা, *s.* সৰু মাচ এবিধ, a species of small fish.

ডঁৰিকা, *s.* এক নদিৰ নাম, দিঘল লাউ উৰহি আদি, a river in upper Assam, a species of long gourd and bean.

ডঁৰিয়লি, *a.* পোন, বেঁকা নোহোআ, অধিন, without a bend (as a straight section of a river;) subject to.

ডঁহচিয়া, *a.* ডকৰা, পকিবলৈ ধৰন ধৰা, ডাঁহেকিয়া, beginning to ripen, approaching maturity.

ডঁহাচকুআ, *a.* হালধিয়া বা বগা চকুআ, ডাঁহৰ চকুৰ নিচিনা চকু থকা, having light or grey eyes.

ডকডকিয়া, *a.* কেৰুল ছিয়া, তেজৰ ধৰন, fresh, living, red, as the gills of newly caught fish.

ডকৰা, ডকৰিয়া, *a.* দপা, আধাপকা বা সুকুটআ, half ripe or half dry, approaching maturity.

ডকা, *s.* নৈৰ চটত পানি ফুটনি, কাৰ্হি লোআ, মতা, the noise of a rapid current over and uneven surface, robbing, pillaging.

ডকাই, *v.* সকলোকে চপাই, খেদি আনি, মাতি, to drive or collect together in a drove.

ডকাইত, *s.* ডকা দিওঁতা, a robber, a highwayman.

ডখৰ ডখৰকৈ, *ad.* ডোখৰ ডোখৰকৈ, in several pieces or parts.

ডখৰিয়া, *a.* ডুখৰিয়া, গোটা মৰা, lumpy, hard.

ডগডগি, *s.* জল পাত্ৰ এবিধ, লোটা, a kind of drinking vessel.

ডগমগ্, *s.* জলমল্, ৰব কান্তি, a glow or sparkle as of liquor.

ডগমগাই, *v.* জলমলাই, ৰব কান্তি উঠি, to sparkle as liquor poured out

ডগমগিয়া, *a.* কান্তিমন্ত, sparkling.

ডগৰ, *s.* বাদ্য এবিধ, দ্রিচ, অতি ডাঠ, a sort of drum; *a.* firm, strong.

ডঙুআ, *s.* অকল সৰিয়া, লগ নাইকিয়া, a bachelor; *a.* single, alone.

ডঠ, *s.* লোৰ কাঁইটেৰে ডাঁৰ, a goad, a prick, a spur.

ডচাই, *v.* দ্রিচ কপে নিচইকৈ কই, to caution.

ডফলা, *s.* পৰ্ব্বতিয়া জাতি মানুহ এবিধ, Duffola, a mountain tribe in the north of Assam.

ডৰকমৰা, *a.* একে ভাৱেৰে থকা, remaining stationary or silent.

ডৰিউআ, *s.* তামোল আদিৰ থোক মেলা, হুকিউআ, ডাৰি দিয়া, the putting forth of new leaves, applied especially to palms; rebuking, reproving.

ডৱুআ, *a.* ডাৰ লগোআ, having a handle that serves also for case; as a pocket knife &c.

ডম্বক, *s.* বাদ্য এবিধ, সিৰৰ বাদ্য, a small drum, shaped like an hour-glass; *Hoda Hiwo's* insignia.

ডৰ, *s.* ভই, সঙ্কা, ত্ৰাস, fear, alarm, panic, terror, fright.

ডৰপদুৰা, *a.* ভয়াতুৰ, সাহ নোহোআ, fearful, timid; *s.* a coward.

ডৱা, *s.* আলি দি ভাগ ভাগ কৰা মাটি, land with a well defined boundary.

ডৱাই, *v.* ভই কৰি, to fear, to be alarmed.

ডৱাডৱকৰা, *a.* অনেক ডৱা কৰা, কোহোআত সেৱাসেৰ দি মাঁড় বন্ধা, ridged, as from flogging or as a rice field divided by ridges.

ডৱুআ, *s.* ভই খুউআ, the causing of fear or alarm.

ডল্‌ডল্ কৰে, *ad.* নিজম দি লৰচৰ নোহোআকৈ চেঁচাই নকন্দাকৈ পৰি থকা, quietly, without crying, applied to an infant.

ডল্‌ডলিয়া, *s.* জুই থকা আঙ্গঠাৰ কান্তি, the glow of burning coals.

ডলা, *s.* বাঁহৰ বহল পাত্ৰ, মাহ আদি দঁহি ফলা, ডাল কটা, a bamboo tray or fruit-basket, the act of grinding in a hand mill, the lopping off branches.

ডলি, *v.* মাহ আদি দহি ফালি, ডাল কাটি, to rub or grind, to lop off branches.

ডলিয়া, *a.* ডাল থকা, গোটা, having branches, not split, round.

ডলুআ, *a.* ডালৰ, ডালত থকা, of or relating to a branch.

ডহডহিয়া, *a.* লৰচৰ নোহোআ, নৰলা, stable, firm, decided.

ডাইন, *a.* সোঁফাল, the right hand, applied to musical instruments.

ডাইনি, ডাকিনি, *s.* ভুতুনি, পিশাঁচি, জোগিনি, a female imp or evil spirit, a witch.

ডাইল, *a.* অতি বিসাল, চোকা, venomous, virulent, poisonous, pungent, as applied to medicine.

ডাউক, *s.* বনৰিয়া চৰাই এবিধ, a species of bird.

ডাঁৰ, *s.* সৰু দিঘল বাহ, দণ্ড, সাঠি পল, নাল খুউটা বঠা, a pole or small straight bamboo, the sixtieth part of a day or 24 minutes, an oar with a spliced handle.

ডাঁৰি, *s.* ডাঁৰ মাৰোঁতা, বৰখি বোআ দিঘল মাৰি, থোঁতোৰাৰ চুলি, জৰিমনা কৰি, an oarsman, a fisherman, the beard; *v.* to fine, to lay damages.

ডাঁহ, *s.* এবিধ তেজ খোআ বৰ মাখি, a gad fly.

ডাঁহনখিয়া, ডাঁহেকিয়া, *a.* পকিব খোজা, উঁহচিয়া, beginning to ripen.

ডাঁহি, *s.* বিসাল সর্প এবিধ, a species of poisonous serpent.

ডাক, *s.* কাকত অনানিয়া কৰা, মতা কুকুৰাৰ মাত, a letter carrier, a part, the crowing of a cock.

ডাক দিয়া, *s.* কুকুৰাই পৰে পৰে মতা, cock crowing.

ডাকি, *v.* সাপ আদিএ খুঁটি, চোৰাত চুন আদিএ ধৰি, ৰিঙ্গ মাৰি, to sting or bite as a serpent, to corrode, to call.

ডাকু, *a.* সাহসিক, চোকা, ডকাইত, overreaching, active, sharp; *s.* a person who steals or overreaches.

ডাকুৰ, *s.* চাগলি আদিৰ ডিঙ্গিত দিয়া পথালি মাৰি, a poke for beasts.

ডাখৰি, *s.* ডোখোৰা খৰি, খুঁৰা নোহোআ পিৰা, a short thick piece of wood, a chunk or piece of wood used as a seat.

ডাঙ্গ, *s.* দুআৰ বন্ধ কৰা মাৰি, a bur used in fastening a door &c.

ডাঙ্গৰ, *a.* সকত, ব্যাগম, বৰ, প্রধান, great, large, stout, chief, noble.

ডাঙ্গৰদিঘল, *a.* ওখ সকত, full grown.

ডাঙ্গৰি, *s.* ধানৰ মুঠি গোটাই বন্ধা মুঠা, a sheaf, several small bundles bound in one.

ডাঙ্গৰিয়া, *s.* দেউতা, ভদ্র লোকৰ মান্যৰ মাত, a term of respect; *a.* great, honorable, noble.

ডাঠ, *a.* পাতল নোহোআ, ঘন, নিসংসই, thick, dense, inspissated, close, crowded, stable, bold.

ডাঠুআ, ডাঠুআল, } *a.* ডাঠ ধরি থকা, সাহিয়াল, বুকু ডাঠ, fearless, dauntless, courageous.

ডাফলি, *a.* সকত বা মঙ্গহাল, (*fem.*) fat, fleshy, stout.

ডাব, *s.* কুমলিয়া নাৰিকল, কটাৰিৰ এফাল ঢকা ফাঁক, ঘোঁৰাৰ খোজৰ চিন, an unripe cocoanut, a handle that serves also as a case of an instrument, the impression of a horse's hoof.

ডাবকটাৰি, *s.* ডাব লগা কটাৰি, তামোল কটাৰি, a knife with the above handle.

ডাবৰ, *s.* মুখ ধোআ পাত্ৰ, a brass vessel, a wash-hand bason.

ডাবৰি, *s.* কুঁহিয়াৰৰ ৰস লোআ সিটা, the refuse of pressed sugar cane.

ডাবি, *s.* খঙ্গেৰে ভই দেখুটিআ, হুমিয়নি, তামোল আদিৰ ডাব, threatening, chiding, scolding, reproof; with দি, to rebuke, to reprove, to threaten, to remonstrate.

ডাল, *s.* ঠাল, গছৰ সাখা, পৰৱৰ্তি সৰু, a bough, a branch; a generic affix, applied to things long and slender, as এডালি চুলি, লাখুটি এডাল, one hair, one staff or a staff.

ডালচেনি, *s.* নেলুকা গছৰ নিচিনা এবিধ সুগন্ধি গছৰ ঠাল, cinnamon.

ডালডঙ্গুৱা, *a.* অকল সৰিয়া বঁৰলা, এটিয়া, destitute of friends, lonely.

ডালি, *s.* গছৰ সৰু ঠাল, a small branch or twig.

ডালিখৰাহি, *s.* খুঁটা লগা খৰাহি, a bamboo tray with feet.

ডালিম, *s.* খোআ, গুটি এবিধ, the pomegranate tree and fruit.

ডালিমা, *s.* এবিধ বঙ্গা বাখৰ, চুঙ্গি বাখৰ, a precious stone, amber.

ডাৱৰ, *s.* মেঘ, a cloud, floating vapors.

ডাৱৰিয়া, *a.* মেঘ হোআ, ৰৰখুন আনিবলৈ গোমাই থকা, cloudy, dark, lowering, overcast with clouds.

ডিকনি, *s.* আঁক টনা মাৰি, an instrument for drawing straight lines.

ডিকা, *s.* আঁক দিয়া, কল কৰা, drawing lines with do. do.

ডিঙ্গৰা, *s.* ছুকুমা, মাচ ধৰা জুতন, a bamboo fish trap.

ডিঙ্গৰি, *s.* চালনিত ৰোআ খৰচি, the coarse past of anything sifted.

ডিঙ্গৰিয়া, *a.* ৰৰকৈ উখহা, swollen, puffed out.

ডিঙ্গি, *s.* গল, টেটু, কণ্ঠ, the neck, the throat.

ডিঙ্গিয়া, *s.* ডিঙ্গি থকা, ডিঙ্গিলৈকে হোআ, up to the neck, neck deep.

ডিঠক, ডিঠিক, } *s.* চকুৰ আগত, সাখ্যাত, visible appearance, bodily presence.

ডিঠকতে, ডিঠিকতে, } *ad.* সাখ্যাতে, আগতে, in sight, present bodily.

ডিমক, *s.* এবিধ গচ বা তাৰ ফল, a fig, a figtree.

ডিমা, ডিম্ব, *s.* কনি, অণ্ড, an egg, spawn.

ডিম্বজ, *a.* কনিৰ পৰা জন্মা, produced from an egg, oviparous.

ডিম্বাকৃতি, *a.* কনিৰ দৰে ঘুৰনিয়া, অণ্ডাকৃতি, egg-shaped, oval.

ডিৰা, *a.* সন্ততি নোহোআ, অকল সৰিয়া চকৰি আদি, without offspring, without a mate.

ডিৰাই, *v.* ফিতাহি কৰি, সৰুকে ৰৰটো কৰি জহাই, to boast, to exaggerate, to misrepresent.

ডিল, *s.* কলৰ ওলাই অহা থোক, তেজ চলোআ বুকুৰ কলাডিল, সাহ, the flower of the plantain, the heart, courage.

ডিলা, *s.* কঁঠাল আদিৰ ফুট লাগি থকা আধাৰ, নাঙ্গলৰ ইহ, যিলা হুৱা মাজয় মাৰি, a cob, pin, or spike, around which fruit grows, as the jack fruit, maize &c. an axis, the beam of a plough.

ডুকি, *v.* ডলা আদিৰে জোকাৰি, to separate the coarse part of anything from the fine by shaking.

ডুখৰিয়া, *a.* ডোখৰ ডোখৰ হোআ, গোট মৰা, খৰচিয়া, not pulverised, coarse, lumpy.

ডুৱডুবিয়া, *a.* চপচপিয়া, মুখলৈকে হোআ, পুৰ, suffused, full to overflowing, full to the brim.

ডুবাই, *v.* বুৰাই, পানিত তলঁ নিয়াই, to overflow, to inundate.

ডুবি, *s.* নদিৰ দ ডুবি, কুৰ্হি, পানিত তল গৈ, a deep place in a river or harbor; *v.* to submerge, to sink.

ডুমনি, *s.* ডোমৰ তিৰোতা, a woman of the fisherman caste.

ডুৰি, *s.* বন এবিধ, চঙাপৰ মাজত দিয়া ডোল, a species of native grass, a loop or fastening of a garment.

ডুৰিকানি, *s.* চোলাৰ ফঁকালত সিয়া ঠেক কাপৰ, a narrow strip of cloth used as a stay in the waist of a native garment.

ডুলি, *s.* মাহ সৰিয়হ আদি থোআ বাঁহৰ বৰ পাত্র, a sort of large basket for storing grain.

ডুলিমৰা, *ad.* সৰহিয়াকৈ, ৰৰকৈ, in great numbers, thickly, plentifully.

ডেইজোআ, *a.* পুৰি কলা হোআ, চেৰি জোআ, বস্তু বা মানুহৰ ওপৰে জোআ, scorched, stepped over, passed by as a thing of no consequence.

ডেউকা, *s.* চৰাইৰ বাহিচনিৰ পাখি, a wing, a pinion.

ডেউনা, *s.* নাকৰ ওপৰ ডোখৰ, the bridge of the nose.

ডেও, *s.* জাঁপ, জাঁপ মৰা, a leap, a bound; with দি or মাৰি, to leap to jump, to bound.

ডেওনা, *s.* বাটৰ ডেই জোআ জেওৰা, a stile, a low place in a fence.

ডেওপৰা, *a.* জঁপিয়াই ফুৰা, ধুমধুপাল কৰা, তহ্ নাইকিয়া, restless, uneasy; *s.* uneasiness, restlessness.

ডেকা, *s.* যুৱা, যৌৱন, গজলিয়া, ভদ্ৰ লোকৰ সন্তানৰ সম্বোধন, a youth, a title of respect; *a.* young.

ডেকাকহোঁ জোআ, *s.* ডেকাত মৰা, সাও দিয়া, a term of abuse, imprecating an early death.

ডেকাদেও, *s.* বৰুআ ফুকনৰ লৰাৰ সম্বোধন, বপা, a title of respect addressed to the children of the nobility.

ডেকেৰি, *a.* যুৱতি, গাভৰু চোআলি, young; *s.* a young girl.

ডেকেকআ, *a.* প্ৰাই ডেকা চৰাই বা ওকনি আদি, approaching maturity, (applied to birds, insects &c.)

ডেগ, *s.* মাজ ডাঙৰ মুখ বহল হোআ পাত্ৰ, a large earthern vessel.

ডেঙুৰ, *s.* ডিঙিৰ ডাকুৰা, a poke for unruly cattle &c.

ডেডনি, ডেডাউৰি, *s.* ৰবকৈ চিঁয়ৰা, বাঘ আদিৰ মাত, a loud scream or growl, any roaring sound as of a tempest or fire.

ডেফা, *a.* ডেকা, যুৱা, young, thrifty, rapidly growing.

ডেম্‌ডেউকা, *s.* বিজলৰ গছ, a species of plant, a flower.

ডেমডেমিয়া, *a.* ৰৰ ৰস থকা, কেঁচা, green, sappy, unripe.

ডেমেহা, ডেমেহিয়া, *a.* পৈনত বা বয়স নোহোআ, not fully grown or ripe, immature.

ডেৰ, *a.* এক আৰু আধা, one and a half.

ডেঁৱধৰা, *s.* গছ প্ৰৱল হৈ বৰ্হা, luxurious vegetation, the full foliage of trees and plants; *a.* covered with leaves and foliage.

ডেৰিয়া, ডেৰ্হিয়া, *a.* সমান নহই, এডোখৰ আগ বৰ্হা, ডেৰ ভাগ থকা, of unequal length or measure, one part and a half.

ডেৱা, *s.* মাছ ধৰা উপাই, গছ এবিধ, ডেই জোআ, a platform across a stream for catching fish; a species of tree; *a.* scorched.

ডোঁআৰ, *s.* নদিএ এৰা দ হৈ থকা সুঁতি, an old channel of a river where water stands.

ডোঁআৰবন্ধা, *s.* কাপৰ, বওঁতে তাঁতৰ মুৰ বন্ধা, the lengthening out of a warp in the loom for weaving.

ডোখৰ, *s.* খণ্ড, খুঁটুৰা, চিটা, a piece, a bit, a parcel.

ডোখৰ ডোখৰ, ডোখৰ ডোখৰকৈ, *ad.* খণ্ড খণ্ড, খুঁতুৰাখুঁতুৰ, in pieces, in small partitions, parcels or bits.

ডোঙ্গ, *s.* খোল, খাল পৰা ঠাই, a hollow or low place.

ডোঙ্গা, *s.* তাকৰ পানি ৰোআ ঠাই, কলাপটুয়াৰ খোল, a puddle, a place of standing water, an extemporized dish of the plantain stalk.

ডোঙ্গাডোঙ্গি, *ad.* তাকৰ তাকৰ পানিৰ ঠাই, places of standing water.

ডোৱা, *s.* ডুবি, নদিৰ দ কুঁৰ্হ, পানি ৰোআ খাল, মাটিৰ ডৱা, a pond, a standing water.

ডোৱাডোৱ, ডোৱোলাডোৱোল, *ad.* ভাগ ভাগ, চিটাচিট, parceled out, divided into sections.

ডোম, *s.* জালোআ, মাচ মৰিয়া জাত, a fisherman, a caste of people.

ডোৱাকানি, *s.* ফাটি ওলোমা কাপৰ, a cloth torn or worn to shreds.

ডোল, *s.* জৰি, লেজু, পঘা আদি, a string, a rope, a cord.

ডোলাই, *v.* ডোল লগাই বান্ধি, to attach cords for the purpose of binding, suspending or carrying.

ঢ

ঢ, ঢকাৰ, সৰহিয়াকৈ একে বাৰে জোখা, জোখ, this letter is the aspirate of ড and is sounded like *dh*, in *good hope*; with মাৰি, to weigh or measure in the gross.

ঢক, *s.* দাহ, সৰদ, ৰটি, swooning, fainting; rumour.

ঢকেধৰা, *s.* দাহে ধৰা, জৰ তাপ আদিত বিমুৰ্চিত হোআ, the being siezed with faintness or swooning.

ঢকঢককৰে, *ad.* কলহৰ পানি বকাত মাত উঠি, flowing with a purling or gurgling sound.

ঢকফুটা, *s.* ৰটি উঠা, কথা ওলোআ, a rumour, report.

ঢকা, *s.* ঢাকি থোআ, হাতৰ চাপৰ, the act of covering; a slap or blow with the open palm; *a.* covered.

ঢকাডিঙ্গৰা, *s.* গৰু আদিৰ পেট উখহা ৰোগ, inflamation of the bowels.

ঢকামৰা, *s.* হাতেৰে চাপৰ মৰা, striking with the open hand.

ঢকিয়াই, *v.* ঢকা মাৰি, চাপৰ মাৰি, to strike with the open palm.

ঢকিসকিকৈ, *ad.* ঘনকৈ কটা, থকাসৰকাকৈ কাপৰ আদিৰ বল মৰা, thickly gashed or hacked; badly worn, as applied to cloth.

ঢকুআ, *s.* তামোল আদিৰ পাতৰ ঠাৰিৰ বোখা, a sheath or membrane investing the young leaf or branch of of palm.

ঢঙ্গা, *a.* সস্য আদিৰ অধিক ৰস হোআ বা নেৰসেৰিয়া, lean, thin, poor, imperfect, applied to grain and fruits.

ঢঢকবে, *a.* সুদা, আৰ বেৰ নাইকিয়া, মুকলি, entirely open or unenclosed, wide open, wholly destitute.

ঢঢৈয়া, *a.* খুনেই মুকলি, বেয়া কঁপলিয়া, wide open, unfortunate.

ঢপঢপাই, *v.* পাখিএবে সদ্দ কৰি, ডেউকা কোবাই, to flap the wings, to make the noise of flapping.

ঢপলা, *a.* বহল পাত আদি, দন্দত মৰা চাপৰ, broad, wide, as a leaf.

ঢপলামৰা, *s.* দন্দত তিৰোতাই উকত ঢপৰিউআ, the slapping the thighs, as by Assamese women when quarreling.

ঢপলিয়াই, *v.* লৰি, লম্ব মাৰি, চাপলি মেলি, to run, to bound, to canter.

ঢৰা, *s.* বাঁহ আদিৰ বহা আসন, সুদা, a sitting mat; *a.* without seasoning, or seasoned with খাৰ only.

ঢৰালখোন, *s.* একো নোখোআকৈ থকা লঘোন, abstinence from eating and drinking.

ঢলিয়া, *a.* মোটা, ডাঙৰি সুতা, মিহি নোহোআ, coarse, applied to thread, or work of any kind.

ঢল, *s.* বৰ পানি বৰ্হা, জাক, a freshet, a flood, a multitude.

ঢলকনি, *s.* ঢোলোকনি, ঢৌত পানি সোমোআ, the dashing of waves over the side of a boat or vessel.

ঢলখাই, *ad.* আটাইবোৰ, সবহিয়াকৈ, in multitudes, abundantly.

ঢলখোআ, *a.* দম হোআ, বহু গোট খোআ, heaped together, piled up.

ঢলঙ্গপলঙ্গ, *s.* থিৰ নোহোআ, নাও আদি ইকাতি সিকাতি কৰা, swaying to and fro, rolling, rocking, as a boat.

ঢলা, *s.* সাঁচ আদিত বকা, বাকি দিয়া, the act of pouring out or of casting melted metals in a mould; *a.* poured, cast.

ঢলাই, *a.* সকলোকে এফালৰে কাতিকৈ পেলাই, to cast down, to prostrate.

ঢলি, *a.* কাতি হৈ, হলি, leaning, prostrated, cast down.

ঢলি পৰা, *s.* হলি পৰা, কাতি হৈ পৰা, ঢাক মাৰি পৰা, কাতি, falling together promiscuously; *a.* aslant, leaning, inclining.

ঢলিয়াই, *v.* এফালৰে হনাদি, to tend to one side, as the channel of a river, or a boat.

ঢলুআ, *s.* ঢলা মানুহ, ঢলা পাত্র, a founder, a caster; *a.* cast, moulded.

ঢাঁচ, *s.* অকস্মাত পৰাৰ সদ্দ, the sound of sudden falling.

ঢাঁচঢাঁচ কৰে, *ad.* ঘনে ঘনে অকস্মিতে পৰা, in quick repetition.

ঢাঁহিচুঁহি, *v.* আঁজুৰি পিঁজুৰি, কাৰ্হি আনি, to take by violence.

ঢাক, *s.* বৰ ঢোল, a kind of large drum.

ঢাকচাল, *s.* মাখি চালৰ তল চাল, the cutis or second skin.

ঢাকনি, ঢাকোন, } *s.* সঁফৰ, আবৰন, a cover, a lid, a covering, a screen.

ঢাকমৰা, *s.* সৰহিয়াকৈ ঢাকি পৰা, উবুৰি খাই পৰা, the covering of a place or field by a flock or crowd of people; *a.* covered.

ঢাকি, *v.* আবৰি, আৰ দি, গুপুত কৰি, to cover, to hide, to conceal.

ঢাটকঁপলিয়া, *a.* দুৰ্ভগিয়া, হিন কঁপলিয়া, unfortunate, unsuccessful.

ঢাটকঁপাল, *s.* দুৰ্ভাগ্য, মন্দ কপাল, misfortune, ill-fate.

ঢাপ, *s.* মাটিৰে বন্ধা গৰ, a mud wall, an embankment.

ঢাপৰ, *s.* নাৱৰ চাল বা চৈ, the covering of a boat.

ঢাপলি, *s.* লৰ, চুটি, speed, as applied to quadrupeds.

ঢাপলিকা, *s.* চাপৰ পৰ্বত, আৰ দিয়া খেৰ আদিৰ পৰলি, a hill, a low range of hills, a screen or covering of coarse grass.

ঢাৰি, *s.* কাঠিৰে বোঁআ চৰা, a bamboo mat.

ঢাৰিপাটি, *s.* সোআ সজ্যা, ঢাৰি আৰু পাটিদৈৰ পাটি, a native bed.

ঢাল, *s.* বাৰু, জুধত অস্ত্র আদি নিবাৰন কৰা জতন, a shield, a buckler.

ঢালখোআ, *a.* কাতি হোআ, কতিয়া হোআ, leaning, aslant.

ঢাল লৈ, *ad.* এফলিয়া হৈ, on one side, towards, in one course.

ঢালি, *v.* বাকি, জুধত, নিপুন, to pour out; *a.* powerful, warlike.

ঢাহিমুহি, *v.* চলে বলে কার্হি নি, to accomplish by strength or stratagem.

ঢিল, ঢিলা, } *a.* কোমল, লোলা, সুগম, উজু, লঘু, soft, light, (as a burden,) not difficult, thin, loose, unstable, slack.

ঢিলা সোলোকা, *s.* টানি নধৰা, সোলোক ঢোলোক, looseness, slackness.

ঢুঁহি, *v.* আঁজুৰি, বল দি আনি, to pull.

ঢুঁহিমুহি, *v.* টানি আঁজুৰি, ডকা হকা দি, to do or take by violence.

ঢুকাই, *v.* খ্যই হৈ, নাইকিয়া হৈ, হানি হৈ, মৰি, to consume, to waste away, to exhaust, to die.

ঢুকি পোআ, *a.* হাত মেলি পোআ, বুজিব পৰা, within reach or comprehension.

ঢুকুআ, *s.* খ্যই হোআ, নাইকিয়া হোআ, a consuming, wasting, destruction, extinction, death.

ঢুকুচি, ঢুকুচিমুকুচি, } *ad.* কথমকথমপি, জেনতেনকৈ, somehow, by the greatest effort.

ঢুপুকিয়া, *a.* উখহা, আধা পকা, not plump or full, applied to grain.

ঢুলঢুলিয়া, *a.* চকুৰ লো ওলাওঁ ওলাওঁ হোআ, ready to burst into tears.

ঢুলি, *v.* গা দোলন কৰি, লৰাই, to sway to and fro, to oscillate.

ঢুলিয়া, *s.* ঢোল বজাওঁতা, a drummer.

ঢুলুকি, *s.* এবিধ ঢোল, a kind of drum struck with the fingers.

ঢেঁকৰ, *s.* দোলাৰ বেঁকা লোৰ মাৰি, হেঁকটি ফুটাই হঁহা, the foot of a dhooly or litter, the noise of violent laughter.

ঢেঁকি, *s.* ভৰিৰে ধান বনা জতন, a pedal for cleaning rice.

ঢেঁকিসাপ, *s.* ডাঙৰ সাপ এবিধ, a species of large snake.

ঢেঁকিসাল, *s.* ঢেকি পতা ঘৰ বা ঠাই, where a rice pedal is placed.

ঢেঁকেৰ, *s.* উগাৰৰ সব্দ, eructation, the noise of belching wind from the stomach.

ঢেঁকেৰি, *s.* কামৰূপৰ পৰঙ্গনাৰ লোক, a class of people in Kamroop.

ঢেঁকেৰিয়া, ঢেঁকেকআ, } *s.* ফুট নথকা কঁঠাল, imperfect fruit of the jack tree.

ঢেঁৰা, *s.* চৰাই এবিধ, স্নুম কৰিব নোআৰা সৰু গাৰে মানুহ, a pelican, flaccidity.

ঢেঁকআ, *s.* আলু নধৰা মূলা সাক এবিধ, a species of vegetable.

ঢেকঢেকনি, *s.* গঁৰ ঘোঁৰা আদিৰ মাত, ৰৰকৈ হঁহা, the sound of neighing, also of violent laughter.

ঢেকঢেকাই, *v.* গঁৰ ঘোঁৰা আদিএ ঢেকঢেক সব্দ কৰি, ৰৰকৈ হাঁহি, to neigh, to whinny as a horse, to laugh boisterously.

ঢেকনিমৰা, *a.* পানিএ তলগৈ থকা, submerged, overflowed.

ঢেকিয়া, *s.* বন সাক এবিধ, a fern of the genus petris, a general name for several species of the brake.

ঢেকিয়াপতিয়া, *a.* ঢেকিয়া পাতৰ দৰে কলা আঁচ থকা, বাঘ এবিধ, having long stripes, striped; *s.* a species of tiger.

ঢেকিয়াল, *s.* এক খেল মানুহ, an office or class of people in the days of the Assam Kings.

ঢেঙঢেঙিয়া, ঢেঙ্গা, } *a.* সৰহ পানি থকা, পনিয়া, অস্বাদু, জলো থলো হোআ watery, without richness or flavor, insipid.

ঢেপ্‌ঢেপিয়া, *a.* টানকৈ নবন্ধা, ঢিলা, having a dull sound, as of unbaked earthen ware, or a loose drumhead when struck.

ঢেপা, *a.* আটিল নোহোআ, কোমল, নিৰ্বলি, not firm, flabby and weak.

ঢেপেলা, ঢেপেলা ঢেপেল, } *a.* নিয়মতকৈ ডাঙৰ বহল, বহল পাতেৰে, wide or broad, applied to leaves, or the hem of a garment

ঢেমেকা, *a.* ডাৱৰিয়া, ভালকৈ ৰদ নোলোআ, cloudy, shady, murky.

ঢেৰ, *a.* অনেক, বহুত, সৰহ, দম, much, many, abundant.

ঢেৰাই, *v.* দলাই, সৰহ কৰি, to collect in abundance.

ঢেৰাঢেৰ, *ad.* ঢেৰনেঢেৰ, দমাদম, heaps upon heaps, abundantly.

ঢেৱেকনি, *s.* মেঘৰ গাজনি, বজপাতৰ সদ্দ, thunder, the reverberating or rolling sound of thunder.

ঢেলওপোঙ্গা, *s.* আধা মৰা হৈ ওপঙ্গি ফুৰা, floating half dead on the water.

ঢেল্‌ঢেলিয়া, *a.* তেজ নাইকিয়া, সেতা সেৱেলুআ, pale, wan, not ruddy.

ঢেলা, *a.* তেজ নথকা, প্ৰাই বগা, ডাৱৰিয়া, pale, obscure, cloudy.

ঢেলাচকুআ, *a.* সকত, ওপৰ চকুআ, having the white of the eye large.

ঢেলুকাঢেলুক, *s.* মৰিবলৈ ধৰাত চকু লুটিয়ালুটি কৰা, the setting of the eyes in death.

ঢেলেঙ্গপেলেঙ্গ, *s.* হেলেঙ্গপেলেঙ্গ, ৰাঁইজাঁই, staggering, swaying.

ঢোঁৰা, *s.* পানি সাপ এবিধ, বৰ জাত কাউৰি, a species of water snake.

ঢোঁৰাকাউৰি, *s.* বৰ বিধ কাউৰি, a species of crow, a raven.

ঢোঁহা, ঢোঁহাঢোঁহ, *a.* আউলিয়া, আউল লগা, আউলবাউল, বল দি আউল কপে আঁজুৰি অনা, snarled, tangled.

ঢোঁহোৰ মোঁহোৰকৈ, *od.* আগ গুৰি নাইকিয়াকৈ, বিশ্ৰেনিকৈ, doing in a disorderly or irregular manner.

ঢোঁহোৱা, *a.* আউলিয়া, আত হেৱোআ, snarled, tangled.

ঢোকা, *s.* ঠেকা, আসুই, পানি আদি গিলা, a prop, a stay, a support, propping of anything, the swallowing any liquid.

ঢোকাঢোক, *ad.* অনেক বাৰ পানি আদি খোআ, drinking excessively.

ঢোকা পৰ্বত, *s.* পৰ্বতৰ গুৰিত থকা চাপৰ পৰ্বত, a hill or low range of mountains.

ঢোকোৰ, *s.* উগাৰ বা পানি গিলা সদ্দ, a gulping sound, or sound of swallowing liquids.

ঢোপ, *s.* লৰাই খেলোআ বৰৰ এঁঠাৰ বা ফটাকানিৰ টোপোলা, মহন্তৰ নিৰ্মালিৰ মালা, a ball used in a well known play, a wreath of sacred leaves given by the priests to their disciples as a blessing.

ঢোপ্‌ঢোপিয়া, *a.* বৰকৈ উখহা, hard, swollen, inflated.

ঢোপাকলি, *s.* ফুলিব লগা ফুলৰ কলি, a flower bud ready to open.

ঢোপাচালি, *s.* মেঘ আদিএ এন্ধাৰকৈ ধৰা, enshrouding, overshadowing.

ঢোপাবৰ, *s.* এঁঠা ওলোআ এবিধ বৰৰ গচ, the caoutchouc or Indian rubber tree.

ঢোপোকা, *s.* সোপোকা, হেঁচিলেই সোমাই, এৰিলে পুৰ হই, elastic, yielding to pressure and recovering the original form.

ঢোৱোহা, ঢোৱোকা, *a.* হোৱোহা, পেট বা কঁকাল ডাঙৰ হোআ, big-bellied, large waisted.

ঢোল, *s.* বাদ্য এবিধ, ধান আদিৰ জোখ a drum, a measure.

ঢোলোকনি, *s.* ঢৌত সোমোআ, হোলোকনি, ডেল আদি লৰি উপচি পৰা, the swallowing of water by a drowning man, the dashing of waves into a boat.

ঢোলোকাঢোলোক, *ad.* ঘনে পানি খোআ বা সোমোআ, হোলোকাহোলোক, repeatedly swallowing water, repeatedly shipping waves

ঢৌ, *s.* বতাহ বা সোঁতৰ কোবত উঠা পানি, a wave, a billow, a swell.

ঢৌআই, *v.* পানি লৰাই, ঢৌ তুলি, ৰবকৈ পানি পেলাই, কথা প্ৰকাস কৰি, to raise in waves, to agitate.

ঢৌআ বন্ধা, *s.* গাত পানি জোলা বন্ধা, the rising of blisters; *a.* blistered.

ঢৌউঠা, *s.* বতাহত পানি উঠা, কথা প্ৰজলিত হোআ, the rising of waves, a report, rumor.

ঢৌজোআৰ, *s.* দুআৰ গৰিলা, আস্ফাল, waves, the raging of the sea.

ঢৌঢৌআ, *a.* গাখিৰ আদিৰ সুদা পানি, বগা জেন দেখি, white, whitish, as a large sand bank appears at a distance.

ঢৌঢৌকৰে, *ad.* সুদা পানি কেৰল মুকলি, widely, extensively, wide open.

ঢৌ মাৰ জোআ, *s.* পানি সান্ত হোআ, the subsiding of waves, a calm.

ণ

ণ, ণকাৰ, this letter is pronounced in Assamese words precisely as ন, *n.* It is never used as the initial of a word.

ত

ত, তকাৰ, the first of the dental class, pronounced like *t* in *water*; applying the tip of the tongue to the roots of the teeth, as when about to utter the word *think*; or *t*, in *Mat-thew*.

তই, *pron.* সামান্য বা তলপিয়াক মতা সৰ্বনাম, you, (addressed to inferiors.)

তঁক, *s.* খঙ্গ, বেগ, ঝঁক, anger, haste, excitement.

তঁক উঠা, *s.* মনৰ বেগ উঠা, the rising of anger, excitement.

তকৃতকিয়া, *a.* খৰতকিয়া, বেগাই কোআ বা কৰা, quick, expert, active.

তগৰ, *s.* সুগন্ধি পলপা এবিধ, a species of tree and fragrant flower.

তজৱজাই, *v.* লৰি ফুৰি, থিৰ নে থাকি, to be restless, unstable, fickle.

তজৱজিয়া, *a.* তৰল, অথিৰ, অসান্তি, restless, unstable, fickle.

তজু, *pron.* তোমাৰ, আপোনাৰ, thine.

তণ্ডুল, *s.* চাউল, uncooked rice.

তত, *s.* গ্যান, বুজ, অৰ্থ, তত্ত্ব, sensation, feeling, consciousness, knowledge obtained through the senses, the import &c.

তত, *ad.* সেই ঠাইত, তাত, in that place, there, yonder.

ত—ত, *ad.* তিমান, সেইমান, so much, so many, a correlative.

ততকৰা, *s.* অনুমান কৰা, বুজ কৰা, understanding, perceiving, the doing a thing understandingly.

ততকাল, *ad.* সিমান কাল, তেতিয়াই, সেই কাল, so long a time, so long.

তত্‌খ্যনাত, *ad.* ততালিক, বেগাই, সেই খেনকতে, at once, at that instant, immediately, suddenly.

তত্‌দিয়া, *s.* চেষ্টা দিয়া, সান্ত হোআ, the giving time to do understandingly or in a cool and collected state of mind.

তত্‌নাইকিয়া, *a.* বিগ্যান হোআ, বিচেষ্টা, বিতত হোআ, আহৰি নোপোআ, without consciousness or knowledge, not self possessed.

তত্‌পোআ, *s.* গ্যান বা বুজ পোআ, জিৱনি পোআ, the becoming conscious or self collected, self possession, understanding.

তত্‌লোআ, *s.* চেতন হৈ থকা, গ্যান কৰা, বুজ বা সান্ত হোআ, জিৱোআ, the being on the alert, knowing, being self possessed.

তত্‌ হেৱোআ, *s.* গ্যান হেৱোআ, বিবুধি হোআ, the losing ones's consciousness, being at one's wits ends, perplexed, confounded.

ততাতৈয়া, *ad.* তৰাতৰি, বেগাবেগি, লৰালৰি, quickly, hastily, hurriedly.

ততালিক, ততালিকত, *ad.* তেতিয়াই, নিমিসত, অতি সিঘ্রে, quickly, speedily, in haste.

ততোআল, *a.* ততেৱে থকা, বিচেষ্টা নোহোআ, cool, deliberate.

ততোধিক, *ad.* তাতকৈ অধিক বা সৱহ, more than that, more.

তত্র, *ad.* তাত, সেই ঠাইত, there, therein, in that place.

তত্রস্থ, *a.* তাত থকা, situated there, of that place.

তথাপি, *ad.* তথাপি, তেও, তথাচ, even, even though, yet, still.

তত্ত্ব, *s.* জথার্থ, স্বরুপার্থ, an accurate idea, reality, truth, nature, the first principle, reason.

তত্ত্বগ্যান, *s.* জথার্থবোধ, ব্রহ্মবোধ, knowledge nature, truth &c.

তথা, *ad.* সেই দৱে, সেই রুপে, তেনে, thus, there, the same, ditto.

তথাই, তথাতে, *ad.* তাতে, সেই ঠাইতে, in that place, there.

তথাচ, তথাপি, *conj.* তেও, তত্রাপি, notwithstanding, nevertheless, yet, still, even.

তদকাৰ, *a.* তাৰ নিচিনা, পৰিপাটি, সুন্দৰ, উত্তম, like to, in order, elegant, neat.

তদনন্তৰ, *ad.* তাৰ পাচত, তাত বাজে, afterwards, after, then, next.

তদন্ত, *s.* বুজ বিচাব, সেস নথকা অনুসন্ধান, investigation, inquiry, aim.
তদনন্তব, *ad.* তাব পাচে, তাত বাজে, afterwards, moreover, besides.
তদপি, *ad.* তেও, তথাপি, although, notwithstanding.
তদুত্তব, *s.* তাব উত্তব, সমিধান, his or her answer or reply.
তদ্রূপ, *ad.* সেই কপ, তাব নিচিনা, like unto, of the same shape or kind.
তধা, তধালগা, *s.* বিচুর্তি হৈ একে ঠবে চাই থকা, ব লগা, টক লগা, staring in silent amazement, fixed in a gaze of astonishment.
তন, *s.* পিয়াহ, এধাব, স্তন, the breast, suck, nourishment.
তনপান, *s.* পিয়াহ খোআ, এধাব খোআ, স্তনপান, sucking; drawing nourishment from the breast.
তনই, *s.* পুত্র, সন্তান, পো, a son or male descendant.
তনয়া, *s.* ঝি, পুত্রি, চোআলি, জিয়াবি, a daughter; *fem.* of the above.
তনু, *s.* সবিল, দেহা, ভেল, পাতল, সেবেঙ্গা, the body; *a.* minute, delicate, thin, lean, slender.
তনুজ, *a.* সবিলব পবা জাত হোআ, produced from the body; *s.* a son.
তন্ত্র, *s.* দেবতা পুজাব মন্ত্র আদি বিতি বুজা সাস্ত্র এবিধ, a *tontro* or religious treatise, teaching formulas and rites for worship in the form of a dialogue between Hiwo and Doorga.
তন্ত্রমন্ত্র, *s.* ফাঁকিফুঁকা, মিচাই কোনো উপাই কবা, peculiar and mystical formulas and rites for the worship of the deities; a charm for the cure of diseases and the prevention of evil.
তন্দ্রা, *s.* কলা ঘুমটি, ঢিলমিলিযা টোপনি, drowsiness, lassitude.
তন্দ্রালু, *a.* তন্দ্রাই ধবা, অল্প নিদ্রালু, ক্লান্ত, drowsy, sleepy.
তপ, তপস্যা, *s.* ইন্দ্রিয়ক নিগ্রহ কবি ইশ্বব আবাধনা কবা, তপস, penance, religious austerity.
তপত, *a.* উষ্ম, চেঙ্গচেঙ্গিয়া, তাপ লগা, hot, warm.
তপতোআ, *a.* তপত কবা, warmed, heated.
তপসি, *s.* তপস্বি, সন্যাসি, ধ্যান কবোঁতা, an ascetic, a devotee.
তপা, *a.* তালুব চুলি সবি টকলা হোআ, bald.
তপিনা, তপিলা, *s.* জানুব ওপব কঁকালব পাচ ভাগ, কবঙ্গনব বাজ ফাল, the rump, the buttock, the outside of the thigh.
তবধ, *a.* অবাক হৈ থকা, বলগা, তধালগা, dumb, silent from astonishment.
তবলা, *s.* বাদ্য এবিধ, a musical instrument, a tabor.
তম, তমস, *s.* অন্ধকাব, মোহ আদি অহন্তাব, সত্ত্ব বজ তম তিনি গুনব সেস গুন, darkness, gloom; in hindoo philosophy, the third and lowest of the three natural qualities.

তমলুআ, *a.* আপঁইতা বাঁহ, তমাল তুলাৰ পৰা বাঁহ, unripe, applied to bamboos not too ripe to split into strips for strings or withes.

তমাল, *s.* কুমলিয়া বাঁহ বা তাৰ কাঠি, a withe of green bamboo.

তমোগুনি, } *a.* ডেওপৰা, অহঙ্কাৰি, তামচকিয়া, proud, arrogant, boast-
তমোগুনিয়া, } ing, insulting, inert, stupid, ignorant.

তম্বক, *s.* বাদ্য এবিধ, a drum.

তন্ডি, *v.* জিৰাই, উসাহ লৈ, জিৰাই সঁতাই থাকি, to rest, to stop a while to take breath, to take one's ease.

তয়াতোকা, *s.* তয়াহঁয়া, অমান্য মাত, incivility in address.

তয়াময়া, *a.* অতিসই, বৰ টান, কঠিন, exceeding, great, very, severe, hardly contested, as a race or battle.

তয়েই, *pron.* তুমিএই, you yourself, (emphatic) addressed to inferiors.

তৰ, *a.* বাম, তৰাঙ্গ, দ নোহোআ, shallow, not deep.

তৰ, *a.* সেই ঠাইৰ, of or belonging to yonder place.

তৰঙ্গ, *s.* ঢৌ, পানিৰ জোআৰ, a wave, a billow, a rapid current.

তৰঙ্গনি, *a.* তজবজিয়া, বৰ চোকা, অতি বেগিকৈ বোআ পানি, quick, fierce, sharp, flowing swiftly.

তৰন, *s.* পাৰ হোআ, নিস্তাৰ, উধাৰ, the crossing over a stream, surmounting a difficulty, overcoming, surmounting.

তৰনি, *s.* নিস্তাৰ, নাও, উপাই, ত্রান, ৰখ্যা, the means of crossing a stream or of overcoming a difficulty; hence, a boat, salvation, deliverance.

তৰপ, *s.* জাপ, বিধ, a layer or thickness; a kind or sort.

তৰপৰা, *a.* পানি সুকাই বাম হোআ, লাজত পৰি মাতিৰ নোঅৰা, dried up or shallow; confounded, unable to reply.

তৰপাতৰপকৈ, *ad.* জাপে জাপে, ওপৰাউপৰিকৈ, in layers, of sorts &c.

তৰপিয়া, *a.* জাপ বা তৰপ থকা, having folds or several thicknesses.

তৰফ, *s.* ফলিয়া, পখ্য, side, party.

তৰল, *a.* অথিৰ, পাতল বা লঘু মন, unstable, inconstant, fickle.

তৰহ, *s.* ৰকম, বিধ, প্রকাৰ, a kind, a sort, a manner.

তৰহেতৰহে, *ad.* অনেক প্রকাৰ, variously, of many kinds.

তৰা, *s.* নখ্যত্র, আকাসৰ সৰু সৰু পহৰ, গচ এবিধ, নিস্তাৰ হোআ, a star, a constellation, an asterisk.

তৰাই, *v.* পাৰ কৰি, নিস্তাৰি, to deliver, to extricate, to save.

তৰাগচ, *s.* এবিধ তিন, a species of plant.

তৰাডাঁহি, *s.* ডাইল সাপ এবিধ, a species of venomous snake.

তৰাতৰি, *ad.* লৰা লৰি, বেগা বেগি, খৰ খেদা, quickly, at full speed.
তৰানৰা, *s.* হাবাসান্তি, তত এৰি লৰি ফুৰা, fleeing at full speed.
তৰানি, *s.* তৰা গচনি, a place covered with the *tora* plant; see তৰা গচ.
তৰাস, *s.* ত্রাস, ভই, সঙ্কা, fear, terror, dread, alarm, trepidation.
তৰাহি, *s.* পিতলৰ কাঁহি, আঠধতুআ থাল, a metal dish, a tray, a plate.
তৰি, *v.* নিস্তাৰ হৈ, আপদ সাহি, পাল আদি মেলি লগাই, to cross over, to escape, to be saved, to spread out, as a sail.
তৰু, *s.* ব্রিখ্য, গচ, a tree, a plant.
তৰুআহি, *s.* ধান বিন্ধাৰ নাল, the handle of an instrument used in thinning out a field of newly sprouted grain.
তৰুআকদম, *s.* এবিধ ফুল, a species of flower.
তৰুন, *s.* ভৰ বয়স, ডেকা, জুবত, ন, a young man; *a.* young, new.
তৰুনি, *s.* ডেকেৰি, গাভৰু, জুবতি, *fem.* of the above, a young woman.
তৱে, *ad.* বামে, by land.
তৱোআ, *a.* উধাৰ কৰা, উপকাৰ কৰা, saved, helped over a difficulty.
তৱোআল, *s.* খড়্গ, বনৰ অস্ত্র, a sword, a cimeter.
তর্ক, *s.* সাস্ত্র এবিধ, বাদ, কথাৰ ভুড, বিচাৰ, the science of reasoning, logic, discussion, disputation, investigation, search, inquiry.
তর্কি, *v.* বিবেচনা কৰি, বুদ্ধি খাটি, বিচাৰ কৰি, to investigate, to look into a subject, to reason, discuss.
তর্জন, *s.* ডাবি, গর্জন, threatening, scolding, storming.
তর্জনি, *s.* মুবা আঙ্গুলিৰ ওচৰৰ আঙ্গুলি, the fore finger.
তর্জু, *s.* জোখ কৰা সৰু তুল, a balance, a pair of small scales.
তর্তবিয়া, *a.* চুলুঙ্গ, পাতল, ধৈর্য্য নোহোআ, ফুচুৰি, fickle, volatile, light-minded, shallow.
তর্মাস্তি, *s.* হাবাসান্তি, খান্তাং, বগু ভগু, হাইৰাং, great suffering, loss or trouble; with কৰি to give trouble and anxiety; with হৈ, to be troubled, afflicted or anxious.
তর্পন, *s.* মৃতকক দিয়া জলাঞ্জলি, the ceremony of pouring out water to the manes of deceased ancestors; libation to the dead.
তর্বাই, *v.* জিলমিলাই, জিলিকি, to glitter, to dazzle, to sparkle.
তর্বিয়া, *a.* জিলমিলোআ, জিলিকি থকা, sparkling, glittering.
তর্মুজা, *s.* এবিধ লতা গচৰ ফল, the watermelon plant and fruit.
তল, *a.* অধঃ, নাম, অধোভাগ, অতি সেস, বস, অধিন, under, beneath, below, subject to, dependent; *s.* the bottom, subjection.
তলওপৰ, *a.* লুটিয়ালুটি, ছলস্থুল, তোলপাৰ, upside down, confused.

তল খুঁচুৱিয়া, *a.* অলপিয়া, গুপুতে দিয়া বা কোআ, secret, clandestine.
তলগৱিয়া, *a.* পানিত নোপোঙ্গা, গধুৰ, not buoyant, heavy.
তলগৈ, *v.* ডুবি, বুৰি, আপ্লাবিত হৈ, to sink, to be submerged.
তলচৱিয়া, তলচিয়া, *a.* তলত সৰি থকা, সেমতিয়া, আগ্যাৰ তল, অধিন, dropped off, as ripe fruit; last or youngest, dependent, subject to.
তলচা, *s.* তলত পাৰি দিয়া আসন, anything spread out to sit on.
তল জোআ, *a.* তল গৈ থকা, বুৰা, ডুবা, sunk, submerged, overflowed.
তলধৰা, *s.* দাঙ্গি ধৰা, তাঁতৰ গৰকাৰ জৰি, a cord attached to the treadles of a native loom.
তলনি, *s.* গেদ, গেদনি, সেহনি, lees, dregs, sediment, refuse.
তলপৰা, *s.* তলত থকা, তলত পাৰি দিয়া, falling under, spread down.
তলপিয়া, *a.* বসবর্তি, অধিন হৈ থকা, subject to, under.
তলপেট, *s.* পেটৰ অধো ভাগ, নাইৰ তল ভাগ, the lower part of the belly.
তলসৰা, *s.* তলত সৰা, গুটি আদি গচৰ তলত সৰি থকা, the shedding or falling off of fruit or leaves; *a.* fallen off.
তলা, *s.* কলহ লোটা আদিৰ তলি, গাঁৰু চাক, অনুসন্ধান, the bottom of water vessels &c. the embroidered end of a native pillow; a padlock; an understanding of a matter.
তলাতল, *s.* খলপাখলপ, খাপ খাপ, the third of the seven hells of the hindoo shasters; *a.* high and low, above and below.
তলানলা, *s.* বুজ বিচাৰ, আগ গুৰি, a thorough knowledge of an affair.
তলামৰা, *s.* লোটা আদিৰ তলা খুউআ, সঁচাৰ মৰা, the inserting the bottom piece of brass water vessels, locking with a padlock.
তলি, *s.* তল ভাগ, the bottom, base, foundation.
তলিয়ৱি, *a.* তলি বহল, তলত দিয়া, having a broad base.
তলিচা, *s.* দলিচা, তলৰ, a rug, a carpet, any cloth spread for sitting.
তলিয়া, *s.* কাঠৰ ভাত বৰ্হা পাত্ৰ, ভাতৰ চকৰ ঢাকনি, a wooden cover of a cooking vessel.
তলুআ, *s.* হাত ভৰিৰ তল ভাগ, the palm of the hand or sole of the foot.
তলে, *ad.* তল ফালে তল ভাগে, beneath, under, below.
তলেতলে, *ad.* নজনাকৈ, গুপুতে, মনে মনে, আৰকৈ, secretly, slyly.
তলৈ, *ad.* সেই ঠাইলৈ, তালৈ, to that place, there.
তস্কৰ, *s.* চোৰ, টটাটিঙ্গা, a thief, an unruly, mischievous person.
তহঁত, *pron.* তোমোলাক, তুচার্থক সর্ব নাম, you, (inferior.)
তহ্‌বহকৈ, *ad.* থান থানকৈ, লিৰিকি বিদাৰি সিচৰিকৈ, here and there, meddling with this and that, as a mischievous child.

তাই, *pron.* সামান্যৰ তিৰোতাক মতা সৰ্ব নাম, she, (applied to inferiors.)

তাইলুকিয়া, *s.* মান্য হিন, বিশ্বাস জোগ্য নোহোআ, নিহ, লগনিয়াৰ, a low minded person; *a.* double tongued, untrustworthy, mean.

তাও, *s.* থান কাপৰ, কমাৰ আদিয়ে ভাতিৰে দিয়া তাপ, a roll of cloth; a welding heat.

তাওকিন, *s.* ভোগজৰা, নাল খুউআ লোটা, a drinking vessel with a spout.

তাওদিয়া, *s.* জুইত তাপ দিয়া, লো আদি ৰৰকৈ তপতোআ, the heating, welding, or uniting metals by intense heat.

তাং, *s.* তাৰিখক বুজাই, an abbreviation for তাৰিখ, or day of the month.

তাঁত, *s.* ৰৰলৈ তাঁত সালত লগোআ সুতা, a warp in the loom.

তাঁতসাল, *s.* কাপৰ বোআ জন্ত্ৰ, a loom.

তাঁতি, *s.* পাট কাপৰ বোআ এখেল মানুহ, a weaver, a class of people called the weaver caste.

তাক, *pron.* সেইটক, সামান্যক কোআ মাত, him, it.

তাকৰ, *s.* অলপ, নোজোৰা, কম, a little; *a.* insufficient, lacking.

তাকৰাই, *v.* কমাই, টুটাই, অলপ কৰি, to diminish, to lessen.

তাকৰিয়া, *a.* অলপিয়া, কম হোআ, less, reduced in quantity or size.

তাচ, *s.* এবিধ খেল, এবিধ সোনোআলি কাপৰ, a card or game of cards.

তাজিয়া, *s.* মচলমানৰ মূৰ্তি লৈ ফুকআ উত্সও, a mussulman observance.

তাত, *a.* সেই ঠাইত, there, in that place.

তাতৈকৈ, *ad.* সিমান্তকৈ, above that, more than that.

তাতপর্য্য, *s.* স্বকপার্থ, অভিপ্রাই, scope, object, design, a moral.

তাতে, *ad.* সেই ঠাইতে, এই হেতুকে, in that place, therefore.

তাতো, *ad.* সেই ঠাইতো, সিমানতো, there also, over and above that.

তাপ, *s.* উষ্ণতা, বদ আদিৰ তাপ, জ্ব, মনৰ পিৰা, heat, fever, distress, sorrow, pain, mental agony.

তাপদিয়া, *s.* তপতোআ, দুখ দেআৰ লগোআ, heating, the giving annoyance, vexation or sorrow; *a.* annoying, vexatious.

তাপৰি, *v.* সোক দুখ সামৰি, সহি, to bear up under grief, to endure, to repress one's desire.

তাপলি, *s.* এচটা জোৰা দিয়া কানি আদি, জোৰা মৰা, a patch; with মাৰি, to patch, to mend; তাপলি মৰা, *a.* patched, mended.

তাপি, *a.* তাপজুক্ত, দুখি, সোকাকুল, distressed, afflicted, suffering.

তাপুঙ্গ, *a.* দাঁত্ চুলি সৰা, খিনাই জুমুৰা হোআ, toothless, bald, infirm.

তাৰিজ, *a.* সকলোতে পাৰ্গত, ready, accomplished, skilled.

তাম, *s.* তাম, ধাতু এবিধ, copper.

তাম্র কাঁহ, *s.* তাম্র আৰু কাঁহ, টান, সকত, an alloy of brass and copper; *a.* firm, strong (as the above alloy.)

তাম্র বৰনিয়া, *a.* তাম্ৰ বর্নেৰে, অলপ ৰঙ্গা, copper colored.

তামসিক, *a.* তম গুনিয়া, dark, dull, inert, stupid, see তম.

তামি, *s.* তামৰ বাটি, a copper cup.

তামুলি, *s.* গুআ কটা, a class who prepare tamul for the nobility.

তামুলি ফৰিঙ্গ, *s.* এবিধ ৰঙ্গা ফৰিঙ্গ, a species of grass-hopper.

তামোল, *s.* তাম্বুল, গুআ, the tamul or arica nut.

তামোল পান কটা, *s.* চোআলি খোজাৰ নিৰ্ব্বন্ধ, the ceremony of eating *tamul pan* together at asking a girl in marriage.

তাম্বু, *s.* কাপৰৰ ঘৰ, a tent.

তাৰ, *s.* বিন আদিৰ গুনা, উচ্চ স্বৰ, সেইটোৰ, the string of a musical instrument, a shrill note; *pron.* his.

তাৰক, *s.* নিস্তাৰ কৰোঁতা, ত্রান কর্ত্তা, তাৰোতা, a saviour, a deliverer; *a.* effectual for salvation or deliverance.

তাৰন, *s.* পাৰ হোআ, নিস্তাৰ, crossing a river, getting through a difficulty, the act of saving, salvation.

তাৰনা, *s.* দুখ, ক্লেস, জাতনা, suffering, persecution, threatening, expulsion.

তাৰাপতি, *s.* চন্দ্র, নিসাপতি, the moon.

তাৰামণ্ডল, *s.* তৰা সমুহৰ থান, the starry region or firmament.

তাৰি, *v.* নিস্তাৰি, উধাৰি, বোআত ঘন কৰি, to save, to deliver, to extricate, to press the splints of braided work or the woof in the loom close together.

তাৰিখ, *s.* মাহৰ দিনৰ সংখ্যা, the date or day of month.

তাৰিনি, *s.* উধাৰ কর্ত্রি, দুর্গা, মাত্রি, a female deliverer, a mother.

তাৰে, *a.* সেই ঠাইৰ, সেইটোৰ, belonging to that person place or thing.

তাৰোঁতা, *a.* উধাৰ কৰোঁতা, ত্রানকর্তা, saving, delivering; *s.* a saviour.

তাল, *s.* গচ এবিধ, কাঁহৰ জোৰ বাদ্য, হাত চাপৰি বোআ, গানৰ পৰিমান, the fan palm or palmyra tree; with বোআ, the striking together of the hands, or of cymbals, beating time.

তাল জুৰিয়া, *ad.* সমনিয়া, একে সমান দুটা, in unison, together.

তালব্য, *s.* তালুত উঠা আখৰ, a palatal.

তাল মৰা, *a.* তাল বাদ্য বজোআ, কানত সোপা মাৰি ধৰা, stunning or overpowering the organs of hearing by any loud noise, stunned.

তাল মাৰি, *v.* নিজম দি, কানত সোপা মাৰি, to be silent, to be deafened or stunned by a loud noise; *a.* deafened, stunned.

তাল মাৰি ধৰা, *a.* কান আদিত সোপা মাৰি ধৰা, deafening, pungent.
তালি, *s.* হাত চাপৰি বোআ, তাপলি, clapping the hands; a patch.
তালি ধৰা, *a.* জলা আদিএ বৰকৈ কানত ধৰা, pungent, piercing.
তালি মৰা, *s.* কাপৰত তাপলি মৰা, লোটা আদিৰ তলা মৰা, patching, mending, inserting the bottom piece of a brass water vessel.
তালু, *s.* জিৰাৰ ওপৰ ঠাই, মুৰৰ ব্ৰহ্ম বন্ধ্ৰ, the palate, the roof of the mouth, the crown of the head.
তালৈ, *pron.* সেই ঠাইলৈ, মানুহলৈ বা কামলৈ, to that place, person &c.
তাৱৈ, *s.* বাপেকৰ সখিএক, সখিএকৰ বাপেক, address of a father's friend, or of the father of a son's friend.
তাসম্বাৰ, *pron.* সিবিলাকৰ, তেওঁবিলাকৰ, their, (poetic.)
তাহাঁতৰ, *pron.* সিহঁতৰ, সিবিলাকৰ, their.
তাহাতে, *d.* তাতে, সেই ঠাইতে, there, upon that.
তাহানি, *ad.* ভালে দিনৰ আগেয়ে, কেতিয়াবা, formerly, a long time ago.
তাহোন, *s.* তাঁতৰ সুতাৰ আঁহ গুচুআ মাৰ এবিধ, a kind of glutinous preparation or sizing, applied to the warp in weaving.
তিঁয়হ, *s.* এবিধ লতাৰ গুটি, তিহুঁ, a cucumber.
তিখা, *s.* টান কৰা সুধ লো, উগ্ৰ, খঙ্গাল, steel, *a.* sharp, keen, spirited.
তিখামখৰা, *a.* চোকা খৰোত্তৰ, sharp, spirited, lively, quick.
তিখাল, তিখ, *s.* চোকা, কাটোন, sharp, keen, edged.
তিতকাল, *ad.* সিঘ্ৰে, ততালিক, তুৰন্ত, quickly, shortly.
তিতা, *a.* জেকা, ভিজা, তিক্ত স্বাদ এবিধ, damp, wet, bitter.
তিতাই, *v.* পানিত তিয়াই, ভিজাই, জেকাই, to wet, to dampen.
তিতাফুল, তিতাবাহক, *s.* এবিধ তিতাৰ গচ বা ফুল, a medicinal, plant and flower.
তিতামুৰিয়া, *a.* বদ বা লঘোনত দুখ পাই গা বহা, faint from heat &c.
তিতালগা, *a.* তিতা পোআ, বেজাৰ পোআ, embittered, unpleasant.
তিতালাও, *s.* এবিধ লাও, a species of gourd.
তিতি, *v.* পানিৰে ভিজি বা জেকি, to moisten, to wet, to dampen.
তিতিকি, *a.* অলপ তিতা লগা, slightly bitter.
তিথি, *s.* প্ৰতিপদাদি পোন্ধৰ তিথি, a lunar day, a day of lunar change.
তিনটা, *a.* তিনি গোট বস্তু বা মানুহ, three persons or things.
তিনি, *a.* তিন, ত্ৰিসংখ্যা, ত্ৰি, three.
তিনিওপ্ৰসঙ্গ, *s.* পুআ দুপৰিয়া, গধুলি, সদাই, morning noon and evening, continually.

তিনিমুনি, *s.* তিনটা বাটৰ মুৰ লগ লগা, a place where three roads meet.

তিনিৰতিয়া, *a.* তিনি ৰাতিৰ ভৱ, দুই পইচাৰ মূল্য, তিনি ৰাতি থকা আচাম ৰজাৰ মোহৰ, a small coin of the Assam kings.

তিফাই, *s.* জুই ধৰা পাত্ৰ, তিপাহি, a movable furnace or fire place.

তিৰু, *a.* উগ্ৰ, অতিসই খৰ, চোকা, pungent, sharp, keen, quick.

তিমান, *ad.* সেইমান, so much, (a correlative.)

তিমানকৈ, *ad.* সেইমানকৈ, at that particular rate or proportion.

তিমি, *s.* সাগৰৰ অতি ডাঙৰ মাচ, a fabulous fish of enormous size, applied also to the whale.

তিমিৰ, *s.* অন্ধকাৰ, এন্ধাৰ, darkness, obscurity, blindness.

তিয়নি, *s.* গা ধোআত তিতা চুৰিয়া, the cloth wet at bathing.

তিয়াই, *v.* তিতাই, ভিজাই, to wet, to moisten.

তিয়াগ, *s.* ত্যাগ, এৰা, চাৰি দিয়া, relinquishment, separation, abandonment, desertion; with কৰি, to forsake, to abandon &c.

তিয়াগি, *v.* এৰি, চাৰি দি, to leave, to forsake, to abandon.

তিৰ, *s.* পাৰ, নদিৰ দাঁতি, a shore or river's edge, margin, verge.

তিৰবিৰাই, *v.* জিলমিলাই, চিকমিকাই, to spangle, to sparkle, to dazzle.

তিৰস্কাৰ, *s.* নিন্দা, বিতণ্ডা, গালি, abuse, reviling, insult, reproach.

তিৰি, *s.* নাৰি, স্ত্ৰি, মাইকি মানুহ, a woman, a female.

তিৰোতা, *s.* ভাৰ্য্যা, যৌনিএক, তিৰি, a wife.

তিৰ্থ, *s.* গঙ্গা আদি পুন্য খেত্ৰ, a place of pilgrimage, any sacred spot, especially a sacred bathing place.

তিৰ্থগামি, তিৰ্থজাত্ৰি, *a.* তিৰ্থলৈ জোআ, going on pilgrimage; *s.* a traveler, a pilgrim.

তিৰ্থজাত্ৰা, *s.* তিৰ্থ গমন, তিৰ্থলৈ জোআ, the going on pilgrimage.

তিল, *s.* সস্য বিসেস, অতি অলপ, গাৰ সৰু সৰু কলা চিন, a plant the seeds of which are oleaginous, (Sesamum Orientale;) a moment, a very little of any thing, a freckle, a mole.

তিলক, *s.* ফোঁট, an mark on the forehead made of earth or sandal, a freckle, a mole.

তিলকাঞ্চন, *s.* তিল সোন, মৰাৰ সময়ত গোটাই উচৰগ কৰা তিল সোন, তামৰ বাটি, an offering of *teel* seed and gold made to a brahmin in the hour of dying.

তিলনি, *s.* তিলৰ খেত্ৰ, মৰাৰ তিন দিনত কৰা কৰম, a field of the sessamum plant, a ceremony on the third day after a person's decease.

তিলেকত, *ad.* খন্তেকত, চকুৰ প্ৰচাৰত, অতি সিঘ্ৰে, quickly, in a moment, in the twinking of an eye.

তিহুতিহিয়া, *a.* বৰ চোকা, অতি জোঙা, very sharp or pointed.

তিহৰলি, *s.* এবিধ ফুল, বা তাৰ গছ, a species of flower.

তুআ, *pron.* আপোনাৰ, তোমাৰ, your, (poetical.)

তুঁহ, *s.* বনা ধানৰ বাকলি, chaff, refuse, light worthless matter.

তুকতুকিয়া, *a.* বৰ পিছল, very slippery.

তুখকঙ্গ, *a.* পৰিপাটি, বস্তু আদি ভালকৈ বন্ধা, জুগুত হোআ, in order, repaired, packed and bound up, ready.

তুঙতুঙাই, *v.* চুপচুপাই, মিঠাকৈ আসা দেখুউআই, to deceive by false hopes or promises, to allure.

তুঙতুঙুআ, *s.* চুপচুপুআ, ভাৱসা বা কথা দিয়া, the act of deceiving &c.

তুপাই, *v.* উচটাই, মন বৰ্হাই, তুলি দি, to encourage or stimulate.

তুচ্ছ, *a.* অধম, খুদ্ৰ, নৰম, অকামিলা, হেল, insignificant, low, mean, despicable; with কৰি, to despise.

তুচ্ছগ্যান, *s.* নিচেই সৰু হেন মনা, অৱহেলা, হেয়গ্যান .contempt, disesteem.

তুতি, *s.* স্তুতি, গুন বনোআ, প্ৰসংসা, প্ৰাৰ্থনা, praise, worship, eulogy: with কৰি, to praise, to worship.

তুতিয়া, *s.* এবিধ কঙ্গলা বা খৰুআ দ্ৰব্য, blue vitriol.

তুতুআই, *v.* দিম দিম বুলি নিদিয়া, to promise and not perform.

তুমবলি, *s.* বৰকৈ তেজ বৈ জোআ, blood flowing, bleeding copiously.

তুমি, *pron.* সৰ্ব নাম, সম্বোধন মাত, এক বচন, you, thou.

তুমিতুমা, *s.* সমনিয়াক মানোহে মতা মাত, তুমি সম্বোধন কৰা, mutual address of respectable people.

তুৰন্তে *ad.* সিঘ্ৰে, তত্তালিকে, নিমিসে, quickly.

তুৰি, *s.* বাদ্য বিসেস, ভেঁৰি, a trumpet.

তুৰিমুৰি, *s.* ইফাল সিফাল, নিয়ম নৰখা, আজ্ঞা দস্তুৰত নোবোআ, rudeness, incivility, disregarding rules of propriety, coarseness.

তুৰুঁবিয়া, *a.* পাতলা, সৰু, লঘু, পাতল মুখেৰে, thin, light, shallow.

তুল, *s.* বস্তু জোখা পাত্ৰ, তুলাচনি, তুলাচালনি, a balance or pair of scales.

তুলনা, *s.* সমান কৰা, উপমা, equality, similarity, comparison, likeness.

তুলসি, *s.* এবিধ সৰু বিখ্য, বিন্দা, *tulohi*, the basil plant, held sacred and worshipped by the hindoos; (ocymum sanctum.)

তুলা, *s.* গুটি গুচুউআ কপাহ আদি, মথম ৰাশি, cotton &c. divested of the husk and seeds, the sign Libra.

তুলাই, *v.* বাঁহ আদিৰ কাঠি উলিয়াই, to split into thin strips or splints.

তুলাচনি, *s.* নালত আঁক থকা জোখৰ, পাত্ৰ, an instrument for weighing.

তুলাতুল, *a.* বৰকৈ সিজা, অতি কোমল, মিদু, cooked soft; soft like cotton, mild, gentle.

তুলাপাত, *s.* কাকত, কাগজ, paper.

তুলাপ্ৰাই, *a.* তুলাৰ নিচিনা কোমল বা লঘু, like cotton, soft or light.

তুলি, *s.* তুলা ভৰোআ সজ্যা, উভালি, প্ৰপৰলৈ দাঙ্গি, থিয় কৰি, a quilt or mattrass; *v.* to uproot, to raise, to erect.

তুলিধৰা, *a.* দাঙ্গি ধৰা, সুআনি হোআ, supported, attired, adorned.

তুলুআ, *s.* কাঠি বা তমাল আদি কৰা, splitting into long thin splints.

তুল্য, *a.* সমান, নিচিনা, সদৃস, equal, alike, similar; *s.* similarity, analogy; with কৰি, to liken to, to compare with.

তুল্যগ্যান, *s.* সমান মনা, একে ভবা, the esteeming different persons or objects alike.

তুল্যাতুল্য, *a.* সমান অসমান, similar and dissimilar, like and unlike.

তুষ্ট, *a.* সন্তুষ্ট, হৰ্সিত, pleased, gratified, glad, acceptable, pleasing.

তুষ্টি, *s.* তুষ্ট হোআ, আনন্দ, আহ্লাদ, pleasure, delight, enjoyment.

তৰিত, *ad.* সিঘ্ৰে, বেগাই, now, immediately, at once.

তেও, *conj.* তথাপি, yet, notwithstanding.

তেওঁ *pron.* সেই জন, মান্যৰ মাত, he, (honorific.)

তেজ, *s.* বক্ত, সোনিত, blood.

তেজ গোঁবা, *a.* অলপ বগা, বঙ্গচা, having a ruddy complexion.

তেজ পৰা, *a.* সৌচত তেজ পৰা, গ্ৰহনি ৰোগ, dysentery, bloody flux.

তেজপাত, *s.* এবিধ সুগন্ধি পাত, the leaf of a tree, (laurus cassia,) used as a condiment.

তেজমই, *s.* এবিধ গচ, a species of tree.

তেজসাঁও পৰা, *s.* সৌচত তেজে সাঁৱে পৰা, খৰ গ্ৰহনি, mucous and bloody discharges from the bowels.

তেজস্বি, *a.* প্ৰতাপি, দিপ্তিমান, splendid, illustrious.

তেজি, *v.* ত্যাগি, এৰি, বৰ বঙ্গা, to leave, to forsake, *a.* very red.

তেজিৰঙ্গা, *a.* বৰ বঙ্গা, টিকটিকিয়া, red like blood, blood-red.

তেতিখ্যনে, } *ad.* তেখনে, বেগতে, সেই সময়তে, then, immediately.
তেতিয়াই, }

তেতেক, *ad.* সেইমান, তিমান, ততখিনি, so much, so many, (a correlative)

তেঁতেলি, *s.* এবিধ টেঙ্গাৰ গচ বা ফল, the tamarind tree and fruit.

তেঁতেলি পতিয়া, *a.* তেঁতেলি পাতৰ দৰে চিৰাচিৰ, বা চেপেটা, narrow and thin like the leaf of the tamarind.

তেধৰ, *a.* টেঙ্গৰ, বুধিয়ক, সিয়ান, চতুৰ, cunning, sly, artful.
তেনে, *a.* সেই কপে, তেনেকুআ, so, thus.
তেনেই, *a.* সেই কপেই, সমুলঞ্চে, আটাইখিনি, exactly so, all, the whole.
তেনেকুআ, *a.* সেই কপ, তেনে, তাৰ নিচিনা, তেনেহে, like, similar.
তেনেকুআকৈ, তেনেকৈ, } *ad.* সেই দৰে, তাৰ নিচিনাকৈ, in like manner, thus.
নেতেহলে, তেন্তে, } *conj.* তেৱে, সেয়ে হলে, if so, in that case, then.
তেৰ, *a.* ত্রয়োদস, thirteen.
তেৰান্নৱৈ, *a.* চাৰি কুৰি তেৰ, ninety-three.
তেৰাসি, *a.* চাৰি কুৰি তিনি, eighty-three.
তেৱেজ, *s.* অঙ্কৰ হিচাব গোটোআ, জোগ, addition, a summing up.
তেৱেটা, *a.* তেৰ জন বা গোটে, thirteen.
তেল, *s.* সবিয়হ আদিৰ পেবাবস, জন্তু আদিৰ তেল, oil, vegetable or animal.
তেল ঘঁহি, *v.* তৈল মার্জন কৰি, তেল সানি, to anoint.
তেলটুপি, *s.* সক চবাই এবিধ, the swallow.
তেলনি, *a.* তেলেৰে মিহলি বা ভজা, oily, cooked or eaten with oil.
তেলমৰা, *s.* তেল তপত কৰি আগাত দিয়া, the putting vegetables &c. into hot oil for cooking.
তেলাল, *a.* তেলেতিয়া, বৰ তেলেৰে, তেল থকা, fat, greasy, oily.
তেলি, তেলিয়া, } *s.* তেল বেচোঁতা, তেলুআই, an oilman, a class of people who sell oil.
তেলিচাই, *s.* তেলেৰে মিহলি চাই, a mixture of oil and ashes.
তেলিয়াসাৰেঙ্গ, *s.* বৰ চবাই এবিধ, the Indian crane.
তেলিদাল, *s.* তেল পেবা জন্ত্ৰ বা ভতন, an oil press.
তেলেতিয়া, *a.* খাওঁতে মুখত তেলৰ দৰে লগা, having an oily taste.
তেহে, *ad.* তেৱে, তেন্তে, then, in that case, being thus.
তেহেত, তেহেলৈ, } *ad.* আঁতৰত, নিজগত, দুৰৈত, at a distance, yonder.
তোক, *pron.* সামান্যক মতা সর্ব নাম, you, (inferior.)
তোচখোআ, *a.* কোঁচ খোআ, হোঁহোকা মৰা, headed off, turned back.
তোচদান, *s.* কলাই খাবৰ তোতা থোআ পেবা, a cartridge box.
তোমাই, *v.* তোমত বান্ধি, তোমেৰে টোপোলা বান্ধি, to bind up in the above.
তোৰা, *s.* দিঘল মাচ এবিধ, a species of fish.
তোলনি, তোলনি বিয়া, } *s.* প্রথম বিভুয়ান হোআ বিয়া, a ceremony performed on a daughter's reaching the age of puberty.

তোলনিয়া, *a.* তুলি লোআ', তোলা, পোষ্য, adopted, reared, raised.
তোলপাৱ, *s.* হুলস্থুল, হুআদুআ, confusion, noise, hubbub.
তোলা, *s.* উভলা, ওপৱলৈ দঙ্গা, সন্তান আদি ডাঙ্গৱ দিয়ল কৱা, টকাৱ ভৱ, tearing up by the roots; rearing children or animals; *a.* lifting, raising, gathering up; eight annas in weight.
তোলাই, *v.* লোকৱ দ্বাৱাই তুলি, to cause to be raised, lifted &c.
তোলাও, তোলাঙ্গ, *a.* নিপাত, উৱাৱ, নাস, উচন, laid waste, destroyed, stripped.
তোসা, *s.* তুষ্ট কৱা, সন্তোস কৱা, the giving pleasure or gratification.
তৌতৌআই, *v.* খৱখেদা কৱি, ৱৱ আহুতেৱে ঘনে ঘনে কৈ কৈ, to do or speak in a flurried or confused manner.

ত্যাগ, *s.* see তিয়াগ,
ত্রয়, *a.* তিনটা, ত্রিতিয়, three, a triad, used mostly in composition, as ৱেদত্রয়, the three veds; লোকত্রয়, the three worlds.
ত্রয়োদস, *a.* তেৱ, thirteen.
ত্রয়োদসি, *s.* চন্দ্র ওলোআৱ পৱা তেৱ তিথি, তিথি বিসেস, the thirteenth day of a lunar month, a festival.
ত্রস্ত, *a.* ভয়জুক্ত, আকুল, ভয়াতুৱ, terror stricken, frightened.
ত্রাতা, *s.* ত্রানকর্তা, ৱাখোঁতা, a saviour, a deliverer.
ত্রান, *s.* উধাৱ, নিস্তাৱ, ৱখ্যা তৱন, মুক্তি, salvation, deliverance.
ত্রানকর্তা, *s.* উধাৱ কর্তা, নিস্তাৱোঁতা, ৱাখোঁতা, saviour, deliverer.
ত্রান পোআ, *a.* মুক্তি ৱা নিস্তাৱ হোআ, saved, delivered, rescued.
ত্রানোপাই, *s.* মুক্তিৱ উপাই, তৱনৱ উপাই, a way of salvation.
ত্রাস, *s.* ভই, ডৱ, সঙ্কা, fear, terror.
ত্রাসি, *a.* ভয়াতুৱ, ভয়জুক্ত, fearful, cowardly; *s.* a coward.
ত্রাসিত, *a.* ভয়জুক্ত, চিন্তিত, কম্পিত, terrified, affrighted, horror stricken.
ত্রাহি, *interj.* ত্রান কৱা, ৱখা, save! deliver! (Sanscrit.)
ত্রি, *a.* তিনি, ত্রিতয়, three, in composition, as ত্রিজগত, the three worlds.
ত্রিকাল, *s.* ভূত, ভৱিস্যত, ৱর্তমান, জোআ থকা অহা কাল, তিনি ৱেলা, present past and future; morning noon and evening.
ত্রিকালগ্য, *a.* সর্ৱগ্যানি, সর্ৱজান, knowing the past present and future.
ত্রিকুট, *s.* খিৱসাগৱৱ মাজৱ এক পর্ৱত, a fabulous mountain with three peaks.
ত্রিকুল, *s.* পিত্রি, মাত্রি, সহুৱ, এই তিনি ৱংস, the three families of one's father, mother and wife.
ত্রিকোন, *s.* তিনি চুক, a triangle.

ত্রিকোনিয়া, *a.* তিনি চুক থকা, তিনি চুকিয়া, triangular, trigonal.

ত্রিগুন, *s.* সত্ত্ব, ৰজ, তম অংসৰ তিনি গুন, the three inherent natural qualities of matter; threefold, thrice, triple.

ত্রিচ, *a.* ডেৰ কুৰি, thirty.

ত্রিজগত, *s.* স্বৰ্গ, মর্ত্য, পাতাল, the three worlds; the universe; heaven, earth and hell.

ত্রিতিয়, *a.* তিনিৰ সংখ্যা, তিনি সংখ্যক, তিনটাৰ সেসৰটো, the third.

ত্রিতিয়া, *s.* উদই চন্দ্ৰৰ তিন দিনৰ তিথি, the third day of a lunar month.

ত্রিদস, *s.* দেৱতা, a deity or god subject to birth, being and destruction.

ত্রিদেৱ, *s.* ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, সিৱ, ত্রিমুর্ত্তি, the hindoo triad, Brahma, Vishnoo, and Maheswor.

ত্রিধা, *ad.* তিনি প্ৰকাৰ, of three kinds, three fold.

ত্রিন, *s.* বন, ঘাঁহ, grass, a shrub.

ত্রিনমই, *a.* সৰহকৈ বন থকা, ত্রিন জেন, অতি তুচনিয়, abounding with grass, grassy; worthless as straw, insignificant.

ত্রিনয়ন, ত্রিলোচন, } *a.* তিনি চকুআ, মহাদেও, three eyed, an epithet of Hoda Hiwo.

ত্রিপত্র, *a.* তিনি পাত থকা, বেল পাত আদি, three leaved, trifoliate; three pronged, as of the hindoo trident.

ত্রিপথগা, *s.* গঙ্গা, the Ganges, as supposed to flow through heaven, earth and the infernal regions.

ত্রিপদি, *s.* তিনি ঠেঙ্গিয়া, চন্দ বিসেস, a tripod; a three legged table or stand; a kind of metre, consisting of two lines, each divided into three parts.

ত্রিপুৰাৰি, *s.* সিৱ, মহেস, Hoda-Hiwo, Mahadeo.

ত্রিপ্ত, *a.* সন্তুষ্ট, হর্ষিত, satisfied, gratified, pleased.

ত্রিপ্তি, *s.* হেপাহ পলোআ, তৃষ্ট, the satisfaction of appetite thirst &c.

ত্রিবর্গ, *s.* ধর্ম, অর্থ, কাম, the three objects of human pursuit, viz, love, wealth, and duty.

ত্রিবেনি, *s.* তিৰ্থ বিসেস, সৰস্বতি, জমুনা, গঙ্গা, এই তিনি নদিৰ জোগ, a confluence of three streams, applied to the junction of the Ganges, Soraswoti, and Jumuna Rivers.

ত্রিভুবন, ত্রিলোক, } *s.* স্বৰ্গ মর্ত্য পাতাল, the universe, heaven, earth and the infernal regions.

ত্রিমুর্ত্তি, *s.* তিনি আকাৰ, ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, মহেস, the hindoo triad or the united form of Brahma, Vishnoo and Maheswor.

ত্রিসন্ধ্যা, *s.* পুআ, দুপৰিয়া, গধুলি, morning, noon, and evening.

ত্রিসা, *s.* পিয়াহ ত্রিষ্ণা, thirst, appetite, strong desire.

ত্রিসুল, *s.* সিৱৰ অস্ত্র, তিন ডলিয়া অস্ত্র বিসেস, a trident, a three pronged weapon, generally regarded as Hiwo's insignia.

ত্রেতা, ত্রেতাজুগ, *s.* হিন্দুমতে ১২৯৬০০০ বচৰ পৰিমিত দুতিয় জুগ, the second *jug* or age, in the mythological chronology of the hindoos, consisting of 1,296,000 years.

ত্রৈৰাসিক, *s.* অঙ্কৰ প্রকৰন বিসেস, the rule of three in arithmetic.

ত্রৈলোক, *s.* তিনি ভুৱন, স্বর্গ, প্রিথিবি, পাতাল, the three worlds, heaven, earth and the infernal regions.

ত্র্যাখ্যৰ, *a.* ওঁকাৰ, অ, উ, ম, এই তিনি আখৰ, triliteral; *s.* the three letters অ, উ, ম, the sacred and mystic syllable, O, U, M, which represents the hindoo trinity.

থ

থ, থকাৰ, থৰ দিয়া, this letter is the aspirate of the dental ত, and has the sound of *th*, in *Mat-thew*; the imperative of থৈ, to put, to place; it is also the termination of some ordinal numerals, as চতুর্থ, the fourth, from চতুৰ, four.

থকৰ্‌, *s.* ফুটৰি ৰৰ্‌কৈ উতলা, ভুমুক্‌ ভমুক্‌ কৰা, a bubbling or boiling up; with কৰি, to boil or bubble up.

থকৰৰকৰ, *a.* অথিৰ অবিৰ, কঁপি থকা, trembling, shaking, quivering, having an unsteady gait; *s.* tremor, tremulousness.

থকা, *a.* থিতি হোআ, নিবাস কৰা, অহসেস, existing, dwelling, living, continuing, remaining in excess.

থকাঠাই, *s.* নিবাসৰ থান, ঘৰ, a dwelling place, residence, home.

থকাথৈয়া, *a.* দুই মন হৈ এবেলি ৰই এবেলি জাই, hesitating, undecided.

থকাসৰকা, *a.* অনেক ঠাইত বিন্ধা বা কটা, cut or pierced through and through in many places.

থগিত, *a.* বিবুধি হৈ ৰৈ থকা, তব্ধা, confounded, brought to a stand.

থঙ্গা, *s.* নোমৰ বহা কাপৰ, কম্বল, a blanket, a cloth used to sit upon.

থপথপাই, *v.* পানি খচি ফুৰি, বিয়াকুল হৈ ফুৰি, থপিয়াই, to flounder or splash about in water, to be flurried or agitated.

থপথপিয়া, *a.* থিৰ, জোল নোহোআ ডাঠ, বোকা আদি, thick and tenacious.

থপৰাই, *ad.* বেগতে, থুপুৰাই, suddenly, quickly, unexpectedly.

থপৰিউআ, থপামৰা, *s.* চপৰিউআ, হাতেৰে লাহেকৈ মৰা, the act of gently patting with the hand.

থপিউআ, *s.* থাপ মৰা, হাতৰ তল্‌আৰে মাৰি সমান কৰা, চিলনি আদিএ থাপ মৰা, the act of clutching; the beating of a mass into shape by patting.

থপিয়াই, *v.* থাপমাৰি, থাপি, to clutch, to pat, to pounce down upon.

থপিয়াথপিকৰি, *v.* থাপ মৰামৰি, to mutually peck, pat or slap.

থমক, *s.* ৰোআ, থগিত হোআ, stopping, standing still.

থমকা, *a.* ভয়ত বিস্মই হৈ ঠৈৰে ৰৈ থকা, surprised and brought to a sudden stand.

থমকি, *v.* ৰৈ ৰৈ, তম্বি, to come to a sudden stand.

থমকাথোআ, } *s.* তম্ভা, ৰৈ থকা, the standing motionless as from
থমকিৰোআ, } fear or surprise.

থম্‌থম্‌কৰে, *ad.* থুপথুপকৰে, থুলত্ব ৰূপ, একো বন নকৰাকৈ, with loss of vigor in old age, without work, sitting idle.

থমথমিয়া, *a.* থুলত্ব, সকত, corpulent, stout, (principally in old age.)

থমাৰৈ, *s.* পানি নোহোআ দৈ গাখিৰ, solid milk curds.

থৰ, *s.* ধৌর্জ্য, ধানৰ চটা বা আঠোটা মুঠি, six or eight handfuls of reaped grain, a term used in counting grain.

থৰকৰক, *a.* গাৰ গতি এৰা, অথিৰ, unsteady, tremulous, shaking.

থৰকাচুটি, *s.* তহ্‌মুৰি, গ্যান বুধি, self-possession, self-control.

থৰকাচুটিএৰা, *s.* বিচেষ্টা হৈ, চুৰিয়া পিন্ধিবলৈ তত নোহোআ, বিহুত, ধৌর্জ এৰা, insensibility, the loss of consciousness or self-control.

থৰ্‌থৰ্‌কৰে, *ad.* অতি কম্পনেৰে, অথিৰ ভাৱে, tremblingly, unsteadily.

থৰ্‌থৰিবান, *a.* ভয়ত কম্পমান, exceedingly terrified, trembling with fear.

থল, *s.* থান, ঠাই, বাম, a place, a station, dry lands, a low land.

থলআখৰ, *s.* পাতৰ ৰঙনেৰে তোলা আখৰ, a letter formed in outline on a dark ground.

থল্‌থলিয়া, *a.* জুল্‌জুলিয়া, থলে বহল হৈ ৰোআ, লেউলেউআ, neither fluid nor solid; of soft consistence.

থল্‌পদ্ম, *s.* এবিধ ফুল, a flowering plant, (Hibiscus mutabilis.)

থলি, *s.* থকা ঠাই, থান, ভৈয়াম, an abode, a place, a low land.

থলিদাঙ্গি, *v.* উচলকৈ, থকা ঠাই এৰি, to wholly abandon an abode.

থলুআ, *a.* থলত থকা, relating to a valley or low land.

থহা, *s.* থাহি পেলোআ, ঘনকৈ খোঁচা বা কটা, the act of thickly piercing or cutting in small bits; *a.* chipped, minced.

থাই, *v.* তল নগৈ, থাউনি পাই, to touch bottom, within one's depth.

থাউনি, *s.* মুৰ তল নোজোআ পানি, গা থোআ, water within one's depth; bottom.

থাউকাল, *a.* নিয়মিয়া, সমান, দিঘল বা চুঁটি নোহোআ, of ordinary size, of good proportion.

থাওকতে, *ad.* মুঠতে, সমুলি, থোপতে, by wholesale, in the gross.

থাক, *s.* জখলা আদিৰ থাপ, ৰব দিয়া, মানা কৰা, জাব নিদিয়া, an interstice, a layer, a step in a flight of stairs; one of a series.

থাকি, *v.* ৰৈ, বাস কৰি, থিতি হৈ, to remain, to stay, to abide, to wait.

থাকোঁতা, *s.* থকা জন, নিবাসি, an inhabitant, a dweller, a resident.

থাঙৰাঙ, থাঙলাঙ, *ad.* ডাল ডাল, নৰাঙ তৰাঙ, in confusion, thrown about in disorder.

থান, *s.* ঠাই, ইশ্বৰক সেৱা কৰা ঠাই, a place, a dwelling, an abode, a sacred place or place of worship.

থান কাপৰ, *s.* তাও কাপৰ, a roll of cloth.

থানথিত, *s.* থাকিবলৈ ঘৰ বা ঠাই, থিতি লগা, a permanent or fixed abode, fixedness, permanence.

থানবান, *a.* থানথান, গোট গোট, সিস্ৰুতি, scattered about in disorder.

থানা, *s.* চকি পহৰাৰ ঘৰ, a police station, a watch-house.

থানান্তৰ, *s.* আন ঠাই, দেমৰ পৰা অন্তৰ, another place, a foreign country; with হোআ, removed; with কৰি, to remove &c.

থানিকা, *s.* থকা ঠাই বা ঘৰ, থিতি, a residence, an abode.

থানেথানে, *ad.* নানা ঠাইত, অনেক থানত, ঠায়ে ঠায়ে, here and there, in various places.

থাপ, থাপমৰা, *s.* তত্ নোপোআকৈ থাপতে ধৰি নিয়া, থপা, থাপৰ, the act of clutching, grasping or snatching; *a.* grasped &c.

থাপত, থাপতথাপে, *ad.* থিতাতে ততালিকতে, বেগতবেগে, as with a sudden clutch, suddenly.

থাপনা, *s.* পতা, থিতি কৰা, a placing, fixing or setting up (as an idol,) appointing, establishing, (as a law or ordinance.)

থাপি, *v.* থাপন কৰি, থৈ, পাতি, চপাই, অলপকৈ হেঁচি, to establish, to set up, to place, to ordain, to appoint.

থাপিত, *a.* সাঁচতিয়াৰ, থোআ, পতা, fixed, established, set up, appointed.

থাপিথুপি, *v.* সমান কৰি, হাতেৰে হেঁচি সমানকৈ, to pat, to smooth or make compact by patting.

থাল, *s.* পিতল আদিৰ বহল পাত্ৰ, কাঁহি, তৰাহি, a metalic flat dish or tray.

থালি, *s.* বৰ চক, a large earthen boiling vessel.

থাহি, *v.* ঘনকৈ কাটি বা খুঁচি, নিহিকৈ কুটি, to cut fine, to chip, to mince.

থিত, *a.* থিতি হোআ, থকা, situated, being, established.

থিতাতে, *ad.* ওচৰতে, তাতালিকে, তেতিয়াই, at hand, near, suddenly, at once.

থিতাদহে, *ad.* তাতালিকে, তুৰন্তে, at once, quickly, speedily.

থিতি, *s.* ৰোআ, আহিপোআ, থকা, থানিকা, an abiding, continuance, residence, durability, permanence; with কৰি, to establish, &c.

থিপথিপিয়া, *a.* অলপ পানি হোআ, moist, as weather or land.

থিয়, *a.* পোন, ওখ, চন্দা নোহোআ, perpendicular, erect, precipitous; with কৰি, to place upright; with হৈ, to stand erect.

থিয়কিল, *s.* কিলাকুটি থিয়কৈ মৰা, a downward stroke with the elbow.

থিয়গোৰ, *s.* থিয়ৈ ভৰিৰে মৰা, প্ৰহাৰ, a downward stamp of the foot.

থিয়দঙ্গা, *a.* থিয় হোআ, থিয় হব পৰা, upright, able to stand erect.

থিয়াথিকৈ, *ad.* নবহাকৈ থকা বা ফুৰা, without sitting or waiting.

থিয়ৈ, *ad.* থিয় হৈ, পোন হৈ, in an upright, erect or standing position.

থিৰ, *a.* অলৰ, অচল, গোট মৰা, সান্ত, নিচই, ফুগুত, fixed, steady, firm, unshaken, certain, placid, cool, calm, ready.

থিৰ কৰা, *a.* ফুগুত কৰা, নিচই কৰা, নিয়ম কৰা, prepared, made ready &c.

থিৰফুৰ, *a.* সান্ত, নিৰ্ভু, ধিৰ, ঠেঁটা, calm, collected, cool, dispassionate.

থিৰথিৰাই, *v.* অলপকৈ ৰবখুন কনিয়াই, সিমসিমাই, to rain in small drops.

থিৰাঙ্গ, *a.* নিচই, স্বৰূপ, ঠিক, true, certain; with কৈ, *ad.* truly &c.

থিৰিকনি, *s.* কনিওআ ৰবখুন, কিনকিননি, mist, small rain-drops.

থিৰেফুৰে, *ad.* লাহে লাহে, ক্ৰমে ক্ৰমে, ধিৰেৰে, slowly, gently, gradually.

থু, থুই, } *s.* লেপ, মুখৰ ওলোআ পানি, spittle, saliva.

থুআই, *v.* থুই পেলাই, to spit, to eject saliva from the mouth.

থুইপেলোআ, থুউআ, } *s.* লেপ পেলোআ, ঘিন দেখুউআ, spitting, a way of expressing disgust.

থুতৰি, *s.* থোঁতোৰা, তল ওঁঠৰ তল ভাগ, the chin.

থুতৰিয়া, *a.* থুতৰিলৈকে হোআ, থোঁতোৰাৰ সমান, chin-deep, up to the chin.

থুকিথুকিকৰি, *v.* কাটি কাটি, ডোখৰ ডোখৰ কৰি, to cut into small pieces, to mince, to hack.

থুকিয়া, *a.* থোকেৰে থকা, of a branch or a cluster.

থুকু, *s.* সৰু চুঁটি টেকেলি, a small earthen jug.

থুকুচি, *v.* কাপৰ আদি হাতেৰে থেকেচি খচি ধুই, to press or squeeze cloth as in washing.

থুত্‌কুৰিয়াই, *v.* চোবাই থুথুকৈ পেলাই, to taste and eject from the mouth.
থুন্‌থুনাই, *v.* অলপকৈ কান্দি, কুনকুনাই, to whine, to utter a low cry.
থুন্‌থুনিয়া, *a.* কুনকুনাই কান্দি থকা, whining, whimpering, complaining.
থুনপাক, *s.* ধন থোআ সৰু মোনা, a money purse, a small bag.
থুনুকথানাক, *s.* থেনাক্‌থুনুক, সৰু লৰাৰ অথিৰ খোজ বা মাত, imperfect utterance or a tottering gait, as of a child.
থুপ, *s.* গোট, মুঠ, লগ লগা, a collection, a heap, an assemblage; with খাই, to gather together, to assemble.
থুপথুপিয়া, *a.* অলপ পানি থকা, থপ্‌থপিয়া, moist, soft.
থুপৰি, *s.* বন বাৰি নজনা তিৰোতা, একাজভাগি, ভাকৰি, a woman ignorant of work; *a.* worthless, ignorant, stupid.
থুপাই, *v.* গোটাই, চপাই, to assemble, to collect in groups or clusters.
থুপি, *s.* আঙ্গনি, গুটিৰ জোঁটা, one bunch of a cluster of fruit.
থুপুআ, *s.* গোটোআ, চপোআ, মুঠ কৰা, the act of collecting or gathering together in groups.
থুপুৰ কৰে, *ad.* লাহেকৈ, থেকেচা নোখোআকৈ, gently, applied to falling or laying anything down.
থুপুৰি, *a.* জুম, গোট, মুঠ, a collection, a group.
থুৰি, থুৰিপাত, *s.* কলা পাত আদিৰ খোৰ, the sheath of the plantain, the young ear of corn or grass before it shoots forth.
থুৰিউআ তামোল, *s.* পানৰ খোৰ সাজি ভৰোআ তামোল, tamul enclosed in pan leaf.
থুৰিয়া, *s.* তিৰোতাৰ কৰ্ন ভুসন, an ear ornament worn by women.
থুৰিয়াই, *v.* খোৰ সাজি, চুৰিয়াৰ খোৰ কৰি, to roll up, to lay in folds or plaits, as the end of a *suria* or waistcloth.
থুৰিয়াৰখা, *s.* পোআলি ঘৰা মহৰ গাখিৰ ৰখা, the retaining or holding up the milk by a Buffalo that has lost her calf.
থুকহি, *s.* নিমিস, খন্তেক, অলপকাল, a moment, a short time.
থুল, *s.* সমাজ, সভা, a meeting, an assemblage of persons.
থুল্‌থুলিয়া, *a.* অতি পকা, fully ripe, soft, mellow.
থুলন্তৰ, *a.* গা গতিএ সকত, সুআনি, large and well proportioned.
থুহথুহ কৰে, থুহথুহিয়া, *ad.* অতি কোমল, কুঁহি পাতৰ দৰে, very soft, tender, as applied to young leaves, sprouts or fruit.
থেতাল, থেতেলা খুআই, *v.* খুন্দি বা ফালি চেপেটা কৰি, আধাখুন্দা কৰি, to crush, to split and spread out, as bamboos or reeds.
থেতেলা, *a.* খুন্দা খাই আধা ভগা বা চেপেটা হোআ, crushed, bruised.

থেকেচা, *s.* থেকেচনি, ঠাইতে এফাল মৰা, বিকৰ্ষন, the throwing down violently &c. speaking reproachfully.

থেকেচামাৰি, থেকেচি, *v.* তললৈ এচাৰ মাৰি, to throw down violently, to slam down.

থেকেৰনেকেৰ, *ad.* বিসেমি ৰূপে বৰ সুমেৰে, scarcely able, with the greatest effort.

থেকেৰা, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of acid fruit.

থেন্‌থেনাই, *v.* ভগা পাত্ৰে সদ্দ কৰি, আমনিকৈ কান্দি, to make a jarring sound, as of a broken vessel or a monotonous cry.

থেন্‌থেনিয়া, *a.* পানিৰে মিহলি হৈ থকা, পেন্‌পেনিয়া, clammy.

থেপ্‌থেপিয়া, *a.* জোল বা টান নোহোআ, বোকাৰ দৰে ঘন, ডাঠ, thick, dense, compact.

থেপা, থেপাথেপ, *a.* ঘন, ডাঠ, একে ঠাইতে আটাইবোৰ গোট খোআ, close together, thick, crowded, in clusters.

থেৰেজু, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of plumb.

থেৰেহা, থেৰেহা মৰা, *a.* ভালকৈ নপকা বা নিসিজা, নিচপতি নপৰা, not well ripened or cooked.

থেৰোগেৰো, *s.* কৰিম নে ন কৰিম, মনৰ খুঁকুৰি, আসন্তা অথিৰ, indecision, doubt, a dilemma.

থেলথেলিয়া, *a.* লেপ্‌লেপিয়া, বোকাৰ দৰে কোমল, soft like mud.

থৈ, *v.* এ ঠাইত ৰাখি, to put, to place.

থৈয়াথৈ, থৈয়ানথৈয়া, *a.* দন্দত মান ধৈর্জ নৰখা, অতি বৰ দন্দ হোআ, without restraint, fierce, applied only to quarreling.

থৈলা, *s.* মৰা পাটৰ মোনা, বা জোলোঙ্গা, a bag, a sack.

থোআ, *a.* ৰখা, থিতি কৰা, থাপন কৰা, set, placed, put, laid.

থোঁতা, *a.* ভালকৈ মাত নুফুটা, খোনা, having an impediment in the speech, stammering.

থোঁতোৰা, *s.* থুঁতৰি, the chin.

থোক, *s.* কলা আদিৰ আখিএ মধুনাই লাগি থকা থোকা, a bunch, as of plantains or other fruit.

থোক্‌থোকনি, *s.* এঁঠাৰে বস্তুৰ উতল, থক্‌থকনি, the noise of boiling &c.

থোক্‌থোকাই, *v.* এঁঠাৰে বস্তু উতলি, থক্‌থকাই, to make the sound peculiar to glutinous substances when boiling.

থোক্‌থোকোআ, *a.* এঁঠাৰে বস্তুৰ উতল ধৰা, boiling, bubbling up.

থোকাথুকি, *a.* ভালকৈ মাত নুফুটা, কাপৰৰ ঠায়ে ঠায়ে সুতা গোট খোআ, having an imperfect articulation; uneven, as of threads.

থোকাথোক, *a.* কেইবা থোক, অনেক থোকা, abounding with clusters.

থোপ, } *s.* গুটি আদিৰ জোটা, মুঠ, একে ঠাইতে গোট খোআ, a bunch,
থোপা, } a cluster, a tassel.

থোপতে, *ad.* মুঠতে, থাওকতে, all together, in the gross.

থোপাথোপ, *a.* অনেক থোপা হৈ লগা, জোঁটাজোঁট, hanging in clusters.

থোপেথাপে, *ad.* মুঠতে, তেনেই, থাওকতে, as a whole.

থোপোৱা, *a.* বাহিৰ নোঅৱা, একো কামৰ নোহোআ, ভোতা, ঘুৰনিয়া, short, dwarfed, worthless, blunt.

থোৰ, *s.* মুকলি নোহোআ কোমল পাত, ইঙ্গিত কথা, চুৰিয়াৰ থুৰিউআ, আগ, a new tender leaf or the spathe of palms, a secret, an intimation, the plaits in a *suria* or waistcloth.

থোৰতে, *ad.* কথা নভঙ্গাকৈ, মুঠতে, ইঙ্গিততে, indefinitely, vaguely, secretly or by mere intimation.

থোৰভঙ্গা, *s.* গুপুত কথা প্রকাস কৰা, চুৰিয়া থুৰিউআ, the unraveling of a secret, the act of plaiting a *suria* or waistcloth.

থোৱা, *s.* ধান আদি বনা ঢেঁকিৰ মাৰি, the pestle of a foot pedal.

থোৱালি, *a.* থোৱাৰ নিচিনা আগলৈ চিঁয়া, plump, like the above.

থোৰ্থোৱবাটি, *ad.* নিবগা আৰু লাজ পাই উভতি, returning ashamed and disappointed.

থোলগোল, *a.* ভালকৈ পকা বা সিজা, গলিয়ন, ripe, soft cooked.

থোলোকা, *a.* মঙ্গহাল, পুষ্ট, fat, fleshy, stout.

থোহমোহ, *s.* নিৰুত্তৰ, বিবুদ্ধি, speechless; with খাই, to be confounded.

থৌকিবাথৌ, *ad.* বৰকৈ, অতিসই ৰূপে, violently, excessively, applied to boiling or to anger.

দ

দ, দকাৰ, গন্ডিৰ, অগাধ, তল, the letter *d*, dental, pronounced like *d*, in the word *breadth*; *a.* deep, *s.* the deep, depth.

দইন, *s.* হানি, দন্য, লোকচান, loss, damage, harm, failure in business.

দইন পৰা, *s.* খেতি বা কাম আদিৰ হানি হোআ, the failure of a crop, loss in business or trade.

দংসন, *s.* সাপ আদিএ খোটা, বা কামোৰা, the act of biting or stinging.

দংসি, *v.* কামুৰি, খুঁটি, দাহ কৰি, to sting, to bite, to burn.

দঁতা, *a.* দাঁত গজা, having teeth, applied to beasts.

দঁতাল, *s.* মাটি বালি খনা জন্ত্র, বৰ দাত থকা, ডাঙৰ, an instrument used in excavating a passage for a boat; *a.* having tusks.

দঁতুআ, *a.* উজলাদঁতা, having prominent teeth.

দকদক, } *a.* জিয়া, তেজাল, ৰঙ্গা, fresh, as applied to fish or flesh;
দকদকিয়া, } reddish, glowing.

দখ, *s.* জুৰা, ডেকা, জৌৱন, the period or age of maturity.

দখড়াঙ্গৰ, *a.* জুৰত হোআ, দুই বিয়াৰ, past the age of puberty.

দখিন, *s.* দখিন দিস বা ফাল, the south; *a.* south, southern.

দখিন পাট, *s.* আচামৰ চাৰি সত্ৰৰ মাজৰ এক সত্ৰ, name of one of the leading hindoo religious establishments in Assam.

দখিনা, *s.* কৰ্ম প্ৰতিষ্ঠা কৰা দান, মৃতকৰ নিমিত্তে দিয়া দান, a fee, a present to a priest or a preceptor, a funeral gift.

দখিনায়ন, *s.* উত্তৰৰ পৰা সূৰ্জে দখিনে গতি কৰা কাল, the period of the sun's declination from north to south.

দখিনিয়া, *s.* দখিন ফলিয়া, দখিনাৰ, southern, relating to a gift.

দক্ষ, *a.* পাৰ্গত, ব্ৰহ্মাৰ পুত্ৰ প্ৰজাপতি জনা, active, dexterous, skilful, able; *s.* a son of Brahmá sprung from the thumb of his right hand.

দগধা, } *a.* মেটা, সোৱোপা, inactive, lazy, sluggish, slow, stubborn.
দগা, }

দগৰ, *s.* এবিধ বাদ্য, দ্ৰিঙ, অতি সকত, a kind of musical instrument; *a.* very, very strong.

দগ্ধ, *a.* পোৰা, পুৰি চাই কৰা, দাহ কৰা, burnt, calcined, scorched.

দগ্ধা, *a.* অমঙ্গলিয়া তিথি বিসেস, unlucky, *s.* an unlucky lunar day.

দঙ্গা, *s.* ওপৰলৈ তোলা, থিয় কৰা, lifting up; *a.* raised, lifted, elevated.

দঙ্গাই, *v.* তোলাই, ওপৰলৈ তুলি, to lift up, to raise or straighten.

দঙ্গাপৰা, *s.* বাৰম্বাৰ দঙ্গা, দাঙ্গি থকা, the lifting or moving about.

দণ্ড, *s.* লাখুটি, টাঙ্গোন, ডাঁৰ, অপৰাধৰ সাস্তি, a staff or sceptre, punishment, chastisement, a fine, an hour of twenty four minutes.

দণ্ডকৰ্ত্তা, *s.* সাস্তি কৰোঁতা, one who inflicts punishment.

দণ্ডধৰ, *s.* দণ্ড ধৰোঁতা, এবিধ সন্যাসি, ৰজা, ৰুদ্ৰ, holding or swaying a staff or sceptre; hence a pilgrim, a king, *Jom.*

দণ্ডনিয়, } *a.* সাস্তিৰ, জোগ্য, দণ্ডৰ পাত্ৰ, punishable, worthy of punish-
দণ্ডাৰ্হ, } ment.

দণ্ডবত, *s.* দিঘল হৈ পৰা, অষ্টাঙ্গ প্ৰনাম, prostration, the falling flat on the ground; *lit.* like a staff; with কৰা, *a.* fallen &c.

দণ্ডি, *s.* লাখুটি লওঁতা, সন্যাসি বিসেস, bearing a staff, a pilgrim.

দত্ত, *a.* দান কৰা, দিয়া, given away, bestowed.

দত্তা, *a.* বিয়া দিয়া চোআলি, given in marriage; *s.* a betrothed damsel.

দদাই, *s.* বাপেকৰ ভায়েক, মুদ্রাদিৰ বাঁৰি মাকৰ অন্য পতি, a father's younger brother, a stepfather.

দদা, *s.* ককাএক, জেষ্ঠ জন, an elder brother.

দদাসহুৰ, *s.* ঘৈনিয়েকৰ দদায়েক, a wife's uncle.

দধি, *s.* দৈ গাখিৰ, গোট মৰা গাখিৰ, curdled milk.

দধিমথন, দধিমন্থন, *s.* দৈ ঘোটা, এখন অচমিয়া নাটৰ নাম, churning milk, the title of a popular Assamese drama.

দধিসাগৰ, *s.* হিন্দু মতে দৈ গাখিৰৰ এক সাগৰ, the ocean of curds, the fifth ocean in hindoo mythology.

দন, *s.* জালৰ জৰি, the large rope of a fishing net.

দনা, *s.* ঘোঁৰাৰ মুখত খুউআ লেগাম বা সিকলি, লেজু, a bridle, a curb, a bit, a rein; with ওলোমা, *a.* hanging in tatters.

দন্ত্য, *a.* দাঁতৰ পৰা উচাৰন হোআ আখৰ, dental, (as of a letter.)

দন্দ, *s.* হাই উকমি, খৰিয়াল, strife, a quarrel; with কৰি, to quarrel.

দন্দবান্দ, দন্দাবন্দা, *s.* হাই হুই, কামোৰা কামুৰি, থোটা মোজা, a quarrel, contention.

দন্দুৰা, *a.* সদাই দন্দকৈ ফুৰা, a contentious, quarrelsome man.

দন্দুৰি, *s.* দন্দ কৰা তিৰি, a quarrelsome woman.

দন্য, *a.* দইন, ঢুকুআ, হানি, see দইন,

দপ্‌দপনি, *s.* ডেও পাৰনি, ধুম ধুপাল, restlessness, boisterousness.

দপনা, *a.* সকত ডোখৰ বা চলা, a large piece, (as of a meat or wood.)

দপনাদপন, *ad.* ডোখৰা ডোখোৰ, চলাচল, in large pieces.

দপা, *a.* পকিবলৈ ধৰা, ডাবি ছুকি দিয়া, partially ripened; reproving, rebuking; with মানুহ, a reprover.

দপালি, *v.* দপনি কৰি, গালি সপনি কৰি, ডাবি ছুকি দি, to reprove, to rebuke, to revile.

দপি, *v.* আধাপকা হৈ, ডকৰি, ডাবি দি, to be half ripe, to rebuke &c.

দবক, *a.* নিমাত, নবঢ়া নুটুটা, তবক, বৈ থকা, silent, without increase or diminution, stationary.

দবনি, *s.* দবা কোবোআ, ধুম ধুমনি, ৰৱকৈ খোআ, the sound of a large drum, (the দবা,) eating to satiety.

দবৱাদবৱি, *s.* হতাহতি, কিলা কিলি, quarreling, striking back and forth.

দবা, *s.* বাদ্য এবিধ, a large drum.

দবাদি, *v.* বলেৰে আনি বা নি, to sieze and take away by violence.

দবাপৰলি, *s.* ঘৰৰ চালৰ দাঁতিত বন্ধা বেচা, বা পৰলি, the first or undermost layer of a thatched roof.

দম, *s.* দল, থোপ, সৰহ, ঢেৰ, a heap, a pile, a multitude, *a.* much &c.

দমকা, *s.* ঝটকা, দোপ, ঝঁকালত দুখ পোৱা, a strain, a pain in the joints caused by a strain; with খাই, to receive a sprain.

দমদমিয়া, *a.* ওপচ, ভৰা, নদিএ ওখকৈ বালি পেলোৱা, heaped up, full to overflowing, cast up as a sand bank.

দমন, *s.* সাসন, দমা, বস কৰা, keeping in order, bringing into subjection.

দমনা, *s.* এবিধ সুগন্ধি সৰু গছ, a species of fragrant tree.

দমনিয়, *a.* দমিব পৰা, দমিব লগিয়া, capable of being tamed or subdued.

দমৰা, *s.* গৰুৰ মতা পোআলি, চতিত লগোৱা মুখৰ ডাঙ্গ, the male calf of a cow, an upright support in the frame of a roof.

দমলা, *s.* চকলা কপে বহল হৈ উখহা, a swelling; with বান্ধি, to swell.

দমলাদমলি, *s.* উখহা উখহি, বখলা বখলি, a blotch of swellings.

দমাই, *v.* দম কৰি, সবহকৈ গোটাই, to heap together, to collect in heaps.

দমাদম, *ad.* দলাদল, সবহতকৈ সবহ, in heaps, abundantly, excessively.

দমি, *v.* জিনি, বস কৰি, to subdue, to subject, to check or suppress.

দম্ভ, *s.* গৰ্ব, অহঙ্কাৰ, গপ, গঁফ, pride, arrogance.

দম্ভালি, দম্ভি, *a.* গঁফাল, গৰ্বি, দৰ্পি, ববটো হোআ, গোআল, proud, arrogant, conceited, boastful.

দৰ, *s.* বস্তুৰ মুল্য, ভাও, নিচিনা, প্রকাৰ, price, cost, likeness, similarity.

দৰঙ্গ, *s.* আচামৰ মাজৰ এক প্রদেস, Durrung, a District of Assam.

দৰদৰাই, *v.* চেঁচা লাগি, জ্বৰ লাগি, to feel a chilly sensation.

দৰৱ, *s.* ঔসধ, বোগ নাসক বস্তু, medicine.

দৰমহা, *s.* মাহিলা কৰা কামৰ বেচ, monthly wages, salary.

দৰা, *s.* বৰ, বিবাহ কৰোঁতা জন, বাহি, a bridegroom, one who leads a marriage procession; hence আদৰাই, which see.

দৰালিঘবিয়া, *s.* দৰা ঘৰৰ, the attendants of a bridegroom.

দৰিউআ, *s.* মাতৰ দাবেৰে কপাহ চন্দিউআ, the straightening out of cotton with the jaw of the borali fish.

দৰিদ্র, *a.* দুখিয়া, কঙ্গাল, নিধনি, poor, needy, indigent; *s.* poverty &c.

দৰিয়াই, *v.* দাবেৰে কপাহ চন্দিয়াই, to comb out cotton; see চন্দিওআ.

দৰোআ, *s.* দৰ কৰা, ভাও কৰা, the pricing an article.

দর্প, *s.* অহঙ্কাৰ, দম্ভ, মইমত, pride, vanity, conceit.

দর্পন, *s.* আৰ্চি, দাপোন, a mirror, a looking glass.

দর্পি, *a.* অহঙ্কাৰি, গৰ্বি, মই মতালি, গঁফাল, proud, boastful, arrogant.

দৰ্বাৰ, *s.* বাজ সভা, বাজ মেল, a court, a hall of audience.

দর্শন, *s.* দেখা, দৃষ্টি কৰা, চোআ, a sight, a view; with দি, to appear.

দর্শাই, *v.* দেখাই, চিনাই, to show, to point out.

দর্হাই, *v.* বাধা কৰি, ভই লগাই, to prevent, to intimidate.

দর্হোআ, *s.* ভই লগোআ, বুজুআ, নিচইকৈ কোআ, intimidating, deterring.

দল, *s.* দ মাটিত হোআ এবিধ বন, ভাগ বা জুম, a species of aquatic grass, a portion, a gang, a party, a body of troops.

দল, *s.* দৌল, মঠ, সৰহ, দম, a shrine, a temple; *a.* abundant, much.

দলই, দলৈ, *s.* কৰ্মানুসাৰে প্ৰধান গনক দোনাৰি আদি, a leading person, a chief artificer, an astrologer.

দলকচু, *s.* এবিধ ৰঙ্গা ধান, a species of red rice.

দলঙ্গ, *s.* বহল সাঁকো, পানি পাৰ হোআ উপাই বিসেস, a bridge.

দলঙ্গা, *s.* মাচ মৰা জতন এবিধ, a fish trap.

দলচা, *s.* ঘোঁৰা আদিৰ পিঠিত দিয়া কাপৰ, a saddle cloth.

দল্‌দল্ কৰে, *ad.* কেঁচুআই নকন্দাকৈ পৰি থকা, contentedly, without crying, (applied to infants.)

দল্‌দলনি, *s.* ভৰি দিলে লৰা বোকা ঠাই, পিটনি, a bog, a miry place.

দল্‌দলিয়া, *a.* দ বোকা থকা, দলনি দোপনি, miry, yielding or shaking like boggy ground.

দলন, *s.* পিহা, মোহৰা, ঘঁহা, grinding or rubbing, as with mill stones.

দলনি, *s.* দল থকা ঠাই, a place covered with the দল grass.

দলনি দোপনি, *s.* ওপৰে ফুৰিব পৰা ডাঠ দলনি, দ বোকাৰ পানি, boggy ground, a deep mire.

দলমা, *s.* উখহা, বোবোৰা, a swelling; with বন্ধা, *a.* swollen, blotched.

দলমাদলম, *s.* বোবোৰা বোবোৰ, a collection of swellings or ridges.

দলমাদলমি, *ad.* বহু ঠাইত উখহা, thickly ridged or blotched.

দলাই, *v.* অনেক গোটাই, দমাই, to gather together, to heap up.

দলাদল, *a.* দমাদম, অনেক অনেক, অধিকাধিক, very many.

দলি, *s.* চপৰা, দুখৰিয়া মাটি বা সিল আদি, মোহাৰি, ঘঁহি, a clod, a clump, a throw from the hand; *v.* to grind or rub on a stone; with মৰিয়াই, to break clods.

দলিচা, *s.* নোমৰ বহা আসন, a rug, a carpet.

দলি মৰা, *s.* দলিউআ, throwing to a distance.

দলিমৰিয়া, *s.* দলি ভঙ্গা কাঠৰ হাঁতুৰি বিসেস, a long handled mallet for breaking clods.

দলিমাৰি, দলিয়াই, *v.* নিলগলৈ মাৰি পঠাই, to throw to a distance, to fling, to cast aside.

দলিয়নি, *s.* চপৰানি, দলি থকা ঠাই, a place abounding with clods.

দলিয়াদলি, *v.* পৰস্পৰে দলিয়াই, to throw back and forth.

দসন, *s.* দন্ত, দাঁত, a tooth, a tusk.

দসম, *a.* দহৰ সমন্ধিয়, হিন্দুৰ এক শাস্ত্ৰ, a tenth; *s.* a shaster, being the substance of the tenth division of the Bhagawat, translated into Assamese by Shree Hongkor.

দসমাংস, *a.* দসম পুৰক ভাগ, দহ ভাগ, the tenth part, a tithe.

দসমি, *s.* তিথি বিসেস, the tenth day of the moon's increase and wane.

দস মুখ, দসানন, *a.* দহমুৰিয়া, ৰাৱন, having ten faces; *s.* an epithet of Rawon.

দসৰথ, *s.* ৰাম চন্দ্ৰৰ পিত্ৰি, অজোধ্যাৰ ৰজা, *lit.* fighting with ten chariots; a sovereign of Oude, the father of Ram.

দসা, *s.* কঁপাল, ভাগ্য, অৱস্থা, গতি, কাপৰৰদহি, state, fate, lot, condition.

দসাৱতাৰ, *s.* বিষ্ণুৰ পৰা খোআ দহ অৱতাৰ, an epithet of Vishnoo; *lit.* he who became ten times incarnate.

দসাহিন, *a.* অভাগ্য, দুকপলিয়া, চাট কঁপলিয়া, unlucky, unfortunate.

দস্তুক, *s.* দস্তখত, হাত আখৰ, চহি, a signature.

দস্তা, *s.* ৰাৱে মিহলি ধাতু, an alloy, an amalgam, pewter.

দস্তুৰ, *s.* ৰিতি, মত, ভাও, custom, practice, habit, usage.

দস্তুৰ মতে, *ad.* ৰিতি মতে, ভাৱেৰে, সাধাৰন মতে, according to usage.

দহ, *a.* দস, সংখ্যা বিসেস, ten.

দহন, *s.* পোৱন, দাহ কৰা, combustion, conflagration.

দহনখিয়া, *a.* দুই হাতৰ গাঁমোচে পোআ, as much as can be clasped with the ten fingers.

দহন বহন, *s.* মৰা নি খৰি দিয়া, কাঠ সংস্কাৰ, the bearing away and burning a dead body.

দহঁৰা, *s.* দহ গণ্ডা, দুকুৰি, চলিছ, in arithmetic ten *gondas* or forty.

দহা, *s.* পোৱা, মৰাৰ দহ দিনত কৰা কাম, a burning, a ceremony for the dead performed ten days after death.

দহি, *v.* পুৰি, আঁচলৰ আগৰ দিঘ সুতা, to burn; *s.* the fringe of a cloth.

দহিকচু, *s.* এবিধ খোআ কচু, a species of the *arum* plant, the stalks of which are edible.

দহোটিয়া, *s.* দহ জনৰ ওপৰত হৱা, an overseer of ten; *lit.* having ten.

দা, *s.* কটা চিঙ্গা নালেৰে অস্ত্ৰ বিসেস, a *da* or long knife used also as a sword.

দাই, *s.* অপৰাধ, দোস, চিদ্ৰ, জগৰ, ধান আদি সস্য কাটি, a fault, a crime, an error; *v.* to reap.

দাইনি, *s.* ভূতুনি, পিশাঁচিনি, a witch, an evil spirit.

দাউনি, *s.* ধান দোআ মানুহ, কাচি ধৰোঁতা, a female reaper.

দাউৰাদাউৰি, *s.* লৰ, বেগা বেগি, haste, speed; with কৈ, *ad.* hastily.

দাউৰি, *v.* লৰ মাৰি, লৰি, অতি সিহ্নে, to run; *ad.* speedily.

দাঁত, *s.* দন্ত, দসন, a tooth, a tusk, a fang.

দাঁতকৰচনি, *s.* দাঁত চোৰোআ, the gnashing or grinding of the teeth.

দাঁতকৰচি, দাঁতচোৰাই, } *v.* দাঁতেৰে সব্দ কৰি, to grate or gnash the teeth.

দাঁতকামুৰি, *v.* দাঁতে দাঁতে বা দাঁতে ওঁঠে চেপি ধৰি, ডাবি দি, to bite or grind the teeth, to rage, to scold.

দাঁতচোৰোআ, *s.* দাঁতেৰে সব্দ কৰা, সদাই খঙ্গকৈ থকা, the grating or grinding of the teeth.

দাঁতৰি, *s.* চাঙ্গ আদিৰ দাঁতি বা কান, the edge, side or margin.

দাঁতসৰাহিদিয়া, *s.* বিচেষ্টা হৈ দাঁতে দাঁতে চেপি বা আটি ধৰা, the lock-jaw, the setting of the teeth as in convulsions.

দাঁতসিৰা, *s.* দাঁতৰ আলু উখহা ৰোগ, a disease of the gums.

দাঁতি, *s.* কোসৰ, কান, পাৰ, a border, a margin, an edge, a side.

দাঁতিনি, *s.* উজলা দঁতা তিৰি, a woman having prominent teeth.

দাঁতিপাৰ, *s.* পৰ্বত আদিৰ সিমা বা কোসৰ, a country bordering on the base of hills and mountains.

দাঁতিয়াল, *s.* দাঁতি পাৰত থাকোঁতা, গাঁতিয়াল, বুৰা ডাঙ্গৰিয়া, ভূত্ বিসেস, a resident of the above, an imaginary evil spirit.

দাগ, দাগি, } *s.* মাটিৰ ভাগ, চিন, খেল, a portion of land, a class, a spot, a blemish.

দাঙ্গদোলা, *s.* হাতেৰে ধৰি মানুহ আদি দাঙ্গি নিয়া, the bearing or carrying in the hands or arms.

দাঙ্গি, *v.* তুলি, ওপৰলৈ নি, to raise, to lift up.

দাঙ্গমাৰি, *s.* তাঁত ধৰা মাৰি, a rod of a native loom to which the warp is fastened.

দাতা, *s.* দিওঁতা, দানি, a giver, a liberal person.

দাদৰি, *s.* হেলা, নেওচা, a term of abuse or insult.

দাদৰিখোআ, *a.* সৰপা, নেওচা খোআ, lazy, stupid, mean, low.

দা ধৰা, *s.* অস্ত্র বাহক এক খেল, the king's body guard.

দান, *s.* উচৰগ, দিয়া, an alms, a gift, a present, a donation.

দানকটা, *s.* বেপাৰি আদিৰ ৰাজ্য কৰ লোআ, a tax or duty levied by the Kings of Assam.

দানকৱা, *a.* দান দখিনা দিয়া, বিনা মূল্যে দিয়া, given, bestowed, betrothed.
দান পত্র, *s.* দানৱ নির্বন্ধ পত্র, a will, a testament, a legacy.
দানৱ, *s.* অসুৱ, দেৱতাৱ অৰি, দনুজ, দৈত্য, a demon, a fiend, a giant.
দানসাগৱ, *a.* হিন্দুৱ এক প্রধান দান, এখন পৃথিৱ নাম, benevolent, giving generously, the name of a shaster.
দানি, *a.* দান কৱা মানুহ, দিৱ পাৱোঁতা, bountiful, liberal, benevolent.
দানিখোআ, *s.* বেলিএ বেলিএ লাভ পোআ, খেল আদিত জিকা, one who wins a prize or game.
দাপন, *s.* দাপোন, কাঁহৱ মুখ চোআ পাত্র, a metalic mirror.
দাপনি, *s.* ডাৱি, হাক, বাধা, reproof, rebuke; with কৱি, to rebuke; with খোআ, reproved, rebuked.
দাপি, *v.* ডাৱি দি, দাপনি কৱি, to reprove, to rebuke.
দাৱ, *s.* খুঁৱা লগা ঘোঁৱা আদিৱ খোজ, a hoof print of a horse; with মৱা, the making an impression with the hoof.
দাম, *s.* হাদাম, সৱহ, বহু, a heap, much, many.
দামকলা, *s.* বন কলা এৱিধ, a species of plantain.
দামদুম, *s.* চেৱেপা, কেঁহকুৱি, ধুম ধাম সদ, a small stinging insect, a loud continuous noise.
দামবন্ধা, *a.* হাদাম বন্ধা, অধিক হোআ, collected together, heaped up.
দামুৰি, *s.* গৰুৱ পোআলি, দমৰা বা কাৰ্হুলি, a sucking calf.
দামোদৱ, *s.* ক্রিষ্ণৱ এক নাম, an epithet of Krishnoo.
দাম্ভিক, *a.* দম্ভালি, দর্পি, গর্ৱি, proud, imperious, overbearing.
দায়ক, *a.* দানি, দিওঁতা, bountiful, liberal, giving; *s.* a giver; used also in composition, as ভইদায়ক, causing fear.
দায়া, *s.* মৱম, ক্রিপা, অনুগ্রহ, compassion, tenderness, mercy, favour.
দায়ামই, দায়ালু, } *a.* মৱমিয়াল, দায়া কৱোঁতা, merciful, gracious.
দায়ৱান, *a.* দয়াৱন্ত, ক্রিপালু, merciful, compassionate, gracious.
দাৱ, *s.* মাচ আদিৱ মুখৱ ঘন দাঁত, the teeth of fish or reptiles.
দাৱন, *s.* ৱিদাৱন, ফলা, চিৱা, the act of tearing, rending or splitting.
দাৱমুখ, *s.* ফিটকিৰি, এৱিধ খাৱ বাখৱ, alum.
দাৱা, *s.* ভার্জা, তিৱোতা, ঘৈনি, a wife.
দারুক, *s.* ক্রিষ্ণৱ সাৱথি, Krishnoo's charioteer.
দারুন, *a.* ভয়ানক, কঠিন, নিষ্ঠুৱ, terrific, awful, horrible, cruel.
দারোগা, *s.* চকিয়াল বৰুআ, থানা ফাটক আদিৱ কর্ম চলোআ প্রধান বিলয়া, a native head officer of police, a superintendent.

দাস, *s.* বন্দি, কিঙ্কৰ, সেৱক, আলধৰা, a slave, a servant, a worshiper.

দাসি, *s.* বেটি, সেৱকিনি, আলধৱতি, a female servant or worshiper.

দাস্য, *a.* দাস সম্বন্ধিয়, servile, slavish.

দাস্যকাম, *s.* বন্দিৰ কাম, আলপৈচান, menial service or occupation.

দাহ, দাহন, *s.* পুৰি নিয়া, পোৱা, a burning, combustion, conflagration

দাহেধৰা, *a.* নবিয়াত হোআ ভিতৰৰ পোৱনি, তাপে ধৰা, বদত স্রান্ত হোআ', faint; *s.* fainting, swooning.

দাহোন, *s.* সম্পতি, সাহোন, property, whether inherited or acquired.

দি, *v.* দান কৰি, দিয়া হৈ, to give, to bestow, to present.

দিউআ, *s.* পৱৰ দ্বাৰাই দিয়াই, the causing to give.

দিওঁতা *s.* দান কৰোঁতা, দিব পৱা, দি থকা, a giver, giving habitually.

দিক, দিগ, *s.* দিস, ফাল, পোন, কোনা, a point of the compass, quarter, direction.

দিকচৌ, *a.* বৰ দুৰৈ, very long; (applied to a road or journey.)

দিগ্‌গজ, *s.* প্রিথিবিৰ চুক ধৰি থকা হাঁতি, one of the eight elephants said in hindoo mythology to support the earth.

দিগজোআ, *s.* দিঘল কল এবিধ, a species of very long plantain.

দিগ্‌দর্শন, *s.* সকলো ফালৈ দেখি থকা, চাৰিও পোনে চোআ, a looking on every side, a general survey.

দিগপতি, দিগপাল, *s.* দিসৰ অধিপতি দহ জনা দেৱতা, দিগেশ্বৰ, a protector of the quarters of the globe.

দিগবাহ, *a.* উলঙ্গট, বিবস্ত্র, দৰিদ্র, naked, poverty stricken.

দিগবিজই, *a.* সকলো দেস জিকোঁতা, প্রিথিবিক জিনোঁতা, all-conquering everywhere victorious.

দিগবিদিগ, *ad.* সকলো ফাল, আঠ দিস, everywhere, on all sides.

দিগম্বৰ, *a.* নাঙ্গট, বিবস্ত্র, সিৰ, সন্যাসি, naked, stripped, an epithet of Hoda Hiwo, a naked mendicant.

দিঘ, *s.* দিৰ্ঘ, দিঘল, length, extension; *a.* long.

দিঘল, *a.* দিৰ্ঘ, দিঘ, দুৰৈ, long, extended; *s.* length, extension.

দিঘলদিপৰি, *v.* দণ্ডৱত হৈ, অষ্টাঙ্গ প্রনাম কৰি, to fall prostrate.

দিঘলা, *a.* দিঘল হোআ, long, applied only to man.

দিঘলিয়া, দিঘলেচাৰি, *a.* দিঘল চানেকি, দিঘল, tall, long, (used comparatively.)

দিঘা, *s.* দিঘৰ জোখ, দিৰ্ঘ, length, extension.

দিঘে, *ad.* দিৰ্ঘে, দিঘলে, in length, lengthwise.

দিন, *s.* সুৰ্জ ওলাই থকা কাল, দিবস, কাল, day time, a day, time.

দিনকৰ, *s.* see দিবাকৰ.

দিননাথ, *s.* সুৰ্জ, দিনপতি, the sun; *lit.* the lord of day.

দিননিউআ, *s.* কাল নিউআ, আয়ুস চুকুউআ, সময়ই খেদাআ, the spending of time, living.

দিননিয়াই, *v.* কাল বা সময়ই খেদাই, to spend time, to live.

দিনবন্ধু, *s.* দুখিয়াৰ মিত্ৰ, the helper of the needy.

দিনমনি, *s.* সুৰ্জ, বেলি, the sun, the eye of day.

দিনৰদিণ্টো, *ad.* ওৰে দিন, গোটেই দিন, all the day long.

দিনহিন, *a.* দুখিয়া, দৰিদ্ৰ, কঙ্গাল, দখিত, poor, needy, destitute.

দিনান্ত, *s.* দিনৰ সেস, গধূলি, the close of the day, evening.

দিনে দিনে, } *ad.* নিতৌ নিতৌ, ওৰেও, প্ৰতিদিনে, daily, each day,
দিনে পতি, } every day, continually.

দিনে ৰাতি, *ad.* ৰাতিএ দিনে, সদাই, day and night, continually.

দিনৌ, *ad.* নিতৌ, সদাই, daily, continually.

দিপ, } *s.* প্ৰিথিবিৰ বৰ খণ্ড, হিন্দু মতে জম্বু আদি সাত দিপ, চাকি, a
দ্বিপ, } continent, in hindoo mythology one of the seven circular divisions of the world; a lamp.

দিপচক্ষু, *s.* বিহ চক্ষু, a pair of spectacles.

দিপলিপ, *a.* সোভিত, অতি সুন্দৰ, beautiful, comely, well proportioned.

দিপাধাৰ, *s.* চাকি থোআ পাত্ৰ, গচা, a candlestick, a lamp holder.

দিপান্বিত, } *a.* চাকিএৰে ভূসিত, চাকি সমূহ, কাতি মাহৰ অমাৱস্যাৰ
দিপাৱলি, } তিথি বিশেস, clear, luminous, effulgent.

দিপিকা, *s.* এক শাস্ত্ৰৰ নাম, a native book of prophecies.

দিপ্তি, *s.* দিপিতি, পহৰ, প্ৰকাস, light, brightness, effulgence.

দিপ্তিকৰ, *a.* প্ৰকাস কৰোঁতা, সুৰ্জ, giving light, illuminating; *s.* the sun.

দিপ্তিমন্ত, } *a.* প্ৰকাস যুক্ত, সোভিত, radiant, shining, illustrious.
দিপ্তিমই, }

দিপ্তিমান, *a.* দিপ্তি কৰোঁতা, প্ৰকাসমই, bright, shining, effulgent.

দিফলু, *s.* এখন সত্ৰৰ নাম, এক নদিৰ নাম, one of the principal hindoo religious establishments in Assam; the Difoloo River.

দিবস, } *s.* দিন, সুৰ্জৰ পহৰ থকা কাল, a day, the period of time
দিবা, } between the rising and setting of the sun.

দিবাকৰ, *s.* সুৰ্জ, ৰবি, ভানু, ভাস্কৰ, the sun, *lit.* the maker of day.

দিব্য, *a.* উত্তম, সুন্দৰ, মনোহৰ, সু, স্বৰ্গীয়, নপাত, পৰিত্ৰ, beautiful, celestial, divine.

দিব্যজ্ঞান, *s.* সুজ্ঞান, excellent or supernatural knowledge.

দিব্যবস্ত্র, *s.* অতি সুন্দৰ বস্ত্র, fine raiment.

দিয়া, *s.* দিয়ন, দান কৰা, দি থকা, a giving, bestowing, granting.

দিৰ্ঘ, *a.* দিঘল, long.

দিৰ্ঘজিৱি, *a.* অনেক দিন জিয়া, চিৰজিৱি, long lived.

দিৰ্ঘদৰ্সি, *a.* দূৰদৰ্সি, গ্যানি, পণ্ডিত, বহুদৰ্সি, far seeing, prudent, having forecast; *s.* a wise or prudent person.

দিৰ্ঘনিস্বাস, *s.* দিঘল্‌কৈ উসাহ চৰা, হুমুনিয়াহ, a sigh, a long breath.

দিৰ্ঘাকাৰ, *a.* দিঘল হোআ, দিঘলিয়া, oblong, lengthwise.

দিৰ্ঘায়ু, *s.* দিৰ্ঘজিৱি, দিঘল আয়ুস, long life, longevity.

দিস, *s.* উতৰ দখিন আদি দিগ, course, direction a point of the compass.

দিহ, *s.* আঞ্জা, সাক আদি বেঞ্জন, উপাই, পাত্র আদি, curry of varieties.

দিহা, *s.* বুজ, সিকোআ, বুজুআ, বেৱস্থা, a way or means of doing or going, direction, order; with দি, to direct, to supervise.

দিহাদিহি, *ad.* ঠায়ে ঠায়ে, চাৰিও ফাললৈ, this way and that, all about.

দু, দুই, *a.* দুটা সংখ্যা বিসেস, ২, two.

দুআৰি, *s.* দুআৰ ৰখা মানুহ, a door keeper, a porter.

দুআৰ, *s.* ঘৰ আদিত সোমোআ বাট, ঘৰৰ বাট ঢাকনি, a passage, an entrance, a way, a door.

দুআৰ গঁৰিলা, *s.* পানিৰ ঢৌ, সোঁতত উঠা পানি, a ripple, a wave.

দুআৰডলি, *s.* দুআৰ মুখৰ পথালি গৰ, a threshhold.

দুআৰডাঙ্গ, *s.* দুআৰ বন্ধ কৰা মাৰি, a bar for fastening a door &c.

দুআৰমুখ, *s.* ঘৰৰ দুআৰ থকা ফাল, the entrance or door of a house.

দুই এক, *a.* দুটা এটা, অলপিয়া, one or two, a few.

দুইপৰিয়া, *a.* দুই পাৰত থকা, on both sides, as of a river.

দুইপ্রহৰ, *s.* দিন বা ৰাতিৰ দুপৰ বেলা, দুই পৰ, half of a day and night or 12 hours; with দিন, noon; with ৰাতি, midnight.

দুইবাৰ দুবাৰ, *ad.* দুবেলি, twice.

দুই মন, দুই মনা, *a.* থেৰোগেৰো, দিধা, কৰোঁ নকৰোঁ, ঠিক নোহোআ, undecided, hesitating, vacillating.

দুকুৰি, *a.* চলিচ, দুবুৰি, forty.

দুখ, *s.* টান পোআ, কষ্ট, সুম, অসন্তোস, affliction, trouble, pain, suffering, distress, want, indigence.

দুখনিয়া পিন্ধা, *a.* ডেকা বা ডেকেৰি হোআ, *lit.* wearing two cloths, *i. e.* having reached the age of maturity.

দুখান, *a.* দুখনি, দুইখন, two.

দুখি, দুখিত, *a.* দুখত থকা, ক্লেসিত, দিনহিন, afflicted, miserable, wretched.

দুখিয়া, *a.* দবিদ্র, কঙ্গাল, দুখত পৰা, poor, needy, destitute, afflicted.

দুগ্‌দুগি, *s.* ডিঙ্গিৰ অলঙ্কাৰ বিসেস, দুকুদুকি, a neck ornament, a brooch.

দুগ্ধ, *s.* এঁআঁ গাখিৰ, milk.

দুটা, *a.* জোৰা, দুজন, দুই গোট, two things.

দুডলিয়া, *a.* দুডাল থকা, having two limbs or branches.

দুত, *s.* টেকেলা, বাৰ্ত্তা আনোঁতা, পাঁচনি, a messenger, an angel.

দুতৰ, *s.* আপদ, দুখ, তহৰ, জোঁট, misfortune, suffering, trouble, perplexity.

দুতৰপিয়া, *a.* দুই তৰপ থকা, দুদ্‌বোলিয়া, double, in two folds or layers.

দুতলিয়া, *a.* দুই কথা কওঁতা, দুমুখিয়া, পকি ঘৰৰ দুতাল থকা, double tongued, two stories high, as a house.

দুতিয়, *a.* দুই সংখ্যক, the second.

দুতিয়া, *s.* তিথি বিসেস, চন্দ্রৰ শুক্ল বা কৃষ্ণ পখাৰ দ্বিতিয় দিন, the second day of the moon's increase and decrease.

দুদমোৰ, *s.* কেঁচুআৰ এবিধ মোৰ ৰোগ, cholera infantum.

দুধৰিয়া, *a.* দুই দাঁতিএ ধাৰ থকা, double edged.

দুধাৰ, *a.* দুই সোঁত, দোখোপা নিয়া মনি, a double channel.

দুধেনুআ, *a.* দুজনি গৰুএৰে, pertaining to a cow and calf given as an atonement.

দুন, দুনা, *a.* দুগুন, আৰও, দুনাই, two; *ad.* twice, again.

দুনৰি, *s.* বিয়া আদিৰ আগত নিয়া দিপ পাত্ৰ, a kind of lantern used on festive occasions.

দুনাই, *ad.* আৰও, পুনৰাই, ঘুৰি, again, a second time, repeatedly.

দুনিয়া, *a.* পাঁচ সেৰিয়া, holding a *dvon* or five seers.

দুনুআ, *s.* দুই বাৰ কৰা, the act of doing twice.

দুন্দুভি, *s.* নাগেৰা বাদ্য, দহা, a kind of large drum.

দুপতিয়া, *a.* দুপাত মেলা, দুইপাত থকা, having the second leaf, as of a seedling; *fig.* applied to an early death.

দুপ্‌দুপাই, *v.* গোৰোআৰ সব্দ কৰি, লৰি, ডেওপাৰি, ধুমধুমাই, to run or walk with a heavy tread.

দুপৰ, *s.* দুই প্রহৰ, দিন বা ৰাতিৰ মাজ, two parts of the day, midday, midnight.

দুপৰিয়া, *a.* দুইপৰৰ সমন্ধিয়া, দুপৰ বেলিত, relating to midday or midnight.

দুপাল দুপালি, *ad.* দুবাৰ, দুবেলি, twice, two turns.

দুপিয়াই, *v.* মুৰ লৰাই সলাগি, দোপদি, to nod assent, to press downward as with a lever.

দুফলিয়া, *a.* দুফাল হোআ, দুয়ো ভাগত হোআ, divided into two parts, belonging to two ways.

দুফাল, *s.* দুইফাল, দুচিটা, দুই দিস, two parts or divisions, two ways.

দুবৰি, *s.* বন এবিধ, a fine grass, a species of *dhan*.

দুভঁজিয়া, *a.* দুই ভাঁজ থকা, দুবিধ, দুই প্ৰকাৰ, double curved, of two kinds or sorts.

দুমদুমনি, *s.* ৰৰকৈ খোজ কৰাৰ সৰদ, গিৰগিৰনি, a sound of heavy footsteps, any heavy rumbling sound.

দুমদুমিয়া, *a.* মুখলৈকে হোআ, চপচপিয়া, ৰৰকৈ উখহা, full to overflowing, swollen.

দুমুৰি, দুমুৰি মৰা, *s.* পুৰনি কাপৰ জোৰা মৰা সিয়নি, the turning and sowing together the ends of two cloths.

দুয়ো, *a.* দুইটাই, both.

দুৰ, *a.* নিলগ, আঁতৰ, distant, far off, bad, evil; with কৰি, *v.* to remove, to send or drive away.

দুৰবিন, *s.* দুৰৈলৈ দেখা জন্ত্ৰ, a telescope, a spyglass.

দুৰঅৱস্থা, *s.* দুখ, আপদ, দুৰ্দসা, adversity, calamity, evil condition.

দুৰাকাচ, *s.* এবিধ সৰু কাচ, a species of small turtle.

দুৰাচাৰ, *s.* অনিতি, কুআচাৰ, profligacy, wickedness, dissoluteness.

দুৰাচাৰি, *a.* নিতিত নথকা, পাপি, কুবেৱহাৰি, profligate, vicious &c.

দুৰুলিউআ, *a.* জপা, দুতৰপ কৰা, দোমোকোট কৰা, folded or folding.

দুৰৈ, *a.* দুৰ, নিলগ, দুৰনি, far off, distant; *s.* remoteness, distance.

দুৰ্কপলিয়া, *a.* হিনকপাল, অভাগি, ill fated, unfortunate.

দুৰ্গতি, *s.* দুখ, ক্লেস, দুৰ্দসা, distress, poverty, wretchedness, misery.

দুৰ্গন্ধ, *s.* বেয়া বাচ, কুঘ্ৰান, stench, disagreeable odor.

দুৰ্গন্ধিয়া, *a.* দুৰ্গন্ধ থকা, stinking, offensive in smell, fetid.

দুৰ্গম, *a.* জাব বা তৰিব নোআৰা, জাবলৈ কঠিন, difficult of entrance or approach, narrow, strait.

দুৰ্গা, *s.* পাৰ্বতি, হিমালইৰ কন্যা, সদা সিৱৰ স্ত্ৰী, the goddess Durga.

দুৰ্গুন, *s.* বেয়া গুন, কুস্বভাও, a bad quality, an evil disposition.

দুৰ্ঘটনা, *s.* দুঘটন আপদ অমঙ্গল, mishap, misfortune.

দুৰ্জই, *a.* দুৰ ডাঙৰ, বলৱন্ত, জিনিবলৈ কঠিন, gigantic, powerful, difficult to be subdued

দুর্জ্জন, *a.* দুষ্ট, বেয়া, কুকৈৰমি, wicked, base, cruel, malevolent.
দুর্জ্জনালি, *s.* দুষ্কৰম, বেয়া কৰম, উদ্ভণ্ডালি, wickedness, malevolence.
দুর্জ্জস, } *s.* বেয়া নাম, কুখ্যাতি, অপবাদ, নিন্দা, ill fame, reproach, a
দুর্নাম, } bad character.
দুর্দ্দসা, *s.* হিন কঁপাল, দুর্গতি, অভাগ্য, ill fortune, adversity.
দুর্ব্বল, *s.* অসমর্থ, নিৰ্বল, impotence, weakness, feebleness; *a.* feeble &c.
দুর্ব্বলি, *a.* নিৰ্বলিয়া, আসকতিয়া, সামৰথ নোহোআ, weak, feeble, impotent.
দুর্ব্বাক্য, *s.* দুৰ্বচন, নিন্দা, গালি, harsh, abusive or obscene language.
দুর্ব্বাসনা, *s.* মন্দ কঁপাল, দুর্ভাগ্য, দুর্দসা, evil fate or condition.
দুর্ব্বুধি, *s.* কুমতি, কুবুধি, evil inclination or advice, bad counsel.
দুর্ব্বুধিয়া, *a.* দুষ্ট বুদি থকা, কুবুধিয়া, subtle, crafty.
দুর্ভগা, *a.* ভাগ্যহিন, এলাগি তিৰোতা, hateful to the sight, despicable, as a woman hated by her husband.
দুর্ভগিয়া, *a.* চাঁটকঁপলিয়া, ভাগ্যহিন, wretched, unfortunate, miserable.
দুর্ভাগ্য, *s.* বেয়া কঁপাল, দুর্বাসনা, misfortune, ill fate.
দুর্ভিখ্য, *s.* আঁকাল, এঁকাল, খাবলৈ নাইকিয়া, a famine, dearth, scarcity.
দুর্ম্মতি, *s.* দুষ্ট মতি, কুমতাও, দুর্বুধি, an evil desire, evil inclination.
দুর্ম্মুল্য, *a.* বৰ মৰগ, মহঙ্গা, exorbitant in price, dear.
দুর্লক্ষ্যন, *s.* কুলখ্যন, বেয়া চিন, an evil omen, a bad sign.
দুর্লভ, *a.* দুসাধ্য, পাবলৈ টান, scarce, rare, obtained with difficulty.
দুলিয়া, *s.* দোলা ভাৰ বওঁতা, দোলা ভাৰি, a palkee bearer.
দুৱচি, *v.* পুনবাই হৈ, দুনাই উক দি, to do or to break forth a second time, as of disease.
দুষ্ট, *a.* দুৰ্জন, পাপি, অধম, wicked, depraved, vicious, low, vile, mean.
দুষ্টালি, *s.* দুষ্ট কৰম, দুৰ্জনালি, villany, wickedness, meanness.
দুসাধ্য, *a.* কঠিন, কৰিবলৈ টান, দুষ্কৰ, difficult, impracticable.
দুসি, *a.* দোস কৰা, অপৰাধি, জগৰিয়া, guilty, criminal, sinful, faulty.
দুসুতিয়া, *a.* দুডলিয়া সুতাৰে বোআ, double threaded.
দুসুঁতিয়া, *a.* দুই সোঁতা থকা, having a double channel.
দুষ্কৰ, *a.* দুসাধ্য, কঠিন, আচল, difficult, not easy.
দুষ্কৰম, } *s.* বেয়া কাম, পাপ কৰম, অধৰ্ম আচৰন, an evil act, a
দুষ্কৰ্ম, } crime, misconduct.
দুষ্কৰ্মি, *a.* পাপি, অধৰ্মি, দুষ্কৰম কৰোতা, evil, wicked, sinful.
দুহতিয়া, *a.* দুটা হাত থকা, দুই হাত পৰিমিত, দুটাই কৰা, দুই হাতেৰে কৰিব পৰা, two cubits in measure, having two hands, work that requires both hands.

দুহিতা, } s. জি, জিয়াৰি, a daughter.
দুহিত্রি, }

দেই, } s. ভাল ৰূপে কোআ বা সোধা মাত, a word used in mak-
দেইবা, } ing familiar requests, as, *you will, wont you? Do, please!*

দেউ, s. বামুন বা পণ্ডিতৰ সম্বোধন, term used in addressing a bramin.

দেউতা, s. ডাঙৰিয়া লোকৰ সম্বোধন, a term of respect used in addressing the Assamese nobility.

দেউৰি, s. দেৱালইত নিযুক্ত দেৱলিয়া বিসেস, প্ৰসাদ আদি বস্তু বিলাওঁতা, an attendant on an idol temple.

দেও, s. দেৱতা, মান্যৰ সম্বোধন, a god, a demon, respectful address, Sir.

দেওধনি, s. ৰৰকৈ কঁপা, দেৱতাই লগা, the trembling of one supposed to be possessed by an evil spirit.

দেওঁধাই, s. আহোমৰ পুজাৰি, আহোমৰ জোতিসিয়া, a class of priests among the Ahoms, an Ahom astrologer.

দেওপুজক, s. প্ৰতিমা বা দেৱতা পুজা মানুহ, a worshiper of idols.

দেওপুজা, s. প্ৰতিমা বা দেৱতাক অৰ্চা, idolatry, the worshiping of images or imaginary deities.

দেওবাৰ, s. ৰবিবাৰ, সপ্তাহৰ প্ৰথম দিন, বিস্ৰাম বাৰ, Sunday, the first day of the week.

দেওৰ, } s. পৈএকৰ ভায়েক, a husband's younger brother.
দেৱৰ, }

দেকদেকিয়া, a. তেকুতেকিয়া, ঘা আদিৰ পানি ওলাই থকা, suppurating.

দেখনিয়াৰ, a. দেখিবলৈ ভাল, সুঅনি, ঠগিত, beautiful, comely, pretty.

দেখনেদেখ, s. দেখিলতে আঁতৰ হোআ, আধা দেখা আধা নেদেখা, a gleam, a glimpse, a partial view.

দেখা, s. দৰ্সন, চোআ, seeing, sight, a view; with দি, to appear.

দেখাই, v. দৰ্সাই, চিনাই, বুজাই, দেখুআই, to show, to point out.

দেখাদেখি, s. সমুখা সমুখি, চোআচুই, an interview, seeing face to face.

দেখাসুনা, a. জনাবুজা, স্বৰূপ, seen and heard, certain.

দেখি, v. দৰ্সন কৰি, চাই, বিবেচনা কৰি, বুজি, to see, to look, to understand, to perceive.

দেখুউআ, s. লোকৰ হতুআই চোওআ, the causing to see &c.

দেদেৰাখাই, v. ঘঁহনিত অলপ চাল চিগি, to chafe, to break the skin.

দেবি, s. গোসানি, a goddess.

দেৱদেৱিয়া, a. বৰ চেঁচা, চোকা, very cold, chilly, pungent.

দেৱগৰ্জন, s. মেঘৰ গৰ্জন, মেঘ গাজনি, thunder.

দেৱতা, *s.* দেও, ইন্দ্র আদি, a god, a deity.

দেৱবানি, *s.* আকাসি বানি, a voice from above, an oracle.

দেৱমাতা, *s.* অদিতি, দেৱতাৰ মাক, Oditi, the mother of the gods.

দেৱলিয়া, *s.* দেৱালইৰ পূজাৰি আদি নিযুক্ত মানুহ, a priest &c. attendant on an idol.

দেৱস্ব, *s.* দেৱতাৰ বস্তু, দেও পূজাৰ নিমিতে দিয়া ধন আদি, property consecrated to the gods.

দেৱাল, *s.* দেৱতাৰ ঠাই, পকিগৰ আদি, a heathen temple, a wall.

দেৱালই, *s.* দেৱতাৰ থান, an idol temple.

দেৱোত্তৰ, *s.* দেৱতাৰ নামে দিয়া মাটি আদি, an endowment of a temple.

দেস, *s.* প্রিথিবিৰ এক খণ্ড, এক ৰজাৰ অধিন হোআ ঠাই, a country, a province, a region.

দেসাচাৰ, *s.* দেসৰ নিতি, a custom prevalent in a country.

দেসাধিকাৰ, *s.* দেসৰ গৰাকি, ৰজা, the governor of a country.

দেসান্তৰ, *s.* অন্য দেস, দেসৰ আঁতৰ, a foreign country; *a.* foreign.

দেসি, *a.* দেসৰ, একে দেসৰ, of a country, of one's own country.

দেসে দেসে, *ad.* প্রতি দেসে, in every country, everywhere.

দেহ, *s.* দেহা, সৰিল, কাই, গা, the body, stature.

দেহপ্রান, *s.* জিৱ সৰিল, বৰ মৰমৰ, soul and body, a term of affection.

দেহি, *a.* দেহ যুক্ত, আমু, পুতৌ কৰা মাত, corporeal, relating to the body; *interj.* an exclamation of sorrow or affection.

দেহিঐ, *interj.* দুখ বা মৰমত মতা, পুতৌ কৰা মাত, an exclamation of affection or fondness.

দেহিখানি, } *a.* আপোনাৰ সৰিল জেন দেখা, অতি মৰমৰ মাত, like
দেহিডুখৰি, } to one's own flesh, very dear.

দৈ, *s.* গোট মৰা গাখিৰ, থমা, দধি, পাটি দৈৰ চোঁচ, curdled milk, splints of a certain tree from which a kind of fine mat is made.

দৈকলা, *s.* চৰাই এবিধ, a species of fish bird.

দৈত্য, *s.* অসুৰ, দানৰ, a demon, a fiend.

দৈব, *s.* অদ্রিষ্ট, ভাগ্য, কঁপাল, ইশ্বৰিয়, fate, consequences of the actions of a former birth, providence; *a.* providential, divine.

দৈবকি, *s.* বসু দেৱৰ ভার্জা, ক্রিষ্ণৰ মাক, Krishnoo's mother.

দৈবকিনন্দন, *s.* শ্রীক্রিষ্ণ, গোপাল, Krishnoo; *lit.* the son of Doiwoki.

দৈবগ্য, *s.* গনক, জোতিসিয়া, a fortune teller, an astrologer.

দৈবঘটনা, *s.* কঁপালে কৰোআ, বাসনাৰে হোআ কৰম, a providential circumstance, a fortuitous event.

দৈবজোগ, *s.* কঁপালৰ ফেৰ, ইশ্বৰৰ ইচা, a fortuitous or providential combination of circumstances.

দৈবজোগে, *ad.* হঠাতে, অকস্মাতে, অজসে, এনেই, accidentally, unexpectedly, providentially, by chance.

দৈবাত, *ad.* অকস্মাত, হঠাত, suddenly.

দৈবাধিন, *a.* ইশ্বৰাধিন, ভাগ্যাধিন, subject to providence or fate.

দৈয়নদিয়া, *s.* বিবাহৰ দিনা পুআ দৰা কন্যাৰ গালত পানেৰে দৈ সনা তিৰোতাৰ আচাৰ বিসেস, the ceremony of rubbing curdled milk on the faces of the bride and bridegroom on the morning of the wedding day.

দৈয়া, *a.* গোট মৰা, থমা, দৈ হোআ, thick, curdled, coagulated.

দোআনিয়া, *a.* আন ভাসা মাতিব জনা, দোভাসিয়া, speaking two languages; *s.* an interpreter.

দোআ, *a.* দুবেলি কৰা বা হোআ, ধান কটা, twice; *s.* reaping.

দোআন, *s.* অন্য জাতৰ ভাসা, মাত, speech, a foreign language.

দোআ ভজা, *a.* দুবেলি ভজা, twice roasted, applied to rice twice parched called *seera.*

দোআল, *s.* চকি মুৰা আদিত বেঁতেৰে বৈ দিয়া, বিসেস কামত দুগুনকৈ কাঁৰি খটোআ, cane work, as in the seats of chairs &c.

দোঁআই, *v.* চপবাই, নমাই, to bow, to bend, to nod.

দোঁআৰ, *s.* নদিএ এৰা মুঁতি, তাঁতৰ মুৰ, the deserted channel of a river, the last end of a web of cloth.

দোঁওআ, *s.* মোটোকাই চপৰোওআ, the act of bowing, bending down.

দোকমোক, *s.* সন্ধ্যা, ৰাতি পুআই পুআই অহা, নোকনোকালি, twilight.

দোকান, *s.* বেপাৰৰ ঠাই, পহাৰ, বজাৰ, a retail shop, a bazaar.

দোকানি, *s.* দোকান দিয়া মানুহ, বেপাৰি, a retailer, a shop-keeper.

দোকোলটাঁকি, *v.* চাদি পৰি, গৰা বুৰি, to have an even surface, as of a country overflowed with water.

দোকোলদাকাল, *a.* পানিৰে তল জোআ, submerged, inundated.

দোকোঁহলগা, *s.* ঠেহ লগা, ওফোন্দ পতা, pouting, thrusting out the lips in sullenness.

দোজিবা, *s.* আল জিবা, the *uvula* or soft palate.

দোতোৰা, *s.* দুডাল গুনাৰে বাজনা, a two stringed musical instrument.

দোদোৰা, *a.* চোঁচোৰা খাই চাল জোআ, bruised, scraped.

দোধোৰমোৰ, *s.* চাইচিয়া কাঠিৰ মোৰ, বিবেচনা থিৰ কৰিব নোআৰা, a kind of braid; indecision, hesitation.

দোন, *s.* পাঁচ সেৰিয়া জোখৰ পাত্ৰ, a measure holding five seers.

দোপদৱ, *s.* আচাম বজাৰ বৰ ফুকনৰ লোকৰ চৰা বা কচাৰি ঘৰ, আচামৰ এক প্ৰদেশ, a council chamber, a court-house.

দোপ দি, দোপ মাৰি, *v.* চাঙ্গ আদিত উঠি তললৈ হেচা মাৰি, to press downward.

দোপনি, *s.* গোৰোআৰ দোপ, পানিৰ ওপৰৰ ভৰি দিলে নোসোমোআ দলনি, a pressing down; water overgrown with grass.

দোমাহি, *s.* সংক্ৰান্তি, বিহু, a day on which the sun passes from one sign of the zodiac to another, a hindoo festival held on three of these days.

দোমোজা, *a.* দুটাৰ মাজ, midway, between.

দোৱোল, *s.* তৰপ, কাপৰৰ ভাঁপ, মোকোৰ, a fold, a thickness.

দোৱোলাই, *v.* ভাঁপি, মোকোৰাই, দুতৰপ কৰি, to fold.

দোৰ্ঘোৰ, *a.* অতি ভয়ানক, অতি, ৰৰ, fearful, frightful, gloomy, very, great.

দোৰ্পতি, *s.* তাঁতৰ বাঁচ খুটিআ সঁজুলি বা কাঁক, a contrivance for holding the reed of a loom which separates the threads of the warp.

দোলন, *s.* ঢোলত উঠি বা আৰি ইকালে সিকালে লৰা, oscillation.

দোলপাৰ, *s.* ঘুলঘূল, তোলপাৰ, confusion, tumult, disorder.

দোলা, *s.* মানুহ তুলি মানুহে বৈ নিয়া কাঠৰ আদিৰ স্থান বিশেষ, খাটলা, a palkee, a litter.

দোলাই, *v.* ইকালৈ সিকালৈ লৰাই, চাৰি দাঁতিত চাপ দিয়া কাপৰ, to cause to oscillate or swing back and forth.

দোলা পৰা, *a.* মাজ খাল পৰা, sunken in the middle, concave.

দোলা ভাৰি, *s.* দোলা ভাৰ বোআ, দুলিয়া, a dooly bearer.

দোলাসৰিয়া, *s.* ৰজাৰ দিনৰ টেকেলাৰ খেল বিশেষ, a class of orderlies in the days of the Assam Kings.

দোষ, *s.* অপৰাধ, পাপ, জগৰ, চিৰু, দাই, guilt, fault, crime, offence.

দোষগুস্ত, *a.* পাপ বা অপৰাধত পৰা, জগৰিয়া, guilty, criminal.

দোষাদোষ, *s.* দোষ নির্দ্দোষ, good and evil, crimination and acquittal.

দোষাদোষ গ্যান, *s.* ভাল বেয়াৰ বোধ, the conscience, the moral sense or faculty that approves or condemns actions.

দোষি, *a.* পাপি, জগৰিয়া, অপৰাধি, sinful, faulty, criminal, guilty.

দোহন, *s.* গাখিৰ পিহোআ, দোহা, milking with the hand.

দোহমতি, *s.* যৈনিয়েকৰ বায়েকৰ পৈয়েক, husband of wife's eldest sister.

দোহোৱা, *s.* দুতৰপ, ডাঙৰ নাৱৰ মাজ ভাগ, the middle part of a large boat.

দোহোৰাই, *ad.* দুবেলি, দুনাই, পুনৰাই, repeatedly, twice, double.
দৌল, *s.* মঠ মন্দিৰ, দল, a temple.
দৌলত, *s.* সৰহ সম্পত্তি, wealth, opulence, riches.
দ্রব্য, *s.* বস্তু, বেহানি, সামগ্রি, a thing, a substance, goods, property.
দ্রব্যজাত, *s.* দ্রব্য বস্তু, বস্তু বেহানি, property in general.
দ্রৱ, *s.* জোল, ৰস, গলা, liquefaction, fusion, solution.
দ্রৱিত, *a.* জোল হৈ জোআ, পমি জোআ, গলিত, melted, dissolved, fluid.
দ্রাখ্যা, *s.* ফল বিসেস, লতা পনিয়ল, কিছমিচ, a grape, a raisin.
দ্রাখ্যালতা, *s.* দ্রাখ্যাৰ গচ, a grape vine.
দ্রিঢ, *a.* সকত, টান, অলৱ, স্বৰূপ, নিচই, firm, stable, substantial.
দ্রিঢকৈ, *ad.* স্বৰূপকৈ, নিচইকৈ, লৱ নোহোআকৈ, certainly, truly &c.
দ্রিঢৱাক্য, *s.* স্বৰূপ বা ঠিক কথা, an asservation, an assurance.
দ্রিষ্টান্ত, *s.* উপমা, সাধু কথা, পটন্তৰ, a similitude, a parable, a figure.
দ্রিষ্টি, *s.* দেখা, নিৰিখ্যন, দর্শন, sight, vision, perception.
দ্রিষ্টি গোচৰ, *a.* চকুৰ আগত, সাখ্যাত, জিমানলৈ দেখি, in sight, in view, within seeing distance.
দ্রিষ্টিপাত, *s.* চকু পৰা, দেখা, চোআ, seeing, perceiving by sight.
দ্রিস্য, *a.* দেখা পোআ, seen, visible, perceptible.
দ্রুত, *a.* সিঘ্র, খৰ, লৱালৰি, বেগ, swift, fleet, speedy, quick.
দ্রুতগতি, *s.* বেগাই জোআ, খৰকৈ জোআ, fleetness, swiftness.
দ্রোন, *s.* এবিধ বন ফুল, দোৱোন, দোন, দুর্জোধন ৰজাৰ আচার্জ্য এজন, a species of wild flower.
দ্রোহ, *s.* অপকাৰ, হিংসা, অহিত, mischief, injury, spite, malice, treason.
দ্রোহি, *a.* হিংসক, অহিত কাৰি, mischievous treasonous; *s.* a traitor.
দ্বাপৰ, *s.* চাৰি জুগৰ ত্রিতিয় জুগ, the third *Jug* or age of the world, comprising according to hindoo chronology 864,000 years.
দ্বাৰাই, দোআৰাই, } *prep.* হতুআই, হেতুকে, by, with, through, by means of.

ধ

ধ, ধকাৰ, the aspirated dental *d*, pronounced as *dh* in *Goodhope*.
ধংস, ধংসন, } *s.* নষ্ট, বিনাস, চুনচাত, destruction, ruin, devastation; with কৰি, to destroy &c.
ধংসক, *a.* নষ্ট কৰোঁতা, উপদ্রবি, দংসি, ruinous, destructive, destroying.
ধঁতুৰা, *s.* এবিধ বন গচ বা তাৰ ফুল, the thorn apple.
ধঁতুৰাপহিয়া, ধঁতুৰাফুলিয়া, } *a.* ধঁতুৰাৰ ফুলৰ আক্রিতিৰে, shaped like the petals of the above flower.

ধঁপাত, *s.* ধোঁআপাত, tobacco.

ধক্‌ধক্‌কবে, *ad.* ভক্‌ভক কবে, চক্‌চক্ কবে, উজ্জল রূপে, কেবল বগা, with a white shining appearance.

ধক্‌ধকিয়া, *a.* বব, অতিসই বগা, ভক্‌ভকিয়া, very, very white, shining.

ধজ, *s.* নিচান, সিমাত মবা খুঁটা, তম্ভ, a banner, a boundary, a pillar.

ধতাকটাবিধতা, *s.* লোকব কথা বা বনত হাত দিওঁতা, বব অধিকাব দেখ্‌ উআ, meddling with the affairs of others.

ধদুআ, *a.* অকামিলা, বতুআ, উপপতি, useless, unworthy, unfit.

ধন, *s.* বিত, অর্থ, টকা, wealth, property, riches, money.

ধনঞ্জই, *s.* অর্জুন, ধন জই কবা, বব ডাঙ্গব, an epithet of Orjun; *lit.* one who conquers wealth; *a.* large, great.

ধনন্তবি, *s.* দেবতাব বেজ, the fabled physician of the gods, produced from the churning of the ocean.

ধনপতি, *s.* কুবেব, ধনি, Kuver, the god of wealth; *a.* rich, wealthy.

ধনবন্ত, ধনবান, } *a.* ধনি, অর্থি, আচ্যবান, চহকি, rich, wealthy, opulent.

ধনহিন, *a.* নিধনি, কঙ্গাল, দবিদ্র, poor, indigent, poverty-stricken.

ধনাধিকাব, *s.* ধনপতি, ধনব গবাকি, a title or right to property or having a title or right.

ধনার্জন, *s.* ধন পোআ, ধন অর্জা, লাভ, the acquisition of wealth, gain.

ধনি, *a.* চহকি, সবন্ন, opulent, rich; *s.* a sound, an echo.

ধনিষ্টা, *s.* তেইচ নখ্যত্র, লেস, কনিকা, according to hindoo astronomy the twenty third stellar mansion; *a.* very little, small.

ধনু, *s.* ধেনু, কাঁব বা বাটলু গুটি মবা আতন, a bow, an instrument used also for cleaning cotton.

ধনুআ, *a.* ধনব, ধন লগা, costing money, bought or sold for money.

ধনুটঙ্কাব, *s.* ধেনু জোঁবব সব্দ, the twang of a bowstring.

ধনুবাসি, *s.* নবম বাসি, the sign Sagitarius.

ধনুর্গুন, *s.* ধেনুব জবি, জোঁব, the string of a bow.

ধনুর্ধব, *s.* ধনু লৈ ফুবোঁতা, bearing a bow, an archer, a bowman.

ধন্য, *a.* ধইন, কৈল্যান জুক্ত, পবম সুখি, ভাগ্যবান, প্রসংসিত, happy, blessed, praiseworthy, praised.

ধন্যধন্য, *interj.* প্রসংসা কবা মাত, well done!

ধন্যবাদ, *s.* প্রসংসা, গুনবর্নন, স্তুতি কবা, thanksgiving, praise, applause, thanks; with কবি, to give thanks, to praise.

ধপচালি, *s.* খটি থকা, দপ্‌দপনি, ভবক, annoyance, threatening.

ধপ্‌ধপাই, *v.* ডেউকা আদিৰে কোৱাই, বুকু কঁপি, to flap, to fly, to flutter or palpitate.

ধপালনি, *s.* গালি, নিন্দা, loud abusive talk, scolding.

ধমক, *s.* ডাবি, ফোৱোহনি, a threat, scolding, chiding.

ধমধমনি, *s.* জুই আদিৰ সদ্ধ, খুদাখাই কঁপি উঠা সৰদ, a roaring sound.

ধমধমাই, *v.* জুই পানিএ ৰৰ সৰদ কৰি, দমদমাই, বুকু কঁপাই, to roar as fire, water, or a tempest, to tremble, to palpitate.

ধমধমিয়া, *a.* ৰৰকৈ জুই উঠা, ধমধমাই থকা, roaring as of a fire or a storm or a current, or of rapid beating, or of footsteps.

ধমধমোআ, *s.* খুদা খাই কঁপি সদ্ধ হোআ, the act of roaring &c.

ধমনা, *a.* গুৰ আদি পগোআত লিকটা হৈ টান মৰা, কাঠ আদি ডাঙ্গৰে থকা, stringy, ropy, as a glutinous substance.

ধমাধম, ধুমাধুম, *a.* বেগাবেগি, কোবাকুবি, ৰৰকৈ, bustle, speed, hurry; with কৈ, *ad.* speedily &c.

ধৰ, *s.* সিমা, ভেঁটা, আলি, নিয়ম, an embankment, a boundary, a rule.

ধৰনি, *s.* প্রিথিবি, চাঙ্গৰ গৰ ধৰা ধাম, তেজ বিস ৰখা বান্ধনি, the earth, a beam or support of a superstructure, a ligature bound around any member of the body to arrest the flow of blood or the spread of poison.

ধৰপাই, *ad.* বেগতিলে, চোঁতকৰে উঠা, suddenly, quickly, (applied to rising or starting suddenly as from sleep.)

ধৰফৰ, *s.* ডেওপাবনি, খৰমৰ, floundering, struggling, writhing.

ধৰম, ধর্ম, *s.* পুন্য কৰম, ইশ্বৰক ভক্তি আৰাধনা কৰা, ন্যাই, পবিত্র, সুধ, merit, any system of faith or worship, religion, justice.

ধৰমি, ধর্মি, *a.* ধৰম কৰা, সাধু, পুন্যৱন্ত, ধর্মিষ্ট, virtuous, religious, pious, just, righteous, godly, honest.

ধৰা, *a.* ধৰি ৰখা, প্রিথিবি, holding or containing, held, seized, caught; *s.* the act of seizing &c., the earth.

ধৰাই, *v.* হস্তগত কৰাই, অস্ত্র আদি ছাঁহাই চোকা কৰি, to seize or cause to be seized, to make sharp.

ধৰাধৰ, *s.* পর্বত, বিষ্ণুৰ এক নাম, কুর্ম কপে প্রিথিবি ধৰা, an epithet of Vishnoo, *lit.* the holder of the earth.

ধৰাধৰি, *s.* ইটে সিটক ধৰা, holding or seizing one another.

ধৰাবন্ধা, *a.* ঠিক, নিচই, প্রমানিক, certain, fixed, indubitable.

ধৰি, *v.* হস্ত গত কৰি, ৰাখি, আৰম্ভ কৰি, to seize, to hold, to contain, to begin, to undertake.

ধৰকআ, *a.* ধাৰ থকা, ৰিন লগা, involved in debt; *s.* a debtor.

ধৰোআ, *a.* অস্ত্ৰ আদিৰ ধাৰ বা চোক তোলা, তিখ্ণ কৰা, হস্তগত কৰোআ, whetted, sharpened, seized, caught.

ধৰোওআ, *s.* লোকৰ হতুআই ধৰা, অস্ত্ৰাদিৰ ধাৰ তোলোওআ, the causing to be seized or to be sharpened.

ধৰ্মত, ধৰমত, } *ad.* স্বৰূপত, যথাৰ্থত, in fact, truly.

ধৰ্মপালন, *s.* ধৰম ৰখা, ধৰম আচৰন, the observance or practice of the duties of religion.

ধৰ্মৰখ্যক, *s.* ধৰম ৰাখোতা, গুৰু, a religious teacher.

ধৰ্মৱন্ত, *a.* ধৰমি, পুন্যৱান, pious, religious, virtuous, just.

ধৰ্মসাস্ত্ৰ, *s.* ধৰম পুথি, বাইবেল, the holy scriptures, the Bible; the body of hindoo law.

ধৰ্মস্থ, ধৰ্মসিল, } *a.* পুন্যৱান, ধৰ্মি, পুন্য কৰোঁতা, pious, religious, virtuous, just.

ধৰ্মাত্মা, *s.* পবিত্ৰ আত্মা, সুধ, সাধু, the Holy Spirit, a holy person.

ধৰ্মাধৰ্ম, *s.* পাপ পুন্য, religion and irreligion, merit and demerit.

ধৰ্মাৱতাৰ, *s.* ধৰম অৱতাৰ, য়িচু খ্ৰিষ্ট, an incarnation of justice or religion, Jesus Christ the true Incarnation.

ধৰ্মি, ধৰ্মিষ্ঠ, } *a.* ধৰমত থকা, সাধু, ধৰ্মস্থ, pious, godly, just, righteous, honest.

ধৰ্সা, *s.* গাত ধৰা, লত্তা, a laying hold of, possession by an evil spirit.

ধল, *s.* বাৰিনি পানি, বগা, a flood, a freshet, *a.* white.

ধহমহ, ধহমহনি, } *s.* ডাবি, ভই দেখুআ, খৰখেদা, নবিয়াৰ উথাল, scolding, storming, fuming, hurrying.

ধাই, *s.* ধাইমাক, লৰা তোলা মাক, উপমাতা, a wet nurse, a foster mother.

ধাউতি, *s.* ধাউনি, ভাবনি, চিন্তা, আসা, anxiety, solicitude, earnest desire or expectation.

ধাঁয়েধৰা, *s.* কেঁচুআই টোপনিত হঁহা বা কন্দা, the smiling or crying of an infant in sleep.

ধাতা, *s.* বিধতা, প্ৰতিপালক, ব্ৰহ্মা, a nourisher, a protector, an epithet of Brahma, providence.

ধাতু, *s.* তাম্ৰ আদি, বাত, পিত, কঁফ, তেজ আদি সৰিলৰ মুল, জিৰ, নিস্বাস, ক্ৰিয়া বাচকৰ মুল, a metal, an elementary or primary substance, the breath, life, a verbal root.

ধাতুউৱা, *a.* বিচুৰ্তি হোআ, ভই লগা, frightened, panic-stricken.

ধাতুময়ই, *a.* ধাতুৰে, ধাতুৰ, metalic.

ধাদহি, ধাদুমি, } *a.* ধামনি, লুধুমি, সকত গাৰে তিৰি, অকামিলা তিৰি, corpulent. (fem.)

ধান, *s.* ধান্য, সস্য বিসেস, paddy or unhusked rice, grain in general.

ধাননি, *s.* ধানৰ পথাৰ, ধান থকা পথাৰ, a rice field.

ধাম, *s.* চাঙ্গৰ গৰ ধৰা ধৰনি, বসতি, থান, a beam, a support, a dwelling place, an abode.

ধামথুমিয়া, *a.* নৈৰ বৰ সোঁতত দ বাম হোআ, alternately deep and shallow, applied to a rapid current over an uneven surface.

ধামধুম, *s.* খতি নোহোআকৈ কৰা, hurry, bustle, confusion, tumult.

ধামনি, *a.* see ধাদহি,

ধাৰ, *s.* অস্ত্ৰৰ চোক বা কাটোন, সোঁত, ৰিন, the edge of a sharp instrument, a current, a debt.

ধাৰন, *s.* ধৰা, পিন্ধা, জোগ আদি ৰখা, a holding, having or sustaining, germinating, conceiving; with কৰি, to take hold of.

ধাৰা, *s.* ৰিতি, নিতি, চলিত আচাৰ, বাকি দিয়া সোঁতা, a custom, usage, habit, fashion, a stream.

ধার্ম্মিক, *a.* ধৰমি, পৰমার্থিক, সাধু, religious, virtuous, pious, just, upright.

ধিউআ, *a.* মনত লাগি থকা, ধিয়ান কৰা, fixed in mind; *s.* meditation.

ধিকাৰ, *s.* নিন্দা, গালি সপনি, বিকর্থনা, reproach, abuse, contempt.

ধিঙ্গ, *s.* এবিধ মানুহ বা জাত, a class or caste of people.

ধিঙ্গজোৰা, *a.* বন নকৰি থিয়ৈ থকা, standing idle.

ধিত্ৰাজ, *s.* এবিধ চৰাই, বনৰিয়া ৰাজ হাঁহ, a kind of bird, the wild goose.

ধিতিঙ্গা, ধিতিঙ্গালি, } *a.* বনত অভ্যাস নোহোআ, এলেহুআ, not inured to work, lazy.

ধিধিয়াই, *v.* চিন্তি, গুনি ভাবি, to be anxious or solicitous.

ধিপ্‌ধিপাই, *v.* ধপধপাই, বুকু কঁপি, to beat, to throb, to palpitate.

ধিপিং‌ধিপিং, *s.* বুকু আদি ধপ্‌ধপোআ, a heaving of the breast, palpitation, a throbbing.

ধিমাই, *v.* কমাই, সান্ত হৈ, to abate, to lessen, (as of heat or wind.)

ধিমিকধামাক, *s.* জুই আদিৰ অলপ পহৰ উঠা, a glimmering, a flickering.

ধিমিকিধিমিকি, *ad.* অলপ অলপ উসাহ থকা, shortly, faintly, (applied to breathing.)

ধিয়াই, *v.* ধ্যান কৰি, চিন্তি, ভাবি, to meditate, to reflect, to contemplate.

ধিয়ান, *s.* ধ্যান, চিন্তন, ভাবনি, জোগ কৰা, meditation, reflection.

ধিৰ, *a.* সান্ত, গম্ভিৰ, steady, grave, serious, solemn.

ধিৰে, *ad.* লাহে লাহে, ধিৰেৰে, গহিনকৈ, cautiously, slowly, steadily.
ধুআই, *v.* ধৌত কৰাই, পখলাই, to wash, to cleanse, also causative.
ধুঁআখুলিয়া, ধুতপতলিয়া, } *a.* পালেই ভাঙ্গি খোআ, হাতত একো নথকা, spending as fast as obtained; *i. e.* wasteful, prodigal.
ধুই, *v.* পখালি, স্নান কৰি, ধৌত কৰি, to wash, to cleanse, to purify.
ধুঁঅলি, ধুঁঅলিকুঁঅলি, } *a.* ধুঁআময়, ধুঁআধুঁই হোআ, কোআমোআ, দুৰলৈ এন্ধাৰ দেখা, smoky, hazy, foggy, obscure.
ধুতকুঁপলিয়া, *a.* দুৰ্ভাগীয়া, সাঁখিনা, luckless, ill fated.
ধুতি, *s.* চুৰিয়া, পুৰুষৰ অধোবস্ত্ৰ, সুচি হৈ থকা, a waistcloth; *a.* washed.
ধুন, *s.* বিভূষন, সোভন, পেঁচ, বেস, decoration, dress, finery, display.
ধুনকৰা, ধুনমৰা, } *s.* বিভূষিত হৈ, পেঁচ মৰা, the making a show or display.
ধুনা, *s.* তুলা আদি মুকলি কৰা, এঠা এবিধ, বৰকৈ কোৱোআ, separating cotton fibres with the bow.
ধুনাএঠা, *s.* এবিধ গছৰ এঠা, a valuable resin obtained from the *Dhuna* tree, incense.
ধুনাধুন, ধুনামই, } *a.* তুলা ধুনাৰ দৰে, আঁহ ওলোআ, তুলাতুল, beaten to pieces, like cotton by the bow.
ধুনি, *v.* ধেনুৱে তুলা মুকলি কৰি, বৰকৈ কোৱাই, to beat cotton with the bow.
ধুনিজোআ, *s.* বৰ বেগেৰে জোআ, the act of going quickly.
ধুনিনিয়া, *s.* মৰিয়াই বেগাই নিয়া, taking or driving away quickly.
ধুনিয়া, *a.* সুঅনি, সোভিত, of fine appearance, showy, gaudy.
ধুন্দা, *s.* আসঙ্কা, সন্দেহ, ভলকা, doubt, mistrust, suspicion, depression.
ধুন্দুলি, *s.* এবিধ লতাৰ পাচলি গুটি, a species of the gourd.
ধুন্ধুপাল, *s.* ডেও পাৰনি, a storming about, fretting.
ধুপ, *s.* পূজাত লগা সুগন্ধ বস্তু, incense, resin, a fragrant taper.
ধুপকৰে, *ad.* গধুৰকৈ, গহিনকৈ সৱদ উঠা, heavily, applied to falling.
ধুপধুপাই, *v.* ধুপধুপ সব্দ কৰি, to make a sound as of heavy foot-steps or of any thing falling.
ধুপা, *a.* ডেৰা, অলপ ডেই জোআ, scorched, browned, as in cooking.
ধুপাৎপাৎ, *a.* ভাগি চিগি একো নথকা, scattered, pillaged, laid waste.
ধুপাধাৰ, *s.* ধুপ লগোআ পাত্ৰ, a censer, a vessel for burning incense.
ধুপালনি, *s.* ডেও পাৰনি, গোৰোহনি, a stamping, running about with a heavy step.
ধুপি, *v.* বদত ডেৰাৰ নিচিনা হৈ ঘনে উসাহ লোআ, বা জুইত ডেই, to pant, to scorch.

ধুপিয়া, *s.* ধূপ সাজোঁতা, a person who prepares an aromatic taper.

ধুপুৱাই, *ad.* হুৰুসকৈ, বেগতে, quickly.

ধুপুৰি, *s.* ধুমুৰি, কোনোবা খন, কোনোবা দুৱৈ ঠাই, somewhere, at some unknown place or country.

ধুপুহ, *s.* ৱৰকৈ পৰাৰ সদ্দ, the sound of heavily falling.

ধুৱাৎ, *a.* হাত ভৰি মেলি নৱলাকৈ পৰি থকা, lying at full length with the limbs extended.

ধুৱাৎজুৰি, *v.* হাত ভৰি মেলি নৱলাকৈ পৰি, to lie as above.

ধুম, *s.* কাঠৰ ৱৰ হাঁতুৰি, a heavy beetle or mallet.

ধুমকলা, *a.* অতি ঘোৰ কলা, very black.

ধুমকলা, *a.* অতি কাণ কলা, নিচেই নুসুনা, ৱৰ কলা, very deaf.

ধুমকেতু, *s.* আকাসত চলা জুই বা পহৰ, উল্কা, a meteor, a luminous body floating in the atmosphere.

ধুমখেলি, *s.* চনমুৰ, ডেও পাৰনি, irritation, worrying, bustling about.

ধুমধুমনি, *s.* ঢোল আদি বজোআৰ সদ্দ, the sonnd of beating, as of drums.

ধুমাখুন্দা, ধুমাৰ্জই, *a.* অতি টান, ৱৰ, অতিসই, severe, heavy, driving, pressing, as of rain or urgent work.

ধুমাধুম, *ad.* নিজিৰোআকৈ, বেগাবেগি, quickly, rapidly, hastily.

ধুমুহা, *s.* ৱৰ ৱতাহ ৱৰখুন, a tempest, a storm of wind.

ধুমু, *a.* ধুঁআ ৱৰনিয়া, of a smoky or purple color; smoke.

ধুৱা, *s.* গিত পদৰ প্রথম সুৰ বিসেস, introductory stanza of a song.

ধূর্ত, *a.* টেঙ্গৰ, দুষ্ট, wily, knavish, subtle, crafty, sly.

ধূর্তালি, *s.* টেঙ্গৰালি, দুষ্টালি, slyness, craftiness, subtilty.

ধুলা, ধুলি, *s.* কেৱল গুৰি মাটি বা বালি, পুষ্প ৰেনু dust, the pollen of a flower.

ধুলামই, ধুলিমই, *a.* ধুলিয়ৰি, ধুলিৰে ঢকা, ধুলিৰ নিচিনা, চাহ হোআ, dusty, covered with dust, like dust; *i. e.* powdered, pulverized.

ধুলিয়া, *s.* ঘাত দিয়া গুৰি দৱৰ, any powdered medicine applied to a sore.

ধুলিয়া উফি, *s.* মুৰৰ সামান্য উফি. scurf, dandruff.

ধুলিয়াসাঠ, *s.* অম্বুবাচিৰ পূৰ্ৱে তিন দিন ৱৰখুন দিয়া, a slight rain that often falls just before the three ritually unclean days in the month of Ahar.

ধেঁতোৰ, *s.* ইকৰাৰ গেৰেলা থোৰ, sprouts of *Ikora* or small reed.

ধেনা, *s.* সাহ নথকা গুটি, গৰু আদিৰ জিৱাৰ ৰোগ, an imperfect nut, a disease of cattle.

ধেনু, *s.* ধনু, মাইকি গৰু, a bow, a cow.

ধেনুপতিয়া, *s.* ধেনু পথা মানুহ, one who sets the bow for a wild beast.
ধেনু মজা, *s.* এবিধ বিহলঙ্গনি বন, ধেনু জোঁৰ ঘঁহি টনটনিয়া কৰা, a species of wild plant.
ধেন্দেলা, *a.* চকু ফুটা গালিৰ মাত, blind, a term of abuse.
ধেমালি, *s.* ৰঙ্গ, ওমলা, খেলা, play, sport, pastime; with কৰি, to play &c.
ধেমেলাধেমেলি, *a.* ইটে সিটে ৰঙ্গ কৰা, playing together.
ধেমেলিয়া, *a.* ৰঙ্গুআল, কৌতুকিয়া, sportive, playful, jocose.
ধৈয়াল, *a.* নিধক, নিলাজ, নির্গত, shameless, abominable.
ধৈর্জ, *s.* সহন, সান্ত, থিৰে থকা, constancy, firmness, patience, endurance, steadfastness, composure; with ধৰি, to endure &c.
ধোআ, *a.* ধৌত কৰা, পখলা, washed, cleansed.
ধোআমুলা, *a.* নিকা, ধুই অনা, উৰাৰ কৰা, clean, clear, pure, washed, cleared out; *i. e.* nothing left.
ধোঁআ, *s.* জুইৰ ভাপ বিসেস, ধূম, smoke.
ধোঁআকোঁআ, see ধুঁঅলি কুঁঅলি,
ধোন্দাল, *s.* বৰ ফই, জৰি, ফোঁপাল, a large rope, a cable.
ধোন্দোলা *a.* মাজেদি বহল বিন্ধা থকা, ফোঁপোলা, hollow, tubular.
ধোৱ, *s.* কাপৰৰ নিকা গুন, whiteness, cleanness.
ধোৱা, *s.* ধুবি, কাপৰ ধোআ মানুহ, a washerman, a *dhoba.*
ধোৱানি, *s.* ধুবুনি, ধোৱাৰ তিৰোতা, a washerwoman.
ধৌচিৱা, *a.* দুফাল হৈ ফটা, চিটাচিট হৈ ফটা, rent, split into parts.
ধৌত, *a.* ধোআ, বগা, মলি নথকা কৰা, washed, purified, white.
ধৌধৌতবে, *ad.* নিচেই বগা, বৰ বগা, very white or clean.
ধ্যান, *s.* ধিয়ান, চিন্তন, ভাবন, meditation, religious contemplation, reflection, thought; with কৰি, to meditate &c.
ধ্যানি, *a.* ধ্যান কৰোঁতা, meditative, contemplative, thoughtful.
ধ্রুৱ, *a.* থিৰ, নিচই, উত্তৰ কেন্দ্রত থকা এটা তৰা, fixed, permanent, stable, certain, sure; with তৰা *s.* the polar star, the north pole.
ধ্বংস, *s.* নষ্ট, চুনচাত, destruction, ruin.
ধ্বংসক,) *a.* নষ্ট কৰোঁতা, উপদ্রবি, destructive, ruinous.
ধ্বংসি,)

ন

ন, নকাৰ, নতুন, নৱম সংখ্যা, কথাৰ আগত থাকিলে নিসেধ বা ওলোটা অর্থ বুজাই, জেনে নহই, নকৰি. This letter is pronounced like the letter *n*, in *tent*. In composition it has the force of *un*, *in*, *not*, and often takes a vowel to euphonize with the

vowel of the word to which it is joined; as দি, to give; নিদি, not to give; আনি, to bring, নানি, not to bring; উঠি, to ascend; নুঠি, not to ascend &c.

নকচা, *s.* আৰ্জা, পট, আৰ্হি, a picture, a portrait, a model, a map, a plan.

নকটা, *a.* গোটা হৈ থকা, চেদ নকৰা uncut, undissevered, undivided.

নকঁৱলা, *a.* আখিৰে থকা, untrimmed, unpruned.

নকঁৰা, *a.* পৰলিয়া, আকাঁৰি, uncleaned, unpounded, (as of rice.)

নকল, *s.* প্ৰতি ৰূপ, আৰ্হিৰে লিখা, a copy, an imitation, a transcript.

নকা, *a.* নাকেৰে, নাক থকা, having a nose.

নকুল, *s.* নেউল, পাণ্ডৱৰ এক ভাই, an ichneumon, (Viveria Ichneumon;) one of the five Pandoo princes.

নকুসক, *a.* দুখ সহ্য সহিব নোঅৱা, unable to endure fatigue, effeminate.

নকৈ, *ad.* নতুনকৈ, দুনাই, newly, recently, a second time.

নখ, *s.* আঙ্গুলিৰ মুৰৰ চোকা ভাগ, পৰ্বতৰ কেৰল দাঁতি, a toe or finger nail, a claw, a talon.

নখচুকা, *s.* নখৰ চুকত হোআ এবিধ ৰোগ, a whitlow.

নখ্যত্র, *s.* তৰা, চন্দ্ৰৰ ২৭ ভাৰ্জ্যা, a star, a constellation, a stellar mansion.

নখ্যত্রপতি, *s.* চন্দ্ৰ, জোন, the moon.

নগনা, *a.* নেলেখা, মান্য নকৰা, uncounted, disesteemed, disregarded.

নগৰ, *s.* ৰাজধানি, ৰজা থকা ঠাই, জিলা, পুৰ, পুৰি, a town, a city.

নগৰা, *s.* ভাৰপাচি আদিত লগোআ জৰি, বা কনাৰি, a rattan ring or loop.

নগৰিচন, *s.* নগৰধ্বংসন, নাস, উপদ্রুত, the destruction of a city, devastation, ruin.

নগৰিয়া, নগৰুআ, *a.* নগৰত থকা, নগৰ নিবাসি, dwelling in a city; *s.* a citizen.

নগা, *s.* পর্বতিয়া জাতি বিসেস, a Naga, a race inhabitating the mountains south-eastward of Assam.

নগাটেঙ্গা, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of lemon.

নগাঢাৰি, *s.* বাঁহৰ সজা ঢাৰি, a kind of large bamboo mat.

নগামাকো, *s.* নগাৰ এবিধ কাপৰ, a kind of Naga cloth.

নগুৰসাস্তি, *s.* উগ্রসাস্তি, বৰ সাস্তি, extreme punishment or suffering.

নঘটা, *a.* সিদ্ধি নোহোআ, নফলিউআ, নহৱা, unaccomplished, unsuccessful, unconquered.

নঘৰিয়া, *a.* নকৈ আহি ঘৰ সাজি লোআ, newly residing in a place.

নঙ্গলা, *s.* দুআৰ মুখৰ সলখামাৰি, a bar of a gateway or passage.

নচা, *a.* নাচি থকা, আঙ্গিভঙ্গি কৰা, dancing, skipping; *s.* a dance.

নচুৱাআ, *s.* নাচ কৰোৱাআ, the causing to dance.

নজনা, *a.* অজলা, অবোধ, ভু নোপোআ, ignorant, unknown, unacquainted; *s.* the not being aware of, ignorance.

নটলা, *a.* মন নকৰা, বিবেচনা নকৰা, ভালকৈ নেদেখা, inattentive, without discrimination, perception or proper understanding.

নটা, *a.* নাটনি হোআ, নোজোৱা, ন গোট, insufficient, wanting, nine.

নটি, নটিনি, *s.* নাচনি, বেস্যা তিৰি, a dancing girl, a prostitute, a harlot, a strumpet.

নটুআ, *s.* নচা লৰা, a dancing boy.

নতি, *s.* তুতি, প্রনাম, নমস্কাৰ, obeisance, prostration, humility.

নতুন, *a.* ন, নকৈ হোআ, নবিন, new, fresh.

নতুনকৈ, *ad.* নকৈ, পুনৰাই, newly, lately, recently, renewedly.

নতুৱা, *ad.* নাইবা, অথবা, জদি নহই, otherwise, if not, or else.

নথা, *s.* খুঁটাৰ কানে সৈতে মাৰলি বন্ধা, নাথনি দিয়া, the binding of a *maroli* or transverse timber to the shoulder of a post; *a.* bound.

নথৈ, *ad.* নোথোআকৈ, সেস নেৰাকৈ, without stint, entirely; *v.* not to place or put down.

নথৈভক্তি, *s.* বাঁকি নথকাকৈ কৰা ভক্তি, entire devotion, loving with the whole heart.

নদ, *s.* ব্রহ্মপুত্র আদি মতা নৈ, a river; (personified as male.)

নদনবদন, *a.* সকলো বিধৰ সম্পতিৰে বর্হা, বাহুল্য, possessed of abundance.

নদি, *s.* গঙ্গা জমুনা আদি নৈ, a river, *fem.* of নদ, as the Ganges &c.

নদিয়া, *s.* মাটিৰ চৰিয়া, a kind of large earthen dish.

নদিয়াল, *s.* ডোম, মাছ মৰা জাতি, a Doom, the fisherman caste.

ননন্দ, ননন্দি, *s.* ননৰ, গিৰিএকৰ ভনিএক, a husband's younger sister.

ননা, *a.* অনা নোহোআ, not brought; with কৈ, *ad.* without bringing.

নন্দন, *s.* পুত্র, পুতেক, a son.

নন্দিনি, *s.* জি, কন্যা, দুহিত্রি, দুহিতা, a daughter.

নন্দেক, *s.* গিৰিএকৰ ভনিএক, see ননন্দ,

নপকা, *a.* কেঁচা, পকা নোহোআ, green, unripe.

নপৰিয়া, *a.* নৰিয়া, কগিয়া, sick, unwell; as a substantive, sickness.

নপুংসক, *s.* মতা বা তিৰোতা নোহোআ, লেহেতিয়া, অঙ্গহিন, খাহি কৰা পুৰুস, a eunuch, a hermaphrodite; *a.* destitute of virility, neuter.

নফলিয়াই, *v.* সিধি নহৈ, গুন নধৰি, নঘটি, not to come pass, to be ineffectual.

নৱাব, নেৱাব, *s.* বাদস্যাৰ মন্ত্রি বিসেস, a nabob, a viceroy.

নৱিন, *a.* নতুন, ন, হৱৰ অলপ দিন হোৱা, new, fresh, modern, novel.

নভগানিচিগা, নভঙ্গানিচিঙ্গা, *a.* গোটা, লিকটা, whole, unbroken, tough, flexible, not brittle.

নমনা, *a.* অমান্য কৰা, হেলা কৰা, মনিব নোঅৱা, disobedient, regardless, indistinct, imperceptible.

নমস্কাৰ, *s.* সেৱা, প্রনাম, a bow, a salutation, obeisance.

নমস্য, *a.* সেৱা বা প্রনামৰ জোগ্য, honorable, worthy of respect or salutation, reverend.

নমাই, *v.* তললৈ আনি, চপৰাই, দোঁআই, to take down, to lower.

নমোআ, *s.* তললৈ অনা, চাপৱোআ, দোঁওআ, causative of the above.

নম্র, *a.* নৱম, অহঙ্কাৰ নথকা, মৃদু, কোমল, সেও হোআ, humble, lowly, meek, gentle, mild, forbearing, yielding, forgiving.

নয়ন, *s.* চকু, নেত্র, আখি, লোচন, the eye.

নৰ, *s.* মানুহ, পুৰুস, জন, a man, a male, mankind.

নৰক, নৰ্ক, *s.* পাপৰ ফল ভোগা ঠাই, hell, one of the sixty four infernal regions of the hindoo books.

নৰকনি, *s.* গোকাটনি, অসুচি ঠাই, any filthy detestable place.

নৰকি, নৰ্কি, *a.* নৰকত থকা, পাপি, অধর্মি, hellish, infernal, wicked, impious.

নৰনি, *s.* নখ কটা সৰু অস্ত্র, খনিকৰৰ নিচেই সৰু বটালি, an instrument for cutting the nails, engravers, tools.

নৰনিপতিয়া, *a.* ঠেক পাতেৰে, সৰু চেপেটা, very thin and narrow like the above.

নৰপতি, *s.* ৰজা, নৃপতি, a king, *lit.* Lord of men.

নৰবলি, *s.* মানুহ বলি, a human sacrifice.

নৰমেধ, *s.* আগৰ কালৰ জজ্ঞ বিসেস, a festival of former days.

নৰলোক, *s.* ইহলোক, মর্ত্য লোক, ভুলোক, মানুহৰ ঠাই, the world inhabited by men.

নৰসিংহ, *s.* বিষ্ণুৰ চতুর্থ অৱতাৰ, the fourth incarnation of Vishnoo, in shape half man and half lion.

নৰা, *s.* দাই এৰা ধান গচৰ গুৰি, এজাত মানুহ, stubble, a race of people in upper Assam.

নৰাতগৰ, *s.* এবিধ ফুলৰ নাম, a species of flower.

নৰাধম, *a.* দুষ্ট স্বভাৱৰ মানুহ, অজোগ্য, depraved, wicked, low, mean.

নৰানি, *s.* নৰা থকা ঠাই, নৰা জাতিৰ মাইকি, a field of stubble.
নৰাৰগৰি, *s.* এবিধ গুটি, ফল বিশেষ, a species of plum.
নৰিয়া, *a.* ৰুগিয়া, জৰ বিয়াধি আদি, sick, ill; *s.* sickness, disease.
নৰিয়া পৰিয়া, নৰিয়া পাৰসিয়া, } *s.* অপাই, অমঙ্গল, বিঘিনি, বিয়াপাৰ, ৰুগি নিৰুগি, affliction, calamity, suffering, disease.
নৰেন্দ্ৰ, *s.* নৰৰ ইন্দ্ৰ, অৰ্থাত ৰজা, প্ৰজাপতি, a king, a sovereign.
নৰ্ভৰ, *a.* লেটিপেটি, মিহলি, ভ্ৰষ্ট, mixed up promiscuously, corrupted by mingling, (applied to caste.)
নল, *s.* এবিধ ফোঁপাল ত্ৰিন, পুৰৰ এক ৰজা, a reed; the name of a king.
নলকচু, *s.* এবিধ দিঘলিয়া কচু, an edible root of the arum class.
নলগা, *a.* গোট নধৰা, আলগতিয়া, অপ্ৰয়োজনিয়, fruitless, disunited, disconnected, unnecessary.
নলটেঙা, *s.* মৰ্মতি টেঙাৰ লতা, a species of acid vine.
নলনি, *s.* নলৰ হাবি, a patch of reed jungle.
নলবৰা, *s.* এবিধ পাঁচ নখিয়া গাহৰি, a species of wild animal.
নলৰা, *a.* থিৰে থকা, অলৰ, unshaken, immovable, fixed, firm, stable.
নলা, *s.* পানি জোআ বিন্ধা, দিঘল ফোঁপোলা পাত্ৰ, a drain, a tube.
নলি, *s.* সৰু দিঘলিয়া ফোঁপোলা মাৰি নেল, a tube, the trachea.
নলিচা, *s.* ধুঁআখোআৰ মাৰি, the upright tube of the *hooka*.
নৱম, *a.* নৱ সংখ্যা পূৰক, the ninth.
নৱমি, *s.* চন্দ্ৰৰ নৱম দিন, তিথি বিশেষ, the ninth day of a lunar month.
নষ্ট, *a.* হানি, বেয়া, ভ্ৰষ্ট, spoiled, destroyed, ruined, debauched, defiled, corrupted.
নহৰু, *s.* এবিধ মচলা, a garlic, (allium sativum.)
নাই, *ad.* নোহোআ, অভাও, নাস্তি, a negative, no, not; *s.* the navel.
নাইকিয়া, *s.* নথকা, নোহোআ, চুহুউআ, none, nothing, non-existence, extinction, death.
নাইপিয়া, *s.* জেঠিৰ দৰে বগাই কুৱা এবিধ জন্তু, a species of lizzard.
নাইবা, *conj.* নতুবা, আন প্ৰকাৰ, or, otherwise.
নাও, *s.* নৌকা, নাম, খ্যাতি, a boat, a name, renown.
নাওনিমিত, *a.* এফেৰিমান, অতি অলপ, very little, in name only.
নাওবৈচা, *s.* নাও বোআ মানুহ, খেল এখন, the king's oarsmen.
নাওৰা, *s.* দুই ঘৰৰ মাজত দিয়া পানি ধৰা জতন, an eaves' spout.
নাক, *s.* নাসিকা, ঘ্ৰাণেন্দ্ৰিয়, the nose.
নাকটি, *s.* নাকৰ ডিলা, the cartilage of the nose.
নাকডেওনা, *s.* নাকৰ ওপৰ ভাগ, the bridge of the nose.

নাকনি কাননি, *s.* বেবুজ দি ধৰা, কামত দুখ পোৱা, vexation, trouble, bewilderment.

নাকি, *s.* নাকত লগোৱা জৰি, a cord passed through the cartilage of the nose.

নাকিসলি, *s.* তাঁতৰ ৰ সলি, a part of a native loom.

নাগ, *s.* সাপ, হাঁতি, পাতালৰ কল্পিত উপদেৱতা, a hydra, a dragon, a serpent, fabulous demigods inhabitating the under world.

নাগতি, *s.* বৰ ক্লেস, নানা সাস্তি, নানা অৱস্থা, suffering, affliction, trouble; with কৰি, to trouble, to afflict, to vex.

নাগপাস, *s.* কল্পিত অস্ত্ৰ বিসেস, হিন্দু মতে দেৱতাই বন্ধা সাপৰ জৰি, a fabulous magical noose or lasso used to entangle an enemy.

নাগফেনা, *s.* এবিধ কাঁইট গচ, সাপৰ ফেঁট, a species of cactus.

নাগ মাটি, নাগৰ গু, *s.* আকৰত থকা এবিধ কলা মাটি, কৈলা মাটি, stone or fossil coal.

নাগেৰা, *s.* বাদ্য এবিধ, a kettle drum.

নাগলি, *s.* ম্লেচ জাতি, a barbarian, *i. e.* without caste.

নাগলোক, *s.* পাতাল পুৰ, an appellation of the hindoo infernal regions, *lit.* the world of hydras and serpents.

নাগিনি, *s.* নগাৰ তিৰোতা, সর্পিনি, a Naga woman, a female serpent.

নাগেশ্বৰ, *s.* নাহৰ ফুল, the flower of the *nahor* tree.

নাঙ্গট, নাঙ্গটা, *a.* উলঙ্গট, বিবস্ত্ৰ, bare, naked.

নাঙ্গল, *s.* হাল বোৱা জতন, a plough.

নাচন, নাচোন, *s.* নচা, অঙ্গি ভঙ্গি কৰা, নাচ, dancing, a dance, frisking about.

নাচনি, *s.* তাঁতৰ সঁজুলি, নৰ্তকি, নচা তিৰি, নাচি থকা, a species of ant, a pulley in a native loom, a female dancer.

নাচনিয়াৰ, *a.* নাচিব জনা, skilled in dancing.

নাচি, নাচিবাগি, *v.* নাচন কৰি, অঙ্গি ভঙ্গি কৰি, to dance.

নাজিৰ, *s.* টেকেলাৰ গৰাকি, a sheriff, an officer over peons.

নাট, *s.* নৰ্ত্তন, ভাও, a dance, a pantomime, a drama.

নাটক, *s.* নটুআ, ভাও দেখাওতা, a dancer, an actor.

নাটনি, *s.* নটা, অকুলন, চুটা, insufficiency, inadequacy, want, lack.

নাটপাৰ, *s.* এবিধ পাৰ চৰাই, a species of dove.

নাতি, *s.* পুতেক জিএকৰ পুত্ৰ, a grandson.

নাতিনি, *s.* পুতেক জিএকৰ জিএক, a grand-daughter.

নাতিপুতি, *s.* নাতিৰ পৰিনাতি, নাতিৰ নাতি. a great grandson.

নাথ, *s.* প্ৰভু, গৰাকি, স্বামি, a lord, a master, a husband, a protector.

নাথনি, *s.* খুঁটাৰ কানত মাৰলিবে দিয়া বান্ধ, নথা, the binding of a beam or transverse timber to the post on which it rests.

নাদ, *s.* কুপ, পানি থকা দ গাঁত, গৰ্জন আদি সব্দ বিসেস, a well, a reservoir, a sound, a loud call, a roar, a bellow.

নাদনি, *s.* এবিধ মাচ, a species of fish.

নাদুৱি, *v.* সাঁতুৱি, পানিত সাঁতোৰ মেলি, to swim, to play about in water.

নাদোৱা, *s.* সাঁতোৰা, সাঁতুৱি ৰঙ্গ কৰা, frolicking in water.

নান্‌কাৰ, *s.* ৰজাই দিয়া নিস্কৰ ভুমি, rent free land.

নানা, *a.* অনেক, বহু বিধ, বিবিধ, of many kinds, various.

নান্নৎনবস্ত্ৰং, *a.* অতি দুখিয়া হোআ, ভাত কাপৰ নাইকিয়া, afflicted, wretched, poverty-stricken.

নানাৰূপ, *a.* বহু ৰূপ, অনেক প্ৰকাৰ, various, diverse, multiform.

নানার্থ, *a.* অনেক প্ৰকাৰ অৰ্থ, of diverse meanings.

নানি, *v.* লৈ নাহি. the negative of আনি to bring, *i. e.* not to bring.

নাপিত, *s.* মুৰ খুৰউআ মানুহ, নট, a barber.

নাভি, *s.* নাই, the navel, the centre of a circle.

নাভিপদ্ম, *s.* ব্ৰহ্মাৰ জনম হোআ পদ্ম, the fabulous lily from which Brahma is said to have sprung.

নাম, *s.* নাও, খ্যাতি, ইশ্বৰৰ গুন, তল, a name, honor, an appellation of a deity, a noun in grammar; *a.* inferior.

নামত, *prep.* তলত, চাপৰত, beneath, below.

নামতি, *s.* নাম লগোআ তিৰি, a female chorister.

নামনাচ, *a.* তাতকৈ সৰু বা চাপৰ, তল, short, a little less, inferior.

নামনি, *s.* উজনিৰ নাম যা ভাটি, পিথান, পৰ্বতৰ গুৰিৰ ঠাই, a lower part; as a lowland, the foot of a bed, the base of a mountain.

নামি, *v.* তললৈ গৈ, চাপৰ হৈ, to come down, to descend.

নামুআই, *v.* আমনি নেলাগি, মন গৈ, not to be satiated or disgusted.

নায়ক, *s.* অধিকাৰ, গৰাকি, a leader, a guide, a conductor.

নাৱ, *s.* এবিধ সৰু মাচ, a species of fish; (pronounced naro.)

নাৱ *a.* নষ্ট, বেয়া হোআ, spoiled, rendered useless.

নাৱদ, *s.* ব্ৰহ্মাৰ পুত্ৰ এজন, মুনি, the name of a celebrated hindoo sage who caused strife among the gods by tale-bearing.

নাৱদিয়া, *a.* নাৱদৰ দৰে চলা, টুটকিয়া, like Narod in tattling.

নাৰায়ন, *s.* বিষ্ণু, জলসাই, Vishnoo, *lit.* he who slept on the water.

নাৰায়নি, *s.* গোসানি, লক্ষ্মি, Lokhmi, wife of Vishnoo.

নাৰি, *s.* তিৰোতা, আঁত, হাত ভৰিৰ জোঁটি, *fem*, of নৰ, a woman, a female, the entrails, the pulse.

নাৰিকল, *s.* এবিধ গুটি, the cocoanut.

নাল, *s.* অস্ত্ৰ আদিৰ হাতেৰে ধৰা ভাগ, a handle, a haft.

নালিয়া, *a.* নালৰ দৰে দিঘল, গা নাইকিয়া, long and slender.

নাৱৰিয়া, *s.* নাৱৰ মানুহ, a boatman.

নাস, } *s.* নষ্ট, ঢুকুআ, মৰন, destruction, ruin, annihilation, death.
নাসন, }

নাসক, *a.* নাস কৰোতা, ruinous, destructive.

নাসিকা, *s.* নাক, the nose.

নাস্তি, *a.* নাই, নোহোআ, not, not existing.

নাস্তিক, *a.* ইশ্বৰ বা পৰলোক আচে বুলি বিশ্বাস নকৰা, ধৰম সাস্ত্ৰ নমনা, sceptical, atheistical; *s.* an atheist, an infidel, a sceptic.

নাশ্রুতনাভূত, *a.* কেতিয়াও নুসুনা নজনা, unknown, unheard of.

নাহক, *a.* মিচা, অকাৰন, false, without cause.

নাহি, *v.* আগমন্ নকৰি, নাই, not to come; *ad.* নাই, not, (poetic.)

নি, *v.* লৈ গৈ, কথাৰ আগত থাকিলে নিসেধ বা নথকাক বুজাই, জেনে নিসিদ্ধ, নিলাজ, to take; as a prefix it implies absence or separation, as নিলাজ, shameless, নিলগ, absent.

নিওআ, *s.* নিয়াই থকা, ঢুকুউআ, the taking away, consuming; preceeded by দিন or কাল, the spending of time.

নিওঁতা, *s.* নিয়া জন, লৈ জাওঁতা, one who takes away.

নিঃ, *a.* নিহ, see নিচ,

নিকট্‌কট, } *a.* কাপ খাই ধৰা, লৰচৰ নোহোআ, বৰ কিৰ্পিন, closely
নিকপ্‌কপ, } fitting, fast, firm, penurious.

নিকটৰিয়া, *a.* কটাৰি নোহোআ, কষ্টকৈ সুদা লোন ভাত খোআ, নিৰস, *lit.* without a knife for cutting; hence, with খোআ, eating plain rice and salt, poor.

নিকটাই, } *v.* বখলিয়াই, চাল গুচাই, to remove the skin, peel
নিকোটাই, } or bark; with দাঁত, to show the teeth, as in laughing.

নিকটি, *v.* চাল গুচি বা এৰাই, to peel off, as skin or bark.

নিকপটিয়া, *a.* অকপটিয়া, সৰল, উদাৰ, sincere, guileless, frank.

নিকৰ, } *s.* চাল বিসেস, বাকলি, চোকোৰা, the skin, peel, bark.
নিকল, }

নিকৰি, *s.* পানি সৰলৰ গুটি, চোকোৱা, the seed of a species of aquatic plant, a scab.

নিকৰুআ, *a.* কঠিন কৰি খোআ, কষ্ট কৰে খোআ, eating sparingly or with discomfort.

নিকা, *a.* মলি নথকা, বগা, clean, pure, white.

নিকা কৰা, *a.* মলি গুচুউআ, সুধ বা বগা কৰা, purified, cleansed, refined, clarified; *s.* the act of purifying &c.

নিকাৰ, *s.* দুখ, জিয়াতু, কষ্ট, injury, suffering, torment.

নিকাহি, *s.* বাহিৰ থকা চতি আদিৰ মুৰ, দাউৰি, a projection, an overhanging point.

নিখচি, *ad.* সমুলি, একো নথকাকৈ, completely, entirely.

নিখৰ্ব, *s.* ১০০ বিন্দ, সংখ্যা বিসেস, a million million.

নিখান, *a.* একে আগি, নিঘুন, entire, without defect, faultless, perfect.

নিখুন্দ, *a.* ঠাই নোহোআকৈ হেঁচি ভৰোআ, crammed full, pressed closely.

নিগনি, *s.* সক জন্তু এবিধ, a mouse.

নিগনি কুন্দা, *s.* নিগনি মৰা জন্ত্ৰ, a mouse trap.

নিগম, *s.* পৌৰাণিক সাস্ত্ৰ বিসেস, a portion of the Puránas.

নিগৰি, *v.* জৰি, জৰি ৰস ভাগ বেৰেগ হৈ, to ooze out, to drip.

নিগাজি, *a.* আটুট, খাঁটি, স্বৰূপ, real, genuine, true, exact.

নিগূঢ, *a.* বুজিবলৈ টান, গুপুত, গম্ভিৰ, abstruse, obscure, profound.

নিগ্ৰহ, *s.* অতি কঠিন বা নিৰ্দয়া কপে আচৰা, severity, harshness, rigorous treatment; with কৰি, to treat harshly &c.

নিঘাত বচন, *s.* অতি কুবচন, বা অসহনিয় মাত, cross angry speech.

নিঘুন, নিঘুনিয়া, *a.* ঘুন নথকা, চিদ্ৰ নথকা, সঙ্গ, sound, perfect, whole.

নিচ, *a.* কু, দুষ্ট, অধম, নিহ, low, mean, vile, disreputable.

নিচই, নিচৈ, *a.* স্বৰূপ, সত্য, ঠিক, true, certain, exact.

নিচইকৈ, নিচয়ে, *ad.* স্বৰূপকৈ, সত্য কপে, truly, certainly, exactly.

নিচটি, *a.* একে আগি, গাৰি নিদিয়া, alike, of uniform texture.

নিচলা, *a.* খিনোআ, নিৰ্ধনি, দৰিদ্ৰ, emaciated, enfeebled, poor.

নিচলা পিচলা, *a.* সমুলি উদঙ্গ, without covering, naked.

নিচলিয়া, *a.* নিচ কাম কৰি ফুৰা, দুৰ্জন, mean, low, vicious, debased.

নিচাই, *v.* ঘৰৰ খেৰ বখলিয়াই, to remove the thatch of a roof.

নিচাও, *s.* আহোমৰ বৰ বাপেকৰ সমন্ধ, a father's elder brother; (ahom.)

নিচাঙ্গ, *s.* চাঙ্গ ঘৰৰ বাহিৰে মুকলি আগচাঙ্গ, an open or uncovered portion of a *sang* or raised floor of a house.

নিচাটু, *a.* অপেক্ষা নকৰা, independent, not having respect of persons.

নিচান, *s.* চিন, ধ্বজ, পতকা, a flag, a standard, a banner.

নিচিদু, *a.* চিদু নথকা, অসুধ নকৰা, faultless, pure, without holes; with কৈ, *ad.* faultlessly, unceasingly.

নিচিনা, *a.* সদ্রিস, দৰে, স্বৰূপ, নেদেখা নজনা, similar, like, analogous; accented on the second syllable unacquainted, unknown.

নিচিনাকৈ, *ad.* সদ্রিসে, দৰে, ৰূপে, নেদেখা নজনাকৈ, in the same manner &c.

নিচিন্তি, *v.* চিন্তা নকৰি, নেভাবি, to be thoughtless or free from anxiety.

নিচুকা, *s.* সৰু খৰাহি, সান্ত হোআ, a small basket for washing rice; *a.* assuaged, appeased, soothed.

নিচুকাই, *v.* সান্ত কৰাই, কান্দন এৰুআই, to assuage another's grief, to soothe, to comfort.

নিচুকি, *v.* সান্তি হৈ, কান্দন এৰি, to be comforted, to cease crying.

নিচুবিয়া, *a.* সন্তান নোহোআ অৱস্থা বিসেস, without offspring.

নিচেই, *ad.* সমুলি, অতি, বৰ, completely, very, entirely.

নিচোআ, *s.* ঘৰৰ চালৰ খোৰ বখলিউআ, removing the thatch from a roof.

নিজ, নিজা, *a.* আপোন, স্ব, one's own, innate.

নিজগবি, নিজগবিয়া, *a.* জগৰ নথকা, আজৰি হোআ, faultless, free, at leisure.

নিজঞ্জাল, *a.* জঞ্জাল নথকা, নিৰোল, free from confusion, disorder, trouble or care.

নিজনি, *a.* ফট্‌ফটিয়া, নির্মল, clear, limpid, transparent.

নিজম, *s.* নিটাল, মনে মনে থকা, keeping silent; with দি, to be silent &c.

নিজৰনি, *s.* জৰনিৰ পানি, an oozing or dropping.

নিজৰা, *s.* ঘামি ঘামি বোআ, oozing, percolating.

নিজৰি, *v.* ঘামি, জৰি, বৈ, to ooze, to drop, to percolate, to perspire.

নিজাৰ পৰা, *s.* ফুল সৰা, উবাৰ হোআ, এঁটোআ, the falling or closing up of the petals of a flower.

নিজুক্ত, *a.* নিজোজিত, কামত পতা, appointed, authorized.

নিজুত, *s.* দহ লাখ, a million.

নিজোজক, *s.* নিজোজন কৰোঁতা, one who appoints or ordains.

নিজোজন, *s.* নিজুক্ত কৰা, পতা, the act of ordaining or appointing; with কৰি, to ordain, to appoint.

নিজোজিত, *a.* নিজোজন হোআ, appointed, authorized, ordained.

নিটহটহ, *a.* see, নিকটকট, বৰ টান

নিটালমৰা, *s.* নিজম দিয়া, মনে মনে থকা, silence, taciturnity; *a.* silent &c.

নিচালে পৰা, *s.* চিত হৈ পৰা, দিঘলদি পৰা, চৌৰাঙ্গিদি পৰা, falling suddenly senseless.

নিত, *ad.* নিতৌ, সদাই, daily, continually, constantly.

নিতি, *s.* বিতি, সদাচাৰ, নিয়াই, good behaviour, moral conduct, morality.

নিতি কথা, *s.* হিত উপদেস, সজ বুধি দিয়া কথা, a moral tale a discourse on ethics.

নিতুলি, *ad.* সঘনে, খতি নকৰাকৈ, সদাই, constantly, without cessation.

নিতৌ, *ad.* দিনৌ, প্রতিদিন, daily.

নিত্য, *a.* নিতে, ওৰেও, সদাই, continual, perpetual, eternal.

নিত্যানন্দ, *a.* সদানন্দ, সদাই আনন্দ, ever joyful, ever happy.

নিদান, *s.* আদি কাৰন, এক বৈদ্য সাস্ত্র, দুখ বা আপদ, cause, the name of a medical treatise; with কাল, a time of suffering or calamity.

নিদাকন, *a.* মৰম হিন, কাঠ চিত, নির্দয়া, harsh, cruel, merciless.

নিদ্রা, *s.* টোপনি, ঘুমটি, সয়ন, sleep, slumber, drowsiness.

নিদ্রালু, *a.* টোপনি গধুৰা, এলেহুআ, sleepy, lethargic, slothful.

নিদ্রিত, *a.* টোপনিত থকা, ভৰ ঘুমটি অহা, asleep, slumbering.

নিধক, *a.* নিলাজ, নির্গত, shameless, (a term of abuse.)

নিধকালি, *s.* নির্গতালি, নিলাজ কাম কৰা, shamelessness.

নিধনি, } *a.* ধন নাইকিয়া, কঙ্গাল, দৰিদ্র, poor, indigent, needy.
নির্ধনি, }

নিধকআ, *a.* ধাৰ নথকা, without debt, not indebted.

নিধাতু, *a.* কান্দি ঠৰ হোআ, নিকস্বাস, উধাতু, out of breath, as from violent crying or fiight.

নিধি, *s.* ভঁৰাল, সম্পতি, আধাৰ, সমুদ্র, a treasury, wealth, a receptacle, the ocean.

নিনাও, *a.* নাম নথকা, without a name.

নিন্দক, } *s.* নিন্দা কৰা, নিন্দা কৰোঁতা, reproaching, reviling, blaming, a reviler, a blasphemer.
নিন্দকি, }

নিন্দনিয়, *a.* নিন্দাৰ জোগ্য, নিন্দা কৰিব লগা, নিহ, blameworthy, contemptible, despicable.

নিন্দা, *s.* তিৰস্কাৰ, গৰিহনা, বিকর্থনা, reproach, slander, abuse.

নিন্দাবিতণ্ডা, *s.* নানা কপ গালি সপনি, all manner of abuse.

নিন্দি, *v.* নিন্দা কৰি, গৰিহনা কৰি, to abuse, to reproach, to revile.

নিন্দিত, *a.* নিন্দা পোৱা, গৰিহিত, অধম, despised, reviled, low.

নিপাত, *s.* নাস, তললৈ পৰা, a falling down, overthrow, ruin.

নিপানি, *a.* পানি নথকা, বা নিদিয়া, dry, tight, not leaky.

নিপুন, *a.* পাৰ্গত, পটু, eminent, skilful, expert, able.

নিপোটল, *a.* আগে গুৰিএ সমান, পুষ, of uniform size throughout the whole length, plump.

নিফুট, *a.* অহফুট, অতি গুপুত, লুকুআ, concealed, hidden.

নিবন্ধ, নিবন্ধন, *s.* নিয়ম, কথা বন্ধা, প্রতিগ্যা, an agreement, a voluntary obligation or vow.

নিবাৰন, *s.* হাক, বাধা, নিসেধ, prohibition, hindrance, resistance.

নিবাস, *s.* ঘৰ, থকা ঠাই, a dwelling, a residence; with কৰি, to dwell.

নিবাসি, *a.* বাস কৰোঁতা, থাকোঁতা, residing; *s.* an inhabitant &c.

নিবিৰ, *a.* ঘোৰ, অঘাধ্য গন্ধিৰ, dense, thick, impenetrable.

নিবেদন, *s.* জনোআ, গোচৰ, প্রার্থনা, মিনতি, a representation, a petition, a request, a prayer.

নিবেদিত, *a.* নিবেদন কৰা, প্রার্থিত, উচৰগ কৰা, made known, requested, asked for, given, offered in sacrifice.

নিবোকবোক, see নিমাও মাও, নমতা,

নিবোকা, *a.* নমতা, নোবোলা, silent, taciturn, reserved.

নিবৃত্তি, *s.* গুচা, খ্যান্ত, এৰা, a cessation, a leaving off.

নিভঁজুআ, নিভাঁজ, *a.* ভাঁজ নথকা, সুধ, পোন, unmixed, unalloyed, straight.

নিম, *s.* তিতা গচ এবিধ, the Nim tita tree, (Melia Agadirachta.)

নিমজ, *a.* সিতল, মিহি, খহটা নোহোআ, smooth, of even surface.

নিমন্ত্রন, *s.* আহ্বান, মতা, আমন্ত্রন, an invitation, a call, a summons.

নিমন্ত্রিত, *a.* আমন্ত্রিত, মতা, called, invited.

নিমৰমিয়াল, নির্মৰমিয়াল, *a.* নির্দয়া, ক্রিপাহিন, মৰম নোহোআ, unmerciful, unkind, pitiless, hard-hearted.

নিমাওমাও, *a.* নিবোকবোক, মাত নাইকিয়া, silent and solitary.

নিমাত, *a.* মাত নথকা, অবাক, speechless, silent.

নিমাতি, *s.* এবিধ চৰাই, a species of bird.

নিমাসিত, *a.* দুখিয়া, দৰিদ্ৰ, অকল সৰিয়া, poor, lonely, solitary.

নিমিত, *s.* কাৰন, হেতু, নিদান, a reason a cause, a motive.

নিমিতে, *a.* কাৰনে, হেতুকে, অর্থে, for, for the sake of, for the purpose of, on account of.

নিমিস, *s.* চকুৰ প্রচাৰৰ সমান খন্তেক, the twinkling of an eye, a moment.

নিমিষতে, *ad.* তিলেকতে, মুহূর্ত্তকতে, চকুৰ প্ৰচাৰতে, in a moment, quickly.

নিমুআ, *a.* নিৰোকা, আসই নোপোআ, পেট বুধিয়া, covert, deep, designing, specious.

নিমুআকৈ, *ad.* কোনেও ভু নোপোআকৈ, covertly, secretly.

নিমুৱমুৱা, *a.* ঠাল টেঙ্গুলি ন থকা, লঠা মুৱা, without stem or support, hence friendless, forlorn, helpless.

নিয়তি, *s.* ফেঁচা, an owl.

নিয়ম, *s.* নিৰ্ব্বন্ধ, বিধি, বিতি, মত, প্ৰতিজ্ঞা, a covenant, a stipulation, a law, a regulation, a rule, an agreement.

নিয়মকৈ, *ad.* নিয়ম ৰূপে, জোখাকৈ, according to rule or custom.

নিয়ম পত্ৰ, *s.* নিয়ম লিখা কাকত, a written agreement, a treaty.

নিয়মিত, *a.* নিৰূপিত, ঠিক, stipulated, fixed, appointed, settled.

নিয়ৰ, *s.* হিম, dew.

নিয়ৰভঙ্গা, *s.* আঁঠুৰ তল ভাগ, পহু আদিৰ আগ চেউৱাৰ মাজ ডোখৰ, *lit.* breaking the dew, applied to any part of the body that sweeps the dew.

নিয়া, *a.* লৈ জোআ, লোআ, taken a way; *s.* the act of taking.

নিয়াই, *v.* লোকৰ ৰাৱাই নি, স্থানান্তৰ কৰি, ৰকপ, ন্যাই, to take away; *s.* justice, righteousness; *a.* right, just, true.

নিয়াৰি, *s.* ধাতু পিটা ঠকুৱা বিসেস, আৰ নথকা, an anvil, straight, perfect.

নিৱ, *particle.* কথাৰ লগত জোগ হলে নোহোআ বুজাই, পানি, used only in composition to express privation, absence, or negation; the final ৱ, is changed into স, or চ, according to the initial letter of the word to which it is prefixed; *s.* water.

নিৱঞ্জন, *a.* নিৰ্ম্মল, তেজোময়, পুন্য, পৰম ইশ্বৰ, untinged, unstained, pure.

নিৱন্তৰ, *a.* সদা, অবিচেদ, without interval, incessant.

নিৱপৰাধ, *s.* অপৰাধ হিন, নিৰ্দোস, innocence, freedom from fault.

নিৱপৰাধি, *a.* নিৰ্দুসি, নিজগৰিয়া, guiltless, innocent.

নিৱৰ্থ, নিৱৰ্থক, *a.* প্ৰয়োজন নথকা, অকামিলা, অসাৰ্থক, মিচা, useless, to no purpose, profitless, without meaning.

নিৱল, *a.* থিৰ, লৰচৰ নকৰা, জঞ্জাল নথকা, fixed, immovable.

নিৱস, *a.* সুকান, জৰ্জৰিয়া, অস্বাদু, dry, without juice, insipid.

নিৱসা, *a.* আসা নাইকিয়া, hopeless, dejected, despairing.

নিৱস্ত্ৰ, *a.* অস্ত্ৰ হিন, সুদা হাত, without weapons, empty handed.

নিৱহঙ্কাৰ, *s.* অহঙ্কাৰ নথকা, নম্ৰ মন, humility, lowliness of mind.

নিৱহঙ্কাৰি, *a.* অহঙ্কাৰ নকৰা, নম্ৰ, poor in spirit, humble, lowly.

নিৱহনিপানি, *a.* ৱস পম নথকা, কিপ্পিন, একে কথিয়া, without moisture.

নিৱহাই, *v.* নিৱহ কৰি, পানি নথকা কৰি, to deprive of water or moisture, to pour off water from a substance.

নিৱহোআ, *s.* ৱস নাইকিয়া কৰা, জৰিয়া কৰা, the pouring off of water.

নিৱাই, *v.* সাক আদিৰ বন গুচাই, চিকোনাই, to weed, to root out.

নিৱাকাৰ, *a.* আকাৰ শুন্য, নিৱাক্রিতি, without form, incorporeal.

নিৱানন্দ, *s.* সোক, বিসাদ, বিমন, sadness, dejection, sorrow.

নিৱাপদ, *a.* আপদ হিন, সুকলম, নির্বিঘিনি, secure, safe; *s.* security &c.

নিৱামই, *a.* ৱোগ নথকা, free from sickness or disease.

নিৱাস, *a.* আসা নথকা, hopeless, despairing.

নিৱাসুই, *a.* ডঙ্গুআ, আসুই হিন, without refuge or help, unprotected, helpless, defenceless.

নিৱাহাৰ, *s.* লঘোন, ব্রত, abstinence from food, fasting.

নিৱিখ, *s.* চলিত দৰ ভাও বা নিয়ম, a fixed rate or price.

নিৱিখ্যন, *s.* চোআ, দেখা, a looking, seeing, observing.

নিৱউআ, *s.* সাক ধান আদি গচোওআ, weeding or causing to be weeded.

নিৱগি, নিৱগিয়া, *a.* ৱোগ নাইকিয়া, সুস্থা, in health, well.

নিৱত্তৰ, *a.* উতৰ দিৱ নোআৱা, অবাক, নিমাত, unanswerable, speechless.

নিৱদ্ধ, নিৱোধ, *a.* বন্ধা, ভেঁটা, ৱোধ কৰা, obstructed, hindered, restrained.

নিৱপন, *a.* সজা, থিৱ কৰা, পতা, a planning, arranging, settling or determining, the laying down of a rule or precept.

নিৱুপম, *a.* অনুপম, উপমা হিন, incomparable, matchless.

নিৱুপাই, *a.* অনুপাই, উপাই ৱহিত, বিবুধি, remediless, helpless.

নিৱুপিত, *a.* থিৱ কৰা, নিচই কৰা, settled, fixed, appointed.

নিৱুস্বাস, *a.* উসাহ বন্ধ, ধাতু নাইকিয়া, out of breath, stifled.

নিৱোআ, *a.* গচোআ, ধান আদি চিকোনোআ, weeded.

নিৱোল, *a.* হাই উৰুমি নোহোআ, hushed, still, quiet.

নির্গত, *a.* নিলাজ, shameless.

নির্গতালি, *s.* নিলাজ কৱম কৰা, shamelessness.

নির্গুন, *a.* গুন ৱহিত, অকামিলা, destitute of properties, worthless.

নির্জান, *a.* লোক সুন্য, অৱন্য, secluded, solitary, uninhabited.

নির্জু, *a.* সান্ত, জাতি, চেঁচা, খঙ্গাল নোহোআ, calm, placid, cool.

নির্দয়া, *s.* দয়া হিন, নিমৱম, cruelty, hardheartedness.

নির্দুসি, *a.* নিজগৱিয়া, নিৱপৱাধি, innocent, blameless, faultless.

নির্দোস, *v.* দোস হিন, নিৰপৰাধ, innocence, freedom from fault.

নির্বন্ধ, see নিবন্ধ,

নিবল, *s.* দুৰ্বল, সক্তি হিন, weakness, feebleness, impotence.

নির্বলি, *a.* দুৰ্বলি, আসকতিয়া, খিন, weak, feeble, impotent.

নির্বান, *s.* নুমুআ, হিন্দু মতে ইশ্বৰত লই জোআ মুক্তি, extinction, extinguishment as of a lamp or fire; the hindoo doctrine of the total emancipation of the individual soul from matter, and its re-absorption into the divine essence; *a.* blown out &c.

নির্বিকাৰ, *a.* সদাই একে দৰে থকা, immovable, without change.

নির্বিঘিনি, *a.* নিৰাপদ, secure, without impediment or difficulty.

নির্বিঘিনিএ, *ad.* বিঘিনি নোহোআকৈ, কুসলে, securely, safely.

নির্বিকধি, *a.* নির্বিৰোধ, মিলেৰে থকা, peaceable, free from strife.

নির্বিৰোধে, *ad.* মিলেৰে, কন্দল নোহোআকৈ, peaceably, quietly.

নির্বিহ, *s.* এবিধ ঔসধি গুটি, a species of medicinal fruit.

নির্বুধি, নিৰ্বোধ, *a.* বুধি হিন, অগ্যানি, অজলা, silly, foolish, dull, imbecile; *s.* imbecility, folly.

নির্ভই, *a.* নিসৎসই, সাহিয়াল, বুকু ডাঠ, bold, fearless, undaunted.

নির্ভুল, *a.* ভুল নোহোআ, সুধ, নেপাহৰা, without error or mistake.

নির্মল, *a.* মল নাইকিয়া, নিকা, সুধ, pure, clear, transparent, cloudless.

নির্মান, *s.* সজা, কৰা, গঢ়া, formation, making or fabricating.

নির্মালি, নির্মাল্য, *s.* দেৱতাক দিয়া পুস্পাদি, বা মালা, a garland &c. offered to an idol, and returned by a priest to his disciples.

নির্মিত, *a.* নির্মান কৰা, সজা, কৰা, made, formed, built.

নিল, *s.* ৰঙ গচ, এবিধ কলা ৰবন, indigo.

নিলকণ্ঠ, *s.* সদাসিৱ, মৰা চৰাই, তিতা ঔসধ বিসেস, blue throated, an appellation of Hoda Hiwo, a peacock, a bitter medicine.

নিলকান্ত, *s.* নিল মনি, ৰাখৰ বিসেস, a kind of bead, a sapphire.

নিলগ, *a.* আঁতৰ, বেলেগ, দূৰৈ, absent, distant, far off, remote.

নিলগাই, *v.* দুৰ কৰি, আঁতৰাই, to separate, to remove, to put away.

নিলগা নিলগি, *a.* আতৰা আঁতৰি, separate, remote from each other.

নিলগিয়া, *a.* দূৰৈ, পৰ, সমন্ধ নথকা, distant, separate, unrelated.

নিলগে, *ad.* বেলেগে, আঁতৰে, আলেঙ্গে, separately, remotely, apart.

নিলগোআ, *s.* দুৰ কৰা, আঁতৰোআ, a removing, a separating.

নিলাজ, *a.* লাজ নাইকিয়া, নিধক, shameless, impudent, immodest.

নিলাজি, *s.* লাজ নাইকিয়া তিৰি, এবিধ বন ফুল বা তাৰ গচ, an immodest woman, the sensitive plant.

নিলাম, *s.* see লিলাম,

নিসংসই, *a.* সংসই নকৰা, নির্ভই, indubitable, clear, certain, fearless.

নিসকতিয়া, *a.* সক্তি হিন, আসকতিয়া, দুৰ্বলি, weak, feeble, infirm.

নিসঙ্গ, নিসঙ্গি, *a.* অকলসৰিয়া, লগ সঙ্গ নথকা, solitary, alone, without society.

নিসত, *a.* ৰস নথকা, খৰাঙ্গ, বিৰস, dry, parched.

নিসনি, *s.* তপত ভাতৰ পানি, rice gruel.

নিসন্তান, *a.* সন্তান হিন, নিচুৱিয়া, childless, without offspring.

নিসন্ধি, *a.* সুন্য নথকা, ঠাহ মৰা, গঞ্জ, without interstices, closely packed.

নিসমৰ, *s.* মনে মনে থকা, নিজম দিয়া, the keeping silent, quiet or unresisting, passiveness.

নিসা, *s.* ৰাতি, ৰজনি, সৰ্ৱৰি, হালধি, night, turmeric.

নিসাকৰ, *s.* চন্দ্র, জোন, the moon.

নিসাপতি, *s.* জোন, চন্দ্রমা, নিসাকৰ, the queen of night, the moon.

নিসাৱসাৰ, *a.* ঘোৰ টোপনিত অচেতন বা সঁহাৰি নোপোআ, উমান নাই-কিয়া, locked in sleep, unconscious, indifferent.

নিসালমুআ, *a.* কাৰো মুখলৈ নেচাই চোকা মাত মতা, speaking without regard to person or rank, impudent.

নিসেধ, *s.* হাক, বাধা, prohibition, restriction.

নিস্কৰ, *a.* খাজনা দিব নলগিয়া, নানকাৰ, not taxable, rent free.

নিস্কর্মা, নিস্কর্মি, *a.* অকর্মা, অপাত্র, একো কামৰ জোগ্য নোহোআ, worthless, undeserving, useless.

নিষ্ট, *a.* দৃঢ, নিচই, ঠিক, সত্য, fixed, certain, true.

নিষ্টা, *s.* দৃঢ ভক্তি, সুদ্ধা, steadiness, adherence to belief &c.

নিষ্ঠুৰ, *a.* নিদাৰুন, নিমৰমিয়াল, merciless, cruel, harsh, fierce.

নিস্তাৰ, নিস্তাৰন, *s.* ৰখ্যা, মুক্তি, তৰনি, পাৰ হোআ, salvation, deliverance, rescue, preservation.

নিস্তাৰক, *a.* ৰাখোঁতা, উধাৰ কৰোঁতা, delivering; *s.* a deliverer.

নিস্তাৰ কর্তা, *s.* ত্রান কর্তা, মুক্তি দাতা, a saviour, a deliverer.

নিস্তাৰি, *v.* মুক্তি দি, উধাৰি, to save, to rescue.

নিস্পাতি, *s.* সমাপ্ত কৰা, মুৰ পেলোআ, a finishing, a decision, the final settlement or disposition of a matter.

নিস্পাপি, *a.* নির্দুসি, পাপ নথকা, without sin, guiltless, innocent.

নিস্পুয়োজন, *a.* অকাৰন, নিৰর্থক, নলগা, to no purpose, needless.

নিস্পৃহা, *a.* অনিচা, আস্তিক নথকা, apathetic, without desire, disinterested; *s.* indifference, apathy, disinterestedness.

নিস্ফল, *a.* বিফল, অনর্থক, মুদা, গোট নধৰা. fruitless, ineffectual.

নিহপালি দিয়া, *a.* সকলোএ ঘোৰ নিদ্রাত পৰ', নির্জান পৰা, locked in sleep; an hour of the night when none keep awake.

নিহালি, *s.* কঁথা, তুলা আদিৰে কৰা জাৰ কাপৰ বিসেস, a quilted cloth.

নু, *ad.* a particle, used in composition with verbs to express negation, corresponding to *un* in English; see ন.

নুইকৰা, *a.* আসৈ মতা, denied, falsified, made ineffectual; *s.* the act of denying or rendering futile.

নুইনাইকৰা, *a.* সমুলি আসৈ কৰা, wholly denying, falsifying.

নুকুটা, *a.* গোটেই থকা, কুটা নহই, not cut fine, not minced.

নুখুউআ, *a.* ভোজন নকৰোআ, নলগোআ, unfed, not fitted or joined.

নুজুৰাই, *v.* জুৰ নকৰি, সান্ত নকৰি, not to cool, satisfy or refresh.

নুতি, *s.* সক আই, খছু বিসেস, the chicken pox.

নুনি, *s.* পাটপলুএ খোআ গচ এবিধ, the silk mulberry.

নুনুমাই, *v.* জলি থাকি, to be unquenched.

নুনুমুআ, *a.* জলি থকা, মাৰ নোজোআ, unquenched, unquenchable.

নুন্য, *a.* তাকস, কম, deficient, less, defective, wanting.
ন্যূন,

নুন্যাধিক, *a.* বহী টুটা, কম বেচ, more or less.

নুফুটা, *a.* বিন্ধা নোহোআ, অপ্রকাস, পষ্টকৈ মাত নোলোআ, unpierced, unbored; indistinct, inarticulate.

নুফুলা, *a.* ফুল আদিএ পাহ নেমেলা, unblown, not opened, as a flower bud.

নুবুজা, *a.* নজনা, অর্থৰ হু নোপোআ, নির্বোধ, not understood, unperceived, slow of apprehension, dull.

নুমলিয়া, *a.* সেসতিয়া, পাচতিয়া, youngest, last of all, very small.

নুমাই, *v.* জুই আদি লোপ হৈ, নির্বান হৈ, to go out, (as a fire or light.)

নুমুআ, *a.* নুমাই জোআ, লোপ হোআ, blown out, extinguished.

নুমুআই, *v.* জুই নাইকিয়া কৰি, নির্বান কৰি, লোপ কৰি, to put out, to extinguish, to blot out, to destroy.

নুমুউআ, *s.* নির্বান কৰা, লোপ কৰা, putting out, quenching &c.

নুৱা, *s.* মেৰোআ বস্তু, মেৰ দি বন্ধা মুঠা, উৰি নুফুৱা, a scroll, a roll, any thing rolled up; not flown.

নুৱানুৰ, *a.* অনেক নুৱা, in rolls or bundles.

নুৰি, *v.* উৰাও নকৰি, সক নুৱা, not to fly; *s.* a small roll.

নুৰিয়াই, *v.* নুৱা বান্ধি, মেৰাই, to roll up, to wind.

নুৰিওআ, *s.* নুৱা বন্ধা, the act of rolling or winding up.

নুৱিয়ানুৱি, *a.* পকোআপকি, intertwined, twisted together.

নুৱচা, *a.* ইচা নোজোআ, খাবৰ মন নোজোআ, disinclined, averse.

নুলটি, *v.* নুভতি, ঘুৰি নাহি, not to return.

নুলিয়াই, *v.* বাহিৰ নকৰি, প্ৰকাস ন কৰি, not to bring out or expose.

নুলুকাই, *v.* নেঢাকি, গুপুত নকৰি, not to conceal.

নুসুজা, *a.* দুৰ্গুন কৰা, ধাৰৰ ধন নিদিয়া, noxious, indebted, unpaid.

নুসুধি, *v.* সোধ পোচ নকৰি. not to enquire or investigate.

নুসুনা, *a.* কানত নপৰা, নমনা, unheard of, unheeded.

নুসুনি, *s.* কানত নপৰি, নেমানি, not to hear or heed.

নুহনুহিয়া, *a.* নোহনোহাই থকা, দুখত কেঁকোআ, moaning, uttering a low stifled groan.

নুহুহঁকি, *v.* পাচলৈ নগৈ, নুলটি, not to turn back.

নে, অব্যই সব্দ, সোধা বা নকৰাক বুজাই, a particle used interrogatively or negatively in composition with verbs.

নেউচি, *v.* নেওচা দি, ঠেঙৰ তলে সৰকাই, to treat as despicable.

নেউঠি, *v.* কপাহৰ গুটি গুচাই, to separate cotton from the seed.

নেউল, *s.* নেল, এবিধ জন্তু, an ichneumon or mangoose.

নেওগ, *s.* বিসয়া বিসেস, in former days a superintendent of tekelas.

নেওচন, নেওচা, *s.* ডেওআ, ঠেঙৰ তলে সৰকাই পেলোআ, the act of stepping over or treating as despicable.

নেওচনিখোআ, *a.* চদকা খোআ, গৰিহা খোআ, despised, abused.

নেওঠনি, *s.* কপাহৰ গুটি গুচুআ জন্ত্ৰ, জঁতৰি, a native instrument for cleaning cotton from the seed.

নেওঠা, *s.* নেওঠনিৰে কপাহৰ গটি গুচুউআ, the separating &c. as above.

নেওতা, *s.* অঙ্কৰ গননা, the Multiplication Table.

নেকনেকনি, *s.* বৰ বৰখুন আদিৰ সব্দ, any pattering sound, as of rain.

নেকনেকাই, *v.* নেকনেক সব্দ কৰি, to patter, as falling rain.

নেকনেকিয়া, *a.* নেকনেক সব্দ উঠা, গধুৰ ভাৰ, having a pattering sound.

নেকেৰা, *s.* এবিধ লাহি ধান, a species of paddy.

নেকেহ, *s.* পেলাই দিয়া সব্দ, থেকেচা খোআ সব্দ, the noise of falling or of throwing down violently.

নেকেহ কৰে, *ad.* ধুপুৰ কৰে, নেকেহ সব্দকৈ, with a heavy sound.

নেকেহা, *a.* সকত, ডাঙ্গৰ, গধুৰ, stout, heavy.

নেগুৰ, *s.* নেজ, জন্তু আদিৰ পাচৰ ওলমি থকা ভাগ, সেস ভাগ, ফাঁন্দ, the tail of an animal; the hinder part.

নেগুৰিয়া, *a.* নেগুৰ থকা, পোক এবিধ, having a tail: *s.* an insect.

নেগেলা, *a.* জিয়া, ডকডকিয়া, নপচা, not putrid, fresh.

নেঘেৰঘেৰ, *a.* অনেক, সৰহ, বহুত, ঢেৰ, much, abundant, plenty.

নেঘেৰি, *s.* সৰু চৰাই এবিধ, a species of small bird.

নেঘেৰিখোপা, *s.* তুলি বন্ধা খোপা, hair bound in a knot on the top of the head.

নেচা, *s.* সুতাৰ ভাগ বা খান্দি, a skein or hank of thread.

নেচাই, *v.* দৰ্শন নকৰি, বিবেচনা নকৰি, not to see or consider; *ad.* without consideration, carelessly.

নেচানেচ, *a.* অনেক নেচা, ঠাই ঠাই, in skeins or hanks.

নেচিয়া, *a.* নেচাৰে থকা, belonging to a skein.

নেচিয়াই, *v.* নেচা কৰি, to wind into skeins.

নেচেল, *a.* see চেলো, সিদ্ধি নোহোআ মাহ,

নেচোআ, *s.* সুতাৰ নেচা কৰা, the winding of thread into skeins.

নেজ, *s.* see নেগুৰ, a tail.

নেজাল, *a.* নেজেৰে, নেজ থকা, having a tail.

নেজাইনুপুআই, *a.* অতি দিঘল বা পলম হোআ, সেস নপৰা, seeming never to come to an end, as a road or a long night.

নেজানি, *v.* নুবুজি ভু নেপাই, not to know or understand.

নেজাল তৰা, *s.* নেজ লগা তৰা বিসেস, a comet.

নেটাই, *v.* সমাপ্ত নকৰি, মুৰ নেপেলাই, not to finish.

নেটোআ, *s.* সেস নকৰা, অন্ত নেপেলোআ, বাঁকি থকা, non completion; *a.* unfinished, incomplete.

নেত্র, *s.* চকু, আখি, the eye.

নেত্রজল, *s.* চকুৰ পানি, লোতক, tears, *lit.* the water of the eye.

নেথনি, নেথপৰা, *s.* দুখ বেদনাত উসাহ লোআ মাত, কোঁকনি, a grunt, a groan, a moan.

নেথাই, *v.* নেথ পাবি, কোঁকাই, তলি নেপাই, to groan, to breathe hard, not to touch bottom.

নেথাকি, *v.* থিতি নহৈ, নৰৈ, not to remain.

নেথোআ, *s.* কোঁকোআ, নেথ পৰা, তলি নোপোআ, a grunting or groaning, the not touching bottom.

নেদেখা, *a.* কনা, দৰ্শন নকৰা, অচিনাকি, blind, unseen, unacquainted.

নেদেখাই, নেদেখুআই, *v.* দৰ্শন নকৰাই, নিচিনাই, নিসিকাই, not to explain, shew, point out or teach.

নেপাই, *v.* নোপোআ হৈ, অনুচিত, নিসেধ কৰা মাত, not to obtain; used also as a term of interdiction, unlawful, improper.

নেপাহৰা, *a.* ভুল নোহোআ, মনত থকা, not forgotten, remembered.
নেপুৰ, *s.* ভৰিৰ অলঙ্কাৰ, a tinkling ornament worn around the ancles.
নেফানেফ, *a.* ফাঁহ ফাঁহ বা থান থান, disarranged, as the hair &c.
নেমুটেঙ্গা, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of acid fruit, the lime.
নেমেলা, *a.* মুকলি নকৰা, বান্ধত থকা, not loosed, bound.
নেৰা, *a.* এৰি নিদিয়া, ধৰি থকা, unyielding, holding on; with কৈ, *ad.* unceasingly, incessantly.
নেৰানেপেৰাকৈ *ad.* খতি নোহোআকৈ, continuously, without ceasing.
নেৰি, *v.* এৰি নিদি, ধৰি থাকি, not to cease or leave.
নেৰিয়া, *s.* এবিধ মাছ, a species of fish.
নেৰোঁতা, *s.* এৰি নিদিওঁতা, ৰাখোঁতা, a keeping, a holding on.
নেৰোপানি, *a.* নেপাই নেৰা, কেৰেনা কুটা, persevering, persistent.
নেলি, নেলু, *s.* ডিঙ্গিৰ নলা, টেঁটু, the trachea or wind pipe.
নেলিয়াকটাৰি, *s.* নালেৰে সৰু কটাৰি, a kind of small knife.
নেলুকা, *s.* এবিধ গোন্ধোআ গছ, a species of the cinnamon tree.
নেলেখা, *s.* লেখ নকৰা, আখৰ নিদিয়া, unnumbered, uncounted, not reckoned, unwritten.
নেহা, *s.* চেনেহ, মেথা, প্ৰিতি, love, affection, regard.
নৈ, *s.* নদি, বহল সোঁতা, a river.
নৈদাঁতি, *s.* নৈৰ কোস বা পাৰ, the river's edge.
নৈবেদ্য, *s.* দেৱতাৰ আগত দিয়া খাদ্য দ্ৰব্য, an oblation, an offering.
নৈৰিত, *s.* দখিন পচিমৰ মাজ কোনা, the south west.
নো, *ad.* অব্যই সদ্ধ, নোহোআ নথকাক বুজাই, an indeclinable particle, no, not; it is also used to express a slight degree of surprise or inquiry, see ন.
নোঅৰা, *a.* অপাৰগ, সমর্থ নোহোআ, unable, incompetent.
নোআই, *v.* মাহ হালধিৰে কন্যা দৰাক গা ধুআই, to perform the ceremony of rubbing the bride and bridegroom with turmeric and the flour of pulse preparatory to marriage.
নোআইতোলনি, *s.* পুলেপাতসৰ বিবাহ, প্ৰথম ৰিতুস্নানৰ বিয়া, a hindoo ceremony on a daughter's reaching the age of puberty.
নোআৰি, *v.* অসমর্থ হৈ, নোঅৰা হৈ, to be unable or incompetent.
নোকনোকালি, *s.* ৰাতি পুআই অহা সময়ই, the early dawn.
নোকোআ, *a.* কথন নকৰা, নোবোলা, নমতাকৈ থকা, untold, unsaid.
নোকোৰা, *s.* খহ আদিৰ চোকোৰা, কোৰ নমৰা, a scab; *a.* unhoed.

নোকোহা, *s.* সকত, মুদুৰ পুদুৰ, পুষ্ট, stout, large, fat.
নোখোআ, *a.* ভোজন নকৰা, কাপ খাই নধৰা, uneaten, not fitted together.
নোখোজা, *a.* জাঞা নকৰা, ইচা নোজোআ, unsought, unasked.
নোচোআ, *a.* দৰ্শন নকৰা, নেদেখা, পৰ্শ নকৰা, unseen, untouched.
নোজোকাই, *v.* খঙ নোতোলাই, not to vex or tease.
নোজোখা, *a.* জোখ নকৰা, আজোখ, unmeasured, unweighed.
নোজোৱা, *a.* অকুলন, নাটনি হোআ, insufficient.
নোট, *s.* ধনৰ সলনি চলা কাগজ, a currency note, a bank note.
নোদোকা, *a.* সকত, নোকোহা, stout, corpulent.
নোদোৱপোদোব, *a.* মঙহাল, বৰ পুষ্ট, পোহ তোলা, not lean, fleshy, fat.
নোধোআ, *a.* অধৌত, নপখলা, unwashed, unclean.
নোপোআ, *a.* অপ্রাপ্তি, অনুচিত, unobtained, unobtainable, improper.
নোভতা, *a.* উভতি নহা, পালটন নোহোআ, not turned back, not reversed.
নোম, *s.* লোম, গাৰ সৰু সৰু চুলি, hair of the body, nap.
নোমল, *a.* সবাতকৈ সৰু, লেহত হোআ, least, born or produced last.
নোমসিয়ৰা, *s.* খঙ ভই আদিত গাৰ নোম থিয় হোআ, horripilation, a bristling of the hairs of the head or body from terror &c.
নোমাল, *a.* সৰহ নোম থকা, hairy, shaggy.
নোলাই, *v.* বাহিৰ নহৈ, not to come out or appear.
নোলোআ, *a.* বাহিৰ নোহোআ, গ্ৰহন নকৰা, not appearing, not taken.
নোহ্‌নোহাই, *v.* ঠোহ ঠোহাই, অসন্তোস ভাও দেখাই, to whimper, to whine.
নোহোআ, *s.* নাইকিয়া, নথকা, মিচা, non-existence, absence, negation.
নোহোআনোপজা, *a.* অসম্ভাবিক, আচবিত, unknown and unproduced, *i. e.* unusual, strange, unique.
নৌ, *ad.* নাই হোআ, অলপ বাঁকি থকা, not, not yet.
নৌকা, *s.* see নাও, a boat.
ন্যাই, *s.* নিয়াই, উচিত, সৰুপ, যথাৰ্থ, right, justice, equity, logic.
ন্যাইসাস্ত্ৰ, *s.* তৰ্ক সাস্ত্ৰ, সুবিচাৰ কৰা বিদ্যাৰ পুথি, a treatise on logic.
নৃপতি, *s.* নৰপতি, ৰজা, a king, a sovereign.

প

প, পকাৰ, this letter has the sound of the English *p* in *pin*.
পইচা, *s.* তামৰ মুদ্রা বা মোহৰ, চৰতিয়াৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ, a copper coin, the fourth of an anna, pice, change.
পইজাৰ, *s.* জোতা, a shoe, a slipper.
পইৰা, *s.* দাঁতি, কোস, পাত্ৰ আদিৰ তলিৰ কান, the outer edge of anything, the base or foot of a hill.

পইৰাদিয়া, *s.* বোকাত ধান সিঁচা, খুৰা দিয়া, the casting of seed into a prepared muddy soil.

পঁইতা, *s.* পানি দি থোআ ভাত, cooked rice mixed with water.

পঁইতাচোৰা, *s.* পতঙ্গ বিসেস, a cockroach.

পইতালিচ, *a.* দুকুৰি পাঁচ, forty five.

পঁইত্রিচ, *a.* একুৰি পোন্ধেৰ, thirty five.

পঁচা, *s.* পাঁচি দিয়া, মাচ আদি খোঁচা জতন, sending, deputing, appointing, a fish spear; *a.* appointed &c.

পঁজাল, *s.* উমান, সঁহাৰি, গম, an intimation, a conception, an idea.

পঁজালি, *v.* জোঙ্গালি, to sharpen to a point.

পয়া, *s.* নিচেই কেঁচুআ লৰা চোআলিৰ গা সুকাই জোআ ৰোগ, a wasting disease peculiar to infants.

পকটিয়াই, *v.* ঘুৰাই পকাই, লুটিয়াই বগৰাই, চোবাই বা মোহাৰি, to turn round and round, as a cud in the mouth, or as grain beaten out by trampling.

পক, *s.* পকা, সম্পূর্ন হোআ, ripeness, maturity, suppuration.

পকধৰা, *a.* পকনি উঠা, পকিৰ খোজা, beginning to ripen, mature, &c.

পকনি, *s.* পকোআ দ্রব্য, anything producing suppuration, ripeness, maturity.

পকৰা, *s.* আফু আদিৰ কেঁকুৰি বা চোপা ফুল, a capsule or seed vessel.

পকা, *a.* কেঁচা নোহোআ, নিপুন, ripe, soft, mature, turned gray or of a ripe color.

পকাই, *v.* পাক দি, ঘুৰাই, মেৰাই, পকিবলৈ দি, বাটি, to twist, to wind or whirl about, to cause to ripen or suppurate.

পকাইজকাই, *ad.* ঘুৰাই পকাই, মেৰাই ঘুৰাই, in a zigzag manner; *v.* to go a zigzag course, to make frequent turns.

পকাখৰিচা, *s.* বাঁহ গাজৰ কৰা টেঙ্গা, a pickle made from the tender shoots of the bamboo.

পকি, *v.* পক ধৰি, চুলি আদি বগা পৰি, ইটাৰে সজা ঘৰ আদি, to suppurate, to ripen, to turn gray; *s.* brick and mortar work.

পকিজঁকি, *a.* গুটি আদি সমুলি পকা, খঙ্গত বৰকৈ ৰঙ্গা হৈ উঠা, thoroughly ripe, burning with rage.

পকিয়া, *a.* পাক থকা, having short turns or curves, curled.

পকিয়াপকি, পকোআপকি, } *a.* অনেক পাক থকা, কেঁকাবেঁকি, twisted, curved, zigzag, circuitous.

পকোআ, *a.* পাক দিয়া, বটা, twisted; *s.* the act of twisting.

পকোআজকোআ, *a.* ঘুৰি পকি ফুৰা, আওপাক সোঁপাকে গাঠি খোআ, wandering about this way and that.

পখ, *s.* see পস, মাহৰ আধা ভাগ,

পখৰা, *a.* কেইবা বৰনিয়া, ৰোগ বিসেস, কুঠিয়া, spotted, leprous.

পখৰাচিতৰা, *a.* নানা বৰনিয়া, চিত্ৰ বিচিত্ৰ, pie-bald, variegated,

পখৰ, *s.* তামোল গামোচাৰ তলিচা, হং, অলম বজাৰ দিনত পিন্ধা পাগুৰি বিসেস, a cloth used for carrying tamul pan and accompaniments, a kind of turban.

পগলা, *a.* ধোআ, পানিৰে নিকা কৰা, washed, rinsed, cleansed.

পখালি, *v.* ধুই, প্ৰখ্যালন কৰি, to wash, to cleanse, to rinse.

পখি, *s.* চৰাই, উৰনিয়া জন্তু, পক্ষি, a bird, a fowl.

পখিওআ, *s.* পাখি গুচুওআ, চুলি আদি পাহ পাহ কৰা, plucking the feathers of a bird.

পখিয়াপখি, *s.* চুলিয়া চুলি, খুঁটিয়া খুঁটি, চুলি আদি আঁজোৰা, striking with the wings in fighting, quarreling, wrangling.

পখিৰাজ, *s.* গৰুণ পখি, চোকা, বেগি, Goruna, the regent of birds, on which Krishnoo is mounted; *a.* sharp, cutting, quick.

পখিলা, *s.* পোক পলৰ উৰি ফুৰা পতঙ্গ, a butterfly.

পখ্য, *s.* মাহৰ এফাল দিন, পখা, ফাল, ফলিয়া, ৰোগলৈ হিত বস্তু, the half of a lunar month, a wing, side, party.

পখ্যপাত, *s.* এটাৰ ফলিয়া হোআ, এফলিয়া, favoritism, partiality &c.

পখ্যপাতি, *a.* এটাৰ ফালে ভৰ দিয়া, partial, leaning to, hostile.

পগলা, *a.* খলিয়া, উন্মত, বাতুল, সিৱৰ এক নাম, crazy, mad, intoxicated, an epithet of Hiwo.

পগাই, *v.* সিজাই, ধাতু আদি জোল কৰি, to boil, to cook, to melt.

পগোআ, *a.* তপতোআ, ধাতু আদি জোল কৰা, boiled, melted, refined.

পঘা, *s.* গৰু বন্ধা ডোল, rope for binding cattle.

পঘাগুনঠি, *s.* পঘাৰ আগৰ গাঁঠি, এবিধ মোৰ, the knot of a slip-noose

পঙ্ক, *s.* বোকা, mud, mire.

পঙ্কজ, *s.* পদুম, কমল, *lit.* sprung from mud, the lotus.

পচতিয়া, *s.* ঔসধ গচ এবিধ, a species of medicinal plant.

পচৰঙ্গি, *s.* ঢেঁকেৰি বজাৰ ডাঠ কাপৰ এবিধ, a kind of coarse silk cloth.

পচলা, *s.* খাবলৈ কটা সৰু কলা পুলি, the tender shoots of the plantain tree when used as an article of food.

পচা, *a.* গেলা, পুৰনি হৈ জাহ জোআ, এৰিয়া আদি তাঁতৰ তাহোন, rotten, putrid, corrupt, tainted, a sizing used in weaving silk.

পচাই, *v.* গেলাই, গুটি আদি গজিবলৈ পুতি থৈ, to rot, to sprout, to plant seeds for germination and transplanting.

পচি, *v.* গেলি, জহি, to rot, to putrify.

পচিম, *s.* বেলি মাৰ জোআ দিস, the west; *a.* west, westerly.

পচিমিয়া, *a.* পচিম ফালৰ, হিন্দুস্থানৰ, western.

পচোআ, *a.* গেলোআ, গজোআ, rotted, planted.

পচোআবতাহ, *s.* পচিমৰ বতাহ, a westerly wind, also a wind blowing up stream.

পজা, *s.* অতি সৰু ঘৰ, বহা, a temporary hut, a shanty.

পজালি, *s.* গাজ, কন, a germ.

পজালিগেলা, *s.* কন গেলা, গাজ মৰা, destruction of the germ or vital part; *a.* having a decayed or rotten germ.

পঞ্চ, *a.* পাঁচ, five.

পঞ্চকোনিয়া, *a.* পাঁচ চুকিয়া, পাচ কুনিয়া, pentagonal.

পঞ্চতত্ত্ব, পঞ্চভুত, *s.* প্রিথিবি, বায়ু, আকাস, জল, অগ্নি, in hindoo science the five primary elements; *viz.* earth, air, ether, water, fire.

পঞ্চতপা, *s.* ৰদত চাৰি কুৰা জুইৰ মাজত কৰা হিন্দুৰ এক তপ বিসেস, a religious penance which consists in sitting in the hot sun, with four fires around and within reach.

পঞ্চদস, *a.* পোন্ধেৰ, fifteen.

পঞ্চদসি, *s.* পুর্নিমা বা আমাবাস্যা, the fifteenth lunar day.

পঞ্চম, *a.* পাঁচ সংখ্যক, the fifth.

পঞ্চমি, *s.* তিথি বিসেস, চন্দ্রৰ পাঁচ দিন, the fifth day of the lunar increase or decrease.

পঞ্চানন, *s.* পাঁচ মুখিয়া, সিৰ, সিংহ, *lit.* five faced, Hiwo, a lion.

পঞ্চামৃত, *s.* ঘিঁউ, চেনি, মৌ, দুগ্ধ, দৈ, the five sweets, *viz.* ghee, sugar, honey, curds, and milk.

পঞ্চাইত, *s.* চালিচ, মেল, বিচাৰ কৰিবলৈ বহা পাঁচ জন মেলুআই, a jury consisting of five persons for arbitration.

পঞ্জিকা, *s.* পাঁজি, তিথি বাৰৰ পুথি, an almanac, a calendar.

পট, *s.* নক্সা, ৰুপ, চবি, আকাৰ, a picture, a likeness.

পটন্তৰ, *s.* দ্রিষ্টান্ত, উপমা, জোজোনা, a comparison, simile, parable.

পট্‌পট্‌কৰে, *ad.* বেগত বেগে, গোটেই ওলাই থকা, quickly, readily, fluently.

পটা, *s.* মচলা আদি বটা চঁটিয়া সিল, খাজনালৈ মাটি আদি দিয়া পত্র, a curry stone, a lease of land.

পটাগুটি, *s.* মচলা বটা সিলৰ গুটি, the muller used with a curry stone.

পটাগুটিয়া, *a.* পটা গুটিৰ নিচিনা, like a muller, applied to a species of mango, also to a disease of the bowels.

পটি, *s.* সোন ৰূপৰ গুনাৰ পাৰি, দোকানি আদি থকা ঠাই, সৰু বাট, gold or silver lace, a border, a quarter or division in a market occupied by one class of traders, a foot path.

পটিয়া, *s.* পাটি সজিয়', হিন্দুৰ জাত বিসেস, a people who braid mats.

পট, *a.* পাৰ্গত, নিপুন, সকলো জনা, পণ্ডিত, clever, expert, able.

পটুআ, *s.* কটা কলা গছ, a layer of the plantain stalk.

পটেশ্বৰি, *s.* ৰানি, ৰজাৰ প্ৰধান ঘৈনি, a queen, a king's consort.

পঠাই, *v.* পাচি, জাৱলৈ দি, চলাই, to send, to depute.

পঠোআ, *a.* প্ৰেৰন কৰা, পঁচা, চলোআ, sent; *s.* the act of sending.

পণ্ডিত, পঁৱিত, *s.* সিখ্যক, সাস্ত্ৰ জনা, বিদ্যাৱন্ত, গ্যানি, অধ্যাপক, a teacher, a learned man, a scholar; *a.* learned, accomplished.

পণ্ডিতালি, *s.* গ্যান বিদ্যাৰ গুন থকা, learning, erudition, scholarship; with ভাণ দেখুআ, a pretence or show of knowledge.

পতঙ্গ, *s.* উৰি ফুৰা ফৰিঙ্গ আদি পোক,, a winged insect.

পতঙ্গপৰা, *a.* সাং হোআ, সেস হোআ, ওৰ পৰা, completed, ended.

পতন, *s.* পৰা, গচা, a falling, dropping, descent.

পতনুআ, *a.* ৰুকৰ্তনিয়া, সাহ পুৰ নোহোআ ধান আদি, blasted, immature.

পতলা, *s.* দুৱোৰে ভৰা পাত, বহুত, পাত ভৰা, *lit.* a leaf full, *i. e.* as much as a leaf used for a plate will hold; a large quantity.

পতহা, *s.* পাতল পাতল চকলা, a slice, a thin piece.

পতহিয়াই, *v.* তামোল আদি পাতলকৈ চকলিয়াই, to cut in thin slices.

পতা, *s.* ভৰিৰ তলুআ, সোন আদিৰ পাতল পাত, নিযুক্ত কৰা, ভূগুত কৰা, আৱৰ্ত্তন কৰা, the sole of the human foot, also a web-bed foot, gold leaf, appointing to office, appointed, set up.

পতাই, *v.* খতাই, খুআই, নিযুক্ত কৰাই, ভূগুত কৰাই, to place, to appoint, to induct, to set, (as a stone in a ring.)

পতান, *s.* সাহ নথকা ধান, chaff, blasted or immature grain.

পতি, *s.* পৈ, স্বামি, গিৰিহঁত, অধিকাৰ, প্ৰতি, a husband, a lord, a master, an owner; *a.* each, every.

পতিউআ, *a.* বিস্বাস কৰা, সঁচা মনা, believed, regarded as true.

পতিত, *a.* পৰা, ভ্ৰষ্ট হোআ, ভাত জোআ, চন পৰা, fallen, fallen from virtue, depraved, abandoned, outcast, lying waste or fallow.

পতিতপাৱন, *s.* পতিতক সুচি কৰা, পাপিক মুক্তি কৰোঁতা ইশ্বৰ, purifying the sinful or fallen, saving sinners.

পতিব্রতা, *s.* স্বামিত ভক্তি থকা স্ত্রি, সতি, a wife devoted to her husband.
পতিয়াই, *v.* বিস্বাস কৰি, সঙ্গাত কৰি, মানি, to believe, to give credence.
পতিহা, *s.* প্রত্যাস, ভাৰসা, hope, expectation.
পতিহিন, *a.* অৰখ্যক, বিধৱা, স্বামি হিন, widowed; *s.* a widow.
পতুআ, *a.* সৰহ পাত থকা, abounding with leaves, having leaves without fruit, (applied mostly to grain.)
পতোআ, *s.* থাপন কৰোআ, the causing to be appointed.
পতোআৰ, *s.* পানিৰ বেগ বখা বেৰ, a break-water.
পত্নি, *s.* ভার্জ্যা, ঘৈনি, বিবাহিতা স্ত্রি, a wife, the mistress of a house.
পত্র, *s.* কাকত, চিঠি, পাত, a letter, an epistle, a leaf, a blade of grass.
পত্রবাহক, *s.* কাকত নিওঁতা, ডাকোআই, a letter carrier, a postman.
পথ, *s.* বাট, আলি, আচৰন, a path, a road, a way, a course of conduct.
পথদর্শক, *s.* বাট দেখাওঁতা, গ্যান দিওঁতা, গুৰু, a guide, a leader, a teacher.
পথৰুআ, *s.* পথাৰত থকা বা তাত বন কৰা লোক, laborers in the field.
পথালিয়া, *ad.* পথালি, across, horizontaly; with কৈ, crosswise.
পথাৰ, *s.* খেতি কৰা ঠাই, a cultivated field.
পথালি, *s.* পুতল, বহল, প্রস্থ, breadth, width, diameter; *a.* broad &c.
পথালিকোমোৰা, *s.* এবিধ লতাৰ মুল, a vine whose root is medicinal.
পথালিকোলা, *s.* কোলাত পথালিকৈ লোআ, the carrying anything horizontally in the arms.
পথালিচকুআ, *a.* মানুহ, নৰজাতি, mankind, *lit.* having horizontal eyes, a term applied to man in contra-distinction to beasts.
পথিক, *s.* পথুক, বাটৰুআ, জাত্রিক, a traveller, a passenger.
পদ, *s.* ভৰি, পয়াৰ, শ্লোক, বাব বা বিসই, লিঙ্গ বা ধাতু, a foot, a step, a metrical measure, a verse, an office or employment.
পদকিয়া, *s.* জগৰিয়া, জাৰ নামে গোচৰ কৰে, an adversary, a defendant.
পদজল, *s.* চৰনোদক, গুৰু আদিৰ ভৰি ধুউআ পানি, water in which a gooroo's foot has been washed.
পদতল, *s.* ভৰিৰ তল, অধিন, the sole of the foot, subjection.
পদপ্রমান, *s.* চিন বান, প্রমান, সাখি, evidence, positive proof.
পদবি, *s.* উপাধি, উপনাম, a title, a surname, a patronymic.
পদা, *s.* বায়ু এৰা, পাদ মৰা, the breaking of wind backwards.
পদাঘাত, *s* লাথি, গোৰ মৰা, a kick.
পদাঙ্গুলি, *s.* ভৰিৰ আঙ্গুলি, a toe.
পদাতিক, *s.* সেনা, ভৰিৰে চলা চিপাহি, a foot soldier, infantry.
পদাপৰুআ, *s.* এবিধ পোক, a species of insect.

পদাপাল, *a.* ত্ত হেৰোৱা, disconcerted, loss of presence of mind.

পদার্থ, *s.* বস্তু, দ্রব্য, কথা বা পদৰ অর্থ, a thing, substance, property, matter, essence, quality, the meaning of a word &c.

পদার্থবিদ্যা, *s.* সিষ্টি বস্তুৰ গুন আদিৰ বিদ্যা, the science of natural philosophy.

পদার্পন, *s.* খোজ দিয়া, appointment to office, installation.

পদিনা, *s.* সুগন্ধি সাক এবিধ, spearmint.

পদুম, *s.* পদ্ম, কমল, the water lily, the lotus.

পদুমনলা, *s.* ৰোগ বিসেস, a disease of the bowels.

পদুমনি, *s.* পদুম হৈ থকা ঠাই, a patch of water lilies.

পদুলি, *s.* ঘৰলৈ সোমাই জোআ বাট, a path leading to a house.

পদেপদে, *ad.* খোজে খোজে, step by step, at every step.

পদ্ম, *s.* পদুম, a lotus.

পদ্মনাভ, *s.* বিষ্ণুৰ এক নাম, *lit.* born from a lotus; Vishnoo.

পদ্মমুখি, *a.* পদ্মৰ নিচিনা সুন্দৰি, beautiful as the lotus.

পদ্মৰাগ, *s.* উত্তম ৰাখৰ এবিধ, a ruby.

পদ্মিনি, *s.* সুন্দৰি স্ত্রি, সুলখ্যনি, a very beautiful woman.

পদ্য, *s.* see কবিতা, পদ, poetry.

পনক, *s.* পিঁয়াজ, মূল বিসেস, an onion.

পনিয়া, *a.* সেৱেকা, পানি দিয়া, চোচোআ, watery, thin, diluted.

পনিয়াল, *s.* এবিধ সোআদ গুটি, a kind of fruit.

পন্থ, *s.* see পথ, a path.

পপিয়া, *a.* পাপি, অধর্মি, দুসি, sinful, wicked.

পপিয়া তৰা, *s.* আকাসৰ পৰা পৰা ডুই বিসেস, a meteor.

পৰা, *s.* আঙ্গুলিৰ পাবত হোআ ৰোগ, a disease of the fingers and toes.

পৰাল, } *a.* পাব থকা, পাবেৰে, having joints.
পৰালি, }

পবিত্র, *a.* সুচি, সুধ, নির্মল, holy, pure, clean.

পম, *s.* সিহৰি, আলু আদিৰ মূলত লগা চাকলিয়া সিপা, the fibrous roots of a bulbous plant, hence, *fig.* a clue, a guide.

পমা, *s.* এবিধ গচ, পমি জোআ, দ্রুও হোআ, a species of the toon tree valuable for timber; *a.* melted.

পমাই, *v.* জোল কৰি, দ্রুও কৰি, to cause to melt, to dissolve.

পমি, *v.* জোল হৈ, খাই হৈ, দ্রুও হৈ, to melt, to dissolve.

পমুআ, *a.* পামত থকা, পামৰ খেতিয়ক, temporarily cultivating; *s.* a temporary settler or cultivator.

পমোআ, *a.* জোল কৰা, দ্রুত কৰা, melted, dissolved.

পয়াৰ, *s.* পদ, চন্দ, শ্লোক, metre, verse consisting of two lines.

পৰ, *a.* আন, নিলগিয়া, বেলা, প্রহৰ, other, another, after; *s.* a stranger, the fourth part of a day or night.

পৰকাল, *s.* ভবিষ্যত কাল, সিহলোক, another world, a future state.

পৰঙ্গনা, *s.* ঢেকেৰিৰ গাঁও বা মহল, a district, the Dhekeri country.

পৰঙ্গিজাল, *s.* মাচ মৰা জাল এবিধ, a kind of fish-net.

পৰচাঁয়া, *s.* লোকৰ চাঁ, ভুত প্রেত আদিৰ দ্রিষ্টি, a ghost, an apparition.

পৰচেষ্টা, *s.* ভুত আদিৰ দোস, an offence against an evil spirit.

পৰজন্ম, *s.* সি জনম, পৰকাল, the next birth.

পৰজাত, *a.* আনৰ পৰা হোআ, born of another, fostered by a stranger, adopted.

পৰত্র, } *ad.* পাচে, পৰন্তে, আগলৈ, afterwards, bye and bye.
পৰত্রে, }

পৰদি, *v.* সাৱে থাকি ৰাখি, সাৱধানে থাকি, to watch, to be vigilant.

পৰদুখ, *s.* লোকৰ দুখ, another's sufferings.

পৰদেস, *s.* বিদেস, অন্য দেস, another country.

পৰ দেসি, *a.* বিদেসি, আন দেসৰ, of another country; *s.* a foreigner.

পৰ দ্রোহি, *a.* লোকৰ অনিষ্ট কৰোঁতা, হিংসক, injurious to others.

পৰ পুৰুস, *s.* আন মানুহ, উপপতি, another man, a stranger, a gallant, a paramour.

পৰব, *s.* see পর্ব,

পৰম, *a.* অতি ভাল, উত্তম, প্রধান, chief, best, excellent, supreme.

পৰমগতি, *s.* সজ গতি, মুক্তি, the obtaining of heaven.

পৰমগ্যান, *s.* ইস্বৰ বিসয়ক গিয়ান, ধৰম গিয়ান, divine knowledge.

পৰম পুৰুস, *s.* ইস্বৰ, God, the most excellent.

পৰমব্রহ্ম, *s.* পৰম ইস্বৰ, the supreme being.

পৰমাত্মা, *s.* ব্রহ্ম, ইস্বৰ, God, the supreme spirit.

পৰমাণু, *s.* সৰু সৰু কনিকা, ধূলি পৰিমান, an atom, a particle of matter.

পৰমান্ন, *s.* গাখিৰেৰে সিজোআ ভাত, পায়স, rice boiled with milk.

পৰমায়ু, *s.* আয়ুস, জিয়াই থকা কাল, a life time, an age; preceeded by অনন্ত, eternal life, endless happiness.

পৰমার্থ, *s.* অতি উত্তম বিসই, স্বৰূপ অর্থ, ইস্বৰ বিসয়ক গ্যান, সত্য, the chief good, an excellent or spiritual object.

পৰমার্থিক, *a.* ধার্মিক, ইস্বৰ পৰায়ন, সুধ, সত্য, spiritual, holy, excellent, true, religious.

পৰম ইশ্বৰ, *s.* পৰম ব্ৰহ্ম, ইশ্বৰ, the Supreme Being.

পৰলা, *s.* বৰ্ণ বিশেষ, বগা কলা মিশ্ৰ বৰণ, an iron gray color.

পৰলি, *s.* দৰা পৰলি, খেৰ আদিৰে বন্ধা চালি, a layer of thatch used as a cover or screen.

পৰলিয়া, *a.* আকাঁৰি, মলি থকা চাউল, uncleaned, (as rice.)

পৰলোক, *s.* নিহলোক, পৰকাল, the world to come.

পৰশু, *s.* কুঠাৰ, a battle axe, a hatchet.

পৰশুৰাম, *s.* বিষ্ণুৰ এক অৱতাৰ, the sixth incarnation of Vishnoo.

পৰস্তে, *ad.* পাচে, আগলৈ, পৰে, hereafter, bye and bye.

পৰস্ত্রি, *s.* পৰৰ তিৰি, আনৰ ভাৰ্য্যা, another's wife.

পৰস্পৰ, *a.* ইটে সিটে, উভই, reciprocal, mutual, both.

পৰস্পৰে, *ad.* ইএ সিএ, উভয়ে, reciprocally, mutually.

পৰস্ৱি, *s.* লোকৰ সম্পত্তি বা ঐশ্বৰ্য্য, another's prosperity.

পৰাহ, *s.* দুদিনৰ আগ বা পাচ, পৰ্ৱাই, the day before yesterday, the day after tomorrow.

পৰা, *a.* সমৰ্থ হোআ, পাৰগ, পণ্ডিত হোআ, তললৈ সৰা, পাৰি অনা, able, competent; spread down, fallen; *prep.* from, out of.

পৰাক্রম, *s.* বল, শক্তি, খ্যমতা, might, power, strength, valor.

পৰাক্রমি, *s.* বলি, শক্তিমন্ত, খ্যমতা থকা, mighty, powerful.

পৰাংমুখ, *s.* পাচ মুখ, হোঁহোকা, লাজ হোআ, with averted face.

পৰাজই, *s.* হৰা, ঘটা, defeat, discomfiture, a repulse.

পৰাজিত, *a.* পৰাজই হোআ, overcome, defeated, repulsed.

পৰাধিন, *a.* পৰৰ অধিন, তলপিয়া, dependent, subject to.

পৰামর্শ, *s.* আলচ, বিবেচনা, মন্ত্রনা, advice, counsel, a plan.

পৰায়ন, *s.* কোনো বিসয়ত লাগি ধৰা, ৰতি হোআ, devotedness, attachment, zeal; used in *comp.* as ইশ্বৰ পৰায়ন, devoted to God.

পৰার্দ্ধ, *s.* সংখ্যা বিশেস, দুভাগৰ সেস ভাগ, a hundred thousand billions.

পৰাল, *s.* ধান বনা বা খুন্দা, কাপৰ আদি খচি বা দুখ দি বল মৰা, removing the husks of grain by pounding.

পৰালি, *s.* দইন, খ্যতি, হানি, loss, waste, diminution.

পৰাস্ত, *a.* হৰা, ঘটা, পৰাজিত, defeated, overthrown, conquered.

পৰি, *v.* পণ্ডিত হৈ, তললৈ সৰি, উপসর্গ বিশেস, to lie or fall down, to empty into, to drop.

পৰিকৰ, *s.* আল পৈচান ধৰোঁতা, আল ধৰা, লগুআ বা বন্দি, *lit.* a surrounding or enveloping, hence, a train, a retinue, an attendant, a servant.

পৰিখা, পৰিখ্যা, *s.* প্ৰমান বুজা, বিচাৰ, a trial, a temptation, an ordeal, assaying; with কৰি, to tempt, to prove, to assay.

পৰিখ্যাত, *s.* আগৰ কালৰ এজন ৰজাৰ নাম, পোৰোহিত, name of an ancient king, a priest; *a.* tried, brought to the test, tempted.

পৰিচই, *s.* চিনা জনা, acquaintance, knowledge, an introduction.

পৰিচার্জ্য, *s.* আল পৈচান, service, attendance.

পৰিচাৰক, *a.* দাস, আলধৰা, লগুআ, পৰিচর্জা কৰা, attending upon; *s.* a servant, an attendant, a follower.

পৰিচ্ছেদ, *s.* চেদ, সিমা, বিভাগ, a limit, a boundary, a section of a book, a space in writing.

পৰিত্যাগ, *s.* এৰা, ত্যাগ কৰা, abandonment, relinquishment.

পৰিতুষ্ট, *a.* সন্তোস, সদই, ভাল পোআ, pleased, satisfied, contented.

পৰিত্রাতা, *s.* নিস্তাৰক, উধাৰক, ত্রানকর্তা, a saviour, a liberator.

পৰিত্রান, *s.* নিস্তাৰ, উধাৰ, ৰখ্যা, salvation, deliverance.

পৰিত্রিপ্ত, *a.* ত্রিপ্তি হোআ, satiated, satisfied.

পৰিধান, *s.* পিন্ধা, কাপৰ আদি গাত লোআ, the putting on of clothing, attire, ornaments &c.

পৰিধি, *s.* মেৰৰ মাজ জোখ, হিন্দুৰ হোম কুণ্ডৰ জুই খোঁচৰা কাঠৰ মাৰি, the circumference of a circle.

পৰিনাতি, পৰিনাতিনি, *s.* নাতিৰ নাতি, a great grandchild.

পৰিপক্ক, *a.* ভালকৈ পকা, সিজা, পাগত, thoroughly ripe or cooked.

পৰিপাটি, *a.* অঁত লগা, ধাৰা মতে, আৰ নথকা উত্তম, regular, methodical, neat, tidy; with কৈ, *ad.* regularly, neatly.

পৰিপুর্ন, *a.* সম্পুর্ন, ভৰা, পুৰ, filled, replete, complete, full.

পৰিবেষ্টন, *s.* বেৰি ধৰা, মেৰাই থকা, a surrounding or encircling.

পৰিমান, *s.* জোখ, টিকা, প্রমান, measure, capacity, proof.

পৰিমানি, *a.* প্রমান পোআ, প্রমানিক, proven, evident, authentic.

পৰিমিত, *a.* নিয়মিত, জোখ বা টিকাৰ, measured, defined, limited, moderate, temperate.

পৰিয়া, *s.* পৰ দিয়া মানুহ, প্রহৰি, চকিয়াল, পৰত থকা, বেলি বা পৰ হোআ, used in *comp.* as এপৰিয়া, one side, দুপৰিআ, noon.

পৰিয়াল, *s.* ঘৰৰ লৰা তিৰোতা আদি, a family and relatives.

পৰিসোধ, *s.* ধাৰ সুজা, প্রতিকাৰ, the payment of a debt, retaliation &c.

পৰিস্কাৰ, *a.* নিকা, নির্মল, সুধ, পৰিপাটি, clean, pure, neat; *s.* purity &c.

পৰিস্কিত, *a.* নিকা কৰা, সুধ বা নির্মল কৰা, সোভিত, cleansed, purified.

পৰিশ্ৰম, *s.* দুখ, ক্লেশ, জতন, toil, exertion, labor, effort.

পৰিশ্ৰমি, *a.* দুখ কাৰি, laborious, painstaking, industrious.

পৰিশ্ৰান্ত, *a.* দুখ পোআ, শ্ৰান্ত, ভাগৰ লগা, wearied, fatigued, tired.

পৰিহৰা, *a.* এৰা, তিয়াগ কৰা, left, deserted, abandoned.

পৰিহৰি, *v.* এৰি, ত্যাগি, to abandon, to leave.

পৰুআ, *s.* পিপৰা, সৰু কিট বিসেস, an emmet, an ant.

পৰুআই পোআ, *s.* বাট নেপাই ঘুৰি পকি ফুৰি থকা, বাটৰ ভু হেৰোআ, wandering about, losing the way, perplexity.

পৱেক, *s.* নিৰ্দ্ধাৰিত কাল, এপৰ, তিনি ঘণ্টা বা দিনৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ, the fourth part of a day or night.

পৱেকিয়া, *a.* এপৰ হোআ, pertaining to the above.

পৱোপকাৰ, *s.* লোকৰ উপকাৰ, assistance given to others.

পৱে পকাৰি, *a.* পৰক উপকাৰ কৰোতা, helpful to others, useful.

পৰ্ব, *s.* উত্সও, পৰব, তিথি বিসেস, পুথিৰ খণ্ড, a festival, a feast, a chapter, a section.

পৰ্বত, *s.* গিৰি, অচল, সিলামই ওখ ভুমি, a mountain.

পৰ্বতিয়া, *a.* পৰ্বতত থকা, of or from a mountain; *s.* a mountainer.

পৰ্বাস, *s.* প্ৰবাস, আপোন ঘৰ এৰি আন ঠাইত থকা, a temporary residence away from home, a lodging.

পৰ্স, পৰ্সন, *s.* চোআ, স্পৰ্শ, হাতেৰে ধৰা, the act of touching, feeling or handling; *a.* touched, felt.

পৰ্সি, *v.* পস কৰি, চুই, to touch, to feel, to handle.

পৰ্সুই, *s.* see পৰাহি,

পৰা, *s.* পাঠ কৰা, পাঠ সিকা, reading, reciting; *a.* read, recited.

পৰাই, পৰ্হুআই, *v.* পাঠ কৰাই, আখৰ মতাই, সিকাই, to teach, to instruct, to cause to read.

পৰাসালি, *s.* স্কুল ঘৰ, চাতৰ সালি, বিদ্যালই, a school, a school house, a seminary, a college.

পৰি, *v.* পাঠ কৰি, আখৰ মাতি, to read, to repeat, to study.

পৰিদোলা, *s.* ঢেকৰ খুউআ এবিধ দোলা, a kind of light palkee.

পৰ্হুআ, *s.* সিখ্যক, অধ্যাপক, ওজা, চাতৰ, a teacher, an instructor.

পল, *s.* মাচ মৰা জতন, (pron. *polo*,) a contrivance for catching fish.

পল, *s.* ডণ্ডৰ সাঠি ভাগৰ এভাগ, a period of 24 seconds or the 60th part of a *dond*.

পলম, *s.* বেলি, গহৰি, বিলম্ব, delay, procrastination.

পলমে, *ad.* বেলিকৈ, পাচেকৈ, leisurely, slowly.

পলবিয়া, *s.* পলাই জোআ, পলাওঁত', a fugitive, a runaway, a deserter.

পলস, *s.* নৈয়ে পেলোআ কোমল বোকা, কাঠৰ সাৱৰ ওপৰ ভাগ, soft mud, the soft sappy part of wood.

পলসুআ, *a.* পলস থকা, পলসৰ নিচিনা, soft, sappy, miry, muddy.

পলা, *s.* তেল পেৰা বেঁতৰ পাত্ৰ, ঃতেৰি, a braided rattan hoop used in an oil press.

পলা, *a.* পোহা, পালন কৰা, আগ্যা মনা, reared, brought up, preserved, obeyed; *s.* the act of rearing, obeying &c.

পলাই, *v.* চোৰাঙ্গকৈ গুচি গৈ, to run away, to flee, abscond.

পলাইপত্ৰং দিয়া, *s.* পলাই ফাঁট মৰা, fleeing away out of reach.

পলাউৰি, *s.* পলাই জোআ তিৰি, পলাই ফুৰঁতি, a female fugitive.

পলায়ন, *s.* পলাই জোআ, flight, desertion.

পলাস, *s.* এবিধ কাঠ ফুলৰ গচ, a species of tree and its flower.

পলিয়া, *a.* পালত থকা, belonging to a relay.

পলু, *s.* এৰি মুগা আদিৰ পোক, a silk worm.

পলুআই, *v.* মানুহ আদিক চোৰাঙ্গকৈ নি বা নিয়াই, to cause to abscond, to entice away.

পলে পলে, *ad.* খ্যনে খ্যনে, momentarily, constantly.

পলোআ, *a.* পলাই জোআ, লুকাই থকা, fled, absconded.

পলৌ, *a.* অথিৰ, তৰল, wavering, fickle, unsteady, unsettled.

পল্টন, *s.* সেনাৰ সংখ্যা, চিপাহিৰ লয়ন, a regiment or company of soldiers, soldiers' lines or barracks.

পস, *s.* পখ, মাহৰ একাল, the half of a lunar month, a fortnight.

পসপৰা, *s.* পোন্ধেৰ দিন জোআ, the lapse of a fortnight.

পসি, *v.* পৰি, সৰনাগত হৈ, to touch the feet as an act of worship.

পসু, *s.* see পশু, an animal.

পশুপতি, *s.* সিংহ, সিৱৰ এক নাম, a lion, an epithet of Hiwo.

পহৰ, *s.* দিপ্তি, প্ৰকাস, গ্যান, light, illumination, knowledge.

পহৰা, *a.* মনত নথকা, ভুল হোআ, পাহৰা, পৰ দিয়া, forgotten, mistaken; *s.* forgetfulness, a mistake, the keeping watch.

পহৰোআ, *s.* ভুলুআ, মনৰ পৰা গুচুউআ, পহৰ কৰা, deceiving, causing to forget or mistake, lighting up; *a.* deceived.

পহলঙ্গি, *s.* এবিধ দিঘল হিলৈ, a kind of long native gun.

পহাৰ, *s.* পোহাৰিৰ বজাৰ, দোকান, a retail shop.

পহাৰি, *s.* পোহাৰি, বনিয়ানি, a woman who keeps a retail shop.

পহিয়া, *a.* পাহ থকা, having petals like a flower.

পহু, *s.* হৰিনা আদি চাৰি ঠেঙ্গিয়া জন্তু, পসু, a deer, a quadruped.

পহুমৰিয়া, *s.* পহু মাৰোঁতা, ব্যাধ, a hunter.

পাই, *v.* প্ৰাপ্তি হৈ, লাভ কৰি, কৰিবৰ উচিত, পইচাৰ তিনি ভাগৰ এভাগ, to get, to find, to obtain, to arrive at; ought, proper, probable; *s.* the third part of a pice.

পাইক, *s.* ঁাৰি, হজুআ, বনুআ, কুলি, a cooly, a laborer.

পাউৰি, *s.* মাছ মৰা জতন, a bamboo fish trap.

পাঁওনা, পাঁওনি, *a.* পাব লগিয়া, due; *s.* pecuniary claim, debt.

পাঁওকৰা, *s.* তেঁপা বিসেস, a species of wild cat.

পাঁচ, *a.* পঞ্চ, পাঁচৰ সংখ্যা, five.

পাঁচনি, *s.* দূত বিসেস, কটকি, খ্ৰিষ্টৰ মত ঘোষনা কৰোঁতা, one sent, a messenger, an embassador, an apostle.

পাঁচি, *v.* পঠাই, মাটিৰ দিঘলিয়া চিটা, to send forth; *s.* a strip of land.

পাছৰা, *s.* কোন, দাঁতি, the edge or side.

পাঁজি, *s.* পঞ্জিকা, তিথি বাৰ চোআ পুথি, বটা তুলা, পতা ছুল, an almanac, a calendar, a roll of cotton for spinning, a pointed bamboo stuck in the ground as a defence from attack.

পাঁজি কটা, *s.* ঁতৰত সুতা কটা, the spinning of cotton rolls.

পাঁঠা, *s.* মতা চাগ, a ram, a he-goat.

পাতি, *s.* খেল বিসেস, লোৰ, খাল, সাৰি, a game, (fox and geese,) a drain, a drill for planting.

পাক, *s.* মোচৰ, কৰাই মুৰিয়া, ঘুকআ, আঁৰ বা চিৰু, a bend in a river, an eddy, a turn, a circular wrench, a twist, an unexpected turn in events, a fault, a crook, an obstruction.

পাকখোআ, *a.* পকোআ, মেৰ খোআ, কৰাই মুৰিয়া ধৰা, kinked, twisted, turned, whirled, obstructed.

পাকঘুৰনি, *s.* মুৰ ঘুৰনি vertigo, a whirling round and round.

পাকচক্ৰ, *s.* বুধি, ফান্দ, চাক নৈয়া, deceit, collusion, a cabal, an eddy, a whirlpool, a circular motion.

পাকতে, *ad.* ঘুৰি জাওঁতেই, বেগতে, while turning round, quickly.

পাকদি, *v.* ঘুৰাই, পকাই, মোচোৰা মাৰি, to turn, twist.

পাকপৰা, *a.* পাকপতা, চাকনৈয়া, ঘুৰি থকা, curved, turned, whirled about.

পাকভোঁহৰ, *s.* বিন্ধনা বিসেস, পকাই বিন্ধা জতন, an auger, a gimlet.

পাকমৰা, *s.* ঘুৰি অহা, পকোআ, the going and returning.

পাকমাৰি, *v.* ঘুৰি আহি, বেগতে, to go and return; *ad.* quickly.

পাকৰি, *s.* সুতলাহি, a spindle full of thread.

পাকেপতি, পাকে পাকে, } *ad.* ঘনে পতি, বাৰে বাৰে, continually, repeatedly.

পাকৈঠোঁৱা, *s.* বৰ ঠোটেৰে চৰাই এবিধ, দ্রোনকাক, a species of crow.

পাখি, *s.* চৰাইৰ সৰু বৰ পখা, মাচৰ পাখি, a feather, a wing, a pinion, a plume, the fins of a fish.

পাখি মৰিয়া, *s.* চৰাই মৰিয়াৰ এক খেল, a fowler, a class of people.

পাগ, *s.* পাগুৰি, তাপ, ভাত আদি ৰন্ধা, লো আদি তপতাই জুগুত কৰা, a turban, the act of cooking food or of tempering iron.

পাগটুন, *s.* কেঁচুআৰ জিৱা ভেঁকুৰা ৰোগ, a disease of children, canker in the mouth.

পাগধৰা, *a.* সিজাই বা তপতাই জোখত ৰখা, cooked, tempered.

পাগমাৰি, *s.* তাৰু, ভাত লৰোআ মাৰি, a ladle, a stirabout.

পাগল, *a.* ৰলিয়া, পগলা, মতলিয়া, crazy, insane, drunk.

পাগলগা, *a.* ৰন্ধা আদি ভাল হোআ, well cooked or tempered.

পাগলি, *s.* বাউলি, বাতুলি, *fem.* of পাগল, which see.

পাগসালি, *s.* চৰু মলা আদি পোৱা ঠাই, a potter's kiln, a furnace.

পাগি, *v.* পগাই, আগুটি, সিজাই, to bake, to temper, to cook.

পাগুৰি, *s.* পাগ, মুৰত ৰন্ধা কাপৰ, a turban.

পাগুলি, *v.* ঘাঁহ আদি চোৱাই গুৰি কৰা, to chew the cud, to ruminate.

পাঙ্গপতা, *s.* মিচা কথাৰ চাঙ্গ পতা, মিচাই কথা সজা, building air castles, indulging in vain speculations, suspecting, scheming.

পাঙ্গি, *v.* অনুমানে ভাবি, চোভা মানি, to imagine, to fancy, to plan.

পাচ, *s.* পিচ, সেস, পিঠি ফাল, the hind part, the rear; *a.* last, &c.

পাচখালি, *a.* পাচ সুদা, ধন নথকা, having nothing left in hand.

পাচত, *ad.* পিচত, সেসত, মুৰকত, afterwards, at last.

পাচতিয়া, *a.* পাচত হোআ, নুমলিয়া, সেহুআ, last, after, the youngest.

পাচদিনা, *ad.* কালি, আনাকা দিনা, an after day, afterwards.

পাচধৰা, *s.* আলধৰা, পাচত ফুৰা, লগ ধৰা, সাও বিসেস, a helper, an attendant; a curse.

পাচপৰা, *s.* পিচ হোআ, সেসত থকা, falling behind.

পাচবেলা, *s.* বিয়লি বেলা, the afternoon, an after period.

পাচবেলি, *ad.* আকৌ, ঘুৰি, দোআবাৰ, again, a last time.

পাচলি, *s.* খাৰধি, সাক আদি, esculent vegetables.

পাচলুটি, *s.* পিঠি ফাল, পিচ ফাল, the rear, the backside.

পাচি, *s.* বাঁহ আদিৰ কাঠিৰে বোআ পাত্ৰ, a basket.

পাছুআই, *v.* পাচ পেলাই, হোঁহোকাই, to leave in the rear, to put back, to cause to stand back.

পাচে, } *ad.* পিচে, অন্তত, আগলৈ, behind, afterwards, after, subse-
পাচেকৈ, } quently.

পাচে পাচে, *ad.* লগে লগে, পিচে পিচে, close behind, after.

পাজৰি, *s.* দাঁতি, কোস, the edge, the margin.

পাজুৰি, *s.* চৌপট খেলৰ লেখ বিসেস, a game resembling dice.

পাট, *s.* কাঠৰ পাতল চেপেটা চলা, এবিধ পলুৰ সুতা, a board, the silk of the mulberry silk worm.

পাটপটুৰ, *s.* পাট সুতাৰ কাপৰ, silk woven from the above.

পাট নগৰ, *s.* কাঠৰ পাট আদিবে সজা বজাৰ বাহৰ, সক নগৰ, a temporary residence of the king.

পাটনাদ, *s.* মাটিৰ পাট খুউআ বা পকি কৰা নাদ, a walled up well.

পাটপল, *s.* পাট সুতা দিয়া পোক, the mulberry silk worm.

পাটৰানি, *s.* বজাৰ প্রধান ঘৈনি, পটেশ্বৰি, a queen consort.

পাটলি, } *s.* মেখেলা আদিৰ সিয়া দাঁতি, a broad hem in the bottom
পাটুলি, } of a garment.

পাটি, *s.* আসন বিসেস, সজ্যাত পৰা সিতল চাৰি, a kind of fine mat.

পাটিচৰা, *s.* পাটি দিয়া আসন বিসেস, a sitting mat.

পাটিদৈ, *s.* পাটি সজা তিন, grass of which the above is made.

পাটিসোন্দা, *s.* এবিধ গচ, a species of tree.

পাটুআ, *s.* দ্রিষ্টান্ত, উপমা, an illustration, an example, a comparison.

পাটোআৰি, *s.* চেকেৰিৰ বিসয়ৰ কাকতি, a collector of revenue.

পাটোন পৰা, *s.* লোকৰ উপমা দিয়া, a comparison of any two things.

পাঠ, *s.* পৰা, অধ্যয়ন, এবেলি পৰোআৰ ভাগ, a reading, a perusal.

পাঠক, *s.* জি পাঠ কৰে, পাঠ কৰোঁতা, a reader.

পাঠকৰা, *s.* পৰা, পুথি আদি মতা, a reading, a recital, a lesson.

পাঠবঢোআ, *a.* কথা বঢোআ, enlarged, exaggerated; *s.* adding to a text or lesson, exaggeration.

পাঠসালি, *s.* see পৰাসালি, a school house.

পাঠান, *s.* মচলমানৰ এক জাত, a mahomedan sect.

পাণ্ডৱ, *s.* পাণ্ডু বজাৰ পুত্র, the descendents of Pandoo Raja.

পাণ্ডা, *s.* দেৱালয়ৰ পুজাৰি, an attendant or priest of an idol temple.

পাণ্ডু, *s.* কুৰু বংসৰ বজা, বগা হালধিয়া মিহলি বৰণ, the name of an ancient king of Hostinapur or Delhi; father of the Pandowa princes; *s.* pale.

পাণ্ডুৰোগ, *s.* সোথ ৰোগ, the dropsy.

পাত, *s.* ৰিখ্য আদিৰ পত্ৰ, পৰা, a leaf of a tree or book; *a.* falling, fallen.

পাতক, } *s.* পাপ, অধৰম, অপৰাধ, sin, guilt, crime.
পাতেক, }

পাতকি, *a.* পাপি, অপৰাধি, কুকৰ্মি, sinful, guilty, criminal.

পাতত দিয়া, *a.* পাতেৰে মেৰাই পোৰা, rolled in a leaf for roasting.

পাতন, *s.* পতা, থাপন, founding, contriving, arranging.

পাতমুচি, *s.* এবিধ সৰু চৰাই, a species of bird.

পাতল, } *a.* লঘু, পনিয়া, পিৰপিৰিয়া, সেৰেঙ্গা, গোট গোট, not heavy,
পাতলা, } light, thin in texture, diluted, separate, widely apart.

পাতলালি, *s.* পাতল ভাও, চুলুঙ্গ পৰিস্থিতি, shallowness, fickleness, lightness.

পাতলিয়া, *a.* পাতল হোআ, thin, sparse.

পাতলকৈ, *ad.* সেৰেঙ্গাকৈ, এটা এটাকৈ, thinly, sparsely.

পাতসিয়া, *s.* এবিধ নিচেই সৰু চৰাই, a species of bird.

পাতাল, } *s.* মাটিৰ তল, ৰসাতল, নাগ লোক, one of the seven hindoo
পতাল, } hells and the abode of the *nags* or serpents.

পাতালগাজনি, *s.* পতালৰ পৰা উঠা গুমগুমনি, any deep rumbling sound, like that preceeding an earthquake.

পাতাল ফুটা, *a.* প্ৰিথিবিৰ তলিলৈকে ফুটা, অতি দ, অনেক দিনিয়া, চহকি, deep, unfathomable, of long standing wealth and position.

পাতি, *v.* থাপন কৰি, নিযুক্ত কৰি, খিৰ কৰি, কৰিবলৈ জুগুত কৰি, চেপেটা সাল, to set up, to found, to establish, to appoint, to prepare to do, to hold out the hand to receive anything, to set (as a trap,) to bare or expose any part of the body; *s.* a small wooden wedge.

পাতিকাউৰি, *s.* সৰু বিধ কাউৰি, the common crow.

পাতিহাঁহ, *s.* পোহনিয়া সৰু বিধ হাঁহ, a duck.

পাত্ৰ, *s.* কাঁহি বাটি আদি জিহেৰে বস্তু অনা নিয়া কৰে বা জিহত থই, পাচি আদি, a vessel, a receptacle; *a.* fit, competent, worthy.

পাথৰ, *s.* জাৰন আদি সিল, a flint.

পাদ, *s.* পদ, চৰন, বায়ু এৰা, শ্লোক্ আদিৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ, a foot, breaking wind.

পাদজ, *a.* সুদ্ৰ জাতি, produced from the feet, as the lowest of the four castes are said to have sprung from Brahma's feet.

পাদপদ্ম, *s.* চৰন কমল, স্তুতি বা মান্যৰ মাত, a lotus foot, a term of endearment or flattery.

পাদসেৱা, *s.* চৰণ সেৱা, ভৰিত ধৰা, touching the feet of another in salutation or in token of respect.

পাদুকা, *s.* খৰম, জোতা, a sandal, a shoe, a slipper.

পাদোদক, *s.* চৰণোদক, water in which a gooroo has dipped his foot.

পাদ্য, *s.* ভৰি ধুবলৈ দিয়া পানি আদি, water to wash the feet.

পান, *s.* পি খোৱা, ধাতু পাত্ৰ জোৰোৱা সুবৰ্ণাৰে মিহলি ধাতু, কানি আৰু পান ভাজি কৰা বস্তু, এবিধ লতাৰ পাত, the act of drinking; a composition used in brazing; a preparation of betel leaf and opium for smoking; the betel leaf.

পানকটা, *a.* পাহ কটা, notched, truncated.

পানকৰা, *s.* ভাজি আফিঙেৰে টিকিৰা কৰা, পিয়া, the preparing the betel leaf and opium for smoking; the act of drinking.

পানপাত্ৰ, *s.* বাটি, পান কৰা পাত্ৰ, পিয়লা, a cup, a drinking vessel.

পান্না, *s.* বহু মূলিয়া কজলা সিল বিসেস, a precious stone, an emerald.

পানি, *s.* জল, উদক, water.

পানিকাউৰি, *s.* এবিধ পানিত থকা চৰাই, a species of fish bird.

পানিকুঁআ, *a.* পানিত পৰি গেলা, putrid.

পানিগচা, *s.* গচৰ দৰে উঠা মেঘ, banks of clouds low in the horizon.

পানিচৰোৱা, *a.* অলঙ্কাৰ আদিত কপ সোন জোল কৰি লগোৱা, gilt, gilded; *s.* gilding.

পানিচামৰি, *s.* সৰু আই, an eruptive disease resembling measles.

পানিচোৱা, *s.* ৰৰ সৌচ আদি কৰা, alvine and urinary evacuations.

পানিজোলা, *s.* জুই আদিৰ দোআৰাই বন্ধা ঢৌ, a blister.

পানিপাচ, *s.* ঘৰৰ চালৰ দাঁতি, the lower part of a roof, the eaves.

পানিপিয়া, *s.* পানি খোৱা, এবিধ চৰাই, পানিত গেলা, the act of drinking; a species of bird; *a.* putrid.

পানিপেতা, *a.* কেঁচুৱা, অতি সৰু কোমল লৰা, infantile, tender.

পানিপোতা, *s.* পিৰালিৰ দাঁতি, চালৰ পানি পৰা ঠাই, the ground under the eaves where the water falls.

পানিমঙ্গলি, *s.* পানিৰ এক ভূতনিৰ নাম, an imaginary water spirit said to cause sickness and lameness.

পানিমৰি, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of plant.

পানিলগা, *s.* জল দোষ, কঁফৰ পিৰা, a cold, taking cold.

পানিসৰাধ, *s.* বচৰি কৰা সৰাধ, the annual ceremony of pouring out water and offering the funeral cake to the manes of deceased ancestors.

পানোআই, *s.* কানি পান খোআ জন, an opium smoker.

পানধোআ, *s.* পাত্র বিসেস, a round metalic dish.

পাপ, *s.* ইস্বরৰ আগ্যা ভঙ্গা, দোস, কুকর্ম, sin, guilt, crime, wickedness.

পাপগ্রস্ত, *a.* পাপত পৰা, পতিত, fallen, involved in sin.

পাপগ্রহ, *s.* ৰিষ্ট গ্রহ, কুগ্রহ, an inauspicious planet.

পাপাত্মা, *s.* দুষ্ট, চইতান, a wicked disposition, a devil, Satan.

পাপি, } *a.* অধর্মি, পাতকি, নর্কি, wicked, sinful, depraved.
পাপিষ্ট, }

পাৱ্, *s.* দুই গাঁঠিৰ মাজ ভাগ, the part between two joints.

পাভ, *s.* বাকলি হিন সরু মাচ্ এবিধ, (pronounced *pabho*,) a small fish.

পাভটি, *s.* খুঁটা পুতি সজা সরু চাঙ্গ, a small shelf or platform.

পাম, *s.* দুইৰৰ খেত, খাত, a farm, an outlying cultivation.

পামৰ, *a.* নিচ, অধম, অগ্যানি, mean, vile, sinful, unworthy, ignorant.

পায়স, *s.* গাখিৰত সিজোআ ভাত, পৰমান, পাহ, rice boiled in milk.

পাৰ, *s.* নৈৰ গৰাৰ গুৰি, দাঁতি, সিমা, নিস্তাৰ, a river bank, a border, an edge, a shore, a crossing over.

পাৰ, *s.* পোহনিয়া সরু চৰাই এবিধ, (pronounced *paro*,) a dove.

পাৰ কৰা, *s.* নৈৰ সিপাৰলৈ নিয়া, নিস্তাৰ কৰা, crossing over, deliverance.

পাৰ ধৰা, *s.* দাঁতি উঠি পৰা, the healing up of the sides of a sore.

পাৰল, *s.* এবিধ গচ, পৰলা বৰনেৰে মাইকি গৰু আদি, a species of tree.

পাৰসৱ, *s.* সুদিৰনিত বামুনৰ হোআ লৰা, the child of a sudra mother by a bramin father.

পাৰা, *s.* ৰস, ধাতু বিসেস, quicksilver.

পাৰি, *v.* সমর্থ হৈ, ওখৰ পৰা ৰিখ্য আদিৰ গুটি চিঙ্গি, ঢাৰি পাটি মেলি, কাপৰৰ দাতি, to be able; to gather fruit, to spread down; *s.* a line or row, as the teeth; with দি, to cross over.

পাৰিজাত, *s.* দৈবিক ফুল, স্বৰগৰ ফুল, a fabled flower in the hindoo paradise.

পাৰিসদ, *s.* দেৱতাৰ লগত থকা অনুচৰ, an attendant of the gods.

পাৰেমানে, *ad.* সক্তিএ আঁটে মানে, সাধ্য মানে, as much as possible, to the extent of one's ability.

পার্গত, *a.* নিপুন, চৌকহ, পৰা, learned, skilful, accomplished.

পার্চি, *s.* এক দেস বা ভাসা, Persia, a Persian.

পার্বতি, *s.* দুর্গা, উমা, হিমালইৰ জিএক, a name of Doorga.

পাল, *s.* জাক, কোনো বিসয়ত গাই পতি পৰা ভাগ, নাৱত বতাহ ধৰা কাপৰ, a flock, a herd, a drove, a turn in rotation, a sail.

পালক, s. পালন কৰোতা, ৰখ্যক, a preserver, keeper, protector.

পাল্‌কি, s. এবিধ দোলা, জান বিসেস, a palankeen, a kind of sedan.

পালজ্বৰ, s. পালপাতি উঠা জ্বৰ, এ'কৈয়া আদি জ্বৰ, intermittent fever.

পালটন, s. উলটি অহা, ঘুৰা, the act of turning or coming back; preceeded by মন, repentance, reformation.

পালটাই, v. ঘুৰাই, ওভোতাই, ওলোটাই, to turn another person about; preceeded by মন, to reform.

পালটি, v. উলটি, উভতি, ঘুৰি, to turn, to return.

পালন, s. পোহা, আগ্যা পলা, খাবলৈ পিন্ধিবলৈ দিয়া, the act of keeping, preserving, cherishing, obeying.

পালন কর্ত্তা, s. পালোঁতা, প্রতিপাল কৰোঁতা, a nourisher, a supporter.

পাল্‌পতা, } s. কাম বা সময়ই ভাগ কৰা, doing in turn or by rotation.
পাল্‌বঁটা, }

পাল্‌পাঁচনি, s. ভাগে ভাগে কাম আদিত পঠিওআ, sending by turns &c.

পালেপালে, ad. এটাৰ পাচত এটাকৈ, ভাগে ভাগে, in succession.

পাল সুঁটুআ, s. পাল মৰা, the completion of a task.

পালি, v. পোহ পাল কৰি, আগ্যা মানি, ওস্তা আদিৰ তলে কাম কৰা লোক, ৰখিয়া, সময়ে সময়ে দৰৱ খোআৰ ভাগ, to nourish, to obey; s. a learner under a mechanic, a dose of medicine, a keeper, a tender.

পালিকঠিয়া, s. তিন দিনিয়া তোলা কঠিয়া, the rice plant pulled ready for transplanting.

পালি পহৰি, s. পাল পাতি পৰ দিয়া লোক, one who watches in turn.

পালেঙ্গ, s. সাক এবিধ, লোআ খাট বিসেস, the beet root, a bedstead.

পাৱন, a. পবিত্র কৰোঁতা, purifying, cleansing.

পাসটি, s. পাখটি, চৌপট খেলৰ মাৰি, dice.

পাসণ্ড, a. ধৰম ভ্রষ্ট, পাপিষ্ট, ইশ্বৰ বা ধৰম আদি নিন্দক, heretical, impious, blasphemous.

পাসা, s. চৌপট আদি খেল, gambling.

পাহ, s. দিঘল চুলিৰ কোসত ৰখা চুঁটি চুলি, ফুলৰ পাহি, চন্দ্র তাপ আদিৰ পাহ, পায়স, a row of short hair left around the unshaved crown, the petals of a flower, the notched border of an awning, rice boiled with milk, dice.

পাহকটা, s. পান কটা, পথকআ আলিৰ দাঁতি সমানকৈ কটা, carving, sculpture, smoothing the edges of a road or ridge.

পাহজাল, s. এবিধ মাচ মৰা জাল, a kind of large fishing net.

পাহপাহ, *a.* পাত পাত, ডাল ডাল, সিমুতি, scattered about.
পাহমেলা, *s.* পাত মেলা, ভালকৈ ফুলা, the opening of a flower.
পাহৰন, *s.* মনত ভুলা, সোঁৱৰন নথকা, forgetfulness.
পাহৰা, *a.* ভুলা, মনত নথকা, বিস্মৰন হোআ, forgotten, forgetful.
পাহৰি, *v.* ভুলি, ভ্ৰম হৈ, মনত নেথাকি, to forget, to mistake.
পাহৰোআ, *s.* ভুল কৰোআ, ভ্ৰম কৰোআ, causing to forget.
পাহি, *s.* see পাহ.
পাহুআল, *a.* ওখই ডাঙ্গৰে দেখিবলৈ ভাল, tall, well proportioned.
পি, *v.* পান কৰি, to drink, to suck.
পিউআ, *s.* পিবলৈ দিয়া, পান কৰোআ, causing to drink or suck.
পিঁয়াজ, *s.* পনক, মচলা বিসেস, an onion.
পিঁয়াপি দি, *v.* এটা এটা হৈ পলাই, to scatter, to disperse.
পিক, *s.* তামোল খাই পেলোআ থুই, কুলি চৰাই, tamul saliva.
পিকদান, } *s.* পিক পেলোআ পাত্ৰ, a spittoon.
পিকৱান, }
পিকাই, *v.* পিক পেলাই, to eject tamul saliva.
পিকো, *s.* উত্তম বিধ চাহ, the finest quality of tea, Pekoe.
পিঙ্গ, *s.* মহা অপৰাধিৰ প্ৰান দণ্ড কৰা সুল বিসেস, a sharp pointed instrument formerly used for impaling criminals.
পিঙ্গদিয়া, *s.* সুলত দিয়া, জোঙ্গত দিয়া, transfixing with the above.
পিচ, *a.* পাচ, পিঠি ফাল, after, behind.
পিচত, *ad.* পাচত, মুৰকত, গৈ থৈ, afterwards.
পিচফাল, *s.* পাচ লুটি, পিঠিৰ ফাল, the hinder part, the rear.
পিচল, *a.* লেতকেতিয়া, তুকতুকিয়া, slippery; with খাই *v.* to slip.
পিচলি, *v.* পিচল খাই, ভৰি চুঁচৰি, to slip, to slide.
পিচ্‌লোআ, *s.* পাচত জোআ', লগ ধৰা, সাও বিসেস, going behind, overtaking; a curse.
পিচলোআ, *a.* পিচল খুউআ, slipped, sliding from under.
পিচে, *ad.* পাচে, সেসে, afterwards.
পিজলি, *s.* ওকনিৰ সৰু পোআলি, পিজলা, a newly hatched louse.
পিঁজালি, *v.* জোঙ্গালি, আগলৈ সৰু কৰি, to sharpen to a point.
পিট, *s.* পানিৰ ওপৰত ডাঠকৈ হোআ বন, আঁট, ঘন, aquatic grass; thickness, compactness.
পিটখোআ, *a.* আট খোআ, ডাঠ হোআ, close, beaten together.
পিটন, *s.* মৰিওআ, হাঁতুৰিৰে কোবোআ, pounding, beating.
পিটনি, *s.* পিট থকা ঠাই, ডাঠ দলনি, water covered with vegetation.

পিটা, *a.* হাঁতুৰিবে কোবোআ, মৰা, pounded down, or compacted.

পিটি, *v.* হাঁতুৰিবে খুন্দি, মাৰি, to pound, to beat.

পিটিউআ, *s.* তৰাৰ বৌখা ফুলিউআ বা মুকলি কৰা, preparing the outer section of the *tora* plant for making cordage.

পিটিকা, *a.* আঙ্গুলিবে হেঁচা, টিপা মৰা, pinched, pressed, shampooed.

পিটিকি, *v.* আঙ্গুলিবে টিপি, to press with the fingers, to shampoo.

পিটিকোআ, *s.* লোকৰ হতুআই টিপোআ, pinching, pressing.

পিঠা, *s.* পিঠাগুৰি আদিবে কৰা খোআ দ্রব্য, bread, a loaf.

পিঠাগুৰি, *s.* চাউল মেঁহু আদিৰ গুৰি, flour, meal.

পিঠাগুৰিয়া, *a.* ফহ্‌ফহিয়া, পিঠা গুৰিৰ দৰে মিহি, fine like flour, mealy.

পিঠাপনা, *s.* অনেক বিধ সুস্বাদু ভজা পিঠা, cakes and sweetmeats.

পিঠি, *s.* লুটি, গাৰ পাচ ভাগ, পুথিৰ পাত আদিৰ এফাল, the back, a page.

পিঠি দিয়া, *s.* পাচ দিয়া, আওকান কৰা, *lit.* giving the back; hence disregard, neglect, inattention.

পিঠিয়া, *s.* এবিধ সৰত মাচ, ভাৰ পাচিৰ ঢাকনি, পিঠিৰ চৈ, a species of fish, a kind of basket cover.

পিঠিয়াপিঠি, *a.* দুয়ো দুইৰ ফাললৈ পিঠি দিয়া, বিৰোধা বিকধি, *lit.* back to back, mutually hostile.

পিণ্ড, পিৰ, *s.* মৰাৰ নিমিত্তে দান কৰা অন্নাদিৰ লাক, a funeral cake offered to the dead by the nearest relatives.

পিণ্ডদান, *s.* পিৰ দিয়া, offering the above.

পিত, *s.* আহাৰ জিন নিউআ হালধিয়া পানি, সাহ, হালধিয়া বৰ্ন, সৰিলৰ ধাতু বিসেস, gall, bile, courage; *a.* yellow.

পিত্‌কোস, *s.* পিতৰ ভঁৰাল, the gall duct.

পিতপিতাই, *v.* চাৰিও ফালে বিচাৰি, to make thorough search.

পিতল, *s.* ধাতু বিসেস, brass.

পিতলি, *a.* পিতলৰ সজা, brazen.

পিতলুআ, *a.* পিতল থকা, পিতলমই, mixed with brass.

পিতা, *s.* বোপাই, পিত্রি, a father.

পিতাদেউ, *s.* বোপাই, বাপেকৰ সম্বোধন, respectful address of a father.

পিতামহ, *s.* ককা, বাপেকৰ বাপেক, a paternal grandfather.

পিতামহি, *s.* বাপেকৰ মাক, বৰিআই, a paternal grandmother.

পিত্রি, *s.* see পিতা, a father.

পিত্রিকর্ম, *s.* শ্রাদ্ধ আদি কৰম, funeral rites for deceased ancestors.

পিত্রিধন, *s.* পৈত্রিক ধন, বাপেকৰ সম্পতি, ancestral property.

পিত্রিধর্ম, *s.* কৌলিক ধর্ম, বাপেকৰ ধৰম, ancestral religion.

পিত্রিপুৰুস, *s.* উপৰি পুৰুস, ancestors.

পিত্রিবন্ধ, পিত্রিবান্ধৱ, } *s.* বাপেকৰ মিত্র, বাপেকৰ মাতুল আদি, a paternal relative.

পিত্রিলোক, *s.* মৰা পিত্রি সকলৰ স্থান, the abode of departed spirits.

পিত্রিহিন, *s.* বাপেক মৰা মাউৰা, fatherless.

পিন্ধন, পিন্ধা, } *s.* কাপৰ আদি গাত লোআ, বেস কৰা, the putting on of apparel.

পিন্ধি, *v.* কাপৰ আদি লৈ, ভুসিত হৈ, to dress, to put on attire.

পিপৰা, *s.* সৰু পৰুআ, any small insect.

পিপলি, *s.* এবিধ লতাৰ গচ বা গুটি, a kind of long pepper.

পিপলিয়া, *v.* পিপলিৰ নিচিনা, অস্ত্রৰ ধাৰৰ খুৰখুৰিয়া, long and slender, rough, uneven, as the edge of tools.

পিপা, *s.* পানি আদি থোআ কাঠৰ পাত্র, a cask, a barrel &c.

পিপাসা, *s.* পিয়াহ, ত্রিষ্ণা, thirst.

পিপাসি, *a.* পিয়াহ লগা জন, thirsty.

পিয়ন, *s.* দামুৰি আদিএ পিয়া, sucking, (applied to animals.)

পিয়নচা, *a.* গৰু আদিৰ পোআলিএ পিবলৈ এৰা, weaned, (as above.)

পিয়ল, *s.* মাটি জোখ, লেখ কৰা, the measurement of land for taxation.

পিয়া, *s.* পান কৰা, পিয়াহ নেৰা, drinking, sucking.

পিয়াই, *v.* পিয়াহ দি, দুই বস্তুৰ মুৰ দিযলিয়াকৈ জোৰাই বা সুমুআই, to nurse, to give suck; to join two things by lapping.

পিয়াহ, *s.* তন, আধাৰ, স্তন, ত্রিষাঁ, the breast, the udder, thirst.

পিয়াহ লগা, *a.* পান কৰিবলৈ ইচা হোআ, ত্রিষাঁতুৰ হাবিয়াহ কৰা, thirsty, having intense desire.

পিৰঠি, *s.* পিৰ্কটি, চকুৰ আচাদন, the eyelid.

পিৰা, *s.* কাঠৰ বহা আসন, ৰোগ, বেদনা আদিৰ দুখ, জন্তুৰ কাটি নিয়া গোটা ঠেঙ্গ বা তপিনা, a bench, a stool, pain, distress, bodily suffering, a quarter of meat.

পিৰালি, *s.* ঘৰৰ ভেঁটিৰ বাহিৰ ভাগ, the outer edge of the embankment of a house.

পিৰি, *v.* পিৰা কৰি, নাৱৰ পথালি ডাঙ্গ, গচৰ সিপাই সৈতে কাটি তোলা ভেঁটি, to pain, to ache; *s.* the cross beam of a boat; earth taken up with the roots of a plant in transplanting.

পিৰিকপাৰাক, *s.* অলপ অলপকৈ চকু মেলা, জুইৰ ধিমিকধামাক, rapidly winking, the flickering of a flame.

পিৰিকা, *s.* এবিধ ফুল, a species of flower.

পিৰিকাপিৰিক, *s.* অলপ অলপকৈ চকু টিপুআ, winking at each other.
পিৰিকোআ, *s.* চকু পচৰা, চকু টিপোআ, winking.
পিৰিত, *a.* পিৰাজুক্ত, কগিয়া, pained, afflicted, distressed.
পিৰিতি, *s.* প্ৰিতি, প্ৰেম, মৰম, স্নেহ, love, affection, esteem, regard.
পিৰ্কটি, পিৰকটি, *s.* চকুৰ পিৰঠিৰ নোম থকা ভাগ, the eye lashes, the corner of the eye.
পিৰ্পিৰকৰে, *ad.* পকআৰ দৰে বগাই জোআ, অতি পাতল, moving like an ant very lighty; *a.* thin, applied only to texture.
পিৰ্পিৰোআ, *s.* পকআ আদিএ গাত বগোআৰ দৰে লগা, crawling or moving lightly, (as an insect.)
পিলুপিলিয়া, *a.* গা নাইকিয়া, কঁকিলা সক্তিয়া, slender, slim.
পিলিকা বন, *s.* খোচৰ বন, জোঁট বন, slow, intricate or perplexing work.
পিলিকি, *v.* লাহে লাহে কৰি, to work lazily, to linger, to saunter.
পিলিকি থকা, *s.* একেটা বনতে লাগি থকা, loitering at work.
পিলৌপিলৌ, *a.* বিচৌবিচে, পোক আদি অধিক হোআ, numerous, in great numbers.
পিসাঁচ, *s.* ভূত, প্ৰেত আদি, a demon, a fiend, an imp.
পিসাঁচি, *s.* ভূতুনি, পেৰেতনি, *fem.* of the above.
পিহনা, *s.* দৰব আদি পিহা খঃটা পাত্ৰ বিসেস, a stone for grinding paints, a grater for nutmegs &c.
পিহা, *a.* ঘঁহা, ground with the above stone, the act of &c.
পিহি, *v.* ঘঁহি, to grind or rub as above.
পুঅতিয়া নিসা, *s.* নিচেই সেস নিসা, the darkness just before dawn.
পুআ, *s.* প্ৰভাত, প্ৰাতঃ, অৰুনউদই, the dawn of day.
পুআই, *v.* প্ৰভাত হৈ, দিন হৈ, জুইৰ তাপ লৈ, অতি পুআতে, to dawn, to grow light; preceeded by জুই, to warm one's self by the fire; emphatic form of পুআ, the very early dawn.
পুউআ, *s.* জুইৰ তাপ লোআ, warming or causing to warm by the fire.
পুং, মতা, পুৰুস, নৰ, লোন আদিৰ ভমুক, a particle used in *comp.* denoting man, male, masculine.
পুংলিঙ্গ, *s.* পুৰুসৰ চিন, ব্যাকৰনৰ মতে পুৰুস বাচক সব্দ, the penis; in *gram.* the masculine gender.
পুংসক্তি, *s.* পুৰুসালি গুন, পুৰুসৰ সক্তি, virility.
পুঁজ, *s.* খহু আদিৰ গেলা ৰস, pus, purulent matter.
পুকিয়া, *a.* পোকে খৰা, কেনাই খোআ, worm-eaten, bored by insects.
পুখুৰি, *s.* পানি থকা জলাধাৰ, জলাসই, a tank, a reservoir of water.

পুঙ্গ, *s.* ফুমুক, উহ, a fountain, a spring.

পুঙ্গ উলিউআ, *s.* সঁচাই মিচাই কথা বৰ্হাই কোআ, উহ উলিউআ, exaggeration.

পুঙ্গা, *s.* বৰখিত বান্ধি দিয়া কুঁহিলা বা পাখি আদি, মাচ এবিধ, a float to a fish line, a species of fish.

পূজক, *s.* পূজা কৰোঁতা, a worshiper, one who makes a *puja*.

পূজনিয়, *a.* পূজা কৰিব লগা, আদৰনিয়, সেৱনিয়, worthy of worship, reverenced, hallowed.

পূজা, *s.* সেৱা অৰ্চনা, সম্মান, worship, adoration, homage.

পূজাৰি, *s.* পূজা কৰা বামুন, an officiating priest, a worshiper.

পুঠি, *s.* সৰু মাচ এবিধ, a species of small fish.

পুত, *s.* see পুত্ৰ, son.

পুতলা, পুতলিকা, *s.* ওমলা মূৰ্তি, প্ৰতিমা, a doll, a puppet, a small image, an idol.

পুতাই, *s.* পুতেকলৈ অতি মৰমৰ মাত, a term of endearment addressed to a son.

পুতি, *v.* গাঁত পুৰ কৰি, মাটিৰে ঢাকি, মৈদাম দি, to fill up, to bury.

পুতি থোআ, *a.* পোতা, গাঁত পুৰ কৰি থোআ, মাটিৰে ঢাকি থোআ, মৈদাম বন্ধা, buried, interred.

পুতুখোআ, পুতুমুৰখোআ, *a.* পুতেকৰ মূৰে গালি পৰা, পুতেকৰ মুৰ খোআ, a term of abuse; (*lit.* eater of your son's head) merciless, without natural affection &c.

পুতেক, *s.* সন্তান, লৰা, পুত্ৰ, a son.

পুতৌ, *s.* চেনেহ বা মৰম দেখুউআ মাত, affectionate language used in fondling or caressing.

পুতৌ কৰা, *s.* মৰম কৰা, উপকাৰ কৰা, showing affection or respect.

পুত্ৰ, *s.* see পুতেক, a son.

পুত্ৰপৌত্ৰাদি, *a.* পুতেক নাতিএক আদি, posterity, descendents.

পুত্ৰি, *s.* জি, দুহিত্ৰি, কন্যা, চোআলি, a daughter.

পুথাও, *s.* ককাক, আহোমৰ বাপেকৰ বাপেক, a grandfather, (Ahom.)

পুথি, *s.* সাস্ত্ৰ, কিতাপ, গ্ৰন্থ, a book, a shaster.

পুনঃ, পুনচ, *ad.* পুনৰাই, দুনাই, আকও, আকৰাৰ, again, repeatedly.

পুনচবিয়া, *s.* নোআইতোলনি বিয়া, কন্যাকাল হোআ, a second marriage; *a.* marriageable.

পুনৰউঠান, *s.* পুনৰ বাৰ উঠা, মৰনৰ পৰা উঠা, the resurrection.

পুনৰবাৰ, পুনৰপি, *ad.* পুন বাই, আকৌ, দুনাই, মুৰি, a second time, again, repeatedly.

পুনৰুক্তি, *s.* পুনৰাই কোআ, দুনাই মাত লগোআ, repetition, tautology.

পুনর্জনম, *s.* দ্বিতিয় জনম, নতুন জনম, a second birth, regeneration.

পুনর্বসু, *s.* নক্ষত্ৰ বিসেস, the seventh lunar asterism.

পুনি, *s.* পানিত হৈ ওপঙ্গি থকা বন বিসেস a species of aquatic plant.

পুনৌনৌআ, *s.* বনবিয়া সাক এবিধ, a species of medicinal plant.

পুন্য, *s.* পুইন, ধৰম, সজ কৰম, religious merit.

পুন্যকর্তা, *s.* পুন্য কৰম কৰোঁতা, one who performs meritorious actions, one who sanctifies or makes righteous.

পুন্যভুমি, *s.* তিৰ্থ স্থান, a sacred place or place of pilgrimage.

পুন্যৱন্ত, পুন্যৱান, *a.* ধৰমি, সাধু, পুন্য থকা বা কৰা, righteous, having religious merit.

পুৱ, *a.* ভৰা, চপচপিয়া, পুষ্ট, সম্পুর্ন, সিধি, নগৰ, full, plump, fleshy, fulfilled, come to pass; *s.* a town, a city.

পুৱঠ, পুৱঠি, *a.* পৈনত, পুৱ, আপঁইতা নোহোআ, mature, complete, ripe.

পুৱন, *s.* অঙ্ক বৃদ্ধি কৰা গননা, পুৱ কৰা, multiplication, the act of filling.

পুৱনি, *a.* অনেক দিনিয়া, পুৱাতনিয়া, old, ancient.

পুৱনিআৱনি, *a.* অতি পুৱনি, very old, (applied mostly to grain.)

পুৱন্দৰ, *s.* ইন্দ্ৰ, Indra, also the name of the last king of Assam.

পুৱপুৱকৈ, *ad.* বাধা বা কঠিন নোহোআকৈ লাহে লাহে, without hindrance or difficulty.

পুৱা, *s.* তিন দোন পৰিমান, চাৰি হালচা মাটি, সম্পুর্ন, পুৱন কৰা, a measure containing fifteen seers, a measure of land; *a.* multiplied.

পুৱাই, *v.* পুৱ কৰি, সম্পুর্ন কৰি, সিধি কৰি, to fill, to accomplish.

পুৱাকল, *s.* এবিধ কল, a species of plantain.

পুৱাকুঁহিয়াৱ, *s.* ডাঙৰ বিধ কুঁহিয়াৱ, a species of sugar cane.

পুৱাতন, পুৱাতনিয়া, *a.* আগৰ কলিয়া, প্রাচিন, পুৱনি, old, ancient.

পুৱাতন কথা, *s.* আগৰ কালৰ কথা, ইতিহাস, a legend, a tradition.

পুৱান, *s.* ব্যাসে কৰা অঠেৰ শাস্ত্র বিসেস, ইতিহাস, a class of books treating of hindoo mythology and history.

পুৱাৰি, *s.* সিৱ, মহাদেও, an epithet of Hiwo.

পুৱাপুৱ, *a.* বিস্তৰ, অনেক, সৱহ, plentiful, abundant, overflowing.

পুৰি, *v.* দাহ কৰি, ৰম্‌ৰমাই, নগৰ, to consume with fire, to burn; *s.* a town, a city.

পুৰিয়া, *a.* এপুৰা ধৰা, সেন্দুৰৰ টোপোলা বিসেস, holding a *pura* or fifteen seers.

পুৰুস, *s.* মানুহ, পুমান, a man, a male, a person, an individual; in hindoo philosophy the word is used for the embodied spirit, the human soul; a generation, as তিনি, পুৰুস, three generations, ওপৰ পুৰুস, former generations.

পুৰুসানুক্ৰমে, *ad.* পুৰুস ক্ৰমে, পুৰুসৰ পৰা পুৰুসলৈ, in lineal succession, from father to son.

পুৰুসাৰ্থ, *s.* চেষ্টা, কাৰবাৰ, উপাই, জতন, exertion, labour, efforts, pains.

পুৰুসালি, *s.* সাহ, পুৰুসৰ গুন, সাহিয়াল, courage, manliness; *a.* valiant.

পুৰুসিয়া, *a.* জুগমিয়া, অনেক দিনিয়া, ancient, of many generations.

পুৰুসে পুৰুসে, *ad.* পুৰুসানুক্ৰমে, from generation to generation.

পুৰুসোত্তম, *s.* উত্তম পুৰুস, বিষ্ণুৰ এক নাম, an eminent man, a title of Vishnoo.

পুৰৈ, *s.* লতা পাচলি বিসেস, a species of esculent plant.

পুৰৈয়া, *a.* পকা পুৰৈ গুটিৰ বৰনিয়া, চালৰ ৰোগ বিসেস, of a reddish color, like the seeds of the above; *s.* a cutaneous disease.

পুৰ্ন, *a.* পুৰ, ভৰা, সিধি, full, complete, filled, perfected.

পুৰ্নঅৱতাৰ, *s.* ভগৱন্তৰ প্ৰধান অৱতাৰ, ভাগৱতৰ মতে ক্ৰিষ্ণ অৱতাৰ, a chief incarnation, generally applied to Khrisnoo in the Bhagawat, in other shasters it is applied to Ram, and to a *Nor King*.

পুৰ্নচন্দ্ৰ, *s.* পুৰ্নিমাৰ জোন, the full moon.

পুৰ্নপাত্ৰ, *s.* ভৰা পাত্ৰ, জোখৰ বৰ ভোজনি, a full vessel.

পুৰ্নব্ৰহ্ম, *s.* পৰম ইশ্বৰ, পৰম ব্ৰহ্ম, the all perfect, God.

পুৰ্নিমা, } *s.* পুৰ্নমাসি, জোন পুৰ হোআ তিথি, the day of the full
পুনিমা, } moon.

পুৰ্ব, *s.* আদি, আগ, আগৰ, প্ৰথম, the beginning; *a.* former, preceding, prior, anterior.

পুৰ্বকলিয়া, *a.* আগৰ কালৰ, ancient, former.

পুৰ্বকাল, *s.* আগৰ কাল, ভূত কাল, former times, the past.

পুৰ্বদিন, *s.* আগ দিন, জোআ দিন, কালি, the preceding day, yesterday.

পুৰ্বদিস, *s.* পুব ফাল, সুৰ্জ ওলোআ ফাল, the east.

পুৰ্বপুৰুস, *s.* আদি পুৰুস, উপৰি পুৰুস, forefathers, first parents, progenitors, ancestors.

পূর্বফল্গুনি, *s.* নক্ষত্র বিসেস, the eleventh stellar mansion in the hindoo zodiac.

পূর্বভাদ্রপদ, *s.* নক্ষত্র বিসেস, the twenty fifth stellar mansion.

পূর্বাপর, *a.* আগর পরা পাচলৈ, আগ আরু পাচ, preceding and following, before and after, in regular order.

পূর্বাষাঢা, *s.* নক্ষত্র বিসেস, the twentieth stellar mansion.

পূর্বাহ্ন, *s.* আগ বেলা, পুআ বেলা, the morning or early part of the day.

পূর্বে, *ad.* আগে, আগেয়ে, আদিতে, প্রথমতে, formerly, anciently, at first.

পূর্বোক্ত, *a.* আগেয়ে কোআ, আদিতে কোআ, previously spoken.

পুলকি, *v.* মুলকি, এবাই, to loosen, to untie, to break loose.

পুলকিত, *a.* হর্ষিত, আনন্দিত, উল্লাসিত, রোমাঞ্চিত, overjoyed, delighted.

পুলি, *s.* গজিবর অলপ দিন হোআ গচ আদি, a plant, a seedling.

পুলুকা, *a.* মুর সোলোকা, লুকুআ, broken away, unloosed; with মাৰি, to slip away.

পুলুকামৰা, *s.* কাম আদিব পরা মনে মনে গুচি জোআ, the act of slipping away slyly.

পুলুঙ্গপালাঙ্গ, পুলুকপালাক, *s.* ইফাল সিফালৈ চোআ বা জোআ, looking this way and that.

পুষ্ট, *a.* পুৰ, মঙহাল, পোহ তোলা, fat, fleshy, well fed, fattened.

পুস্তক, *s.* পুথি, কিতাপ, গ্রন্থ, সাস্ত্র, a book.

পুষ্প, *s.* ফুল, স্ত্রিব বিভু, a flower, a blossom, the menstrual flux.

পুষ্পবারি, *s.* ফুলব পানি, ফুলব মধু, water scented with flowers, the honey of flowers.

পুষ্পোদ্যান, *s.* ফুলনি বাৰি, a flower garden.

পুষ্পমালা, *s.* ফুলব মালা, বা চাকি, a string of flowers, a garland.

পুষ্পরেনু, *s.* ফুলব কেসবব ধুলি, the pollen of flowers.

পুষ্পরতি, *a.* চুআ হোআ, বিভুমতি, menstruous.

পুষ্পোতসব, *s.* নোআই তোলনি বিয়া, the ceremony performed on reaching maidenhood.

পুষ্যা, *s.* নক্ষত্র বিসেস, the eighth stellar mansion.

পুহ, *s.* নৱম মাহ, *Puh* the ninth Assamese month, comprising parts of December and January.

পুহনবিয়া, *s.* গর্ভ সংস্কাব কবা বিয়া, a ceremony performed on conception.

পুহি, *v.* প্রতিপাল কবি, to feed, to nourish, to support, to rear.

পুহিয়া, *a.* পুহ মাহত হোআ, belonging to the month of *Puh*.

পেঁচ, *s.* ঠেহ, ধুন, পাক থকা গজাল বিসেস, sulkiness, pouting, a screw.

পেঁচপতা, পেঁচলগা, *s.* ঠেহ পতা, ৰোঁহ পতা, ওফোন্দ লগা, the act of sulking or pouting.

পেঁপা, *s.* বাদ্য এবিধ, a kind of wind instrument.

পেঁপাবলা, *a.* বেগতে বৰ্হা, কোমল, সলা বলা, of rapid growth, tender.

পেঁপুআ, *s.* বিচুৰ্তি, বিগ্যান, বিতত, বিমোহ, surprise, astonishment.

পেঁপুআ খোআ, *a.* বিচুৰ্তি হোআ, তত হেৰোআ, filled with surprise.

পেঙ্গ, *a.* see কেপ, a thorn &c. in the ground.

পেঙ্গা, পেঙ্গুৰা, *a.* খোৱা বিসেস, অলপকৈ খোৱাই জোআ, halt, lame, crippled.

পেঙ্গুৰি, *s.* খোৱাই ফুৱা তিৰি, a lame woman.

পেঙ্গেলিয়াই, *v.* উলাই কৰি, নিন্দা বা খেনি কৰি, to mock, to deride.

পেঙ্গেলাপেঙ্গেলি, *s.* পৰস্পাৰে কৰা উলাই, mutually mocking or deriding.

পেট, *s.* উদৰ, গৰ্ভ, মন, আসই, the belly, the abdomen; *fig.* the mind, the secret feelings.

পেটকামোৰনি, *s.* পেটৰ বিস, a griping pain in the bowels.

পেটকুকুচিয়া, পেটকেক্কনিয়া, *a.* পেটত অনেক কথা ৰাখি থোআ, কপটিয়া, hypocritical, insincere, holding a grudge.

পেটগাজনি, পেটগোঁজৰনি, *s.* পেটৰ সদ্ধ, গোৰ্গোৰনি, a rumbling of the bowels.

পেটপোহা, *s.* উদৰ প্রতিপাল কৰা, working for mere subsistence.

পেটবোআ, *s.* পেট চলা, a purging of the bowels.

পেটা, *a.* পেট থকা, হেঁচা বা গচকাত চেপেটা হোআ, having a belly, flattened by pressure.

পেটাউঠা, পেটাতোলা, *a.* চেপেটা হোআ, পেটেকা তোলা, crushed, jammed.

পেটাজৰি, *s.* ঘোঁৰা আদিৰ পেটত বন্ধা জৰি, a girth, a belly band.

পেটাৰি, *s.* বেঁতৰ জঁপা বিসেস, a kind of clothes basket.

পেটাল, *a.* বৰ পেট থকা, গেৰেলা, corpulent, pot-bellied.

পেটু, *s.* মাছ আদিৰ নাৰি বা ভুঁক, the entrails.

পেটুআ, *a.* see পেটাল, corpulent.

পেটুলি, *a.* পেট ডাঙৰ তিৰি, গেৰেলি, গৰ্ভিনি, fem. of the above.

পেটেকা, *a.* চেপেটা, পেটু ওলোআ, crushed, jammed, flattened.

পেনপেনাই, *v.* কেনকেনাই, লৰাই নেৰাকৈ কান্দি, to make a low monotonous sound as of a child crying.

পেনপেনিয়া, *a.* থিৰ থিৰিয়া, নিসনিৰে থকা, পানি আদিৰে উথলা, পেনপেনাই থকা, continuous, (as of rain) soft, slushy.

পেনাই পেনাই খোআ, *s.* লাহে লাহে খোআ, পিলিকি পিলিকি খোআ, the eating slowly or daintily.

পেনেৰা, *a.* কন্দুৰা, পেনপেনাই থকা, babyish, peevish.

পেনেৰি, *s.* কান্দুৰি, নেহ নেহাই থকা চোআলি, fem. of the above.

পেনোআ, *s.* পেনপেনাই থকা, উঁউকৈ কান্দি থকা, low continuous crying, whimpering.

পেৰা, *s.* বস্তু আদি থোআ কাঠৰ বৰ পাত্ৰ, সৰিয়হ আদি জন্ত্ৰেৰে চেপা, a box, a chest, the act of grinding in a mill; *a.* ground.

পেৰাখাট, *s.* মানুহ সোআ বৰ পেৰা, a chest bed on wheels.

পেৰি, *v.* জন্ত্ৰেৰে চেপি, to express a fluid by grinding or pressing.

পেৰুচৰাই, *s.* এবিধ বিলাতি পোহনিয়া পখি, a turkey.

পেৰেক, *s.* বোকা আদিত খোজ দিয়াৰ সব্দ, a splashing sound.

পেৰেকাপেৰেক, *a.* ফেনেকা ফেনেক, muddy, splashy.

পেৰেঙ্গ, পেৰেঙ্গনি, *s.* মৰা মানুহৰ স নিয়া চাং বিসেস, অপৰাধিৰ প্ৰান দণ্ডৰ জন্ত্ৰ, খ্ৰিষ্টৰ ধৰমৰ চিন; a cross; an instrument of torture on which notorious malefactors were put to death.

পেৰোআৰি, *s.* দোলা আদিত আৰ দিয়া কাপৰ, a sedan curtain.

পেৰ্পেৰাই, *v.* ঘনে কৈ বা কান্দি, ফেদফেদাই, to make a monotonous sound, to repeat a thing over and over.

পেৰ্পেৰিয়া, *a.* বোকা জেন কোমল, ঘনেকৈ থকা, soft, muddy.

পেলনি জোআ, পেলনিয়া, *a.* পেলাব লগা, নাট হোআ, worthless, fit to be thrown away.

পেলাই, *v.* অপ্ৰয়োজনিয় বস্তু ত্যাগ কৰি, হাত আদিৰ পৰা পতন কৰাই, কথাৰ লগত জোগ হলে এঁটোআক বুজাই, to throw, to cast down or away; it is often compounded with other verbs expressing the idea of completely doing, as চাই পেলাই, বাহ পেলাই.

পেলু, *s.* পেটৰ ভিতৰত থকা দিঘল পোক এবিধ, an intestinal worm.

পেলুআ, *a.* পেলুৰ নিচিনা ডাঙ্গৰ, like the above worm, hence coarse, (applied to thread.)

পেলোআ, *a.* পতন কৰা, cast off, thrown away.

পেহা, পেহাক, *s.* বাপেকৰ ভনিএকৰ পতি, a paternal uncle.

পেহি, পেহিয়েক, *s.* বাপেকৰ ভনি, বা ভনিএক, a paternal aunt.

পৈ, পৈএক, *s.* স্বামি, পতি, গিৰিএক, a husband.

পৈত্রিক, *a.* পিতা পিতামহৰ, অনেক পুৰুসিয়া, paternal, ancestral.

পৈত্রিক ধন, *s.* বাপেক ককাকৰ ধন সম্পতি, ancestral property.

পৈত্রিক ভুমি, *s.* বাপেক ককাকৰ মাটি, ancestral land.

পৈনত, *a.* আপঁইতা নোহোআ, পুৰঠ, পাগত, full grown, mature, perfect, accomplished.

পৈয়াঁতি, *a.* পৈএক থকা, গিৰিএক লগা, having a husband; sometimes used in abuse.

পৈশাঁচিক, *a.* ভুত পিশাঁচ আদিৰ সম্পৰ্কিয়, fiendish, demoniacal.

পো, *s.* পুত্ৰ, সন্তান, লৰা, a son.

পোঅন জিয়ন, *s.* পো জি, লৰাসুৰি, sons and daughters.

পোআ, *a.* প্ৰাপ্ত, সেৰৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ, বা কুৰি টকাৰ ভৰ, found, obtained; *s.* an acquisition, the fourth part of a seer.

পোআপুই, *ad.* পাঁও পাঁও হোআ, ওচৰ চপা, just about to reach a place or obtain a desired object.

পোআল, *s.* মনি বিসেস, প্ৰবাল, coral.

পোআলি, *a.* সৰু লৰা, দামুৰি আদি, young, small; *s.* the young of men and animals.

পোআ, *s.* কথোপকথনত পুত্তেকক বুজুআ মাত, a son, (*i.e.* of the person addressed.)

পোঁআতি, *a.* পোআলি থকা, সন্তান জনমোআ, having issue.

পোঁতকৰে, *ad.* বেগতে, সিঘ্ৰে, চোঁতকৰে, quickly, at once.

পোক, *s.* কিট, পাখি আদি নথকা জন্তু বিসেস, a worm.

পোকৰ, *s.* মল দ্বাৰ, গিদা, the anus.

পোকৰটনা, *s.* লেঙ্গুটি, ক পঙ্গ, সৰু চুৰিয়া, a narrow waistcloth.

পোকৰে পোকৰে, *ad.* পিচে পিচে, গিদে গিদে, one after another, close behind.

পোকা, *a.* পোকে ধৰা, কেৰনিয়া, worm-eaten.

পোটক, *s.* সোঁট, প্ৰতিফল, retaliation, reward or punishment.

পোটপোটনি, *s.* ভোটভোটনি, a rumbling of the bowels.

পোটোকা, *s.* খুন্দা আদিত পৰা খাল, a dent, a dimple.

পোত, *s.* খুটা আদিৰ মাটিৰ তলত নোমোআ ভাগ, the part of a foundation wall or post that is under ground.

পোতন, *s.* মাটিৰ তলত থোআ, the laying a foundation or the burying anything in the ground.

পোতনি, *s.* পঁইতা ভাতৰ পানি, the water of stale rice.

পোতা, *a.* পুতি থোআ, পোতত থকা, interred, buried; *s.* a burial.

পোতাসাল, *s.* বন্দিসাল, ফাটক, a prison.

পোন, *a.* প্রথম, বেঁকা নোহোআ, সবল, সলসলিয়া, ঠাক, কুরি গণ্ডা, straight, plain, sincere, four twenties or eighty.

পোনতে, *ad.* আদিতে, প্রথমতে, at first.

পোনব, *s.* আদিব, প্রথমব, the first, the preceding, the former.

পোনা, *s.* মাচব পোআলি, পো জিক মতা মবমব মাত, young fish, small fry.

পোনাই, *v.* পোন কবি, থিয় কবি, to straighten.

পোনেই, *ad.* আব নোহোআকৈ, প্রথমেই, directly, straightway, at once.

পোনেপোনে, *ad.* নিযে নিযে, বেকা নোহোআকৈ, প্রথমে, খপবাই, straightforward, at once, at first.

পোনোআ, *s.* বেঁকা বা ভাঁজ গুচুআ, পোন করা, the straightening of anything crooked.

পোন্দাই, *v.* কোন্দোআকৈ ধবি, চকু ঘোপা কবি, to frown.

পোন্দোআপুন্দিকৈ, *ad.* চকু ঘোপাকৈ, কোন্দোআ কুন্দিকৈ, frowningly, with an angry countenance.

পোস্ত, *s.* চুবিয়াব আগ বা পাচ খোচনি, the end of a waistcloth that is tucked in behind.

পোন্ডেব, *a.* দহ আক পাঁচ, fifteen.

পোবন, পোবনি, *s.* গাত তাপ ধবা, বমবমনি, জ্বলা, a burning or conflagration, an inflamation.

পোবা, *a.* জুইত দিয়া, দাহ কবা, চেঙ্গচেঙ্গ ভকভকোআ, বমবমোআ, burnt, roasted, scorched, broiled, pungent.

পোবানি, *s.* জুযে পোবা ঠাই বা হাবি, a burnt jungle.

পোবাপিঙ্গলা, *s.* এবিধ খজু, a kind of cutaneous disease.

পোবোক কবে, *ad.* বেগাত, মুহূর্তে, quickly, easily.

পোবোলালাঠি, *s.* লতা বিসেস, কোবোলালাঠি, পটোলব গচ বা গুটি, a cucurbitaceous plant, the Trichosanthes divica.

পোবোহিত, *s.* জাজক, দহা কাজ আদি কবোআ জন, a priest.

পোর্পোবকবে, *ad.* বাধা বা সোধ পোচ নোহোআকৈ, খংটা নহবি, চবব কবে, at will, without obstruction.

পোলা, *s.* বেতব চুক বা দুআব মুখত বন্ধা মুঠা, আটি, কোঁচা, reeds bound over the corners or at the doors of a reed partition.

পোলাকটা, *s.* ঘবব চুক বা দুআব মুখব আটি কটা, চোব, one who cuts the above, hence a thief.

পোলাপোল, *s.* আটি আটি, মুঠামুঠ, কোচাকোচ, many bundles, an abundance, a large quantity.

পোলোঙ্গা, *a.* পোন, ঠাল ঠেঙ্গুলি নথকা দিঘল, লেঙ্গলেঙ্গিয়া, erect, straight, tall, (applied to trees.)

পোলোঙ্গাপোলোঙ্গ, *a.* সলসলিয়া, চকু দুাঙ্গি চোআ, straight, and without a branch; with কৈ, *ad.* applied only to gazing about with the head elevated.

পোহতোলা, *a.* পুষ্ট কৰা, well fed, fattened.

পোহদিয়া, *s.* আগৰ লগতে নকৈ বৰাই দিয়া, daily, the adding of new milk to old curds.

পোহধৰা, *a.* পুৰ হৈ পৰা, মঙ্গহ ধৰা, fat, fleshy.

পোহন, *s.* প্রতিপাল কৰা, cherishing, feeding, maintaining.

পোহন পালন, পোহপাল, *s.* প্রতিপাল, খুটিআ পিন্ধোআ, দিঘল ডাঙৰ কৰা, rearing or supporting.

পোহনিয়া, *a.* ঘৰচিয়া, ঘৰত পোহা জন্তু আদি, tame, domesticated.

পোহা, *a.* প্রতিপাল কৰা, ঘৰচিয়া, হাতৰ ঠোলা, not wild, tamed, a handful.

পোহাৰ, *s.* বজাৰ, দোকান, a market, a shop.

পোহাৰি, *s.* পোহাৰ দিয়া তিৰি, বনিয়ানি, a market woman.

পৌত্ৰ, *s.* নাতি, a grandson.

পৌত্ৰি, *s.* নাতিনি, a granddaughter.

পৌৰাণিক, *a.* পুৰাণৰ, পুৰনি, ancient, relating to or founded on the purans; *s.* a mythologist.

প্র, *prep.* উপসর্গ বিসেস, আন কথাৰ লগত জোগ হলে ওপৰ, অতিসই, বৰ, আদি বুজাই, an inseparable preposition, expressing intensity or excellence; it is sometimes used in the sense of former, fore.

প্রকট, *a.* কৰিবলৈ টান, সকলোএ জনা, difficult of accomplishment, evident, notorious.

প্রকৰন, *s.* আধ্যা, পুথিৰ চেদ, প্রস্তাও, a chapter or section of a book, a topic of discussion.

প্রকাণ্ড, *a.* বৰ সকত, ডাঙৰ, ভয়ানক, lofty, large, stupendous, gigantic.

প্রকাৰ, *s.* বিধ, ভাও, রূপ, সদ্রিস, a sort, kind, method, manner.

প্রকাৰান্তৰ, *a.* আন রূপ, আন ভাও, of another sort, dissimilar, different.

প্রকাস, *s.* পহৰ, ৰশ্মি, প্রচাৰ, এলোআ, বেকত, light, lustre, a disclosure, a revelation, a manifestation; with কৰি, to reveal, to publish.

প্রকাসক, *s.* প্রকাস কৰোঁতা, দিপ্তি কৰোতা, প্রচাৰক, a publisher, an expounder.

প্রকাসন, *s.* প্রকাস করা, পহর দিয়া, ব্যক্ত করা, প্রচার করা, a manifestation, a showing or publishing.

প্রকাসনিয়, প্রকাস্য, *a.* প্রকাস করিব লগা, প্রকাসিবর জোগ্য, worthy of being shown or revealed.

প্রকাসরূপে, *ad.* সকলোএ জনাকৈ, ব্যক্তকৈ, openly, publicly.

প্রকাসি, *v.* প্রকাস করি, দিপ্তি করি, প্রচার করি, to shine, to show, to reveal, to publish abroad.

প্রকাসিত, *a.* প্রকাস হোআ, পহর হোআ, প্রচারিত, disclosed, revealed, published, proclaimed.

প্রকৃতি, *s.* স্বভাও, পর্কিতি, সক্তি, স্ত্রি, original and unformed matter, accounted in the hindoo books as the passive or female principle from which the world arose; nature, disposition.

প্রখ্যাত, *a.* জনা সুনা, প্রসিদ্ধ, celebrated, renowned, famed.

প্রখ্যালন, *s.* ধোআন, পখালন, washing or cleansing, expiation.

প্রখ্যেপ, *s.* পেলোআ, casting forth, propelling.

প্রচণ্ড, *a.* তয়াময়া, অতি বর বা ভয়ানক, terrible, violent, dreadful.

প্রচণ্ডপ্রতাপ, *s.* বর মহিমা, অতি তেজস্মি, excessive glory or effulgence.

প্রচণ্ড প্রতাপি, *a.* অতি মহিমারন্ত, all glorious.

প্রচণ্ডমূর্ত্তি, *s.* ভয়ানক রূপ, দেখিলে ভই লগা, a terrible visage or aspect.

প্রচলিত, *a.* চলি থকা, প্রসিদ্ধ, চলাউল, in popular use, prevalent, current.

প্রচার, *s.* ঘোসনা, কির্ত্তন, চকুর টিপ, the act of publishing, proclaiming or preaching; with চকু, the twinkling of an eye.

প্রচারক, *s.* ঘোসক, কির্ত্তন করোঁতা, a proclaimer, a preacher.

প্রচুর, *a.* অনেক, বহুত, ওগাইবহ, much, plentiful, abundant.

প্রজ্বলিত, *a.* বরকৈ জলি উঠা, প্রকাসিত, enkindled, blazing, public.

প্রজা, *s.* রজার অধিনর মানুহ, রাজ্য, লোক সমূহ, সতিসন্ততি, a subject, a dependent, a people, offspring, progeny.

প্রজাপতি, *s.* ব্রহ্মা, রজা, Brahma considered as the sire of all, a king, a sovereign.

প্রজাপালক, *s.* প্রজাক চলাওঁতা বা পালোঁতা, রজা, a king, a sovereign.

প্রতাপ, *s.* প্রভাও, মহিমা, splendor, dignity, glory, majesty.

প্রতাপি, *a.* তেজস্মি, মহিমারন্ত, ঐশ্বর্য্যবন্ত, glorious, dignified, splendid.

প্রতি, *prep.* উপসর্গ হিসেস, লৈ বা ফালে, সলনি, প্রত্যেক, as an inseparable preposition it generally expresses reflected or reiterated action, corresponding with the Latin *re.* as ধ্বনি, sound, প্রতি ধ্বনি, reverberation; *a.* each, every.

প্রতিকার, *s.* প্রতিফল, পোটক তোলা, a requital, retribution, reward.

প্রতিখ্যন, *ad.* ঘনে পতি, বেলিএ বেলিএ, বাট চোআ, অপেখ্যা করা, constantly, without intermission, expectation.

প্রতিগমন, *s.* পুনরাই জোআ, বারম্বার গমন, the going again.

প্রতিগ্যা, *s.* অঙ্গিকার, সঙ্কল্প, a promise, an agreement.

প্রতিগ্যাপত্র, *s.* অঙ্গিকার পত্র, a written agreement, a promissory note.

প্রতিচাঁয়া, *s.* প্রতিমুর্তি, চাঁ, প্রতিবিম্ব, reflected image, an exact likeness.

প্রতিজন, *s.* গাইপতি, এক এক জন, each one, every one.

প্রতিতি, *s.* বিস্বাস, প্রত্যাই, স্বরূপ মনা, faith, evidence, belief.

প্রতিদান, *s.* দানর সলনি দান, pay, reward, recompense.

প্রতিদিন, *ad.* দিনে দিনে, নিতৌ, নিত নিত, দিনৌ, daily, every day.

প্রতিধনি, *s.* সবদর পাচত সবদ উঠা, ধনি উঠা, an echo, a reverberation.

প্রতিনিধি, *s.* সলনি, বদলি, অন্যর মুরে নিজুক্ত, a representative, a substitute, a deputy, a proxy.

প্রতিপত, প্রতিপদ, *s.* তিথি বিসেস, চন্দ্রকলার প্রথম দিন, the first day of the moon's increase or wane.

প্রতিপাল, *s.* পোহনপালন, cherishing or providing.

প্রতিপালক, *s.* পোহপাল করোঁতা, পোহোঁতা a protector, a guardian.

প্রতিফল, *s.* সমুচিত ফল বা লাভ, প্রতিকার, পোটক তোলা, retribution, retaliation, revenge, reward; with দি, to punish, to reward.

প্রতিবচন, প্রতিবাক্য, *s.* উতর, সমিধান, সিধান্ত, সমিচার, an answer, a reply.

প্রতিবাদ, *s.* বিবাদর উতর, litigation, an answer to a charge.

প্রতিবাদি, *s.* পদকিয়া, বা উতর দিয়া জন, a defendent, a respondent.

প্রতিবাসি, *s.* চুবুরিয়া, ওচর ঘরিয়া বা গাঁয়া, ওচরিয়া, a neighbor; *a.* neighboring.

প্রতিবিম্ব, *s.* চাঁ, প্রতিমুর্তি, a reflected image, a picture, an exact likeness.

প্রতিমা, *s.* দেরমুর্তি, পুতলা, মুর্তি, an idol, an image, a picture.

প্রতিমুর্তি, প্রতিরূপ, *s.* তদ্রূপ আকার, চবি, a resemblance, an exact likeness, an image.

প্রতিষ্ঠা, *s.* গৌরব, প্রসংসা, সুচি করা, praise, commendation, renown.

প্রতিহিংসা, *s.* হিংসার সলনি হিংসা, revenge, retaliation.

প্রত্যাই, *s.* বিস্বাস, সঞ্জাত, পতিওআ, faith, belief, confidence, trust.

প্রত্যখ্য, *a.* চকুর আগত থকা, দেখি থকা, visible, evident, clear, plain.

প্রত্যখ্যপ্রমান, *s.* দেখা প্রমান, স্বরূপ প্রমান, the evidence of the senses; *a.* self evident.

প্রত্যঙ্গ, *s.* সবিলব প্রতিঅঙ্গ, সক সক অঙ্গ, the extremities or smaller members of the body.

প্রত্যাসা, *s.* আসা, ভাবসা, মন লাগি থকা, hope, expectation, confidence.

প্রত্যুত্তব, *s.* সমিচাব, পুনব উতব, an answer, a reply.

প্রত্যুপকাব, *s.* উপকাবব সলনি উপকাব, a return of kindness.

প্রত্যুস, *s.* পুভাত, অতি বাতি পুআ, the early morning dawn.

প্রত্যেক, *a.* প্রতিজন, গাইপতি, every one, each, individually.

প্রথম, *a.* আদি, আগ, পুধান, বব, একব সংখ্যা, first, chief, principal.

প্রথমতে, প্রথমে, *ad.* পোনেই, আদিতে, firstly, in the first place, at first, in the beginning.

প্রদর্সন, *s.* see দর্সন,

প্রদান, *s.* দান, অর্পন, দিয়া, the act of giving or surrendering.

প্রদিপ, *s.* চাকি, বস্তি, সলা, a lamp, a lantern, a light.

প্রদেস, *s.* দেসব এভাগ, চহব, এক খণ্ড, a district, a province, a region.

প্রধান, *a.* সেষ্ঠ, বব, ডাঙ্গব, ঘাই, chief, principal, pre-eminent, prime.

প্রনই, *s.* পেম, মবম, পিত, আদব, affection, kindness, regard.

প্রনতি, প্রনাম, *s.* সেবা, ভক্তিবে মুব দোঁওআ, নমস্কাব, চালাম, salutation, worship.

প্রনামি, *v.* পুনাম কবি, সেবা কবি, to salute, to worship; *s.* a salutation gift.

প্রনিপাত, *s.* সেবা, অষ্টাঙ্গ পুনাম, worship, prostration, salutation.

প্রপিতামহ, *s.* ককাকব বাপেক, আজোককাক, a paternal great grandfather.

প্রপিতামহি, *s.* ককাকব মাক, আজো বুবিমাক, a paternal great grandmother.

প্রপৌত্র, *s.* পবিনাতি, a great grandson.

প্রপৌত্রি, *s.* পবিনাতিনি, a great granddaughter.

প্রফুল, *a.* ফুলা, মুকলি, সন্তুষ্ট, হর্সিত, expanded, blooming, cheerful, gay, smiling, glad.

প্রফুলিত, *a.* মুকলি হোআ, আনন্দিত, হর্সিত, in blossom, expanded, gay, cheerful, prosperous.

প্রবঞ্চনা, *s.* ফাঁকি, চল, ভাওনা, fraud, cheating, imposture, deception.

প্রবন্ধ, *s.* চেস্টা, উপাই, জতন, পুকসার্থ, continuous effort, striving, laboring.

প্রবর্তন, প্রবর্তনি, *s.* আচবন, জিবিকাব উপাই, a course of conduct, a means of living.

প্রবর্তি, *v.* আচবি, চলি, জিবিকাব উলিয়াই, to pursue a course of conduct, to subsist.

প্রবল, *a.* বব বল, সক্তিমান, বর্হা, strong, powerful, mighty, prevalent.

প্রবাল, *s.* পোআল মনি, coral.

প্রবাস, *s.* পৰবাস, বিদেসত বা পৰৰ ঘৰত থকা, a temporary residence away from home.

প্রবাসি, *s.* পৰবসুআ, বিদেসি, আলহি, a guest, a sojourner.

প্রবেস, *s.* ভিতৰলৈ জোআ, সোমোআ, আহি পোআ, entrance, penetration, engaging in a pursuit.

প্রবোধ, *s.* ভাল গ্যান, চেতন, বুজুআ, a conviction, an awakening, vigilance; with দি, to arouse, to call the attention, to excite.

প্রবোধদিয়া, *s.* গ্যান দিয়া, সিকোআ বুজুআ, চেতনা কৰা, the act of awakening, convincing &c.

প্রভা, *s.* দিপ্তি, কিৰন, ৰশ্মি, কান্তি, light, splendor, radiance, lustre.

প্রভাও, *s.* প্রতাপ, মহিমা, পৰাক্রম, majesty, dignity, honor, power.

প্রভাকৰ, *a.* দিপ্তি দিওঁতা, সুর্জ, বেলি, giving light, hence; *s.* the sun.

প্রভাত, *s.* কেৰল পুআ, অৰুনোদই, উসাকাল, morning, day break, dawn.

প্রভু, *s.* ইস্বৰ, অধিকাৰ, গৰাকি, Lord, God, a master, a governor.

প্রভেদ, *s.* see ভেদ,

প্রভৃতি, *ad.* আদি কৰি, et cetera, and the like, and so forth.

প্রমাতামহি, *s.* মাকৰ বুৰিমাক, আজোবুৰিমাক, a maternal great grandmother.

প্রমাদ, *s.* আপদ, বিপদ, trouble, an evil, calamity, misfortune.

প্রমান, *s.* সাখি, পৰিমান, পৰিখ্যা, নিচই বুজা, চিন, evidence, proof, testimony, authority for an opinion, a mark of distinction.

প্রমানিক, *a.* পৰিমানি, প্রমান পোআ, স্বৰুপ, substantiated, having proof, founded on evidence.

প্রমুখাত, *ad.* আৰ তাৰ মুখৰ পৰা, orally, by word of mouth.

প্রমোদ, *s.* আনন্দ, হর্স, আহলাদ, joy, delight, rapture.

প্রয়াগ, *s.* তির্থ বিসেস, a place of pilgrimage at the junction of two or more sacred rivers, as of the Jumuna and Ganges.

প্রয়াস, *s.* জতন, সুম, দুখ, ইচা, exertion, diligence, labour, earnest desire.

প্রয়াসি, *a.* সুমি, দুখকাৰি, আকাঙ্খি, laborious, diligent.

প্রয়োজন, *a.* আৱস্যক, সকাম, লগা, need, necessity, use.

প্রয়োজনিয়, *s.* লাগতিয়াল, আৱস্যক হোআ, সকামৰ, উচিত, needful, necessary, proper, fit.

প্রলই, প্রলইকাল, *s.* কল্পান্ত, সৃস্টিৰ নাস, ধ্বংস, অন্তকাল, অতিসই দুখ, the end of a *kolpo*, or the destruction of the world, universal dissolution, death, calamity.

প্রসঙ, *s.* গর্ভিনিব সন্তান জনম, parturition, child birth.

প্রসংসনিয়, *a.* প্রসংসাব জোগ্য, সুখ্যাতিপাত্র, commendable, praiseworthy.

প্রসংসা, *s.* সলগা, গুন বর্ননা, জসস্যা, praise, eulogy, applause, flattery.

প্রসঙ্গ, *s.* প্রস্তাব, কথন মথন, নাম কির্ত্তন, a topic, a subject, discourse, a kind of worship with cymbals.

প্রসন্ন, *a.* সন্তুষ্ট, দয়াজুক্ত, সদই, pleased, favorable, propitious, kind.

প্রসস্ত, *a.* উত্তম, অতি ভাল, excellent, good.

প্রসাদ, *s.* অনুগ্রহ, গুরুএ খাই এরা বা দেরতাব আগত থোআ দ্রব্য, favour, food offered to an idol, the leavings of a gooroo's meal.

প্রসিদ্ধ, *a.* প্রখ্যাত, সকলোএ জনা বুজা, previously mentioned, famous, celebrated, well known.

প্রসুতা, } *s.* সন্তান পোআ তিবিব বোগ বিসেস, a lying in woman;
পসুতা, } a disease incident to parturition.

প্রস্তব, *s.* সিল, a stone, a rock.

প্রস্তাও, } *s.* প্রসঙ্গ, বিত্তান্ত, উক্তি, a subject, a topic of conversation,
প্রস্তাব, } an occasion, an opportunity.

প্রস্তাবিত, *a.* কথিত, কোআ, প্রসঙ্গ করা, related, mentioned, told.

প্রস্তুত, *a.* জুগুত, খিব, সাস্টম, prepared, ready, prompt.

প্রস্থ, *a.* পথালি জোখ, বহল, পোহা, wide, broad; *s.* width, breadth.

প্রস্থান, *s.* গমন, গুচি জোআ, departure, a setting out.

প্রশ্ন, *s.* জিগ্যাসা, সোধা, a question, an interrogation, a query.

প্রশ্নোত্তব, *s.* জিগ্যাসাব উতব, সোধা মেলা, questions and answers, a catechism.

প্রশ্বাস, *s.* এবা উসাহ, respiration.

প্রহব, *s.* দিন বাতিব আঠ ভাগব এভাগ, পব, তিনি ঘন্টা, an eighth part of a day or three hours, a watch.

প্রহবি, *s.* পবিয়া, চকিদাব, a watchman, a sentry, a sentinel.

প্রহাব, *s.* আঘাত, মাব, কোব, a blow, a stroke, a beating, a flogging.

প্রহাবি, *v.* প্রহাব করি, মারি, to strike, to flog.

প্রহেলিকা, *s.* সাঁথব, দ্রিষ্টান্ত, a puzzle, an enigma, a riddle.

প্রহ্লাদ, *s.* বিষ্টুব পবম ভক্ত দৈত্য এজন, a notorious demon of hindoo mythology.

প্রাই, *ad.* অলপ কম, অলপ বাকি থকা, নিচিনা, a little short, almost, nearly, like to.

প্রাক্তন, *s.* কঁপাল, ভাগ্য, বাসনা, অদ্রিষ্ট, resulting from acts supposed to have been committed during a former birth; destiny, fate.

প্রাকৃত, *a.* প্রাকৃত, নিচ, অধম, সামান্য, low, common, vulgar.

প্রাচিত, } *s.* পৰাচিত, পাপনাসক কৰম, পুনৰ সুচি হোআ বা কৰাৰ
প্রায়চিত্ত, } উপাই, atonement, expiation, penance.

প্রাচিন, *a.* পুৰনি, আগৰ, বহু দিনিয়া, former, ancient, olden.

প্রাতস, } *s.* পুআ, প্রভাত, the dawn, the early morning.
প্রাতঃকাল, }

প্রান, *s.* জিৱ, আত্মা, নিয়াস, ধাতু, বায়ু, life, breath, spirit, vitality.

প্রানঘাতক, } *s.* প্রান মাৰোঁতা, প্রান বধি, a murderer; *a.* destructive,
প্রানঘাতকি, } fatal to life, murderous.

প্রানত্যাগ, *s.* জিৱ এৰা, মৰা, ধাতু জোআ, the relinquishing of life, death.

প্রানদণ্ড, *s.* প্রান মৰা, capital punishment.

প্রাননাথ, *s.* প্রভু, পতি, স্বামি, *lit.* lord of my life; a husband, an expression of endearment.

প্রানপন, *s.* প্রান উচর্গা, প্রান থাকে মানে পৰিসুম কৰা, hazarding life on an undertaking, puting forth the greatest effort.

প্রানপ্রতিষ্ঠা, *s.* প্রতিমা আদিক জিৱ দিয়া, the pretended endowing of an idol with life.

প্রানপ্রিয়, *a.* প্রানৰ সম স্নেহ পাত্র, প্রিয়তম, dear as life, beloved.

প্রানবস্তু, *s.* জিৱ পদার্থ, animated matter.

প্রানবায়ু, *s.* সৰিলত থকা বায়ু বিসেস, the breath of life.

প্রান বিজোগ, *s.* সৰিলৰ পৰা প্রান বেলেগ হোআ, মৰন, death, the departure of life.

প্রানসম, *a.* প্রান তুল্য, দেহিড়ুখৰি, অতি মৰমৰ, dear as life, beloved.

প্রা নহত্যা, *s.* জিৱ বধ, প্রান মৰা, the taking of life, murder.

প্রানহিংসা, *s.* প্রানৰ অহিত চিন্তা, প্রান বধিবলৈ চিন্তা, mortal hate, murderous intent.

প্রানাধিক, *a.* বৰ মৰমৰ, প্রানতকৈ অধিক, more than life.

প্রানান্ত, *s.* প্রানৰ সেস, মৰন, the end of life, death.

প্রানি, *a.* জিৱন্ত, জিৱ থকা, মনুস্য আদি, living, alive; *s.* a living creature.

প্রাপ্ত, *a.* পোআ, লাভ হোআ, found, gained, acquired, earned.

প্রাপ্তি, *s.* পৰাপতি, লাভ, উতপন, পাব লগা, gain, profit, a sum due.

প্রার্থনা, *s.* নিবেদন, মাগন, মিনতি, কাৰো, a prayer, a request, a petition, a supplication, worship.

প্রার্থনিয়, *a.* নিবেদন কৰিব লগা, প্রার্থনা কৰাৰ জোগ্য, worthy or proper to be asked for.

প্রার্থি, *v.* প্রার্থনা কৰি, to pray, to make supplication, to worship.

প্রার্থিত, *a.* প্রার্থনা করা, খোজা, নিবেদিত, asked for, solicited, prayed for.
প্রিতি, *s.* পিরিতি, স্নেহ, ভক্তি, প্রেম, love, affection, regard.
প্রিথক, *a.* বেলেগ, ভিন্ন, ভাগ ভাগ, separate, divided.
প্রিথকাই, *v.* বেলেগাই, আঁতরাই, to separate.
প্রিথিবি, *s.* ভুলোক, ভূমণ্ডল, ভূমি, the earth, the world.
প্রিথু, *s.* আগর এজন রজার নাম, an ancient king celebrated as having first taught men to cultivate the earth.
প্রিয়, *a.* স্নেহ পাত্র, মরমর, স্বামি, dear, beloved; fem. প্রিয়া.
প্রিয়তম, *a.* প্রিয়তকৈ প্রিয়, বর মরমর, স্বামি, dearly beloved; *s.* a husband.
প্রিয়তমা, *a.* ভার্জ্যা, অতি প্রেম পাত্রি, fem. of the above; *s.* a wife.
প্রিয়পাত্র, *a.* স্নেহর জোগ্য, worthy of affection.
প্রিয়বাক্য, *s.* মরমর কথা, সোআদ মাত, loving words.
প্রিয়বাদি, প্রিয়ভাসি, *a.* মরমিয়াল কথা কওতা, of pleasant speech.
প্রিয়ালাপ, *s.* মরযেরে কথা বাত্রা হোআ, agreeable conversation.
প্রেত, *s.* মরা, পিসাঁচ বিসেস, a ghost, a spectre, an apparition, a goblin.
প্রেতকর্ম, *s.* মরার দস কর্ম্মাদি, কাজ দহা আদি, ceremonies for the dead intended to deliver them from evil spirits.
প্রেতনদি, *s.* বৈতরনি, মরি আত্মাই পার হোআ নদি, the river of Hell, or the hindoo styx.
প্রেতপতি, *s.* ভূতর রজা, জমরাজ, Jom the fabled regent of death.
প্রেতাকার, *a.* প্রেতর দরে, ভূতা নিচিনা, কুরূপ, ghastly, hideous.
প্রেম, *s.* চেনেহ, মরম, প্রিতি, love, tenderness, affection.
প্রেমসূত্র, *s.* প্রেমর জরি, মরমর বন্ধন, the bond of affection.
প্রেমাগ্নি, *s.* মরমর জুই, জলন্ত প্রেম, the flame of love.
প্রেমাসক্ত, *a.* প্রেমত রতি হোআ, affectionately attached or devoted to.
প্রৌঢ়িক, *a.* সকলোএ জনা, প্রকাস, open, published.
প্লক্ষ্য, প্লক্ষ্যদ্বিপ, *s.* জরি গচ, সাত দিপর এক দিপ, a kind of tree, one of the seven circular oceans of hindoo cosmogony.
প্লাবন, *s.* বান পানি, তল জোআ, an inundation, a flood.
প্লাবিত, *a.* বুরা, তল জোআ, deluged, overflowed, submerged.

ফ

ফ, ফকার, is the aspirate of প, and is pronounced like *ph* in *loop-hole*. It is often pronounced like the letter *f* in *fate*.
ফই, *s.* লেজু, সরত ডাঙ্গরকৈ বটা ডোল, a cable, a large rope.
ফইদা, *s.* আয়স, ভেস, অহঙ্কার, লাভ, affectation, pride, advantage.

ফঁপৰা, ফঁপৰিয়া, } *a.* ফাঁপৰে ধৰা, খহটা, তেলকুৰ নযঁহা, scurfy, rough to the touch.

ফঁহিয়াই, *v.* দিঘলকৈ চিৰাচিৰ কৰি, চিটিয়াই, to split into strips.

ফঁহিওআ, *s.* সৰু সৰুকৈ চিটাচিট কৰা, the act of splitting into strips.

ফক্‌ফকিয়া, *a.* মিচাতে বক্‌বকাই ফুৰা, ভক্‌ভকিয়া, নিকা, boastful, braggart, snowy white.

ফকৰা, *s.* জোজোনা, চলবুধি, an enigma; with পতা, intrigue, plotting.

ফকাম, *s.* পানিপাচত দিয়া চতি, a brace in a roof extending from an outer to an inner post; pride, arrogance; with জুৰি, *v.* to be filled with pride.

ফকিৰ, *s.* সন্যাসি বিসেস, মচলমানৰ বৰাগি, a mendicant, a hermit.

ফঙ্গফঙ্গিয়া, *a.* ভালকৈ পহৰ হোআ, ফৰকাল, day light, not cloudy.

ফচ্‌ফচিয়া, *a.* বালি আঁহিয়া, এঁঠা ৰহিত, crumbling at the touch, mealy.

ফচৰাই, *ad.* সিঘ্রে চিগা বা ভগা, suddenly, applied to the sound of anything bursting, breaking or piercing.

ফচল্ল, *a.* অকামিলা, ফুচুৰি, worthless.

ফচৌ, *s.* মানৰ কাপৰ এবিধ, a kind of Burmese silk cloth.

ফচৌচৌআ, *s.* ফুচুৰি কথা কোআ, মিচা, অসাৰ, a flashing in the pan; *a.* vain, futile, empty.

ফটকা, *s.* তুলাপাতেৰে মেৰাই কৰা খাৰৰ বাজি এবিধ, a fire cracker.

ফট্‌ফটিয়া, *a.* নির্মল, ফটিকৰ নিচিনা, জলি থকা, clear, transparent, crystal.

ফটৰ, *s.* ফুটা বা চিগাৰ সৰু সদ্দ, the sound of snapping or bursting.

ফটা, *a.* দুফাল হোআ, ফাট মেলা, চিৰাচিৰ, split, cracked, rent, torn.

ফটাকানি, *s.* চিৰা কানি, কাপৰৰ চিগা ডোখৰ, rags, shreds, tatters.

ফটাচটা, ফটাচিটা, } *a.* ফাটি ডোখৰ ডোখৰ হোআ, চিগা ভগা, অনেক ঠাইত ফটা, torn to rags, tattered.

ফটিক, *s.* আৰ্চিৰ নিচিনা বগা বস্তু এবিধ, a crystal, quartz.

ফটিকা, *s.* সুৰা, মদ, spirituous liquor.

ফটুৱাই, *s.* ভৰি ফটা ৰোগ এবিধ, a disease of the feet.

ফনা, *s.* সাপৰ ফেঁট, আলু আদিৰ ঠেঙ্গুলি, the hood of the cobra, a branch root or tuber.

ফনি, *s.* চুলি মেলোআ জতন, সাপ, a comb, a serpent.

ফনিউআ, *s.* মুৰ আঁচোৰা, মুৰ মেলোআ, combing; *a.* combed.

ফনিয়াই, *v.* চুলি আঁচুৰি, মুৰ মেলাই, to comb the hair.

ফনিশ্বৰ, *s.* বাসুকি, প্রধান নাগ, Bahuki, *lit.* the king of serpents, the fabulous serpent Bahuki.

ফন্দ, *s.* চল, টেঙ্গৰা বুদ্ধি, a snare, an artifice, stratagem, trickery.

ফন্দন, *s.* গাৰ মঙ্গহ লৰা, a twitching of the muscles.

ফন্দি, *a.* বুধিয়ক, টেঙৰ, চতুৰ, cunning, intriguing, trickish.

ফন্দিয়ক, ফন্দিয়াৰ, *a.* বুধিয়ক, টেঙৰ, সিয়ান, full of evil devices, crafty, cunning.

ফন্দিয়া, *s.* সিৰ কোঁচাই নিয়া ৰোগ, cramp, involuntary contraction of the muscles.

ফৰ, *s.* দিঘল বাক্ষ বিসেস, a leathern shield.

ফৰকাল, *a.* নিৰ্মল, পানি বোকা নথকা, মনত আসঙ্কা নথকা, clear, pellucid, satisfied.

ফৰমা, *s.* ধান এবিধ, a species of paddy.

ফৰিঙ্গ, *s.* উৰি ফুৰা পতঙ্গ বিসেস, a locust, a grasshopper.

ফৰিঙ্গতি, *s.* মাহ সৰিয়হ আছুধান আদি বোআ বাম মাটি, land not subject to inundation.

ফৰ্ফৰাই, *v.* চেৰ্চেৰাই, অলপ পোৱনি ধৰি, to feel a smarting, twinging or burning sensation.

ফৰ্ফৰিয়া, *a.* পানি নাইকিয়া হোআ সুকান ঠাই, চৰবিয়া, dry.

ফৰ্ফৰোআ, *s.* জ্বলা বা চেৰ্চেৰোআ, অলপ পোৱনি ধৰা, a twinging &c.

ফৰ্মটি, *s.* দলি মাৰি পেলিওআ মাৰি, a stick or club thrown from the hand.

ফৰ্মটিউআ, *s.* ফৰ্মটি মৰা, pelting with clubs or sticks.

ফৰ্মটিয়াই, *v.* ফৰ্মটি মাৰি, মাৰি দলিয়াই, to pelt as above.

ফল, *s.* গছৰ গুটি, লাভ, প্ৰতিকাৰ, গুন, fruit, produce, gain, profit, reward, consequence, result; with ধৰি, to bear fruit, to produce.

ফলঙ্গ, ফলৎলঙ্গ, *a.* মুকলি, আৰ নাইকিয়া, open, unshaded.

ফলদায়ক, *a.* ফল দিওঁতা, fruitful, profitable.

ফলদৃতি, *a.* গুটি লগা, লাগনি, productive, advantageous.

ফলন্ত, ফলন্ত, *a.* গুটি ধৰা, গোট লগা, bearing fruit.

ফলা, *s.* অ আ, ক খ আদিৰ ভাগ, চিটাচিট্ কৰা, ফালি পেলোআ, a compound letter; *a.* split, cracked, cleft, torn.

ফলাচিৰা, *a.* see ফটাচিটা, ফালি চিৰি পেলোআ, ragged.

ফলাফল, *s.* লাভ অলাভ, উৎপন্ন হানি, loss or gain, failure or success, advantage or disadvantage.

ফলাহাৰ, *s.* গুটি আদি ভোজন কৰা, vegetable diet.

ফলি, *s.* ফলি গটিৱে লিখা কাঠৰ পাট, সোনাৰিৰ গুনা টনা জতন, চিলট, a blackboard, a slate.

ফলিউআ, *s.* ফলা, চিটাচিট কৰোআ, সিধি হোআ, ঘটা, splitting or tearing into strips, the coming to pass; *a.* split, happened.

ফলিক. *a.* গোমোঠাৰা চেকা নোহোআ দেখিবলৈ সুআনি, clean, pure, white.

ফলিগুটি, *s.* ফলিত লিখা মাটিৰ গুটি, চিলটৰ পেঞ্চিল, a slate pencil, any thing used for marking on a blackboard.

ফলিতমৰা, *s.* সাঁচত চাৰ আদি কটা, তামৰ ফলিত বা পত্ৰত লিখা, marked, engraved.

ফলিতা, *s.* ফল, সমাজিকৰ অৰ্থ, a result, the interpretation of a dream.

ফলিন, *a.* গুটি লগা, ভৰন, fruitful, advantageous.

ফলিয়া, *a.* ফাল ফাল হোআ, চেপেটা, কতিয়া, পখ্য, কাহুলি মাচ, flat, split, belonging to a side or party, partial.

ফলিয়াই, *v.* ফালি, ফাল ফাল কৰি, সিধি হৈ, to split into strips, to bring to pass.

ফলোআ, *s.* ফাল ফাল কৰোআ, splitting or causing to be split.

ফলগুতচও, *s.* ফাঁকুআ, হলি, দোল জাত্ৰা, the *holi* festival, *fakua.*

ফহফহিয়া, *a.* বালি জেন, ফচফচিয়া, soft, mealy.

ফাঁওচফাঁওচ, *s.* সাপ আদিৰ ফোঁপাওৰিৰ সব্দ, a hissing sound.

ফাঁক, *s.* অস্ত্ৰ আদি সুমাই থোআ ডাব বা মোট, a sheath, a scabbard.

ফাঁকটি, *s.* ফাঁকি, চল, ভাও জোৰা, an illusion, fraud, imposition, deceit, a trick.

ফাঁকি, *s.* গিত বা শ্লোক আদিৰ ভাগ, চল, a couplet or verse in poetry, imposition, deception, trickery.

ফাঁকুআ, *s.* see ফলগুতচও.

ফাঁট, *s.* নগৰ বা দেসৰ সিমাৰ দুআৰ বিসেস, a kind of police station of the Assam king.

ফাঁট মৰা, *a.* বুজ বাজ নোপোআকৈ লুকুআ, নিফুট মৰা, effaced, hidden, without sign or trace.

ফাটোআল, *s.* চকিয়াল, ফাঁটৰ নিজোজিত মানুহ বিসেস, a watch or policeman connected with the above.

ফাপৰ, *s.* গাৰ চাল চিগি খৰলা হোআ ৰোগ, a disease resembling the scurvy.

ফাঁপি, *v.* ঔসধ আদিএ গুন ধৰি, to take effect (as medicine.)

ফাঁহ, ফাঁহি, *s.* ফাঁচি, চিপ ডোল, খোৱোচা জৰি, a rope with a slip noose, a hangman's rope.

ফাঁহিদিয়া, *s.* ডিঙ্গিত ডোল লগাই প্রান দণ্ড কৰা, death by hanging.

ফাকড়েমা, *s.* এবিধ গচ, কথাৰ চল, a species of tree, equivocation.

ফাগুন, *s.* একাদস মাহ, the name of a month, containing part of February and March.

ফাগুনিয়া, *a.* ফাগুনত হোআ, born or produced in the above month.

ফাঙ্গ, *s.* মিচাকে সচা ৰূপে কোআ বা কৰা, pretence, show, pretext; with মাৰি, or দি, to pretend, to feign.

ফাঙ্গফুঙ্গ, *a.* ফাকিফুকা, ফাচাঙ্গফুচুঙ্গ, মিচামিচি, pretended, feigned, unreal.

ফাচফুচ, ফাচাঙ্গফুচুঙ্গ, *a.* মিচামিচি, অকামিলা, deceptive, false, worthless; *s.* mere pretence.

ফাট, *s.* আঁচ, আঁক, চিৰ, বেঁত মেলা, a split, a crack, a fissure, an opening.

ফাটক, *s.* কইদসাল, পোতাসাল, বন্দিসাল, a prison.

ফাটকিয়াল, *s.* বন্দিয়াৰ, ফাটকত থোআ লোক, a prisoner.

ফাটি, *v.* ফাট মেলি, দুফাল হৈ, ফাটি চিটি, to crack, to split, to rive.

ফাতিহা, *s.* গপ অহঙ্কাৰ বিসেস, গণ্ডলিকা, মই বৰ বুলি ফুৰা, haughtiness, self conceit.

ফানটি, *s.* ভৰিত পিন্ধা চাল বা কাঠৰ জুতন, a kind of sandal.

ফানফান, *a.* ঠাই ঠাই, ডাল ডাল, গোট গোট, scattered, dispersed.

ফানুচ, *s.* এবিধ চাকি লগোআ পাত্ৰ, the globe or shade of a lamp.

ফান্দ, *s.* খোৱোচা জৰি, চৰাই আদি ধৰা জুতন, মাচ আদিৰ নেজ, চল, বুধি, snare, a trap, the tail of a fish, the bushy part of the a tail of animals.

ফান্দনি, *s.* কলাফুলৰ তল ভাগ, the lower part of the leg.

ফান্দি, *s.* বনৰিয়া হাঁতিত ফান্দ লগাওঁতা, ওফন্দি, an elephant trapper; *v.* to swell, to bulge out, to inflate.

ফাল, *s.* নাঙ্গলৰ মুখত দিয়া লো বা বাহ আদিৰ চেপেটা জোঙ্গ, দিস, পখ্য, a plough share, a part, side, direction.

ফালফাল, *ad.* এফাল এফাল, চটা চঁটা, in halves, in strips.

ফালৰিমাৰি, *v.* আঁতৰি, দূৰ হৈ, to keep at a distance, to stand aloof.

ফালি, *v.* চিটা চিট কৰি, দুফাল কৰি, to split, to divide.

ফিকা, *s.* নৈৰ টান পানিৰ কোৰ পৰা গৰা, কথাৰ কোৰ, a place in a river's bank against which the current beats violently.

ফিকি, *v.* খঙ্গত উজৰি, ওফন্দি, to rouse up in anger; to swell.

ফিঙ্গফিঙ্গকৰে, *ad.* পানি তেজ আদি ফিঙ্কাই দি অতি বেগেৰে জোআ, in spirts, rapidly flowing, (as in blood letting.)

ফিঙ্গফিঙ্গিয়া, ফিফিয়া, *a.* বেগতে খঙ্গ উঠা, quick tempered.

ফিচ্‌ফিচিয়া, *a.* বৰ পুৰনি বা পচা হোআ, চুলেই ফটা, easily torn, rotten, old, (applied to cloth.)

ফিচা, *s.* মাচৰ ফান্দ ভাগ, the lower part of a fish.

ফিচাহিনি, *s.* দেখিবলৈ বেয়া স্ত্রি, গেন্তেলি, ভুতুনি বিসেস, a ill favoured woman, (a term of abuse.)

ফিচিকা, *a.* মাজে মাজে অলপ অলপ ফটা, মিচিকিয়া হাঁহি, well worn, torn here and there, smiles.

ফিচিকাফিচিকি, *s.* পিতিঙ্গা পিতিঙ্গি, ইটে সিটে মুখলৈ চাই কৰা হাস্য, the exchanging of mutual glances and smiles.

ফিতাহি, *s.* see ফাতিহা.

ফিন্দাই, *v.* ওফোন্দাই, উঠঙ্গাই, to swell, to inflate, to bulge out.

ফিফিকৰে, *ad.* ফিঙ্গফিঙ্গ কৰে, বৰ বেগেৰে, quickly, at once, (applied to the rising of anger.)

ফিৰিঙ্গটি, *s.* জুইআঙ্গনি, অগ্নিকনা, a spark of fire.

ফিৰিঙ্গি, *s.* ইউৰোপৰ বা আমেৰিকাৰ ইঙ্গৰাজি লোক, a foreigner, applied in Assam to Europeans.

ফিৰ্ফিৰিয়া, *a.* ৰিবৰিবিয়া, অলপকৈ দিয়া বতাহ, very light, (as wind.)

ফু, ফুই, *s.* মুখৰ বতাহ, মুখেৰে দিয়া বতাহ, a puff, a sudden emission of breath from the mouth.

ফুআই, ফুমাৰি, *v.* মুখেৰে বতাহ দি, to puff, to blow.

ফুউআ, *s.* জুই আদিত মুখেৰে বতাহ দিয়া, the act of blowing &c.

ফুঁহুৰি, *s.* মিচাকৈ কোআ, আসোঁআহ, an excuse, a pretence.

ফুঁহুৰিউগাৰ, *s.* পেট উখহি ওপৰলৈ উঠা বায়ু, অজিনৰ জলা উগাৰ, flatulence, an eructation of wind.

ফুঁহুবিতৰঙ্গাই, *v.* আসোঁআহ উলিয়াই, to make an excuse.

ফুকন, *s.* ৰজা ঘৰৰ প্রধান বিসই বিসেস, a officer of state under the Assam Kings.

ফুকলিয়া, *a.* কেঁচুআ, নিচেই সৰু, infantine, very small.

ফুকাই, ফুকুআই, *v.* জনমাই, ওপজাই, প্রসও কৰি, to bring forth young.

ফুকুউআ, *s.* ওপজোআ, জনমোআ, brought forth.

ফুঙ্গফুঙ্গকৰে, *a.* খুৰখুৰ কৰে, পতানৰ দৰে নিচেই পাতল, light like chaff

ফুচ্‌ফুচাই, *v.* মনে মনে কৈ, কানে কানে কৈ, to whisper.

ফুচুর্‌ফুচিয়া, *a.* মনে মনে কোআ, কানে কানে কোআ, whispered, spoken in the ear.

ফুচুফুচুআ, *v.* কানে কানে কথা কোআ, whispering.

ফুচু*, ফুচুরি, *a.* পাতল, চুলঙ্গ, vain, light, trifling.

ফুটি, *s.* কঁঠাল আদির কোঁহ, উতল, বুজ, বিন্দু, the pulp of fruit, a boiling, an intimation, a dot.

ফুটকলা, *s.* এবিধ বনবিয়া গচ বা গুটি, এবিধ পানিত গজা বনর গুটি, a species of jungle plant.

ফুটিগধূলি, *s.* সন্ধ্যা ভাগ, অলপ বাতি, the early evening.

ফুটিয়াই, *s.* কুঁহ পতানর পোৱা চাই, the ashes of chaff.

ফুটনি, *s.* লেখ বুজত কম, ওকনির কনি, বেগ বিসেস, a default in an account, a nit.

ফুটনিবিন্ধনি, *s.* খোঁচনি বিন্ধনি, a sharp piercing pain.

ফুটফাট, *s.* বাত্রাবিহ, ভুভা, বুজ বাজ, a report, a trace, an intimation.

ফুটফুটিয়া, *a.* অনেক ফুট থকা, খহুর অনেক চিন থকা, freckled, spotted, pitted with pox.

ফুটিয়নিয়াৰ, *a.* সতর্ক, বুধিয়ক, টেবর, quick of understanding, discriminating, sharp, quick, cunning.

ফুটলোআ, *s.* পোআলি জগবলৈ কনিত বিন্ধা লোআ, বুজ লোআ, the chipping of an egg in hatching, the ascertaining the truth.

ফুটা, *a.* বিন্ধা হোআ, ফুটি ওলোআ, সরদ উঠা, মাত ওলোআ, কোঁহ, বিন্ধা, pierced, broken, burst; *s.* the pulp of fruit.

ফুটাই, *v.* বিন্ধা করি, উলিয়াই, প্রকাস করি, to pierce, to open; preceded by মাত, to speak out distinctly.

ফুটাফুটি, *a.* কোঁহাকোঁহ, অনেক ফুটা, divided into several pulps.

ফুটি, *v.* বিন্ধি বা বিন্ধা ওলাই, ফল আদি মুকলি হৈ, প্রকাস হৈ, to burst, to open, to expand, to become generally known.

ফুটিখাবনি, *s.* সুদা খাবনি, চৰা খাবনি, simple ley or alkaline salt used as salt in seasoning food.

ফুটিয়াই, *v.* কোঁহ উলিয়াই, to take out the pulp of fruit.

ফুটিআ, *s.* বিন্ধা দিয়া, piercing, bursting; *a.* pierced, bored, burst.

ফুটিআই, *v.* বিন্ধা দি, জই দি সরদ করাই, the causative of ফুটাই.

ফুটিকা, *s.* এবিধ সরু গচ, ফুটফুট থকা, a flowering shrub; *a.* spotted.

ফুটিকাফুটিক, ফুটিকাফুটিকি, *a.* রঙ্গা বগা অনেক ফুট থকা, নানা বরনিয়া, of various colours, variegated.

ফুটুকিয়া, *a.* ফুটুকা হোআ, ফুটুকা থকা, spotted.

ফুতি, *s.* কটাৰি ডাব আদিত মৰা শুঁহ গজাল বিসেস, ধান খোআ পতঙ্গ, a washer or head of a rivet, a weevil or small insect destructive to grain.

ফুৰনি, *s.* মুৰ ফুৰউআ ৰোগ, বায়ু ৰোগ, giddiness, vertigo.

ফুৰা, *s.* ভ্রমন কৰা, ফুৰি থকা, the act of walking, going.

ফুৰাই, *v.* ঘুৰাই, ভ্রমাই, to turn, to lead about; preceded by হাত to stroke or make passes with the hand.

ফুৰি, ফুৰিচাকি, *v.* খোজ কাৰি, ভ্রমন কৰি, বাটকুৰি বাই, to walk, to travel, to roam about.

ফুৰুআ, *s.* ভ্রমন কৰোআ, the causing to walk or lead about.

ফুৰুলিমৰা, *s.* একেবাৰে মখাই হাই মৰা, a simultaneous yell or whoop.

ফুৰুহা, *s.* এবিধ বন গচ, কোমোৰা আদিৰ ওপৰত পৰা বগা বৰন, a wild plant, a white mildew that gathers on the surface of the pumpkin &c.

ফুৰুহি, *s.* থুকহি, নিমিস, খন্তেক, মিচা আসোআঁহ, a short time, an excuse.

ফুৰ্ফুৰকৈ, *ad.* অলপ অলপকৈ সুগন্ধ কৰা বা পোৰা, fragrantly.

ফুল, *s.* গচৰ পুস্প, মাচৰ কল, কাপৰত তোলা ফুলৰ আৰ্হি, a flower, a blossom, the gills of a fish, a woven figure in cloth.

ফুলকটা, *a.* পত্রাদিত ফুল তোলা, নৰচা কটা, carved, engraved.

ফুলচতি, *s.* ঘৰ চতিৰ ওপৰত দিয়া সৰু চতি, an upper beam in a roof.

ফুলতি, *s.* কাপৰত ফুল তুলিব জনা তিৰি, a woman who inserts a flowered border in cloth.

ফুলন, *s.* ফুলা, ফুল মেলা, flowering, blossoming.

ফুলনি, *s.* ফুলৰ বাৰি, ফুলৰ গচ থকা ঠাই, a flower garden, a patch of flowers.

ফুলপৰা, *s.* চকুৰ মনি বগা হোআ ৰোগ, মনি বগা পৰা, a cataract or film on the eye; *a.* having a film.

ফুলবচা, *s.* তাঁতত ফুল দিয়া, weaving a flowered border in a cloth.

ফুলৰি, *s.* ফুল নসৰা ধান আদি, grain in the flower.

ফুলা, *a.* ফল মেলা, কলি আদি ফুটি মুকলি হোআ, blossomed.

ফুলাই, *v.* ফুল মেলাই, ফুল ধৰাই, to open or spread out, to blossom.

ফুলি, *v.* পাহ মেলি, ফুল ধৰি, জকমকাই, to flower, to bloom.

ফুলিপৰা, *a.* ফুল আদিৰ ভালকৈ পাহ মেলা, প্রফুলিত হোআ, blossomed, expanded, in full bloom.

ফুলুউআ, *s.* ফুল মেলোআ, ফুল ধৰোআ, the causing to open, bloom &c.

ফেঁউ, *s.* ফেকআৰ মাত, the cry of the *Ferua*, an animal said by some to be very like or identical with the jackal.

ফেঁকুৰ, *s.* উচুপি উচুপি কন্দা, sobbing, suppressed crying.

ফেঁকুৱ, *v.* উচুপি উচুপি কান্দি, to sob.

ফেঁচকুৰি, *s.* চকুৰ মলি, morbid secretions of the eye.

ফেঁচা, *s.* নিয়তি চৰাই, a species of owl.

ফেঁচামুআ, *a.* ফেঁচাৰ নিচিনা মুখ হোআ, বেয়ামুআ, owl faced, ill-favored.

ফেঁচু, *s.* এবিধ কলা চৰাই, ফেঁহু চৰাই, a species of blackbird.

ফেঁচুলকা, *s.* এবিধ চৰাই, a species of bird, (Tardus Emeria.)

ফেঁট, *s.* সাপৰ ফুলা, ফেনা, the hood of a serpent.

ফেঁটতোলা, *s.* সাপে ফুলা মেলা, সাপে পঙ্খেৰে মুৰ দঙ্গা, the expanding of the above.

ফেঁটা, *a.* ভৰিৰ আঙ্গুলি পথালিএ মোটোকা খোআ, having the large toe widely separated from the others.

ফেঁটাই, *v.* উচটাই, ধৰিবলৈ পঠিয়াই, সাহ দিয়াই, to set on, to stimulate, to urge forward.

ফেঁটি, *s.* অলপ বন্ধক তুচ্ছ কপে কোআ মাত, ভগিৰ সাপ খোআ ঝঁপা, a term used to express disparagement or contempt.

ফেঁটিগোম, ফেটিসাপ, *s.* বিসাল সাপ এবিধ, the cobra de capello.

ফেঁটোআ, *s.* সাহ দিয়া, ধৰিবলৈ সিকাই পঠিওআ, setting on, urging.

ফেঁপেৰি, *s.* সাহ দেখুআ, গেঙ্গেৰি, defiance.

ফেঁপেৰিপতা, *s.* সাহ দেখুআই ধৰা, গেঙ্গেৰি দিয়া, bidding defiance.

ফেঁহু, *s.* দামুৰি ভগিলে জল নৌপৰোঁতে খিৰোআ গাখিৰ, the first milking of a cow or any milch animal.

ফেকাম, *s.* see. ফকাম, বজাৰ এবিধ আৰ কাপৰ.

ফেকামজোৱা, *s.* গপ মাৰি থকা, ভেম জোৱা, filled with pride, arrogant.

ফেচুফেচিয়া, *a.* see, ফিচুফিচিয়া.

ফেচুআল, *s.* এবিধ খেল, a class of day laborers in former days.

ফেচেকা, *a.* পানি মাৰ জোআ তামোল, ভালকৈ বুৰা নোহোআ তামোল, soft, (applied only to half ripe betelnuts.)

ফেচেৰকৰে, ফেচেৰাই, *ad.* বেগাই, পুৰুন কাপৰ আদি হঠাত ফটা, without hindrance, readily.

ফেচেলাফেচেলি, *s.* চুপতাচুপতি, মুখ জুঁজুউআ, bantering, joking.

ফেটেঙ্গা, *a.* ভেতলেঙ্গা, flattened out like the hood of a snake.

ফেটেঙ্গাফেটেঙ্গ, *a.* ফেৰেকাফেৰেক, ঠেঙ্গ বহলাই খোজ কৰা, standing or walking with the legs far apart.

ফেত্‌লেঙ্গা, *a.* মেলাহি, মুকলি, flattened out, broad and shallow.

ফেদফেদাই, ফেন্‌ফেনাই, *v.* অনৰ্থক ৰূপে বহু কথা কৈ, to talk incoherently, to babble.

ফেদফেদিয়া, *a.* মলিৰে পূৰ হোআ, আগ গুৰি নোহোআকৈ কৈ কৈ থকা, roily, dirty, incoherent.

ফেদা, *s.* মলি, গাৰ মল, filth, dirt, excretions.

ফেদুআ, *a.* মলিন, লেতেৰা, অসুৰনি, filthy, dirty, disagreeable.

ফেদেলা, *a.* জৰৰা, কাম ভালকৈ কৰিব নজনা, লেতেৰা, unskilled in ordinary work, slovenly, disorderly.

ফেদেলি, *a.* লেতেৰি, গেন্ধেলি, আলাগি, *fem.* of the above; *s.* a slattern.

ফেদেলি পুৰান, *s.* আগ গুৰি নাইকিয়া মিচা গপ, ফেদফেদোআ, talking at random, idle chit chat.

ফেন, *s.* জোল বস্তুৰ ওপৰত উঠা ফুটফুটিয়া মলি, foam, froth, scum.

ফেনকুটিয়াই, *v.* ফেদ্‌ফেদাই, অধিকৈ কথা কৈ, to foam, to babble.

ফেন্‌ফেনিয়া, *a.* ফেন ওলাই থকা, ফেনেৰে, foamy, frothy.

ফেনা, *s.* সাপৰ ফেঁট, এদা আদিৰ বাহি জোআ চেপেটা ঠেঙ্গুলি, the hood of a snake, a branch tuber.

ফেনাই, *v.* ফেন উঠি, to cause to foam or froth.

ফেনাধৰা, *s.* ঠেঙ্গুলি মেলা, sprouting, throwing out tubers.

ফেনি, *s.* এবিধ সোআদ পিঠা, a kind of leavened cake.

ফেনেকা, *a.* হাত বা ভবিৰে খচা, ৰৰকৈ মোহৰা, mixed, incorporated.

ফেনেকি, *v.* খচি, জোল কৰি, মোহাৰি, to mix, to incorporate.

ফেনেফোতকাৰ, *s.* নদিত ফেন উঠি ৰৰকৈ পানি বৰ্হা, the swelling and foaming of a rapid flood.

ফেনোআ, *a.* ফেন উঠা, frothy, rising in scum.

ফেপা, *a.* অলপ দিনতে ডাঙ্গৰ হোআ, কোমল, of rapid growth, tender.

ফেপুআ, *a.* ভেঁকুৰা, ফেকুন্দা, mouldy, mildewed.

ফেৰ, *s.* জোখত বৰ্হা টুটা, ভেম, প্ৰবল, পেঁচ, মেখেলা চোলা আদিৰ তলৰ ফেৰ বা ঘেৰ, equality, affectation, show of pride, a haughty air, the width of a garment at the bottom.

ফেৰধৰা, *s.* সস্যাদি প্ৰবল হৈ গা দিয়া, জোৰ মৰা, the putting forth of new foliage.

ফেৰপতা, *s.* গপ মাৰি তুল্য হৰ খোজা, ভেম ধৰা, the putting on of airs, affectation.

ফেৰমৰা, *s.* তুল আদিৰ জোখ সমান কৰা, balancing of a pair of scales.

ফেৰা, ফেৰি, *s.* অব্যয় সৰদ, নাম, বা সংখ্যাৰ পিচত জোগ হলে অলপ বুজাই, a particle joined with a noun or numeral (see এফেৰা,) to express a little or very small quantity.

ফেৰিয়া, *a.* তেলৰ জোখ বিসেস, ফেৰ থকা, জোখত কম বেচ থকা, uneven, (applied to the two sides of a balance.)

ফেৰিয়াফেৰি, *s.* গপিয়াগপি, হিংসাহিংসি, হাঙ্গি বাগি, emulation, rivalry, disagreement.

ফেৰুআ, *s.* জন্তু এবিধ, the *Ferua*, see ফেঁউ,

ফেৰেকা, *a.* ঠেঙ্গ বহলাই খোজ কৰা, bandy-legged.

ফেৰেকাকোলা, *s.* থিয় হৈ লৰা ঠেঙ্গ বহলাই কাসত লোআ, the seat astride the hip on which native children are carried.

ফেৰেকাফেৰেক, *s.* হাঁহৰ দৰে খোঁজ কৰা, হেঁকেৰাহেঁকেৰ, having a waddling gait.

ফেৰেঙ্গনি, *s.* গছৰ দুই ডালৰ জোৰা, a crotch, a fork of a tree.

ফেকেটা, *s.* ডাঙ্গ বহলাই মেলা, a striding, walking with long steps.

ফেৰ্ফেৰ কৰে, *ad.* একে বাহে বতাহ দি থকা বা জ্বলকিয়া আদিৰ পোৰনিএ ধৰা, continuously, steadily, (applied only to the blowing of wind and to a burning sensation.)

ফেৰ্ফেৰিয়া, *a.* সোমোতে বা নেৰাকৈ বতাহ দি থকা, continuous, blowing steadily.

ফেলাই, *s.* ভাত খোআ বাঁন, মাটিৰ মুহ বহল পাত্ৰ, মেলাহি চক এবিধ, a kind of cooking vessel.

ফেলেঙ্গা, *a.* see ফেটলেঙ্গা,

ফেহুজালি দিয়া, *s.* পুবে বেনু দিয়া, বাতি পুটুআ সময়, the early dawn, *lit.* the time of the first notes of the *Fehu* bird.

ফৈদ, *s.* বঙ্গহ, গোত্ৰ, পৰিয়াল আদিৰ ভাগ, শেল, a family, a clan, a tribe of people.

ফৈদিয়া, *a.* ফৈদেৰে থকা, শেলৰ, বঙ্গহিয়া, belonging to a class or tribe.

ফোঁট, *s.* কপালৰ তিলক, a hindoo sectarian frontal mark.

ফোঁটা, ফোঁটাল, *a.* ফোঁট লোআ, কপালত ফোঁট থকা, marked on the forehead.

ফোঁপ, *s.* বিন্ধা, ভিতৰ সুদা, ফুটা, a cavity, a hollow.

ফোঁপনি, *s.* ঘনে কৰা নিশ্বাস, ভই বা ভাগৰ পোআত বেগে লোআ উসাহ, panting, rapid breathing.

ফোঁপাই, *v.* খৰকৈ উসাহ লৈ, to pant for breath.

ফোঁপাউৰি, *s.* সাপ আদিৰ গোঁজৰনি, a hissing sound, (as of a serpent.)

ফোঁপাত, *s.* এবিধ খজুউআ ত্রিন, a species of nettle.

ফোঁপাল, ফোঁপালি, *a.* বিন্ধা থকা, মাজ ফোঁপোলা, spongy, soft and porous, hollow.

ফোঁপোলা, *a.* বিন্ধা হোআ, ভোমোলা, ৰোন্দা, hollow, spongy, porous.

ফোঁহা, ফোঁহোৰা, *s.* সৰু সৰু খছু, চুন, a pimple, a blotch.

ফোঁহাই, *v.* ফোঁহামেলি, সৰু সৰু খছু হৈ, to break out in pimples or blotches.

ফোঁচ, *s.* বতাহ আদি বেগাই ওলোআ সব্দ, a sound of hissing or of hard breathing.

ফোচ্‌ফোচাই, *v.* ফোচ ফোচ কৰি, সাপে গুজৰি, to make a hissing sound.

ফোচোকা, *s.* হিলৈ আদিত লাহেকৈ উঠা সব্দ, ঠেহেৰ কৰে উঠা সব্দ, an explosive sound (as of ignited gunpowder.)

ফোচোৰ, *s.* গাঁঠি আদি লাহেকৈ সোলোকোআত উঠা সব্দ, তাপ লাগি ফুটাত উঠা সব্দ, any low snapping sound as of a tight cord &c.

ফোৰ, *s.* প্রথমে ৰখাই লোআ সিয়নি, slightly tacking together, basting.

ফোৰমৰা, *s.* সিয়া, সিয়নি মৰা, sewing, stitching.

ফোৱোহনি, *s.* গৰু মহ আদিএ নাকেৰে কৰা সব্দ, a snorting, snuffing sound made by cattle.

ফৌজ, *s.* সৈন্য সমুহ, troops, soldiers, an army.

ফৌফৌআ, *a.* নিৰস, গুৰি হৈ জোআ, dry, powdered.

ফৌফৌকৈ, *ad.* পিঠা গুৰিৰ দৰে সুকান, like flour, mealy.

ব

ব, বকাৰ, গৰুৰ কান্ধ বা গলধন, তাঁতৰ সুতা তোলা পকোআ জৰ, This letter is pronounced like *b* in *but*; at the end of words it becomes *w*, and is written with a mark underneath, thus ৱ as সিৱ Hiwo, not *Sib*, or is changed into ও, স্বভাও, not *swobhab* as in Bengali; *s.* the neck of an ox, the cord that connects the treadles with the upper part of a loom.

বই, *s.* ব্যই, চুকুআ, টকা আদিৰ ভগন, খৰচ, expenditure, outlay, a wasting, diminution.

বইনা, *s.* বাউনা, চুঁটি চাপৰ, নিয়মিত ৰূপে মুল্য দিবলৈ আগেয়ে দি ৰখোআ অলপ ধন, বহনি, a dwarf, earnest money, a pledge.

বইনাকৰা, *s.* নিয়মিত ৰূপে মুল্য দিবলৈ আগ বাৰ্হি অলপ ধন দি ৰখা, বহনি কৰা, the giving a pledge, or money to bind a bargain.

বওঁতা, *s.* কাপৰ বা কাঠি আদি বোআ জন, সস্য সিচোঁতা, ভাৰ আদি লওঁতা, weaving, braiding, bearing a load, the sowing of seed, a weaver, a sower.

বৎদিয়া, *s.* নাল খুউআ, কথাত জোৱা দি কোআ, the inserting a handle into the end of a spear, chisel, or other instrument; hence, *fig.* enlarging, expatiating, exaggerating.

বৎনাল, *s.* জাঁঠি হলম্ব আদিৰ নাল, কুৱা, the handle of a spear.

বৎস, *s.* গোত্র, ফৈদ, বঙ্গহ, বাঁহ, race, lineage, stock, family, a bamboo.

বৎসলোচন, *s.* বাঁহৰ ভিতৰত হোআ বগা বস্তু, the manna of bamboos, an earthy concretion of a milk white color, found in the hollow of bamboos, and used by the natives in medicine.

বৎসাৱলি, *s.* বংসানুক্রম লিখা, পুথি a genealogy, a pedigree.

বৎসি, *s.* বাঁহি, মুকলি, a flute, a pipe, a fife, a whistle.

বৎসিধৰ, *s.* মুকলিধাৰি, শ্রীকৃষ্ণ, Krishnoo; *lit.* the flute player.

বৎসিয়, *a.* গোত্রজ, কুলৰ, lineal, relating to a family.

বঁকিয়া, *s.* বঙ্কিয়া, পথাৰৰ বৰ আলি, a path through a rice field.

বঁজা, *a.* কেতিয়াও গুটি নলগা, নিচেই সন্ততি নোহোআ, without fruit, barren, impotent.

বঁটা, *s.* পুৰস্কাৰ, বজা আদিএ সন্তোস পাই দিয়া দ্রব্য বস্তু, ধন বস্তুৰ ভাগ ভাগ কৰা, a reward, a gift, a dividing into shares.

বঁটাই, *v.* ভাগ ভাগ কৰাই, to divide, to apportion.

বঁটাবঁটি, *s.* ভাগ কৰা কৰি, ভগিয়া ভগি, a mutual sharing or dividing.

বঁটোআ, *s.* ভাগ ভাগ কৰোআ, the causing to be divided &c.

বঁতি, *a.* বৈ থকা, সোঁত থকা, flowing, not stagnant.

বঁতিওআ, *s.* বাঁতি অহা, বান্ত কৰা, vomiting, retching.

বঁতিয়াই, *v.* বান্ত কৰি, বাঁতি আহি, to vomit.

বঁৰলা, *s.* তিৰোতা মৰা মতা, a widower.

বঁৱিয়া, *s.* সুত কুল, বামুনৰ কুল ছোআ জন, one of the mixed or degraded castes among the hindoos.

বঁহিয়া, *a.* বাহি হোআ, ধোআ মাহ আদি, old, stale, having an old look.

বকটিয়াই, *v.* চাল ঢেলাই, বখলিয়াই, to remove the skin, to peel.

বকটু, *s.* বাঁহ বা বেঁতৰ বুকু বা ভিতৰ ভাগ, the inner part of the rattan or bamboo.

বকনি, *s.* বহু কথা কোআ, বলকনি, বেৰ্‌বেকনি, talkativeness, garrulity.

বকৰকাই, *v.* বেকৰবেকাই, বহু কথা কৈ, বলকি, বৰকৈ উঠলি, to talk much, to prate, to bubble, (as boiling water.)

বকবকোআ, *s.* কথা কৈকৈ থকা, বেকুবেকোআ, ববকৈ উতলা, babbling, a babbler, a bubbling up.

বকবানি, *s.* হাবি জাবৰনি, চুআ পেল্লোআ ঠাই, a jungly or filthy place.

বকলা, *s.* সাঁচি গচৰ চাল, the bark of the *Hansi* tree, used for writing.

বকহাবকহ, *a.* বখলাবখল, সোআদ নোহোআ, coarse grained and without sweetness.

বকা, *a.* বাকি দিয়া, ঢলা, poured out, spilled.

বকুল, *s.* এবিধ সুগন্ধি ফুলৰ গচ, a species of tree that bears a fragrant flower, (Mimusopo Elengi.)

বকোআ, *s.* ঢলোআ, the causing to be poured out or spilled.

বক্তা, *s.* কওঁতা, কথকি, a speaker, one fluent in speech.

বখনা, *s.* ব্যাখ্যা কৰা, কথা উলিয়াই বহুলকৈ কোআ, commenting, expatiating, speaking disparagingly of others.

বখনাবখনি, *s.* ইটে সিটে ব্যাখ্যা কৰা, oral argument or disputation.

বখলা, *s.* ডোখৰ, ভাগ, চপৰা, বখুআ, চঁটা, a lump, a flake, a clot.

বখলাবখল, *a.* চপৰাচপৰ, ডোখৰ ডোখৰ, খমলাখমল, lumpy, flaky &c.

বখলিউআ, *a.* চেলোওআ, চাল বাকলি আদি গুচুউআ, ওপৰৰ গুচাই সাৰ ভাগ উলিয়াই, the act of peeling or stripping off.

বখলিয়াই, *v.* চেলাই, বাকলি গুচাই, নিকোটাই, to peel, to remove the skin or covering.

বখানি, *v.* ব্যাখ্যা কৰি, কথা কৈ বা উলিয়াই, to comment upon, to applaud, expatiate.

বখিয়া, *s.* সিয়নি এবিধ, backstitching, (in sewing.)

বখুআ, *s.* বৌখা, বখলা, পটুআৰ চঁটা, the fibrous covering of plants, the outer leaves of palms.

বগলি, *s.* মাচ খোআ বগা চৰাই এবিধ, a paddy bird, a heron.

বগডিঙ্গিয়া, *a.* বগলিৰ দৰে দিঘল ডিঙ্গিয়া, long necked like the heron.

বগপঞ্চক, *s.* কাতিৰ সুক্ল পখ্যৰ একাদসিৰ পৰা পাচ দিনিয়া পর্ব, a festival held from the eleventh of *Kati*, during which fish, flesh, and sexual intercourse are prohibited.

বগৰা, *a.* বাগৰি ফুৰা, লোকৰ ঘৰে ঘৰে থকা, নিন্দাৰ মাত, rolling, wandering about, frequently changing quarters or employment.

বগৰাই, *v.* মাটিত পথালিকৈ ঘুৰাই, বাগৰ মৰাই, লুটিয়াই, to roll, to toss about from side to side as in pain.

বগৰি, *s.* সৰু টেঙ্গা গুটি, ফল বিসেস, a peach, a plum, (applied to several kinds of fruit.)

বগৰোআ, *s.* বগৰাই নিয়া, লুটিয়ালুটি কৰোআ, rolling or tumbling about.

বগল, *s.* কাসলতি, মোনা বিসেস, the arm pit, a sleeve gusset, a kind of small bag carried under the arm.

বগা, *a.* সুকুলা, ধৱল, ধৌতমনি, নিকা, ৱৰন এবিধ, white, clean; *fem.* বগি.

বগাই, *v.* বুকুৰে চুঁচৰি, গচ আদিত পকআ আদি ফুৰি, to crawl, to creep, to climb.

বগামাটি, *s.* ধল মাটি, খৰি মাটি, chalk.

বগিতাম, *s.* টিন, tin.

বগিয়াবগি, *s.* বাগি দিয়াদি, হাঙ্গিয়াহাঙ্গি, ইটে সিটে হাঙ্গি ধৰাধৰি, contention, strife, rivalry.

বগুআবাই, *v.* হাত ভৰিএৰে ফুৰি, to crawl, to creep on all fours.

বগুআবোআ, *s.* হাত ভৰিএৰে ফুৱা, crawling, creeping.

বগোআ, *s.* বুকুৰে বাট বুলা, বগাই ফুৱা, crawling, climbing.

বঙ্গলা, *s.* চাহাব লোকৰ ঘৰ, বঙ্গাল দেসি দ্রব্য, a bungalow, the country or people &c. of Bengal.

বঙ্গহ, *s.* গোত্র, সতি সন্ততি, বংস, a generation, descendants, a family.

বঙ্গাল, *s.* বঙ্গ দেস বা তাৰ লোক, Bengal, the country or people.

বঙ্গালি, *s.* বঙ্গাল দেসৰ, a Bengali, relating to Bengal.

বঙ্গিৱা, *s.* see বঁকিয়া.

বচ, *s.* ঔসধি ত্রিন এবিধ, তামোলৰ পোক, the Orris root; an insect injurious to young betelnuts.

বচন, *s.* কথা, বাক্য, সাস্ত্রৰ শ্লোক বা পদ, a word, a dictum, a passage in a sacred book or in a code of laws.

বচৰ, *s.* বাৰ মাহ, সঁক, সম্বত্চৰ, সাল, a year.

বচৰউদানি, বচৰচালে, *ad.* প্রতি বচৰে, বচৰি বচৰি, yearly, year by year.

বচৰৱস্কিয়া, বচৰিৱস্কিয়া, *a.* প্রতি বা গোটেই বচেৰেকত হোআ বা থকা, annual, yearly.

বচৰৱিয়নি, ৱৰসিৱিয়নি, *a.* বচৰে বচৰে পোআলি জগোআ মাইকি, producing young yearly.

বচৰি, বচৰি বচৰি, *ad.* বচৰ চালে, প্রতি বচৰে, বচৰ উদানে, annually.

বচৰিয়া, *a.* বচৰত হোআ, বচৰ সম্বন্ধিয়, of one year, relating to a year.

বচা, *a.* বাচ বা বেয়া গুচুআ, মিহলি নথকা, অচম দেসৰ এক চহৰ, মাচ এবিধ, মাচ আদি কুটা, ভাল বেয়া আদি ভাগ ভাগ কৰা, sorted, classified; *s.* a class of people, a species of fish.

বচাই, *v.* বাচ গুচুআই, মাচৰ পেটু আদি গুচুআই, causative of বাচি.

ৰ চিগা, *a.* জুঁৰলি লোআত গৰুৰ কান্ধত ঘঁহনি খাই ঘা লগা, having a galled neck, (as of oxen.)

বচেধৰা, *a.* তামোলত পোকে ধৰা, worm eaten, applied to betelnuts.

বচেৰেক, *s.* এবচৰ, one year.

বচেৰেকিয়া, *s.* প্ৰতি বচৰত হোআ, এবচৰিয়া, a yearling; *a.* of one year.

বচোআল, *s.* বৰুআ ফুকন আদিএ কঁকালত পিন্ধা অচমিয়া চুৰিয়া বিসেস, a garment resembling a waistcloth, formerly worn by the Assamese nobility.

বজবজাই, *v.* বেজ বেজাই, মুখ আদিত চোকা বস্তুএ ধৰি, to have a sharp pungent taste.

বজৰিয়া, *s.* গুটি থকা সৰু আঠিয়া কল এবিধ, a species of plantain.

বজৰুআ, *a.* বজাৰৰ, বজাৰত থকা, বজাৰৰ সমন্ধিয়, belonging to a bazaar; *s.* a shop keeper.

বজা, *s.* বাদ্য আদিৰ সদ্দ উঠা, the sounding of a musical instrument.

বজাই, *v.* বাজনাৰ সদ্দ কৰাই, ঢোল আদি কোবাই, to sound, to play on a musical instrument.

বজাৰ, *s.* বেচা কিনা ঠাই, দোকান, পহাৰ, a bazaar, a market place.

বজাৰি, *s.* বজৰুআ, বেপাৰি, দোকানি, one who trades in a market.

বজাল, *s.* এবিধ বনৰিয়া সৰু বাঁহ, a species of small bamboo.

বজুআ, *a.* বাজৰ, বাহিৰৰ, আলগা, outside, relating to the outside.

বজোআ, *s.* বাদ্য কৰা, a performer on a musical instrument.

বজোআই, *v.* বাদ্য কৰাই, the causative of বজাই, which see.

বজোআৰ, *s.* পানিৰ আস্ফালৰ সদ্দ, the roaring of waves.

বজ্ৰ, *s.* ইন্দ্ৰৰ অস্ত্ৰ বিসেস, বিদুলিৰ সিল, চৰগ, a thunderbolt.

বজ্ৰপাত, *s.* বজ্ৰ পৰা, চৰগ পৰা, the fall of a thunderbolt.

বজ্ৰপানি, *s.* বজ হাতত থকা জন, ইন্দ্ৰ, কিৰ্পিন, কঠিন, a hard miser, an epithet of Indra; *lit.* the holder of the lightning.

বজ্ৰমই, *a.* বৰ টান, কটকটিয়া, সিলৰ নিচিনা, hard.

বজ্ৰলেপ, *a.* গাঁঠি আদি সোলোকাবলৈ বৰ টান হোআ, নেৰানেপেৰা, hard, tight, difficult to unloose, (applied to a knot or fastening.)

বজাঘাত, *s.* বজ মৰা, বজ্ৰৰ কোব, *lit.* the striking of a thunderbolt, hence sudden calamity &c.

বঞ্চনা, *s.* আসা দি নিৰসা কৰা, চল, deceit, fraud, imposition.

বঞ্চি, *v.* চল কৰি, আসা গুচাই, কাল নিয়াই, to deceive, to cheat, to delude, to impose upon; preceded by দিন, to spend time.

বঞ্চিত, *a.* নিৰসা হোআ বা কৰা, disappointed, cheated, deceived.

বট, *s.* বৰ গচ, the Indian fig tree, (Ficus Indica.)

বটা, *s.* তাম্বোলৰ পাত্ৰ, পিহা, ডোল আদিত পাক দিয়া, a betel box, a quail; *a.* ground, powdered, twisted, (as a rope.)

বটালি, *s.* কাঠ খোলা অস্ত্ৰ, a chisel.

বটি, *v.* পিহি, ডোল আদি পকাই, to grind by rubbing on a stone, to mix, to twist.

বটিয়া, *s.* সৰুকৈ বটা জৰি, এবিধ সৰু মাছ, thread, a species of small fish.

বটিয়াই, *v.* মুখ আদিত আঙ্গুলি সুমুআই, to thrust the finger into any thing hollow or deep.

বট্, *s.* বামুন, ব্ৰহ্মচাৰি, চুঁটি বাপু, an officiating brahmin.

বট্আ, *s.* তাম্বোল আদি লোআ মোনা, a small bag.

বটোআই, *v.* পিহোআই, ডোল পকোআই, the causative of বটি.

বঠা, *s.* নাও বোআ কাঠৰ জতন, ডাঁৰ, an oar.

বঠাপতিয়া, *a.* বঠাৰ আকৃতিৰে, oar shaped.

বঠি, *s.* ধূপ খুঁচি দিয়া ঠকুৰা, মৈদাৰ নাল, গৰ্হ, আকৃতি, a censor, the foot piece of an instrument for cutting fish; shape, form.

বঠিদিয়া, *s.* কাঠ চঁচাত চেও চেওকৈ কুবিয়াই লোআ, ফলাত সাল মৰা, the scoring of timber preparatory to hewing, the inserting a wedge as in splitting timber.

বতৰ, *s.* কাল, সস্য আদিৰ বিসেস বিসেস সময়, a season, a particular time or period as of fruit, rain or heat &c; weather.

বতৰকালি, *s.* খেতিৰ দিন, the season for cultivating.

বতৰদঙ্গা, *s.* বৰখুন এৰা, the lifting of the clouds, *i. e.* clear weather.

বতা, *s.* ত্ৰিন বিসেস, নভঙ্গা মাটি, ভগাক ভাল কৰা, coarse grass, uncultivated land, repairing anything broken, a kind of small bird.

বতানি, *s.* বৰতানি, বতা থকা ঠাই, হাবিয়নি, a patch of coarse jungle.

বতাহ, *s.* বায়ু, wind, air.

বতাহি, *a.* সদাই বেগে ফুৰোঁতি, *fem.* unstable, light like wind.

বতিসা, *a.* বত্ৰিচ, একুৰি বাৰ, thirty two.

বদন, *s.* মুখ, আকৃতি, face, countenance, look, expression, visage.

বদিয়া, *a.* বাদত পৰা, দুসি, charged with crime, accused.

বদিয়াৰ, *s.* বাদি, বাদত পৰা জন, a person accused.

বদুআ, *a.* বেয়া, সোৰা, ডাঠ, bad, dull, blunt.

বধ, *s.* প্ৰান মৰা, জিৱ নাস কৰা, হত্যা, the taking of life, murder; with কৰি, to kill, to murder.

বধলোআ, *s.* প্রান হত্যা কৰা, বধ কৰ', taking life, killing &c.

বধা, *a.* বাধা, হাক দিয়া, প্রান মৰা, forbidden, slain, murdered.

বধাবধি, *s.* প্রান মৰামৰি, mutual slaughter.

বধি, *s.* বধ কৰোঁতা, বধ ভাগি, a murderer; *v.* to slay, to kill.

বন, *s.* ত্রিন, হাবি, কাম, বেবসাই, কাজ, grass, jungle, business, work.

বনচৰ, *a.* হাবিত থকা জন্তু, বনৰিয়া, haunting or roaming the forest.

বননি, *s.* হাবিয়নি, বন থকা ঠাই, a wilderness, a jungle, a forest.

বনপতি, *s.* বনৰজা, বাঘ, the king of the forest, the tiger.

বনবাৰি, *s.* কাম কাজ, work, business, employment of all kinds.

বনবাস, *s.* হাবিত থকা, a residence in a forest.

বনবাসি, *a.* তপসি, হাবিত নিবাস কৰোঁতা, residing in a forest; *s.* a hermit, an anchorite.

বনবোন্দা, *s.* বনৰিয়া মেকুৰি, a wild cat.

বনমলা, } *s.* শ্রী ক্রিষ্ণৰ মালা, গচ এবিধ, a garland worn by Krishnoo,
বনমালা, } hence his epithet বনমালি, the wearer of the garland.

বনমানুহ, *s.* ৰহ বান্দৰ বিসেস, হাবিৰ মানুহ, the ourang outang &c.

বনমালি, *s.* শ্রী ক্রিষ্ণ, a name of Krishnoo.

বনৰি, *s.* নটিনি, বেস্যা স্ত্রি, an adulteress, (a term of abuse.)

বনৰিয়া, *a.* হাবিয়লিয়া, হাবিত থকা, ঘৰচিয়া নোহোআ, wild, jungly.

বনৰৌ, *s.* এবিধ ৰৌমাচ বাকলিয়া পহু, কেমটাই পহু, a species of land animal with scales like a *Roc* fish.

বনলগোআ, *s.* গৰুক হাল বাবলৈ সিকোআ, breaking cattle to plough.

বনহালধি, *s.* কেঁতুৰি, a plant resembling the turmeric.

বনা, *s.* ধান আদি খুন্দি চাউল উলিওআ, the pounding out of rice.

বনাই, *v.* ভুমি, কুৰি থাকি, ধান খুন্দাই, সাজি, to roam, to wander about, to pound out rice, to build, to make, to construct.

বনাগ্নি, *s.* হাবিৰ জুই, a jungle fire.

বনি, *s.* কাৰনি, হেতু, লেচু, a cause, a reason.

বনিক, } *s.* বেপাৰি, দোকানি, মুদৈ, a merchant, a banker.
বনিয়া, }

বনিয়াই, *v.* বান লগাই, মাজে মাজে সম জোখেৰে পাতলাই, মাজে মাজে পকি বা চিঙ্গি, to thin out (as grain,) to ripen or turn gray here and there.

বনিলোআ, *s.* কাৰন লোআ, লেচু লোআ, the making an excuse.

বনুআ, *a.* বন কৰা জন, বন কৰি থকা, বনত নিপুন, industrious.

বনৌসধি, *s.* হাবিৰ ঔসধ, বন দৰব, a vegetable medicine.

বত্তি, *s.* চাকি, প্রদিপ, সলা, a lamp, a light.

বন্দন, } *s.* সেৱা, নমস্কাৰ, salutation, worship.
বন্দনা, }

বন্দনিয়, *a.* সেৱা কৰিব লগা, পূজ্য, worthy of homage or worship.

বন্দি, *s.* গোলাম, দাস, ভৃত্য, a slave, a dependent.

বন্দিকৰা, *a.* কইদ কৰা, বন্ধন কৰা, bound, imprisoned.

বন্দিবেটি, *s.* গোলাম বান্দি, দাস দাসি, slaves, male and female.

বন্দিবোআ, *s.* কেৱাৰ কৰা, গোলাম খটা, servitude, slavery.

বন্দিয়াৰ, *s.* কইদি, জুধত ধৰি অনা লোক, a prisoner, a captive, a prisoner of war.

বন্দিসাল, *s.* কইদ সাল, ফাটক, পোতা সাল, a prison, a dungeon.

বন্ধ, } *s.* বান্ধ, আটক, নিৰোধ, the act of binding, fastening,
বন্ধন, } confining, shutting up; a tie, a bond.

বন্ধা, *a.* বান্ধ দিয়া, আলি বা ভেঁটি তোলা, বন্ধোআ, ভেঁটা দিয়া, bound, confined, fastened; *s.* voluntary servitude.

বন্ধাই, *v.* বান্ধ দিয়াই, কপ সোন আদি লগাই, দমবাৰ কনি খুন্দাই, আলি বা ভেঁটি তোলাই, to cause to be tied or bound; to set (as a precious stone;) to plate, to gild, to emasculate by pounding the testicles, to raise a road or embankment.

বন্ধু, *s.* মিতিৰ, সখি আদি, সুহৃদ, ইষ্ট, প্রিয়, a friend, an associate.

বন্ধুআ, *s.* টকা ধাৰে লৈ সুতত বোআ মানুহ আদি, বন্ধা, a person pledged to serve another until able to pay an amount obligated without interest; voluntary servitude.

বন্ধোআ, *a.* বান্ধ দিউআ, দমবা গৰৰ অণ্ডকোস খুন্দা, পাত্রাদিত কপ সোন লগোআ, আলি আদি তোলোআ, set, plated, gilded, emasculated, raised as a road or foundation.

বন্ধ্যা, *a.* সন্তান নোহোআ, বাঁজি, barren, childless.

বপা, } *s.* ভদুৰ লৰাক মান্য কপে মৰমেৰে মতা সম্বোধন, a vocative,
বপাদেও, } a respectful address to a small boy.

বপুৰা, } *s.* মৰমকৈ কোআ মাত, a vocative expressing pity
বপুৰা পুতাই, } or affection.

বমগোলা, *s.* এবিধ বৰ হিলৈৰ গুলি, a cannon ball, a bombshell.

বয়স, } *s.* বচৰ, জিৱন কাল, age, a period of life.
বহ, }

বয়সিয়া, } *a.* বয়স পোআ, অনেক বচৰ হোআ, of age, mature, aged.
বহখোআ, }

বৰ, *a.* ডাঙৰ, অতি, প্ৰধান, জেঠ, দৰা, আসিৰ্বাদ, গচ এবিধ, great, eminent, first born; *s.* a bridegroom, a blessing, a boon granted by a deity; the Indian figtree.

বৰউফি, *s.* খহুৱ দৰে মুৱত যা লাগি জোআ ৰোগ, the scald head, a disease of the scalp.

বৰকথিয়া, *a.* গপেৰে কথা কোআ, ওআইডাঙ্গ মৰা, saucy, impertinent.

বৰকাপৰ, *s.* ডাঙৰি সুতাৰ দুতৰপিয়া কাপৰ, a coarse cloth shawl.

বৰ কাঁহ, *s.* কাঁহৰ বাদ্য এবিধ, a gong, a brass metal plate used as a bell.

বৰকৈ, *ad.* ডাঙৰকৈ, অতিকৈ, টানকৈ, greatly, exceedingly, unusually.

বৰখা, *s.* বৰখুন দিয়া, বৃষ্টি হোআ, the falling of rain or hail.

বৰখাই, *v.* বৰখুন দিয়াই, বৰ্সাই, to cause to rain or hail.

বৰখি, *s.* মাচ ধৰা জন্ত্ৰ, বৰখুন দি, a fish hook; *v.* to rain.

বৰখিডাঁৰি, *s.* বৰখি অৰা মাৰি, a fishing rod.

বৰখুন, বৰসুন, } *s.* বৃষ্টি, মেঘৰ পানি পৰা, rain; with দি, or আনি, to rain.

বৰগলা, *s.* এবিধ বৰ মাচ, বাহু মাচ, a species of fish.

বৰঙ্গনি, *s.* ৰাজ্যৰ মাজত নিয়মিত ৰূপে তোলা ধন আদি, money raised by assessment.

বৰঙ্গা, বৰতা, } *s.* এবিধ খেৰ, a kind of thatch.

বৰচা, *s.* চুলি লগা জাঠি বিসেস, a spear, a javelin, a lance.

বৰজনা, *s.* জেঠাল, গিৰিএকৰ ককায়েক, a husband's elder brother.

বৰ জি, *s.* প্ৰথম জিএক, বৰ জনি, চোআলি, an elder daughter.

বৰটি, *s.* চালৰ জৰি, ডাঙৰটি, a leathern strap.

বৰটোকোলা, *s.* এবিধ বৰ চৰাই, a species of gigantic crane.

বৰঢাক, *s.* ঢোলৰ নিচিনা বৰ বাদ্য এবিধ, a kind of large drum.

বৰত, *s.* ব্ৰত, লঘোন, fasting, a fast.

বৰতমানি, *s.* এবিধ উতম কলৰ নাম, a species of plantain.

বৰতি, *a.* বৰতিয়া, বৰাই দেখুআ, মোআমৰিয়াৰ ব্ৰতি এবিধ, one who fasts; a parade of superiority or show of authority, a headman or priest of the Moamoria Muttucks.

বৰতিয়া, *a.* ব্ৰতে থকা, লঘোনিয়া, fasting, one who fasts.

বৰ দিয়া, *s.* আসিৰ্বাদ কৰা, the bestowing of a blessing.

বৰদোআ, *s.* বটদুৱা, শ্ৰীসঙ্কৰে পতা এক থান, এবিধ সৰু মাচ, a famous religious establishment of the *Maha Puruhia* sect near Nowgong, a species of fish.

বৰন, *s.* বগা কলা আদি বিধ বিধ বৰ্ন, a color.

বৰনিয়া, *a.* বৰন থকা, বৰনৰ, colored; relating to an order.

বৰপাত্ৰ, *s.* অসম ৰজাৰ প্ৰধান বিসই এখন, ডাঙৰ পাত্ৰ, a title of honor bestowed in the days of the Assam kings.

বৰমা, *s.* বৰ বাপেকৰ ঘৈনিএক, the wife of a father's elder brother.

বৰমহা, বৰমোহা, *a.* বাঁহ কাঠ আদি ভেঁকুৰা, mildewed.

বৰল, *s.* এবিধ বিসাল পতঙ্গ, a hornet.

বৰলিয়া, *s.* কাঠ খোআ পোক এবিধ, a boring insect that infests timber.

বৰসিবিয়নি, *s.* see বচৰবিয়নি,

বৰা, *s.* গাহৰি, অচম দেসৰ সক বিসই এখন, ধান এবিধ, বানিবলৈ খুৰলিত দিয়া ধান, a boar, an inferior officer appointed by the Assam kings over twenty *peons*, a species of rice, paddy ready for pounding.

বৰাই, *v.* বুজাই, সিকাই, সম্মত কৰাই, মিল কৰাই, to persuade, to induce, to cause to consent; generally used with বুজাই.

বৰাগি, *s.* সন্যাসি বিসেস, টোকাৰি আদি বাই ফুৰা লোক, a wandering religious mendicant, an ascetic.

বৰাচাউল, *s.* এবিধ এঠা থকা চাউল, a species of rice.

বৰাজোৰা, *s.* ধান বানিবলৈ ধৰা, the cleaning of paddy from the husk.

বৰালি, *s.* এবিধ বাকলি নোহোআ ডাঙৰ মাছ, a species of fish.

বৰালিবকুআ, *s.* ঔসধি বন এবিধ, a species of medicinal plant.

বৰাহ, *s.* বৰা গাহৰি. বিষ্ণুৰ ত্ৰিতিয় অৱতাৰ, a boar, in hindoo mythology, the third incarnation of Vishnoo in the form of a boar.

বৰাহু, *s.* এবিধ ঔসধি ত্ৰিন, a species of medicinal plant.

বৰি, *s.* দৰৰৰ গুলি, বাকৰি মাটি, মিল বা বস কৰি, অধিন হৈ, a pill, a bolus, waste land; *v.* to acknowledge subjection to; *a.* subjugated, dependent.

বৰিয়নি, *s.* বাকৰিয়নি, সহ নকৰা মাটি, fallow land, land grown up a second time to jungle.

বৰিস, *s.* হিন্দু মতে ভাৰত আদি প্ৰিথিবিৰ দিপ, বৰ্স, বচৰ, one of the hindoo mythological divisions of the earth; a year.

বৰুআ, *s.* ৰজাই পতা পদ বিসেস, an honorary title, given to various officers by the Assam Kings.

বৰুন, *s.* জলৰ অধিকাৰ, এবিধ গচ, the Neptune of hindoo mythology; a species of tree.

বৰৈ, *s.* আৰি দিয়া সোন ৰূপ আদিৰ পাহি, a fringe of gold or silver to which small bells are often suspended.

বৰোআ, *a.* অধিন বা মিল কৰোআ, subjugated, on good terms.

বৰ্জন, *s.* অসুচি কৰা, পৰিত্যাগ কৰা, abandonment, exclusion, exemption, omission.

বৰ্জা, বৰ্জিত, অসুচি কৰা, নিসেধ কৰা, ত্যাগ কৰা, polluted, unclean, cast out, left, rejected.

বৰ্জি, *v.* এৰি, বাচ কৰি, নিসেধ কৰি, to leave, to exclude, to except.

বৰ্তমান, *a.* এতিয়া, সাখ্যাত, সাখ্যাত থকা, existing, present, extant.

বৰ্ন, *s.* বৰন, জাতি, আখৰ, color, hue, tint, a class, a caste, a tribe, a letter of the alphabet.

বৰ্ননা, *s.* গুন কথন, বিবৰন, a description, a relation, a narrative.

বৰ্নমালা, *s.* আখৰ সমুহ, ক, খ, আদি; বৰ্নাই, গুনাগুন কৰি, বৰ্ননা কৰি, the alphabet, *lit.* a garland or series of letters; *v.* to relate, to expatiate upon.

বৰ্স, *s.* see বৰিস,

বৰ্সা, বৰ্সাকাল, *s.* see. বাৰিখা,

বৰ্হনি, *s.* ধান আদি বৰ্হাই দিয়া মাৰি, a rod used in pushing rice under the pestle of a foot pedal.

বৰ্হমথুৰি, *s.* এবিধ গচ বা তাৰ থোৰ, the spathe or stem of a jungle plant used sometimes with *tamul*, to blacken the teeth and lips.

বৰ্হী, *s.* বাৰ্হি জোআ, জোখতকৈ অধিক, ভাত আদি খাবলৈ উলিউআ, growing or increasing, lading out cooked rice; *a.* excessive, beyond proper bounds.

বৰ্হাই, *v.* অধিক কৰি, ডাঙ্গৰ কৰি, দিঘলাই, ভাত উলিওআই, to advance, to lengthen, to increase, to dish out rice from a cooking vessel.

বৰ্হাবৰ্হি, *s.* সাহেৱে কৰা গলিয়াগলি, পৰস্পৰ দন্দলৈ আগ বৰ্হা, mutually daring or defying one another.

বৰ্হিয়া, *a.* ভাল, উত্তম, বেচ, excellent, very good.

বৰ্হোআ, *s.* দিঘল ডাঙ্গৰ কৰোআ, অধিক কৰোআ, ভাত আদি উলিওআ, ধান আদি খুবলিলৈ হেঁচুকি দিয়া, causative of বৰ্হা, a lengthening out, advancing, increasing, growing &c.

বল, *s.* সক্তি, পৰাক্রম, সেনা, power, strength, ability, force, violence.

বলকনি, *s.* বকবকনি, বলবলনি, কৈ কৈ থকা কথা, volubility, idle prate, gabble.

বল কৰা, *s.* বলেৰে ধৰা, the act of forcing or compelling.

বলকি, *v.* বকি, খঙেৰে কথা কৈ কৈ, to prate, to scold.

বলদ, বলধ, *s.* বঙোআ হাল বোআ গৰু, an ox, a bullock.

বলধা, *s.* অণ্ড কোষৰ ৰোগ, অণ্ড কোষ ডাঙৰ হোআ, a swelled testicle; *a.* having the above disease.

বলধি, *s.* বথ গাঁৱি টনা ডাঙৰ বলদ এবিধ, an up country bullock.

বলৱন্ত, বলৱান, *a.* বলি, সক্তিমান, পৰাক্রমি, strong, robust, powerful, vigorous.

বলা, *s.* সুতা বা লো আদি পিটি বা বল দি দিঘল কৰা, lengthening out by pounding or forging.

বলা, *v.* জোআ, জাবলৈ কোআ, জাবলৈ দিয়া, let us go, (imperative.)

বলাই, *v.* লো আদি দিঘলাই, বায়ু চলাই, to forge, to lengthen by pounding, to blow, to breeze.

বলাৎকাৰ, *s.* বল কৰা, violence, rape, oppression.

বলি, *a.* বলৱন্ত, সক্তি থকা, লো আদি পিটি দিঘল কৰি, পূজাত কটা চাগ আদি, সুতলৰ ৰজা এজন, strong, powerful, mighty; *s.* a victim offered in sacrifice; the famous king *Boli*, who was tricked out of his dominions by the brahmin or Dwarf Incarnation; *v.* to lengthen by pounding or forging.

বলিকটিয়া, *s.* বলি কটা লোক, পূজাৰ চাগ আদি কটা মানুহ, one who slays a victim offered in sacrifice.

বলিমৰা, বলিমৰিয়া, *s.* আহোম মতৰ পূজাত বলি টঙনিয়াই মৰা মানুহ, among the Ahoms a man who slays the victim with a club.

বলিকৈ, *ad.* সৰহকৈ, বৰ্হাকৈ, তাৰিকৈ, plentifully, abundantly, powerfully.

বলিদান, *s.* বলি দিয়া, বলি উচৰগ কৰা, the offering a sacrifice or making an oblation.

বলিদানি, *a.* ৰবকৈ দিৱ পৰা, হাত মুকলি, bountiful, liberal.

বলিদিয়া, *a.* চাগ আদি কটা, offered in sacrifice.

বলিয়ৰা, *s.* এবিধ মাচ, a species of fish.

বলিয়া, *a.* পগলা, উমত, বাতুল, mad, crazy, deranged.

বলিয়ালি, *s.* পাগলালি, বাউল, mental derangement, craziness.

বলিষ্ট, *a.* বলযুক্ত, ৰব বলি, সক্তিমান, strong, powerful, able, vigorous.

বলুকা, *s.* নৈৰ চাপৰি, a sand bank.

বলোআ, *s.* বলি দিঘল কৰোআ, বতাহ আদি দিয়া বা অনা, forging, the blowing of the wind.

বস, *s.* দমন, আগ্যাৰ তল, অধিন, control, subjugation.

বস কৰা, *a.* দমন কৰা, অধিন কৰা, আগ্যাৰ তল কৰা, subjugated.

বসতি, *s.* বাস, থকা ঠাই, a residence, a dwelling place, an abode; with কৰি, to settle, to dwell.

বসন্ত, *s.* নুতি বাবৰ বিধ আই, খছ বিসেস, চত বহাগ মাহৰ ৰিতু, the measles, the small pox; the vernal season, from the middle of March to the middle of May.

বসন্তকাল, *s.* ফুল পাত আদি মেলা সময়ই, চত বহাগ, spring &c.

বসিষ্ট, s. মুনি বিসেস, এজন ৰিসি, the name of a famous sage.

বসু, *s.* ধ্রুবকে আদি কৰি হিন্দু মতে আঠ জন দেৱতা, আঠ সংখ্যা, a kind of demi-god of whom eight are enumerated, hence in the hindoo symbols this word stands for eight.

বসুদেৱ, *s.* শ্রীক্রিষ্ণৰ পিত্রি, Bahoodeo, the father of Krishnoo.

বসুমতি, *s.* বসুন্ধৰা, প্রিথিবি, ভুমি, ধৰনি, মেদিনি, the earth.

বস্তু, *s.* দ্রব্য, বেহানি, সামুগি, পদার্থ, an article, a thing, materials, baggage, personal property or effects.

বস্ত্র, *s.* কাপৰ, বসন, clothing, raiment, apparel, a garment.

বহখোআ, *s.* কন্যা কাল নোহোআকৈ থকা, বয়স লোআ, beyond the usual period of puberty.

বহঁত *s.* ডেওআ গচৰ গুটি, a species of tree and its fruit.

বহতা, বহতিয়া, *s.* খাতত বন কৰি মাটি খোআ লোক, বন্দি বিসেস, a settler on the land of another, a land tenant.

বহন, *s.* see বহা,

বহনা, *s.* মৰম, স্নেহ, সাদৰ, affection, love, esteem.

বহৰি, *s.* বৰ বিধ সেনৰ নাম, a species of hawk.

বহল, *a.* বিস্তিৰ্ন, মুকলি, ফেতুলেঙ্গা, পথালি জোখ, broad, wide, spread out, extended; *s.* width, breadth.

বহলাই, *v.* বহল কৰি, বিস্তাৰি, অধিক কৰি, to widen, to spread out.

বহলোআ, *s.* বহল কৰা, the act of widening &c.

বহা, *s.* পজা আদি সৰু ঘৰ, বহি থকা, a hut, a shelter, a sitting.

বহাই, *v.* বহুআই, চাপৰাই, চৰু আদি আখাত দি, to seat, to lower, to place a cooking vessel over the fire.

বহাগ, *s.* হিন্দু মতে বচৰৰ প্রথম মাহ, the first hindoo month, embracing a part of April and May.

বহাগি, *s.* দোলা থোআ কেপ দিয়া মাৰি, বহাগত হোআ, a frame for supporting a palkee; produced in the month of Bohag.

বহি, *s.* লেখ বুজৰ পুথি, বহা পাতৰ কৰা চাহ, আসন আদিত থিতি হৈ, চাপৰ হৈ, an account book; *v.* to sit, to sink, to settle.

বহিখোআ, *s.* চতিৰ ওপৰত দিয়া ঠেকা, একো বন নকৰাকৈ খোআ, an upright support in a roof; eating the bread of idleness.

বহু, বহুত, *a.* অনেক, বিস্তৰ, সৰহ, ভালেমান, much, many, abundant, numerous.

বহুআ, *s.* কথা জোৰা দি কোআ মানুহ, অনেক ভাও ধৰা, an actor, one who makes sport; *a.* funny, comical, assuming many shapes.

বহুআই, *v.* আসন আদিত থিতি কৰাই, চপৰাই, to cause to sit down &c.

বহুউআ, *a.* বহুআই থোআ, চপৰোৱাওআ, seated; *s.* the act of seating.

বহুতৰ, *a.* বিস্তৰ, অসিম, অনেক, many, much, numerous.

বহুদর্সি, *a.* বহু গ্যানি, সুবিবেকি, বুধিমান লোক, observant, having forecast, experienced, circumspect, cautious, prudent.

বহুনা, *s.* নাৱৰ বা হাঁতিৰ গলধন, ভাঁত বোআত বহা আসন, the prow of a boat; the neck of an elephant; the seat of a native loom.

বহুবচন, *s.* অনেকক বুজুআ মাত, (in *gram.*) the plural number.

বহু বিধ, *a.* অনেক প্রকাৰ, নানা কপ, of many kinds, various.

বহুভাসি, *a.* কথকি, সৰহকৈ কৈ থকা, অনেক ভাসা জানোঁতা, garrulous, loquacious; knowing many languages.

বহুমুলিয়া, বহুমুল্য, *a.* অনেক টকাৰ, অতি উত্তম, বহু দামৰ, expensive, costly, of great value.

বহু কপ, *a.* অনেক আকাৰ, নানা বিধ, of various shapes, multiform.

বহুল, *a.* বিস্তৰ, বহল, much, many, abundant, broad, wide.

বহোআ, *s.* চাপৰোআ, চক আদি আখাত পতা, the act of lowering anything or of placing a vessel on the fire.

বহ্নি, *s.* অগ্নি, জুই, অনল, fire or its mythological deity, *Ogni.*

বা, *conj.* অথচ, নহু, বতাহ, বতাহৰ কোৰ, either, or; *s.* wind.

বাই, *s.* বৰ ভনিএক, বঠা আদি মাৰি, হালেৰে চহাই, বাদ্য বজাই, বন কৰাই, an elder sister; *v.* to row, to plough, to play on an instrument of music, to cause to serve or work, to employ.

বাইক, *s.* see বাক্য,

বাইখন, *s.* বাখ্যা, কথা উলিওআ, বর্ননা, comment.

বাইচ, *a.* একুৰি দুই, twenty two.

বাইটি, বাইদেও, *s.* জেষ্ট ভনিক আদৰেৰে মতা সম্বোধন, affectionate address of an elder sister.

বাইবটি, *v.* হাল বাই, চাহ কৰি, to mellow land by ploughing.

বাউখি, *s.* ঘৰৰ চালৰ দাঁতিৰ পৰলি, the first layer of thatch around the edge of a roof.

বাউল, *s.* বাতুল, বলিয়ালি, insanity, craziness.

বাউলা, *a.* বলিয়া, বাতুল, crazy, insane.

বাউলি, *a.* বলিয়া উঠা তিৰোতা, টো ধৰা লোৰ চেপেনা, *fem.* of the above; *s.* tongs for taking cooking vessels from the fire.

বাউহি, *s.* বাহিচনি, the upper part of the arm.

বাও, *s.* ধান এবিধ, খৰাহি পাচি আদিৰ মুখত বন্ধা কামি, a species of paddy; the rim or upper binding of a basket, &c.

বাওকনি, *s.* ঘাই নোহোআকৈ পৰা কনি, an imperfect egg.

বাওতলি, *s.* বাও ধানৰ মাটি, land sown with paddy.

বাওনা, *a.* কঁটিয়া, চুঁটিচাপৰ, ঘুটমুটিয়া, short, dwarfed; *s.* a pigmy, a dwarf, fem. বাওনি.

বাঁও, *s.* বাম, আওফাল, লেবেৰা, the left; with হাত, the left hand.

বাঁওকা, *s.* ধান অনা বিৰিয়া, an instrument or pole for carrying burdens on the shoulder.

বাঁওতা, *s.* হাল বঠা আদি বোআজন, বাদ্য বজাওঁতা, a ploughman, an oarsman, a performer on a musical instrument.

বাঁওফলিয়া, *s.* আওহতিয়া, বাঁও ফালৰ, on the left side.

বাঁওহতিয়া, *a.* বাঁওহাত চলা, লেবেৰা হতিয়া, left handed.

বাঁক, *s.* কল্পিত মাচ খোআ ভূত এবিধ, an imaginary evil water spirit.

বাঁকৰাজ, *s.* কাপ কাপ থকা সাপ এবিধ, a species of water snake.

বাঁকি, *s.* অৱসেস থকা, কম, সেস থকা, a remainder, a balance, deficiency, arrears.

বাঁকিয়া, *a.* বাঁকি থকা, লেঠা থকা, অসম্পূৰ্ন, wanting, lacking, deficient.

বাঁকুহি, *v.* নৰকৈ আঁচুৰি, to scratch.

বাঁজি, *a.* সন্তান নোহোআ মাইকি, barren.

বাঁজিফুল, *s.* গুটি নধৰা ফুল, a blossom that produces no fruit.

বাঁটি, *v.* ভাগ ভাগ কৰি, ভগিয়াই, to divide among several, to distribute.

বাঁতি, *s.* বান্ত, মুখে ওলোআ পিত পানি আদি, vomit, vomiting, matter ejected from the stomach.

বাঁহ, *s.* বাঁহ গচ, a bamboo.

বাঁহনি, *s.* বাঁহৰ বাৰি, অনেক বাহ থকা ঠাই, a bamboo grove.

বাঁহি, *s.* see বংসি, মুৰলি.

বাক, *s.* বাক্য, বচন, a word, utterance, speech.

বাকচতুৰ, *a.* কথাৰ বৰ টেঙ্গৰ, shrewd &c. in speech.

বাকনি, *s.* ঐ টেঙ্গা আদিৰ বখলা, চাকনি, a flake or layer of certain kinds of fruit, a cover.

বাকপটু, *s.* কথকি, সজ বক্তা, *lit.* master of speech, eloquent, fluent.

বাকবি, *a.* চাহ নকৰা, বৰি, বননি বা জাবৰনি, deserted, waste, grown up to grass jungle.

বাকবিয়নি, *s.* জাবৰনি, হাবিয়নি, a patch of waste or deserted land.

বাকলি, *s.* মাচৰ খলপিয়া আবৰন, গচ আদিৰ ওপৰৰ চাল, the scales of a fish; a rind; an integument or covering of fruit.

বাকলিয়া, *a.* বাকলি থকা, বাকলিৰে, having scales, husks &c.

বাকি, বাকিদি, *v.* ঢালি, পাত্ৰ আদিৰ পৰা কাতিকৈ পেলাই, to pour out, to spill, to empty.

বাকি দিয়া, *s.* বকা, ঢলা, the act of pouring, spilling &c.

বাক্য, *s.* কথা, বচন, বাক, a word, a saying, utterance, speech.

বাক্যালাপ, *s.* কথনমথন, কথোপকথন, conversation.

বাখৰ, *s.* ডালিমা পানা আদি বহু মূলিয়া উত্তম সিল, খাৰ দ্ৰব্য আদি, a generic name for several kinds of precious stones, also of several sorts of crystallized minerals used in medicine.

বাখৰপতা, বাখৰাম, *a.* বাখৰ লগোআ, ornamented or set with precious stones.

বাখৰ, *s.* গুটি ধানৰ মেৰ আদি, a barn, a storehouse.

বাখৰত্মা, *a.* বাখৰ সম্বন্ধিয়, adorned with or relating to বাখৰ.

বাগতি, *s.* সাৰিবলৈ কথাৰে বাগি দিয়া, equivocation, a subterfuge to escape detection.

বাগৰ, *s.* লুটি খোআ, কাতিকুতা, a tumbling; a rolling from side to side; with খাই, and মাৰি, to roll, to tumble, to toss about.

বাগৰাবাগৰি, *s.* লুটিয়ালুটি, ডেকালুটি, a rolling, tumbling about.

বাগৰি, *v.* বাগৰ মাৰি, লুটি খাই, লোকৰ ঘৰে ঘৰে ফৰি, to roll, to tumble, to turn over; with ফুৰি, to wander from house to house; to frequently change situations.

বাগি, *s.* ফুল এবিধ, বুধিৰে গা সৰা, হাজি, ফাল, a species of flower; a subterfuge, an artifice to escape detection, a side.

বাগিদিয়া, বাগিমৰা, *s.* মিচা মতা, লোকৰ গাত পেলোআ, গা সাৰি ফুৰা, evasion, trickery, clearing one's self by implicating others.

বাগিধৰা, *s.* হাজি ধৰা, rivalry.

বাগিবুগা, see বাগি দিয়া,

বাগিয়াৰ, *a.* বাগি দিব জনা, ধূর্ত্ত, artful, trickish.

বাগিশ্বৰি, *s.* সৰস্বতি, an epithet of *Soroswoti*, called the godess of speech and eloquence.

বাঘ, *s.* এবিধ হিংসক জন্তু, ব্যাঘ্ৰ, a tiger; *fem.* বাঘিনি, a tigress.

বাঘআঁচোৰা, *s.* কাঁইট সাক এবিধ, a thorny shrub, (Pisonia Aculestia.)

বাঘঢকা, *s.* দুই হাতৰ বৰ চাপৰ, a mode of punishment by striking with the palms of the hand joined together.

বাঘমকৰা, *s.* এবিধ বৰ মকৰা, a species of spider.

বাঘমৰিয়া, *s.* বাঘ মাৰি ফুৰা লোক, a tiger hunter.

বাঙ্গকৰা, *a.* খাৰ টেঙ্গা নিদিয়াকৈ সিজোআ আঞ্জা, বেয়া, কেলেহুআ, bad, useless, worthless, mean.

বাঙ্গপিটা, *s.* আপোনাৰ পিঠিত কোবাই ভাও দেখুউআ, self flagellation or the pretence of it, the person who practices it.

বাঙ্গবিঙ্গ, *s.* অৰ্থ নাইকিয়া কথা, বিঙ্গ্‌বিঙ্গ্‌ বাঙ্গবাঙ্গ, jargon, gibberish.

বাঙ্গি, *s.* ডাকত দিয়া টোপোলা, ডাঙৰ বিধ চিঁৰাল, a package carried by post, a species of melon.

বাচ, *s.* গন্ধ, মিহলি, scent, perfume, mixture of good and bad.

বাচক, *a.* কওঁতা, বুজুআ জন, expressive of, expressing.

বাচকবনিয়া, *a.* ভালতকৈ ভাল, বাচি লোআ, chosen, select, best.

বাচক, *s.* গৰু পোআলি, দামুৰি, a young calf.

বাচি, *v.* মিহলি গুচাই, মাচ আদিৰ বাকলি পেটু গুচাই, to pick out, to select, to clean.

বাচি লোআ, *s.* মনেৰে ভাল বিচাৰি লোআ, selected, chosen, picked.

বাজ, *s.* বাহিৰ, আলগা, সম্বন্ধ নথকা, প্ৰকাস, the outside; *a.* without, irrelevant, public, not secret.

বাজ কৰা, *a.* বাহিৰ কৰা, প্ৰকাস কৰা, shut out, excluded, divulged.

বাজনা, *s.* খোল মৃদং আদি বাদ্য, a musical instrument.

বাজবন, *s.* বাহিৰ কাম, উপকআ কাম, out-door work.

বাজি, *s.* টাটক বিদ্যা, বাদ্য আদিৰ সব্দ উঠি, sleight of hand, leger-demain; *v.* to sound, as a musical instrument.

বাজিকৰ, *s.* টাটকিয়া, মায়া বিদ্যা কৰোঁতা, a conjurer, a magician, one who practices sleight of hand or legerdemain.

বাজু, বাজুবন্ধ, } *s.* বাহিচনিৰ অলঙ্কাৰ, an ornament worn on the arm.

বাজে, *prep.* বিনে, বাহিৰে, তাৰ উপৰি, without, apart, aside from.

বাজেবাজে, *ad.* বাহিৰে বাহিৰে, আলেঙ্গে আলেঙ্গে, নজনোআকৈ, outwardly, in outward appearance.

বাঞ্ছনিয়, *a.* আসা করা, ইচা থকা, desirable, to be wished for.

বাঞ্ছা, *s.* ইচা, আসা, মন, অভিলাস, desire, wish, will.

বাঞ্ছি, *s.* see বাঁহি, ইচা করি; *v.* to wish, to desire.

বাঞ্ছিত, *a.* অভিলসিত, আসা করা, কামনা করা, desired, pleasing.

বাট, *s.* আলি, পথ, বিন্ধা, a road, a way, a passage, a hole.

বাটচাই, *v.* বৈ থাকি, অপেখ্যা করি, to wait for, to expect.

বাটচোআ, *s.* বৈ থকা, অপেখ্যা করা, expectation, a looking or waiting for.

বাটবুলি, *v.* খোজ কাহি, গতি করি, to walk, to travel on foot.

বাটকুআ, *s.* বাটে জোআ লোক, পথুক, a traveller, a passer by.

বাটলু, *s.* বিয়া নকরাকৈ অনা তিবোতা, চাপনি, a concubine.

বাটলু গুটি, *s.* ধেনু গুটি a small clay ball for shooting from a bow.

বাটি, *s.* ধাতুর পান পাত্র, বাজহাবর দুই দাঁতি, পিহি বা টেপা করি, পকাই, ববলৈ তরা তাঁত, তাঁতর বর নেচা, a drinking cup, the fleshy part attached to the spine; *v.* to grind on a stone.

বাটিকরা, *s.* তাঁত তরিবলৈ সুতা মেলা, the process of warping thread.

বাটোআলি, *s.* বাটত থকা কল্পিত ভূতনি বিসেস, an imaginary evil spirit said to infest high ways.

বাত, *s.* বতাহ, বায়ু, বিস বোগ এবিধ, air, wind, flatulence; with বোগ, rheumatism.

বাতরা, বাতরি, *s.* সম্বাদ, বাত্রা, ভু, বার্ত্তা, news, information, intelligence.

বাতাচা, *a.* চেনির মিঠৈ বিসেস, a kind of sweetmeat.

বাতি, *s.* বত্তি, চাকি, ভগাক ভাল করি, a lamp, a light, a candle; *v.* to mend, to repair.

বাতুল, *a.* বলিয়া, উন্মত, পগলা, mad, insane, foolish, crazy.

বাত্রা, *s.* see বাতরা, news.

বাদ, *s.* বাক্যর জুধ, কলহ, অপজস, দুর্নাম, a word, a dispute, a stain, a stigma, a bad name, a reproach.

বাদকরা, *s.* তর্ক করা, কথার জুঁজ করা, reasoning, argumentation.

বাদবিচার, *s.* তর্কবিতর্ক, চাঁচা মিচার বিবেচনা, an investigation, an enquiry.

বাদবিতণ্ডা, *s.* অপবাদ দি গালি পরা, বিকর্থনা, a reproach, vilification.

বাদবিবাদ, *s.* উতরাউতরি, a controversy, a dispute, altercation.

বাদল, *a.* মেদা, দগধা, সরপা, ডারর, lazy, slow, indolent; *s.* a cloud.

বাদাম, *s.* এবিধ ফল, an almond.

বাদি, *s.* গুচরিয়া, কওঁতা, a complainant, a plaintiff; *a.* speaking, pleading.

বাদু, *s.* কঁঠাল আদিৰ ভিতৰৰ কোমল বাকলি, the covering of the pulp of fruit.

বাদুলি, *s.* ৰাতি উৰি ফুৰা জন্তু এবিধ, a bat; a general term used for the vampire &c.

বাদুলিচাকি, *s.* অনেক চাকিএৰে ওলোমাই থোৱা দীপাধাৰ, a chandelier, a branched frame or support for holding many lights.

বাদুলিসঁচাৰ, *s.* ৰৰ তলা এবিধ, a padlock.

বাদ্য, *s.* ঢোল আদি বাজনা, an instrument of music or its music.

বাদ্যভণ্ড, *s.* নানা বিধ বাজনা, a concert of instrumental music, musical harmony.

বাধক, *a.* নিবাৰক, হাক দিওঁতা, কৰিব নিদিয়া, obstructive; *s.* one who prevents, forbids or obstructs.

বাধা, *s.* নিবাৰন, হাক, নিসেধ, hindrance, prevention, obstruction; with কৰি, to hinder, to forbid &c.

বান, *s.* নৈৰ ঢল, চাম, বিধ, মাছ ৰখা জতন, কাঁৰ, পাচৰ সংখ্যা, a flood, an inundation, an even texture, a contrivance for catching fish, a dart, an arrow; this word is used figuratively for five.

বানচ, *s.* বেচ, মুল্য, বাৰ, hire, pay, price.

বানবাটি, *s.* খুঁৰা লগা বাটি, a brass vessel with feet attached.

বানবাৰিখা, } *s.* ভৰ বৰ্ষাকাল, the season of floods.
বানবাৰিসা, }

বাণ্ডা, *s.* হাঁতিৰ ঠেঙ্গ বন্ধা জতন, a fetter for the feet of elephants.

বানাত, *s.* বানত, নোমৰ কাপৰ এবিধ, broadcloth, woollen cloth.

বানাৰচ, *s.* বাৰাণসি, কাসি খেত্ৰ, the sacred city of Benares, *Kahi.*

বানি, *s.* কথা, বাক্য, তাঁতৰ পথালি, নৌকাৰ দাঁতি, ধান খুন্দি, a voice, a saying, an utterance, a breadth of cloth, the sides of a boat, to clean rice from the husk.

বানিজ্য, *s.* বেপাৰ, বেহা, দোকান দিয়া, trade, traffic, commerce, barter.

বানিসুতা, *s.* তাতত বোৱা পথালি সুতা, the woof of cloth.

বানেবানে, *ad.* বিধে বিধে, চামে চামে, ভাগে ভাগে, in successive stages.

বান্দৰ, *s.* বানৰ, a monkey.

বান্দৰালি, *a.* বানৰৰ নিচিনা কৰা, বান্দৰৰ স্বভাও ধৰা, apish, monkeyish.

বান্দৰি, *s.* মাইকি বান্দৰ, তাঁত সালৰ নাচনি ধৰা, *fem.* of বান্দৰ, the female monkey, a pulley in a native loom.

বান্দৰকেঁকোৱা, } *s.* গা খজুটিওা এবিধ লতাৰ গুটি, a species of nettle.
বান্দৰচেলা, }

বান্দৰবিটলিয়া, *s.* বান্দৰৰ নিচিনা স্বভাও, নিন্দিত মাত, apish, monkeyish.

বান্দি, *s.* দাসি, বেটি, a female slave.

বান্দিমোহৰ, *s.* বান্দিএ মৰোআ বাৰ্হনি লেখা এবিধ ৰূপ, an Assamese coin stamped by a maid servant.

বান্ধ, বান্ধনি, *s.* বন্ধন, গাঁঠি, a binding, a fastening, a tie.

বান্ধু, বান্ধৱ, *s.* বন্ধু, ইষ্ট সম্বন্ধিয় মাত, মিতিৰ কুটুম, a friend, an ally, a relation.

বান্ধুকানি, *a.* কৰাচ্য, কিৰ্পিন, দিব খাৰ নোআৰা, tight, penurious, stingy.

বান্ধনি, *s.* বান্ধ, গাঁঠি, ধৰনি, a binding, a ligature, an incantation.

বান্ধি, *v.* বান্ধ দি, বন্ধন কৰি, to bind, to fasten, to tie.

বাপ, *s.* পিত্তি, বোপাই, সুদ্ৰ আদি মহন্তৰ সম্বোধন, a father; a title given to several classes of priests.

বাপ ভাই, *s.* সমজুআক মতা সম্বোধন, fathers and brethren, a term used in addressing a promiscuous multitude.

বাপতিমাহোন, *s.* বাপেকৰ মাটি বাৰি আদি বস্তু, hereditary property.

বাপা, *s.* স্নেহ মান্যেৰে মতা সম্বোধন, an affectionate address to children.

বাপু, *s.* পিতা বা বামুনৰ সম্বোধন, father; respectful address of a father or of a brahmin.

বাপুটি, *s.* see বাপা, এজন বামুনৰ সম্বোধন,

বাপুদেউ, *s.* বামুনক মান্যেৰে মতা সম্বোধন, a term of respectful address.

বাপেক, *s.* বাপেকি, পিতাক, a father.

বাপেকে, বাপেৰে, *s.* ডাৰি দিয়া মাত, বাপেক, a father or as a father; a word used in threatening, meaning I will beat you as your father did or without restraint; an ejaculation of surprise &c.

বাৰ, *s.* হিসই, পদ, বেচ, কাৰন, business, office, wages, a cause.

বাৰকটা, *a.* কাঠ বা গচ আদিত কাটি চিন দিয়া, marked; *s.* the placing of a mark, a tally.

বাৰতি, *s.* চুপতি, মুখ জুজোআ, বাদানুবাদ, a controversy, dispute, mutual retort.

বাৰতে, *ad.* হেতুকে, কাৰনে, on account of, because of.

বা-বৰখুন, *s.* বতাহ বৰখুন, rain and wind.

বাৰৰি, *s.* এবিধ সাক, a species of edible plant.

বাবাকৰ্হা, *s.* সুমত মুখ মেলি ফোঁপোআ, a puffing or panting.

বাবাৰ্তা, বাবাত্ৰা, *s.* বুজ বাজ, ভুতা, সমাচাৰ, information, report.

বাবিচনি, *s.* কাসলতিৰ ওপৰ পাচ ভাগ, the shoulder blade.

বাবিৱিঙ্গ, *s.* এবিধ ঔসধি গচৰ গুটি, a species of medicinal plant.

বাবু, *s.* ভদ্ৰ লোকৰ সম্বোধন বিসেস, a native gentleman, a respectful address equivalent to Sir, Esquire.

বাবুলিকটা, বাবুলৰখা, *a.* চুলি চুঁটিকৈ ৰখা, having the hair cut short.

বাম, *a.* তৰ, তৰাঙ্গ, বাওঁ, তল নোজোআ মাটি, shallow; *s.* land not overflowed, land in distinction from water, the left side.

বামগঁতিয়া, *a.* বাম ঠাইত থকা বা হোআ, not subject to inundation.

বামন, *s.* বিষ্ণুৰ পঞ্চম অৱতাৰ, বটু, বাওনা, the fifth incarnation of Vishnoo as a dwarf.

বামাৱলি, *s.* ঘুৰ্ন বায়ু, বতাহৰ পাক বিসেস, a whirlwind.

বামি, *s.* এবিধ দিঘল মাচ, a species of fish.

বামুন, *s.* ব্ৰাহ্মন, দ্বিজ, বিপ্ৰ, a brahmin; *lit.* twice-born.

বামুনভেঁকোলা, *s.* কপালত ফোঁট থকা বৰ বেঙ্গ, a species of large frog, so called from having a spot on the forehead.

বামুনি, *s.* বামনৰ তিৰোতা, ব্ৰাহ্মন কুলৰ স্ত্রি, a woman of the brahmin caste, or the wife of a brahmin.

বামুনিয়া, *a.* বামুনৰ সম্পৰ্কিয়, বামুনৰ ধৰমত চলা, relating to the brahminical caste.

বায়ঙ্গ, *a.* বেলেগ, আঁতৰ, ইয়াৰ বাজ, separate, distinct, disconnected.

বায়ন, *s.* মৃদঙ্গ খোল আদি বজোআ বা সিকাওঁতা জন, a player on a musical instrument.

বায়ু, *s.* বতাহ, পৱন, মুৰ ফুৰনি ৰোগ, air, wind, *Bayu*, the wind god or guardian deity of the N. W. quarter; hypochondria.

বায়ুআ, *a.* বায়ু কগিয়া, hypochondriacal, troubled with flatulence.

বায়ুকোন, *s.* উতৰ পচিমৰ মাজ দিস, the northwest quarter.

বায়ুপুত্র, *s.* হনুমন্ত, ভিম, an epithet of Honuman and Bhim.

বাৰ, *s.* দিন, বেলি, বেৰ, নাৱৰ কান, দ্বাদস, ৰবি আদি সাত দিন, a day of the week; a time or occasion; a partition in a house or boat; as two syllables it is the numeral twelve.

বাৰটা, *s.* বেৰ আদিৰ তলত দিয়া বাঁহ বা চেপেটা কাঠ, a support on which a partition rests.

বাৰন, *s.* see খণ্ডন, নিসেধ কৰা, বাধা, a hindrance.

বাৰবাৰ, বাৰম্বাৰ, *ad.* ঘনে ঘনে, বেলিএ বেলিএ, সদাই, পুনঃ পুনঃ, again and again, repeatedly.

বাৰাণসি, *s.* see কাশি, বানাৰস, Benares.

বাৰি, *s.* ঢাপ বা জেওৰা দিয়া সস্যাদিৰ ঠাই, জল, সৰু মাৰি, a compound, a garden, water, a staff, a stick.

বাৰিঅলিয়া, *a.* বাৰিত হোআ, বাৰিৰ সমন্ধিয়, relating to or produced in a garden.

বাৰিক, *s.* গাৱৰ টেকেলা বিসেস, the head man of a village.

বাৰিখা, বাৰিষা, *s.* বর্ষাকাল, the rainy season.

বাৰিচোআ, *s.* বাৰিত বন কৰা লোক, মালি, a gardener.

বাক, *s.* ঢাল, সলগা মাত, স্বিকাৰ পোআ মাত, a shield; *ad.* very well, well done; *a.* good, excellent, nice, well.

বাকঅতি, *s.* বাক খেলাৰ জনা লোক, অচম বজাৰ এখেল মানুহ, the bearer of a shield; a class of former Assamese soldiers.

বাকনি, *s.* চত মাহৰ ক্রিষ্ণা ত্রয়োদসিত গঙ্গা স্নানৰ তিথি বিসেস, a bathing festival in the month of *Soot*

বাৰেপতি, *ad.* ঘনে পতি, বাৰম্বাৰ, সঘনে, every time.

বাৰেবাৰে, *ad.* বেলিএ বেলিএ, repeatedly, often, over and over.

বাৰেমতৰা, *s.* ষৰ ষুক্ত কৰা আখৰ, বানান, spelling, orthography.

বার্তা, *s.* বাতৰা, বার্ত্ত, news, intelligence, information.

বার্সিক, *a.* বচৰেকত হোআ, বচৰ উদানি, annual.

বার্হন, *s.* বর্হা, growing or increasing.

বার্হনি, *s.* ঠাই সঁৰা জতন, বার্হি অহা, a broom, growth, an increase; with পানি, a rise of water, a flood.

বার্হি, *v.* ডাঙ্গৰ বা অধিক হৈ, খাবলৈ পাৱত ভাত আদি উলিয়াই, ধনৰ সুত, to grow, to increase, to rise as a flood, to serve up food; *s.* interest on money.

বার্হৈ, *s.* কাঠৰ বন কৰিব জনা মানুহ, a carpenter.

বার্হৈটোকা, *s.* এবিধ চৰাই, কিপিনালিকৈ নিজে আটাই বন কৰি ফুৰা মানুহ. a woodpecker, a penurious person.

বালক, বালেক, *s.* অজান লৰা, চাৱাল, ফুকলিয়া লৰা, a small child not come to years of understanding.

বালগোপাল, *s.* ক্রিষ্ণৰ লৰা কালৰ নাম, epithet of Krishnoo as a child.

বালি, *s.* বালুকা, হিন্দু মতে পূর্ব কালৰ এজন বানৰৰ বজা, sand, gravel, grit, the name of a monkey chief, the son of Indra and brother of Hugriwo.

বালিআঁহিয়া, *a.* মাটি আদি বালিৰ নিচিনা হোআ, sandy, like sand.

বালিচন্দা, *s.* ধাতু বিসেস, the mineral talc.

বালিচরি, *s.* বঙ্গালৰ বালেষৰ নগৰত কৰা বুটা দিয়া এবিধ উত্তম পাট-কাপৰ, a kind of flowered silk cloth.

বালিচাহি, *s.* অতি খুদু কিট এবিধ, a small stinging insect.

বালিমাহি, *s.* খঞ্জৰিত পখি, এবিধ সৰু চৰাই, a species of bird.

বালিয়া, *a.* see বালি অহিয়া.

বাস, *s.* থকা ঠাই, কাপৰৰ দহি, বস্ত্র, a habitation, a dwelling.

বাসনা, *s.* কঁপাল, ভাগ্য, দসা, গতি, destiny, fate, condition, portion.

বাসনাবস্কিয়া, *a.* কপালত ঘটা, কঁপালেৰে হোআ, according to fate, fated.

বাসৱ, *s.* ইন্দ্র, পুৰন্দৰ, an epithet of Indra.

বাসি, *s.* বাস কৰা, থাকোঁতা, বাহি, dwelling, residing; used in *comp.* as বনবাসি, living in a forest.

বাসুকি, *s.* সাপৰ ৰজাৰ নাম, এজন নাগ, Bahuki, the king of serpents used as a cord by the *Ohurs* in churning the ocean.

বাসুদেৱ, *s.* বসুদেৱৰ পুত্র, শ্রীক্রিষ্ণ, a name of Krishnoo.

বাস্তৱত, বাস্তৱিক, *ad.* স্বৰূপত, স্বধর্মত, সঁচাকৈ, নিচয়ে, truly, really, in fact.

বাস্প, *s.* see ভাপ, steam &c.

বাহ, *s.* চৰাই আদিএ সাজি লোআ ঘৰ বা ঠাই, জাক, গুটিৰ ওপৰৰ কাঠ বাকলি, a nest, a temporary stopping place, a drove, a multitude, a brood, a litter, the shell of a nut.

বাহক, *s.* তিতা ফুলৰ গছ, ভাৰ বৱোঁতা, a medicinal plant; a carrier.

বাহন, *s.* উঠি ফুৰা জন্তু, হাঁতি ঘোঁৰা আদি, জান, a vehicle, a conveyance, any means of transit.

বাহবন্ধা, *a.* গোট খোআ, গুটিৰ ওপৰত কাঠ বাকলি হোআ, collected in a mass, enclosed in a shell or covering.

বাহৱ, *s.* ৰজা বা গোসাঁইৰ প্রবাসত থাকিবলৈ কৰা সৰহিয়া ঘৰ, a temporary house or stopping place for a king or priest.

বাহি, *a.* ন নোহোআ, আগ দিনা জুগুত কৰা বস্তু, পর্য্যুসিত, not fresh, stale, withered, of the preceding day.

বাহিগা, *s.* সেই দিনা নোধোআ গা, আগ দিনাই ধোআ গা, the body bathed on the preceding day.

বাহিনি, *s.* সংখ্যা বিসেস, সৈন্য সমুহ, বহু সংখ্যা, a legion, an army, a body of troops, a great multitude.

বাহিৱ, *s.* বাজ, ভিতৰ নহই, প্রকাস, outside; *a.* without, extended, open, not concealed; with হৈ, *v.* to come forth, to proceed from.

বাহিরা, *a.* বাজর, আলগতিয়া, বজুআ, outside, distinct, separate.

বাহিরে, *ad.* বাজে, উপরি, বিনে, besides, aside from, except.

বাহু, *s.* হয়মুল, বর মাচ এবিধ, বাবিচনি, the arm, a species of fish.

বাহু-দাঙ্গি-কোআ, *s.* সাহ দি কোআ, উর্দ্ধবাহু হৈ কোআ, the raising of the arm in solemn asservation.

বাহুবল, *s.* হাতর বল, পরাক্রম, the strength of the arm, might, power.

বাহুবলি, *a.* সক্তিমন্ত, পরাক্রমি, strong, powerful, mighty.

বাহুমুল, *s.* কাসলতির ওপর ভাগ, হাতর গুবি, বাবিচনি, the shoulder joint, the arm pit.

বাহুল্য, *s.* বিস্তর, অধিক, অনেক, abundance, plenty, variety, multiplicity; *a.* abundant &c. with করে or কৈ, *ad.* plentifully &c.

বি, *prep.* উপসর্গ বিসেস, কথার আগত হলে উত্তম আক বিপরিত বুজাই, জথা উত্তম, বিসিষ্ট; বিপরিত, বিজোগ; inseparable preposition, denoting variety, distinction, separation, division, equivalent to *un*, *di*, *dis*, &c. in English.

বিংসতি, *s.* কুরি, বুরি, twenty, a score.

বিজিনা, *s.* ঘিন, খারাল বেয়া পোআ, dislike, hate, aversion.

বিকটা, *a.* দেখিলে ভই লগা, বেজরামুআ, মুখ ভেঙ্গুরা, অকটা, hideous, distorted, frightful, disagreeable to the taste.

বিকটাই, *v.* মুখ ভেঙ্গুরাই, to distort the countenance, to make grimaces.

বিকটামুআ, *s.* ভেঙ্গুরা মুআ, ভয়ানক মুর্ত্তি, a monster; *a.* having hideous features.

বিকফআ, *a.* বেচিবলৈ করা, বেচির লগিয়া, saleable, ready for sale.

বিকর্থনা, *s.* নিন্দা, বিগতি, গালি বিসেস, abuse, reviling.

বিকল, *a.* দুখ পোআ, দুর্বল, চিন্তা যুক্ত, আপদ, লৈলৈ থৈথি, troubled, agitated, decayed, impaired.

বিকা, *a.* বেচা, বিক্রই করা, sold; *s.* the act of selling.

বিকাই, *v.* বেচাই, সকলোতে দুগুন প্রকাস করি, to sell, to traduce openly, to expose.

বিকার, *s.* আন রুপ, স্বভারর সলনি করা, লর, রোগ আদি প্রবল হোআর দুখ, change, deterioration, alteration.

বিক্রই, *s.* বেচা, a sale.

বিক্রমাদিত্য, *s.* আগর কালর এজন হিন্দু রজার নাম, the name of a former hindoo sovereign.

বিক্রিত, *a.* বেয়া রুপ, আভঁজা, কুরুপ, ill-shaped, distorted; *s.* alteration, deterioration, distortion.

বিস, *s.* খহু আদিৰ বেদনা, সৰিলৰ দুখ বিসেস, pain, distress, ache.

বিখোআ, *s.* বিসোআ, বিসে ধৰা, বেদনা কৰা, paining, aching, distress.

বিখ্যাত, *a.* প্রখ্যাত, প্রকাস হোআ, সকলোএ জনা, named, called, denominated, renowned.

বিগতি, *s.* নিন্দা, ইতিকিঙ্গ, বিকর্থনা, reviling, abuse, reproach; with কৰি, *v.* to revile &c.

বিগর্হি, *a.* আগর্হি, চন্দ গর্হ নোহোআ, আলাগি, নিন্দনিয়, ill-shaped, deformed, ugly, despicable.

বিগুল, *s.* চিপাহিৰ বাদ্য বিসেস, ৰনসিঙ্গা, a bugle, a trumpet.

বিগ্য, বিজ্ঞ, *a.* পণ্ডিত, গ্যানি, সুবুধি, wise, learned, skilled, experienced.

বিগ্যাত, *a.* জনা, গ্যাত হোআ, বিদিত, known, understood.

বিগ্যান, *s.* তত হেৰোআ, গ্যান চেতন ৰহিত, মুর্চিত, the loss of presence of mind, perplexity, unconsciousness, insensibility.

বিগ্যানি, *a.* অগ্যানি, অতি মুর্খ, ignorant, senseless, foolish, deranged.

বিগুহ, *s.* ৰন, জুধ, সমৰ, war, strife, contest.

বিঘা, *s.* মাটিৰ পাচ কঠা পৰিমান, এস লোচা, হালচা, nearly half an acre (in land measure.)

বিঘাত, বিঘাতন, *s.* হানি, মৰা, হিংসা, an impediment, a hindrance, injury, hurt, destruction, murder.

বিঘাতবচন, *s.* দুর্বচন, বৰ গালি, abusive language.

বিঘিনি, *s.* আপদ, বিপদ, অপাই, an obstacle, an impediment, an obstruction, a hindrance, an offence; with কৰি, to offend; with কৰাই, to cause to offend.

বিচখ্যন, *a.* উতম, সুন্দৰ, good, beautiful.

বিচনি, *s.* বা দিয়া জতন, ব্যজন, a fan.

বিচ্ বচ্, বিচৌবিচৌ, *ad.* দম দম, অনেক অনেক, in scores, very many.

বিচৰা, *a.* বিচাৰ কৰা, বুজ লোআ, inquired after, sought.

বিচৰাই, *v.* বিচাৰ কৰাই, to cause to be sought.

বিচৰোআ, *s.* বিচাৰ কৰোআ, the causing to be sought.

বিচল, *a.* আচল, অকাৰু, কঠিন, difficult, intricate, uncurrent.

বিচা, *s.* সুঙ্গ লগা পোক বিসেস, বিচনিৰে বতাহ দিয়া, a caterpillar; the act of fanning.

বিচাট, *s.* বেজাৰ, বিসাদ, বিৰক্তি, sadness, dejection, offence.

বিচাট লগা, *a.* বেজাৰ লগা, বিৰক্তি হোআ, offended, dispirited, dejected.

বিচাৰ, *s.* সোধ, বিবেচনা, বুজ বাজ, deliberation, consideration, enquiry, an investigation, a trial.

বিচাৰকর্তা, *s.* সোধাক, সোধকর্তা, an investigator, an arbitrator, a judge, a magistrate.

বিচাৰখোঁচাৰ, *s.* বুজবাজ, ভুভা, a thorough investigation, a strict search or enquiry.

বিচাৰথান, *s.* সোধৰ ঠাই, কচাৰি ঘৰ আদি, a place of trial, a tribunal, a court house.

বিচাৰদিন, *s.* সোধৰ দিন, সোধ পোচৰ দিন, a day of trial &c.

বিচাৰপৰ, *s.* সোধ পোচ, ভুভটং, বুজবাজ, an enquiry, an investigation, deliberation.

বিচা ৰাসি, *s.* অষ্টম ৰাসি, the sign Scorpio.

বিচাৰি, *v.* বিচাৰ কৰি, বিবেচনা কৰি, বুজ লৈ, পাবলৈ ফুৰি, to seek, to enquire, to investigate, to search for.

বিচি, *v.* বিচনিৰে বা দি, to fan.

বিচিত্ৰ, *a.* উত্তম, সুন্দৰ, অনেক ফুল জালি থকা, নানা ৰঙনিয়া, excellent, beautiful, variegated, handsome, spotted.

বিচুকৰম, *s.* see বিষকৰ্ম,

বিচূর্তি, *s.* বিস্মই, চুৰ্তি হেৰোৱা, utter astonishment, wonder.

বিচেষ্টা, *a.* বিতত, উত্তাৰল, বিগ্যান, চুৰ্তিভঙ্গ হোৱা, surprised, elated, overjoyed, discomposed.

বিজ, *s.* বিৰ্য্য, সঁচ, কন, গুটি, কঠিয়া, seed, fruit, semen virile.

বিজাতবিয়া, *a.* জাত এৰা, চেফেৰা, ভহৰা, বিজতিয়া, mongrel, bastard, বিজাতুআ, out of caste, base-born, hybrid.

বিজবিজাই, *v.* শৰীৰিবে চিটচিটাই, to itch, to tingle, to feel a crawling sensation.

বিজমৰা, *a.* বল মৰা, কন মৰা, without the power of procreation, impotent.

বিজয়াদসমি, *s.* দুর্গোতচৰ পূজাৰ দসমি তিথি, the tenth day of *Ahin* or *Kati*, when the image of Doorga is thrown into the river.

বিজল, *a.* লেতকেতিয়া, পিচল, ডেমডেউকা, glutinous, viscid, slimy, slippery; *s.* viscidity, slime, gluten.

বিজাই, *v.* বিজল হৈ, to be slippery or slimy, to exude slime.

বিজুতি, *a.* জুতি নোহোআ, আজোখা, ভাল ন লগা, disproportioned, out of order, not according to taste.

বিজুলি, *s.* বিদুলি, মেঘত ওলোআ জিলিকনিৰ চমক, lightning.

বিজুলিবাঁহ, *s.* এবিধ সৰু বাঁহ, a species of bamboo.

বিজোখা, *a.* আজোখা, সমান জোখ নোহোআ, out of measure, disproportionate, of unequal length.

বিজোগ, *s.* বেলেগ, প্রিথক, মৱন, a separation, a disunion.

বিজোৱ, *a.* জোৱ নোহোআ, হালেই সমান নোহোআ, এটিয়া, odd or uneven, ill matched, mis-mated or without a mate.

বিটলিয়া, *a.* বৱিয়া বিসেস, নিহ, অধম, বামুনক পৱা গালি, vile, abominable, a term used in abusing brahmins.

বিটলোন, *s.* এবিধ কলা লোন, a kind of black rock salt.

বিটালি, *s. fem.* of বিটলিয়া, which see.

বিঠিক, *a.* অঠিক, অনিচই, অজতন, not exact, incorrect, irregular; *s.* inexactness, inequality, irregularity.

বিত, *s.* ধন, সম্পতি, wealth, property, substance.

বিতচকু, *s.* চকুৱ উপকাৰি দর্সনৱ জতন, দিপ চকু, a pair of spectacles.

বিতণ্ডা, *s.* নিন্দা, গালি, বিকর্থনা, vilification, abuse, calumny.

বিতত, *a.* তত নোহোআ, ডেও পৱা, ধৌর্জ এৱা, careless, unconscious, restless, disconcerted.

বিতৱন, *s.* দান কৱা, বিলাই দিয়া, alms giving, distribution of charity, a donation, a gift.

বিতল, *s.* পতাল বিসেস, in hindoo cosmogony the second of the infernal regions.

বিতসগুন, *s.* বৱ জাতি সগুন, a large species of vulture.

বিতুষ্ট, *a.* অসন্তুষ্ট, বেয়া পোআ, dissatisfied, displeased.

বিতোপন, *a.* সুন্দৱ, উত্তম, বৱ ভাল, beautiful, excellent.

বিধৎসনা, *a.* একো নথকা, বিধৱি, সুদা, empty, stripped of every thing.

বিদৱা, *a.* ফটা, আঁচ মেলা, দুচিটা হোআ, বহল হৈ জোআ, rent, torn &c.

বিদৱি, *v.* ফাটি, আঁচ মেলি, দুফাল হৈ, to tear, to rend, to lacerate.

বিদা, *s.* বিদ্যা, ওমলা বিসেস,

বিদাই, *s.* জোআৱ অনুমতি, a farewell, an adieu, a ceremony of departure; with দি, to dismiss, to give leave of absence; with লৈ, to take leave.

বিদাৱন, *s.* ফলা, চিৱা, the causing to break, lacerate, tear or rend.

বিদাৱি, *v.* ফালি, চিৱি, দুফাল কৱি, উজাৱি, ভেদি, to cause to tear &c. causative of বিদৱি; with মন, to break the heart.

বিদিত, *a.* প্রকাসিত, জনা, গ্যাত থকা, known, understood, revealed.

বিদিস, *s.* দিসৱ মাজৱ চুক, an intermediate point of the compass.

বিদুলি, *s.* see বিজুলি, lightning.

বিদ্যুলিচমক, *s.* বিজুলিৰ পৰা ওলোআ কান্তি, a flash of lightning.

বিদুলিয়াই, *v.* বিজুলিয়াই, বিদুলি মাৰি, to lighten, to flash.

বিদেস, *s.* পৰদেস, a foreign country, another country.

বিদেসি, *s.* পৰদেসি, আন দেসি, a foreigner; *a.* of another country.

বিদ্যা, *s.* বিদা, লিখা পঢ়া আদি গুন, বেৰসাই, গ্যান, learning, science, knowledge, art, profession.

বিদ্যালই, *s.* পঢ়া সালি, চাতৰ সালি, a school, a college, a seminary.

বিদ্যাৱন্ত, *a.* পণ্ডিত, লিখা পঢ়া আদি গুন থকা, wise, learned, literary.

বিদ্যাহিন, *a.* বিদ্যা নথকা, চহা, ignorant, unlearned.

বিদ্রুপ, *s.* বিগতি, নিন্দা, অহিত, হিংসা, ridicule, mimicry, mockery.

বিদ্রুহি, *a.* ৰজা আদিৰ দ্রোহ আচৰা জন, rebellious, hostile, malicious.

বিদ্রোহ, *s.* হিংসা, দ্রোহ, rebellion, hostility, hatred, spite.

বিধ, *s.* প্রকাৰ, বান, চাম, ভাগ, ভাও, class, kind, sort.

বিধতা, *s.* সৃজন কৰ্ত্তা, ব্রহ্মা, Brahma, God as the universal law-giver, Providence.

বিধবিধ, বিবিধ, *a.* নানান প্রকাৰ, অনেক বিধ, বিবিধ, various, of different kinds.

বিধৱম, *s.* বিধর্ম, অধৱম, পাপ, দুৰাচাৰ, apostasy, heterodoxy.

বিধৱমি, বিধর্মি, *a.* অধৱমি, দুৰাচাৰি, ধৱমৰ বিপৰিত আচৰা জন, apostate, heretical, deviating from the rules of a sect or caste.

বিধৱি, *a.* বস্ত্র গাত নথকা, বিবস্ত্র, naked, bare, unclothed.

বিধৱা, *s.* বাঁৰি, গিৰিএক মৰা তিৰি, a widow; *a.* without a husband.

বিধান, *s.* দিহা, আগ্যা, বেৱস্থা, বিধি, আইন, a statute, a law, a decree.

বিধানপণ্ডিত, *s.* আইন বিধি জনা, a lawyer, a person versed in law.

বিধি, *s.* বেৱস্থা, দিহা, নিয়ম, পুজা আদিৰ পৃথি, বিধতা, a law, a precept, an ordinance, a formula; providence, fate, destiny, luck.

বিধিমতে, বিধিয়তে, *ad.* বিধিৰ দৰে, নিয়মিত ৰূপে, according to precept or law.

বিধুতি, *a.* ধুতি নোহোআ, ৰজস্বলা, অসুচি বিসেস, ceremonially unclean, polluted, menstruous.

বিন, *s.* এডলিয়া গুনাৰে বা ঘোঁৰাৰ ফান্দ আদিৰে সজা সক বাজনা এবিধ, a single stringed musical instrument.

বিনই, বিনতি, *s.* কাকুতি, মিনতি, কাৰো কোকালি, humble entreaty, supplication.

বিনচ কৰা, *s.* গর্ভপাত কৰা, জন্তু আদিএ কাল পুৰ নৌ হঁওতে পোআলি জন্মোআ, abortion, premature birth.

বিননি, *s.* গুন বর্নাই কন্দা, বিলাপ, lamentation, wailing.

বিনন্দ, } *a.* অতি ভাল, উত্তম, সুন্দৰ, superior, nice, fine, excellent.
বিনন্দিয়া, }

বিনন্দবিলাস, *s.* অমৱা সুখ, অনেক প্ৰকাৰ সুখ, নানা প্ৰকাৰ অতি উত্তম, perfect happiness, ecstasy, bliss.

বিন্‌বিনাই, *v.* বিল্‌বিলাই, সৰহিয়া পোক ওলাই সোমাই থকা, to go in and out in swarms; (applied mostly to worms and insects.)

বিনষ্ট, *a.* নাস, ধ্বংস, ঢুকুউআ, perished, destroyed, ruined, lost.

বিনা, *s.* বিন, বাদ্য এবিধ, নোহোআকৈ, নোহোআত, the Indian lute; except, without, beside.

বিনাই, *v.* গুন বর্নাই কান্দি, বিলাপ কৰি, to lament, to wail.

বিনাদুসি, *a.* নির্দুসি, নিজগৰিয়া, দাই দোস নথকা, faultless, guiltless.

বিনাদোস, *s.* অনাদোস, অপৰাধ নোহোআ, innocence, guiltlessness.

বিনামুল্যে, } *ad.* এনেই, ধন বা বেচ নিদিয়াকৈ, freely, without price.
বিনামোলে, }

বিনাস, *s.* নষ্ট, ধ্বংস, উচন, নাস, destruction, ruin, utter loss.

বিনাসক, *a.* নষ্টকাৰক, নাস কৰোঁতা, মাৰোঁতা, destructive, ruinous.

বিনাসি, *a.* নষ্ট কৰা বা হোআ, ঢুকাই, সাৎ কৰি, সংহাৰি, বিনষ্ট কৰি, perishable, destructible; *v.* to destroy.

বিনাসুই, *a.* নিৰাসুই, অকলসৰিয়া, without refuge, unprotected.

নিৰাসুমে, *ad.* দুখ নোহোআকৈ, অপ্ৰয়াসে, সুচলে, easily, without effort.

বিনে, *ad.* বাজে, বাহিৰে, উপৰি, except, aside from, without.

বিনৈ, *s.* ধানৰ গচৰ নিচিনা এবিধ ত্ৰিন, বিনুঐ, a species of the tare or darnel that grows among grain and resembles it.

বিনোআ, *s.* বিলাপ কৰা, সুঁঅৰি সুঁঅৰি কন্দা, wailing, lamentation.

বিন্দু, *s.* অনুস্বাৰ, জোল বস্তুৰ টোপা বা কনিকা, বির্জ্য, the nasal sign (ঁ,) a dot, a point, a very little, a drop, seed, semen.

বিন্দুসাৰ, *s.* মুত্ৰৰ ৰোগ এবিধ, বির্জ্যপাত ৰোগ, a disease of the urinary organs, gonorrhœa.

বিন্দ্রাবন, *s.* see ব্রিন্দাবন, ক্রিষ্ণে গৰু ৰখা ঠাই,

বিন্ধন, *s.* বিন্ধা, ফুটুআ, boring, piercing or perforating anything.

বিন্ধনা, *s.* বিন্ধা দিয়া অস্ত্ৰ, ভোঁহৰ, any piercing or boring instrument.

বিন্ধনিফুটনি, *s.* সৰিলত খোঁচা বিন্ধা ৰোগ, cutting, griping pains.

বিন্ধা, *s.* জলঙ্গা, ফুটা, খোঁচা, বাট থকা, আহু ধান পাতলোআজতন, a hole, an opening, a perforation, an instrument for thinning out a field of grain.

বিন্ধাই, *v.* বিন্ধা কৰাই, ফুটাই, বিন্ধাবে ধান পাতলাই, to cause to bore, to perforate, to pierce, to thin out grain as above.

বিন্ধা মৰা, *s.* বাট মৰা, ফুটা মৰা, the closing up of an opening; *a.* closed, stopped up.

বিন্ধি, *v.* ফুটি, বিন্ধা দি, হুল আদি সোমাই, to bore, to perforate, to sting.

বিন্ধোআ, *a.* বিন্ধা দিয়া, ফুটুআ, বিন্ধাবে ধানৰ গছ পাতলোআ, perforated, thinned out, (as grain:) *s.* the causing to be thinned.

বিপখ্য, *s.* সত্রু, প্রতিবাদি, বিৰুধি, an enemy, an adversary; *a.* hostile.

বিপত্তি, } *s.* আপদ, প্রমাদ, দুখ, calamity, misfortune, adversity,
বিপদ, } suffering.

বিপৰিত, *a.* বেলেগ, আন ৰূপ, ভিন, ওভোটা, উত্তম, opposite, reverse, contradictory, delicious.

বিপল, *s.* পলৰ তিনি কুৰি ভাগৰ এভাগ, a second of time.

বিপাক, *s.* হব নলগা ঘটনা, দৈবাত ঘটনা, লেঠা, বাধা, embarrassment, an unexpected result or difficulty.

বিপ্র, *s.* বামুন, a Brahmin.

বিফল, *a.* গোটে নধৰা, অনর্থক, নিস্ফল, fruitless, barren, useless.

বিফলে, *ad.* সিদ্ধি নোহোআকৈ, অনর্থকৈ, fruitlessly, ineffectually.

বিবৰন, *s.* বিত্তান্ত, আখ্যান, বৰন গুচা, কান্তি গুচা, a description, a history, a detail, an account; *a.* pale, changed in color, blushing.

বিবস, *a.* বিত্তত, বিগ্যান, বিচুর্ত্তি, disconcerted, confused, distracted.

বিবাদ, *s.* দন্দ বা কথাৰ ভুখ, a dispute, a quarrel, wrangling, a broil.

বিবাদি, *a.* দন্দুৰা, বিবাদ কৰা, quarrelsome, contentious, litigious.

বিবাহ, *s.* বিয়া, a marriage, a wedding; with দি, to give in marriage; with কৰি, to marry.

বিবাহিত, *a.* বিয়া কৰোআ, বেইতা, married, wedded.

বিবিধ, *a.* নানা প্রকাৰ, অনেক বিধ, of different kinds, various, manifold.

বিবিয়নি, *s.* টোপনি আদিত ভ্রম কোআ, incoherent talk.

বিবিয়াই, *s* টোপনিত বা নবিয়াত ভ্রম বলকি, to talk incoherently, (as in sleep or delirium.)

বিবুধি, *a.* বুধি হেৰোআ, নিকপাই, at one's wit's end, without expedient.

বিবেচক, *a.* বিবেচনা কৰোঁতা, বিচাৰ কৰি চোআ, enquiring, discriminating, reflective, thoughtful, considerate.

বিবেচনা, *s.* গ্যান ৰূপে বিচাৰ কৰা, আলোচনা, discrimination, reflection.

বিভও, *s.* সম্পত্তি, ধন ঐশ্বর্য্য, বিভূতি, substance, property, wealth, power, dignity.

বিভগ, *a.* বেলেগ, প্ৰিথক, আঁতৰ, separate, apart, removed.

বিভঙ্গ, *s.* অতি সিঘ্ৰে পলোআ, পিঁয়াপি দিয়া, হাত ভৰি নৰলোআকৈ মৰাৰ দৰে পৰি থকা, sudden or hasty flight or dispersion.

বিভাগ, *s.* ভাগ, অংস, a sub-division, a share, a lot, a part.

বিভিচাৰ, *s.* বেস্যা গমন, লুম্পট কৰম, অবিচাৰ, fornication, adultery &c.

বিভিচাৰি, *a.* বেস্যালি, লুম্পট, দুষ্ট, lecherous, adulterous, unchaste, lewd.

বিভিসন, *s.* লঙ্কা দিপৰ ৰজা, ৰাৱনৰ ভায়েক, Bibihon, the famous king of Ceylon, brother of Rawon;—mentioned in the Ramayan.

বিভুতি, *s.* সম্পতি, ঐস্বৰ্জ্য, wealth, power, majesty, glory.

বিভুতিমান, *a.* জোৰন্তাৰ, চহকি, ঐস্বৰ্জ্যসালি, rich, opulent, majestic, &c.

বিভুসন, *s.* ভুসন, সাজ, অলঙ্কাৰ আদি, decoration, ornament, jewels.

বিভুসিত, *a.* পিন্ধি উৰি ধুনিয়া হোআ, ভুসিত, decorated, adorned.

বিভ্ৰম, *s.* ভুল, বলিয়ালি কথা, an error, a mistake, a whim, caprice.

বিমন, *a.* নিৰানন্দ, বেজাৰমুআ, মন মৰা, sad, downcast, perplexed.

বিমান, *s.* দেৱতাৰ ৰথ, a self-moving car or chariot of a god.

বিমুখ, *a.* মুখ ঘুৰুআ, প্ৰসন্ন নোহোআ, having the face averted; averse, unfavorable.

বিমুচিত, *a.* বিগ্যান, মুৰ্চাগত, তত হেৰোআ, unconscious, insensible, fallen into a swoon or trance.

বিমোচন, *s.* see মোচন,

বিমোৰ, *a.* আদি অন্ত নোপোআ, নিৰুপাই, বিবুধি, without beginning or end, helpless, perplexed, involved in doubt or difficulty.

বিম্ব, বিম্বু, *s.* প্ৰতিমুৰ্তি, চাঁয়া, জলফুট, পানিজোলা, a reflected image, a shadow, a bubble.

বিম্বাসবদে, *ad.* ৰৰ বেগে, very swiftly.

বিমুসা, *s.* পৰামৰ্স, বিবেচনা, বিচাৰ, consideration, investigation.

বিয়ন, *s.* পোআলি দিয়া, প্ৰসও কৰা, parturition, birth.

বিয়নি, *s.* পুতেক বা জিএকৰ দুই সাহুএকৰ সম্বোধন, a son's or daughter's mother in law.

বিয়পা, বিয়লা, *a.* পানিৰ দৰে বৈ জোআ, ৰটি ফুটা, running, spreading; (as ink on paper or a report.)

বিয়াপি, বিয়লি, *v.* পানিৰ দৰে বৈ, মুকলি হৈ, ৰটি ফুটি, to spread, to run, to be generally known.

বিয়থ, *a.* বেথা, নিসফল, ব্যৰ্থ, vain, useless, inefficient.

বিয়লিবেলা, *s.* ভাটি বেলা, আবেলি বেলা, তিনি পৰিয়া সময়ই, the afternoon, generally reckoned from three o'clock P. M.

বিয়লি মাহ, *s.* তেল সানি বাকলি গুচুউআ মাহ, pulse cleaned from the husk by the application of oil before pounding.

বিয়া, *s.* বিবাহ, marriage.

বিয়াকৱন, *s.* ভাসা সুধকৈ লিখা আৰু কোআৰ বিদ্যা, ব্যাকৱন, the science of grammar; analysis or taking to pieces.

বিয়াকুল, *a.* ব্যাকুল, আতুৰ, বিহ্বল, perturbed, perplexed, troubled, confused, disquieted, excited, distressed.

বিয়াধ, *s.* ব্যাধ, চৰাই পহু মৰিয়া, a hunter, a fowler.

বিয়াধি, বিয়াপাৰ, *s.* ব্যাধি, কুঠ আদি ৰোগ, a disease, (applied mostly to cutaneous diseases.

বিয়াপক, *a.* ব্যাপক, জুৰি থকা, pervading, penetrating, diffusive, extending over the whole of a thing.

বিয়াপি, *v.* ব্যাপি, ব্যাপ্ত হৈ, সকলোতে জুৰি, প্ৰচলিত হৈ, to diffuse, to spread, to pervade.

বিয়ৈ, *s.* পুতেক বা জিএক দুয়োৰো সম্বন্ধেকৰ সম্বোধন, a son's or daughter's father in law.

বিয়ৈবাঁজি, *a.* দুই এক সন্তান পাই আৰু সন্তান নোহোআ তিৰি, barren after the first or second child.

বিৱ, *s.* জুধাৰু, বৰ বলি, বৰ পৰাক্ৰমি, চুলি কোঁচা কোঁচাকৈ ফালি ওকনি চোআ, নাপ আদিৰ মেৰ, a warrior, a champion, a hero; a parting of the hair, a coil.

বিৱকতি, বিৱক্তি, *s.* বেজাৰ, আমনি, অসন্তোস, disgust, aversion, dissatisfaction.

বিৱত, *a.* খ্যান্ত হোআ, আসক্তি গুচা, ceased, relinquished, having lost desire for.

বিৱতি, *s.* ইচা গুচা, নিবৃত্তি, loss of desire, cessation.

বিৱ দিয়া, *s.* চুলি আদি দুভাগকৈ ফালি নিয়া, the act of parting the hair or of making a way through a crowd of people.

বিৱৰন্ধা, *s.* মেৰ বন্ধা, a coil, (as of a serpent.)

বিৱল, *a.* নির্জান, অকলসৰ, গোপন, alone, private, apart.

বিৱালি, *s.* মেকুৰি, a cat.

বিৱস, *a.* চোহোঙ্গা, নিৰস, বিৱৰন, insipid, nauseous, dry, pale.

বিৱহ, *s.* বেলেগ, আঁতৰ, bereavement, loneliness, separation, absence, (especially of lovers, as used in amatory songs.)

বিৱহিনি, *s.* স্বামি লগত নথকা তিৰি, গিৰিএক আঁতৰ হৈ থকা, a woman separated from her husband or lover.

বিৰা, *s.* পানৰ খিলা বা ফাল, ধান কৰ্হিওআ বেঁকা কান মাৰি, পানিত থকা ভূত এবিধ, a single betel leaf.

বিৰাজৰা, *s.* এবিধ ডাঙৰ জৰা টেঙ্গা, a species of acid fruit.

বিৰাভঁজিয়া, *a.* বেঁকা, কেঁকোৰা, curved, bent, crooked.

বিৰি, *s.* মাদলি, অলঙ্কাৰ বিসেস, a neck ornament.

বিৰিঙ্গ, *s.* এবিধ গচ, a species of tree.

বিৰিঙ্গা, *s.* বিৰিনা, এবিধ জোপোহা ত্রিন, অলপকৈ ঘামি ওলোআ, a species of grass, oozing, percolating, dropping.

বিৰিঙ্গি, *v.* অলপকৈ ঘামি ওলাই, to ooze, to percolate, to drop.

বিৰিয়া, *s.* বেঁত আদিৰ পকোআ আধাৰি, ধান কৰ্হিওআ বাঁওকা, a coil of some soft substance used as a support for the round bottom of earthern vessel; a splint of bamboo used for carrying burdens on the shoulder.

বিৰিয়াপতা, *s.* সাপ আদিএ মেৰ পতা, বিৰ বন্ধা, the act of coiling.

বিৰূপ, *a.* কুৰূপ, আগৰ্হি, deformed, ill shapen, uncomely.

বিৰোধ, *s.* সত্রুভাও, অহিত, অমিল, disagreement, dissension, quarrel, hostility, animosity, opposition.

বির্জ্য, *s.* see বিজ, পৰাক্রম,

বিতিয়াল, *s.* সোন ৰূপ আদিৰ কাম কৰা হাৰি, a low class of artisans in metals.

বিল, *s.* বন্ধ খাই থকা বহল দ পানি, সৰোবৰ বিসেস, a lake, a pond.

বিলগ, *a.* নিলগ, প্রিথক, বেলেগ, not in contact, separate, parted.

বিলগোআ, *s.* নিলগোআ, প্রিথক কৰা, আঁতৰোআ, the act of separating.

বিলনিয়াৰ, *s.* বিলাই দিওঁতা, দেউৰি, one who allots, or distributes.

বিলম, বিলয়, *s.* বেলি, গহৰি, পলম, delay, procrastination, a putting off.

বিলাই, *v.* বাঁটি দি, গাইপতি দি, দুৰ্গতি, দুৰ্দসা, বিলৈ, to apportion, to distribute; *s.* a portion, fate, condition.

বিলাত, *s.* ইংলণ্ড আৰু আমেৰিকা আদি চাহাৰ লোকৰ দেস, বেপাৰি লোকে বস্তু দি লগোআ মুল্য ধন, any foreign country, mostly applied to England, Europe and America.

বিলাতি, *a.* বিলাত দেসত হোআ বা থকা, ইংলণ্ড আদি দেসৰ, foreign &c.

বিলাতি আলু, *s.* এবিধ ঘুৰনিয়া আলু, the potatoe, (solanum tuberosum.)

বিলাপ, *s.* বিননি, গুন বর্নাই কন্দা, a wailing, a lamentation.

বিলাস, বিলাহ, *s.* ৰঙ্গ ৰেমালি, লিলা, লাহ, enjoyment, sport, pastime, wantonness.

বিলাহি বেঙ্গেনা, *s.* বিলাত দেসর এবিধ বেঙ্গেনী, the tomato.

বিলৈ, *s.* বিলাই, দুখ, বিপত্তি, ill condition, destitution, want.

বিলোআ, *s.* বিলাই দিয়া, the act of distributing.

বিষ্টা, *s.* পেটর মল, গু, dung, excrements, ordure, anything worthless.

বিষ্ণু, *s.* ক্রিস্তর এক নাম, নারায়ন, Vishnoo, the second person in the hindoo triad in the character of a preserver.

বিষ্ণুপদি, *s.* গঙ্গা, সংক্রান্তি বিসেস, the Ganges, so called from having sprung from Vishnoo's foot; the sun's entrance into the signs Taurus, Leo, Scorpio, and Aquarius.

বিস, *s.* খন্থ আদির বেদনা, পিরা বিসেস, বিহ, pain, venom, poison.

বিসই, *s.* পদ, সংসারিক সুখ, কার, কারন, প্রসঙ্গ, wealth, worldly or sensual pleasure, a subject, an affair, a matter.

বিসইভোগ, *s.* সংসারিক সুখ ভোগ, the enjoyment of worldly pleasure.

বিসম, *a.* সম নোহোআ, বেয়া, মন্দ, bad, unwholesome, hurtful, unlike.

বিসয়া, *s.* বিসই থকা, খাজনা আদি তোলা লোক, the holding an office. a collector of revenue, a mouzadar.

বিসয়ে, *ad.* কথাতে, কারনে, অর্থে, concerning, respecting.

বিসর্গ, *s.* দুই বিন্দু, (ঃ) সোড়সস্বর, the character (ঃ).

বিসাই, *v.* বিথাই, বেদনা করি, বিস উঠি, to ache, to pain.

বিসাদ, *s.* বেজার, সোক, অসন্তোস, sadness, dejection, distress.

বিসাল, *a.* বিস থকা, বর বিসেরে, poisonous, venomous.

বিসালি, *a.* বিসে ধরা, বিসর, poisoned.

বিসিস্ট, *a.* উত্তম, বর ভাল, সস্ত, বিচখ্যান, excellent, eminent, superior.

বিসুব, *s.* দিন রাতি সমকাল, সংক্রান্তি বিসেস, the equinox or the intersection of the equator and the ecliptic.

বিসুব রেখা, *s.* প্রিথিবির মধ্য রেখা, the equinoctial line.

বিসেস, *s.* ভেদ, ভিন, আন এক বিধ, উত্তম, a distinction, a difference, a peculiarity; *a.* peculiar, particular, excellent.

বিসেসকৈ, *ad.* ভালকৈ, আক অধিকৈ, ভেদকৈ, especially, particularly.

বিসেসত, *ad.* স্বরূপত, যাস্তরত, truly, in reality.

বিসেসন, *s.* গুন বাচক সব্দ, উপাধি, a distinction, an epithet, a predicate, an adjective, a qualifying word or sentence.

বিসোআ, *a.* বিথোআ, বিসে ধরা, aching, paining.

বিস্তর, *a.* অনেক, বহুত, অসংখ্যা, abundant, ample, much, many.

বিস্তার, *s.* বহল, বাহুল্য, প্রকাস, extension, width, breadth, a speaking out, a making public, spreading abroad.

বিস্তাৰি, *v.* বহলাই, মেলি, বাহুল্য কৰি, to enlarge, to spread abroad.

বিস্মই, *s.* আচৰিত, তৰধ, surprise, astonishment, wonder.

বিস্মৰন, *s.* পাহৰন, ভুল, ভ্ৰম, forgetfulness, oblivion.

বিস্ৰাম, *s.* জিৰনি, সঁতোআ, ৰোআ, rest, repose, relaxation.

বিস্ৰামবাৰ, *s.* জিৰোআ দিন, ৰবিবাৰ, দেওবাৰ, the day of rest, Sunday.

বিশ্ব, *s.* জগত, ব্ৰহ্মাণ্ড, সংসাৰ, সকলো, the world, the universe, everything; *a.* all, universal, entire.

বিশ্বকর্ম্ম, *s.* বিচুকৰম, দেৱতাৰ খনিকৰ, a fabulous architect of the gods.

বিশ্বনাথ, *s.* সিৱৰ এক নাম, *lit.* lord of the universe, an epithet of Hiwo.

বিস্বাদ, *a.* সোআদ নোহোআ, চোহচুহিয়া, insipid, without flavor.

বিস্বাস, *s.* স্বৰূপ মনা, সঙ্গাত, প্ৰত্যই, faith, trust, confidence, belief.

বিস্বাসঘাতকি, বিস্বাসঘাতি, *a.* অবিস্বাসি, অসঙ্গাতি, treacherous, betraying confidence; *s.* a traitor, treachery, breach of faith.

বিস্বাসি, *a.* বিস্বাসৰ জোগ্য, সঙ্গাত কৰা, স্বৰূপ, সত্যবাদি, faithful, trustworthy, honest.

বিহ, *s.* বিস, হলাহল, প্ৰান নাসক বস্তু এবিধ, poison, venom.

বিহকটি, *a.* অতি তিতা, আকটা, very bitter, distasteful.

বিহন, *a.* নাইকিয়া, অভাও, বিহিন, destitute, bereft.

বিহফোঁহোৱা, *s.* বৰ বিসেৰে খহু এবিধ, a boil, a carbuncle, a tumor.

বিহবাঁহ, *s.* এবিধ বিসাল বাঁহ, a species of bamboo.

বিহমনা, *s.* এবিধ বনৰিয়া গচ বা তাৰ গুটি, a species of tree and its nut.

বিহলঙ্গনি, *s.* এবিধ বনৰিয়া দৰব সাক, a species of fern.

বিহা, *s.* কুৰি বা চৌৰিচ গোটৰ সংখ্যা, অপৰাধৰ দণ্ড আগ্যা দিয়া, a score; the act of passing a sentence or of imposing a fine.

বিহাই, *v.* পানিত বিহ দি, কথা বহুলকৈ বর্নাই, to poison the water for the purpose of catching fish; to enlarge, to expatiate.

বিহান, *s.* প্ৰভাত, পুআ, the dawn, the early morning.

বিহানে, *ad.* পুআই, প্ৰভাতে, সোনকালে, at dawn, early.

বিহাৰ, *s.* স্ত্রিসম্ভোগ, ধেমালি, খেলা, ৰঙ্গ আনন্দ, কেলি, play, sport, pastime, recreation.

বিহি, *v.* অপৰাধৰ দণ্ড আগ্যা দি, to decide according to law, to fine, to pass sentence upon.

বিহিত, *a.* উচিত, কৰিব লগা, fit, proper, legitimate, right.

বিহিন, *a.* see হিন, নাইকিয়া হোআ,

বিহু, *s.* চত, কাতি আৰু মাঘ মাহৰ সংক্রান্তি, পর্ব, an Assamese festival of which there are three each year, the *Bihoo*.

বিহুআ', *a.* বিহুর সম্বন্ধিয়, চরাই এবিধ, relating to the *Bihoo.*

বিহোআ, *s.* বিল আদিত বিহ দিয়া, কথা কৈকৈ প্রকাস করা, the poisoning a stream or pond for catching fish.

বুকু, *s.* হিয়া, বিদই, মন, মাচর পেটু বিসেস, the breast, the bosom; *fig.* the mind.

বুকুআ, *a.* বকুর পরিমান, বুকলৈকে, breast-deep, up to the breast.

বুকু চোলা, *s.* কঁকাললৈ পরা চুঁটি হাতেরে চোলা এবিধ, a kind of jacket.

বুকুবরি, *s.* বুকু চোলার বুকুর কাপর, বনত পিন্ধা বুকুর সাজ, the breast piece of a native jacket, a breastplate.

বুজ, *s.* গ্যান, তত, বিচার, লু, understanding, apprehension, an idea.

বুজন, বুজনিয়া, *a.* টেঙর, ডাঙ্গর, খুঁটি খার পরা, গ্যান হোআ, come to years of understanding, intelligent, grown.

বুজনি, *s.* কথা বুজুআ, সিকনি, information, instruction, direction.

বুজ পোআ, *a.* ভু পোআ, জনা, having knowledge of a matter, known.

বুজবজ, *s.* ভভা, বার্তাবিত, উআদিহ, definite information, full knowledge.

বুজবিচার, *s.* বুজ লোআ, চোআ চিন্তা, বিবেচনা, investigation, enquiry.

বুজা, *a.* ভু পোআ, জন', গ্যাত হোআ', known, understood.

বুজাই, *v.* বোধ দি, গ্যান সিকাই, to explain, to point out, to show.

বুজাবুজি, *s.* জনোআ জনি, ইটে সিটে বিজুআ, a mutual understanding.

বুজি, *v.* বুজ করি, জানি, বিবেচনা করি, to know, to understand, to infer, to suppose, to imagine.

বুজিবাজি, বুজিসুজি, *ad.* বুজ বাজ করি, চাই চিন্তি, সাবধানে, understandingly, warily.

বুজুআ, *s.* গ্যান দিয়া, জনোআ, বিজুআ, the act of explaining &c.

বুট, *s.* বঙ্গালি মাহ এবিধ, a species of pulse, (Cicer Arietimum.)

বুটলি, *v.* এটা এটাকৈ তুলি, to pick up, to gather.

বুটা, *s.* কাপরত দিয়া গুটি ফুল, figures of embroidered cloth.

বুটা দিয়া, *s.* গুনার বা সুতার গুটি ফুল থকা, embroidery; *a.* embroidered.

বুটি, *a.* চুঁটি, খই গৈ ভোতোহা হোআ, blunt, short, worn short.

বুধ, *s.* চতুর্থ গ্রহ, বিজ্ঞুর নবম অবতার, the planet Mercury, a sage of the Budhist sect; the ninth incarnation of Vishnoo.

বুধবার, *s.* চতুর্থ বার, Wednesday.

বুধি, *s.* গ্যান, বোধ, চল, উপাই, understanding, genius, judgment, sagacity, contrivance, means.

বুধিমন্ত, বুধিয়ক, *a.* বুধি জনা, গ্যানি, টেঙ্গর, ফন্দিয়ক, wise, sagacious, learned, inventive.

বুবুআই, *v.* অব্যক্ত রূপে কথাৰ আগ উলিয়াই, to speak indistinctly or in a low voice, to divulge imperfectly.

বুবু-বাবা, *s.* গুপুত কথা লোকে অলপকৈ কোআকুই কৰা, the talking over a vague report secretly.

বুৰ, *s.* জোবোৱা, ডুব, পানিৰ তলত সোমোআ, immersion, baptism, a submerging, dipping, plunging, diving.

বুৰঞ্জি, *s.* ৰজা আদিৰ আগৰ কালৰ ইতিহাস, a history, a record.

বুৰ দিয়া, বুৰ মৰা, *s.* পানিত ডুব দিয়া, জোবোৱা মৰা, গাঁ ধোআ, the act of dipping, plunging or baptizing; *a.* immersed &c.

বুৰ দিয়াই, *v.* বুৰ মৰাই, জোবোৱা মৰাই, to dip, to immerse, to plunge, to baptize.

বুঢ়া, *a.* পানিত তল জোআ, বৃধ, বয়সিয়া, পৈনত, submerged; aged, mature, ripe; *s.* an old man; *a.* old.

বুঢ়া আঙ্গুলি, *s.* বিদ্ধাঙ্গুলি, ঠাই আঙ্গুলি, the thumb.

বুঢ়াই, *v.* পানিত তল নিয়াই, জুবুৰিয়াই, to submerge, to overflow, to dip.

বুঢ়া গোহাই, *s.* অচম ৰজাৰ তিন জন ডাঙ্গৰিয়াৰ লগৰ এজনৰ পদ, the prime minister of the Assam kings.

বুঢ়ামুআ, *a.* বুঢ়াৰ মুখৰ নিচিনা মুখ হোআ, having an old look.

বুঢ়ি, *s.* বয়সিয়া তিৰি, পাঁচ অঁৰা, কুৰি, তল গৈ, an old woman, five gundas or twenty cowries; *v.* to submerge, to overflow; *a.* old.

বুঢ়ি আই, বুঢ়িমাক, *s.* পিতা মহি, মাতা মহি, বুঢ়ি তিৰোতাৰ সম্বোধন, a grandmother, a term used in addressing an old woman.

বুঢ়িওআ, *s.* ডুব দিয়া, বুৰ মৰা, the act of diving or submerging.

বুঢ়িয়াই, *v.* বুৰ মাৰি, to dive.

বুৰউআ, *a.* পানিত তল নিউআ, জুবুৰিউআ, submerged, overflowed, immersed; *s.* the act of immersing &c.

বুৰলি খেৰ, *s.* চালৰ পুৰনি খেৰ, old thatch of a former roof.

বুৰ্বুৰনি, *s.* মুখে উলিউআ ফেন, পানিৰ তলৰ পৰা উঠা ঘন ফুট, froth, foam; with কাৰ্হি to froth, to foam at the mouth.

বৰ্বুৰিয়া, *a.* ফুটফুটিয়া ঘন ফুট উঠা, bubbling, covered with bubbles.

বুলন, বলনি, *s.* খোজ, গমনৰ গতি, walk, gait, pace.

বলনি কাপৰ, *s.* ভিতৰ ঠাইত ৰজা জাবলৈ বাটত পাৰি দিয়া কাপৰ, a rug or carpet spread on a path for a king.

বুলনি ঘৰ, বলনি চৰা, *s.* ইটো ঘৰৰ পৰা সিটো ঘৰলৈ জোআ সৰু ঘৰ, a small house or covered pathway connecting two houses.

বুলা, *a.* খোজ কর্হা, ফুরা, চলা, trodden, walked, passed over.

বুলাই, *v.* খোজ কর্হাই, চলাই, গাত হাত ফ্যাই, খেলর গুটি আদি লবাই দি, to cause to move or pass, to make passes over the body with the hand.

বুলি, *v.* কৈ, খোজ কার্হি, to speak, to move.

বুলিয়া, *a.* বোল দিয়া, বরন লগোআ, colored, dyed.

বুলুউআ, *s.* চলোআ, হাত ফরুউআ, the act of moving or passing from one place to another, making passes with the hand, touching the keys or strings of a musical instrument.

বেই, *s.* বিবাহত দরা কন্যাক নোওআ ধুউআ কাঠর বা কলাপুলির খুঁটা দি কাপরেরে সজা টুপ ঘর বিসেস, a place for the ceremony of bathing the bride and bridegroom at marriage.

বেইতা, *a.* বিবাহিত, বিয়া করা, married, wedded.

বেইবেইতা, *a.* বিবাহিতা, বিয়া করোআ তিরোতা, *fem.* of the above.

বেঁও, *s.* টর, আঠ হাত পরিমান, দুই হাত মেলার জোখ, a measure of distance equal to 12 feet.

বেঁওআ, *s.* ঢিকত হোআ রোগ, নাঙ্গলর ফাল খুউআ পাতি, কঠ আদি রোআ ফলিয়া বাঁচ, দুই হাত মেলাত জি পরিমান, চারি হাত, a tumor in the groin, a bubo; a wedge to a plough; a rod in a native loom; a measure of above four cubits or the length of the two arms extended.

বেঁওচনিয়া, *a.* একতিয়া, turned aside from a direct course.

বেঁকা, বেঁকোরা, *a.* পোন নোহোআ, আর থকা, ভঁরিয়া, crooked, curved, bent.

বেঁকাবেঁকি, বেঁকোরাবেঁকুরি, *a.* ভেঙ্গুরা ভেঙ্গুরি, বেঁকোরা বেকুরি, having several curves or bends.

বেঁকামুআ, *a.* ভেঙ্গুরা মুখেরে, wry-faced.

বেঁত, *s.* লেরাই জাতি আদি বেত, এবিধ জকর লতা বিসেস, cane, rattan.

বেঁতনি, *s.* সরহকৈ বেঁত গজা ঠাই, a cane brake or thicket.

বেঁত মেলা, *s.* ফাট মেলা, মুকলি হোআ, মুখ মেলা, an opening, yawning.

বেকত, *s.* ব্যক্ত, বিদিত, প্রকাস, expressed, made known.

বেকবেকাই, *v.* বেকবেকাই, অনেক কথা কৈ, to prate, to talk much.

বেকেটাবেকেটি, *a.* মুখ ইকটা সিকটা করা, astringent, bitter.

বেগ, *s.* সিঘ্র গতি, ঝর, সোঁত, velocity, speed, swiftness, force.

বেগত, *s.* বুরা আরু মাজ আঙ্গুলি দিয়লকৈ মেলার জোখ, বার আঙ্গুল পরিমান, a span, nine inches.

বেগতিয়া, *a.* বেগত পৰিমানৰ, a *begot* or span in breadth, brief.

বেগতিলে, } *ad.* সিঘ্ৰে, খৰকৈ, ততালিকে, quickly, speedily.
বেগতে, }

বেগ ধৰা, *s.* খৰকৈ জোআ, সিঘ্ৰ কৰা, the doing or moving rapidly impetuosity, eagerness.

বেগৱন্ত, } *a.* বেগি, খৰোতৰ, swift, active, impetuous.
বেগৱান, }

বেগাই, *ad.* খৰ কৰি, সিঘ্ৰে, বেগতে, quickly, rapidly.

বেগাবেগি, *a.* লৰালৰি, খৰখেদা, quick, rapid.

বেগি, *a.* বেগেৰে, বেগৱন্ত, খৰ, কোবাল, swift, rapid, impetuous.

বেঙ্গ, *s.* ভেঁকুলি, ভেক, a frog.

বেঙ্গা, *s.* ঠেঙ্গ দিঘলাই দি খোজ কৰা, ঢুকি পাবলৈ ভৰিৰ গোৰোআ দাঙ্গি থিয় হোআ, মাচ এবিধ, striding, standing on tiptoe, a species of fish; with মেলি, to stride, to stand on tiptoe.

বেঙ্গেটি, *s.* গৰু আদিৰ খুঁৰাৰ পাচ ফালৰ জুৰিয়া নখ, the two hindmost claws of beasts that part the hoof.

বেঙ্গেনা, *s.* এবিধ পাচলি, a *brinjal*, the eggplant.

বেঙ্গেনাবুলিয়া, *a.* বেঙ্গেনা বৰনিয়া, কজলা বৰনৰ, purple.

বেচ, *s.* বানাচ, মুল্য, বাব, ভেৰোন, ফল, উত্তম, ভাল, বাক, price, hire, rent, wages, a reward; *a.* good excellent; *interj.* well done! sometimes used in derision.

বেচ খোআ, *s.* কাম কৰি ধন লোআ, a hireling, one who serves for wages; *a.* hireling, mercenary.

বেচা, *s.* বিক্রই কৰা, বিকা, a sale; *a.* sold.

বেচাই, *v.* বিকাই, to cause to be sold.

বেচা কিনা, *s.* ক্রই বিক্রই, sale and purchase.

বেচি, *v.* বিক্রই কৰি, বিকি, বৰ্হা, অধিক, to sell; *a.* excessive, more.

বেচু, *s.* কঁকাল আদিত হোআ ৰোগ, চকলিয়া ঘা বিসেস, a kind of rheum or skin disease.

বেচোআই, *s.* বেচ খোআ বা পোআ মানুহ, working for wages.

বেজ, *s.* বৈদ্য, চিকিত্চক, ঔসধ জনা, a doctor of medicine, a physician.

বেজকচু, *s.* এবিধ খজুউআ বিহ কচু, a species of wild *kosu*.

বেজবৰুআ, *s.* প্রধান বৈদ্য, বেজৰ বিসয়া বিসেস, a head medical officer of the Assam king's.

বেজবেজ কৰে, *ad.* বেজেৰাৰ দৰে, বৰ চোকাকৈ, with a smarting, biting sensation, acrimoniously.

বেজবেজিয়া, *a.* চোকা গুন থকা, বেজেৰা লগা, বেজবেজ কৰে ধৰা, sharp, corrosive, smarting, acrimonious.

বেজাৰ, *s.* বিৰকতি, অসন্তোস, বেৰা পোআ, displeasure; with লগা, out of humor, displeased.

বেজালি, *a.* বেজৰ সম্বন্ধিয়, ঔসধিয়, বৈদ্য সাস্ত্র বিসেস, relating to medical science.

বেজালি পুথি, *s.* ঔসধ মন্ত্র আদিৰ পুথি, a medical treatise.

বেজি, *a.* কাপৰ সিয়া লো পিতলৰ সলা, a needle for sewing.

বেজিনি, *s.* বেজৰ তিৰোতা, দৰব জনা তিৰি, a female physician, a midwife.

বেজেৰা, *a.* বেজবেজিয়া, চোকা, সুনি বেজাৰ লগা, sharp, biting, cutting, pungent, irritating.

বেজেৰাবেজেৰি, *s.* কেটেৰা কেটেৰি, কেটেৰ জেজেৰ, crossness, snappishness, tartness.

বেটি, *s.* দাসি, আল ধৰা তিৰি, a female servant or slave, a handmaid.

বেটু, *s.* ফুল আদিৰ গৰিৰ চুপচি, পাত্রৰ চুলা বিসেস, লাখুটিৰ মুৰত খুটিআ টেমি, the calyx of a flower, the metal head of a cane.

বেটিআ, *s.* বেটু থকা, having the above calyx or metal head.

বেতাল, বেতালি, *s.* ভূত ভূতুনি আদি, বৰ টটাচিঙ্গা, 'অম্বাইত', an evil spirit; (a term of abuse.)

বেতি, *s.* এবিধ বনবিয়া বাঁহ, a species of wild bamboo.

বেতেৰি, *s.* তেল পেৰা পলা, a braided rattan hoop for expressing oil.

বেতেৰিবোৰোআ, *s.* একে কথাকে কৈ কৈ থকা, আউল নমৰা কথা, repeating again and again.

বেতেৰিবন্ধিয়া, *a.* পলাবন্ধিয়া, আঙ পকিয়া, একে কথাতে লাগি থকা, firm, unyielding, like the বেতেৰি, which see.

বেথা, *s.* মৰম, চেনেহ, আস্তিক, love, affection.

বেথা লগা, *a.* স্নেহ লগা, মৰম লগা, বাঢ়ুআ, dear, beloved, esteemed.

বেদ, *s.* হিন্দুৰ প্রধান চাৰি খন আদি সাস্ত্র, the generic appellation of the hindoo sacred writings, a Veda; science.

বেদনা, *s.* বিস, পিৰা, দুখ, pain, distress, bodily suffering.

বেদব্যাস, *s.* মুনি বিসেস, an epithet of the sage Byah, which see.

বেদাঙ্গ, *s.* ব্যাকৰন আদি বেদৰ চই অঙ্গ, a supplementary portion of the Vedas treating of the sciences.

বেদাচাৰ, *s.* বেদৰ আচৰন, the practice enjoined by the Vedas.

বেদান্ত, *s.* এক সাস্ত্রৰ নাম, বেদৰ সাৰ কথাৰ পুথি, *lit.* the scope or substance of the Vedas, a treatise on the above.

বেদান্তিক, *s.* বেদান্তৰ পণ্ডিত, a follower of the Vedas.

বেদি, *s.* জজ্ঞ আদিৰ ভেঁটি, an altar, a mound, a platform.

বেপাৰ, *s.* বেহা, বানিজ্য, কিনা বিকা, trade, traffic, commerce.

বেপাৰি, } *s.* বেহেকআ, দোকানি, মুদৈ, a trader.
বেপেকআ, }

বেৱনি, *s.* গৰু আদিৰ হেম্বেলনি, the bleating or lowing of animals.

বেৱাই, *v.* গৰু আদিএ বে বে কৰি, হেম্বেলিয়াই, to bellow, to bleat.

বেৱুআ, *s.* পেঁপুআ, তত হেৱোআ, অজলা, the act of bellowing, the loss of self possession.

বেৱেৰিবাঙ্গ, *a.* আঙ্গবাঙ্গ, অমিল, আউলিয়া, contrary to right or custom, discordant.

বেমেজালি, *s.* অনেক কাম একে বেলিএ পৰা, জাঙ্গুল খাই ধৰা, perplexity, embarassment, as by the pressure of work or business.

বেমেলি, *a.* মিহলি, সিস্তুতি, গোট গোট হোআ, mixed, scattered about.

বেয়া, *a.* অধম, কুচিত, অভদ্ৰ, কু, বিসম, bad, evil, inferior.

বেৰ, *s.* বাৰ, ঘৰ আদিৰ আবৰন, মেৰ, দুই হাতৰ আঁকোআল, a partition or side of a house, girth or circumference, as much as can be compassed by the arms.

বেৰটা, *s.* বাৰটা, বেৰৰ তলত দিয়া চঁটিয়া গৰ বা বাঁহ, the board or bamboo on which an upright partition rests.

বেৰা, *a.* বেৰ দিয়া, লো পিতলৰে সজা কাঁহিৰ তলত দিয়া জতন বিসেস, enclosed, surrounded; *s.* a metal tripod.

বেৰাই, *v.* মেৰাই, বেৰ দিয়াই, to surround or enclose.

বেৰি, *s.* লোৰ সিকলি, অস্ত্ৰৰ নালৰ আঙ্গঠি, বেৰ দি, জেণ্ডৰা দি, চাবিও ফালে আগচি, an iron chain, a ferule or flat ring around the handle of an instrument; *v.* to surround, to enclose.

বেৰি ধৰা, *a.* মেৰাই ধৰা, আবৰি ধৰা, surrounded, encircled &c.

বেৰিয়া, *a.* এফলিয়া হৈ গজা দাঁত, irregular, one sided, applied to teeth.

বেৰোআ, *a.* বেৰ দিয়া, আৰ দিয়া, enclosed, surrounded &c.

বেৰ্বেৰকৰে, } *a.* পানি পৰি কুমলি থকাৰ দৰে, ভেৰ্ভেৰিয়া, soft,
বেৰ্বেৰিয়া, } yielding like mud.

বেৰ্হা, *s.* বেৰা, কাঁহি তুলি থোআ জতন, a support for a metal plate.

বেল, *s.* শ্ৰীফল, এবিধ গচ বা তাৰ গুটি, the baal or wood-apple (Argle Marmelos.)

বেলবেলাই, *v.* অনৰ্থক কথা কৈ, চেলচেলাই, ফেদফেদাই, to talk nonsense.

বেল্‌বেলিয়া, *a.* বেলবেলাই থকা, চেলচেলিয়া, foolish, nonsensical.

বেলা, *s.* বেলি, পৰ, আহোম ডাঙৰিয়াৰ ভৰি ধোআ সোন ৰূপ আদি ধাতুৰ পাত্ৰ, নিৰূপিত কাল, time, the time of day, a kind of silver or golden vessel, a particular time.

বেলি, *s.* সূৰ্য্য, সময়, কাল, বাৰ, the sun, time, a time, a turn.

বেলি থাল, *s.* গোটোঙ্গ কাঁহি বিসেস, ঘুৰনিয়া থাল এবিধ, a kind of brass platter.

বেলি ফুল, *s.* পুআতে সূৰ্য্যলৈ মুকৈ ফুলি সূৰ্য্যৰ লগে লগে পাক লৈ গতি কৰা ফুল এবিধ, the sunflower.

বেলিএপতি, বেলিএবেলিএ, *ad.* বাৰে বাৰে, ঘনে ঘনে, every time, repeatedly, time and again.

বেলেগ, *a.* প্ৰিথক, আঁতৰ, নিলগ, separate, apart, distant.

বেলেগতিয়া, *a.* বেলেগে থকা, কেইবা পুকলৰ অন্তৰ হোআ বন্ধুহ, distant; applied also to remote relationship.

বেলেগাই, *v.* বেলেগ কৰি, প্ৰিথকাই, আঁতৰাই, to separate, to remove.

বেলেগে, *ad.* বেলেগকৈ, আঁতৰে, নিলগে, separately, apart, singly.

বেলেগোআ, *s.* নিলগোআ, প্ৰিথক কৰা, the act of separating or removing; *a.* separated, removed.

বেৱসাই, *s.* কাম কাজ, ৱিতি, a profession, a trade, an occupation.

বেৱস্থা, *s.* বিধি, বিধান, a rule, a statute, an established usage or custom.

বেৱহাৰ, *s.* আচৰন, ৱিতি, custom, usage, practice, intercourse, conduct, general behaviour.

বেস, *s.* ভূসন, ভাও, চদ্ম, dress, garb; with ধৰি, to assume a guise.

বেসধৰা, বেসধাৰি, *a.* ভাও ধৰা, চদ্ম কৰা, disguised; *s.* a disguise.

বেস্যা, *s.* নটি, ৰাণ্ডহি, ৱিভিচাৰি লোক, a harlot, a prostitute, a courtezan; *a.* adulterous, corrupt.

বেস্যাগমন, *s.* বেস্যা হৱন, prostitution, whoredom, adultery.

বেস্যালই, *s.* নট সাল, a house of ill fame, a brothel.

বেস্যালি, *a.* বেস্যা কামত খেল কৰি ফুৰা, whorish, unchaste, adulterous, lewd; *s.* an adulterer or adulteress, a whoremonger.

বেহা, *s.* বেপাৰ, বানিজ্য, বেচা কিনা, trade, commerce.

বেহাই, *s.* বেহা কৰি, বেচি কিনি, to traffic, to trade.

বেহানি, *s.* দ্ৰব্য, বস্তু, সামগ্ৰি, things, goods, an article.

বেহি, *s.* তেল আদি টেকেলিৰ পৰা অনা জতন, a small oil ladle.

বেহু, *s.* সৈন্যে বনত পতা চক্ৰ বিসেস, জুধলৈ পতা সৈন্যৰ দল, a phalanx, a line of soldiers drawn up in battle array.

বেহেৰুআ, *s.* বেপেৰুআ, বেপাৰি, মুদৈ, a trader, a merchant.

বেহেলা, *s.* গানত বজোআ জন্ত্ৰ বিসেস, a violin, fiddle.

বেহোআ, *s.* বেচা কিনা, বেহা কৰা, merchandise, trade, buying and selling.

বৈ, *v.* কৰ্হিয়াই, সোঁত ধৰি, গুটি আঁদি সিঁচি, বন কৰি, কাপৰ চাৰি আদি নিৰ্মান কৰি, to bear, to flow, to sow, to work or serve, to weave, to braid.

বৈকুণ্ঠ, *s.* স্বৰ্গ, বিষ্ণুৰ ধাম, the hindoo paradise of Krishnoo.

বৈখান, *s.* see বাইখান,

বৈগুন, *s.* দুৰ্গুন, বেয়া, an evil quality; *a.* worthless, pernicious.

বৈচৰ, *a.* হাল বোআ, working in the yoke; *s.* a working ox.

বৈচা, *s.* নাৱৰ বঠা মৰা লোক, নাৱৰিয়া, বাৰ, a boatman, a sailor, a time, a turn.

বৈতৰনি, *s.* হিন্দুৰ সাস্ত্ৰ মতে নৰ্ক নদি, the hindoo Styx or river of hell.

বৈদ, *s.* see বেজ, বৈদ্য, a physician.

বৈদিক, *a.* বেদৰ সম্বন্ধিয়, Vedantic, pertaining to the Vedas.

বৈদুৰ্জ্য, *s.* এবিধ বহু মুল্য সিল, মনি বিসেস, a gem, the onyx stone.

বৈনাই, *s.* ভনিএকৰ গিৰিএক, a younger sister's husband.

বৈৰি, *s.* সত্ৰু, অৰি, বিপখ্য, an enemy, a foe, an adversary, hostility.

বৈষ্ণৱ, *s.* বিষ্ণুৰ ভকত বিসেস, a votary, a worshiper of Vishnoo.

বৈস্য, *s.* হিন্দুৰ ত্রিতিয় জাত, the third hindoo caste, the trading and agricultural class.

বোঅনি, *s.* কাপৰ আদি বোআৰ বেচ, weaving; pay for weaving.

বোআ, *s.* বৈ জোআ, সিঁচ, বন কৰা, বজোআ, কাপৰ আদি নিৰ্মান কৰা, flowing, sowing, ploughing, carrying, weaving, braiding, playing on an instrument.

বোআই, *v.* ববলৈ দি, সোঁত ধৰাই, চলাই, বজোআই, causative of বৈ,

বোআৰি, *s.* পুতেক ভায়েকৰ ঘৈনিএক, a daughter in law; a younger brother's wife.

বোকনি, *s.* জোলোঙ্গা, a small bag worn under the arm.

বোক্‌বোক্ কৰে, *a.* সোআদ নোহোআ, অস্বাদ বিসেস, unpleasant to the taste.

বোক্‌বোকাই, *v.* মুখত খোআ বস্তু লৈ কথা কৈ, মোক্‌মোকাই, to mumble, to mutter, to speak indistinctly.

বোকা, *s.* জোল্‌জলিয়া মাটি, পঙ্ক, mud, mire, clay.

বোকা দিয়া, *s.* কঠিয়া ৰুৱ পৰাকৈ বোকা কৰা, বোৰ দিয়া, the ploughing of wet land for the transplanting of rice.

বোকোচা, *s.* পিঠিত তুলি নিয়া টোপোলা আদি, হোৱা, a pack or burden carried on the back.

বোকোচা লোআ, *s.* পিঠিত তুলি লোআ, carrying on the back.

বোজা, *s.* মুৱত বৈ অনা টোপোলা আদি, a load, a burden.

বোটলা, *s.* হাতেৰে তুলি লোআ, বুটলি থোআ, the act of gathering or picking up; *a.* gathered, picked up.

বোদবোদ, *s.* নমতা নোবোলাকৈ থকা, বোধ কপ ধৰা, taciturnity, reserve.

বোদবোদিয়া, বোদকপ, *a.* নমতা নোবোলা, অবাক হোআ, taciturn, reserved.

বোধ, *s.* গ্যান, বুজ, অনুমান, knowledge, intellect, understanding, an opinion, an idea, an inference.

বোধগম্য, *a.* বুজিব পৰা, গমি পোআ, comprehensible.

বোন্দা, *s.* মতা মেকুৰি, a male cat.

বোন্দোৱা, *a.* চুঁটি, নবঢ়া, জুপুৰা, short, stinted, dwarfed.

বোপা, *s.* লৰা আদিক মৰমেৰে মতা মাত, affectionate address of a boy.

বোপাই, *s.* পিতা, আপদেও, লৰাক মৰমেৰে মতা, আচৰিত মনা মাত, father, familiar address of a child; an exclamation of surprise.

বোপা ককা, *s.* পিত্রি পিতামহ, ancestors, progenitors.

বোপাদেও, *s.* লৰাক মৰম আদৰেৰে মতা মাত, a respectful address of the sons of the nobility.

বোবা, *a.* মাতিব নোআৰা, অবাক, dumb, speechless.

বোবোৱা, বোৱোলা, *a.* নিসন্তিকৈ ফোঁহা হোআ, দলমা বন্ধা, ফুট ফুট হৈ উখহা, pimpled, blotched, pitted.

বোবোৱাবোবোব, বোৱোলাবোৱোল, *a.* অনেক ঠাইত বোবোৱা হোআ, দলমাদলম, covered with pimples or blotches.

বোৰ, *affix.* বহু বচন বুজুআ পৰবর্তি সব্দ, a plural termination.

বোৱোকা, *a.* টোপোৱা টোপোৱ হোআ, উখহাৰ দৰে মঙ্গহ উঠা, ভোতোৱা, টেমুনা, pimpled, pitted, blotched.

বোৱোকাবোৱোক, *a.* গোটে গাই টেমুনাৰ দৰে হোআ, covered with risings or excrescences on the surface of the body.

বোল, *s.* ৰবন, বচন, কথা, মাত, a color, speech, a saying, an utterance.

বোল দিয়া, *s.* ৰবন লগোআ বা খুউআ, বোলোআ, the act of coloring &c.

বোলবচন, বোলমাত, *s.* গালি সপনি, কথা বাৰ্ত্তা, abuse, speech, conversation.

বোলা, *a.* কোআ, এবিধ কাঠ, said, spoken; *s.* a species of tree.

বোলাই, *v.* ৰবন খুআই, ৰ্ত্রিধ হৈ, to dye, to color, to do in excess.

বোলোআ, *a.* বৰন লগোআ, বৰন খুউআ, বৰ্হা, colored, dyed, increased.

বৌ, *s.* ককাএকৰ ঘৈনিএক, ভাল লোকৰ মাকৰ সম্বোধন, an elder brother's wife.

বৌখা, বৌলা, *s.* কচু আদিৰ পাত মেলা ঠাৰি, বা বখলা, the sheath or outer covering of the sprout of a *Kosu* plant or of a palm.

বৌধ, *s.* একো নমনা, নাস্তিক, a Budhist.

বৌধাচাৰ, *s.* বুধৰ আচৰন, বৌধ মত, Budhism.

ব্যই, *s.* see বই, wasted &c.

ব্যক্ত, *a.* প্রকাস, জনা, বেকত, বিদিত, made known, revealed, manifest.

ব্যতিক্রম, *s.* ক্রমৰ বাহিৰ, বিপৰিত মত, বিতিক্রম, inversion, contrariety, deviation, variation.

ব্যাকৰন, *s.* see বিয়াকৰন, সব্দ সাস্ত্র.

ব্যাধি, *s.* see বিয়াধি, a disease &c.

ব্যাস, *s.* মুনি বিসেস, মেৰৰ পথালি জোখ, Byah, the name of a celebrated sage the reputed compiler of the Vedas and Purans and author of the Mahabharat; the diameter of a circle, width.

ব্রজ, *s.* মথুৰাৰ চাৰিও ফালত থকা দেস, ব্রিন্দাবন আদি ক্রিস্ণৰ লিলাৰ থান, গকুল, the district about Agra and Mathura, the scene of Krishnoo's sports.

ব্রজনাথ, ব্রজমোহন, *s.* ক্রিস্ণৰ এক নাম, an epithet of Krishnoo.

ব্রত, *s.* বৰত, উপবাস, সাস্ত্রৰ নিয়মেৰে কৰা লঘোন, a vow, a voluntary penance; any supposed meritorious act of devotion.

ব্রহ্ম, *s.* পৰম ইস্বৰ, নিৰাকাৰ আত্মা, Brahm, the divine source and essence of the universe, or the Deity divested of quality, action and attribute; when in action he is masculine, and is termed Brahma, which see.

ব্রহ্মকুণ্ড, *s.* ব্রহ্মপুত্র নদি ওলোআ ঠাই, তির্থ বিসেস, a sacred spring, said in the shasters to be the source of the Brahmaputra.

ব্রহ্মগ্যান, *s.* এক আত্মা বোধ কৰা জ্ঞান, the belief that the soul is identical with the Creator, the knowledge of the all pervading Brahm; a supposed attainment of knowledge which causes all distinctions to cease and all things to be alike.

ব্রহ্মগ্যানি, *a.* ব্রহ্ম গ্যান থকা, ইস্বৰক জানোঁতা, having the knowledge of the soul as one with Brahm &c.

ব্রহ্মচাৰি, *s.* এবিধ সন্যাসি, an ascetic, a religious student.

ব্রহ্মডিম্ব, } s. জগত, ব্রহ্মাণ্ড, the mundane egg of the hindoo shasters;
ব্রহ্মাণ্ড, } the universe.

ব্রহ্মপুত্র, s. ব্রহ্ম কুণ্ডৰ পৰা ওলোআ বৰ নৈ, ব্রহ্মাৰ পুত্র, the Brahmaputra.

ব্রহ্মবিচাৰ, s. সত্য বা সুক্ষ্ম বিচাৰ, a just decision, strict investigation.

ব্রহ্মৰন্ধ্র, s. ব্রহ্ম তালু, মুৰৰ তালু, the crown of the head.

ব্রহ্মলোক, s. ব্রহ্মা থকা ঠাই, স্বর্গ বিসেস, the heaven of Brahma.

ব্রহ্মসৃষ্টি, s. সংসাৰ, জগত, the universe, the world.

ব্রহ্মা, s. সৃজন কর্ত্তা, বিধতা, Brahma, the first of the hindoo triad or Brahm in action, the Creator.

ব্রহ্মাণ্ড, s. ব্রহ্মৰ ডিম্ব, জগত, বিশ্ব, Brahma's mundane egg, the universe.

ব্রাহ্মন, s. বামুন, শর্ম্মা, a Brahmin.

ব্রাহ্মনি, s. বামুনি, বামুনৰ স্ত্রি, *fem.* of the above.

বৃক্ষ, s. গচ, তৰু, বিৰিখ, a tree, a shrub, a plant.

বৃত্তান্ত, s. বিবৰন, আখ্যান, ঘটি জোআ কথা, বর্ননা, a history, a narration, a relation.

বৃত্তি, s. বিৰ্ত্তি, জিবিকাৰ উপাই, কাম কাজ, a livelihood, a profession, an occupation, business.

বৃধ, s. বুঢ়া, আলৰ, aged.

বৃধকাল, s. বুঢ়াকাল, বৃধ অৱস্থা, the period of old age.

বৃধি, s. বৰ্দ্ধা, অধিক হৈ জোআ, increase, growth, enlargement, extension.

বৃন্দ, a. দহ অর্ব্বুদ, অনেক, a thousand millions, many.

বৃন্দা, s. ক্রিষ্ণৰ এজনা তিৰোতা, তুলসি, the Basil plant, considered sacred by the hindoos.

বৃন্দাবন, s. ক্রিষ্ণৰ লিলাৰ থান, তির্থ বিসেস, the name of the place where Krishnoo sported with the milkmaids.

বৃষ্টি, s. বৰসুন, rain; with আনি, or পৰি, to rain.

বৃস, s. ভতৰা, দুডিয় ৰাসি, a bull, the sign Taurus.

বৃহত, a. মহত, ডাঙৰ, সকত, immense, large, great, important.

বৃহস্পাতি, s. পঞ্চম গ্রহ, দেৱ গুৰু, the planet Jupiter.

বৃহস্পাতিবাৰ, s. পঞ্চম বাৰ, গুৰু বাৰ, Thursday.

বৃথা, a. অনর্থক, মিচা, অকাৰন, বিয়র্থ, useless, futile, in vain.

ভ

ভ, ভকাৰ, this letter is the aspirate of ব, and is pronounced like *bh* in *cob-house*.

ভই, s. ত্রাস, ডৰ, সংসই, fear, apprehension, alarm, terror.

ভংভঙ্গিয়া, a. অকপটিয়া, সৰল, পেটত কথা নৰখা, outspoken, frank.

ভঁজ, *s.* চন্দ, পট, ৰূপ, symmetry, form, appearance.

ভঁজিয়া, *a.* বেঁকা, টেৰা, ভেঙুৰা, crooked, bent, curved, distorted.

ভঁজোআ, *a.* মিহলি দিয়া, মিশ্রিত, ভাঁজ খুওআ, adulterated, alloyed.

ভঁৱলুআ, *a.* ভঁৱাল সম্বন্ধিয়, relating to a storehouse or granary.

ভঁৱা, *s.* ভাওনা কৰা, মিচা মতা, the act of deceiving, cheating &c.

ভঁৱাল, *s.* ধন ধান আদি থোআ ঘৰ, a storehouse, granary, treasury.

ভঁৱালি, *s.* ভঁৱাল আদিৰ বস্তু ৰাখোতা বা তাৰ ভাৰ লোআ জন, a store keeper, a treasurer, one in charge of a godown.

ভকত, *s.* ভক্ত, সেৱক, উপাসক, ইশ্বৰ আৰাধনা কৰোঁতা, সম্বোধন বিসেস, a worshiper, a person devoted to the duties of religion; a term of familiar address among equals.

ভকতালি, *s.* ভকতৰ ভাও, devotedness, or the pretence of it.

ভকতি, *s.* see ভক্তি.

ভকতিয়া, *a.* ভকত বা ভক্তি সম্বন্ধিয়, relating to worship &c.

ভক্‌ভক্‌ কৰে, *ad.* ধক্‌ধক্‌ কৰে, অতিসই ৰূপে (বগা বা নিকা,) exceedingly, very; applied to things white, bright, or glittering.

ভক্‌ভকনি, *s.* চেং চেঙ্গনি, জুই আদিৰ পোৰনি, a burning or smarting.

ভক্‌ভকাই, *v.* উজ্জল হৈ, ধকধকাই, চেঙচেঙ্গাই, ভমভমাই, to glitter, to glisten, to smart (as a burn;) to throb.

ভক্‌ভকিয়া, *a.* উদাৰ, সৰল, নিকা, নির্মল, simple, frank, guileless, undefiled, clean, pure, shining.

ভকৰা মাত, *s.* লন্দন নোহোআ মাত, গেজেৰা, কঠুআ কথা, a harsh, rough, angry tone or language.

ভকুআ, ভকুআটেপা, *s.* বৰ্গলা মাচৰ পোআলি, the young of *Borgola* fish.

ভক্তি, *s.* ভকতি, অনুৰাগ, শ্রদ্ধা, সেৱা, attachment, devotedness to God, homage, veneration, worship.

ভক্তিভাৱে, *ad.* ভকতি ভাৱে, শ্রদ্ধা ৰূপে, আদৰেৰে, মান্যেৰে, reverently, devoutly, with confidence.

ভখ্য, *a.* খাব পোআ, খাদ্য, খোআ, fit to be eaten, eatable, edible.

ভখ্যন, *s.* খোআ, ভোজন, a meal, a repast, the act of eating.

ভগন, *s.* খৰচ, চুকুআ, নষ্ট, ৰাজ বিভ্রাট, কোনো আপদত স্থান এৰা, expense, expenditure, political revolution, a removal, a retreat.

ভগনিয়াৰ, *a.* ভাগি জোআ, আপদত আপোন ঠাই এৰা, fugitive, emigrant, fleeing from place to place.

ভগৱতি, *s.* ইশ্বৰি, দুর্গা, পার্বতি, a goddess, Durga, Parboti.

ভগবান, *s.* ঈশ্বৰ, God.

ভগা, *a.* গোট গোট হোআ, ভগ্ন হোআ, খৰচ হোআ, broken, expended.

ভগাই, } *v.* ভাগ কৰি, বাটি, অংশ কৰি, to divide, to apportion,
ভগিয়াই, } to distribute.

ভগাচিগা, *a.* ডোখৰাডুখৰি, খুঁকুৰা, ভগ্ন, broken to pieces; *s.* broken pieces, a break, a rent.

ভগিনি, *s.* বাএক বা ভনিএক, a sister, whether older or younger.

ভগিয়া, *a.* ভাগ সম্বন্ধিয়, relating to a portion.

ভগিয়াৰ, *s.* ভাগি, অংসি, জঁটিয়াৰ, a sharer, a partner.

ভগিৰথ, *s.* এজন দিলিপ ৰজাৰ পুত্ৰ, a king celebrated in hindoo mythology as having by austere devotions brought the river Ganges from heaven.

ভগোআ, *s.* ভাগ কৰা, বঁটোআ, dividing or causing to be divided.

ভগ্ন, *a.* see. ভগা,

ভঙ্গ, *s.* ভগা, গুচা, হৰা, a breaking, an interruption, a defeat.

ভঙ্গা, *s.* ভগ্ন কৰা, খৰচ কৰা, breaking or expending; *a.* broken, expended, spent.

ভঙাই, *v.* ভঙোআই, ভগন কৰাই, সৰু ধন সলাই, কথা দি উচটাই, to cause to break, exchange or expend; to coax, to entice away.

ভঙ্গি, *s.* গাৰ ভাঁজ, ভাও, gait, gesture, attitude.

ভঙ্গিতা, *s.* গিত পদৰ চেদ, গিতৰ চেও, the close of a hymn or stanza or of a musical strain.

ভঙ্গুআ, *s.* ভাঙ্গ খোআ লোক, a smoker of hemp.

ভঙোআ, *s.* ভগন কৰোআ, সৰু ধন সলোআ, উচটাআ, হানি বা ভগ্ন কৰোআ, the causing to be broken, expended, or enticed &c.

ভচৰ, } *s.* see ফটৰ, বেগতে চিগা বা ভগাৰ শব্দ, the sound of sud-
ভটৰ, } den breaking.

ভচ্‌ভচ্‌ কৰে, } *ad.* ভটভট্‌ কৰে, বেগতে, suddenly, hastily, inconsid-
ভচৰাই, } erately, at once, with a sudden snapping sound.

ভচি, *s.* জোখৰ কম পুৰাই দিয়া দ্রব্য, anything given to make up a deficiency in weight.

ভজন, } *s.* সেৱা, উপাসনা, worship, adoration, service.
ভজনা, }

ভজা, *s.* ভজন কৰা, সেৱা কৰা, তেল আদি দি বা সুকানে খোলাত সিজোআ, worshiping, adoring; *a.* fried, roasted, broiled, baked.

ভজাই, *v.* ভজোআই, ভজন কৰাই, সিজ কৰাই, তপত পানিত চেঁচা পানি

মিহলাই, to cause to worship, to introduce into a religion; to reduce the temperature of hot water by the addition of cold.

ভজি, *v.* সেৱা কৰি, উপাসনা কৰি, সুৱন লৈ, to worship, to adore.

ভটঙ্গ, *s.* পানিত অকস্মাত পৰা বা উঠাৰ সব্দ, টভঙ্গ, the sound of plunging or of suddenly rising from the water.

ভটঙ্গভাটাঙ্গ, *s.* অব্যক্ত সবদ বিসেস, মিচামিচি, a muttering or continuous unintelligable sound.

ভট্‌ভট্‌, *s.* ডোল ফই আদি বেগতে চিগাৰ সব্দ, the noise of suddenly snapping asunder as of a cord or rope.

ভট্‌ভটিয়া, *a.* ভচ্‌ভচিয়া, ঠন্‌ঠন্‌ কৰে চিগা, easily broken, brittle.

ভটা, *s.* টাংগুটি, খেলৰ মাৰি, a baton used in a game of cricket.

ভটাগুটি, *s.* টাংগুটি, এবিধ খেলৰ দ্রব্য, a small wooden ball for do.

ভটিওআ, *s.* ভাটিলৈ জোআ, পচিমলৈ জোআ, the going down stream or in a westerly direction.

ভটিমা, *s.* ইস্বৰ ভজনাৰ স্তব বিসেস, সঙ্কৰে কৰা হিন্দুৰ এক পুথিৰ নাম, a hymn of praise to God, the title of a book or hymn.

ভটিয়নি, *s.* নৈ বৈ জোআ ফাল, নামনি, down stream.

ভটিয়াই, *v.* ভাটিলৈ গৈ, পচিমলৈ গৈ, to go down stream or in a westerly direction.

ভট্টাচার্জ্য, *s.* প্রধান পণ্ডিত, পণ্ডিতৰ উপাধি বিসেস, an eminent scholar, a philosopher.

ভতৰা, *s.* সাঁৰ, নবঙ্কোআ গৰু, a bull.

ভতাই, *v.* তাঁতৰ সুতাত মাৰ খুআই, to size thread for weaving.

ভতিজা, *s.* ককাএকৰ বা ভাএকৰ পুতেক, a brother's son, a nephew.

ভতুআ, *a.* ভাত ভাৰি, অকামিলা, ভাতৰ চাউল, এবিধ সাক, *lit.* rice eating, *i. e.* knowing how to eat but not to work; useless; with চাউল, rice for cooking; a species of wild vegetable.

ভতোআ, *a.* সুতাত মাৰ দিয়া, sized, (as thread for weaving.)

ভদৰ্কলি, *s.* চৰাই এবিধ, a species of bird.

ভদিয়া, *a.* ভাদৰ, ভাদ্র মাহত হোআ, belonging to the month Bhado, or parts of August and September.

ভদু, *a.* উত্তম, ভাল, সজ, good, respectable, honorable, estimable, virtuous.

ভদ্রাক্ষ্য, *s.* এবিধ গচ বা তাৰ গুটি, a species of tree the seeds of which are used in making rosaries.

ভন্‌ভন্‌, *s.* মাখি আদিৰ ভোনভোন সব্দ, a buzzing or humming sound.

ভন্‌ভনাই, *v.* গুনগুনাই, ভোন্‌ভোনাই, to buzz, to hum.

ভনা, *a.* বচনা কৱা, বোলা, composed, written, uttered.

ভনি, *s.* কনিষ্ট ভগিনি, বচনা কৱি, বুলি, a younger sister; *v.* to compose, to utter.

ভনিজোঁআই, *s.* মাইকি মানুহৰ ভনিএকৰ গিৰিএক, a woman's younger sister's husband.

ভনিতা, *s.* পদ বচনা কৱোঁতাৰ নাম, পদ আদিৰ ভেদ, the name of an author or composer.

ভৱা, *s.* চিন্তা'কৱা, গমা, গুনা, the act of thinking; *a.* thought of &c.

ভৱিস্যত, *a.* আগলৈ হোআ, অহা কাল, future; *s.* futurity, the future; in *gram.* the future tense.

ভৱিস্যতবক্তা, *s.* আগলৈ হব লগা কথা কওঁতা, a seer, a prophet.

ভমক, *s.* জুই বা মানুহৰ খঙ্গ আদি বেগতে উঠা, the sudden rising of anger, fire, &c. irritability, hastiness of temper.

ভমক কৱে, ভমকাই, *ad.* অকস্মাত, বেগতে, হঠাত, ভাঁউহকৱে, suddenly, unexpectedly, quickly.

ভমভমনি, *s.* জুই আদিৰ পোৱনি ভেৱনি, a smarting or burning sensation.

ভমভমাই, *v.* তাপত পুৰি ভেই, to feel a burning sensation.

ভয়ঙ্কৰ, *a.* ভয়ানক, ভয়ঙ্কনক, বিহুত, frightful, terrific, dreadful.

ভয়াই, *interj.* দুখত পৰাত মৰমৰ আস্তিক চুজুআ মাত, a vocative expressing pity or affection.

ভয়াতুৰ, *a.* সাহ নাইকিয়া, ভৱপদুৱা, ত্রাস লগা, ভয়েৰে আতুৰ হোআ, timid, fearful, cowardly.

ভয়ানক, *a.* see ভয়ঙ্কৰ,

ভয়াম, *s.* ভৈয়াম, পৰ্বতৰ গুৰিৰ সম থল, a plain, a valley.

ভৰ, *s.* গধুৰৰ পৰিমান, ভাৰ, পুৰ, হেঁচা, weight, fullness, pressure.

ভৰক, ভৰকনি, *s.* ভাবুকি, ডাবি, মিচা গপ, a threat, a menace, a vain boast; with মাৰি, to threaten, to boast, to vaunt.

ভৰন, *s.* ৰায়ৰ ঔসধ বিসেস, a kind of cooling lotion.

ভৰনি, *s.* দুতিয় নখ্যত্র, মিচাতে ধন আদি বই হোআ, আখালডাঁৰ, the second lunar mansion; a filling up, the making up of a deficiency, damage or loss.

ভৰপুৰ, *s.* পৰিপুর্ন, সম্পুর্ন, completely filled, brimful.

ভৰম, *s.* লাজ, ধৈৰ্জ, self possession, dignity, self respect.

ভৰা, *a.* পুৰ হোআ, চপচপিয়া, full, filled; *s.* a filling.

ভৰাই, *v.* সুমাই, পুৰ কৱাই, অখালডাৰ কৱাই, পুৱাই, to thrust into, to cause to fill, to cause to make up a loss or deficiency.

ভৰি, *s.* পদ, চৰন, সুমাই, পুৰ কৰি, ভৰনি কৰি, the foot; *v.* to put in, to fill, to make up a loss or deficiency.

ভৰি পৰা, *a.* পুৰ হোআ, ওপচ হোআ, চপচপিয়া, জুৰি পৰা, filled to overflowing, running over.

ভৰন, *s.* ভৰপুৰ, সম্পুর্ন ভৰা, full, complete, loaded or covered with fruit or leaves; full as a house with people or children.

ভৱোআ, *s.* সুমুআ পুৰুআ, ভৰনি কৱোআ, the act of filling or of causing to be filled with or of making up a deficiency.

ভল্‌ভলনি, *s.* বৰকৈ কোআ কথা, loud boisterous talk.

ভলভলিয়া, *a.* see. ভংভঙ্গিয়া,

ভল্‌ভলোআ, *s.* কথা কওঁতে বৰকৈ কোআ, talking in a boisterous manner.

ভলা, *a.* তাপ আদিত মেচ লোআ, ডকা গচ এবিধ, warped, turned or twisted by heat; a kind of tree.

ভলুকা, *s.* বাঁহ এবিধ, a species of bamboo.

ভৱ, *s.* সংসাৰ, সিৱ, the world, an epithet of Hiwo.

ভস্ম, *s.* ভচম, চাই, ashes.

ভসম উঠা, *a.* বৰকৈ গেলা, উৰলি জোআ, বৰ পচা, rotten, putrid.

ভস্মিক্রিত, *a.* চাই কৰা, ভস্ম কৰা, burnt, reduced to ashes.

ভাই, *s.* কনিষ্ট সহোদৰ, ভ্রাতা, সমনিয়াৰ সম্বোধন, a younger brother; familiar address among friends.

ভাইপো, *s.* বঙ্গহ পৰিয়াল, ভায়েকৰ পুতেক, ভতিজাক, family relatives, a brother's son.

ভাই বোআৰি, *s.* ভাএকৰ ঘৈনি, the wife of a younger brother.

ভাইভনি, *s.* একে মাকৰ লৰা চোআলি, ভাত্রি ভগিনি, a brother and sister by the same mother.

ভাও, *s.* মুল্য, দৰ, ভঙ্গি, বেস, চল, বাদি, স্বভাও, price, value, attitude, gesture, pretence, natural disposition.

ভাওনা, *s.* ঢো পিন্ধি ভাও দেখুউআ উত্চও, নাট ক্রিয়া, a masquerade, a dramatic performance.

ভাঁউৰি, *s.* মুগা কটা জন্তৰ কঁৰাসলিত সুমুআ দিয়ল যিলা বিসেস, a wheel for spinning the *Muga* silk.

ভাঁকৰা, *a.* ভতুআ, অপাত্র, নিষ্কর্ম্মা, অকামিলা, useless, worthless, unskillful; *fem.* ভাঁকৰি.

ভাঁকুতকুতনি, *s.* কাসলতিত হাতেৰে কৰা সুৰসুৰনি, tittilation, the sensation felt when tickled.

ভাঁকুতকুতাই, *v.* সুৰসুৰাই, গাত হাতেৰে লুৰফুৰাই, to tittilate, to tickle.

ভাঁজ, *s.* মিহলি, বেঁকা, মেচ, an admixture or adulteration, an alloy, a crook or deformity; with দি, to alloy, and with লৈ, to be bent, curved or deformed.

ভাটৌ, *s.* সুকপক্ষি, a parrot.

ভাঁবি, *v.* ভাওনা কৰি, ভাও কৰি, আঁহে মাতি, to deceive, to dissemble; with কোআ, *a.* deceitful; *s.* a deceiver, an impostor.

ভাকিভুকা, *s.* ভুআ দিয়া, ফাঁকিফুকা, deception, dissimulation, pretence.

ভাগ, *s.* অংস, খণ্ড, a part, a share, a portion.

ভাগ কৰা, *a.* অংস কৰা, ভাগ বঁটা, বঁটা, divided, shared.

ভাগতি, *a.* ভাগৱত সাস্ত্র কোআ মানুহ, versed in the Bhagowot.

ভাগৱ, *s.* স্রান্তি, দুখ, স্রম, অংসব, fatigue, weariness; with লাগে, to be wearied or fatigued.

ভাগবি, *v.* স্রান্ত হৈ, ভাগব পাই, to tire, to be wearied or fatigued.

ভাগবাই, *v.* স্রান্ত কবাই, ভাগব লগাই, causative of the above.

ভাগৰুআ, *a.* ভাগব লগা, স্রান্ত হোআ, tired, wearied, fatigued, exhausted.

ভাগৱত, *s.* হিন্দু লোকব এক প্রধান সাস্ত্র, one of the hindoo shasters.

ভাগি, *v.* ভগন হৈ, নিজ ঠাই এবি অন্য ঠাইলৈ গৈ, পলাই, অংসি, to break, to flee, to retreat; *s.* a partner, a sharer, a shareholder.

ভাগিন, *s.* বায়েক বা ভনিয়েকব পুতেক, a sister's son.

ভাগিনি, *s.* বায়েক বা ভনিয়েকব ঝিয়েক, a sister's daughter.

ভাগিবথি, *s.* গঙ্গা, a name of the Ganges, from king Bhagiroth.

ভাগ্য, *s.* কঁপাল, দসা, দৈব, বাসনা, a lot, portion, chance, luck &c.

ভাগ্যবন্ত, ভাগ্যবান, } *a.* সুভগিয়া, সুখিয়া, ধন্য, fortunate, lucky, prosperous, blessed, happy.

ভাঙ্গ, *s.* এবিধ বাগিয়াল গচ, the Indian hemp, (Cannabis Sativa.)

ভাঙ্গনি, *s.* ভাঙ্গ খকা ঠাই, ধন ভঙ্গা তিবি, a patch of the above; *a.* extravagant, (spoken of a woman.)

ভাঙ্গনিয়াব, *a.* খবচ কবিব পবা মানুহ, সবহকৈ ধন ভাঙ্গি থকা লোক, কথা দি উচটোআ, extravagant, wasteful; causing alienation.

ভাঙ্গি, *v.* বই কবি, নষ্ট কবি, খুঁকুবা কবি, ভগন কবি, নাও আদি খোলা কেকোঁবা হাতোআঁহ, to expend, to destroy, to break; *s.* a kind of curved adz used in excavating boats &c.

ভাঙ্গিচিঙ্গি, *v.* খণ্ড খণ্ড কবি, to break in pieces, to destroy, to waste.

ভাঙ্গোন, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish.

ভাজনি, *s.* ভাজিব জনা তিবি, ভাজতি, a woman who understands the art of baking, frying &c.

ভাজি, *v.* সুদাকৈ বা তেলেৰে পানি নিদিয়াকৈ সিজাই, to fry, to parch, to roast.

ভাটি, *a.* নামনি, পশ্চিম, down stream, western.

ভাটি বেলা. *s.* বিয়লি বেলা, আবেলি বেলা, the afternoon.

ভাণ্ড, *s.* পাত্ৰ a receptacle, a vessel, a pot, a cup.

ভাণ্ডক, *a.* ভাণ্ডনা কৰা, ভাঁৰি কোআ, ভুআ দিয়া, deceitful, artful.

ভাণ্ডনা, *s.* ভঁৰা, ফাঁকি, চল, deceit, deception, artifice.

ভাণ্ডি, *v.* ভাঁৰি, ভাণ্ডনা কৰি, to deceive, to dissemble.

ভাত, *s.* সিজোআ চাউল, অন্ন, cooked rice, food.

ভাতকাপৰিয়া, *a.* ভাত কাপৰলৈ চাকৰ খটা, working for food and clothes.

ভাতকেৰেলা, *s.* মিঠা কেৰেলা, এবিধ লতাৰ গুটি,পাচলি, an edible vegetable.

ভাতঘিলা, *a.* এবিধ ঔসধি গচ, a species of medicinal tree.

ভাততিতা, *s.* এবিধ তিতা গুটি, a bitter fruit, (edible.)

ভাতভাৰি, *a.* ভতুআ, অপাত্ৰ, অকাম্মিলা, doing nothing but eating.

ভাতি, *s.* সোনাৰি সাল আদিৰ জুই ফুউআ জন্ত্ৰ বিসেস, a smith's bellows.

ভাত্রি, *s.* ভাই ককাই, সহোদৰ, একে বাপেকৰ পুতেক, a brother.

ভাদ, *s.* হিন্দু মতে পঞ্চম মাহ, the month Bhado, (August—September.)

ভাপ, *s.* বাষ্প, তাপত পানিৰ পৰা উঠা ধুঁআ, vapor, steam.

ভাপ জাহাজ, *s.* ভাপেৰে চলোআ কল জাহাজ, a steamer, a steamship.

ভাপত দিয়া, *a.* ভাপত সিজোআ, cooked or heated by steam.

ভাৰ, *s.* চিন্তা, গুননি, অর্থ, অভিপ্রাই, thought, care, anxiety, meaning, sentiment, purpose.

ভাবনা, ভাবনি, } *s.* চিন্তনি, গুননি, thought, care, anxiety.

ভাৰৰ, ভাৰৰি, } *s.* জাৰৰ, কুটাকাটি আদি, refuse, sweepings, rubbish, trash, litter.

ভাৰলি, *s.* জহা ধান এবিধ, a species of paddy.

ভাবি, *v.* চিন্তি, গমি, গুনি, to think, to consider, to suppose, to infer.

ভাবিচিন্তি, *v.* ৰৰকৈ চিন্তা কৰি, গুনি ভাবি, চাই চিন্তি, to be anxious or wary, to do cautiously or understandingly.

ভাৰিত, *a.* চিন্তিত, গুননি ধৰা, anxious, thoughtful.

ভাবুকি, *s.* ডাবি বিসেস, ধমক, হাঁতি খেদা ডাঁৰৰ আগত বন্ধা জোঁৰ, a threat, a menace; a torch attached to a long pole used in driving wild elephants.

ভাবুৰি, *a.* একাজি, ভাকৰি, বনবাৰি একো নজনা তিৰি, ignorant or unskillful at work, a term of reproach applied only to women.

ভায়া, *s.* ভাই সমনিয়া মানুহৰ সম্বোধন, brother, (vocative.)

ভাৰ, *s.* কান মাৰিত দুফালে বন্ধা বস্তু, ভৰ, হেঁচা, a burden, a load, a heavy charge or responsibility.

ভাৰত, *s.* হিন্দুৰ এক পুৰাতন ইতিহাস সাস্ত্ৰ, মহা ভাৰত, the famous Sanscrit epic poem usually called the Mahabharat.

ভাৰতবৰিষ, ভাৰতবৰ্ষ, *s.* হিন্দুস্থান, জম্বুদিপৰ এক খণ্ড, India proper, Hindoostan, from king Bharot whose patrimony it was.

ভাৰসা, *s.* আসা, বাঞ্ছা, পতিহা, hope, anticipation, trust, confidence.

ভাৰস্থ, *s.* ভাৰত বৰ্ষ, জগত, Hindoostan, ignorantly the known world.

ভাৰি, *s.* ভাৰ বোআ মানুহ, a burden bearer.

ভাৰ্য্যা, *s.* বিয়া কৰোআ তিৰোতা, যৈনি, a wife.

ভাল, *a.* উত্তম, সু, চিকন, বাৰু, বেচ, good, excellent, respectable, nice; with হৈ, *v.* to be in health, with কৰি, to amend in health to repair anything; with কৈ, *ad.* well, thoroughly, nicely.

ভালৰি, *a.* ভাল হোআ, মিত্ৰ হোআ, সজৰখি, restored, reconciled, received back into favor; with বোলাই, to gain favor &c.

ভালুক, *s.* বনবিয়া হিংসক জন্তু এবিধ, বিখ্যা, a bear.

ভালেটি, *a.* অনেকটি, বহুত, সবহ, several, many.

ভালেতো, ভালেহে, *conj.* তাতেহে, সেই কাৰনেহে, therefore, for that reason, in consequence of.

ভালে দিন, *s.* অনেক দিন, বহু দিন, many days, a long time.

ভালেভালে, *ad.* বেয়া নৌহওঁতেই, কথমপি, কোনো মতে, while in good condition, barely, in some way.

ভালেমান, *a.* অনেক, বহুত, বিস্তৰ, much, many, abundant.

ভাৱৰিয়া, *s.* উভাৰ মৰা, an actor, one who wears a mask.

ভাস, *s.* নিতি, আচাৰ বিচাৰ, custom, observance, usage.

ভাসা, *s.* দেসৰ চলিত মাত, বোআন, a language, tongue, dialect.

ভাস্কৰ, *s.* সুৰ্য্য, বেলি, the sun.

ভিকহু, *a.* কঙ্গাল, দুখিয়া, দৰিদ্ৰ, poor, indigent, needy.

ভিখাচন, *s.* সেস উপাই, উপাই, a last means or resource; with ভাগি, to lose or expend the last means or resources.

ভিখাৰি, ভিখ্যুক, *s.* মগনিয়াৰ, খোজনিয়াৰ, a mendicant, a beggar.

ভিখ্যা, *s.* দান, মাগন, alms, anything given in charity.

ভিজা, *a.* তিতা, জেকা, wet, moist, damp.

ভিজি, *v.* তিতি, জেকি, to wet, to moisten, to make damp,

ভিঙাকাৰ, *a.* উখহা, ওফন্দা, ভিম্‌কাৰ, swollen, puffed out.

ভিত, *a.* ভই পোআ, ডৰোআ, সঙ্কাজুক্ত, frightened, alarmed, afraid, terrified.

ভিতৰ, *s.* মাজ ঠাই, অন্তৰ, মাজ, অভ্যন্তৰ, the middle; *a.* inside &c.

ভিতৰি, *a.* গুপুতে, অপ্রকাসে, মনে মনে, তলে তলে, secretly, privately.

ভিতৰুআল, *a.* লাগতিয়াল, ভিতৰত থকা বা ফুৰা, ভিতৰ সমঙ্কিয়, having free access to or relating to the inside of a house; hence trusted, confided in.

ভিতৰে ভিতৰে, *ad.* মাজে মাজে, আঁতে আঁতে, পেটে পেটে, through the middle, within, secretly, privately.

ভিন, *a.* বেলেগ, প্রিথক, একে নোহোআ, different, separate, distinct.

ভিনিহি, *s.* বাএকৰ গিৰিএক, an elder sister's husband.

ভিনে ভিনে, *ad.* বেলেগে বেলেগে, প্রিথকে প্রিথকে, separately, singly.

ভিম, *s.* পাচ পাণ্ডৱৰ দ্বিতিয় জন, কুঁহিয়াৰ সালৰ চেপা জতন, ভয়ানক, the second of the five Pandoo princes, mentioned in the Mahabharat; a roller in a native sugar mill.

ভিমকলা, *s.* আঠিয়া কলা এবিধ, a species of large plantain.

ভিমটোকা, *s.* ভালকৈ বান্ধ নোলোআ গৰু, an imperfectly emasculated ox.

ভিমদল, } *a.* ৰৰকৈ উখহা, ৰৰকৈ ওফন্দা, bulging, much swollen.
ভিমদলে, }

ভিমৰাজ, *s.* মানুহৰ মাত লোআ এবিধ কলা চৰাই, এবিধ ঔসধিয় বন, the *Bhimraj*, a species of singing bird; a medicinal plant.

ভিৰ, *s.* ভৰ, হেঁচা, দো, pressure, a bend, a curve; with খাই, or লৈ, to bend, to curve.

ভিৰখোআ, *a.* হলা, দো খোআ, bent, bowed, curved.

ভিৰাই, *v.* দোঁআই, হলাই, ঘোৰাই, দুটা মহৰ ভৰি একে লগে জুঁটি, to bend, to curve; to bind the two feet of two buffaloes together.

ভিৰাই লৰ মাৰি, *v.* উভতি ৰৰকৈ লৰ মাৰি, to run rapidly, to flee back, to retrace one's steps.

ভিৰাল, *a.* পুৰ হোআ, সকত আৰু গধুৰ, filled out, plump and heavy.

ভিৰি, *a.* অকামিলা, কামৰ নোহোআ, মোহৰ নমৰা ৰূপ, useless, unserviceable; with ৰূপ, uncoined silver.

ভিৰোআ, *s.* দোঁওআ, ভিৰ খুউআ, causing to bend &c. see ভিৰাই.

ভিষ্ম, *s.* কুৰু পাণ্ডৱৰ ককাক, Bhismo, the grandfather of the five Pandoo princes, famous in the Mahabharat.

ভিষ্মপর্ব, *s.* মহা ভাৰতৰ সষ্ট পর্ব, the sixth volume of the Mahabharat.

ভু, *s.* প্রিথিবি, বুজ, বোধ, গ্যান, চুর্ত্তি, the earth, understanding, knowledge, information, conception, consciousness.

ভুআ, *s.* ফাঁকি, চল, ভাকিভুকা, deceit, deception.

ভুআ দি, *v.* চল কবি, ফাঁকি দি, ভুলাই, to deceive, to impose upon.

ভুঁই, *s.* ভুমি, বোকা দিয়া কপিত মাটি, land, soil prepared for rice.

ভুঁইকপ, *s.* ভুমি কম্প, প্রিথিবি লবা, an earthquake.

ভুঁইথোবা, *s.* মাটি ফুটি ওলোআ সকত গজালি, a large sprout from the earth.

ভুঁইয়া, *s.* উতব কোলব আগ কালব বাজবংসিয় প্রধান লোক বিসেস, a former privileged class of the Assamese nobility.

ভুঁইলতা, *s.* কেঁচু, an earth worm.

ভুঁব, *s.* উটুআই অনা জাপে জাপে বন্ধা বাঁহ কাঠ আদি, কলপটুআ আদিবে সন্ধা নৈ পাব হোআ জতন, a raft, a float.

ভুঁক, *s.* পেটত আহাব আদি গোট খাই থকা ডাঙ্গব নাবি বিসেস, the paunch, the belly.

ভুঁহবি, *v.* ফুটি, প্রকাস হৈ, to break and flow out, (as a swelling;) *fig.* to become public.

ভুকনি, *s.* কুকুব আদিব মাত, the barking of a dog.

ভুকি, *v.* কুকুবে বাও কবি, বোবোআই, to bark.

ভুক্, *s.* মুঠিএবে কবা প্রহাব, a blow with the fist.

ভুকুআই, *v.* ভুক্ মাবি, মুঠিবে মাবি, to strike with the fist.

ভুগি, *v.* ভোগ কবি, ভুঞ্জি, সুখি, ভোগ কবোঁতা, to enjoy, to suffer.

ভুগোল, *s.* প্রিথিবি মণ্ডল, the earth, the terrestrial globe.

ভুগোল বিদ্যা, *s.* প্রিথিবিব বিবৰনব বিদ্যা, the science of geography.

ভুচম্পা, *s.* মাটিতে ফুলা ফুল এবিধ, a species of flower.

ভুচব, *a.* মাটিত চু.বোঁতা, terrestrial, moving on land; *s.* a land animal.

ভুজ, *s.* বাহু, হস্ত, হাত, মাটিব অন্ত ভাগব পবিমান, the hand, the arm, in mathematics the lines that bound a plane figure.

ভুজঙ্গ, *s.* কথাব নাল, সর্প, an expletive or word not necessary to the sense but used merely to fill up the measure; a serpent.

ভুজপত্র, *s.* এবিধ গচব চালব পাত, the bark of a tree used as a substitute for paper in writing.

ভুজাই, ভুঞ্জাই, *v.* ভোজন কবাই, খুআই, দুখ সুখ ভোগ কবাই, to feed, to entertain, (as a guest,) to give pleasure or pain to another.

ভুঞ্জি, *v.* ভোগ কবি, খাই, ভুগি, to enjoy or suffer, to experience &c.

ভুটকুবা, *a.* কঁটিয়া, চুঁটি, ঘিটিবা, short, dwarfed, stinted in growth.

ভুটিয়া, *a.* ভোট দেসৰ বা তাৰ মানুহৰ সম্বন্ধিয়, relating to Bhootan or its people.

ভুটুঙাই, *ad.* অকস্মাত, বেগাই, suddenly, unexpectedly.

ভুত, *s.* পিসাঁচ, চইতান, প্রেত, জোআ কাল, হৈ জোআ, an evil spirit, a devil, Satan, a ghost, a goblin; past time, the past.

ভুতমুলা, *s.* ঔসধিয় সাক এবিধ, an edible and medicinal vegetable.

ভুতল, *s.* প্রিথিবি, ভু, the earth, the ground.

ভুতিয়া, *a.* ভুত সমন্ধিয়, relating to evil spirits.

ভুতুনি, *s.* ভুতৰ তিৰোতা, পিসাঁচি, *fem.* of ভুত, which see.

ভুতে পোআ, *a.* ভুতে ধৰা, ভুতগ্রস্ত, possessed by an evil spirit, demoniacal.

ভুধৰ, *s.* প্রিথিবি ধৰোঁতা, পর্বত, a mountain; (*lit.* sustaining the earth.)

ভুনভুন, ভুনভুনি, *s.* মাখি আদিৰ সব্দ, গুনগুননি, a buzzing sound, a low murmur.

ভুনভুনাই, *v.* মাখি আদিএ সব্দ কৰি, ভনভনাই, to buzz, to hum &c.

ভুপতি, *s.* ৰজা, নৃপতি, প্রিথিবিৰ অধিপতি, a king, a sovereign.

ভুপোআ, *s.* বুজ পোআ, সুনা, জনা, an understanding or knowledge.

ভুবন, *s.* ব্রহ্মাণ্ড, জগত, a sphere; one of three worlds, *viz.* heaven, earth, and the subterranean regions.

ভুৰুৰিউআ, *s.* নোম সিঁয়ৰোওআ, ৰোমাঞ্চিত হোআ, a bristling up or the standing of the hair on end, horripilation.

ভুৰুৰিয়াই, *v.* নোম সিঁয়ৰাই, ৰোমাঞ্চিত হৈ, to bristle up or stand erect, as the hair, from sudden fright &c.

ভুভটঙ্গ, ভুভা, *s.* বুজবাজ, বাৰ্ত্তাবত, information, news, intelligence.

ভুমণ্ডল, *s.* প্রিথিবি মণ্ডল, ভুগোল, the earth, the terrestrial globe.

ভুমি, *s.* প্রিথিবি, মাটি, থল, the earth, the ground, dry land.

ভুমিকম্প, *s.* ভুইকঁপ, প্রিথিবি কঁপা, an earthquake.

ভুমিকা, *s.* আভাস, গ্রন্থ আদিৰ বিগ্যাপনি, the preface to a book.

ভুমুক, *s.* পুঙ্গ, উহ, পানি আদি উহ লৈ ওলোআ, a fountain, a spring.

ভুমুকাভুমুকি, *s.* ভুমুকি মৰা, ঘনে ঘনে মুখ উলিয়াই চোআ, alternately hiding and showing the face.

ভুমুকি, *s.* হঠাত দর্সন দিয়া, suddenly appearing.

ভুমুকিয়াই, *v.* হঠাত দর্সন দি, ভুমুকি মাৰি, to appear suddenly.

ভুৰভং, *s.* কটাক্ষ, ভ্রুভঙ্গ, উম্ঘাম, *lit.* bending the eyebrows; *i. e.* turning the attention.

ভুৰভুৰাই, *v.* অব্যক্ত সব্দ কৰি কৈ, to speak in a low monotonous tone.

ভুৱভৱিয়া, *a.* ভুৱভুৱিয়া, কোমল, soft, friable, (applied mostly to soil;) low, indistinct, applied to the voice.

ভুৱা, *s.* গা সেকিবলৈ কাপৰ আদিৰ বস্কা টোপোলা, ভৱা, a bag of sand or a small bundle of cloth, used in applying heat or dry fomentations.

ভুৱামাচ, *s.* উঁৰিকনা আদি সৰু মাচ, very small fish, (collectively.)

ভুকুক কৰে, ভুকুকাই, *ad.* পুকুকাই, সিঘ্ৰে, quickly, hastily.

ভুকুকা, *s.* মাটিৰ সৰু টেকেলি, টিপা, থুক, a small earthen vessel.

ভুকুকিয়াই, *v.* ভুলাই, উল্‌মুলাই, চহ দি, to impose upon, to trick, to cheat.

ভুকুলা, *a.* পেটুলা, পুষ্ট, ভুকুহা পেটা, pot bellied; *fem.* ভুকুলি.

ভুকুহা পেট, *s.* অলপ ডাঙৰ পেট, a pot belly, enlarged abdomen.

ভুল, *s.* পাহৰা কথা, ভ্ৰম, সোঁত নোহোআ থিৰ পানি, মলপ, a mistake, an error, a blunder; with পানি, still or standing water.

ভুলচুক, *s.* ভুল, a reduplication of ভুল; an oversight, a blunder.

ভুলা, *s.* পাহৰা, বিস্মৰন, ভ্ৰম হোআ, a mistake, forgetfulness, deception.

ভুলাই, *v.* ভুল কৰাই, চল কৰি, পাহৰাই, মোহ কৰাই, to deceive, to lead into error, to mislead, to dupe, to trick, to inveigle.

ভুলি, *v.* পাহৰি, বিস্মৰন হৈ, ভ্ৰম হৈ, মোহ হৈ, to forget, to mistake, to lose consciousness, to be misled or infatuated.

ভুলুআ, *s.* পাহৰোআ, মোহ কৰোআ, ভ্ৰম জনমোআ, the causing to mistake, to be duped or infatuated; *a.* mistaken.

ভুলুঙ্গভালাঙ্গ, *s.* পুলুঙ্গপালাঙ্গ, কামত মন নিদি ঘনে ঈফাল সিফালকৈ থকা, looking this way and that, the doing anything listlessly or carelessly.

ভুলোক, *s.* মৰ্ত্য লোক, ইহলোক, the earth, the habitation of men.

ভূসন, *s.* অলঙ্কাৰ বেস, সাজ, ornament, decoration, embellishment.

ভূসিত, *a.* অলঙ্কিত, সুভিত, সজোআ, decorated, embellished, adorned.

ভেউ, *s.* কুকুৰে ভুকা মাত, বৰ মাচ এবিধ, the bark of a dog; a species of fish.

ভেঁকুৰা, *a.* মেমেকি ফুলা, ভেকুন্দ, উসুমা, mouldy.

ভেঁকুৰা লগা, *a.* অকামিলা হৈ পৰি থকা, mouldy; hence disused.

ভেঁকুৰি, *v.* উসুমি, ভেঁকুৰা লাগি, এবিধ তিতা সৰু গছ, to mould, to mildew.

ভেঁকুৰি গুটি, *s.* এবিধ তিতা সৰু গুটি, a bitter medicinal seed.

ভেঁকুলি, *s.* খহু লগা এবিধ ভেক, বেঙ, a toad; (improperly a frog.)

ভেঁকুলিয়া, ভেঁকোল, *s.* গৰু আদিৰ ডিঙ্গিৰ ৰোগ এবিধ, a disease of the throat peculiar to cattle.

ভেঁকো, *a.* একো নজনা মানুহ, ভেবা, হেবাৎ, stupid, dull, ignorant, foolish.

ভেঁকোভাওনা, *s.* মিচামিচিকৈ কৰা কাম, doing in mere pretence.

ভেঁকোলা, *s.* বেঙ, ভেঁকুলি, a frog.

ভেঁজা, *s.* আওজা, হেঁচা, আস্থই, তাঁতৰ হৈয়া সমান কৰা উপাই, a leaning against, a reclining, downward pressure, a prop, a refuge; making even the deficient side of a warp in weaving.

ভেঁট, *s.* জলৰ পুষ্প এবিধ, a species of aquatic plant and its flower.

ভেঁটা, *s.* ধৰ, পানি ৰখা আলি, সাখ্যাত কৰোতে বস্তু দিয়া, দৰ্শন পোআ, বেৰা, a dam or embankment to confine water, enclosing or surrounding; *a.* dammed up, introduced &c.

ভেঁটাই, *v.* সাখ্যাত কৰাই, বেৰাই, ধৰ বন্ধাই, বনৰিয়া ফুল এবিধ, to introduce to a superior, to enclose, to surround, to dam up, to hedge up a way; *s.* a species of wild flower.

ভেঁটি, *v.* ভেঁটা দি, সাখ্যাত কৰি, বেদি, সাখ্যাত কৰাত বা সিধি পাবলৈ দিয়া ধন বস্তু, to enclose, to dam or hedge up, to give a present or bribe, to introduce one's self to a superior; *s.* an altar, a raised bed of earth, a bribe, an offering made on visiting or saluting a superior.

ভেঁটি খাই, *v.* সিধি কৰিবলৈ বস্তু লৈ, to take a bribe.

ভেঁটি দিয়া, *s.* সিধি পাবলৈ বস্তু দিয়া, the giving of a bribe.

ভেঁটুআ, *a.* ভেটিৰ লগা, ভেঁটা, intended for a bribe.

ভেঁটোআ, *v.* আগ কৰোআ, লগ পোওআ, ভেঁটাই দিয়া, to bring forward, to introduce.

ভেৎকৰে, *ad.* অকস্মাতে বা বেগতে ভেলেক কৰে, দুৰ্গন্ধ উঠা, suddenly; applied to stench or to the crying of a child.

ভেঁৰি, *s.* বাদ্য বিশেস, a kind of trumpet.

ভেকভেক্ কৰে, *ad.* বৰকৈ, খেলখেল্ কৰে হঁহা, boisterously, violently, loudly, applied to laughter.

ভেকাহি, *s.* হুঁকি, ডাবি, গেজেৰা, angry retort, snappishness, crossness.

ভেঙ্গুচালি, *s.* খেনি, পেঙ্গলাই, উপহাস, buffoonery, jesting, mocking.

ভেঙ্গুৰা, *a.* বেঁকা, ভাঁজ থকা, হেঁকেৰা, crooked, curved, bent.

ভেঙ্গুৰাভেঙ্গুৰি, *a.* বেঁকাবেকি, having several curves, very crooked.

ভেঙ্গুৰিয়া, *a.* see ভেঙ্গুৰা

ভেচ্ভেচিয়া, *a.* অসাৰ, নিস্ফল, মিচা, without foundation, (applied to a report,) fruitless, vain.

ভেচেলি, *s.* মাছ এবিধ, a species of fish.

ভেজাই, *v.* পানি আদিবে মাজলৈকে তিতাই বা সৰকাই, তপত পানিত চেঁচা পানি মিহলাই, দ্রব্যত আন বস্তু ভাঁজ দি, to cause to be thoroughly saturated, to temper hot water by adding cold.

ভেজি, *v.* ভিজি, তিতি, পানি আদিবে ভেদি, to wet, to soak, to saturate.

ভেট্‌ভেটিয়া, *a.* বৰকৈ কোমলা, ভেটেঙ্গা, পানি সোমাই ওফোন্দা, নিস্তেজ, উখহাৰ দৰে হোআ, soft, saturated, swollen by moisture, pale, flaccid.

ভেটেঙ্গা, *a.* see, ভেট্‌ভেটিয়া.

ভেদ, *s.* ভিন, প্রিথক, বেলেগ, পেট বোআ, separation, distinction, difference, dissimilarity; a purging by stool.

ভেদাভেদ, *s.* অর্থ সংগ্যাবে প্রকাস কৰি, ভেদ আৰু অভেদ, ভিন অভিন, মিল অমিল, agreement and disagreement, differences.

ভেদি, *v.* ভেজি, মাজলৈকে সোমাই, সৰকি, to penetrate, to pierce.

ভেদেলি লতা, } *s.* এবিধ ঔসধিয় লতা, a species of medicinal vine.
ভেদাই লতা, }

ভেনভেননি, *s.* বৰ মাখি আদিৰ কোনকোননি মাত, any buzzing sound.

ভেনভেনাই, *v.* মাখি আদিএ কোনকোনাই, to buzz.

ভেৰৰ, } *s.* উতলত উঠা মলি, ভেৰ, গেদেৰি, the froth or scum that
ভেৰেৰ, } rises on the surface of heated liquors.

ভেৰা, } *a.* আছলা, একো নজনা, ভূ নেপাই মুখলৈ চাই থকা, ভূ হে-
ভেৰুআ, } বোআ, dull, stupid, in a maze.

ভেম, *s.* গপ, অহঙ্কাৰ, আয়ম, pride, arrogance, affectation, conceit.

ভেমেচাভেমেচি, *a.* বেঁকাবেঁকি, হেঁটামেচা, bent, having several curves.

ভেৰ, *s.* see ভেৰেৰ.

ভেৰনি, *s.* হোৰনি, গেৰেকনি, সৰহ ভেৰ থকা ঠাই, a morass, a fen, a filthy place.

ভেৰাউলি, *s.* see ভেৰোন.

ভেৰাকুটি, *s.* ভূৰকুটি, ধেমালিত ঠাও ধৰা, jocosity, mirthfulness.

ভেৰাকুটিয়া, *a.* ধেমেলিয়া, কুটি কথা কোআ, jocose, playful.

ভেৰেহা, *a.* আটিল নোহোআ, ঢিলা, soft, flabby, flaccid.

ভেৰোন, *s.* নাও ঘৰ আদিৰ মাসিক বেচ, hire, rent.

ভেৰোনিয়া, *a.* ভেৰোনে দিয়া, ভেৰোন লগা, hired, rented.

ভেৰ্ভেৰে কৰে, } *a* ভেৰেৰৰ দৰে, গেলা, বোকাৰ দৰে, soft, rotten, pu-
ভেৰ্ভেৰিয়া, } trid, slushy, marshy.

ভেৰ্মেঠিয়াই, *v.* একে কথাকে বিৰোধ ভাবে বাৰে বাৰে কৈ থাকি, ঠেহে-হা ঠেহেৰি কৰি, to speak in an angry fault finding manner, to grumble, to complain.

ভেল, *s.* জিব্ৰ ন থকা সবিল, মৰা স, the dead human body.

ভেলেউ, *s.* গচ এবিধ, a species of tree.

ভেলেক কৰে, *ad.* বেগতে নাকত লগা দুৰ্গন্ধ, লৰাই হঁহা, with offensive smell; also spoken of the silly laughter of children.

ভেলভেল কৰে, *ad.* বৰকৈ নাকত লগা দুৰ্গন্ধ, with a disagreeable smell.

ভেলেকা, *a.* মুখ মেলি চাই থকা, আজলা, ভেৰা, foolish, stupid, dull.

ভেলেকি, ভেলেকি বান, *s.* ইন্দ্রজালিক মায়া, খেতৰ সাইধ্য, magic, jugglery, sleight of hand.

ভেলেকি মৰা, *s.* ইন্দ্রজালি মায়া কৰা, খেঁতৰ সাইধ্য কৰা, the practice of the above, a juggler.

ভেলেঙ্গ, ভেলেঙ্গা, *a.* কথা কব নজনা, ভেবুআ, foolish, ignorant, stupid.

ভেলেঙ্গি, *s.* সৰ পহু এবিধ, a species of deer.

ভেস, *s.* see বেস.

ভেহ, *s.* কাঠ এবিধ, a species of tree.

ভৈয়াই, *interj.* দেহিত্ৰি, সোকত মৰমেৰে মতা বা আচৰিত মনা, a vocative expressing sorrow, affection or suffering.

ভো, *a.* বৰ, অতি, great, eminent.

ভোঁত্‌কৰে, *ad.* অকমাতে, বেগতে, quickly, at once.

ভোঁভোঁআই, ভোঁভোঁকৰে, *ad.* খঙ্গত গোগোআই, অতি বেগে, বেয়া গোন্ধকৈ, with a humming sound, swiftly; with a bad smell.

ভোঁহৰ, *s.* বিন্ধনা, লোৰ সলা, বিন্ধা দিয়া জতন, an awl, a drill, a punch.

ভোঁহৰা, *a.* গাঁৰ আদি ফুটা, প্রকাস হোআ, pierced or opened, as a swelling; become public, spread abroad.

ভোঁহাৰি, *v.* বিন্ধি, ফুটাই, প্রকাস কৰি, to pierce, to make public.

ভোক, *s.* খাবৰ ইচা, খুধা, ৰুচি, hunger, appetite; with চৰি, to pass the usual time of eating or to suffer from hunger; with লাগি, to be hungry.

ভোগ, *s.* আস্বাদ, খোআ, দুখ সুখ আদি ভুঞ্জন, দেৱতাৰ আগত দিয়া পায়স আদি, eating, enjoying, possessing; enjoyment, suffering; an offering of cooked food to the gods; with কৰি, to undergo, to enjoy, to suffer.

ভোগজৰা, *s.* নলা লগা জল পাত্ৰ বিসেস, তাওকিন, a kind of water vessel having a spout.

ভোগজিৰা, *s.* আঞ্চাৰ এক মচলা, সুগন্ধ গুটি এবিধ, an aromatic seed, cummin seed.

ভোগমঠিয়া, *a.* সকত, লোঠোঙ্গা, stout, corpulent, large.

ভোগবোআতি, *s.* অতি উত্তম কর্পিত মাটি, a fertile soil for rice.

ভোগবতি, *s.* পাতালি গঙ্গা, the fabled Ganges of the infernal regions.

ভোগাই, *v.* ভোগ করি, সুখ করি, ভুঞ্জি, to enjoy, to suffer, to undergo.

ভোগালি, *a.* সুখ ভোগ থকা, সকলো বস্তুর ঠাই, happy, prosperous; *s.* a place of plenty.

ভোগোআ, *a.* সুখ ভোগ করা, ভুঞ্জা, possessed of plenty or happiness.

ভোচক্র, *s.* ডাঙর সভা, বর মেল, a large assembly; *lit.* a large circle.

ভোচভোচ করে, *ad.* see ভচভচ করে.

ভোচোবাই, *ad.* অকস্মাতে, বেগতে ভগা বা নষ্ট হোআ, suddenly; applied to the breaking of earthen vessels.

ভোজ, *s.* বিসেস সকামে নিমন্ত্রিত লোকর ভোজন, a banquet, a feast.

ভোজন, *s.* খোআ, আহার করা, the act of feasting, a feast, a repast.

ভোজন পান, *s.* খোআ পিয়া, eating and drinking.

ভোজনি, *s.* বিসেস সকামত দান করা চাউল মাহ আদি ভোজনর বস্তু, a voluntary religious offering of food.

ভোট, *s.* অচম দেসর উত্তরত থকা এক দেস আরু জাতি, Bhootan, the Bhootanese.

ভোটএরা, *s.* বঙ্গালি এরা, a species of the castor oil plant.

ভোটভোটনি, *s.* নাভির গাজনি সদৃ, খঙ্গত অব্যক্ত রূপে কৈ থকা, a rumbling sound of the bowels.

ভোটভোটাই, *v.* অব্যক্ত সদ্দ করি, গোরগোরাই, to rumble as above.

ভোটমরা, *a.* সাক এবিধ, a hemp the leaves of which are edible.

ভোটমরিচ, *s.* এবিধ সকত জলকিয়া, a species of large red pepper.

ভোটা, *s.* ডাঙর চাকি, বর আবিয়া, a large lamp, a torch used in hunting at night.

ভোটাতরা, *s.* বর তরা, চাইউঁবিয়া সকত তরা, a large star, Venus, the evening star.

ভোটোঙ্গ, ভোটোঙ্গটোঙ্গ, *a.* সুরনি নোহোআ, লোঠোঙ্গা, অসুরনি ডাঙর, ugly, coarse, large.

ভোটোঙ্গাভোটোঙ্গ, *a.* বর বর একোটা, লোঠোঙ্গালোঠোঙ্গ, thick, clumpy.

ভোত্‌ভোত্‌ করে, *ad.* বেলিএপতি, বারে বারে, again and again, repeatedly.

ভোতা, *a.* জোঙ্গ বা ধার নথকা হোআ, ভোতোহা, blunt, dull.

ভোট তাল, *s.* কাঁহর এবিধ বর তাল, a kind of cymbal.

ভোতোরা, *a.* সকত, ডাঙর, নোকোহা, large, stout, stubbed.

ভোতোহা, *a.* see ভোতা, blunt, not sharp.

ভোদা, *a.* আজলা, ভেৱা, foolish, simple, not sharp or discerning.

ভোপণ্ডিত, *s.* বৰ পণ্ডিত, a great pundit, a philosopher.

ভোৱোকাৰ, ভোৱোৱা, } *a.* নোমাল, জপোপৌআ, নোম সিঁয়ৰি থকা, having a heavy beard or long bushy hair, hirsute.

ভোৱোলা, *s.* খাহি নকৱা সৱহ নোমেৰে বৰ চাগ, a ram.

ভোম, *s.* চকুৰ পিৰিকটিৰ নোম, the eye lashes.

ভোমৰতি, *s.* গচ এবিধ, a species of tree.

ভোমালি, *v.* সৱকাই, বহলকৈ বিন্ধা কৰি, to transfix, to pierce through.

ভোমোৱা, *s.* উৰি ফুৱা পতঙ্গ এবিধ, এবিধ গচ আৰু গুটি, the large black bee; a species of tree the seeds of which are medicinal.

ভোমোলা, *a.* বৰ বিন্ধা হোআ, ইফালে সিফালে সৱকা, উদাৰ, pierced through, sincere, frank.

ভোভোৰনি, *s.* ভোৰভোৰ সদ, গোৰগোৰনি, গোদগোদনি, a rumbling, a murmuring, muttering.

ভোৰ্ভোৰাই, *v.* মুখৰ ভিতৰত গোৰগোৰাই, to grumble, to mutter.

ভোল, *s.* এবিধ পাচলি গুটি, মোহ, মগন, an edible vegetable; forgetfulness, infatuation, delusion, fascination.

ভোলা, *s.* এবিধ গচ আৰু গুটি, অন্যাই নজনা সাধু বিসেস, a species of tree and its seed.

ভোলাভাটৌ, *s.* এবিধ উত্তম ভাটৌ, a species of parrot.

ভোলানাথ, *s.* সদাসিৱ, দেখিবলৈ সুআনি পুষ্ট, an epithet of Hiwo.

ভোলোঙ্গা, *a.* জেয়ে জিহকে কই তাকে সুনা, তনু, সেৰেঙ্গা, credulous, simple, easily deceived, of loose texture, thin, wide apart.

ভৌভৌআই, *v.* ৰৌৰৌ কৰি, ভুকি, বৰকৈ জ্বই আদিৰ তাপ উঠি, বা পুৰি, to bark, (as a dog;) to burn as with fever.

ভ্রম, *s.* ভুল, পাহৰন, বাউল, a blunder, an error, forgetfulness, a mistake, a delusion.

ভ্রমন, *s.* ফুৱা, গমন, a roaming or wandering about.

ভ্রমি, *v.* ফুৰি, গমন কৰি, to travel, to roam, to wander.

ভ্রষ্ট, *a.* নষ্ট, পতিত, fallen, degraded, depraved, corrupted.

ভ্রষ্টা, *a.* বিভিচাৰিনি তিৰোতা, বেস্যা স্ত্রি, *fem.* of the above; unchaste, fallen from virtue; *s.* an adulteress or unchaste woman.

ভ্রাতা, ভ্রাত্রি, } *a.* ভাই, সহোদৰ, a general term for brother or cousin.

ভ্রান্তি, *s.* ভ্রম, পাহৰন, a mistake, a delusion, an error, a going astray.

ভৃত্য, *s.* দাস, বন্দি, সেৱক, কিঙ্কৰ, a servant, a dependent, a slave.

ভ্রুব, *s.* পিবষ্ঠিব ওপবব নোম, চেলাউবি, the eye brows.

ভ্রুভঙ্গ, *s.* কটাখ্য, a frown, an angry glance, a scowl.

ম

ম, মকাব, this letter is pronounced like the English *m*.

মই, *pron.* আপুনি, স্বয়ং, কথাব সেসত জোগ হলে স্বরূপ বা নিচিনা বুজাই, এটা দানব, I myself; used also as an affix to nouns by which they become adjectives, as দায়া, *mercy*, দায়ামই, *merciful*; *s.* the fabled artificer of the Danobs or demons.

মইনা, *s.* চবাই এবিধ, a species of singing bird, the *moina*.

মইমত, *a.* আপোন মতেবে প্রবর্তা, পবাধিন নোহোআ, মতগর্বি, self-willed, obstinate, perverse, headstrong.

মইমতালি, *s.* ভুমঠালি, মতগর্বালি, দম্ভালি, self conceit, obstinacy &c.

মকটিয়া, *s.* কঁটিয়া ভলুকা বাঁহ এবিধ, ববকৈ পাগুলি থকা, খোআ বস্তু ভালকৈ নিতিতা, a species of bamboo.

মকমকনি, *s.* বকবকনি, ফকফকনি, গোঙবনি, a grumbling or threatening.

মকমকাই, *v.* বকবকাই, ফকফকাই, to grumble, to threaten.

মকব, *s.* এবিধ জল জন্তু, মগব, দসম বাসি, a fabulous marine animal variously represented; with বাসি, the sign Capricorn.

মকবকুণ্ডল, *s.* কানব ভুসন বিসেস, a kind of ear ornament.

মকবা, *s.* এবিধ জাল তবোঁতা পোক, a spider.

মকবা জাল, *s.* মকবাই পতা জাল, a cobweb, a spider's web.

মকাল, *s.* বাঁহ এবিধ, a species of bamboo.

মকুআ, *a.* আধাখুন্দা, মিহি নোহোআ, half pounded, coarse, (as rice.)

মখনা, *s.* সক দাঁতিয়া হাতি এবিধ, a species of large elephant with short tusks.

মখমল, *s.* এবিধ কাপব, velvet.

মখা, *s.* জাক, বাহ, চল, একে ঠাইতে গোট খাই থকা, থমা, a word used in composition with nouns as an affix, meaning a herd, a flock, a drove, a collection, a multitude.

মগ, *s.* আবাকান দেসব এক জাতি, বগা কুঁহিয়াব এবিধ, a *Mugh*, a tribe of people in Arracan; a species of sugar cane.

মগজু, *s.* হাবব ভিতবব ঘিঁউ, কঠ আদব সিয়া দাঁতি, marrow; the selvedge of a cloth or mat.

মগন, মগ্ন, *s.* কথা ভাবি তবধ হোআ, তল জোআ, বুবা, মজা, immersion, a sinking; *a.* immersed, sunk, overwhelmed, wholly absorbed in or devoted to.

মগনিয়াৰ, *s.* খোজনিয়াৰ, ভিখাৰি, a beggar, a mendicant.

মগৰ, *s.* সাগৰৰ ত্ৰিহত জন্তু এবিধ, an imaginary sea monster.

মগৰমুৰি, *a.* মগৰৰ মুৰ থকা, ornamented with the head of the *Mogor*.

মগু, *s.* এবিধ মাহ, a species of legumminous plant.

মঘা, *s.* অঘৈয়া জোঙ্গ, দশম নক্ষত্ৰ, চাৰি সিৰিয়া চোআ আদিৰ গদা, a pointed stub or stump of a reed; the tenth lunar asterism; a flat bludgeon.

মঘুআ, *s.* কলডিলৰ বখুআ, মাঘ মাহত হোআ, a layer of the flower of the plantain; relating or belonging to the month of *Magh*.

মঙ্গল, *s.* ত্ৰিতিয় গ্ৰহ বা বাৰ, কুসল, কৈল্যান, সুভাসুভ গননা, the planet Mars; Tuesday; prosperity, happiness, a calculation for ascertaining future events; divination, with চাই, to calculate future events, to divine.

মঙ্গলতি, *s.* মঙ্গল চোআ মানুহ, one who practices divination.

মঙ্গলমৰা, *s.* চাই চেঙ্গিয়া জন্তুএ মাটিত আঁচোৰা, the pawing or scratching of the ground by quadrupeds.

মঙ্গহ, *s.* মাংস, flesh, meat.

মঙ্গহাল, মঙ্গহিৰাল, *a.* পুষ্ট, নোদোকা, fat, stout, fleshy.

মচত, *ad.* গৰ্ভত, জগতত, কেতিয়াও, (*lit.* in the womb or germ,) hence, in existence.

মচন্দৰি, *s.* এবিধ দৰৰ সাক, পানিত আৰু মাচত থকা ভূত বিসেস, a medicinal vine, a fabulous water demon.

মচ্‌মচ্‌ কৰে, *ad.* চনচন কৰে, পাত আদি ভগা বা চোৰোআৰ সবদৰ দৰে, with a crackling sound, (as when chewing anything crisp.)

মচমচিয়া, *a.* চনচনিয়া, চনকা, brittle, easily broken, dry, crisp.

মচৰমচকুটি, *s.* জগতৰ সকলো দৰৰ, বিবিধ ঔসধ, medicine in general, every known remedy.

মচলমান, *s.* জবন, মহম্মদৰ সেৱক, গৰিয়া জাত, a Mussulman.

মচলা, *s.* সুগন্ধি বস্তু, বাখৰ, spice, drugs.

মচা, *s.* লিপা, মাৰ্জন কৰা, পানি আদি টোকা, the act of wiping, plastering, smearing; *a.* wiped, smeared, plastered.

মচাকোচা, *a.* লিপা পোচা, অঁতোআ পিঁতোআ, cleaned and plastered over.

মচি, *v.* লিপি, মাৰ্জন কৰি, টুকি, to wipe, to smear, to plaster.

মচিদ, *s.* মচলমানৰ নাম ঘৰ, a musjid or mosque, a Mussulman place of worship.

মচুআ, *a.* মাচৰ সমন্ধিয়, relating to fish.

মচুৰ মাহ, *s.* এবিধ ৰঙ্গা মাহ, a species of red pulse or lentil.

মচোআই, *v.* মচাই, টোকাই, লিপাই, the causative of মচি, which see.

মচোআগোম, *s.* এবিধ কলা সাপ, a species of black venomous serpent.

মজ, *s.* গছ এবিধ, a species of tree.

মজৰা, *s.* এবিধ কুঁহিয়াৰ, আৰু এজাত খাগৰি, a species of sugar cane, a kind of jungle reed.

মজলিয়া, *a.* ৰৰ সৰু দুইৰো মাজৰ, মধ্যমিয়া, middling, moderate, medium.

মজা, *s.* ঘঁহা, তল জোআ, মোহ জোআ, a rubbing, sinking, an overwhelming, fascinating; *a.* rubbed, overwhelmed, engrossed, absorbed, captivated, fascinated.

মজাই, *v.* ঘঁহাই, তল নিয়াই, মোহ নিয়াই, causative of the above.

মজাঠি, *s.* ৰঙ্গা ৰৰনিয়া লতা এবিধ, the Indian madder.

মজাঠিবুলিয়া, *a.* মজাঠিৰে ৰোলোআ, মজাঠিৰ ৰোলৰ নিচিনা, dyed with the Indian madder or resembling the color.

মজামজিকৈ, *ad.* মাজে মাজে, মাজে সময়ে, কেতিয়াবা কেতিয়াবা, now and then, occasionally.

মজাৰলি, *s.* বিসাল পকআ এবিধ, a kind of venomous insect.

মজ্জি, *v.* মগ্ন হৈ, বুৰি, মোহ গৈ, to submerge, to sink, to be mentally absorbed in or wholly devoted to.

মজিন্দাৰ, *s.* আগৰ ৰজাৰ দিনৰ বিসই এখন, a head writer or accountant of the old Assam kings.

মজিয়া, *s.* ভাত খোআ ঠাই, ঘৰৰ মাজ ঠাই, a dining room, the middle apartment of a house.

মজুআ, *a.* see, মজলিয়া.

মটক, *s.* মোআমৰিয়া, মৰান, Muttuck, a district in upper Assam.

মটমট, মটমটনি, *s.* কোনো দ্ৰব্য মোটোকোআত উঠা সদ্দ, কোনো কথা কৰিম বুলি ৰৰকৈ কৈ থকা, a crackling sound.

মটমট কৰে, *ad.* ৰেগতে ভগাৰ সদ্দ, টনটন্ কৰে, with a dry crackling sound.

মটমটাই, *v.* মটমট্ সদ্দ কৰি, to make a crackling sound.

মটমটিয়া, *a.* মটমট্ সদ্দ থকা, টনটনিয়া, সুকান, having a crackling sound.

মটৰকৰে, মটৰাই, *ad.* ঠনৰাই, ভগা চিগাত মটৰ সদ্দকৈ, with the sound of snapping or breaking.

মটৰ মাহ, *s.* এবিধ মাহ, peas.

মটহা, *a.* লন্দন নোহোআ, মঠঙ্গা, সকত, ঠৰঙ্গা, coarse, large, stout, stiff, unbending.

মটিয়া, *a.* মাটিৰ নিচিনা, like earth, mixed with earth.

মঠ, *s.* দল, মন্দিৰ, গপ, ঠেহ, গ, a temple, a monastery, a pagoda; with জুৰি or ধৰি; *v.* to be sulky, sullen, morose or obstinate.

মঠঙ্গা, *a.* মটহা, সকত, এবিধ ধান, stout, rough, coarse; *s.* a species of paddy.

মঠলামঠলি, *s.* গপিয়াগপি, ঠেলিয়াঠেলি, ভেৰ্মে ঠিয়াভেৰ্মে ঠি, a mutual bickering, disdain or abuse.

মঠলিয়াই, *v.* গপাই, ভেৰ্মে ঠিয়াই, to bicker, to speak angrily &c.

মঠা, *a.* খহকা, মিহি নোহোআ, মাঠনি আদিৰে নিমজ কৰা, coarse, rude, not gentle; smoothed.

মঠাডাঙ্গ, *s.* ধান এবিধ, a species of paddy.

মঠালনি, *s.* দম্ভত অহঙ্কাৰকৈ কোআ কথা, গপালনি, the act of defying or speaking disdainfully.

মঠালি, *v.* কোৱাই বা চাঁচি সমান কৰি, গপিয়াই, ভেৰ্মে ঠিয়াই, to smooth, to plane, to defy.

মঠিয়া, *s.* মাটিৰ গাগৰি, বৰ ডেগ, a large earthen jar.

মণ্ড, *s.* মাঁৰ, ভাত আদিৰ ৰস বা জোল, starch, rice gruel.

মণ্ডল, *s.* সূৰ্জ চন্দ্ৰৰ বাহিৰে হোআ ৰশ্মিৰ বেৰ, মৰল, গোল, চক্ৰ, ভেঁটিত গুৰিয়েৰে লিখা সুভ সুচক চক্ৰ বিসেস, a circle, an orb, a sphere, a disc, a halo, a small circle marked on the ground in a dwelling on which offerings are made to the gods.

মণ্ডলাকাৰ, মণ্ডলাকৃতি, *a.* ঘুৰনিয়া, গোলাকৃতি, spherical, round, globular.

মণ্ডলি, *s.* ঘুৰনিয়াকৈ বহা সমাজ, স্থূল, সমূহ, খ্ৰিষ্ট ধৰ্মৰ সভাৰ সাধাৰন নাম, *lit.* sitting in a circle, hence, an assembly, a church &c.

মণ্ডা, *s.* চেনি আদিৰে কৰা মিঠৈ বিসেস, a kind of sweetmeat.

মত, *s.* আসই, মন, ৰিতি, আচাৰ, ধৰম পথ, ৰূপ, নিচিনা, a disposition of the mind, a particular sentiment or belief, a way, a sect; subjoined to other words it means, like, similar.

মতগজ, *a.* সকত, ডাঙ্গৰ, stout, large.

মতগর্ব, *s.* অহঙ্কাৰ, মইমতালি, self conceit, self will.

মতৰ, মতৰা, *s.* ঔসধ বিসেস, আছুদি, a charm or medicine given to bewitch or to gain the affections.

মতৰি, *s.* আছুদি কঁহোতা, হাৰামি, one who administers the above.

মতলিয়া, *a.* মদ আদিৰ ৰাগিএ ধৰা, মতোআল, পগলা, drunk, intoxicated, as with strong drink or hemp.

মৎস্য, *s.* মাচ, বিষ্ণুৰ প্ৰথম অৱতাৰ, a fish, the incarnation of Vishnoo in the form of a fish.

মতা, *s.* পুৰুস, কোআ, নিমন্ত্ৰন কৰা, খেমা খোজা, a male; the act of calling, inviting, or of begging pardon; *a.* male, called, invited.

ম-তা, *s.* গন্ধক আদি বাখবেবে কৰা জুইৰ ধেমালি, a kind of fire works.

মতাই, *v.* বোলাই, নিমন্ত্ৰন কৰাই, খেমা খোজাই, to cause to call, to invite, to beg pardon.

মতি, *s.* মন, বুধি, আসই, ইচা, mind, understanding, disposition, desires, inclination.

মতোআল, *a.* see মতলিয়া.

মথন, *s.* মথা, মাখন কৰিবলৈ গাখিৰ আদি ঘোটা, stirring, churning.

মথনি, *a.* মথন সম্বন্ধিয়, জিহেবে মথে, relating to the above; with মাৰি, a churning stick.

মথা, *s.* মথন কৰা, গাখিৰ আদি ঘোঁটা, the act of churning; *a.* churned.

মথাউৰি, মথাৰি, *s.* বাৰ্হনি পানি ভেঁটাৰ কাৰন নৈৰ দাঁতিৰ ওখ আলি, ধৰ, an embankment.

মথি, *v.* মথন কৰি, ঘোল কৰি, to churn.

মথুৰা, *s.* তিৰ্থ বিশেস, কৎস ৰজাৰ নগৰ, *Mathura*, a town celebrated as the birth place of Krishnoo.

মদ, *s.* ভাত আদিবে কৰা ৰাগিয়াল বস্তু, সুৰা, চেৰাপ, ফটকা, arrack, spirituous liquor.

মদন, *s.* কামদেউ, কাম, the name of the hindoo Cupid; lust.

মদনা, *s.* পৰ্বতিয়া ভাঁটৌ এবিধ, a species of parrot.

মদপি, *s.* মদাহি, সুৰা পান কৰোঁতা, a drinker of arrack, a drunkard.

মদকআ, *a.* মদাৰ কাঠৰ দৰে কোমল বা ৰবন, soft, wood without heart.

মদাৰ, *s.* মন্দাৰ বিশ্য, the coral tree; (Erythrina Fulgens.)

মদাহি, *s.* see মদপি, a drunkard.

মধা, *s.* মুঠা, পোলা, a large bundle, an armful, (as of wood &c.)

মধামধে, *ad.* পোলা পোলে, আকোআলে আকোআলে, bundle after bundle; in bundles.

মধু, *s.* মৌ মাখিৰ ৰস, মৌ, honey; *a.* sweet, melodious.

মধুনা, *s.* কলা গচৰ মাজৰ সাৰ ডোখৰ, the heart of the plantain tree.

মধুপর্ক, *s.* উচর্গা কৰিবলৈ গোটোআ গাখিৰ মৌ আদি, a religious offering of milk and honey.

মধুমই, *a.* মৌৰ দৰে সোআদ, মৌ জেন, sweet; honied, mellifluous.

মধুৰ, *a.* সোআদ, মিঠা, সুললিত, sweet, luscious, pleasant.

মধুৰিয়াম, *s.* এবিধ গুটি আৰু তাৰ গছ, the guava tree and its fruit.

মধ্য, *s.* মাজ, অন্তৰ, ভিতৰ, সংখ্যা বিসেস, the middle, an interval, the centre; *a.* intermediate, medium, central, ten thousand billions.

মধ্যম, *a.* মজলিয়া, মাজিও, middling, intermediate, central.

মধ্যস্থ, *a.* মাজত থকা, এফলিয়া নোহোআ, সমজুআ, standing between, intervening; *s.* a mediator, an umpire.

মধ্যাহ্ন, *s.* দুপৰ বেলা, দিনৰ তিনি ভাগৰ মাজৰ ভাগ, noon, midday.

মন, *s.* মতি, চিত, দোসাদোস গ্যান, ইচা, আসই, the mind, the heart, the conscience, desire; with কৰি or দি; *v.* to give the attention; with যৈ, to wish or desire; with পৰি or বাৰ্হি, to be contented; with পাই, to know or understand another's heart or inner feelings; with পুৰি, to sympathize with another's distress; with লাগি, to be attached to another.

মনস্থ, *a.* মনত থকা, ইচা, বাঞ্ছা, *lit.* situated in the mind; desired, wished for; *s.* a desire, wish, design, intention.

মনা, *s.* গা পাতি লোআ, আদৰ কৰা, মান্য বা আগ্যা পালন কৰা, সুজা, চকুৰে তৰ্কা, বাধা, a regarding, reverencing; acclimation, clearness of perception, interdiction.

মনাই, *v.* মান কৰাই, the causative of মানি, which see.

মনাকচু, *s.* বৰকৈ খজুউআ এবিধ বনৰিয়া কচু, a species of wild Kosu.

মনি, *v.* তৰ্কি, নিৰিখন কৰি, মুকুতা পোআল আদি ডিঙ্গিৰ অলঙ্কাৰ, চকুৰ মাজৰ পুতলা, to discern by looking attentively; *s.* a gem, a pearl, a bead or string of beads; the pupil of the eye.

মনিআৰি, *s.* সুআগমনি ধান, এবিধ চৰাই, a kind of paddy, a species of small bird.

মনিকুট, *s.* নাম ঘৰৰ মুৰত সজা পূজা ঘৰ, a small house attached to a *namghor*, where the idols are worshiped.

মনিচ, *s.* মনুস্য, মানুহ, man, mankind.

মনিচাল, *s.* হাইঠা গুটি বা তাৰ গছ, a species of tree and its fruit.

মনিজৰু, *s.* মনি সিয়া বটিয়া, তাঁতৰ সৰু জৰি এবিধ, a string for beads; the cords attached to the pedals of a native loom.

মনিপুৰ, *s.* অসম দেসৰ দখিন ফালৰ এক দেস, the country of Munnipoor.

মনিপুৰিয়া, *a.* মনিপুৰ দেসৰ, মনিপুৰৰ, of or belonging to Munnipoor; Munnipooria.

মনিৰাজ, *s.* ফুল এবিধ, a species of flower.

মনু, *s.* হিন্দুর এক ধর্ম শাস্ত্র, স্বায়ম্ভুব আদি চৈদ্য জন মুনি বিসেস, Monu, the famous hindoo legislator and the supposed revealer of the Indian code of laws: a Monu or president of the universe of which there are said to be fourteen in every kolpo or interval from creation to creation.

মনুস্য, *s.* see মনিচ, man, the human race.

মন্থহর, *s.* কলা এজাত, a species of plantain.

মনেমনে, *ad.* গুপ্তে গুপ্তে, নিজমে, secretly, privately, quietly &c.

মনোআ, *s.* বনবিয়া তিতা সাক এবিধ, মান করোআ, a kind of bitter wild vegetable; the causing to observe or regard.

মনোনিত, *a.* বাচি লোআ, গুাজ্য কর', elected, chosen, approved, wished for, acceptable.

মনোমই, *a.* ইচামই, মনর দরে, according to desire or wish; mental.

মনোরথ, *s.* মনর কামনা, ইচা, desire; *lit.* a vehicle of the mind.

মনোরম, *a.* মন লগা, মনোহর, সুন্দর, agreeable, lovely, pleasing, beautiful.

মনোহর, *a.* মন মোহা, মন হরা, ravishing, charming, captivating.

মন্ত্র, *s.* দেবতা আরাধনার গুপ্ত বাক্য, জরাফুঁকা আদি গুন, a mystical formula of invocation to the gods, an incantation, a spell, &c.

মন্ত্র করা, *s.* জরাফুঁকা করা, গুন বাক্য মড়া, pronouncing an incantation, the use of magic or enchantment.

মন্ত্রি, *s.* আলচ করোঁতা, ফন্দিয়ক, রজার প্রধান পাত্র, counsellor, adviser, the king's prime minister.

মন্দ, *a.* বেয়া, কু, bad, evil, vile.

মন্দর, *s.* মন্দরাচল, মথনি পর্বত, the fabulous mountain *Mondor*, with which the ocean is said to have been churned by the *Ohurs*, in order to recover the sacred things lost by the deluge.

মন্দার, *s.* see মদার.

মন্দির, *s.* দেরালই, মট, ইশ্বর সেরা করা থান, ঘর, a temple, a shrine, a place of worship.

মন্বন্তর, *s.* এক জন মনুর ভোগর দিন, ৭১ মহা জুগ, in hindoo chronology, a period of time consisting of 71 *jugs* of the gods or 306,-720, 000 years of mortals; fourteen *monwontos* constitute a *kolpo* or a period of creation and destruction.

মম, *s.* মৌ সিটা, beeswax; with বাতি, a wax candle.

ম-ম করে, *ad.* মহমহকরে, সুগন্ধকৈ, fragrantly, sweetly.

মমত, *s.* চেনেহ, মরম, দায়া, affection, compassion, pity.

ম-ময়া, *a.* মলমলিয়া, সুগন্ধি, ভালবি, fragrant, favored, esteemed.

ময়ুৰ, *s.* মৰা চৰাই, the peacock.

মৰক, *s.* মাৰি, মাউৰ, জহনি আদি, ভগাত বা চোৰোআত উঠা সদ্ধ, mortality, plague, pestilence, contagion, an epidemic; the sound of sudden breaking or of crushing with the teeth.

মৰকত, *s.* বহু মুলিয়া মনি এবিধ, an emerald.

মৰকিয়া, *s.* লোকৰ গৰুৰে দুদিন হাল বাই এদিন পাল নিয়া হালোআ, ploughing two days for the use of a pair of bullocks one day.

মৰকুচিয়া, *s.* এবিধ লৰা মৰা খেহৰ, an imaginary evil spirit said to destroy little children.

মৰকুটা, *s.* খেৰ কঠিয়া আদিৰ গৰিত থকা জাৰৰ, refuse straw, thatch &c.

মৰগ, *s.* মহঙ্গা, টান দৰ, scarcity, dearness, high price.

মৰগিয়া, *s.* মহঙ্গা, টান দৰৰ, high-priced, costly, dear, scarce.

মৰঙ্গ, *s.* সৌচৰ ঘৰ, ভৰি হাত ধোআ ঘৰ, a privy, a necessary.

মৰঙ্গ চোআ, *s.* ৰজাৰ হাৰি, মেটোৰ, a mehter or sweeper.

মৰন, *s.* মিত্যু, মৰা, প্রান বিজোগ, death, demise.

মৰনএদা, *s.* এবিধ ঔসধি এদা, a species of ginger.

মৰনা, *s.* গৰু মঁহ আদিৰে খলাত মাৰিবলৈ পতা ধান আদি, the treading out of grain by cattle.

মৰপা, *s.* লো আদি ঘহা জতন, ও বিসেস, a kind of file or rasp.

মৰা ভাও জোৰা, *s.* মৰাৰ দৰে পৰি থকা, সতঙ্গ জোৰা, a state of insensibility or the pretence of it.

মৰম, *s.* চেনেহ, বেথা, মমত, affection, tenderness, compassion, sympathy.

মৰমৰাই, *v.* সুকান বস্তু ভগাত বা ভজা বস্তু চোৰোআত সদ্ধ উঠি, to make a rustling or crackling sound.

মৰমৰিয়া, *a.* খৰখৰিয়া, সুকান, মৰমৰ্ সবদ থকা, very dry, having a rustling or crackling sound.

মৰমিয়াল, *a.* চেনেহ কৰা জন, দয়ালু, মৰম থকা, affectionate, kind.

মৰল, *s.* চন্দ্র সুর্জৰ মেৰৰ বাহিৰে পতা ঘুৰনিয়া চাঁয়া বা মণ্ডল, a halo, a circle around the sun or moon.

মৰলিয়া, *s.* এবিধ সাক আৰু এবিধ গচ, a species of edible vegetable.

মৰলি সাপ, *s.* এবিধ সাপ, a species of snake.

মৰলিপাক, *s.* মৰলি সাপৰ নিচিনা পাক, a coil, a winding or tortuous motion like that of the above snake.

মৰসন, মৰসা, *s.* খেমা কৰা, দোস তিয়াগ কৰা, সহা, forgiveness, forbearance, endurace.

মৰসি, *v.* খেমা কৰি, দোস এৰি, সহি, to forgive, to forbear, to endure.

মৰহা, *a.* জিৰ্ন হোআ, সুকান, পচা বিসেস, old, dried up, shriveled, faded.

মৰহি, *v.* জিৰ্ন হৈ, সুকাই, নিৰস হৈ, to dry up, to wither, to fade.

মৰা, *s.* মৈৰা চৰাই, এৰিধ বৰ মতা হাঁতি, ঘৰৰ চালৰ দুই মুখে দিয়া কাঁৰৰ পোলা খেৰ, a peacock, a species of elephant; a tuft of thatch bound on the ends of the ridge of a house.

মৰা, *a.* মিৃত্যু হোআ, বধ কৰা, প্রহাৰ কৰা, সস্যাদিৰ গুটি সৰোআ, dead, beaten, struck, thrashed, killed; *s.* the act of beating &c.

মৰাই, *v.* ধান আদিৰ গুটি সৰাই, প্রহাৰ কৰাই, বধ কৰাই, to cause to be threshed or trodden out as of grain, to cause to beat or kill.

মৰান, *s.* মটক বা মোআমৰিয়া লোক, the *Muttuck* district and its people.

মৰাপাট, *s.* মৰা গচৰ চালৰ সুতা বিসেস, hemp, jute, (Corchorus Olitorious.)

মৰামৰি, *s.* কিলাকিলি, মৰিয়ামৰি, টঙ্গনাটঙ্গনি, a mutual striking back and forth, a scuffle.

মৰামু, *s.* মৰাৰ মুৰ নিতান কৰা কাল, উত্তৰ পূবৰ মাজ দিস, the point of the compass, (N. E.) towards which the head of a corpse is laid.

মৰামুআ, *a.* মৰা মুকৈ থকা, pertaining to the N. E. as above.

মৰাৰ পেৰা, *s.* মৰা স খোআ পেৰা, মৰনৰ পেৰা, a coffin.

মৰি, *v.* মিৃত্যু হৈ, to die, to be extinct.

ম-ৰি, *s.* এৰিধ টেঙ্গা, এৰিধ পেঁপা, a species of citron, a kind of trumpet.

মৰিদি, *v.* হাৰি মাটি কাটি থৈ, হাৰি মাটি মাৰি থৈ, to cut jungle preparatory to planting the following year.

মৰিচ, *s.* see জলকিয়া.

মৰিচা, *s.* এৰিধ খোআ সাক, কাঁহ পিতলৰ মামৰ বিসেস, a species of edible vegetable, verdigris.

মৰিয়া, *s.* পিতল গহোঁতা এক জাত মানুহ, a class of braziers.

মৰিয়াই, *v.* টঙ্গনিয়াই, কোৰাই, to beat, to strike, to cause to be beaten.

মৰিয়ানি, *s.* মৰিয়াৰ তিৰোতা, *fem.* of মৰিয়া, which see.

মৰিয়ামৰি, *s.* see মৰামৰি.

মৰিসালি, *s.* মৰা পোতা বা পোৰা ঠাই, সাসনসালি, a graveyard, a burial ground, a cemetery.

মৰুভূমি, *s.* উখৰা মাটি, জল নথকা ঠাই, a dry sterile soil, a sandy desert.

মৰুআ, *a.* মাৰ নকৰা, এবিধ সুগন্ধি ফুল, sized, unwashed; *s.* a species of fragrant flower.

মৰোআ, *s.* প্রহাৰ কৰোওআ, বধ কৰোআ, ধান আদিৰ গুটি সৰোআ, the causing to beat, kill, thresh; *a.* beaten, killed &c.

মৰ্কটিয়া মাহ, *s.* বেয়া মাহ, অধিক নৰিয়াৰ মাহ, the sickly months.

মৰ্জতা, মৰ্জাত, *s.* মান, মৰ্জদা, আদৰ, সম্মান, ভাল নাম, honor, reputation, respect, esteem.

মৰ্জতালি, *s.* মান মৰ্জদা কৰা বা থকা, respectability; *a.* respectable, estimable, honorable.

মৰ্ত্য, *s.* নৰ, মনুস্য, মৰন থকা, মৃত্যুৰ অধিন, a mortal, a man; *a.* earthly, mortal, dying.

মৰ্ত্যলোক, *s.* প্রিথিবি, মনুস্য লোক, ইহলোক, the earth, the abode of mortals, mankind.

মৰ্দন, *s.* মোহৰা, মোচৰা, পিহা, ঘঁহা, দমন, the act of grinding, rubbing or pounding, a trampling, a subduing.

মৰ্মৰ, *s.* এবিধ বহু মুল্য সিল, সুকান বস্তু ভঙ্গাত বা চোৰোআত উঠা সবদ, marble, any crackling or rustling sound.

মৰ্মস্থান, *s.* অলপ আঘাততে প্রান মৰা ঠাই, কোমল ঠাই, any vital part.

মৰ্সন, *s.* see মৰসন.

মৰ্সি, *v.* see মৰসি.

মল, *s.* মলি, টাটৰি, ওখল, ফলৰ সৰু কলি, dirt, filth, excrements, ordure, a fruit germ.

মলখু, মলমু, *s.* চালনিৰ উপৰচৰিয়া চাউল, coarse rice that remains in the sieve after sifting.

মলঙ্গিৰি, *a.* বৰ, ডাঙ্গৰ, অতি সকত, large, stout.

মলঙ্গা, *a.* ভেঁকুন্দা, উখুমা, গাপ উঠি গোন্ধোআ, ঘমা, mildewed, fermented, mouldy.

মলঙ্গি, *v.* উখুমি, গাপ উঠি, ঘামি, to ferment, to sweat, to mildew.

মলচা, *a.* মচা, টোকা, rubbed, wiped.

মলচি, *v.* মচি, টুকি, to rub, to wipe.

মলপ, *s.* নৈৰ ভুল পানি, থিৰ পানি, still or standing water.

মলম, *s.* ঔসধিয় লেপ, ঘা আদিত লিপি দিয়া ঔসধ, a salve, a plaster.

মলমল্ কৰে, *ad.* অতি সুগন্ধ ৰূপে, চিকন ৰূপে, fragrantly, smoothly.

মলমলিয়া, *a.* সুগন্ধি, fragrant.

মলমাস, *s.* বৰ্হা মাহ, an intercalary month.

মলয়া, *s.* অতি ওপৰ গগন, সুগন্ধি কাঠ বিসেস, the upper regions of space; with চন্দন, sandal wood.

মলয়াচল, *s.* ভাৰত বর্সৰ মলয়া নামেৰে এটা পর্বত, the *Malay* mountains answering to the western Ghats of India.

মলহা, *s.* এবিধ কুঁহিয়াৰ, নদিৰ কোসত থকা এবিধ সকত খাগৰি, a species of sugar cane, a kind of large jungle reed that grows near water.

মলা, *s.* মোহৰা, ঘঁহা, সৰু চক, ফুল মনি আদিৰ গঁথা মালা, the dissolving of a substance by maceration, a small earthen vessel, a chaplet, a garland, a wreath, a rosary.

মলাচক, *s.* সৰু চক, কঠনিয়া মলা, চক আৰু মলা, an earthen vessel larger than the above.

মলাজপা, *s.* মলা গুটিৰে নাম বা মন্ত্র জপ কৰা, the repetition of the names of the deities on a rosary.

মলামনি, *s.* সোন পোআলা আদিৰে গঁথা দিঘলকৈ ডিজিত পিন্ধা মনি, a necklace of beads.

মলামুআ, *a.* মলাহেন মুখ থকা, বহল মুখিয়া, broad faced, like the *mola.*

মলি, *s.* ওখল, টাটৰি, মল, ঘহি নিকা কৰি, ধঁপাতত গুৰ সানি, dirt, filth of the body; *v.* to rub, to press, to squeeze, to dissolve by maceration.

মলিন, *a.* টাটৰি বন্ধা, মলি জুক, ফেদুআ, বিবৰন, dirty, filthy, faded.

মলিয়া, *s.* মলাগঁথা বা ফুল চিঙ্গি অনা লোক, one who prepares garlands.

মলিয়াই, *v.* আম আদিৰ ফুল কলি ধৰি, to set, (as young fruit.)

মলুআ, *s.* ঢোল খোলৰ মুখৰ গোঁঠনি, মঙহাল, গাল মুখ ধৰা, a peculiar kind of binding used in securing the ends of a native drum; *a.* fleshy, having a full face.

মসিমুৰ, *a.* মহিমুৰ, চুর্নিক্রত, চুৰ মৈ, চুর্ণায়মান, broken to atoms.

মস্তক, *s.* মুৰ, সিৰ, মাথা, the head, the top.

মস্তক, মস্তৎ, *a.* সকত, বৰ ডাঙ্গৰ, large, stout, gigantic.

মস্তুল, *s.* নাৱৰ পাল তৰা খুঁটা, a mast.

মহ, *s.* মহিন, a buffalo.

মহ, *s.* তেজ খোআ পতঙ্গ এবিধ, a musquito.

মহখুঁটি, *s.* মহ বন্ধা ঠাই, a place where buffaloes are kept.

মহগুআল, *s.* মহ ৰখিয়া, a keeper of buffaloes.

মহঙ্গ, *s.* ডুখৰিয়া লোনৰ এক হাট বিসেস, a class of people.

মহঙ্গা, *s.* see মৰগ.

মহঙ্গিয়া, *a.* মৰগিয়া, মহঙ্গৰ লোক বা বস্তু, dear, scarce; relating to the above class of people.

মহটিয়াই, *v.* জপটিয়াই, পকাই মোহাৰি, to trample down and destroy cultivation.

মহত, *a.* বৰ, ডাঙৰ, মহা, উত্তম, প্ৰধান, great, important, chief, noble.

মহতালি, *s.* ডাঙৰৰ ভাৱত কৰা কেৰামতালি, দম্ভালি, a show of greatness, display, ostentation.

মহন্ত, *s.* মহাজন, ধৰ্মাচাৰ্য্য, গোসাঁই, ডাঙৰ, a religious teacher.

মহমহ, *s.* গৰু আদিএ ঘাঁহ খোআৰ সব্দ, the sound of chewing.

মহমহ কৰে, *ad.* মহমহ সব্দকৈ, অতি সুগন্ধ ৰূপে, like the above sound; sweetly, fragantly.

মহম্মদ, *s.* মচলমানৰ ধৰম থাপন কৰোতা জন, Mahomet, the founder of the Mussulman religion.

মহৰি, *s.* কাকতি, লিখক, লিখাৰু, a writer, a scribe, a clerk.

মহল, *s.* পৰগনা, মৌজা, a district, a division of a province.

মহলা, *s.* প্ৰমান লোআ, বিদ্যাৰ পৰিক্ষা, আলচ, proof, trial, examination; with লৈ, to examine as of a school.

মহলা পতা, *s.* আলচ কৰা, counseling.

মহলিয়া, *s.* গাৱৰ পৰা বস্তু আনি দোকানিক বেচা বেপাৰি, মহলত থকা, a wholesale country trader; *a.* belonging to a মহল.

মহা, *a.* প্ৰধান, বৰ, মহত, সিকি, চাৰি অনা, এসিকিৰ ভৰ, মাহিএকৰ গিৰিএক, great, large, excellent; *s.* silver coin worth four annas, four annas in weight; the husband of a mother's younger sister.

মহাকাল, *s.* সিৱৰ নাম বিসেস, মিৃত্যু, an epithet of Hiwo, death.

মহাকালি, *s.* স্যামা গোঁসানি, an epithet of Durga.

মহাজন, *s.* মহন্ত, সাধু, ডাঙৰ বেপাৰি, an eminent saint, a religious teacher, a merchant, a money lender.

মহাজনিয়া, *a.* মহাজন সম্বন্ধিয়, relating to the above.

মহাত্মা, *s.* মহিমা, প্ৰভাও, পৰাক্রম, majesty, glory, divine power.

মহাতল, *s.* পাতাল বিসেস, one of the hindoo infernal regions.

মহাদেউ, *s.* ৰুদ্ৰ, সদাসিৱ, Hoda Hiwo.

মহা দেবি, *s.* পাৰ্ব্বতি, গোঁসানি, Parboti, wife of Hiwo.

মহান, *a.* প্ৰধান, শ্ৰেষ্ঠ, মহত, grand, great, vast, important.

মহা নিদ্রা, *s.* মৰন, মিৃত্যু, *lit.* the great sleep; death.

মহানিম, *s.* এবিধ তিতা গছ, নিম তিত', the *Nimtita* tree.

মহা নিসা, *s.* মাজ নিসা, মানিসা, ঘোৰ নিসা, the dead of night, midnight.

মহাপথ, *s.* ৰাজবাট, মিত্যু, a highway, death.

মহা পৰা, *a.* অলপ ভেঁকুৰা পৰা, বিবৰন পৰা, slightly mouldy or defaced.

মহা পাতক, } *s.* ৰৰ পাপ, হিন্দু মতে ব্ৰাহ্মন বধ আদি পাঁচ বিধ পাপ, a
মহা পাপ, } heinous offence, one of the five highest crimes.

মহা পাতকি, } *a.* পঞ্চম মহা পাপি, ৰৰ পাপি, guilty of the above.
মহা পাপি, }

মহাপুৰুস, *s.* সিদ্ধ লোক, শ্ৰী সঙ্কৰ দেৱ, শ্ৰী মাধ দেৱ, a saint, a great man, a nobleman; a title given to Shri Honkor and Madho Deo.

মহাপ্রলই, *s.* কল্পান্ত, চৌধভুবন নাস, জি প্রলয়ৰ পাচত একো নেথাকিব, ৰৰ আপদ, a dissolution of the world, occurring according to hindoo ideas, every 420,000,000 of years; also the great dissolution of the universe, commensurate with the life of Brahmá, when saints, gods, and Brahmá himself will melt away and vanish. (Wilson.)

মহাবিয়াধি, *s.* ৰৰ বিয়াপাৰ, কুঠ ৰোগ আদি, an incurable or mortal disease.

মহাবিষুব, *s.* বহাগৰ সংক্রান্তি, চতৰ বিহু, the day on which the sun passes from the last to the first sign of the zodiac.

মহাভূত, *s.* ৰৰ ভূত, প্রিথিবি, জল, আকাস, অগ্নি বায়ু, এই পঞ্চ ভূত, a primary element of which the hindoos reckon five; viz. earth, water, air, fire, ether.

মহামহিম, *a.* ৰৰ মহিমাজুক্ত, মান্যৱান, most noble, illustrious &c.

মহামায়া, *s.* অসাৰ সংসাৰ, দুর্গা, worldly illusion, the vanity of the world; an epithet of Durga.

মহামাৰি, *s.* ৰৰ মৰক, মাউৰ, জহনি, ৰাজপিৰা, a pestilence, plague.

মহামুল্য, *a.* অতি মুল্য, বহু মুলিয়া, precious, costly, high priced.

মহাৰাজ, *s.* প্রধান ৰজা, সগদেও, a great king or sovereign; an address to royalty equivalent to "your majesty."

মহি, *s.* প্রিথিবি, the earth.

মহি, *s.* চিয়াহি, ধাতু আদি গলোআ পাত্র, ink, an earthen vessel used for fusing metals, a crucible.

মহিদুঙ্গা, *s.* মৈলাম, লিখিবলৈ ধৰি চিয়াহি থোআ পাত্র, an inkstand.

মহিপাল, *s.* ৰজা, প্রিথিবিক পালোঁতা জন, a king, a sovereign, *lit.* a preserver of the earth.

মহিমা, *s.* প্রভাও, ঐশ্বর্য্য, প্রতাপ, greatness, glory, majesty, dignity.

মহিয়া, *a.* সিকিটিয়া, মাহৰ সম্বন্ধিয়, কপৰ কমিস্যন, of the value of four annas; pertaining to a month.

মহিসি, *s.* ৰজাৰ ঘৈনি, কুঁঅৰি, পটেশ্বৰি, a queen consort.

মহুৰা, *s.* পালেঙ্গ আদিৰ বেৰত দিযা কাঠৰ চুঙ্গা বিসেস, কাপৰ ৰবলৈ ইকৰাৰ কাঠিত মেৰোআ সুতা, the rods of a bed railing; a quill or reed on which thread is wound for the shuttle in weaving.

মহেন্দ্র, *s.* see ইন্দ্র.

মহেস, *s.* সদাসিৱ, মহাদেৱ, an epithet of Hiwo.

মহেস্বৰি, *s.* দুর্গা, Durga.

মহোত্চও, *s.* প্রধান উতচও বা পর্ব, a great festival.

মাই, *s.* মোমায়েকৰ ঘৈনি, a maternal uncle's wife.

মাইকাঠি, *s.* জঁতৰৰ ঘিলাৰ মাজৰ বাৰি, মনি কাঠি, the axis or axle of a native spinning wheel.

মাইকি, *s.* তিৰি, স্ত্রি, মাক, a woman, a mother; *a.* female.

মাইকি পোআলি, *s.* মাক আৰু সন্তান, টকা বা মোহৰ আদি মৰা সাঁচ, a mother and her children, a die for stamping coin.

মাইগুটিয়া, *s.* এবিধ ধান, a species of paddy.

মাইগোম, *s.* এবিধ মিকিৰৰ ধান, a species of Mikir paddy.

মাইহাঙ্গ, *s.* ৰজা আদিএ ভাত খোআ সোন আদিৰ পাত্র বিসেস, a kind of gold or silver plate used only by the king and his nobles.

মাউখ, *s.* বেলেগ নোহোআকৈ থকা পৰিয়াল আদি, a family group, a club.

মাউখপাতি, *v.* একে লগে থাকি, to dwell together.

মাউত, *s.* হাঁতি ৰখিয়া, an elephant driver.

মাউৰ, *s.* জহনি ৰোগ, মৰক, the cholera, pestilence.

মাউৰা, *s.* মাক বাপেক মৰা, পিত্রি মাত্রি হিন, an orphan, deprived of one or both parents; *a.* orphan, bereft.

মাৎস, *s.* see মঙ্গহ.

মাকত, *s.* জাবৰাঙ্গৰ গচ, এবিধ ঔসধিয় গচ বা গুটি, a species of medicinal tree and its fruits.

মাকৰি, *s.* মাঘি সপ্তমি তিথি, a festival held on the seventh day of the moon's increase in the month of *Magh*.

মাকৰিঘিলা, *s.* ঔসধিয় সৰু ঘিলা এবিধ আৰু তাৰ গচ, a large climbing shrub and its seed, (Dalbergia Marginata.)

মাকো, *s.* তাঁতৰ মহুৰা ভৰাই বোআ কাঠৰ জতন, a weaver's shuttle.

মাখন, *s.* গাখিৰৰ মথা সৰ, butter.

মাখি, *s.* পতঙ্গ বিসেস, a fly.

মাখিঅতি, *s.* বিস্তৃত গৰু কোবোআ এবিধ সৰু গছ, a tree the twigs of which are used to drive home the cows on the *Bihu* festival.

মাখিচাল, *s.* চালৰ ওপৰৰ পাতল চাল, the upper or scarf skin.

মাখমৌ, *s.* এবিধ সৰু মৌ, a species of small honey bee.

মাখুন্দি, *s.* মাইকি হাঁতি, a female elephant.

মাখৌগলা, *a.* বৰ গলা, গোখোৰা গলা, having large cheeks.

মাগন, *s.* ভিখ্যা কৰা, খোজা, গোনোআ, begging, asking, soliciting.

মাগনি, *s.* খোজনিয়াৰ তিৰি, a female beggar.

মাগি, *s.* খুজি, ভিখ্যা কৰি, গোনাই, to beg, to ask, to solicit.

মাগোন, *s.* see মাগন.

মাঘ, *s.* হিন্দুৰ দসম মাহ, the tenth hindoo month, being parts of January – February.

মাঘিসপ্তমি, *s.* see মাকৰি, মাঘৰ সুক্লা সপ্তমি.

মাচ, *s.* মৎস্য, মিন, a fish.

মাচকঁইটা, *s.* পানৰ সলনি চালেৰে ডামোৰা খোআ এবিধ গচ, a species of tree.

মাচতি, মাচতিয়াৰ, *s.* মাচ ৰহিয়া, সৰহ মাচ ধৰিব পৰা, expert at fishing.

মাচমৰিয়া, *s.* মাচ মৰা লোক, জালোআই, a fisherman.

মাচুল, *s.* ভেৰোন, দান, postage, fees, taxes.

মাজ, *s.* মধ্য, ভিতৰ, অন্তৰ, the middle. the centre, an interval; among, in the midst; *a.* intermediate, central, middle.

মাজডাঙৰি, *a.* কঁকাল ডাঙৰ (তিৰি,) having a large waist, (*fem.*)

মাজতিয়া, *a.* মাজত হোআ, মাজুই, between, in the middle.

মাজপাচ, *s.* ঘৰৰ চালৰ তিনি ভাগৰ মাজ ভাগ, কুমৰ ভাগ, the middle portion of one side of a thatched roof.

মাজালি, *s.* মাজত থকা, মাজৰ ভাগ, a middle piece; *a.* middle.

মাজিউ, মাজু, *s.* মাজৰটো, মাজতিয়া, a middle or second one, (applied to children in a family.)

মাজুলি, *s.* দুসুঁতি নৈৰ মাজত থকা চাপৰি, উপদিপ, an island.

মাজে মাজে, *ad.* মাজেদি, মধ্যে মধ্যে, মজামজিকৈ, কেতিয়াবা কেতিয়াবা, through the middle, now and then, sometimes.

মাজেমুধে, *ad.* আগ পাচ নেচাই, উধমুধ নাইকিয়াকৈ, heedlessly, carelessly, without looking to the result.

মাটি, *s.* ভূমি, মৃত্তিকা, earth, soil, ground.

মাটিকঁঠাল, *s.* কেতেই কঁঠাল, the pine apple, and plant.

মাটিগাদুৰি, *s.* এবিধ খোআ সাক, কুকুৰা ঠেঙ্গিয়া সাক, a species of edible vegetable.

মাটিফেঁটি, *s.* বিসাল সাপ এবিধ, a species of venomous snake.

মাটিমাহ, *s.* এবিধ কলা মাহ, a kind of pulse, (Phasulus Radiatus.)

মাটিমাহি, *s.* সৰু চৰাই এবিধ, অতি জাতি, a species of small bird, gentle, tame.

মাটোকটোকা, *s.* এবিধ লতা বিসেস, মাচুকচুকা, a species of medicinal vine.

মাটৌৰ, *s.* ঠানৌৰ, কোনো দ্রব্য ভগাত উঠা সব্দ, the sound of anything cracking or breaking.

মাঠ, *a.* জুৰ, মেদা, slow, indolent, inactive.

মাঠনি, *s.* নিমজ কৰা সৰু হাঁতুৰি, a smoothing hammer.

মাঠি, *s.* মাঠনিৰে সমান কৰি, নিমজ কৰি, এবিধ মাটিৰ গাগৰি, to smooth with the above hammer; *s.* a large earthen jar.

মাচুকচুকা, *s.* see মাটোকটোকা.

মাত, *s.* সব্দ, বচন, ভাসা, দোআন, sound, voice, language, speech; with মাৰি, to put to silence; with লগাই, to speak to; with ফুটি, to commence to articulate.

মাত কথা, মাত বোল, *s.* কথা বার্তা, গালি সপনি, conversation, abuse; with খাই, to receive abuse; with কৰি, to converse, to abuse.

মাতা, *s.* মাক, মাত্রি, জননি, আই, mother.

মাতামহ, *s.* মাকৰ বাপেক, ককাক, a maternal grandfather.

মাতামহি, *s.* মাকৰ মাক, বুৰিমাক, a maternal grandmother.

মাতি, *v.* বুলি, কৈ, ৰিঙ্গিয়াই, আহ্বান বা নিমন্ত্রন কৰি, খেমা মাগি, মাইকি, to speak, to invite, to call, to beg pardon; *a.* female.

মাতেমাতে, *ad.* কথাই কথাই, মুখে মুখে, গালিএ সপনিএ, word for word, abuse for abuse; tit for tat.

মাত্র, মাত্রকে, *ad.* মাথোন, কেৱল, তেতিয়াই, only, merely, as soon as, immediately.

মাত্রি, *s.* আই, মাতা, mother.

মাথা, *s.* মুৰা, মুৰ, সিৰ, the head.

মাথোন, *ad.* মাত্র, কেৱল, only, merely.

মাদলি, *s.* ৰিৰি, মনিৰ মাজত থকা এবিধ ডাঙ্গৰ মনি বিসেস, a large bead or neck ornament, which with medicine enclosed is worn as a charm or amulet.

মাদুৰি, *s.* এবিধ নৈৰ চাপৰিত হোআ বন, a species of grass.

মাদৈ, *s.* ৰানি, ৰজাৰ কুঁঅৰি, a queen, a king's consort.

মাধ মাৰ, *s.* ৰৰ টাঙ্গোন, ৰৰ মাৰ, a mauling, a blow with a cudgel.

মাধৱ, *s.* ক্রিষ্ণৰ এক নাম, an epithet of Krishnoo.

মাধৈমালতি, *s.* এবিধ লতা আৰু তাৰ সুগন্ধি ফুল, a species of vine which bears a fragrant flower.

মান, *s.* সম্মান, মর্জ্জাত, বর্মা দেস বা তাৰ লোক, honor, respect, obedience; Burmah and its people.

মাননি, *s.* মান কৰি দিয়া বা আগ কৰা বস্তু, মানৰ তিৰি, regard, respect, the giving anything in token of respect or of religious homage; a Burmese woman.

মাননিয়, মাননিয়াৰ, *a.* মান্যৱন্ত, সম্ভ্রান্ত, মানিব লগা, respected, honored, binding, obligatory, entitled to respect.

মানন্তা, *s.* জি জনে মান কৰে বা কথা মুনে, মানেঁতা, the act of obeying, respecting &c. one who respects, venerates or obeys.

মানপি, *a.* মনুস্য, মানুহ সম্বন্ধিয়, mortal, relating to man.

মানস, *s.* মনৰ চিন্তা, বা ভাব, ইচা, a thought, a wish, a volition.

মান সত্কাৰ, *s.* আদৰ সম্মান, মান মর্জ্জাত, respect, reverence, honor.

মানসিক, *a.* মানৰ সম্বন্ধিয়, মনত থকা, relating to the mind, mental, ideal, imaginary.

মানি, *v.* মান্য কৰি, আগ্যা পালি, মুজি, পতিয়াই, লনি, সমান জোখৰ, to esteem, to honor, to respect, to observe, to obey, to agree with, to suit; *a.* well proportioned, comely, fitting.

মানিক, *s.* পাথৰ তিখা আদিত উঠা ফিৰিঙ্গটি, বহু মুলিয়া বস্তু বিসেস, a spark of fire struck from iron or steel, a ruby.

মানিকিমধুৰি, *s.* এবিধ সৰু জহা ধান, a species of paddy.

মানিসা, *s.* মাজ নিসা, দুপৰ নিসা, midnight.

মানুহ, *s.* মনুস্য, নৰ, man, mankind.

মানুহমুআ, *a.* খিনোআত অলপ চিকন হোআ, অলপ চহকি হোআ, recovered from emaciation; having a competence.

মানুহালি, *s.* ৰৰ লোক জেন দেখুউআ, manliness or the affectation of it; a parade of wealth or greatness.

মান্তামান্তি, *s.* পৰস্পৰে সম্মত হোআ, মিল হোআ, mutual consent.

মান্তি, *s.* সৈমান, সম্মত, assent, agreement, willingness.

মান্য, *s.* আদৰ, মান, মর্জ্জা, honor, respectability.

মান্যৱতি, *a.* মান্য থকা বা কৰিব লগা স্ত্রি, (*fem.*) honorable, respectable.

মান্যৱন্ত, মান্যৱান, } *a.* আদৰনিয়, মান থকা বা কৰিব লগা, honored, venerated, worthy of respect.

মামৰ, *s.* লো আদিত ধৰা মল, rust, oxide of iron.

মামৰি, *s.* এবিধ চালৰ ৰোগ, a kind of cutaneous disease.

মামৈ, *s.* গেৱেকুআ তামোল, এবিধ সৰু ৰন তামোল, a species of wild betelnut.

মায়া, *s.* চল্ম, ময়া, খেতৰ সাইধ, লোভ মোহ আদি, মৰম, প্ৰেম, illusion, magic, fascination, worldly illusion, affection, love.

মায়াজাল, *s.* লোভ মোহ আদিৰ বন্ধন, the net of worldly illusion.

মায়াপি, *a.* মায়া সম্বন্ধিয়, বাজিকৰ, হৰলুক, magical, worldly, illusive, fascinating; *s.* a magician, a juggler.

মাৰ, *s.* আঘাত, টাঙ্গোন, মণ্ড, ভাতৰ নিসনি, মুঠ, জোৰ নাও, a blow, rice starch or gruel; with নাও, a raft made of two or more boats bound together.

মাৰ গৈ, *v.* অস্ত হৈ, নেদেখা হৈ, সুহি, সান্ত হৈ, to set, to disappear, to evaporate, to dry up, to become calm.

মাৰ জোআ, *s.* অস্ত জোআ, সুৰ্জ আদি বহা, সোহা, সান্ত হোআ, the setting of the heavenly bodies, evaporation; the subsiding of anger or of a tempest, cessation.

মাৰল, *s.* ঘৰ ঘৰৰ মুখৰ ঘৰ, ভামুলি চৰা, a portico.

মাৰলি, *s.* খুঁটাৰ ওপৰত চাল ধৰা দিয়ল বাঁহ বা কাঠ, আও কাঠি গচ এবিধ, a transverse support of a roof resting on the posts of a building; a species of tree.

মাৰি, *v.* দলি কাঁৰ আদি মিলগলৈ খেপন কৰি, মৰিয়াই, জপাই, বধ কৰি, কঁবিয়াই, গুলিয়াই, বাৰি, জহনি, to beat, to strike, to shut, to kill, to shoot, to destroy; *s.* a rod, a stick, a mortal disease, as cholera.

মাৰিমৰক, *s.* জহনি আদি, cholera, a pestilence.

মাৰ্ঘাত, *s.* মৰন তুল্য আপদ, কষ্ট, বিপত্তি, a deadly blow, a fatal calamity.

মাৰ্ভাত, *s.* সুতা সিজোআত দিয়া আধা খুন্দা ধানৰ ভাত, broken rice or paddy boiled and used for sizing.

মাল, *s.* বাহু জুজাৰু, মল্ল, a wrestler, a boxer.

মালজুধ, *s.* মালে কৰা জুধ, wrestling, boxing.

মালতি, *s.* সুগন্ধি ফুল এবিধ, a species of fragrant flower.

মালভোগ, *s.* এবিধ ধান, কলা এবিধ, বনৰিয়া সাক বিসেস, a kind of paddy, also of plantain; an edible wild vegetable.

মালা, *s.* see মলা.

মালি, *s.* বাৰিচোআ, ফুল তোলা বা গঁথা মানুহ, এবিধ মাছ, a gardener, a species of fish; *fem.* মালিনি, a woman who prepares garlands.

মালিহা, *s.* চহলা মহলা, মিচাই সঁচাই কথাৰ চাঙ্গ পতা, the art of dissembling, feigning or pretending; pretence, dissimulation.

মাহ, *s.* দুপখ, ডেৰ কুৰি দিনৰ সংখ্যা, মাটি মগু আদি ডাইল, গাৰ চালত থকা এবিধ টোপোৱা, a month; a general name for several kinds of pulse; a wart.

মাহনি, *s.* মাহতলি, মাহ বোআ ঠাই, a field of pulse.

মাহি, *s.* মাকৰ ভনিএক, সতিয়ৈ মাক, a maternal aunt, a stepmother.

মাহিকটা, *s.* এবি মুগা আদিত মাখিৰ পোআলি হোআ, a small worm the egg of which is hatched in the cocoon.

মাহিলি, *ad.* মাহে মাহে, মাহে পতি, monthly.

মাহুদি লতা, *s.* এবিধ ঔসধৰ লতা, a species of medicinal tree.

মাহেকিয়া, *a.* এমহিয়া, এমাহ হোআ, of one month, a month old.

মাহে মাহে, *ad.* প্ৰতি মাহে, মাহেপতি, every month, monthly.

মিকিৰ, *s.* পৰ্বতিয়া জাতি বিসেস, Mikir, a Hill Tribe on the southern border of the Nowgong District in Assam.

মিচলিয়া, মিচাবাদি, *s.* মিচা কথিয়া, অসত্যবাদি, a liar, an untruthful person.

মিচা, *a.* অসত্য, অযথকপ, এবিধ কুঁজা মাছ, পকা বহিত জুৰুবিউআ কুহিয়াবৰ মিঠা দ্ৰব্য বিসেস, false, untrue; *s.* a species of fish; a kind of sweetmeat.

মিচাই, *ad.* অযথকপকৈ, মিচামিচিকৈ, falsely, untruly.

মিচালি, *s.* মিচা কথা, অসত্য, a lie, a falsehood, an untruth.

মিচিকিয়াই, মিটিকিয়াই, *v.* অলপ হাস্য কৰি, মিলিক কৰে হাঁহি, to smile, to look pleased.

মিচিকিয়া হাঁহি, *s.* মিলিকিয়া হাঁহি, a smile, a look of pleasure or of approbation.

মিচিমি, *s.* এক পৰ্বতিয়া জাতি বিসেস, Mishmee, a Tribe of mountain people on the N. E. border of Assam.

মিচিমি তিতা, *s.* এবিধ মিচিমি দেসৰ তিতা দৰৰ, a medicinal bitter herb found in the Mishmee hills, *Mishmi Teeta.*

মিচিৰি, *s.* এবিধ চেনি বিসেস, sugar candy.

মিজিঙ্গমাজাঙ্গ, *a.* মাহিমুহা, জুলুকজালাক, খৰপোচ নকৰা, slow motioned, slow paced, lazy, sluggish.

মিডিৰা, *a.* ঘিটিৰা, কঁটিয়া, গা কৰিব নোঅৰা, short, below the average height or size, dwarfed.

মিটি, *v.* মিলি, to be reconciled, to make up, as a quarrel.

মিট্‌মিটনি, *s.* সুকান খাগৰি আদি ভঙ্গাৰ সৰদ, a crackling sound.

মিট্‌মিটিয়া, *a.* মিট্‌মিট্ কৰে সৰ্দ্দ উঠা, crackling, snapping.

মিঠা, *a.* মিষ্ট, সোআদ, সুঅসা, লাৱন্য, সুস্বাদু, sweet, pleasant, agreeable; *s.* sweetness, suavity.

মিঠামৰা, *s.* এবিধ পাট সাক, লহকৰি মৰা, a species of the hemp the leaves of which are edible.

মিঠামৰি, *s.* সোআদ টেঙ্গা এবিধ, জুৰ, সান্ত, a species of fruit resembling the citron; *a.* cool, dispassionate.

মিঠৈ, *s.* গুৰ পিঠাগুৰি আদিৰ লাক, গুৰ, treacle, sweetmeats.

মিত্ কটাৰি, *s.* সৰু আগ জোঙ্গা কটাৰি, a small sharp pointed knife.

মিত্ দা, *s.* জোঙ্গা দা এবিধ, a large knife similar in shape to the above.

মিতা, *s.* একে নাম হোআত সম্বোধন বিসেস, সখিৰ নিচিনা, a familiar address equivalent to friend.

মিতিনি, *s.* মিতাৰ ঘৈনি, দুই তিৰিৰ মিতা, *fem.* of the above.

মিতিৰ, *s.* মিত্র, কুটুম, ইষ্ট, a friend, a connexion.

মিতিৰালি, *s.* কুটুমালি, মিতিৰৰ ভাও, friendship.

মিত্র, *s.* see মিতিৰ.

মিত্রাখ্যৰ, *s.* পদ্যৰ প্রতি পদৰ সেসত থকা একে উচাৰনৰ আখৰ, rhythm, rhyme in poetry.

মিথুন, *s.* ত্রিতিয় ৰাসি, জঁজা, the sign Gemini, the Twins.

মিন, *s.* দ্বাদস ৰাসি, মাচ, the sign Pisces, the Fish.

মিনতি, *s.* বিনতি, কাকুতি, বিনই, a supplication, a request, a prayer, a petition.

মিনা, *s.* সোন রুপত ৰঙ্গ দিয়া কাঁচৰ নিচিনা দ্রব্য বিসেস, enamel.

মিনা কৰা, *a.* সোনৰ অলঙ্কাৰ আদিত মিনাৰে চিত্র বিচিত্র কৰা, enameled or the act of enameling.

মিৰমিৰ কৰে, *ad.* মিহমিহ্ কৰে, লাহে লাহে, slowly, gently, by degrees.

মিৰি, *s.* জাতি এবিধ, a tribe of people in upper Assam.

মিৰিআনি, *s.* মিৰিৰ তিৰোতা, a female of the above Tribe.

মিৰিকা, *s.* এবিধ টেঙ্গা, ৰাঙ্গি ৰৌমাচ, a kind of acid fruit, a species of fish.

মিৰিমাহ, *s.* অৰ্হৰ মাহ, a kind of pulse, (Cytricus Cajau.)

মিল, *s.* একে হোআ, বিৰোধ নথকা, সংজোগ, সম প্রিতি, agreement, union, harmony, concord, contact, reconciliation.

মিলন, *s.* মিল হোআ, উপার্জন, উত্পন, পৱাপতি, coming into contact, union, being reconciled; acquisition, gain, profit.

মিলমিলাই, *v.* নিচলা অলপ চিকোন হৈ, গা পুৰ হৈ, to fill out, to recover.

মিলমিলিয়া, *a.* অলপ মঙ্গহ বহা বা চিকোন হোআ, grown fleshy.

মিলা, *a.* মিল হোআ, পোআ, united, reconciled, obtained.

মিলাই, *v.* লগ পোআই, সংপ্রিতি কৱাই, ঘটাই, উপার্জন কৱাই, to unite, to join, to reconcile, to bring to pass, to match, to acquire.

মিলাপ্রিতি, *s.* মিলি বা চেনেহেৰে থকা, peace, amity, concord, unity.

মিলি, *v.* লগ লাগি, মিল হৈ, ঘটি, পাই, to match, to agree to, to obtain, to happen.

মিলিককৰে, মিলিকিয়াই, *ad.* অলপ হাস্যকৈ, মিচিক্‌কৰে, smilingly, in a simpering manner.

মিলেৰে, মিলাপ্রিতিৰে, *ad.* লগে ভাগে, চেনেহ প্রিতিৰে, with one accord, affectionately.

মিষ্ট, *a.* see মিঠা.

মিসু, *s.* মিহলি, a mixture, a compound; *a.* mixed.

মিসিত, *a.* মিহলি হোআ, সনা, লই হোআ, mixed, compounded, incorporated; with কৰি, to compound, to mix.

মিহলি, *a.* মিসিত, লেটিপেটি, mixed, mingled promiscuously.

মিহলাই, *v.* মিসিত কৰি, to mix, to throw together promiscuously.

মিহি, *a.* নিমঙ, সিতল, খৰচিয়া নোহোআ, fine, smooth, minute.

মুই, *v.* গুৰি দ্রব্যত অলপ পানি আদি সানি, তামোল খোআত লগা লেলেঙি, to mix any powdered substance with water to the consistence of dough; *s.* vertigo caused by the excessive use of tamul pan.

মুকলি, *a.* উদঙ, আৰ বেৰ নথক', বন্ধন নোহোআ, ফলঙ, loose, untied, open, uncovered, unenclosed.

মুকলিমুৰিয়া, *a.* উদঙ মুৰিয়া, স্বাধিন, স্বতন্ত্র, free, unrestrained.

মুকুট, *s.* মূৰৰ ভূষন, কিৰিটি, a crest, a crown, a diadem, a tiara.

মুকুটি, *s.* গালত মুঠিৰে মৰা খুন্দা, a blow with the fist on the cheek.

মুকুটিয়াই, *v.* মুকুটি মাৰি, to smite with the fist on the cheek.

মুকুতা, *s.* বহু মুলিয়া বস্তু বিসেস, a pearl.

মুকুতি, মুক্তি, *s.* পৰিত্রান, নিস্তাৰ, বশ্যা, উদাৰ, deliverance, freedom, salvation, final beatitude or the deliverance of the soul from matter and from the necessity of successive births.

মুক্ত, *a.* মুকুত, উদাৰ পোআ', এৰোআ, saved, delivered &c.

মুক্তিদাতা,) *s.* মুকুতি দিওতা, ত্রাণ কর্ত্তা, a deliverer, a saviour.
মুক্তিদায়ক,)

মুক্তিয়াৰ, *s.* প্রতিনিধি, উকিল, an agent, an attorney, an overseer.

মুখ, *s.* বদন, আহাৰ আদি কৰা দুআৰ, আগ ফাল, নৈএ আন নৈ আদিত পৰা ঠাই, the mouth, the face, front, entrance or opening, a river's mouth; with কৰি, to look, to hold intercourse with; with চাই, to show partiality; with দি, to take sides in a quarrel or dispute; with বজাই, to join in a dispute; with লাগি, to be affected by an evil eye; with ভাঙ্গি, to remove the effects of the evil eye; with মাৰি, to put to silence; with মৰি, to be silenced.

মুখৰা, *a.* মুখাল, কটু মাত মাতোঁতা, টেঙ্গা মাত দিওঁতা, uncivil, abusive.

মুখা, *s.* সজা মুখ, ভাওনা আদিত মুখত পিন্ধা চো, a mask, a disguise.

মুখাগ্নি, *s.* মুকুৰি, মৰাৰ মুখত চিতাত টোওঁআ জুই, fire placed in the mouth of a corpse on the funeral pile.

মুখামুখি, *s.* পৰস্পৰে হোআ বাক্য বচন, সম্মুখাসমুখি, দেখাদেখি, an interview; with কৈ, face to face.

মুখাল,) *a.* প্রধান, বৰ মুৰিয়া, মুখ্য, chief, principal, head, leading,
মুখিয়াল,) prominent.

মুখি, *v.* মোখনি দি, মুখৰ বান্ধ দি, নিৰুত্তৰ কৰি, to give the first binding to the edge of braided work; to put to silence.

মুখিয়া, *a.* মুখ থকা, বৰকৈ সিজা (মুখ,) having a face; over cooked, applied to a silk cocoon that has been overboiled preparatory to spinning.

মুখেমুখে, *ad.* মুখামুখিকৈ, মুখেপতি, face to face; full to the brim; in every one's mouth.

মুখ্য, *a.* see মুখাল, প্রধান, chief, supreme.

মুগা, *s.* এবিধ পলু আৰু তাৰ বাহ, বৰন বিসেস, a *mooga* silk worm and its cocoon, *mooga* silk; a light brown color.

মুগাচুঙ্গিয়া, *s.* মুগাচোঙ্গত থকা মানুহ, মুগা ৰখিয়া, one who tends the *mooga* silk worm; *a.* relating to the above.

মুগাৰ মাহি, *s.* see মুগাৰ পৰা ওলোআ পোক.

মুগা সুতা, *s.* মুগাৰ বাহৰ পৰা কটা সুতা, the *mooga* thread.

মুগি, *a.* মুগা বৰনেৰে মাইকি. of the color of *mooga*, as a cow &c.

মুগুধ, *a.* see মুঢ.

মুগুৰি, *s.* see মুখাগ্নি.

মুচকচ্, *s.* অচেতন, মূর্চা, ঠৰমৰ, a swooning, fainting, loss of sensation.

মুচকি, *v.* মোকোটা খাই, পাক খাই, সাঁফি লৰি, to turn, to sprain or dislocate a joint.

মুচমুচিয়া, *a.* বেগতে ভাগি জোআ, brittle, frail, easily broken.

মুচৰি, *v.* মোহাৰি, মৰ্দন কৰি, পকাই, to wring, to wrench, to twist, to fasten the ends of ratans &c. by twisting together.

মুচি, *s.* কঁঠালৰ কলি, the bud or young fruit of the Jack tree.

মুচিপেলাই, মুচিয়াই, *v.* কঁঠালে কলি ধৰি, to set; (applied only to the fruit of the Jack tree.)

মুচিয়াৰ, *s.* চালৰ কাম কৰোঁতা, চৰ্ম্মকাৰ, a tanner, a shoemaker &c.

মুজা, মুজৰা, *a.* কুঁজা, বাহিৰ নোঅৰা, bored by insects, blighted, blasted.

মুটকি, *v.* মুচকি, মোটোকা খাই, to bend, to sprain, to dislocate.

মুটুকিয়া, *a.* দাঁতত বাজি জোআ, এধা সিজা ভাত আদি, এধা ফুটা, imperfectly cooked, small and slender.

মুঠ, *s.* মোট, গোট, থুপ, সংখ্যেপ, the sum total, substance, amount.

মুঠতে, *ad.* থোপতে, থাওকতে, তেনেই, by wholesale, as a whole.

মুঠন, *s.* মুঠি মৰা এহাত, কুৰি আঙ্গুল পৰিমান, a measure of length from the elbow to the lower knuckle joint of the little finger.

মুঠনিয়া, *a.* মুঠন পৰিমিত, relating to the above measure.

মুঠা, *s.* কোঁচা, আটি, পোলা, a large bundle, as wood, thatch &c.

মুঠামুঠ, *s.* অনেক মুঠা, পোলাপোল, কোচাকোঁচ, many bundles; with কৰি, to make up into bundles.

মুঠি, *s.* হাতৰ মুঠ, ধানৰ আটি, মুঠিৰ পৰিমান, হৰোআল আদিৰ নাল, the clenched fist, a handful of reaped grain, a handful; the hilt of a sword; with মাৰি, to clench the fist.

মুঠিয়াই, *v.* চুৰিয়া আদি থুৰিয়াই, মুঠি মাৰি মাৰি, গপিয়াই, to lay in folds or plaits; to squeeze into balls; to boast, to vaunt.

মুঠিমুঠি, *a.* আটি আটি, কোঁচাকোঁচ, অনেক, in handfuls, abundant.

মুঢ়, মুঢ়মতি, *a.* নিৰ্বোধ, একো নজনা, মূৰ্খ, মুগুধ, foolish, stupid, ignorant, clownish; *s.* a fool, an idiot.

মুণ্ড, *s.* মুৰ, সিৰ, মাথা, a head, a skull.

মুণ্ডমালা, *s.* মানুহৰ মুৰৰ সজা মালা, a garland of skulls.

মুত, *s.* সৰুপানি, খুদু সৌচ, মূত্র, urine.

মুতা, *s.* খুদু সৌচ কৰা, সৰু পানি চোআ, the discharging of urine.

মুতি, *v.* খুদু সৌচ কৰি, to urinate, to make water.

মুতুৰা, *a.* সঘনে মুতি থকা, খুদ্ৰ সৌচ কৰি থকা, discharging urine excessively.

মুত্ৰ, *s.* see মুত.

মুথা, *s.* কঠ সজা এবিধ গোন্ধোআ বনৰ, a species of grass used for making mats, and the roots of which are fragrant.

মুদা, *s.* চকু আদি জপোআ, বিন্ধা, বাট, the act of closing the eyes; an orifice, an opening.

মুদাই, *v.* চকু জাপ খুআই, ঢাকি ধৰি, to shut the eyes; to close, or cover, to be oppressed with sleep.

মদামৰা, *s.* মুৰ মৰা, বিক্কা মৰ, ওৰ পেলোআ, the act of closing or shutting up; bringing to a final end.

মদি, *v.* চকু জপাই, চকু জাপ খুআই, to close, to shut; *a.* closed &c.

মুদআ, *s.* চকু জাপ খুউআ, shutting; *a.* closed &c.

মুদআই, *v.* চকু জপোআই, the causative of মুদি.

মুদৈ, *s.* সাউদ, ডাঙ্গৰ বেহেৰুআ, সদাগৰ, বানিজ্য কৰা লোক, a merchant, a trader, a banker.

মুদগৰ, *s.* লোৰ টাঙ্গোন বিসেস, মুতিৰ নোআৰা এবিধ ৰোগ, a mace, a weapon, a kind of urinary disease.

মুদ্রা, *s.* আঙ্গুলিৰ ভঙ্গি বিসেস, সোন ৰুপ আদিৰ মোহৰ, talking by gestures with the fingers; a coin, a stamp.

মুধ, মুধচ, *s.* মুধা, দুই খন চালৰ মাজৰ দিঘল জোৰা, the ridge of the roof of a house.

মুধৰখুঁটা, *s.* ঘৰৰ মুধৰ মাৰলিত লগোআ খুঁটা, a post that sustains the ridge pole.

মুধৰমাৰলি, *s.* দিঘে ঘৰৰ মাজত দিয়া বাঁহ বা কাঠ, a ridge pole.

মুধা, *s.* see মুধ.

মুধাফুটা, *a.* খিয়াতিমন্ত, পুৰাতনিয়া, renowned, ancient, venerable.

মুনি, *s.* ব্যাস বসিষ্ট আদি ৰিসি, তপসি, বাটৰ মুৰ, a hindoo sage or saint; an inspired writer, supposed to have obtained more or less of the divine nature by profound abstraction and meditation; an ascetic, a hermit or devotee; preceded by দুই বা তিনি, a place where two or three roads meet.

মুনিয়া, *a.* সৰু, সাহ পুৰ নোহোআ, মুজুৰা, মোনৰ ভৰ থকা, জাপিৰ টুপ আদিত লগোআ, ফটা কানিৰে সজা খুটি বিসেস, having an imperfect kernel; dwarfed; a maund in weight, a small ornament on the top of a *japi*.

মুনিচুনি, *s.* কেৱল গধুলি, সন্ধ্যা সময়ই, twilight, between daylight and dark, the evening twilight.

মুনিহ, *s.* মতা, পুৰুস, ধানৰ খেতত বেচলৈ বন কৰা মানুহ, a man, a male, a laborer employed in transplanting rice or in harvesting; with দি, to assist in gathering in a harvest.

মুয়ে ধৰা, *s.* তামোল আদিএ মুৰত ধৰা, vertigo occasioned by the excessive use of tamul pan.

মুৰ, *s.* সিৰ, দাঁতি, সেস, the head, end, limit, boundary; with পৰি or মৰি, to be completed or ended.

মুৰকত, *ad.* সেসত, পাচত, finally, in conclusion, at last.

মুৰতকিয়া, *a.* মুৰ সমনিয়া, ৰৰ ডাঙৰ, *lit.* reaching up to the head; hence, *fig.* heavy, large, important, as applied to work &c.

মুৰঠি, *s.* এবিধ ডাঙৰ পুঠি মাচ, a species of carp, (Cyprimus Chrysoparius.)

মুৰ দোঁআই, *v.* মুৰ চপৰাই, প্রনাম কৰি, to bow the head, to salute.

মুৰ ঘুৰনি, *s.* মুৰ ঘুৰুউআ বায়ু, অচন্ত্রাই, giddiness, vertigo.

মুৰমুৰিয়া, *a.* বেগতে ভগা, চনচনিয়া, খৰ হোআ, brittle, easily broken.

মুৰা, } *s.* মুৰৰ লাওখোলা, a skull.
মুৰাকলি, }

মুৰামাংসি, *s.* গন্ধ দ্রব্য বিসেস, a kind of vegetable perfume.

মুৰামুৰি, *s.* চমুআচমু, ওচৰাওচৰি, সেস, nearness to completion, an impending crisis or event; *a.* near, adjacent, at hand.

মুৰাৰি, *s.* ক্রিষ্ণৰ এক নাম, মুৰ দানৱক মৰা জন, an epithet of Krishnoo; *lit.* the destroyer of the demon *Mur*.

মুৰিয়ল, *s.* বিয়াত দৰা কন্যাই মুৰত পিন্ধা কঁপালি বিসেস, মস্তক মালিকা, an ornament worn on the foreheads of the bridegroom and bride.

মুৰিয়লি, *s.* মাটিৰ মুৰ বা আগালি, waste land adjacent to pottah land, or the outer edge of a piece of land.

মুৰিয়া, *a.* মুৰ সমনিয়া, কঠা বা দোনৰ মুৰে মুৰে হোআ বা তাৰ আধা জোখ, হাঁতোআহ আদিৰ নাল, relating to the head; as high as the head, even full, (dry measure); *s.* an adz handle.

মুৰলি, *s.* বাঁহি, বাদ্য বিসেস, a flute, a fife, a whistle.

মুৰেমুৰে, *ad.* কানে কানে, সমান জোখত কথমপি, কোনো মতে, ঠুটিএ ঠুটিএ, by exact measurement barely, in some way, scarcely.

মূর্খ, *a.* অপণ্ডিত, একো নজনা, stupid ignorant, foolish; *s.* a fool.

মুর্চ্চা, *s.* অচেতন, মুচ্‌কচ, syncope, fainting, a swoon, insensibility.

মুর্চ্চিত, *a.* মুচ্‌কচ, বিগ্যান হৈ পৰা, অচেতন হোআ, fainted, swooned.

মুর্জাই মুর্জাই, *ad.* বৰকৈ খটিয়াই, মুৰ্ভকুআই থাকি, অনেক বাৰ কৈ থাকি, repeatedly, as speaking, driving or urging to work.

মুর্ত্তি, *s.* আকাৰ, রূপ, প্রতিমা, form, shape, an idol, a statue, an image, a likeness, a resemblance.

মুর্ত্তিমন্ত, মুর্ত্তিমান, *a.* আকাৰ থকা, সাকাৰ, বৰ পার্গত, খঙ্গত জলন্ত হোআ, embodied, having a visible or corporeal form, personified.

মুর্ফুলা, *s.* বন এবিধ, a species of grass.

মুর্হা, *s.* কটা গচৰ গুৰি, এবিধ বেঁতৰ বাঁহৰ কৰা আসন, the stump of a tree, reed or bamboo; a stool made of bamboo and cane.

মুর্হানি, *s.* অনেক মুর্হা থকা ঠাই, a place abounding with stumps.

মুল, *s.* সিপা, আলু, গুৰি, আদি কাৰন, প্রধান, a root, origin, cause, source; *a.* principal, original.

মুল কাৰন, *s.* আদি কাৰন, the first cause.

মুল ধন, *s.* সুত পাবলৈ দিয়া ধন, আচল ধন, capital, stock in trade.

মুলা, *s.* আলু ধৰা এবিধ সাক, উনৈচ নক্ষত্র, a raddish; the nineteenth stellar mansion.

মুলেমুলে, *ad.* মুল ধনৰ বা জোখৰ সমানে, অধিক নহৈ, at the original cost, without interest or gain.

মুল্য, *s.* বেচ, দৰ, ভাও, cost, price, value.

মুহি, *v.* মোহ কৰি, বঞ্চি, to charm, to captivate, to fascinate, to delude, to impose upon.

মুহিত, *a.* মোহ হোআ, বিহ্বল হোআ, deluded, charmed, infatuated &c.

মুহুর্ত, মুহুর্তক, *s.* খেনেক, সোনকাল, দিনৰ পোন্ধেৰ ভাগৰ এভাগ, a very short space of time.

মুহুর্তে, মহুর্ততে, *ad.* সিঘ্রে, বেগতে, ততালিকে, quickly, in a very short space of time.

মুহুদি, *s.* ভোজনৰ পাচে মুখ সুধ কৰা তামোল আদি দ্রব্য, anything used to sweeten the breath after eating.

মেকাহি, *s.* এবিধ গচ আৰু তাৰ এঁঠা, a species of tree and its gum, from which a valuable varnish is made.

মেকুৰি, *s.* বিৰালি, a cat.

মেকুৰিখুজিআ, *s.* গা ধৰিবলৈ লৰাৰ গাত ধৰা চিন বিসেস, a dimple.

মেকুৰিচালি, *s.* এবিধ লতা আৰু তাৰ চাল, a species of vine and its bark, used sometimes as a substitute for tamul pan.

মেখেলা, *s.* তিৰোতাৰ অধোবস্ত্ৰ, চুঁটি কাপৰ, a narrow skirt worn by Assamese women.

মেগেলা, *s.* এবিধ পাটি বোআ বন, a species of grass used in making mats.

মেঘ, *s.* ডাৱৰ, জলধৰ, a cloud.

মেঘনাদ, মেঘৰগৰ্জ্জনি, *s.* মেঘৰ গৰ্জ্জন, ঢেৰেকনি, thunder.

মেঘৰবৰনিয়া, *a.* মেঘৰ বৰনেৰে, cloud colored, dark.

মেঘাই, *v.* মেঘ হৈ, ডাৱৰাই, to cloud up, to become cloudy.

মেঘোআ, *s.* মেঘ হোআ, ডাৱৰোআ, গুন্দোলাই পেলোআ, being overcast with clouds.

মেচ, *s.* দোঁ, ভাঁজ, মাজ তললৈ বহা, a bend, a crook, a curve; with খাই, or লৈ, to bend, as under a weight.

মেচ্‌মেচ্‌কৰে, *ad.* অতি কিটকিট কৰে কলা, অতিসই কলাক বুজুআ মাত, very, (applied to black.)

মেচ্‌মেচিয়া, *a.* মেচ্‌মেচ কৰে কলা হোআ, brittle; very black.

মেচা, *a.* মাজ বহা, বুকু উঠা, বিৰা ভঙ্গিয়া, bent, bent backwards or downwards.

মেচাকি, *s.* গচ এজাত, জন্তু এবিধ, a species of tree; a species of wild animal; see মেচেকা.

মেচামেচি, *s.* হেঁটা মেচা, ভেমেচা ভেমেচি, curves, crooks, windings; *a.* curved, winding, curling.

মেচি, *s.* মেচা তিৰোতা, *fem.* of মেচা, having a curved spine.

মেচেকা, *s.* বনৰিয়া আঁকা বকা জন্তু এবিধ, a species of wild animal.

মেজ, *s.* বৰ ঠগা, ওখ পিৰা বিসেস, a table.

মেজাঙ্কৰি, *s.* এবিধ মুগা বা সুতা, এজাত গচ, আদাকৰি গচ, a kind of silk; a species of tree.

মেজি, *s.* খেৰ কাঠ আদিৰ পতা দল, হিহুত পোৰা হাৰলি, a stack of wood, straw, or unthreshed grain; a pile of straw burnt as a festival amusement at the end of harvest.

মেট্‌মেট্‌কৰে, *ad.* নিওঁতে মেটৰ সৰকৈ জোআ, গধুৰ কপেৰে, with a snapping cracking sound.

মেট্‌মেটিয়া, *a.* মেটৰ মেটৰ সদৃশ থকা, বৰ ভাৰ, having a snapping sound; with ভাৰ, a heavy burden.

মেট্‌মেটোআ, *s.* মেট মেট সদ্দ কৰা, a crackling or creaking sound.

মেটা, *a.* see মেদা.

মেটুৱা, *s.* টেমনা, এঠাইত ৰবকৈ উখহা, a tumor, a swelling.

মেটুৱামেটুৰি, *s.* অনেক ঠাইত হোআ মেটুৱা, a collective noun, signifying several swellings or tumors.

মেটেকা, *s.* এবিধ পানিৰ বন, a species of aquatic grass.

মেটেকাতলি, মেটেকানি, *s.* মেটেকা থকা ঠাই, a place abounding with the above.

মেটেৰ, *s.* টান বস্তু ভগাত উঠা সৰ, the sound made by the breaking of a hard substance.

মেটেলি, *s.* মেৰতলি, মেখেলা বা চুৰিয়াৰ খোঁচোনা, তেলৰ কুপা আদিৰ ঠিলা, that part of the edge of a *mekhela* or *suriya* that is tucked in at the waist; the cork of an oil vessel.

মেটোৰমেটোৰ কৰে, *ad.* লাহে লাহে, ধিৰে ধিৰে, slowly, gently, lazily.

মেঠ, *s.* অধিক পাবৰ আসাৰে দিয়া তাকৰ ভেঁটি, অৱস্থা, a small present given with the hope of gaining some request, or of obtaining something of greater value in return; with পেলাই, to present the above; condition.

মেঠনি, *s.* বুকত মেখেলা পিন্ধি তাৰ ওপৰত পথালিকৈ ৰিহা বন্ধা, a woman's skirt that is worn over the breast; with মাৰি, to wear the same.

মেঠনিয়াই, *v.* লেহেম কৰি, পলম কৰি কৰি, to delay, to loiter.

মেঠোন, *s.* এবিধ পৰ্বতিয়া বা বনৰিয়া সৰু গৰু বিসেস, a species of wild mountain cow.

মেতৰ, *s.* গু কটা হাৰি, a scavenger, a sweeper, a *mehter*.

মেতৰনি, *s.* মেতৰৰ তিৰি, *fem.* of the above.

মেদ, *s.* মলি, গেদেৰি, lees, settlings, sediment, scum.

মেদনি, *s.* গেদনি, lees, sediment.

মেদমেদিয়া, *a.* গেদগেদিয়া, ঢেপা, slow, inactive, turbid, roiled; not well baked, (applied to pottery.)

মেদা, *a.* মাঠ, মেটা, চোকা নোহোআ, ঢেপা slow, inactive, dull, stupid.

মেদিনি, *s.* প্ৰিথিবি, ভূমি, the earth.

মেদেলা, *s.* সৰু, পুষ্ট, বন এবিধ, stout, fat; with চহকি, very rich.

মেদেলি, *s.* তেলৰ গেদেৰি, the sediment of oil.

মেদেলুআ, *s.* এবিধ ত্ৰিন বিসেস, a species of grass.

মেধি, *s.* সিষ্যৰ কৰ তোলা গোসাইৰ লোক, one who collects the annual taxes exacted by hindoo priests from their disciples.

মেনা, *s.* ওলোমা সিঙ্গিয়া মহ, a buffalo that has drooping horns.

মেনাই, *v.* see পেনাই.

মেনি, *s.* মেনাৰ স্ত্রি, the *fem.* of মেনা.

মেমেধু, *s.* ধনিয়া, গোন্ধোআ সাক, the coriander plant and seed.

মেমেৰা, *a.* নিচলা, চেৰেলা, lean, spare, emaciated.

মেৰ, *s.* মেস, বেৰ, পাক, গুটি ধান আদি থোআ জতন, a sheep, the measure of girth, a twist, a receptacle for grain; with খাই, to roll or coil up.

মেৰখোআ, *a.* পাক খোআ, নুৱা বান্ধি থকা, tortuous, winding.

মেৰ চাগ, *s.* see মেস, a sheep.

মেৰচৰা, *s.* এবিধ ঘুৰনিয়া চাৰি, চক চৰা, a round sitting mat.

মেৰ পতা, *s.* বিৰ বহা, বিৰ বান্ধি থক', a coil or the act of coiling.

মেৰাই, মেৰিয়াই, *v.* নুহিয়াই, পকাই, চাৰিও ফালে বেৰি, to roll up, to encircle, to surround, to wrap around.

মেৰু, *s.* সুমেৰু পর্বত, the famous mountain *Meru* of the shasters, which according to hindoo cosmogony forms the centre of the seven continents; in astronomy, the North Pole.

মেৰুদণ্ড, *s.* ৰাজহাৰ, the spine, the back bone.

মেৰুন, *s.* মেহুন, গাত হোআ বৰ টেমুনা, a wen.

মেৰুনিয়া, *a.* মেৰুন থকা, মেহুনিয়া, having a wen.

মেৰেটামেৰেটি, *s.* গা ভাঙ্গিচিঙ্গি থক', গা-মুৰি, the act of stretching the body, (as when weary.)

মেৰোআ, *a.* মেৰাই থোআ, নুৱিওআ', বেৰোআ', wound or wrapped around, enclosed, surrounded, encircled.

মেল, *s.* সোধপোচ কৰা সমাজ, পঞ্চাইত, a council, an assembly, a jury.

মেল কৰা, *s.* কথা পতা, পৰামর্শ কৰা, সোধ বিচাৰ, consultation, deliberation.

মেলনি, *s.* এৰি দিয়া, মুক্ত কৰা, বিদাই, release, friendly dismission.

মেল পতা, *s.* সোধপোচ কৰিবলৈ ধৰা, কথা বাত্রা হোআ', presenting a subject or appointing a council for deliberation and enquiry.

মেল মৰা, *s.* সোধা বা তাক নিষ্পত্তি কৰা, the closing of a council or the settlement of a question

মেলমেলিয়া, *a.* সেঙ্গসেঙ্গিয়া, লেমলেমিয়া, delayed, put off, deferred.

মেলা, *a.* মুক্ত বা মুকলি কৰা, মেলি দিয়া, opened, loosed, unbound.

মেলানি, *s.* see মেলনি.

মেলামৰা, *s.* জাঠি আদি নিজগলৈ মাৰি পঠিওআ, the act of hurling or casting from the hand as of a missile weapon.

মেলাহি, *a.* বহল, ফেহুলঙ্গ', broad and shallow.

মেলি, *v.* বন্ধন মুকলি কৰি, সোলোকাই, টিলাই, বহলাই, to spread out, to open, to loose, to untie, to stretch forth.

মেলুআই, } *s.* মেল কৰি ফুৰা লোক, a member of a council.
মেলুঐ, }

মেলেচ, *s.* see ম্লেচ.

মেস, *s.* মেৰ চাগ, প্ৰথম ৰাসি, a sheep, a ram; the sign Aries.

মেহমেহিয়া, *a.* এলেহুআ, খৰতকিয়া নোহোআ, lazy, indolent, dull, inactive.

মেহুন, *s.* গচত হোআ টেমুনা, an excrescence on a tree or plant.

মেহুনিয়া, *a.* মেহুন থকা, having the above excrescence.

মৈ, *s.* চাহ মাটি সমান কৰা জতন, the native harrow.

মৈটকা, *s.* মৈত লগাই টনা হাঁকোটা থকা গুৰি ফলা বাঁহ, a bamboo pole split at one end, by which a harrow is drawn in muddy soil.

মৈটা, *s.* আথি থকা গোটা বাঁহৰ দিঘল জখলা বিসেস, a single bamboo used as a ladder, the knots serving as steps.

মৈথুন, *s.* সিঙ্গাৰ, ওৰ জোআ, copulation, coition.

মৈদা, *s.* মাচ সাক কুটা অস্ত্ৰ এবিধ, a kind of knife used for cutting fish and vegetables.

মৈদাম, *s.* মৰিসালিত সজা মাটিৰ দল, the mound of earth raised over a grave, a grave, a tomb, a sepulchre.

মৈদামনি, *s.* মৈদাম থকা ঠাই, a graveyard, a burial ground.

মৈয়াই, *v.* মৈৰে মাটি সমান কৰি, to level with the harrow.

মৈলাম, *s.* মহি চুঙ্গা, an inkstand.

মোআ, *s.* এবিধ সৰু মাচ, এবিধ আলুৰ নাম, a species of fish; a kind of sweet potato.

মোআৰ মৰা, *s.* আসা নথকা হোআ, ভিকাচন ভগা, the losing all hope, chance, means or resource.

মোআৰি, *a.* মোহৰ মৰা, ভিৰি নোহোআ, (কপ বা সোন,) coined, (applied only to gold and silver.)

মোকমোকাই, *v.* বোকবোকাই, মুখত ভাত আদিৰে কথা কৈ, to speak indistinctly, to mumble.

মোকৰ্দমা, *s.* গোচৰ, আদালতত কৰা দাই দোসৰ বিচাৰ, a law suit.

মোকল, *a.* মুকলি, clear, open, unenclosed.

মোকলফুৰা, *s.* সৌচ কৰা, বাহিৰ ফুৰা, evacuations by stool.

মোকোট, *s.* মোটোক, মোচোকা, জাপ, a bend, a fold.

মোকোটোআ, *s.* মোকোটাই থোআ, জাপি থোআ, bending or folding.

মোকোৰা, *s.* মুখ ভৰা গৰাহ, a large mouthful.

মোখনি, *s.* পাচি আদিৰ মুৰ নোসোলোকাকৈ বোআ বান্ধ, the tucking in the ends of splints to secure the edge of braided work.

মোখা, *s.* মুৰ মৰা, মোখনি বোআ, the binding or securing the edge of a mat or other braided work.

মোখোৱা, *s.* গৰুৰ মুখত দিয়া বেঁতৰ খাঙ্গ, a muzzle for oxen.

মোখ্য, *s.* নির্বান মুক্তি, নিস্তাৰ, প্রধান, মুখ্য, beatitude, final emancipation of the soul from matter; *a.* principal, chief.

মোচ, *s.* কল গছৰ অলপকৈ ওলোআ ডিল, গোঁফ, the flower bud of the plantain when it first sprouts from the tree, whiskers.

মোচন, *s.* মুক্তি, মর্চন, খণ্ডন, liberation, deliverance, forgiveness.

মোচৰা, *s.* মোহৰা, মর্দন কৰা, পকোআ, a wringing, twisting, squeezing.

মোচা, *a.* ঠোলা, কোঁচ খোআ, curled, contracted, applied only to thin substances, as the ear, paper, leaves of plants &c.

মোচোকা, *s.* মোটোকা, পাক, a bend, a sprain.

মোচোৱা, *s.* পাক মৰা গাঁঠি এবিধ, a knot made by twisting together the ends of a binding.

মোট, *s.* গোট, মুঠ, গাৰ চাল, কলপ, চাঙৰ মোনা, the sum total; a leathern bag or skin used for carrying water; the skin of the body considered as a case; the cast off skin of reptiles.

মোটমৰা, *a.* বৰ গহিন আৰু ডাঠ (হাবি,) dense, thick, impenetrable, as jungle, forest &c.

মোটাতোলা, *s.* খৰাহি চালনি আদিৰ বোআত চুকৰ কাঠি এৰি বোআ, the widening of a basket near the top.

মোটে, *ad.* মুঠে, সমুলি, সকলোমুলি, all together, in the whole, in all.

মোটোকা, *s.* see মোকোটা.

মোধ, *s.* লো বা তিখা দি পুৰনি কোৰ আদি ৰঙা, জোন দিয়া, a piece of iron or steel welded on an old implement to renew it.

মোধাই, *v.* জোন দিয়াই, পুৰনি অস্ত্ৰত লো তিখা খুআই, নতুন কৰাই, to renew an old or broken iron instrument, as above.

মোধোআ, *a.* মোধ দিয়া, পুৰনি কোৰ আদিৰ মুখত এডোখৰ জোৰা দিয়া, welded, renewed, repaired.

মোন, *s.* দুকুৰি সেৰিয়া এক জোখ, আঠ দোন, a maund, 80 pounds.

মোনা, *s.* দিঘল জোলোঙ্গা বা বগল, a bag.

মোমাই, মোমায়েক, *s.* মাতুল, মাকৰ ককায়েক বা ভায়েক, a maternal uncle.

মোমাসহুৰ, *s.* গিৰিয়েক বা ঘৈনিয়েকৰ মোমাইএক, an uncle by marriage.

মোৰ, *s.* ৰোগ বিসেস, আঁত গুৰি, নিজৰ, a disease resembling cholera; the end of a thread or rope; the beginning or root of a matter; the pronoun *my*.

মোৰোকনি, *s.* মাচ আদিএ মৰা পাক, সোঁত পানিৰ উঠা চাক, a circular motion, as made by fish in water; a whirling or eddying.

মোল, *s.* মূল্য, গুন, value, intrinsic worth or excellence.

মোলাই, *v.* বস্তু বেপাৰলৈ দৰ ভাও কৰি, বেপাৰলৈ কিনি, to fix a price or valuation; to buy for resale.

মোলান, *a.* ম্লান, মলি, পদুমৰ আলু বিসেস, faded, pale, soiled, discolored, sad, downcast.

মোলোআ, *s.* মোলাই লোআ, বেপাৰলৈ কিনা, দৰ কৰা, the act of bartering, exchanging or fixing a price.

মোহ, *s.* মায়া, ভোল হোআ, মৰম, লোভ, fascination, enchantment, infatuation, delusion, natural affection, avarice; with লৈ, to be charmed; with লাগি, to desire, to covet.

মোহন, *s.* মোহ জোআ, মজা, fascination, &c. an epithet of Krishnoo.

মোহনি, *s.* মোহ কৰা এবিধ মন্ত্ৰ, a charm, an incantation.

মোহনিভাঙ্গ, *s.* উত্তম ভাঙ্গ এবিধ, a kind of hemp, strongly narcotic, used for smoking.

মোহৰ, *s.* চাব, চিন, সাঁচত মৰা রূপ সোন আদি, a seal, a stamp, a coin; with মাৰি, to seal, to stamp.

মোহৰা, *s.* ঘঁহা, হাতেৰে গুৰি কৰা, মোচৰা, মলা, a rubbing, dissolving a substance in a fluid by squeezing or maceration; pulverizing by rubbing in the hand.

মোহ লগা, *a.* মৰম লগা, অতি সুন্দৰ, desirable, lovely.

মোহা, *s.* মোহ কৰা, a yellowish brown color, infatuated, enchanted, captivated.

মোহাৰি, *v.* ঘঁহি, হাতেৰে গুৰি কৰি, মলি, to rub, to dissolve a substance in a fluid by squeezing or maceration, to pulverize by rubbing or wringing, to squeeze.

মোহিনি, *a.* মোহ নিওআ (স্ত্ৰি,) fascinating; *s.* a fascinating woman.

মৌ, *s.* মধু, মৌ জোল, অমৃত বিসেস, honey, the nectar of flowers, reckoned as one of the five sweets.

মৌআ নমা, *a.* উখহি সেতুআ নমা, উখহি ওলোমা, hanging down like a swarm of bees; applied only to a swelling.

মৌকোঁহ, *s.* মৌৰ বহ মৰা, a honey comb.

মৌজ, *s.* থুপ, জুম, বাগিএ ধৰি ঠৰ হৈ থকা, a multitude, an assemblage of people; stupor from opium &c.

মৌজা, *s.* পৰগনা, মহল, a division assigned to one native collector.

মৌজাদাৰ, *s.* মৌজাৰ প্ৰধান বিসয়া, তচিলদাৰ, a revenue collector.

মৌমুলিয়া, *a.* মৌ জোলৰ নিচিনা, মৌ ৰসৰ ৰৱনিয়া, like honey.

মৌজোল, *s.* মৌৰ ৰস, মধু, honey.

মৌডিমৰু, *s.* এবিধ সোআদ ৰৰ ডিমৰু, a species of fig.

মৌপিয়া, *s.* এবিধ চৰাই, a species of bird.

মৌবিচনি, *s.* মৌৰ বহ ঘৰাৰ বাহিৰ ভাগ, a portion of honey comb.

মৌমাখি, *s.* মৌৰ মাখি, a honey bee.

মৌসৰালি, *s.* এবিধ পানিত হোআ বন, a kind of aquatic grass.

মৃগ, *s.* হৰিনা আদি পশু, a deer, a stag, an antelope.

মৃগনাভি, *s.* কস্তুৰি, গান্ধকলাই, the musk of a species of deer, musk.

মৃগয়া, *s.* পশু মৰা, চিকাৰ, hunting, the chase.

মৃগসিৰা, *s.* পঞ্চম নক্ষত্ৰ, the fifth mansion of the hindoo zodiac.

মৃত, মৃতক, *a.* মৰা, পৰলোক হোআ, dead, deceased, defunct.

মৃতপ্ৰাই, *a.* মৰে মৰে হোআ, nearly dead, at the point of death.

মৃত্তিকা, *s.* মাটি, ভূমি, earth, soil, ground.

মৃত্যু, *s.* মৰন, প্ৰান বিজোগ, জম, death, bodily dissolution, decease, demise; *Jom*, the regent of death.

মৃত্যু-জুই, *s.* মৰনক জিনোঁতা, সিৰ, conqueror of death, Hiwo; in a nobler sense, Christ, who was the first that rose from the dead.

মৃদঙ্গ, *s.* এবিধ বাদ্য, মৰ্দ্দঙ্গ, an oval shaped drum, a tabor.

মৃদঙ্গিয়া, *a.* মৃদঙ্গ বজোআ, মৃদঙ্গৰ নিচিনা, a drummer on the above.

মৃদু, *a.* কোমল, মিহি, mild, gentle, soft.

ম্লান, *a.* see মোলান.

ম্লেচ্ছ, *a.* অনাচাৰি, অসভ্য, বেদাচাৰ নমনা, barbarian; *s.* any person heterodox as regards the hindoo faith; a barbarian.

য,

য, যকাৰ; এই আখৰ অসমিয়া ভাসাত (জ) নিচিনাকৈ মাতে; কিন্তু তাৰ তলত ফুট থাকিলে, (য়) ইয়, এই ৰূপে উচাৰন হই; জেনে, য়িক-চালম, কায়স্থ, মায়া আদি; আন ব্যঞ্জনৰ লগত জোগ হলে (য) এই ৰূপে লিখে; জেনে ধন্য, মান্য আদি. In Assamese this letter is usually pronounced like the soft or French *j*, and should therefore be written জ, but when written with,

a dot underneath, thus (য়) it becomes *y*. When য় is combined with a preceding consonant it takes the form(্য) and is commonly pronounced as if *i* were inserted before the consonant; as আগ্যা, *āgya*, pronounced *aigya*; ধন্য, *dhonyo*, pronounced *dhoinyo*.

ৰ.

ৰ, ৰকাৰ, ৰৰ দিয়া, this letter is pronounced like the English *r*, in *real*; combined with a preceding consonant it is expressed by the mark (্) placed underneath, as প্ৰিতি, love; when preceding a consonant it is expressed by the mark (ৰ্) called *reph*, written over the consonant, thus পৰ্বত, *porbot*, a mountain; the imperative of ৈ, to stand; with লগা, *a.* fixed in astonishment.

ৰইনা, *s.* কোৰোনা, দতাল, চট পানিৰ বালি খনা জতন, a wooden implement used for deepening the channel of a river.

ৰকৰ, *s.* ৰকহ, নিগনিএ কাঠ আদি কুটাৰ সদ্দ, আচোৰোঁতে উঠা সদ্দ, any gnawing or scratching sound.

ৰকাৰ, *s.* ৰ আখৰ, the letter ৰ, or any character representing it.

ৰক্ত, *s.* তেজ, ৰুধিৰ, সোনিত, ৰঙ্গ, blood; *a.* red, crimson.

ৰক্তচন্দন, *s.* ৰঙ্গা চন্দন, red sandal wood.

ৰক্তময়, *v.* তেজৰ নিচিনা, তেজময়, bloody, like blood, crimson.

ৰক্তসাৰ, *s.* তেজসাৰ, a disease in which blood is discharged with urine; (Hamaturia.)

ৰখা, *s.* ৰক্ষা কৰা, থোআ, পালন কৰা, ৰাখি থোআ, চৰোআ, the act of keeping, preserving, tending; *a.* kept, preserved, tended.

ৰখাই, *v.* ৰক্ষা কাই, থোআই, পালন কৰাই, চৰোআই, to cause to keep, preserve or tend, to restrain.

ৰখি, *v.* ৰখ্যা কৰি, পালি, পহৰি দি, পৰ দি, বাট চাই, to guard, to keep, to tend, to wait for.

ৰখিয়া, *s.* ৰখি থকা জন, পৰিয়া, গৰু আদি চৰাওঁতা, a keeper, a watchman, a tender of cattle.

ৰখ্যাক, *s.* ৰাখোতা, ৰখ্যা কৰ্তা, a keeper, a preserver, a deliverer.

ৰখ্যা, *s.* নিস্তাৰ, তৰনি, পালন, আসুই, ৰাইখ, জিৰনি, preservation, protection, rescue, deliverance, relief, mitigation.

ৰগৰ, *s.* ঢোল খোল আদিৰ দৰনি, মনৰ বেগ, টক, মৌজ, ৰঙ্গ উচাহ বিসেস, the quick beating of a drum; elation, excitement.

বঘু, *s.* কদম্ব গচ, বামব ককাক, a species of tree, (Nauclea Cadamba;) a name of the grandfather of Ram.

বঘুমলা, *s.* গচব ডালত হোআ এবিধ জোপোহা গচ, a species of parasitic plant.

বঙ্গ, *s.* বহস্য, আনন্দ, হবিস, খেমালি, বৰন, joy, gladness, delight, mirth, fun; paint.

বঙ্গচঙ্গ, *s.* বচঙ্গা, নানা বৰন, gaudiness, gayety of color, showiness.

বঙ্গচঙ্গিয়া, *a.* চিত্ৰবিচিত্ৰ, নানা বৰন থকা, বঙ্গাবচঙ্গা, gaudy, showy, gay, variegated.

বঙ্গচা, বঙ্গচিয়া, *a.* অলপ বঙ্গা, of a reddish color.

বঙ্গচুআ, বঙ্গটুআ, *a.* অলপ বঙ্গা বৰনিয়া, of a light reddish color.

বঙ্গবঙ্গিয়া, *a.* বিঙ্গবিঙ্গিয়া, অলপ বঙ্গা, of a dull or faded color.

বঙ্গৰূপ, *s.* বঙ্গ তামচা, আনন্দ, play, sport, merriment.

বঙ্গা, *a.* হেঙ্গুলিয়া, তেজৰ বৰনিয়া, red.

বঙ্গাআলু, *s.* এবিধ কেঁচাই খোআ আলু, গবিয়া আলু, a species of red potato, (Convolvolus Batatas.)

বঙ্গাবচঙ্গা, *a.* see বঙ্গচঙ্গিয়া.

বঙ্গালি, *a.* গোটেই বঙ্গা হোআ, বাঙ্গলি, জোনালি, red, reddish, illuminated, lighted up, as of many lamps or an extensive fire.

বঙ্গিয়াল, বঙ্গুআল, *a.* খেমেলিয়া, বঙ্গ কৰি থকা, sportive, mirthful, jocund, playful, jolly.

বচকপচক, *s.* লচপচ, বমকজমককৈ ধুন মাৰি গা লেখুটিআ, a vain, light or trifling manner.

বচকি, *a.* লচপচি, ধুন মাৰি গা বেলাই ফুৰোঁতি, giddy, flaunting, vain, light-minded; *s.* a flirt, a coquette.

বচঙ্গা, *s.* see বঙ্গচঙ্গ.

বচত, *s.* বোজ, সৈন্য আদিলৈ গোটোআ সমল, daily rations, provisions in general for an army.

বচনা, *s.* নকৈ সাজি লিখা, literary composition, fabrication, orderly arrangement.

বচা, *s.* ফই, লেজু, বচনা কবা, লিখা, a rope, a cable; *a.* composed, written, fabricated.

বচি, *s.* জৰি, ডোল, জৰু, বচনা কৰি, কথা গোটাই লিখি, ভনি, a rope, a cord, a string; *v.* to write, to compose, to fabricate.

ৰচিত, *s.* ধন আদি পোআৰ প্ৰমান পত্ৰ, a written receipt.

ৰজগুন, ৰজস, *s.* ৰাজসিক গুন; তিনি প্ৰধান গুনৰ দুতিয় গুন, in hindoo philosophy the second of the three inherent natural qualities, active power, passion or activity.

ৰজত, *s.* ৰূপ, silver.

ৰজনজনা, *a.* জনাজাত, ৰৌচিক, প্ৰখ্যাত, সকলোএ জনা, known, made public, spread abroad.

ৰজস্বলা, *a.* চুআ হোআ, ৰিতুস্নান পোআ, menstruous.

ৰজা, *s.* ভূপতি, নৰেস্বৰ, চত্ৰধৰ, নৃপতি, a king, a monarch, a sovereign.

ৰজাই, *v.* সুআই, to dress or adorn another, decoration.

ৰজি, *v.* সুআই, মানিহৈ, মিলি, to conform to, to suit, to agree with, to be consistent with; *a.* suitable, fitting or appropriate.

ৰঞ্জন, *s.* আনন্দ দিওঁতা, ভাল লগা, pleasure, the giving of pleasure &c.

ৰঞ্জিত ৰঞ্জিত, *a.* মন ৰৱকৈ উত্ৰাৱল হোআ, overjoyed, transported.

ৰটনি, *s.* কেল্‌কেলনি, ৰলকনি, the cawing of crows, garrulity.

ৰটা, *s.* কাউৰিএ কেলকেলোআ, ৰলকা, cawing, being garrulous.

ৰটি, *v.* কেলকেলাই, ৰকি, ৰলকি, to caw, to talk much, to babble.

ৰ-টি, *s.* ঢক, ঘোসনা, সকলোতে প্ৰকাস, rumor, publicity, notoriety; with ফুটি, or উঠি, to become generally known.

ৰঢোঢো, *a.* আৰ ৰেৰ নথকা, মুকলি, ঢোঢো, wide open, not inclosed &c.

ৰণ্ডভণ্ড, *s.* লণ্ডভণ্ড, নৰ্ৱাঙ্গ তৰাঙ্গ, demolition, confusion, disorder.

ৰত, *a.* আসক্তি হোআ, আসক্ত, ৰতি হোআ, devoted to, delighted with, enamored.

ৰতন, *s.* see ৰত্ন.

ৰত্‌ৰতিয়া, *a.* ঘা আদিত তেজ ওলাওঁ ওলাওঁ হোআ, just ready to bleed; as of a bruise or wound.

ৰতি, *s.* আসক্তি, মন জোআ, আস্তিক, মৈথুন, ৰমন, attachment, regard, sexual intercourse, sensual enjoyment.

ৰতিয়া, *a.* এক ৰাতি পৰিমানৰ, of the weight of one *rati*, or about two grains Troy weight.

ৰত্ন, *s.* হিৰা আদি ৰত্ন মুলিয়া মনি, ৰতন, a gem, a jewel, a precious stone, anything valuable.

ৰত্নাকৰ, *s.* সাগৰ, ৰত্ন ওলোআ ঠাই, হিন্দু মতৰ এখন পুথি, a mine of jewels; the name of an Assamese book.

ৰত্নাৱলি, *s.* ৰত্নৰ মালা, হিন্দু মতৰ এখন পদ পুথি, a string of jewels, the title of an Assamese shaster.

রথ, *s.* গাঁৱি বিসেস, a carriage, a chariot, a car, a wheeled vehicle.

রথজাত্রা, *s.* জগন্নাথৱ ৱ থ টনা উত্চও, the festival of Juggernaut.

রথি, *s.* রথত উঠি ফুৱা বা ৱন কৱা লোক, a charioteer &c.

রদ, *s.* সুর্জ্যৱ কিৱন বা তাপ, solar heat, sunshine; with দি, to shine.

রদঘাই, *s.* ৱৱকৈ রদ পৱা ঠাই, a hot sunny place.

রদাই, *v.* রদত দি, সুর্জ্যৱ তাপত সুকুআই, to sun; to dry in the sun.

রদআ, *a.* রদত দিয়া, সুর্জ্যৱ তাপত সুকুৱাআ, sunned; sunning &c.

রন, *s.* জুধ, বিগ্হ, সমৱ, সংগ্রাম, war, battle, conflict, a fight, contest.

রনঘোঁৱা, *s.* হিলৈৱ মুখৱ ঘোঁৱা, the hammer of a gun-lock.

রনজেউতি, *s.* রনৱ উচাহ, the excitement or enthusiasm of battle.

রনসিঙ্গা, *s.* রনৱ বিগুল, a war trumpet, a bugle, a war conch.

রনুআ, *s.* রন কৱোঁতা, জুধাক, রন সম্বন্ধিয়, a soldier; *a.* relating to war.

রন্ধন, } *s.* সিদ্ধ কৱা, সিজোআ, the preparation of food, cookery.
রন্ধা, }

রন্ধাই, *v.* সিজুআই, লোকৱ হাতুআই সিদ্ধ কৱাই, to cause to cook &c.

রবি, *s.* সুর্জ্য, বেলি, the sun.

রবিৱাৱ, *s.* দেওৱাৱ, সপ্তাহৱ প্রথম ৱাৱ, *lit.* the sun's day or Sunday.

রভা, *s.* ৱৱ চালি, নকৈ সজা খন্তেকিয়া সভা ঘৱ, এবিধ কঠাৱি জাতি, a temporary house prepared with one roof.

রম, *s.* নিল ৱা তাৱ গছ, indigo or the plant.

রমকজমক, *a.* বিভূসিত, সোভিত, dressy, showy, wearing ornaments &c.

রমন, *s.* ক্রিডা, লিলা, sport, play, sensual pleasure.

রমনি, *s.* স্ত্রি, ভার্জ্যা, কামিনি, সুৱোতা, a wife, a beautiful woman.

রমৱমনি, *s.* জালুক আদিৱ পোৱনি, the burning sensation or taste produced by spices and aromatic substances.

রমৱমাই, *v.* জলাৱ পোৱনিএ ধৱি, to feel the above.

রমলিয়াই, *v.* অধিক কাউৰিএ কা কা কৰি, ৰটি, to make a loud cawing sound. (as a flock of crows.)

রম্যাপুৰি, *a.* উত্তম মনোহৱ ঠাই, ভাল ঠাই, pleasant, agreeable, attractive; *s.* a delightful place.

রম্য, *a.* সুন্দৱ, মনোহৱ, agreeable, pleasing, charming, lovely.

ৱ-লগা, *a.* টক লগা, চাই ৱৈ থকা, fastened to a spot, enchanted.

রস, *s.* ৱহ, সত, জোল, সোআদ, ৬ অঙ্ক, এবিধ ধাতু বিসেস, juice, liquid, fluid, sap; taste, flavor, savor; carnal pleasure; literary taste or sentiment; used also for the numeral six.

রসাতল, *a.* পাতালৱ সপ্তম ভাগ, the lowest of the seven hindoo hells.

ৰসাল, ৰসালি, *a.* ৰহিয়া, ৰস থকা, সাৰুআ, juicy, savory, fertile, moist; sentimental, full of feeling.

ৰসিক, *a.* ৰসজ্ঞ, ৰসাল, sentimental, witty, jocose, amorous.

ৰশ্মি, *s.* কিৰন, জেউতি, দিপ্তি, brightness, effulgence, a ray of light, a sunbeam.

ৰহ, *s.* ৰস, juice, fluid.

ৰহখোআ, *s.* গৰু মহ আদিএ জাক ফুৰা, পথাৰ ফুৰা, the copulation of quadrupeds.

ৰহঘৰা, *s.* মৌৰ কোঁহ, বস্তুৰ প্ৰধান ঠাই, honey comb.

ৰহদিয়া, *a.* ভালকৈ পকা, ৰস ধৰা, fully ripe, juicy.

ৰহন, *s.* ৰৱন, ৰঙ্গ, আৰ্চিত লগোআ আস্তৰ, color, varnish, paint.

ৰহৰহ কৰে, ৰহৰহিয়া, *a.* ৰস থকা, ৰসাল, অলপ টেঙ্গা থকা সোআদ, sweet and juicy, delicious, applied to fruit.

ৰহস্য, *s.* আনন্দ, ৰঙ্গ, ধেমালি, কৌতুক. pleasure, sport, fun, frolic, mirth.

ৰহা, *s.* ভোক চৰা, বোআ, a fainting or suffering from hunger; a remaining or coming to a stand; *a* faint, famished.

ৰহি, *v.* ৰহ দি, ৰৈ, ভোক চহি, খাবলৈ নেপাই গা বেয়া কৰি, সৰিয়হ পেৰিবলৈ জুগুতোআ গুৰি, কুঁহিয়াৰৰ পেৰা ৰস, to ripen, to remain; to faint or suffer from hunger; *s.* mustard seed pounded ready for pressing; the expressed juice of sugar cane.

ৰহিত, *a.* নোহোআ, হিন, destitute of, without; used mostly in *comp.* as মৰন ৰহিত, *i. e.* without death, immortal.

ৰহিয়া, *a.* ৰহ থকা, ৰহ দিয়া, juicy, ripened.

ৰাইকহ, *s.* ৰাখ্যস, অতি খঁকুআ, বৰ খাবৈচ, a glutton.

ৰাইখ, *s.* ৰখ্যা, জিৰনি, protection, rescue, deliverance, relief, mitigation.

ৰাইজ, *s.* see ৰাজ্য.

ৰাইজাঁই, *s.* ভোক আদিৰ দুৰ্বলত গাৰ হেলেঙ্গপেলেঙ্গ, আচন্দ্রাই, faintness, vertigo, giddiness.

ৰাইডঙ্গিয়া, ৰাইডঙ্গিয়া জাপি, *a.* ৰাইডাঙ্গৰ নিচিনা, সৰু দৈয়া এবিধ জাপি, এখেল মানুহ, relating to or like the *raidang* ratan; *s.* a kind of *japi* used instead of an umbrella; a class of people.

ৰাইডাঙ্গ, *s.* এবিধ ডাঙ্গৰ বেঁত, a species of large ratan.

ৰাইলা, *a.* চকু পোৰা, পৰৰ সুখ সহিব নোআৰা, খিয়লিয়া, envious.

ৰাউচি, *s.* ৰৰ চিঁয়ৰ, ৰৰ ৰাও, এটাহ, a loud cry, a yell, a scream.

ৰাও, *s.* ৰৰ মাত, চিয়ঁৰ, কান্দন, a loud voice, shout or cry; with জুৰি or ৰাখি, to wail, to lament, to cry aloud.

বাওমুআ, *a.* কুলখ্যানিয়া, চকুৰ নামনিলৈকে ফোঁট বৈ অহা, (ঘোঁৰা গৰু আদি,) quarrelsome; having a bad mark or sign, (applied to cattle.)

বাওবাও কৰে, *ad.* বৰ সৰদেৰে, with a loud sound or as of many voices in concert, loudly.

বাঁচ, *s.* তাঁতৰ সুতা সুমাই যোআ বাঁহৰ জতন, the reed of a native loom.

বাঁচপাত, *s.* এবিধ ঘোলৰ ত্রিন, a species of grass used in dyeing red.

বাখি, *v.* ৰক্ষা কৰি, তাৰি, পালি, থৈ, চৰাই, to keep, to preserve.

বাখোন, *s.* see ৰখা.

বাখ্যস, *s.* মানুহ আদি খোআ লোক, a cannibal, a gormandizer, a glutton, a monster.

বাখ্যসি, *s.* বাইকহনি, *fem.* of the above.

বাগ, *s.* গিতৰ সুৰ, ৰৰ, পং, a tune, a note or musical measure; with দি or তুলি, to pitch a tune or lead in singing.

বাগি, *s.* মদ আদি দ্রব্যৰ জাল, ৰতি, আসক্তি, the intoxicating quality of spirituous liquors or drugs; attachment; with ধৰা, *a.* intoxicating, exciting.

বাগিয়াল, *a.* মদ কানি আদি বাগি ধৰা বহু খোআ লোক, বাগি থকা, মতলিয়া, addicted to the use of intoxicating drugs or spirits; intoxicating, stimulating.

বাঘৰবালি, *s.* ৰৰ ৰৰালি মাছ, a species of fish, (Silurus Pilorius.)

বাঙ্গ, *s.* ধাতু বিসেস, তাম্বোল খাওঁতে মুখত ধৰা ৰৰন, tin, pewter; the color of tamul spittle.

বাঙ্গকুকুৰ, *s.* এবিধ বনৰিয়া হিংসক কুকুৰ, a wolf, a wild dog.

বাঙ্গচালি, *a.* বঙ্গুআল, চলকুটা, (স্ত্রি.) volatile, lively, fickle, (*fem.*)

বাঙ্গপতা, *s.* ৰৰন খুউআ অতি পাতল বাঙ্গ, tin-foil.

বাঙ্গবৈয়া, *ad.* পিৰ্পিৰ কৰে, বিঙ্গবিঙ্গিয়া, পাতল, very, applied to thinness.

বাঙ্গল, *s.* এবিধ ৰঙ্গা ফুল, a species of red flower.

বাঙ্গলি, *a.* ৰঙ্গাৰৰনিয়া, ৰঙ্গালি, red; illuminated, lighted up.

বাজ, *s.* ৰজা বা বাইজ, ৰজাৰ সমহিয়, a prince, a king; *a.* royal, kingly; used generally in *comp.* with other nouns, as ধৰ্মৰাজ *i. e.* the king of justice, or the just king; বাজ কিৰিটি, the kingly crown; বাজ আগ্যা, a royal mandate &c.

বাজকৰ, *s.* বাজস্ব, খাজানা, revenue, tribute, taxes.

বাজকন্যা, বাজকুমাৰি, } *s.* ৰজাৰ দুহিত্ৰি, আইদেউ, a princess, a king's daughter.

ৰাজকার্য্য, *s.* ৰজাৰ কাম কাজ, the business of government &c.

ৰাজকিৰিটি, ৰাজমুকুট, } *s.* ৰজাৰ মুৰৰ ভুসন, ৰাজ টুপি, a royal crown, a diadem.

ৰাজকুঁৱৰি, *s.* ৰাজাৰ ঘৈনি, মাদৈ, ৰাণি, a queen, a king's consort.

ৰাজকুমাৰ, ৰাজকোঁঅৰ, } *s.* ৰজাৰ পুত্ৰ, a prince, a king's son.

ৰাজখোআ, *s.* অসম ৰজাই পতা এবিধ বিসয়া বিসেস, an office held under Assam kings.

ৰাজটিকা, *s.* ওখ মাটি, elevated table land.

ৰাজদণ্ড, *s.* ৰাজ ডঁৰ, ৰজাই কৰা সাস্তি, ৰজাৰ লাখুটি, a penalty or sentence according to law, a royal sceptre.

ৰাজদ্রোহ, *s.* ৰজাৰ বা ৰাজ্যৰ অহিত আচৰা, বিদ্রোহ, high treason, conspiracy against the king or government.

ৰাজদ্রোহি, *a.* ৰজাৰ অনিষ্ট চিন্তক, ৰাজবিদ্রুহি, treasonous; *s.* a traitor.

ৰাজদুআৰ, *s.* ৰজাৰ দুআৰ, ৰাজ সভা, the king's gate, the royal levee.

ৰাজধর্ম, *s.* ৰাজ নিতি, ৰজাৰ কৰিব লগা কর্ম, the duties pertaining to the kingly office.

ৰাজধানি, *s.* ৰাজ নগৰ, ৰজা বাস কৰা ঠাই, a capital city or seat of government.

ৰাজনিতি, *s.* ৰাজ্য চলোআ বিধি, ৰাজ ধৰম, political science, royal ethics.

ৰাজপথ, ৰাজবাট, } *s.* আলি বাট, ৰাজ আলি, a highway, a public road.

ৰাজপাট, *s.* ৰজাৰ গাদি, ৰাজ সিংহাসন, a royal throne.

ৰাজপিৰা, *s.* মাউৰ আদি ৰোগ, an epidemic, the cholera &c.

ৰাজপুৰি, *s.* ৰাজ নগৰ, a royal city.

ৰাজবংস, *s.* ৰজাৰ ফৈদ বা পৰিয়াল, a royal family or race.

ৰাজভগন, *s.* ৰাজ বিভ্রাট, দেস বিপ্লওঁ, ৰজা ভগা, political revolution, the overthrow of a government.

ৰাজমন্ত্রি, *s.* ৰজাৰ প্রধান মন্ত্রি, a king's minister or adviser.

ৰাজমাও, *s.* ৰজাৰ মাক, a king's mother.

ৰাজ লখ্যন, *s.* ৰজাৰ চিন, a sign or insignia of royalty.

ৰাজসভা, *s.* ৰজাৰ সোধৰ চৰা, ৰজাৰ মেল, a royal assembly, the king's privy council.

ৰাজসাসন, *s.* প্রজাপালন, kingly government, sway, rule, dominion.

ৰাজস্ব, *s.* ৰজাৰ ধন, ৰাজকৰ, খাজানা, government revenue, royal tribute.

ৰাজহ, *s.* see ৰাজ্য.

রাজহতহ, s. রাহিৰ লেঠা বা জেঞ্জা, public duties and obligations in distinction from private or domestic affairs.

রাজহাঁহ, s. রাজহংস, এবিধ বৰ হাঁহ, a goose.

রাজহাৰ, s. পিঠিৰ মাজ হাৰ, মেৰুদণ্ড, the back bone, the spine.

রাজহিতহি, s. রাহিৰ লেঠা বা জেঞ্জা, public duties and obligations.

রাজহুআ, a. রাজ্য সম্বন্ধিয়, উমৈহতিয়া, appertaining to the people; in common.

রাজা, s. see রজা.

রাজাধিরাজ, s. বৰ রজা, রজাবো রজা, a king of kings; an Emperor.

রাজাৱলি, s. রজাৰ নাম লিখা বংসাৱলি, রাজ বংশাবলি, a royal genealogy or pedigree.

রাজ্য, s. প্রজা সমুহ, সৰহিয়া লোক, a kingdom, the commonwealth, a nation, an administration, a community, the public, dominion, sway; with কৰি, to reign, to rule, to govern.

রাতি, s. নিসা, এক অনাৰ চই অৎসব এক অৎস পৰিমান, night; a goldsmith's weight equal to two grains Troy weight.

রাতিপুআ, s. পুআ বেলা, প্রাতস, প্রভাত, the morning twilight.

রাধা, রাধিকা, s. ক্রিস্তৱ এমনা ভার্য্যা, the favorite mistress of Krishnoo.

রানি, s. রজাৰ ঘৈনি, পটেম্বরি, মাদৈ, a queen, the wife of a king.

রান্ধনবাৰ্হন, রান্তোনবাৰ্হোন, s. রজাবৰ্হা কৰম, the preparing and serving up of food.

রান্ধনি, s. চাঙ্গমাই, রান্তোঁতা, রজা, a cook; the act of cooking.

রান্ধনিসাল, s. আখল, পাক ঘৰ, রান্ধনি ঘৰ, a kitchen, a cook house.

রান্ধি, v. সিজাই, ভাত আদি উতলাই, to cook, to prepare food.

রাপ, s. চেষ্টা, ৰতি, সুজা, effort, application, attention, regard.

রা-বা, s. জঁজাল, উপচক্র, উম্ঘাম, perplexity, care, anxiety, solicitude.

রামচন্দ্র, s. বিস্নুৰ সপ্তম অৱতাৰ, দসৰথ রজাৰ এজন পুত্র, the seventh incarnation of Vishnoo; a king of Oude, the hero of the Ramayan.

রামজথলা, s. এবিধ কেঁকোৱা হেঁকোৱা লতা, a species of vine.

রামতাল, s. বাঁহৰ দুজুৰিয়া তাল, a rude cymbal made of bamboo.

রামতুলসি, s. এবিধ সুগন্ধি তুলসি, a variety of the basil plant, (Ocymum Gratissimum.)

রামধেনু, s. মেঘ ধেনু, *lit.* Ram's bow, the rainbow.

রামনৱমি, s. রামৰ জন্ম তিথি, the birth day of Ram.

ৰামপাৰ, *s.* নৈৰ কোসত থকা এবিধ চৰাই, a species of bird.

ৰামায়ন, *s.* ৰাম অৱতাৰৰ মহা কাব্য পুথি, দন্দ খৰিয়াল, the Ramayan, a famous poem which treats of the birth &c. of Ram.

ৰাৱন, *s.* লঙ্কাৰ পতি, দসানন, ৰাখ্যসৰ ৰজা এজন, *Rawon*, an ancient king of Ceylon or *Longka*.

ৰাস, *s.* গোপিনিৰ সহিত ক্রিষ্ণৰ বিহাৰ, ৰুসা, ৰম, the lewd gambols of Krishnoo with the milkmaids; deficiency, decrease.

ৰা-সলা, *s.* এবিধ মাচ, এবিধ সাপ, a species of fish; a kind of snake.

ৰাসি, *s.* মেস বৃস আদি ১২ ৰাসি, a sign of the zodiac.

ৰাসিচক্র, *s.* ৰাসি মণ্ডল, the zodiac.

ৰাহি, *s.* ৰ্বিধি, অধিক, মিল, প্রিতি, আই, বৰ্হা, abundance, succession, income, agreement; *a.* continuous, abundant.

ৰাহিয়াল, *a.* সৰহ হোআ, বৰ্হা, সাঁচতিয়াৰ, prosperous, increasing.

ৰাহু, *s.* অষ্টম গ্রহ, the eighth planet of hindoo Astronomy; in mythology a *Doityo* or demon, with the tail of a dragon, whose head Krishnoo cut off; but being immortal the head and body retained their separate existence, and being translated to the stellar sphere became the author of eclipses, by endeavoring to swallow the sun and moon.

ৰাহুগ্রস্ত, *s.* ৰাহুএ ধৰা, চন্দ্রৰ গ্রহন লগা, *lit.* seized by Rahu; eclipsed.

ৰাহুগ্রাস, *s.* ৰাহুএ গিলা, গ্রহন, an eclipse of the sun or moon.

ৰিক, *s.* হিন্দুৰ প্রথম বেদ, the first of the four Veds.

ৰিকাপি, *s.* ধূ আখোআ থোআ পাত্র, বৈঠক, a support for the *hooka*.

ৰিঙ্গ, ৰিঙ্গি, *s.* চিয়ঁৰ, এটাহ, উকি, a loud call, a scream, a yell, an outcry; with মাৰি or ধৰি, to call out, to scream, to yell.

ৰিঙ্গৰিঙ্গিয়া, *a.* পাতল, পিৰ্পিৰিয়া, light, thin, spare, sparse.

ৰিঙ্গাৰোআ, *s.* কোৰাল, চিয়ৰা চিয়ৰি, এৰাও, ইটে সিটে ৰিঙ্গোআ, an outcry, an uproar, a call.

ৰিঙ্গিউআ, *s.* চিয়ঁৰা, এটাহ পাৰি মতা, a call, crying aloud.

ৰিঙ্গিয়াই, *v.* চিয়ঁৰি মাতি, এটেহিয়াই, উকিয়াই, to call out, to cry aloud.

ৰিজাই, *v.* মিলাই, তুলনা কৰি, to compare, to estimate a thing by comparing it to or with another, to liken.

ৰিজু, *a.* মিলি পৰা, সমান, equal, corresponding, alike.

ৰিঠা, *s.* মাচ এবিধ, a species of fish, (Columba Indica.)

ৰিত, ৰিতি, *s.* নিয়ম, নিতি, আচাৰ, custom, method, an established usage or observance.

ৰিতু, *s.* বসন্ত আদি চই কাল, বজস্বলা হোআ, a season, any one of the six seasons into which the hindoos divide the year; menstruation.

ৰিতুস্নান, *s.* চাইদিনিয়া মুৰ গা ধোআ, চুৰ নোঅৰা হোআ, monthly ablution at the menstrual period.

ৰিদই, *s.* বুকু, হিয়া, মন, চিত, the breast, the heart, the affections.

ৰিন, *s.* ধাৰ, কর্জ্যা, a loan, a debt.

ৰিনচোৰা, *a.* দৰিদ্ৰ, অতি দুখিয়া, poor, indigent, destitute.

ৰিনিৰিনি, ৰিনিকিৰিনিকি, *a.* অলপ অলপকৈ, কিঞ্চিত কপে, (দুৰ দ্ৰিষ্টি,) indistinctly, imperfectly; (of seeing at a distance.)

ৰিপু, *s.* সত্ৰু, ৰৈৰি, a foe, an enemy.

ৰিপুআ, *s.* চৰিয়া, চৰাঙ্গচোআ, গুপ্তচৰ, a spy, a secret informer, an emissary; with মেলি, to send a spy.

ৰিৰিৰিনি, *s.* অলপকৈ বলোআ (বতাহ,) a gentle breeze, a light wind.

ৰিৰিৰিবাই, *v.* অলপ অলপ বতাহ বলাই, to breeze, to blow gently.

ৰিসি, *s.* মুনি, তপসি, a saint, a sage, an ascetic.

ৰিহা, *s.* তিৰোতাৰ গাত মেৰাই লোআ ওপৰ কাপৰ, মৰাপাটৰ নিচিনা সুতাৰ গচ এবিধ, a light scarf worn by women; a species of hemp from which superior cordage is made.

কআ, *s.* ঘৰৰ চালৰ থিয় বাঁহ আদি, the rafters of a roof.

কই, *v.* ৰোপন কৰি, গুঁজি, পুতি, থাপন কৰি, to plant, to set in the ground, to set, to fix, to place.

কৰি, *v.* ঘুঁৰি, চুঁচি চুঁচি গুচাই, খজুআই, to gouge, dig or scoop out; to scrape.

ককুনি, ককমিনি, *s.* ক্ৰিষ্ণৰ এজনা ভার্য্যা, an epithet of the goddess Lokhmee.

কথা, কসা, *a.* কম, তাকৰ, চুটাপৰা, wanting, deficient; *s.* deficiency.

কগিয়া, *a.* ৰোগ থকা, কুৰিয়া, নৰিয়া, diseased, sick, ill.

কচনি, কচি, *s.* অতিসই প্ৰিতি, মন জোআ, ভাল লগা, a liking, a relish, hunger, appetite, desire, taste.

কজিয়া, *a.* ৰোজৰ সমন্ধিয়, ৰোজ খোআ, relating to daily provisions.

কটি, *s.* পিঠা বিসেস, bread.

কদু, *s.* সিৱ, মহাদেৱ, সংহাৰক, an epithet of Hiwo; *a.* furious, wrathful.

কদুমূর্ত্তি, *s.* ক্ৰোধ মূর্ত্তি, সিৱৰ ভয়ানক মূর্ত্তি, Moha Deo or Rudro, in his terrific form; applied also to a furious person.

রুদ্রাক্ষ, *s.* মলা গঁথা এবিধ গচৰ গুটি, a seed used in making rosaries.

রুধিৰ, *s.* তেজ, সোনিত, blood.

রুন, *s.* পাৰ কুপৌ আদিৰ মাত, the cooing of doves or pigeons.

রুনঝুন, *s.* জুনঝুন জানজান সব্দ, a tinkling or clattering sound.

রুন্দিখুন্দি, *ad.* দবনিকৈ, বৰকৈ, অতিসই রুপে, luxuriously, voluptuously, as of eating to satiety.

রুপ, *s.* ৰজত, টকা, আক্রিতি, সোভা, নিচিনা, silver, a coin, a rupee; shape, form, mode, manner; in composition, as the last member of a word, like, resembling; with ধৰি, to assume a form, to become incarnate; with মাৰি, to coin money.

রুপতা, *s.* এবিধ সৰু মাচ, a species of small fish.

রুপৱতি, *a.* সুন্দৰি, সুঅনি, রুপহি, *fem.* elegant, beautiful, handsome, having a beautiful form or figure.

রুপহ, *a.* সুন্দৰ, বিতোপন, চিকোন, beautiful, good, nice.

রুপহি, *a.* রুপৱতি, সুন্দৰি, সুঅনি, বাও ধান এবিধ, *fem.* of the above; *s.* a species of paddy.

রুপিত *a.* সালিতলি, ৰোআতি, ৰোপন কৰা, planted; *s.* rice land.

রুপুআলি, *a.* রুপৰ, রুপেৰে কৰা, রুপালি, made of silver.

রুপে, *affix.* ক্রিয়া বিসেসনৰ পৰৱর্তি সবদ, দবে, ভাবে, নিচিনাকৈ, an adverbial affix signifying in this manner, thus.

রুরুঅনি, *s.* সোঁত পানিৰ খলকনিৰ সব্দ, the roaring sound of water.

ৰেওআ, *s.* অলঙ্কাৰত গুনাবে ঘনকৈ পতা সিৰ বা গুটি, বালি চটৰ সিৰ বা খাপ, filigree work, a sand shingle.

ৰেওআ পতা, *a.* অলঙ্কাৰত ঘনকৈ গুনা টনা বা সিৰ পতা, ornamented with filigree work.

ৰেকৰেকাই, *v.* টেকটেকাই, বলকি, বেকবেকাই, to talk in a loud and boisterous manner.

ৰেখা, *s.* আঁক, আঁচ, চিন, a line, a mark, a streak, a stripe; in Geography, lines of Latitude and Longitude.

ৰেঘ, *s.* এবিধ জাল, a kind of large fishing net.

ৰেঘা, *s.* কঁপালত লোআ পথালি ফোঁট, চিন, আঁচ, a hindoo sectarian frontal mark, a line, a mark.

ৰেঙৰেঙকৰে, *ad.* কুকুৰে ভুকা মাতৰ দবে, ইফালে সিফালে দেখা সেৰেঙা, the barking of a dog, a harsh voice.

ৰেঙৰেঙি, *a.* কুকুৰৰ দবে হাই কৰা (স্ত্রি), having a harsh voice, *fem.*

ৰেঙৰেঙিয়া, *a.* সেৰেঙা, তনু, of loose texture, having interstices.

বেঙ্গাই, *v.* জোৰা নেখাই, ডাৱৰৰ মাজত অলপকৈ ৰদ ওলাই, to be separate or not joined, to shine out dimly.

বেঙ্গোআ, *s.* অলপকৈ ৰদ দিয়া, মাজে মাজে সেৱেঙ্গা হোআ, a partial or occasional shining of the sun, sparseness, looseness.

বেনু, *s.* কনিকা, বিন্দু, বালি পৰিমান, a grain a particle, an atom.

বেন্দা, *s.* কাঠ নিমজ কৰা এবিধ জন্ত্ৰ, a carpenter's plane.

বেপ, *s.* অস্ত্ৰ আদিৰ ধাৱেৰে মৰা ঘঁহা, দা কটাৰিৰে মৰা ঘহা, a downward and drawing stroke with a cutting instrument.

বেপনি, *s.* ঘনে বেপি থকা, অস্ত্ৰাদিৰ ঘঁহনি, কথা চোৱোআ, the act of drawing an instrument back and forth with a downward pressure as a fiddle bow; saying the same thing over and over.

বেপা, *a.* অস্ত্ৰ আদিৰে ঘঁহি থকা, drawn back and forth &c.

বেপি, *v.* অস্ত্ৰ আদিৰ ধাৱেৰে ঘঁহি, একে কথাকে কৈ থাকি, to draw back and forth with a downward pressure; to say the same thing over and over.

বেফ, *s.* ব্যঞ্জনৰ ওপৰত লিখা ৰ ফলাৰ এই (´) চিন, the symbol (´) for ৰ, placed over another letter.

বেৱতি, *s.* সেস নক্ষত্ৰ, ২৭ নক্ষত্ৰ, the last lunar asterism.

বেৱাৰ, *s.* এবিধ ৰৰ টেঙ্গা, the pumalo or shaddock; (Citrus Accumana.)

বৈ, *v.* থাকি, গমন নকৰি, খমকি, বাট চাই, to stop, to wait, to remain, to come to a stand, to expect.

বৈবৈ, *ad.* প্ৰচুৰ ৰূপে, অধিকৈ, plentifully, abundantly.

বৈয়ত, *a.* কাটি চিঙ্গি মুকলি কৰা, সুথিল, cleared, as a path &c.

বোআনি, *s.* কঠিয়া বোআ তিৰি, a woman who transplants rice.

বোআ, *s.* বোপন কৰা, পোতা, থোক নেমেলা বোআ ধানৰ গছ, বৈ থকা, থকা, the act of planting, waiting, stopping; corn in the blade; *a.* planted; left, (as a remainder.)

বোওআ, *s.* বোপন কৰোআ, গছ আদি পোতোআ, causing to be planted or fixed.

বোকনি, বোকোনা, *s.* নাৰিকল আদি বোকা জন্ত্ৰ, an instrument for scraping cocoanut pulp.

বোকা, *s.* কুকি থকা, ঘোঁকা, gouging, digging, scooping or scraping out.

বোগ, *s.* নৰিয়া, ব্যাধি, disease, illness, sickness, distemper.

বোচোকা, *s.* অলপ ঘা, অলপ চিদু, a slight wound, blemish or defect.

বোজ, *s.* সাঁজ, নিত্য আহাৰ, সিধা, daily provision; with ধৰি, to supply with daily provisions.

ৰোজা, *s.* গৰিয়াৰ ব্ৰত, a mussulman fast.

ৰোন্দা, *s.* বিন্ধা, ধোন্দ, a hole, a perforation, an opening in a sore &c.

ৰোম, *s.* গাৰ নোম, the hair of the body.

ৰোমাঞ্চ, *s.* গাৰ নোম সিঁয়ৰা, গাৰ নোম ভোৱোৰা হোআ, horripilation, a bristling of the hair.

ৰোল, *s.* হাই, কোৰ্হাল, এৰাও, a noise, tumult, confusion.

ৰোস, *s.* সম্মান, আবুৰ, খং, coolness, reserve, dignity of manner, anger, passion.

ৰোঁহ, *s.* ঠেহ, গপ, ওফোন্দা, sullenness, pouting, resentment.

ৰোহিনি, *s.* চতুৰ্থ নক্ষত্ৰ, the fourth lunar asterism.

ৰৌ, *s.* এবিধ ৰৰ মাচ, a species of fish, (Cyprimus Denticulatus.)

ৰৌআচৌআ, ৰৌজালৰৌজাল, *s.* দন্দ খৰিয়াল, হাই, উৰুমি, quarreling, contention, noisy dispute.

ৰৌৰৌ, *s.* কুকুৰৰ ভুকনি, নৰক বিসেস, the bark of a dog, one of the hindoo hells.

ৰৌৰৌআই, *v.* ৰৌৰৌকৰে ভুকি, খঙেৰে ৰৰকৈ বলকি, to make a loud noise, as of a dog barking or of angry dispute.

ল

ল, লকাৰ, লৰলৈ কোআ, this letter corresponds with the English *l*; the imperative of লৈ, to take.

লই, *s.* লিন, একে হোআ, মিল জোআ, dissolution, absorption, a solution, a mingling or melting together.

লইখ কৰি, *v.* লখ্য কৰি, চাই থাকি, দৃষ্টি কৰি, কটাখ্য কৰি, গম লৈ, to see, to observe, to notice, to discriminate.

লইলস্কৰ, *s.* লালিগিৰা, বন্দি বেটি, পৰিচাৰক, camp followers, attendants, domestics.

লক্‌লক্‌কৰে, *ad.* সিঘ্ৰে সিঘ্ৰে, বেগাই, (বাৰ্হি অহা,) rapidly, quickly; (applied only to growth and increase.)

লক্‌লকনি, *s.* হেপাহ, অতি ইচা, লোভ, পাবলৈ বা কৰিবলৈ ৰৰ উচাহ, a craving, a strong desire, an ardent wish, covetousness.

লক্‌লকাই, *v.* ৰৰকৈ লোভ কৰি, ইচা গৈ, মন বাৰ্হি, to desire greatly, to covet, to be bold and grasping.

লকচা, *s.* এবিধ ত্ৰিন, a species of coarse grass.

লকচি, *s.* বাঁহৰ কোমল আচাৰি, a young bamboo shoot or twig.

লকৰথকৰ, *a.* থকৰৱকৰ, অথিৰ, tottering, trembling, unsteady.

লকৰপকৰ, *a.* সোলোক ঢোলোক, লৰকফৰ্‌ক, loose, unsteady, not firm.

লখ, *s.* সঁচ, মুল, কঠিয়া, seed for planting, *origin.*

লখাই, লক্ষ্মন, } *s.* বাম চন্দ্রৰ এজন ভায়েক, a brother of Ram Sondro.

লখিমি, লক্ষ্মি, } *s.* বিষ্ণুৰ প্রধান ভার্জ্যা, সম্পতি দিওঁতা দেবি, ধান, the wife of Vishnoo, the goddess of wealth; grain, substance.

লখিমি অনা, *s.* পথাৰৰ ধান দাই সেস মুঠি অনা, the bringing from the harvest field the last bundle of grain of the season.

লখ্য, *a.* লাখ, এস হেজাৰ, দৃষ্টি, অনুমান, a *lac*, one hundred thousand; a view, an inference.

লখ্যন, *s.* চিন, ভাল বেয়াৰ নিদর্শন, স্বভাও, a mark, a sign, a token, an indication of a good or evil disposition.

লখ্যবিলখ্য, *a.* অসংখ্য, অলেখ, লাখবিলাখ, countless, innumerable.

লগ, *s.* জোগ, মিল, সঙ্গ, contact, conjunction, union; with পাই, to overtake, to meet; with ধৰি or লৈ, to follow after.

লগতিলৈ, *ad.* বেগতে, সিঘ্রে, তুৰন্তে, quickly, speedily, instantly.

লগনিখৰি, *s.* প্রথমে জুই লগোআ সুকান খৰি, kindling wood.

লগনিয়াৰ, *a.* টুটকিয়া, লোকৰ কথা লোকত লগোআ জন, নাৰদিয়া, whispering, backbiting; *s.* a slanderer, a tale bearer.

লগবিয়া, *s.* সঙ্গি, একে লগে থকা বা ফুৰা, সমনিয়া, a companion, an associate.

লগলগাই, *v.* লগেৰে থৈ, একে লগ কৰি, to place together, to unite.

লগা, *a.* লাগনি, ফল ধৰা, লাগি থকা, প্রয়োজনিয়, জামিন, bearing fruit, adhering, needful; *s.* a surety, security, bail.

লগাই, *v.* খুআই, জোগ কৰাই, ফল ধৰাই, মিলাই, লোকৰ বিৰোধে কথা কৈ, to fasten, to cause to touch, to bring into contact.

লগাই ভগাই, *v.* লোকৰ কথা লোকত কৈ, টুটকালি কৰি, to slander, to talk in a backbiting manner.

লগাভগা, *a.* সমন্ধিয়া, জাতি কুটুমৰ সমন্ধ থকা, related or connected; *s.* a connection, a relation.

লগালগি, *a.* ওচৰাউচৰি, চমুআচমু, adjoining, near to each other, adjacent; *s.* nearness, contiguity; with কৈ, *ad.* at hand.

লগি, *s.* নাৱৰ চৰি, গৰ্ভত সন্তান মেৰোআ জাল, গৰু আদিৰ জল, a bamboo pole used in propelling boats; the placenta or after-birth.

লগিয়া, *suffix.* ধাতুৰ প্রত্যই বিসেস, ক্রিয়াৰ পিচত জোগ হলে আৱশ্যক বা লগা বুজাই, a participial suffix, used after verbs in the future tense to imply necessity or obligation, as মই জাব লগিয়া, I must go.

লগিয়ালগি, *a.* see লগালগি.

লগুআ, *s.* আলধৰা, লিগিৰা, লিটিকাই, a personal attendant.

লগুআলি, *s.* লগুআৰ কাম, personal service or attendance.

লগুন, *s.* ব্ৰাহ্মনে পিন্ধা নগুনিয়া সুতা, ব্ৰহ্ম সুত্ৰ, the brahminical sacred thread, worn by the higher classes of hindoos.

লগুনগাঁঠি, *s.* বিবাহত দৰা কন্যাক লগ্ন কৰা গাঁঠি থকা কাপৰ, the marriage knot.

লগুন দিয়নি, *s.* ব্ৰাহ্মনৰ লৰাক লগুন দিয়া কৰম, the ceremony of investing a person with the brahminical thread.

লগোআ, *s.* সংযোগ কৰা, মিলোআ, খুঁউআ, লোকৰ অহিতে কথা কোআ, the act of joining, uniting, touching, fastening, backbiting or of tale bearing; *a.* joined, fastened.

লগোআভঙ্গোআ, *s.* লোকৰ কথা আত তাত কৈ ফুৰা, slandering, backbiting, mischief making.

লগ্ন, *a.* লগা, মিল হোআ, জোগ হোআ, ৰাসিৰ উদই, adjoining, touching, joined, united; *s.* a junction, the time between the rising of a sign of the zodiac above the horizon and its being completely above it.

লঘন, } *s.* অনাহাৰ, উপবাস, ব্ৰত, fasting, abstinence from food.
লঘোন, }

লঘু, *a.* পাতল, গধুৰ নোহোআ, অমান্য, light, not heavy, unimportant, trifling, trivial; with কৰি, to disesteem, to disregard; with পাই, to feel light or relieved of bodily or mental suffering.

লঘোনিয়া, *s.* অনাহাৰি, উপবাসি, ৰৱতিয়া, one who fasts.

লঙ্কা, *s.* সিংহল দিপ, ৰাৱনৰ দেস, the island of Ceylon or *Lonka*; in mythology, a famous city, the capital of Rawon.

লঙ্গ, *s.* মচলা বিসেস, এবিধ ফুল আৰু তাৰ গচ, the clove tree and its fruit; a fragrant flowering plant, (Eugenia Caryophillatas.)

লঙ্ঘন, *s.* উলঙ্ঘন, ডেওআ, অতিক্রম কৰা, আগ্যা ভঙ্গা, লঘোন, the going beyond a limit, a stepping over; the transgressing of a law.

লচ্‌পচ্‌কৈ, *ad.* ৰচকপচককৈ, ধুন মাৰি ইফাল সিফালকৈ, in a bustling hurried manner; with joyful haste.

লচ্‌পচাই, *v.* চহ্‌বতাই, তজ্‌বজাই, বেগে ইফাল সিফালকৈ ফুৰি, to bustle about, to run about restlessly here and there.

লচৰাই, *ad.* বেগতে, সিঘ্ৰে, খপৰাই, quickly, hastily.

লজুআ, *a.* লাজ থকা, লাজকুৰিয়া, bashful, modest, retiring.

লজ্জা, *s.* চৰম, লাজ, shame, bashfulness, modesty.

লঞ্চনা, *s.* লাজ কৰা, অপমান, লঘু কৰা, abuse, reproach, disgrace.

লগ, *a.* লান, সলগ্ন, একে লগ, united, connected, in contact.

লটঘট, *s.* ঘটমট, টনা আঁজোৰা, the act of pulling or shaking about.

লটঘটাই, *v.* টানি আঁজুৰি, ঘটমটাই, to pull about, to vex, to trouble.

লটংপটং, *a.* লৰি থকা, টলঙভলঙ, ওলোমধোলোম, swinging, dangling, shaking about.

লটপটাই, *v.* জিবা লটপট্ কৰি, লটপটিত খুব সনাই, দুষ্টালি কৰি, to mumble, to roll the tongue in chewing as one who has no teeth, to act with levity or wantonness, to strop a razor.

লটপটি, *s.* খুব ধৰোআ চাল, দুষ্টা তিৰি, a razor strop, an unchaste woman.

লটপটিয়া, *a.* জিবা লটপটাই থকা, দুষ্টালি কৰা, rolling about the tongue, unsteady, unchaste.

লটপটোআ, *s.* জিবা লৰোআ, চালত খুব ঘঁহা, দুষ্টালি কৰা, the act of mumbling or of stropping a razor, wanton behaviour.

লটিকা, *s.* ভঁৰালৰ বেৰৰ বাহিৰ ফালে বন্ধা সঁৰাহ বা খিয় গোজ, the palisades in a partition, fence or railing.

লটিঘটি, *s.* see লটঘট.

লঠংঠং, *a.* গাত কাপৰ নাইকিয়া, উদঙ্গ, সুদা, destitute of clothing, naked, empty handed.

লঠঙ্গা, *a.* ডাঙৰ, সকত, large, stout.

লঠঙ্গালঠঙ্গ, *a.* সৰু বস্তুৰ ডাঙৰ, সকত সকত, coarse grained, stout.

লঠৰা, *a.* পাখি চুলি আদি নথকা, destitute of hair or feathers, bald.

লঠৰিয়া, *a.* চপনিয়া, গভিয়া, অকলসৰিয়া, working for food and clothes, living at the house of another in hopes of marriage &c.

লঠা, লঠামুঠা, *a.* গচৰ পাত নাইকিয়া হোআ, টকলা, without foliage or grass, bare.

লঠিয়া, *s.* তলে দি সুমাই ঠেলা দিয়া মাৰি, গৰি টিঙত বঠাবে দিয়া উচাল, চাৰ দিয়া, a lever, a pry, propelling a boat with the steering oar, using the end of the boat as a fulcrum.

লঠৌৰৰা, *s.* টাঙ্গোন ৰৰা নামে এবিধ ধান, a species of paddy.

লণ্ডভণ্ড, *s.* লাঙ্গলাঙ্গ থাঙ্গথাঙ্গ, বণ্ডভণ্ড, নৰাঙ্গতৰাঙ্গ, confusion, disorder, ruin, overthrow; with কৈ, *ad.* scattered about in disorder.

লতা, *s.* বগাই জোআ ত্রিন বিসেস, a vine, a climbing plant, a creeper.

লতাআমাৰি, *s.* এবিধ গচ, a species of valuable timber tree.

লতাকোৱাই, *v.* লতাৰ দৰে বগাই গৈ, to creep, to twine, (as a vine,) to spread or increase, to overspread, to run in all directions.

লতাচাল, *s.* মঙ্গহৰ ওপৰৰ মাজ চাল, the under skin or cutis.

লতাজৰি, *s.* এবিধ গছ, গছৰ ওপৰত গজা এবিধ জৰি গছ, a species of tree, (Ficus Infectoria?)

লতানি, *s.* বহু লতা থকা ঠাই, a place abounding in vines.

লতাপতা, *s.* লাটপাট, অলপিয়া দ্রব্য, অলপ সম্বন্ধ লগা, things of trifling value, odds and ends; *a.* remotely related.

লতাপনিয়াল, *s.* হাবিৰ এবিধ দ্রাখ্যা লতা বা গুটি, a grape vine and its fruit; with ৰস, wine, with খেতি, a vineyard.

লতামাকৰি, *s.* গছত উঠা বাঘ এবিধ, a wild animal resembling the panther.

লতাসিৰ, *s.* গাৰ সৰু সৰু লেটেকা সিৰ, the small veins and muscles of the body.

লতি, *s.* কানৰ তল কোস, the lobe or lower part of the ear.

লতিয়া, *a.* মাটিত লতা বগাই জোআ, creeping on the ground as a vine; applied particularly to a species of the betel vine.

লথিয়াই, *v.* লাথি মাৰি, to kick.

লদা, লদি, } *s.* সান্দহ আদিত গোট বন্ধা চপৰা, a lump, a solidified mass.

লদালদ, *s.* চপৰাচপৰ, লনালন, in lumps, lumpy.

লনা, *s.* দিঘল জোঁটা, ওলোমা থোপা, a long bunch or cluster.

লনালন, *s.* থোপাথোপ, জোঁটাজোঁট, hanging in clusters or bunches.

লনি, *a.* মানি, সুঅনি, ভাল, well proportioned, comely.

লন্দন, *a.* কোমল, তুলাতুল, soft, tender.

লপলপ কৰে, *ad.* খৰকৈ মুখ লৰোআৰ দৰে, with a mumbling sound or a rapid indistinct utterance.

লপলপাই, *v.* খৰকৈ মুখ লৰাই, (কোআ বা খোআ,) to mumble, to talk rapidly and indistinctly.

লপলপিয়া, *a.* লপলপাই থকা, সঁচাই মিচাই বহু কথা কৈ থকা, mumbling, talkative, prating.

লপা, *a.* লাপুঙ্গ, সোলা, দাত নাইকিয়া, মিচা কথা কোআ, toothless, false, prating, speaking regardless of truth.

লপাথপা, *s.* অলপকৈ মৰা হাতৰ চাপৰ, a light blow with the open hand, a slap.

লফা সাক, *s.* এবিধ খোআ সাক, a species of edible vegetable.

লভি, *v.* পাই, প্রাপ্ত হৈ, লাভ কৰি, to get, to gain, to acquire.

লভ্য, *a.* পাব লগিয়া, লাভ, পৱাপতি, obtainable; *s.* gain, profit.

লমলমিয়া, *a.* ৱাইকে ওলমা, hanging down, pendent.

লম্পট, *a.* see লুম্পট.

লম্ভা, *s.* ধৰ্সা, ধৱা, the act of possessing, (as evil spirits.)

লম্ভি, *v.* ধৰ্সি, ধৱি, to possess, (as evil spirits.)

লয়ন, *s.* চিপাহিৰ পটি, সাৰি, the English word "*line*" Indianized, applied to barracks or rows of houses for soldier or coolies.

লয়লাস, *s.* ধুনপেঁচ, লাহলোটন, লাহবিলাহ, diversion, pastime.

লৱ, *s.* ৱেগাই জোআ গমন, ৱেলেগ, ভিন ভাও, running, swiftness; difference, changeableness, instability; *a.* swift of foot, different, unlike, altered, changed, unstable; with দি or মাৰি, to run, to flee, to speed.

লৱকফৱক, *a.* ঢিলা সোলোকা, অথিৱঅবিৱ, ইফাল সিফাল, loose, not firm, unsteady, not exact, irregular.

লৱঙ্গফৱঙ্গ, *a.* লটঙ্গপটঙ্গ, dangling, swaying to and fro, shaking about, turning this way, and that.

লৱচৱ, *s.* কাতিকুতা, উঠামেলা, moving about.

লৱনি, *s.* লাৱনি, কৱাই পিঠাগুৰি আদি লৱোআ জতন, a number of small splints bound together, used in stirring grain &c. while parching.

লৱফৱ, *s.* ধৱফৱ, চটফট, ইফাল সিফাললৈ লৱা, a tossing or turning from side to side, a flouncing struggling or springing about.

লৱফৱাই, *v.* ধৱফৱাই, চটফটাই, to toss, to struggle or spring about.

লৱলৱাই, *v.* দনদনাই, পিৱপিৱাই, একনি আদিএ মুৱত ৱগাই, to creep, to crawl.

লৱা, *s.* লৱ মৱা, জোকাৱ খোআ, সাঁতিৱে নথকা, অথিৱ, গেলা, সলনি হোআ, the act of running, shaking, trembling &c; *a.* unsteady; slightly putrid, changed.

লৱা, *s.* পুত্ৰ, পো, বালক, a boy, a son.

লৱাই, *v.* জোকাৱ খুআই, টাক আদিৱে লুটিয়াই ৱগৱাই, সলনি কৱি, ঠাই আদি সলাই, to shake, to stir or move about, to alter, to change.

লৱাইচৱাই, *v.* দাঙ্গি মেলি, লুটিয়াই ৱগৱাই, নৱিয়াৱ আলপৈচান ধৱি, to move about, to turn over, *fig.* to wait upon the sick.

লৱাজম, *s.* ৱেগতে মাৰি নিয়া কাল, তত্কালিক মৱন, *lit.* the swiftly pursuing *Jom*; sudden death.

লৱাতকৱা, } *a.* খৱ্‌খেদা, লৱালৱি, ততাতৈয়া, quick, rapid; with কৈ,
লৱাধপৱা, } quickly, rapidly.

লৱাদামুৱি, *s.* see লৱালুৱি.

লৱামাইকি, *s.* সন্তান জন্মা তিৱোতা, a mother.

লৱালৱি, *a.* see লৱাতকৱা.

লৱালুৱি, *s.* লৱা দামুৱি, সতি সন্ততি, the children of a family male and female.

লৱি, *v.* লৱ মাৱি, জোকাৱ খাই, কপি, অথিৱ হৈ, সলনি হৈ, গতি এৱি, গেলি, to run, to shake, to tremble, to change, (as the mind or features, or as fish in the first stage of putrifaction)

লৱিঅলি, *s.* এবিধ সৰু চৱাই, পানিঘোৱা, a species of bird.

লৱুঅলি, *s.* এবিধ সৰু মাচ, a species of fish.

লৱুআই, *v.* লৱ মৱাই, বেগাই খেদি নিয়াই, to cause to run, to drive with speed.

লৱুউআ, *s.* লৱ মৱোওআ, লৱ দিওআ, the causing to run; *a.* rapidly driven, chased away.

লৱোআ, *s.* লৱাই দিয়া, জোকৱা, কঁপোআ, টাৱুৱে লুটিয়াই দিয়া, সলোআ, the act of changing, shaking, trembling, turning or stirring about; *a.* changed, shaken, moved about.

লৰ্চা, *s.* কাপৱেৱে চাঙ্গি কৰি মানুহ আদি অনা ভাৱ, a person carried in a cloth as a load on men's shoulders.

লৰ্বাঙ্গতৰ্বাঙ্গ, *s.* see লণ্ডভণ্ড.

লৰ্লৱিয়া, *a.* বৱ বুঢ়া, আলৱ aged, stricken in years.

ললমজলম, *a.* জলমজটম, কোঁচাকোঁচে ওলমি থকা, slovenly in dress.

ললাট, *s.* কঁপাল, দুখ, ক্লেস, জাতনা, fate, destiny, distress, affliction.

ললাটি, *a.* ললাট ভুঞ্জা, দুখ পোআ, দুখিত, distressed, afflicted.

ললিতং, *a.* সিজাত বা খুন্দাত জোল উঠা, লন্দন, টেপাটেপ, reduced to jelly, (as by beating;) tender, (by boiling.)

লৱকুস, *s.* সিতাৱ জঁজা দুই পুত্রৱ নাম, the twin sons of Sita.

লৱন, *s.* লোন, salt.

লৱনসাগৱ, *s.* লোন সাগৱ, হিন্দু মতে প্রথম সাগৱ, the salt ocean, the first of the seven circular oceans of the hindoo shasters.

লস, *s.* see লখ.

লহকৱি, *s.* এবিধ মৱা সাক, a species of hemp the leaves of which are edible.

লহঙ্গপহঙ্গ, *a.* পাহুআল, দিঘল ডাঙ্গৱ, tall, stout and well proportioned.

লহন, *s.* চহ, উচটনি, মিচা আসা, false inducements, flattery.

লহপহ কৰে, *ad.* হল্‌ফল্‌ কৰে, লহ্‌লহ্‌ কৰে, বেগতে, (বৰ্হা,) rapidly, (applied only to growth.)

লহপহিয়া, *a.* হল্‌ফলিয়া, সাক আদি বেগতে বৰ্হা, flourishing, increasing, rapidly growing.

লহৰপহৰ, *a.* মঙহাল, লুদুৰপুদৰ, fat, plump, full.

লহ্‌লহ্‌ কৰে, *ad.* see লহপহ্‌ কৰে.

লা, *s.* লা পকআই তোলা এঁঠা, lac, stick lac.

লাই, *s.* লোকৰ পৰা পোআ সাহ, আসই, মন, মৰম, প্ৰধান, সাক এবিধ, boldness from the example or influence of others; *a.* principal, chief, first.

লাইখুঁটা, *s.* ঘৰৰ প্ৰধান খুঁটা, প্ৰথমে পোতা খুঁটা, a principal post in a house, and set in the ground first.

লাইজাৰৰি, *s.* এবিধ ঔসধিয় সাক; a species of medicinal plant.

লাইজুলিয়া, *a.* কলাপাতিয়া ৰঙৰ নিচিনা, greenish.

লাই পাই, *v.* সাহ পাই, আসই পাই, মৰম পাই, to take courage, to be emboldened by influence or example; to find favor, to be indulged.

লাই পাত, } *s.* এবিধ সাক, a species of vegetable or greens.
লাইসাক, }

লাই পো, *s.* অতি চেনেহৰ পো, a favored or indulged son.

লাই পোআ, *a.* মৰম বা সাহ পোআ, encouraged by indulgence or by example.

লাইলঠিয়া, *a.* অকলশৰিয়া, সঙ্গ নাইকিয়া, alone, only one, solitary.

লাইলেচাই, *a.* কেৱল দুটা, only two; (applied to things.)

লাউ, } *s.* এবিধ লতাৰ ফল আৰু তাৰ গছ, a pumpkin plant and its
লাও, } fruit.

লাউলাউ কৰে, *ad.* অতি বেগে, (বাৰ্হি জোহা,) rapidly, as of growth.

লাওখোলা, *s.* সুকান লাউৰ খোলা, মুৰৰ খোলা, a gourd shell, the skull.

লাওলোআ, *a.* অতি দুখিয়া, লাউত বাজে অন্য পাত্ৰ নৰৰ বল নথকা, very poor, destitute, *lit.* (having only a gourd shell.)

লাওডুবি, *s.* এবিধ ধান, a species of paddy.

লাওপতা, *s.* এবিধ সৰু মাছ, a species of small fish.

লাকটিপাকটি, *s.* লথুপথু, লাবভাব, odds and ends, things of little value.

লাকপাক, *a.* কোনো প্ৰকাৰে আৰপি থোআ, done in the rough, slightly done, unreliable, unsatisfactory.

লাকিলুকা, *s.* লাটিপুটি, লৰাৰ ধেমালিৰ দৰে কৰা, childish play, trifling or playing at work.

লাকেপাকে, *ad.* সাতেসোতৰে, মিচাই সঁচাই, কোনো প্ৰকাৰে, in some way, by some means, in some manner, after a fashion.

লাখ, *a.* লখ্য, এস হেজাৰ, one hundred thousand, a *lac.*

লাখবিলাখ, *a.* লাখলাখ, অসংখ্য, বহুত, অনেক, thousands upon thousands, innumerable.

লাখৰবাখৰ, *a.* গা নচুটুআ, গাত তত নাইকিয়া জন, brisk, lively, restless.

লাখুটি, *s.* হাতত লোআ মাৰি, সৰু টোকোন, a staff, a walking stick.

লাগতিয়া, লাগতিয়াল, *a.* প্ৰয়োজনিয়, লগা, ভালৰি, খাটনিয়াৰ, necessary, needful; *s.* a favourite.

লাগনি, *a.* লগা, গুটি ধৰা, বেগতে জুই লগা, bearing, producing fruit, readily burning.

লাগনিখৰি, *s.* জুই লগোআ সুকান বাঁহ আদিৰ খৰি, dry fuel.

লাগবান্ধ, *s.* চন্দ গৰ্হ, আগগুৰি, নিয়ম ৰূপ, মিল, symmetry, relation, connection, order.

লাগি, *v.* কাঁৰ আদি গাত পৰি, কামোৰ খাই, সংজোগ হৈ, গুটি ধৰি, গিৰিএকে ভাল দেখা, to hit, to strike, to adhere, to stick, to unite, to bear fruit; *a.* pleasing, fitting, favorite.

লাগিভাগি, *ad.* লা-ঢো কৰি, বন আদিত সহাই দি, in concert, together, mutually aiding.

লাঙ্গ, *s.* দুআৰ মৰা সলখা, হাঁতি সালৰ সলখা মাৰি, bars in a gateway or in a pen used for confining wild animals.

লাঙ্গচিঙ্গ, *s.* হাঁতিৰ আঁকুহি, গজাকোঁহ, an iron goad for driving elephants.

লাঙ্গনিপাঙ্গনি, *s.* লাচনি পাঁচনি, খুঁটুৰিয়া বন, light domestic work.

লাঙ্গপাঙ্গ, *a.* লৱক্‌ফৱক্‌, লাক্‌পাক্‌, done in the rough or slightly.

লাঙ্গপাট, *s.* হাঁতি বন্দি কৰা সলখা দিয়া সাল, a pen for confining wild elephants.

লাঙ্গফা, *s.* বেৰত পথালিকৈ দিয়া পাট বা সঁৰাহ, a horizontal support to a partition.

লাঙ্গলাঙ্গ থাঙ্গথাঙ্গ, *a.* লণ্ডভণ্ড, ডালডাল, separated, scattered about.

লাঙ্গি, *s.* এবিধ মাচ ধৰা দিঘল জাল, a kind of fish net.

লাচ, *s.* ভাৰৰ বিৰিয়া বা ধান আদিৰ খোআ দোঁ, খোজত হাত লেচোআ, a bending as of ripened grain or of a pole under a burden; the swinging of the hands in walking; with খাই, to bend.

লাচখোআ, *a.* দোঁ খাই জোআ, ভিৰ খোআ, bent, curved, bowed over.

লাচনিপাঁচনি, *s.* see লাঙ্গনিপাঙ্গনি.

লাচিবাচি, *v.* লাচি চাচি, ভালবো ভালটো বিচাৰি, to pick out the best, to cull; *ad.* by selection or choice.

লাচিম, *s.* এবিধ মাছ, a species of fish.

লাচো, *s.* এবিধ জাতি কচু, the hill *Kosu*, (a species of Arum.)

লাজ, *s.* লজ্জা, চৰম, অপমান, shame, modesty, shyness, disgrace.

লাজ কথা, *s.* অবাচ্য কথা, নিলাজ কথা, বেয়া মাত, obscence language.

লাজকাজ, } *s.* লাজ চৰম, ধৈর্য্য মর্য্যাত, modesty, self respect.
লাজবিজ, }

লাজকুৰিয়া, *a.* চৰম থকা, বৰ লাজ কৰা, bashful, modest, shy.

লাঞ্চনা, *s.* see লঞ্চনা.

লাঞ্জ, *s.* লেজ, লঞ্জ, লালি, সলগ, a tail; *a.* continuous, consecutive.

লাট, *a.* লান, সলগ, পাট সুতাৰ জোঁথা continuous, unbroken; *s.* the tow or coarse part of Silk.

লাটকঁচি, *s.* এবিধ বন সাক, a species of wild esculent plant.

লাটপাট, *s.* লাকটি পাকটি, লাৰ ভাৰ, খুঁচুৰিয়া বস্তু, things of little worth, odds and ends.

লাটৰি, *s.* মুগা সুতাৰ বাচ বা জোঁথা, the refuse or tow of Mooga silk.

লাটিপুটি, *s.* লাকিলুকা, লৰা দামুৰিএ কৰা খেমালি বিশেষ, childish play, frolic.

লাটিম, } *s.* লৰাৰ এমলা কাঠৰ বস্তু, a spinning top.
লাটুম, }

লাটুমা, *a.* লাক বন্ধা, লাটুমৰ দৰে গোট বন্ধা, *lit.* like a top, hence, lumpy, coagulated.

লাটুমালাটুম, *ad.* লাক লাক, চপৰা চপৰে, in lumps, in clots.

লাটুৰি, *s.* টাকুৰিত কাটিবলৈ মাৰিত ভৰাই লোআ এৰি, a distaff for spinning the refuse silk of a cocoon.

লাঠক, *a.* মুৰত চুলি নথকা, টকলা, bald; *fem.* লাঠৰি.

লাঠি, *s.* লাখুটি, দণ্ড, a walking stick.

লা-ঢো কৰি, *v.* হাত উজান দি, বনত সহাই দি, to render slight assistance.

লাণ্ডাসুমি, *s.* বঁৰলা, নিৰাসুমি, a bachelor; without wife or children.

লাতুৰমনি, *s.* এবিধ লতাৰ গুটি আৰু গচ, এক ৰাতিৰ জোখ লোআ গুটি এবিধ, the seed of the Abrus, used as a weight by goldsmiths.

লাথি, *s.* পিচলৈ মৰা ভৰিৰ প্রহাৰ, a kick backward.

লাদ, *s.* জন্তুৰ বিষ্টা, হাঁতিত অনা বোজা, animal ordure; a load or burden carried by an elephant.

লাদি, *v.* জন্তুএ মল তিয়াগ কৰি, হাঁতিত বোজা দি, to void excrement; to put a load or burden on an elephant.

লান, *a.* লেথেৰি, লাট, continuous, successive, unbroken.

লানি, *s.* লালি, সাৰি, লেথেৰি, জোঁটা, জোকা, a line, a row, a range; a joining, a hanging down in clusters.

লা-পকআ, *s.* লা উৎপন কৰা এবিধ পকআ, the lac insect, (Cocus Ficus.)

লাপুঙ্গ, *a.* দাঁত নাইকিয়া, সোলা, লপা, toothless.

লাফ, *s.* জাঁপ, ডেও, ওপৰলৈ উঠা জাঁপ, a jump, a bound, a leap.

লাভ, *s.* উৎপন, প্ৰাপ্তি, পৰাপতি, পাউনি, profit, gain, advantage; with খাই, to acquire gain unjustly; with পাই, to gain.

লাৱভাৱ, লামলাকটি, } *s.* see লাকটি পাকটি.

লাৱি, লাৱিচাৱি, } *v.* লৰাই চৰাই, লিৱিকি বিদাৰি, চুই মেলি, to move about, to stir together; the latter form used adverbially.

লাৱিৰাঙ্গ, *a.* আলাইবাদু, অপাত্ৰ, অকামিলা, good for nothing, useless.

লাৰু, *s.* গুৰ পিঠা গুৰি আদিৰে বন্ধা মিঠৈ, a kind of sweetmeat.

লাৰু লাৰু, *a.* অনেক লাৰু, দমাদম, (জোক পোক আদি,) in heaps, plentiful, in swarms, as of insects or maggots.

লাহঁনি, *s.* পানি সিঁচা বাঁহৰ নাল খুউআ জতন এবিধ, a basket with a handle used for baling water.

লাল, *s.* লেলাউটি, মুখৰ বোআ পানি, slaver, spittle running from the mouth, drivel.

লালকাল, *a.* তত নাইকিয়া, বিচেষ্টা, মিত্য প্ৰাই, insensible, unable to move, almost dead.

লালটি, *s.* see লাল.

লালনা, *s.* আন্তিক, সদাই আলাপ কৰি থকা, affection, friendship.

লালবিজ, *s.* লালটি, জন্তু আদিৰ বিৰ্জ্য, phlegm, the white of an egg, semen.

লালি, *s.* খাজুৰ আদিৰ পগোআ ৰস, জুলিয়া গুৰ, সাৰি, লানি, লেথেৰি, treacle, molasses; a line, a row, a joining or tying together.

লা-লিগিৰা, *s.* see ৰৰ লোকৰ লইলস্কৰ.

লালুক, লালুকি, } *s.* ভেঁকুলিৰ পোআলি বিসেস, a tadpole, a frog in its first stage from the spawn.

লালুঙ্গ, *s.* অসম দেসত থকা এক জাতি, *Lalung*, a tribe of people.

লালৈ, *s.* মনি বিসেস, a precious stone (probably the chalcedony.)

লালৈভাদৈ, *s.* সঙ্খ আদিৰ অলপ মুল্যৰ মনি, small porcelain beads

লাগোআ, *s.* কচোআ সিঙ্গৰা মাচ, a species of shrimp.

লাৱন্য, *s.* সৌন্দর্য্য, কোমল, স্নিগ্ধ, সুঅলা, *lit.* saltness; loveliness, amiability; *a.* soft, tender, gentle, amiable.

লাসবেস, *a.* see লইলাস.

লাহ, *s.* ধুন পেঁচ, গাৰ জুতি, show, parade, ostentation.

লাহতি, *a.* ধুনিয়া, গা চাই লাহ কৰা তিৰি, ostentatious, vain.

লাহন, *s.* চাৰি ঘৰিয়া আহোমৰ এখেল, সম্পতি বিসেস, one of the four leading classes among the old Ahoms.

লাহৰি, *s.* চেনেহি, মৰমৰ মাত, a particle expressing endearment.

লাহি, *a.* সৰু, গা পাতল, লেহুকা, thin, slender, flexible.

লাহি ধান, *s.* জহা আদি আগেয়ে পকা সৰু বিধ ধান, a general name for several kinds of fine paddy.

লাহেকৈ, লাহেলাহে, *ad.* ধিৰ ধিৰে, অলপকৈ, গম নোপোআকৈ, slowly, by degrees, quietly.

লিকচো, *s.* ৰজাৰ হুকুম মতে বিসয়াৰ ঘৰত খটা পাইক, a class of laborers whose services were given by the Assam king to his officers for a longer or shorter period.

লিকটা, *a.* চিকটা, লেকেটা, বৰৰ এঁচাৰ দৰে নিচিগা নভগা, tough, elastic, not easily broken.

লিকলিকিয়া, *a.* লিহলিহিয়া, গা নাইকিয়া, সিলসিলিয়া, long and slender, applied to reeds and bamboos.

লিখক, লিখাৰু, *s.* লিখিৰ জনা, লিখোঁতা, মহৰি কাকতি, a writer, a scribe, a secretary, a clerk.

লিখা, *s.* আখৰ দিয়া, চিত্ৰ কৰা, a writing, the act of writing or painting; *a.* written, painted.

লিখাই, *v.* লোকৰ হাতুআই আখৰ দিয়াই বা চিত্ৰ কৰাই, to cause to be written or painted.

লিখি, *v.* আখৰ দি, চিত্ৰ কৰি, to write, to paint.

লিগিৰা, *s.* প্ৰধান লোকৰ আল পৈচান ধৰা লোক, আলধৰা, a house servant or personal attendant of the king and nobility.

লিগিৰি, *s.* প্ৰধান লোকৰ আলধৰা তিৰি, *fem.* of the above.

লিঙ্গ, *s.* পুৰুসৰ চিহ্ন, ব্যাকৰন মতে সব্দৰ জাতি, the penis or male organ of generation; in gram. the gender of a noun.

লিঙ্গলিঙ্গিয়া, *a.* দিঘল আৰু গা সৰু, long and thin, sparse, (applied only to hair and vegetation.)

লিটিকৰি, *a.* সৰু কুঁটিয়া, বামুনৰ লগুআ বিসেস, very small, stinted,

লিটিকা, *s.* ভঁৰালৰ বাহিৰ বেৰত দিয়া থিয় ফলিয়া বাঁহ আদি, the upright outer supports of the sides of a granary.

লিতা, *a.* লাহি, পুষ্ট নোহোআ, thin, lean, slender.

লিন, *a.* লই হোআ, মিল হোআ, absorbed, commingled, dissolved.

লিপা, *a.* মচা, মাটি আদি সনা, লেও দিয়া, wiped, smeared, plastered.

লিপাপোচা, *a.* মচা সৰা, আঁতোআ পিতোআ, swept and plastered over.

লিপি, *v.* মচি, মাটি আদি সানি, লেও দি, to wipe, to smear, to plaster.

লিপিচ, *a.* লেচু, চেলু, চিদ্ৰ, an occasion, a chance, a fault.

লিপিত, লিপ্ত, *a.* খাই ধৰা, সমান হৈ লাগি ধৰা, মিল হৈ ধৰা, joined, united, in close contact, adhering.

লিৰিকি, *v.* ঘনে ঘনে চুই লাৰি, to turn over and over in the hand, to fumble about in search of anything.

লিলা, *s.* ধেমালি, ক্ৰিড়া, বিলাস, play, sport, pastime, dalliance.

লিলাম, *s.* অনেক জনৰ মাজত বস্তুৰ দৰ বৰ্হাই বৰ্হাই বেচা, an auction sale.

লিলিয়নি, *s.* জোক সাপ আদিৰ গাৰ বা জিবাৰ জোকাৰনি, the tortuous motion of reptiles.

লিলিয়াই, *v.* জোক আদিএ গা বা জিবা লৰাই, to move as above.

লিহ্‌লিহিয়া, লিহিৰিপতিয়া, *a.* see লিক্‌লিকিয়া.

লিহিৰিখোপা, *s.* ওলোমাই বন্ধা খোপা, a particular mode of knotting the hair low in the neck.

লুইত, *s.* বৰ নদি, ব্ৰহ্মপুত্ৰ, a name of a portion of the Brahmaputra.

লুকাই, *v.* আৰ হৈ, নেদেখা হৈ, গোপন কৰি, to hide, to secrete.

লুকুমাই, *s.* বন্দি লৰা বিসেস, a slave boy.

লুকাভুকা, লুকালুকি, *s.* লৰাৰ ধেমালি বিসেস, the child's play of hide and seek.

লুকাভুমুকা, *s.* এবাৰ মুখ দেখা দি এবাৰ লুকুটআ, the play of bo-peep.

লুকিনাৰেঙ্গা, *s.* গৰ্ভ নাৰেঙ্গা, এবিধ পেটত হোআ খহু, internal boils &c.

লুকুআ, *s.* গোপন কৰা, আৰ কৰা, নেদেখুআ, the act of hiding or secreting; *a.* hidden, secreted, concealed.

লুকুআই, *v.* গোপন কৰি, আৰ কৰি, to hide or conceal anything.

লুখুৰাসন, *s.* চাৰিঘৰিয়া আহোমৰ এখেল, one of the four principal divisions of people among the Ahoms.

লুঙলুঙ কৰে, *ad.* অকলে, মনে মনে ফুৰি, stealthily, quietly, noiselessly.

লুঙলুঙাই, *v.* মনে মনে বিচাৰি ফুৰি, লুৰ্লুৰাই, to search for stealthily or quietly; *ad.* stealthily, quietly.

লুঙ্গলুঙ্গিয়া, *a.* চোৰৰ দৰে মনে মনে বিচাৰি ফুৰা বা কৰা, noiseless, sly, stealthy, wily, insidious.

লুচুৰ কৰে, } *ad.* বেগতে, খপৰাই, at once, without waiting.
লুচুৰাই, }

লুটপুটাই, *v.* see লটপটাই.

লুটি, *s.* ফাল, কাতি, বাগৰ, side, direction, a turning over or about; with খাই, to turn over.

লুটিয়াই, *v.* বগৰাই, তল ওপৰ কৰি, ওভোতাই, উবুৰিয়াই, to turn over, to upset, to turn about or upside down.

লুটিয়ালুটি, *s.* বগৰাবাগৰি, ইকাতি সিকাতি, a turning from side to side; with কৈ, *ad.* from side to side.

লুটিসুটি, *ad.* কাবোকোঁকালিকৈ, ববকৈ খাটিলুটি, importunately, with earnest entreaty.

লুটুঙ্গপুটুঙ্গ, *a.* টুলুঙ্গভুটুং, কাতিকুতা কৰা, অকলসৰ, অসোভা, rolling about, (as a boat.)

লুঠুঙ্গঠুঙ্গিয়া, *a.* অকলসৰিয়া, কেও নাইকিয়া, নিৰাসুই, alone, solitary, unprotected, shelterless.

লুতুৰিপুতুৰি, } *a.* বোকাৰে লেটিপেটি হোআ, daubed, muddy, draggled;
লুতুৰপুতুৰ, } *s.* the act of draggling or trailing in the mud.

লুতুৱা, *a.* ভাল বিচাৰি ফুৰা বা খোআ মনে মনে খাই অভ্যাস হোআ, dainty, squeamish, luxurious in habits or in eating.

লুথুৰি, *s.* পানিত সিজোআ পিঠাগুৰি, rice flour gruel.

লুথুৰি পাত, *s.* এবিধ পাত মাচ, a species of fish.

লুদৰপুদুৰ, *a.* পুষ্ট, থোলোকা নোদোকা, fat, stout, fleshy.

লুনিয়া, *a.* লোন জুক্ত, salt, saline.

লুপ্ত, *a.* লোপ হোআ, গুচা, নাইকিয়া হোআ, disappeared, disused, obsolete, vanished, extinct, gone out.

লুভি, } *a.* লোভ থকা, পৰৰ দ্রব্য আদি পাবলৈ অতি ইচা কৰা,
লুভিয়া, } covetous, avaricious, grasping, *fem.* লুভুনি.

লুম্পট, *a.* বেস্যা, পাপ কৰ্মত ৰতি থকা, lascivious, lewd, lustful; *s.* a libertine, lewdness, lasciviousness.

লুৰি, *v.* ডকা দি, কাৰ্হি, খৰি বিচাৰি, সৰু খাল, লোৱ, to pillage, to rob, to plunder; to gather firewood; *s.* a small drain, a drill for planting seed.

লুৰুকা, *a.* লোকৰ দ্রব্যাদি চুই বিচাৰি ফুৰা, intrusive, meddlesome, officious; *s.* the act of meddling, intruding &c.

লুকুকি, *v.* অনুমতি বিনা লোকৰ দ্রব্যাদি চাই বিচাৰি, to meddle, to intrude, to be officious.

লুক্কা, *a.* সৰু, ধান আদি বাৰ্হিব নোঅৱা, সামান্য, small, dwarfed, stinted in growth, inferior, ordinary.

লুটুঙ্গলুটুঙ্গ, *a.* কেও কিচু নথকা, অকলসৰিয়া, destitute and friendless.

লুলুবাই, *ad.* see লৱলৱাই.

লুলুৱিয়া, *a.* লৰ্লৰিয়া, aged, infirm.

লুহিয়া, *s.* এবিধ ত্রিন, লোহোৱা, লোৱ পাত্র বিসেস, a species of grass, an iron pot.

লুহিয়ানি, *s.* লুহিয়া বন গজা ঠাই, a place abounding in the above grass.

লেই, *s.* কঁৱাল দিবলৈ সিজোআ আটা, paste.

লেইলেই চেইচেই, *Interj.* বৰ ঘিন বুজুআ মাত, চেই চেই লেই লেই, a word expressing the utmost contempt disgust or detestation; begone! for shame.

লেউলেউআ, *a.* জুলিয়া, লেপলেপিয়া, of the consistence of thin gruel.

লেউসেউ, *a.* লেতুসেতু, ঠৱঙ্গা নোহোআ, জেনি নিয়া তেনি জোআ, flexible, pliant.

লেও, *s.* লেপ, টো আদিত বাহিৰে দিয়া বোকা, any substance used for smearing or plastering, (as lime for whitewash.)

লেওআ কঠিয়া, *s.* বোকা কৰি পৱা কঠিয়া, paddy that is sown for transplanting in wet soil.

লেক্‌লেকাই, *v.* কেৱ্‌কেৱাই, কেল্‌কেলাই, to talk at random, to prate.

লেক্‌লেকিয়া, *s.* লেকলেকাই থকা, সঁচাই মিচাই কৈ থকা, the act of prating or talking at random; *a.* prating, babbling.

লেকাত, *s.* কোনো কামত লাগি থকাত পোআ দুখ, ক্লেস, suffering or exhaustion from any long continued exertion.

লেকাত লগা, *a.* শ্রমতে ক্লান্ত হোআ, exhausted, prostrated by fatigue.

লেকাম, *s.* ঘোঁৱাৰ মুখত দি চলোআ জতন, a bridle.

লেকেচি, *s.* এচৱা, বাঁহৰ জেঙ্গ, a bamboo twig.

লেকেচিয়া, *a.* ডেৱেচিয়া, ভালকৈ পুৱঠ নোহোআ, imperfectly ripened.

লেকেচিয়াই, *v.* টেঙ্গুচিয়াই, অলপকৈ খোৱাই, to limp, to halt in walking.

লেকেটা, *a.* লিকটা, চিকটা, tough, tenacious.

লেকেটিয়া, *a.* লেকাত ভুঞ্জা, নিচিগা নভগা, নেৱানেপেৱা, long enduring, tenacious, persistent.

লেখ, *s.* গননা, সংখ্যা, an account.

লেখক, *s.* লেখাৰু, লেখ কৱোঁতা, a scribe, an accountant.

লেখনি, *s.* কাপ, কলম, খনিকবৰ চিত্ৰ কৰা তুলি, a pen, a pencil, a hair pencil or brush for drawing.

লেখা, *s.* সংখ্যা কৰা, গননা কৰা, লিখা, a reckoning, a counting; *a.* counted, reckoned.

লেখাই, *v.* গননা কৰাই, সংখ্যা কৰাই, to cause to be reckoned &c.

লেখাজোখা, *s.* লেখ বুজ কৰা, the making up of an account &c.

লেখি, *v.* লেখ কৰি, গনি, ওকনিৰ কনি, to number, to count, to reckon; *s.* a louse nit.

লেখিয়া, *a.* সদৃশ, তুল্য, নিচিনা, like, similar, thus.

লেগাম, *s.* see লেকাম.

লেঙ্গ, *s.* এবিধ ৰোগ, a kind of pulmonary disease, consumption.

লেঙ্গগুটি, *s.* লেঙ্গে ধৰাৰ দৰে টান বনত খিন বা দুৰ্বল হোআ, suffering or emaciation from hard work.

লেঙ্গচেঙ্গিয়া, *a.* গা নচুউআ, গা চোআ, ধিতপিলিঙ্গা, foppish, vain.

লেঙ্গটি, *s.* কপিং, পোকৰ টনা, a very narrow waistcloth.

লেঙ্গপেঙ্গ কৰে, লেঙ্গলেঙ্গ কৰে, *ad.* দিঘল ৰূপে লেঙ্গাকৈ, কেঁকৰেঁকৈ কৰে, in length, in height; (of anything long and slender.)

লেঙ্গপেঙ্গিয়া, লেঙ্গলেঙ্গিয়া, *a.* দিঘল, ওখ, কেঁকৰেঁকিয়া, লেঙ্গা, long, tall, spindling.

লেঙ্গা, লেঙ্গি, *a.* লেঙ্গলেঙ্গিয়া, দিঘল ওখ, (গচৰ দৰে,) long, tall, (applied only to trees, &c.)

লেঙ্গেৰপেঙ্গেৰ, *s.* লেনপেন, লেঙ্গেৰালেঙ্গেৰি, কুকুৰ আদিৰ চেনেহ, fondness, a fawning manner, (as of dogs.)

লেঙ্গেৰা, *a.* খোৰা, ভৰি ভগা, পেঙ্গেৰা, lame, halt, crippled, *fem.* লেঙ্গেৰি.

লেঙ্গেৰালেঙ্গেৰি, *s.* লেঙ্গেৰপেঙ্গেৰ, the act of fawning or cringing.

লেচকেচ, *s.* লেঠা, আহুকাল, জঞ্জাল, মুখ চুপতি বিসেস, embarrassment, difficulty, perplexity, trouble.

লেচা, *s.* লেচেৰা, কোচা, a bunch, a hank, a tress.

লেচাই, *v.* ফুৰাত হাত জোকাৰি, লৰাই, to swing, as the arms in walking, to shake, as a burden carried on a pole.

লেচাৰি, *s.* পদৰ চন্দ বিসেস, হাত জোকাৰি, a poetic measure or metre; *v.* to swing the arms in walking.

লেচালেচ, *s.* কোচাকোচ, চিৰাচিৰ, bunches &c. *ad.* in bunches.

লেচিয়া ধান, *s.* আধা সুকান ধান, half dried paddy.

লেচিয়া ভাৰ, *s.* এফালে গধুৰ এফালে পাতল ভাৰ, এফলিয়া হোআ ভাৰ, a burden carried with a pole unequally.

লেচু, *s.* কাৰনি, চল, চিদু, দাই দোস, chance, means, fault, offence.

লেচেৰা, *s.* see লেচা.

লেচেৰা মাহ, *s.* এবিধ লতা আৰু তাৰ চেঁই, a species of bean.

লেচেৰি, *s.* চেঁই ধান পিটিয়াই বন্ধা মুঁঠি, এডাল এডালকৈ বোটলা ধান, the gleanings of a rice field; a bundle of the heads of grain.

লেচোআ, *s.* হাত আদি জোকাৰি জোআ, the swinging of the hands in walking or the springing of a pole in carrying a load.

লেজাই, *s.* মাটিত বগোআ এবিধ বেঁত, a species of ratan.

লেজু, *s.* দিঘল ডোল, ৰচি, a long rope or cord.

লেজুআ, *a.* গুৰ আদি এঁঠা থকা বস্তু টানিলে লেজুৰ দৰে দিঘল হৈ জোআ, stringy, ropy.

লেট, লেটি, *s.* গা আদিত বোকা আদি সনা, daub, plaster, mud; with লৈ, to daub one self, to wallow in the mud.

লেট্‌পেট, *a.* see লেটিপেটি.

লেটপেটাই, *v.* বোকা আদি সানি, মিহলাই, to daub, to draggle &c.

লেটা, *s.* মুগা আদিৰ বাহৰ ভিতৰত থকা পোক, পোকৰ দ্বিতিয় অৱস্থা, the chrysalis of the silk worm.

লেটাই, *v.* লেটিপেটি কৰি, মিহলাই, চুৰিয়া আদি মাটিত চোঁচোঁৰাই, লেটাইত সুতা লৈ, সুতা লোআ জতন, to bedaub, to draggle, to reel thread preparatory to warping; *s.* a kind of reel.

লেটাকুন্দাই, *v.* মুগা আদিএ লেটা টান বান্ধি, *lit.* to form a cocoon, hence to surround one's self with perplexities and difficulties.

লেটাগুটি, *s.* এবিধ তিতা লতা আৰু তাৰ গুটি, a species of vine and its fruit, medicinal.

লেটিপেটি, *a.* লেট্‌পেট, লুতুৰি পুতুৰি, daubed, draggled, mixed up.

লেটিয়াই, *v.* লেট খুআই, মিহলাই, the causative of লেটাই.

লেটিয়ালেটি, *s.* সনাসনি, মিহলোআ মিহলি, a mutual daubing, a mixing up of different things together.

লেটেকা, *a.* লিকটা, tough, not easily broken.

লেটেকু, *s.* এবিধ খোআ গুটি, a species of acid fruit.

লেটেকুআ, *s.* গৰু মহ আদিৰ এবিধ চকুৰ ৰোগ, a disease of the eyes peculiar to animals.

লেটেঙ্গপেটেঙ্গ, লেটেঙ্গা, *a.* see লেঙ্গপেঙ্গিয়া.

লেটোআ, *s.* সনা, বোকাত বাগৰা, মিহলোআ, লেটাইত সুতা লোআ, the act of daubing, mixing or of rolling thread; *a.* besmeared &c.

লেঠা, *s.* ভতৰ, জঞ্জাল, জেঙ্গা, চিদু, difficulty, embarassment, fault.

লেঠিয়াই, *v.* নাম নধৰাকৈ লোকৰ গালৈ দাই দোস ঠেলিয়াই, to throw blame on another by hint or innuendo.

লেঠিয়ালেঠি, *s.* ঠেলিয়া ঠেলি, ইটোএ সিটোৰ গালৈ দোস পেলোআ, a mutual recrimination or shifting of blame.

লেচেয়ালগা, *a.* বিলম্ব হৈ থকা, laid aside for a season, delayed.

লেতুকেতকৰে, } *a.* পিচল, বিজলুআ, sticky, slimy, viscid.
লেতুকেতিয়া, }

লেতুসেতু, *a.* লেউসেউআ, ঠৰঙ্গা নোহোআ, জেনি নিএ তেনি নিব পৰা, flexible, pliable, easily bent.

লেতেৰপেতেৰ, *s.* সান মিহলি, লেথেৰগোবৰ, খেহেটাখেহেটি, a blending or mixing, uncleanliness, untidiness, disorder.

লেতেৰা, *a.* খেহেটা, ফেদেলা, জেগেলা, untidy, slovenly, disorderly.

লেতেৰি, *s.* ফেদেলি, খেহেটি, *fem.* of the above.

লেথেৰি, *s.* লাগি, সলগ, সাৰি, a row, a line; with লাগি, to form into a line or row.

লেদলেদকৈ, *ad.* বৰ বা অতিসই, (গধুৰ,) very, applied only to weight.

লেদলেদিয়া, *a.* গধুৰ, heavy, weighty.

লেদেনা, *s.* মল মূত্রাদি, আল পৈচান, filth, excrements of the body.

লেদেনা উকটি, *v.* নৰিয়া আদিক আল পৈচান ধৰি, to minister to the sick.

লেধা, *a.* মেটা, মেদা, গধুৰ, heavy, sluggish, slow motioned.

লেধাইসামুক, *s.* এবিধ সামুক, a species of shell.

লেধেমা, *a.* লেধা, গধুৰ, লেদলেদিয়া, ponderous, heavy, weighty.

লেন, *s.* কোঁকালি, সাদৰ লগোআ, importunity, teasing, importuning.

লেনপেন, *s.* see লেঙ্গেৰ পেঙ্গেৰ.

লেনিয়াই, *v.* কোঁকালি কৰি, মৰম লগাই, আদৰ লগাই, to tease, to importune, to flatter in order to obtain a favor.

লেপ, *s.* সঁৰাহ, ঘন, নিহালি, a pair of tongs or pincers; *a.* thick, dense.

লেপ খাই, *v.* লিপিত খাই, থেপ্ খাই, to be closely joined, or united.

লেপ্ খোআ, *s.* লিপিত খোআ, থেপ খোআ, closely joined or united.

লেপ্থেপ, *a.* বৰ ঘন, গাত গা লগা, dense, thick, in close contact.

লেপ্লেপিয়া, *a.* বোকা জেন, লেউলেউয়া, জুলিয়া, of soft consistency, easily compressed, moist.

লেপেঙ্গালেপেঙ্গ খোজ, *s.* হলঙ্গা হলঙ্গ খোজ, দিঘল খোজ, a stride.

লেপেটখাই, } *v.* লাগি ধৰি, জেপেটি ধৰি, to stick or adhere closely together.
লেপেটিখাই, }

লেপেটা, *s.* আঁঠু আৰু তপিনা পেলাই বহা, sitting with the feet curled up.

লেপেটিয়া, *a.* ফেতলেঙ্গা ভৰি বা খোজ, খামোচে পোআ, নেৰানেপেৰা, flat footed, compressed.

লেফাফা, *s.* চিঠিৰ খাম, an envelope.

লেৰ্‌লেৰাই, *v.* লেৰাৰ দৰে কথা কৈ, to lisp, to articulate imperfectly.

লেৰা, *a.* থোতা, ভালকৈ কথা কব নজনা বা নোআৰা, having an imperfect articulation.

লে-বাই, *v.* জুই বা লতা বগাই, to creep, to spread, as a vine or fire.

লেৱেৰা, } *a.* বাঁও হতিয়া, ডেৰেৰা, left-handed.
লেৱেৰাহতিয়া, }

লেমলেমিয়া, *a.* সংসেঙ্গিয়া, পৰি থকা, লেটেয়া লগা, left for a time, delayed, put off.

লেৰা, *s.* কেঁচুৰ দৰে দিঘল, এমেৰা, সিয়া মনিৰ এডাল, one of several united strings of beads.

লেৰুআ ওঁঠ, *s.* ডাঙৰ ওঁঠ, prominent lips.

লেৱেলা, *a.* জঁই পৰা, মুকাই জোআ, wilted, withered, dried up.

লেৱেলি, *v.* জঁই পৰি, মুকাই বিবৰন পৰি, to wither, to wilt, to fade.

লেনপেল, *a.* চেদ ভেদ নাইকিয়া, খতিখন নোহোআ, বেমেলি, mixed, without cessation or interruption, without order, scattered.

লেলাই, *v.* জিবা উলিয়াই সেহাই, লেলাউটি উলিয়াই, to loll, to drool.

লেলাউটি, *s.* লালটি, মুখৰ লাল বিজ, saliva, spittle, drivel.

লেলি, *s.* লালি, লেথেৰি, সাৰি, a range, a row, a line.

লেলিলেথেৰি, *s.* নিচিগা দিঘল সাৰি, a long unbroken line or row.

লেলেইকঁহুআ, *s.* এজাতি কঁহুআ বন, a species of grass.

লেলেটিয়া, *a.* ললাট ভুঞ্জি থকা, ক্লেসি, suffering long, distressed.

লেলোআ, *s.* লেলাউটি ওলোআ, সেহোআ, the act of drooling or lolling.

লেস, *s.* ধনিষ্টা, বিন্দু, অলপ, কিঞ্চিত, কিচু, a minute particle, an atom.

লেহু, *s.* এবিধ বন, a species of grass.

লেহুকা, *a.* লাহি, পাতল, বেগতে ভিৰ খোআ, সৰত বা দ্রিঢ নোহোআ, thin, flexible, yielding to pressure.

লেহেতি, *s.* বাঁহৰ পানি সিঁচা জতন এবিধ, বনৰিয়া এবিধ সাক, the triangular shaped baling basket, a species of wild vegetable.

লেহেতিয়া, *s.* প্রাই তিৰোতাৰ দৰে চলা পুৰুস, a hermaphrodite, a eunuch.

লেহেম, *s.* বেলি, পলম, খৰতকিয়া নোহোআ, জুৰ, procrastination, delay.

লেহেৰা, *a.* অসমর্থক, দুর্বল, অপাৰক, incompetent, weak, inefficient.

লেহোআ, *s.* লাহ কৰা, ধুন কৰি জোআ, a swaggering or pompous gait.

লৈ, *v.* গ্রহন কৰি, নি, to take; *affix.* to, unto; *emph.* লৈকে.

লৈলৈ-থৈথৈ, *s.* বৰ দুৰ্গতি, বিপত্তি, নানা আপদ, misfortune, calamity.

লো, *s.* লোহা, চকুৰ পানি, নেত্ৰ জল, লোতক, iron; a tear, tears.

লোআ, *s.* লোৰ সিকলি, গ্রহন কৰা, নিয়া, an iron fetter or chain; the act of taking; *a.* taken, received, accepted.

লোআই, *v.* পিঠা গুৰি ভাজি, চকুৰ পানি ওলাই, গ্রহন কৰোআই, to brown flour, to shed tears, to cause to take, to persuade.

লোআচুৰ, *s.* কমাৰ সালৰ লোৰ ভেৰ, the dross of iron.

লোআৰ, *s.* চল, চেগ, লোতৰ, a chance, a favourable opportunity.

লোআলি, *a.* লোহযুক্ত, লোৰে কৰা, iron, made of iron.

লোওআ পিঠাগুৰি, *s.* ভজা পিঠা গুৰি, browned rice flour.

লোক, *s.* আন জন, জগত, ভুৱন, another person, people, a world.

লোকপাল, *s.* ৰজা, ইন্দ্রাদি দস দিগপাল, a sovereign, a king.

লোকান্তৰ, *s.* পৰকাল, মৰন, another world, death.

লোকাপাৰ, *s.* এজাত পাৰ, কানৰ ভুসন বিসেস, a species of pigeon, a kind of ear ornament worn by men.

লোকালোক, *s.* হিন্দু মতে সাত সাগৰৰ বাহিৰে মেৰাই থকা পৰ্বত, প্রিথিবিৰ সিমা, অন্ধকাৰ, according to hindoo cosmography, a mountainous belt surrounding the seven circular oceans and forming the boundary of the world; darkness, obscurity.

লোঙ্গ, *s.* লোৰ, খাৰৈ, ঠেক হোলা, a deep ditch, a low place.

লোঙ্গাই, *v.* লোঙ্গ খানি, সক খাৰৈ খানি, to dig a drain or deep hollow.

লোচা, *s.* দিঘে পথালিএ এঁটাৰ পৰিমিত মাটি, a measure of land eight cubits square.

লোটসোট, *a.* কোঁচ খাই পৰা, নম্র হৈ পৰা, subdued, humbled.

লোটা, *s.* পানি খোআ পাত্র বিসেস, a metal drinking vessel.

লোঠোঙ্গা, *a.* see লঠঙ্গা.

লোতক, *s.* চকুৰ পানি, লো, a tear, tears.

লোতকোতিয়া, *a.* see লেতকেতিয়া.

লোতৰ, *s.* চল, আলম, কাৰন, a chance, an opportunity, a cause.

লোথোপথোপ, *a.* বৰ মঙহাল, পুষ্ট, very fat, fleshy, plump.

লোদোৱপোদোৱ, লোদোৱা, *a.* মঙহাল, নোদোৱপোদোৱ, stout, corpulent.

লোধোমধোম, লোধোমা, *a.* গা ডাঙৰ, লোকৰ লগত আসাকৈ লাগি থকা, corpulent; hanging on in hope of obtaining some favor.

লোন, *s.* লৱন, নিমখ, salt.

লোনা, *a.* লুনিয়া, লোম সনা, লোনৰ সোআদ থকা, salt, saline, briny.

লোপ, *s.* বিনাস, নাস, অদৃস্য হোআ, a lapse or disappearance, discontinuance, erasure, abrogation, rescinding.

লোপথোপ, *a.* see লোথোপথোপ.

লো-পৰিখ্যা, *s.* লো তপতাই, হাতত দি দসি নির্দুসিৰ প্রমান চোআ, the testing of an accused person's guilt or innocence by the application of a hot iron to the hand.

লোভ, *s.* পৰৰ ধন আদিলৈ ইচা, covetousness; with লাগি, to covet.

লোভি, *a.* লুভিয়া, লোভ কৰোঁতা, covetous, greedy of gain, grasping.

লোৰ, *s.* খলি, পানি জাবলৈ খনা দিঘল খাল, a small drain or outlet.

লোৰা, *s.* লুৰি অনা, ডকা দি অনা, খৰি বোটলা, a pillaging or robbing, the picking up of firewood.

লোৰোকাই, *v.* লুকুকি ফুৰাই, খানি ফুৰাই, হুকুকিয়াই, to cause to be stirred up, searched for or investigated.

লোলা, *a.* ঢিলা, কাপ খাই ন ধৰা, loose, not fitting closely.

লোলাসোলা, *a.* see লৰকফৰক.

লোহা, *s.* লো, iron.

লোহাজাৰন, *s.* লোৰ ভস্ম, লোৰ চাই, ঔসধ বিসেস, a medicinal preparation of iron.

লোহামই, *a.* লোৰ নিচিনা, বৰ টান, কেটকেট কৰে টান, hard like iron, iron.

লোহোৰপোহোৰ, লোহোৰালোহোৰ, *a.* লোদোৰপদোৰ, মঙ্গহাল, fleshy, corpulent.

লোহোৰা, *s.* লোৰ পাঁত্র বিসেস, কেৰাহি, a small iron cooking vessel.

লৌআ-লপা, *a.* চতৰ বতৰ, হৰকতৰক, deceitful, untruthful.

লৌকিক, *a.* চলিত, দেসত চলা, ধিকাৰ, হাঁহিয়াত, popular, commonly received or practiced, vulgar.

লৌলৌকৰে, *ad.* লহলহ কৰে, বৰকৈ, (বর্হা,) quickly, rapidly; (applied mostly to growth and the rise of water.)

স

শ, ষ, স, এই তিনি আখৰৰ উচাৰন অসমিয়া ভাসাত একে হোআত কেৱল স ৰখাৰ প্রয়োজন। ষ, স, অন্য ব্যঞ্জনৰ লগত জোগ হলে চ রূপে উচাৰিত হই; জেনে কষ্ট, সাস্ত্র, সিস্য, আদি। সৰ ওপৰত ৰেফ দিলে স রূপে উচাৰিত হই; জেনে, দর্সন আদি। মৰা দেহা, পাঁচ কুৰি. The pronunciation of these three letters being one and the same in Assamese, the latter character স, *h*, need only be used. When combined with another conso-

nant it has the sound of *s*, as শাস্ত্র, *hastro*, scripture; শিষ্য, *hishyo*, disciple. The character reph (´) over the স, does not change it to *s*, as দর্শন, *dorhon*, sight; *s.* a carcass, a dead body; *a.* a hundred; with গুন, a hundred fold; reduplicated it means many hundreds, manifold, very many.

সইকিয়া, *s.* এস কাৰিৰ ওপৰৰ বিষয়', an officer over a hundred men.

সইথে, *ad.* এতিয়া, সম্প্ৰতি, now, presently.

সইন, *s.* সৈন্য, বনুআ সমুহ, a soldier, an army.

সইলাখ, *a.* নিচিনা, সেই কপ, সদ্রিস. like, similar, analagous.

সং, *prep.* সৈতে, সহিত, ক্রিয়া পদ আদিৰ আগত জোগ হোআ উপসগ বিসেস, with, along with, together; used chiefly as a prefix to verbs and verbal derivatives.

সংক্রান্তি, *s.* দোমাহি, সূর্য্য এক বাসিৰ পৰা আন বাসিলৈ জোআ দিন, the last day of the month; in astronomy the day on which the sun passes from one sign of the zodiac to another.

সংখ, *s.* সাগৰৰ সামুক বিসেস, এস খৰ্ব, a conch shell, used for libations or as a blowing horn; *a.* an hundred billions.

সংক্ষেপ, *a.* বাহুল্য নোহোআ, মুঠ, brief, short, concise, laconic; *s.* an abridgement, an abstract, a compendium.

সংক্ষেপে, *ad.* অলপতে, মুঠতে, বাহুল্য নোহোআকৈ, briefly, in a word.

সংখ্যা, *s.* লেখ, হিচাপ, গননা, অঙ্ক, a number, a reckoning, a quantity, a numerical figure.

সংগ্রাম, *s.* যুঁজ, ৰন, বিগ্রহ, fighting, conflict, war.

সংযুক্ত, *a.* লগা, সলগ, মিলা, conjoined, united to, connected with.

সংযোগ, *s.* লগ, মিল, জোৰা, connection, contact, union, junction.

সংসই, *s.* আসঙ্কা, খুদুআনি, ভই, doubt, uncertainty, fear, hesitation.

সংসর্গ, *s.* লগ, মিল, সঙ্গ, সহবাস কৰা, মৈথুন, union, junction, intercourse, cohabitation.

সংসাৰ, *s.* জগত, ভাৰন্ত, বিসই, গৃহস্থি, the world, the mundane or present state of existence, worldly concerns.

সংসাৰি, সংসাৰিক, *a.* সংসাৰ সম্বন্ধিয়, pertaining to or engaged in worldly affairs, worldly, secular.

সংশোধন, *s.* সুধ কৰা, অসুধ বচা, a cleansing or clearing of defects, a revising, correction.

সংস্কাৰ, *s.* ওপজাবে পৰা বিবাহ আদিত কৰা কৰম, সুধ কৰা, any purificatory rite, any ceremony of initiation or of marriage.

সংস্কৃত, *s.* হিন্দু লোকৰ মুল সাস্ত্ৰৰ আদি ভাসা, Sanscrit, the sacred and ancient language of the hindoos.

সংস্কৃতিয়া, *a.* সংস্কৃতৰ, সংস্কৃত ভাসা জনা, Sanscrit, learned in do.

সংহৰি, *v.* বিনাস কৰি, উচন কৰি, বধ কৰি, to destroy, to ruin, to kill.

সংহাৰ, *s.* বিনাস, ধ্বংস, প্রলই, destruction, ruin, devastation, used especially in reference to the end of the world at the expiration of a *kolpo*.

সঁক, *s.* অঙ্ক, বচৰৰ সংখ্যা, a numerical figure, an era or a year of any era.

সঁকচুৰ, *s.* আঁকবাঁক থকা এবিধ সাপ, a species of snake.

সঁকা সাঁকিনি, *s.* এবিধ আপদিয়া চুঁটি সাপ, a kind of snake considered to be of ill omen if seen only.

সঁখ, *s.* সাগৰৰ সামুক বিসেস, সংখ, a conch shell.

সঁখিনা, *a.* ছুতাসিনিয়া, কুলখ্যনিয়া, ধুঁআখুলিয়া, luckless, ill-fated, unfortunate, wasteful, prodigal.

সঁচ, *s.* কঠিয়া, গুটি, জাত, seed for germination, race, offspring.

সঁচেই, *ad.* see সঞ্চেই, মুলেই.

সঁচতো, *ad.* মচতো, গর্ভতো, in embryo, in the germ.

সঁচা, *a.* স্বৰূপ, গোটাই থোআ, সঞ্চিত, সৌচ কৰি পানি লোআ, true, stored, accumulated; *s.* accumulation, alvine ablution.

সঁচাৰ, *s.* পেৰা আদি বন্ধ কৰা জতন, তলা, a lock, a bolt or any similar fastening; with কাঠি, a key.

সঁচাসঁচি, *a.* অতি স্বৰূপ, ঠিক, সত্য, true, exact, certain; *s.* certainty, truth.

সঁচি, *v.* সৌচ কৰি পানি লৈ, to perform alvine ablution.

সঁচুআ, *a.* সঁচৰ, সঁচলৈ থোআ, kept for seed, produced from seed, of legitimate birth.

সঁজাত, *s.* বিস্বাস, পতিয়ন, সঞ্জাত, trust, confidence, belief, credence.

সঁজাতি, *s.* কোনো কথাৰ প্রমান বুজিবলৈ পঠোআ বিস্বাসি মানুহ, a confidential person sent to ascertain the facts of a case.

সঁজাল, *s.* ঠন, জুগুত, উমান, a revival to freshness, (as a plant,) secret conversation or plotting.

সঁজালি, *v.* চিকুন হৈ, to be renewed in flesh after sickness, to rekindle, to renew a fire.

সঁজুলি, *s.* আহিলা, কাম আদি কৰা জতন বা উপাই, সামগ্রি, an implement, a tool, a utensil, furniture.

সঁতাই, *v.* জুৰাই, সান্ত হৈ, জিৰাই, বিস্রাম কৰি, to cool, to tranquilize, to rest, to take one's ease; *ad.* leisurely.

সঁতোআ, *s.* জৰ কৰা, জিৱোআ, বিস্ৰাম কৰা, the act of resting or of doing anything leisurely; *a.* cooled, rested, refreshed.

সঁফুৰা, *s.* কাঠ আদিৰ সাঁফৰ মৰা টেমা, জমৰ এক দূতৰ নাম, a kind of betel box; an inferior angel of Jom, the regent of death.

সঁৰা, *s.* বাৰ্হনি আদিৰে জাৱৰ গুচুউআ, সমৰ্দ্ধত পতিত হোআ মতা, the act of sweeping; a man degraded in caste by an unlawful marriage; *a.* swept.

সঁৰাসাঁৰি, সঁৰাসুঁৰি, *s.* সমৰ্দ্ধত পতিত হোআ লোক, a class of people degraded by marrying contrary to the hindoo law of affinity.

সঁৰাহ, *s.* চেপেনা, লেপ, জুৰিয়া কাম্নি, a pair of pincers; the two long narrow splints of bamboo used in securing the top of a fence.

সঁহাৰি, *s.* গম, উমান, আটকাল, পজাল, a surmise, an intimation, a conception of the mind.

সকত, *a.* ডাঙ্গৰ, চিহত, পুষ্ট, দ্ৰিঢ, টান, large, strong, stout, fat, firm.

সকত্তৈ, *ad.* ডাঙ্গৰকৈ, টানকৈ, largely, firmly, strongly.

সকল, *a.* আটাই, গোটেই, সমুদাই, সমস্ত, all, whole, entire.

সকাম, *s.* বেৰসাই, কাম কাজ, প্ৰয়োজন, business, work, personal concern, affair, necessity.

সকাহ, *s.* আহৰি, আজৰি, সান্তা, সাম, বতৰ দঙ্গা, leisure, rest, interval, cessation from rain, alleviation of pain.

সকিয়াই, *v.* কোনো কাৰ্জ কৰিবলৈ জাননি দি, হানি বা বেজাৰ পোআত লোকৰ আগত ডাবি দি, to forewarn, to give notice, to threaten before witnesses.

সক্তি, *s.* সকতি, বল, সামৰ্থ, জো, power, strength, might, ability.

সক্তিমন্ত, সক্তিমান, *a.* বৰ সক্তি থকা, পৰাক্ৰমি, বলৱন্ত, strong, powerful, valiant.

সক্তিহিন, *a.* দুৰ্বলি, নিৰ্বলি, অপাৰক, weak, feeble, impotent.

সখি, *s.* সমৰ্দ্ধ বিসেস, বন্ধু, ইষ্ট, মিত্ৰ, an intimate friend, a companion, an associate; with বান্ধি, to form a friendship.

সখিঅতি, *s.* এবিধ চৰাই, a species of bird.

সগৰ, *s.* সূৰ্য্য বংসৰ এজনা ৰজা, the name of a fabled king of Oude who is said to have had 60,000 sons.

সগর্ভা, *a.* গাভিনি, গা নৰিয়া, গা পৰসিয়া, pregnant, with child.

সগুন, *s.* মৰা স খোআ চৰাই এবিধ, এস গুন, a carrion bird, a vulture, *fem.* সগুনি; a hundred times.

সগুনি লতা, *s.* আমৈ লতা, a species of vine, (medicinal.)

সগোত্র, } s. একে গোত্র, a kinsman.
সগোত্রি, }

সঘন, a. অতি ঘন, close together, thick, impervious.

সঘনে, ad. ঘনে ঘনে, বেলিএ বেলিএ, বাৰম্বাৰ, frequently, repeatedly.

সঙ্কট, s. আপদ, বিপদ, ঠেক, misfortune, calamity, danger, a strait.

সঙ্কৰ, s. মহাদেও, সদাসিৱ, মহাপুৰুসিয়া মত উলিওআ জন, a name of Hoda Hiwo; *Shree Honkor*, the founder of the *Maha Puruhia* sect.

সঙ্কল্প, s. মনৰ কামনা, ইশ্বৰলৈ কৰা প্ৰতিগ্যা, intention, will, volition, a religious vow.

সঙ্কা, s. সংসই, ভই, আসঙ্কা, fear, danger, suspicion, doubt, mistrust.

সঙ্কেত, s. ঠাৰ, ইঙ্গিত, চিয়াৰ, a signal, an allusion, an intimation, a hint, a nod, a wink.

সঙ্গ, } s. লগ, সংসর্গ, জোগ, মিল হোআ, association, company, in-
সঙ্গতি, } tercourse, society, junction, union.

সঙ্গি, s. লগৰিয়া, সহাই, সাৱথি, a companion, an associate, an attendant.

সঙ্ঘৰি, v. see সংহৰি.

সচকিত, a. ততোআৰ, সাৱধান, cautious, vigilant, watchful, wary.

সচঙ্গ, s. সৰন, ভকত হোআ, the rite of initiation into the hindoo religion.

সচি, s. ইন্দ্ৰৰ ভাৰ্জ্যা, the wife of Indra.

সচিপতি, s. ইন্দ্ৰ, Indra.

সচেতন, a. চেতন থকা, সাৰ পোআ, সজাগৰ, living, animate, vigilant.

সজ, a. ভাল, বাকু, সুধ, সদ, উত্তম, good, well, pure, excellent, select.

সজকৈ, } ad. ভাল কপে, বাকুকৈ, সুধ কপে, well, in a suitable
সজ কপে, } manner.

সজৰথি, a. ভালৰি, ভাল বোলোআ, restored to favor or esteem.

সজা, a. কৰা, নিৰ্ম্মান কৰা, পোহনিয়া চৰাইৰ বাহ, দেহা, made, constructed; s. the act of making &c.; a bird's cage or coop.

সজাই, v. জতাই, নিৰ্মান কৰাই, ভুসিত কৰি, গৰু খুন্দি, কজুঐ বেপাৰি, to cause to be made or constructed; to dress or adorn another, to prepare or get ready, to destroy virility by pounding the testicles; s. a traveling trader, a pedlar.

সজা কথা, s. মিচা কথা, মনেৰে পাতি কোআ কথা, a fabrication.

সজাগৰ, a. সাৱে থকা, সঁহাৰি লৈ থকা, watchful, vigilant.

সজাপৰা, s. কাঠ বাঁহ আদিৰ বন, handicraft or workmanship in wood·

সজে সজে, *ad.* ভালে ভালে, বেয়া নোহোআকৈ, in good order or condition, while well off.

সজোআ, *s.* পিন্ধোআ, ধুন মবোআ, কবোআ, গড় বন্ধোআ, the act of dressing or adorning another, the causing to be made &c.; the destruction of virility by pounding the testicles.

সজোআ পবোআ, *s.* জুগুতাই থোআ, পিন্ধুআ উকআ, ভূসিত কবা, the act of making ready, garnishing or preparing; *a.* garnished &c.

সজ্জোত, *s.* হবিচ, a fasting, a fast.

সজ্যা, *s.* সোআ তুলি পাটি আদি, চাবি পাটি, a native bed, a sleeping mat.

সঞ্চই, *ad.* সঁচা, stored away, collected, kept.

সঞ্চেই, *ad.* মুলেই, সমুলি, completely, entirely.

সঞ্জাত, *s.* সঁজাত, প্রত্যই, স্বরূপ মনা, trust, belief, confidence.

সঞ্জাতি, *s.* see সঁজাতি.

সট, *s.* এবিধ ঔসধব বন, a species of plant from which an alkaline seasoning for food is prepared.

সটকাই, সটবাই, *ad.* বেগতে, হঠাত, গিবিসাই, quickly, hastily without delay, at once.

সটখাব, *s.* সটব চাই, the alkali produced from the above plant.

সটবট, *s.* চুপচুপ চাপচাপ, মুখেবে ভালবি বোলোআ, সেলবেলনি, flattery, adulation, cajolery, obsequiousness.

সটবটাই, *v.* সেলবেলাই, সঠামিত্র কবি, মুখেব মিত্রতা দেখাই, to flatter, to cajole, to be obsequious.

সঠ, *a.* দুষ্ট, খল, deceitful, insincere, knavish.

সঠামিত্র, *s.* দুষ্ট বন্ধু, মুখব মিতিব, a false or pretended friend.

সঠিক, *a.* নিচই, স্বরূপ, exact, true, certain.

সঠিকৈ, *ad.* নিচয়ে, স্বরূপকৈ, ঠিকৈ, exactly, truly, certainly.

সঠুআ, *a.* সাঁঠব, সাঁঠত হোআ, pertaining to or produced in the three days of the month *Ahar*, supposed by the hindoos to be unclean.

সত, *s.* মন, ইচা, বস, চন্দন কাঠব পবা কবা সুগন্ধি তেল বিসেস, পাঁচ কুবি, wish, desire, essence, juice or moisture, a perfume extracted from the sandal wood; *a.* one hundred.

সতকাব, *s.* আদব, সম্মান, respect, honor, civility, politeness.

সতঙ্গজোবা, *s.* মিচাই চৌবাঙ্গি দিয়া, ধবাৎ জোব, ভাও জোবা, the feigning of physical inability or prostration.

সতচিদানন্দ, *s.* পবম ব্রহ্ম, an epithet of Deity, *lit.* he who is the source of being and happiness.

সতভিসা, *s.* চৌবিচ নখ্যত্র, the twenty fourth lunar mansion in the hindoo zodiac.

সতৃবত্, *s.* see সেল্‌সেলনি.

সতমুল, *s.* এক ঔসধি গচর সিপা, আৰু তাৰ গচ, a species of medicinal plant and its root.

সতৰি, *a.* তিনি কুৰি দহ, কথকি তিৰি, seventy; *s.* a talkative woman.

সতসতাই, *v.* ভালৰি বোলাই, বৰকৈ কৈ, to prate, to be garulous.

সতসর্বস, সতসর্বহ, *s.* গৰাকিৰ সকলো খিনি বস্তু, one's whole property or entire possessions.

সতা, *s.* খাৰনি সৰোআ জতন, an earthen leach for making lye.

সতি, *s.* পতিব্রতা, স্বামিৰ লগত চিতাত পোৰা তিৰি, a wife devoted to her husband during life, and who burns with him on the funeral pile; with যৈ, to burn on the funeral pile.

সতিনি, সতিয়ৈ, *s.* সপত্নি, গিৰিয়েকৰ আন তিৰোতা, one of the several wives of one husband.

সতিনিমাৰি, *s.* জঁতৰৰ বটিয়া ধৰা মাৰি, a stick in a native wheel band.

সতিনিয়াহ, *s.* সতিনিৰ পৰস্পাৰ হিংসা খিয়াল, animosity or ill feeling between the wives of the same husband.

সতিসন্ততি, *s.* লৰা লুৰি, সন্তান, পো জি, offspring, children, progeny, descendants.

সতুৰালি, *s.* সত্রুৰ ভাও, হিংসা, সত্রুআলি, enmity, hostility.

সত্য, *a.* স্বৰূপ, সঁচা, true, real, certain.

সত্য কৰা, *s.* সপত কৰা, ধৰম চিয়াই কোআ, the act of affirming on oath, an asservation.

সত্য জুগ, *s.* হিন্দু মতে চাৰি জুগৰ প্রথম জুগ, the first of the four hindoo ages of the world, comprising 1,728,000 years.

সত্য বাদি, *a.* স্বৰূপ কথা কওতা, মিচা নোকোআ, speaking the truth, truthful, veracious.

সত্য সেৱা, *s.* সত্য নাৰায়ন, বিষ্ণুৰ পূজা বিসেস, a religious ceremony in honor of Vishnoo.

সত্যে, *ad.* স্বৰূপে, নিশ্চইকৈ, স্বধর্মতে সপত কৰা, দৃঢ় প্রতিগ্যা, verily, truly; *s.* a term of asseveration, an oath.

সত্র, *s.* সাধু মহাজন আদিৰ ধৰম প্রবর্তোআ বাস কৰা থান, the head quarters of any leading hindoo priest and his attendants.

সত্রাধিকাৰ, *s.* সত্রৰ গৰাকি, অধিকাৰ মহন্ত, a head priest of the above.

সত্রিয়া, *a.* সত্রৰ, সত্র সমন্ধিয়, of or relating to a *hotro*.

সত্রু, *s.* অরি, বৈরি, বিরোধ করোঁতা, an enemy, a foe, an adversary.

সত্ত্ব, *s.* প্রক্রিতির তিনি গনর আদি গুন, the first of the three inherent qualities of matter; (see গুন.)

সদ, *a.* ভাল, উত্তম, সজ, good, excellent.

সদই, *a.* দায়ালু, মরমিয়াল, ক্রিপালু, kind, merciful, compassionate.

সদগতি, *s.* সজগতি, উধার পোআ, a virtuous life, prosperity, bliss.

সদর, *s.* রাজধানি, the place where government is administered.

সদরআমিন, *s.* দেওআনি বিচার করা এক বিসয়া বিসেস, the judge or chief native officer of a sudder station.

সদরি, *a.* প্রকাসিত, জনা সুনা, সদরত থকা, public, known, dwelling in or belonging to a sudder station.

সদাই, সদাকাল, *ad.* সর্বদাই, নিতৌ, ওরেও, always, continually, perpetually, constantly.

সদাগর, *s.* সাউদ, মুদৈ, a traveling merchant, a trader.

সদাচার, *s.* সজ আচার, সুকরম, সাধু ব্যেহার, good conduct &c.

সদাচারি, *a.* সজ আচরন করোঁতা, সুকর্মি, well conducted.

সদানন্দ, *a.* সর্বত্রে সুখি, সদাই আনন্দিত, ever-joyful.

সদাসর্বদাই, *ad.* ওরেও কাল, সর্বতিকাল, সদাই, always, continually.

সদাসিব, *s.* মহেস, মহাদেও, an epithet of Hiwo; *lit.* always prosperous.

সদৌ, *a.* সকলো, আটাই, all, the whole, entire.

সদ্যহ, সদ্যে, *ad.* সম্প্রুতি, এতিয়া, now, at present.

সদ্রিস, *a.* নিচিনা, সইলাখ, তুল্য, like, similar, resembling; *s.* likeness.

সধলিক, *a.* সকলোএ জনা, প্রজলিত, generally known, spread abroad.

সধরা, *s.* আয়তি, গিরিএক থকা তিরোতা, a woman having a husband.

সধা, *a.* সাধনা করা, সিধি করা, সিকা, ধারর পার লগিয়া ধন আদি খোজা, asked for, desired, accomplished, instructed, demanded.

সধাই, *v.* সাধনা করাই, সিধি করাই, সিকাই, লোকর হতুআই পার লগিয়া ধার খোজাই, to ask, to accomplish, to teach, to break in, as oxen &c.; to demand through a second person.

সধোআ, *s.* সাধন করোআ, সিধি করোআ, সিকোআ, ধার খোজোআ, the act of asking, accomplishing &c. through another.

সন, *s.* এবিধ গচ আরু তার চালর করা সুতা, the Bengali hemp plant and its flax; (Crotolaria Juncea.)

সনসনাই, *v.* মুগা আদিএ খোআত বা রগোআত সব্দ উঠি, to make a rustling sound as of silk worms among leaves.

সনাতন, *a.* অবিনাসি, সদাই থকা, ইস্বৰৰ এক নাম, eternal, everlasting, an attribute of Deity.

সনা-পিটিকা, *a.* আঙ্গুলিৰে টিপা আৰু মিহলোআ, bruised and mixed, as the ingredients of sauce condiment.

সনাহি, *s.* পোক বিসেস, সোঁআহি, বেগতে খাই ঢুকাওঁতা, a species of worm; *a.* consumed, wasted.

সনি, *s.* সপ্তম গ্রহ, the planet Saturn.

সনিবৰিয়া, *a.* সনিবাৰে হোআ, produced on or relating to Saturday.

সনিবাৰ, *s.* সপ্তম বাৰ, সনি গ্রহৰ দিন, Saturday.

সনোআ, *s.* সানত দিয়া, ধৰোআ, মিহলোআ, ঘঁহোআ, the act of whetting or sharpening, mixing smearing; *a.* sharpened, mixed, smeared.

সন্ত, *a.* সাধু, ধৰমি, good, virtuous.

সন্ততি, সন্তান, *s.* লৰালুৰি, সতিসন্ততি, পো জি, a child, children, offspring, progeny.

সন্তাপ, *s.* সোক, খেদ, মনৰ দুখ, anguish, sorrow, remorse, woe.

সন্তাপি, *a.* সন্তাপেৰে দুখিত, সোক পোআ, filled with anguish, distressed.

সন্তুষ্ট, *a.* তুষ্ট, ত্রিপ্ত, হর্সিত, satisfied, pleased, gratified, delighted.

সন্তোস, *s.* তুষ্টি, ত্রিপ্তি, হর্স, আনন্দ, satisfaction, gratification, contentment, cheerfulness, pleasure.

সন্দিকৈ, *s.* চাৰিঘৰিয়া আহোমৰ এখেল, one of the four principal classes of the old *Ahoms.*

সন্দেস, *s.* চেনা চেনি আদিৰ মিঠৈ বিসেস, a kind of sweetmeat.

সন্দেহ, *s.* আসঙ্কা, খুঁকুৰি, সংসই, hesitation, doubt, mistrust.

সন্ধি, *s.* মিলন, জোৰা, সুৰঙ্গা, আখৰৰ সংজোগ, a junction, a joint, a fissure, an interstice, the permutation of letters.

সন্ধিয়া, *s.* গধুলি, গধুলা, সাঁজ লগা, evening, twilight.

সন্ধ্যা, *s.* গধুলি, পুআ দুপৰিয়া আৰু গধুলি কৰা বামুনৰ উপাসনা বিসেস, the twilight; a religious ceremony to be performed by brahmins morning, noon and evening.

সম্মত, সম্মতি, *s.* অনুমতি, মন, assent, agreement in opinion; *a.* acquiescent, willing.

সম্মান, *s.* মান, আদৰ, সত্কাৰ, respect, veneration, honor.

সন্যাসি, *s.* সইনাসি, তপসি, জোগি, ফকিৰ, a religious mendicant.

সপত, *s.* ধর্ম চিয়াই কোআ, সত্য অঙ্গিকাৰ, an oath, asseveration; with খাই, to swear, to take an oath.

সপতা, *s.* দা কটাৰি আদিৰ ফাট, a flaw in the blade of an instrument.
সপতাসপতি, *s.* পৰস্পাৰ সপত দিয়াদি, a mutual declaration upon oath.
সপনি, *s.* গালি, সাও, abusive language, reviling, cursing.
সপৰিবাৰে, *ad.* পৰিয়ালে সমনিতে, with all one's family and attendants.
সপ্‌সপ কৰে, *ad.* সমসম কৰে, সোপাসোপকৈ, thickly, (like drops of mist or rain.)
সপ্‌সপিয়া, *a.* সম্‌সমিয়া, ডাঠকৈ হিম আদি পৰা, thickly falling, thick.
সপা, *s.* গালি পৰা, সাও দিয়া, abusing, cursing; *a.* abused, reviled.
সপি, *v.* গালি পাৰি, to abuse, to revile.
সপিণ্ড, *s.* সাত পুৰুসৰ ভিতৰত থকা বঙ্গহ, a kinsman to the seventh generation in descent from a common ancestor.
সপিণ্ডি, *s.* বচেৰেকিয়া, বচৰৰ মুৰত কৰা প্ৰেত শ্ৰাদ্ধ বিসেস, a ceremony performed on the first anniversary after death by the relatives of the deceased.
সপোন, *s.* সমাজিক, স্বপ্ন, a dream, a vision.
সপ্ত, *a.* সাত, seven.
সপ্তম, *a.* সাত সংখ্যা পূৰক অঙ্ক, the seventh.
সপ্তমি, *s.* চন্দ্ৰৰ সপ্তম কলা, হিন্দুৰ তিথি বিসেস, the seventh day of the lunar wane or increase.
সপ্তাহ, *s.* সাদিন, a week, seven days.
সপ্তাহিক, *a.* সাদিনিয়া, weekly, of seven days.
সপ্রমান, সপ্রমানিক, *a.* প্ৰমান ওলাই থকা, having proof, self evident, authentic.
সফল, *a.* সাৰ্থক, ফল ধৰা, সাম্‌ফল, effectual, advantageous, successful.
সব, *a.* সকল, আটাই, মৰা দেহ, the whole, all; *s.* a dead body.
সবংসে, *ad.* বংসে সৈতে, বংস সমনিতে, with one's family or tribe.
সবদ, সব্দ, *s.* ধনি, মাত, কথা, বাক্য, ব্যাকৰন মতে সংগ্যা অৰ্থাত নাম, a sound, a noise, a roar, a voice, a word; a noun.
সবদিয়াল, *a.* খিতপিয়া, বগৰি, famous, renowned, celebrated.
সব সক, *a.* কনিষ্ট, সকলোতকৈ সক, smallest, least of all, youngest.
সবহুআ, *a.* সবাহৰ, সভা সমন্ধিয়, belonging or relating to an assembly.
সবাহ, *s.* সমুহ লোকে কৰা হৰি কিৰ্তন, public worship.
সভা, *s.* সমাজ, মেল, an assembly, a society, an association, a club.
সভাপতি, *s.* সমাজৰ অধিকাৰ, the president or chairman of do. do.
সভাসদ, *s.* সমজুআ, মেলুআই, সভাৰ লোক, a member of an assembly or society, a courtier.

সভ্য, *a.* সভাৰ জোগ্য, সিষ্ট, ভ্, civilized, polite, polished.

সম, *a.* সমান, একে, তুল্য, level, equal, like, similar.

সময়, *s.* বেলা, খেন, কাল, নিয়মিত পৱ, time, period, leisure.

সমজুআ, *a.* সমাজৰ সম্বন্ধিয়, দুইৰ মাজঁত হৈ মিল কৰোঁতা, belonging to an assembly; *s.* a mediator, a reconciler.

সমনিতে, *ad.* সৈতে, লগে, in accordance with, with.

সমনিয়া, *a.* সমান বয়সিয়া, সমান শ্রেনিৰ, equal in age or rank.

সমন্ধ, *s.* সম্পর্ক, লগা ভগা, ব্যাকৰনৰ মতে সষ্টি কাৰক, affiliation, connection, relation; (in *gram.*) the possessive case.

সমন্ধি, সমন্ধিয়, *a.* সম্পর্ক থকা, সমন্ধ লগা, related to, connected with, belonging to.

সমৰ, *s.* জুঁজ, সংগ্রাম, ৰন, conflict, battle, war.

সমৰৰ-সা, *s.* জুদ্ধৰ অস্ত্র, লাগতিয়াল বস্তু, a weapon, any implement.

সমর্থ, *s.* সক্তি, সাধ্য, জো, কৰিব পৰা, সমৰথ, ability, sufficiency, strength; *a.* able, sufficient, adequate, capable.

সমর্পন, *s.* সোধোআ, making over, dedicating or committing to another.

সমল, *s.* সামগ্রি, খোআ দ্রব্য, goods, provisions, eatables.

সমলিয়া, *s.* সমল জোগাওঁতা, one who supplies provisions.

সমসম কৰে, *ad.* সৰু সৰু ঘন টোপাকৈ পৰাৰ দৰে, in small drops, as dew or mist.

সমস্ত, *a.* সকলো, আটাই, গোটেই, সমুদাই, all, the whole, entire.

সমাগম, *s.* দেখা দেখি, অহা জোআ, an interview, a meeting, a coming and going, a concourse.

সমাচাৰ, *s.* বার্তা, ভু, সম্বাদ, news, intelligence, tidings.

সমাজ, *s.* see সভা, an assembly &c.

সমাজিক, *s.* see সপোন, a dream, a vision.

সমাদৰ, *s.* আদৰ, সম্মান, veneration, respect, honor, reverence.

সমান, *a.* তুল্য, একে, বৰা টুটা নোহোআ, খলাবমা নোহোআ, like to, uniform, equal, level, even.

সমাপত, সমাপ্ত, *a.* ওৰ পৰা, সেস হোআ, অন্ত কৰা, concluded, ended, finished, completed.

সমাপন, সমাপ্তি, *s.* সেস, অন্ত, ওৰ পৰা, সাঙ্গ, ইতি, end, completion, a finishing, finis.

সমাৰ, *s.* দিযে পথালিএ দুইবাৰ হাল বোআ, a second or cross ploughing.

সমাৰ বাই, সমাৰি, *v.* দিযে পথালিএ হাল বাই, to cross plough.

সমাস, *s.* অনেকটি পদ গোটাই একে করা, the forming of compound words or sentences, a compound.

সমিচার, } *s.* উত্তর, সিধান্ত, an answer, a reply.
সমিধান, }

সমিধ, *s.* এবিধ জজ্ঞত লগা গচ, a species of thorny tree the wood of which is used as fuel in offering sacrifices.

সমিপ, *s.* ওচর, চমু, nearness, vicinity, contiguity, proximity; *a.* proximate, near, contiguous.

সমুখ, *s.* মুখর আগ, সাখ্যাত, আগ ফাল, presence, front, opposite.

সমুখে, *prep.* সাখ্যাতে, before, in presence of, opposite, over against.

সমুখাসমুখি, *s.* মুখামুখি, পরস্পর দেখাদেখি, a personal interview; with কৈ, *ad.* face to face.

সমুচিত, *a.* জোগ্য, উপজুক্ত, উচিত, fit, right, proper, suitable, appropriate.

সমুদাই, *a.* see সমস্ত, the whole &c.

সমুদ্র, *s.* সাগর, the sea, the ocean.

সমূলঞ্চে, *ad.* মূলে সৈতে, তেনেই, আটাইখিনি, (*lit.* with the root,) wholly, entirely.

সমূলি, *a.* আটাই, সমস্ত, সকলো, গোটেই, তেনেই, সমূলঞ্চে, all, the whole; *ad.* root and branch, completely, wholly, entirely.

সমূহ, *s.* অনেক, থুল, বহুত লোকর ঝুম, a multitude, a crowd; *a.* many &c.

সম্পত্তি, *s.* ধন বস্তু, ঐশ্বর্জ্য, বিভও, wealth, property, substance.

সম্পদ, *s.* সুখ, সুভ, সুখর কাল, happiness, prosperity, affluence.

সম্পর্ক, *s.* see সমন্ধ.

সম্পাদক, *s.* সমাপ্ত করোঁতা, কার্জ্ত সিধি করোঁতা, সমাপন করা, effecting, completing, or managing; an editor, a manager.

সম্পুর্ন, *a.* পরিপুর্ন, ভরপুর, পুর হোআ, সিধি হোআ, full, filled, complete, perfect, finished.

সম্প্রতি, *ad.* এতিয়া, সইদে, আজি কালি, now, at present, now a days.

সম্প্রদান, *s.* দান, অর্পন, চোআলি দিয়া, ব্যাকরনর মতে চতুর্থির বিভক্তি, bestowing, giving in marriage; the dative in grammar.

সম্বতচর, *s.* বচর, বরিস, a full year.

সম্বাদ, *s.* see বার্ত্তা.

সম্বোধন, *s.* সোধনপোচন, ব্যাকরন মতে অষ্টম কারক, a mode of address, the vocative case in grammar.

সম্ভও, *s.* হবর জোগ্য, হব পরা, বিভূতি, ঐশ্বর্জ্য, probability, possibility, livelihood, wealth, means, resource.

সম্ভাৱ, } s. হব ঘটিব বুলি জনা বা ভবা, the deeming a thing possible or probable.
সম্ভাৱনা, }

সম্ভাৰ, s. see সমল.

সম্ভোগ, s. খোআ, ভুঞ্জা, মৈথুন, enjoyment, possession, sexual intercourse.

সয়ন, s. সোআ, নিদ্ৰা কৰা, ঘুমটি, lying down, reclining, sleeping.

সয়ম্বৰা, s. ৰজাৰ জিএ নিজে পতি বৰা, সঁইদৰা বচা, the ceremony of choosing a husband as was formerly practiced by the daughters of the kings.

সয়ম্বৰা-সাল, s. সয়ম্বৰা পতা ঠাই বা সভা, the house where the above ceremony was performed.

সৰ, s. কাঁৰ, সুৰুকিয়া বাট, পটি, গাখিৰৰ চামনি, এবিধ পহু, an arrow, a foot path, the cream of milk, a species of deer.

সৰই, s. সাস্তা, আপোনাৰ বন লোকক দি জিৰোআ, হাত উজান, relief from labor or responsibility, leisure, assistance, help.

সৰকনা, s. ভৰিত বৰকৈ ফটুআই মেলা আঁক, cracks in the feet.

সৰকা, s. সৰকি জোআ, ইফালে সোমাই সিফালে ওলোআ, the act of passing through, going between, or transfixing; *a.* pierced &c.

সৰকাই, *v.* ইফালে সুমুআই সিফালে উলিয়াই, causative of do.

সৰকি, *v.* ইফালৰ পৰা সিফালে ওলাই, to pass through, to go between, to transfix, to pierce through and through.

সৰঙ্গাল, *a.* সেৰেঙ্গা, বিন্ধা থকা, having interstices or holes.

সৰত, s. ৰিতু বিসেস, আহিন কাতি, September and October.

সৰতকান জোৰা, *a.* আওকান কৰা, নুসুনা ভাও ধৰি থকা, ধুবাৎ জোৰা, turning a deaf ear or pretending not to hear.

সৰধুআ, *a.* সৰাধৰ সমন্ধিয়, সৰাধৰ, relating to a *Shradh* or funeral.

সৰন, s. আস্ৰই, ভকত হোআ, সপত দি বা সুবিচাৰৰ কাৰন কৰা এৰাও, স্ৰৱনাৰ পৰা বেৱতিলৈকে ৬ নক্ষত্ৰৰ কাল, an asylum, a refuge, protection, the taking the initiatory step to becoming a disciple, a exclamation or appeal for justice or protection, a period of six days in every month when hindoos are prohibited from building &c.

সৰন-খেৰ, s. ঘৰ চোআ সুকান ন খেৰ, new dry thatch.

সৰন দিয়া, s. ৰজা বা গুৰুৰ নাম লৈ সপত বা দোহাই দিয়া, appealing or calling for justice or swearing in the name of the king or *gooroo.*

সৰন লোআ, s. ভকত হোআ, গুৰু ভজা, becoming a disciple; the act of worshiping a *gooroo.*

সৰণাগত, সৰণাপন, *a.* আসুই কৰা, সৰনে পসা, having taken refuge or become a disciple.

সৰনিয়া, *a.* সেৱকিয়া, আসুই লৈ থকা, disciplied, having become a worshiper; *s.* a disciple, a worshiper.

সৰনে পসা, *s.* আসুই কৰা, the act of taking refuge &c.

সৰপা, *s.* এলেহুআ, বনলৈ ভই কৰা, ধোদা, lazy, slothful, indolent.

সৰপালি, *s.* এলেহুআ, ধিতিঙ্গালি, laziness, slothfulness, indolence.

সৰৱ্ ন, *a.* নিচেই নতুন, গোটাই ন, quite new, brand new.

সৰৱজান, সৰ্ৱজান, *a.* সকলো জনা, সৰ্ৱজ্ঞ, omniscient, all-wise.

সৰৱ ৰহি, *a.* সকলোৰে লগত মিলিব পৰা, conciliating, agreeable to all, popular.

সৰ্ৱস্ব, *s.* সকলো সম্পত্তি, সৰ্ৱস্ব, one's entire possessions.

সৰল, *s.* এবিধ সুগন্ধি গচ, পোন, ভঙ্গভঙ্গিয়া, উদাৰ, a species of pine tree; (Pinus Longifolia) *a.* straightforward, simple, frank.

সৰস্বতি, *s.* বাগ দেবি, the goddess of speech and eloquence, said to have invented the sanskrit language.

সৰহ, সৰহিয়া, *a.* বহুত, বিস্তৰ, অনেক, অধিক, much, plentiful, abundant, many.

সৰা, *s.* গুটি আদি এৰাই তললৈ পৰা, চালনি আদিৰ পৰা সৰকি পৰা, সত্ৰু আৰু দাই আদিৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা, সোটা বা বাৰ্তনিৰে জাৱৰ আদি গুচুউআ, পানিত মাছে ওলাই ফান্দ মাৰি জোআ, dropping off, escaping from an enemy or from evil; the sudden descent of fish from the surface of the water.

সৰাই, *v.* গুটি আদি এৰুআই তললৈ পেলাই, ৰক্ষা পোআই, ঠগি, to cause to fall off or to escape; *s.* a kind of stand or tray.

সৰাধ, *s.* শ্ৰাদ্ধ, funeral obsequies made to deceased ancestors.

সৰাপোচা, *a.* আঁতোআ পিতোআ, মচাকোঁচা, cleared and swept.

সৰাল, *s.* চৰাইৰ ন পাখি গজিবলৈ পুৰনি পাখি সৰা, the shedding of the feathers of birds; with দি, to moult.

সৰালি, *s.* হাঁহৰ নিচিনা পানিৰ চৰাই এবিধ, a species of water fowl.

সৰি, *v.* এৰাই, তললৈ পৰি, to become detached and fall.

সৰিবৰি, *a.* সদিসু, নিচিনা, অনেক, অখই অৱই, like, abundant.

সৰিয়হ, *s.* তেল পেৰা গুটি এবিধ আৰু তাৰ গচ, সৰ্ষপ, the mustard plant and seed.

সৰিল, *s.* দেহা, কাই, তনু, গা, the physical frame, the human body.

সৰু, *a.* খুঁদ্ৰ, একন মান, কনিষ্ঠ, সামান্য, small, little, minute, younger.

সৰুআই, *v.* ৰখ্যা পোআই, চিঙ্গি তললৈ পেলোআই, নুতি পানি চামৰি, সৰু বিধ ৰসস্ত, to cause to escape or to fall; *s.* the chicken pox.

সৰু-মানিমুনি, *s.* এবিধ ঔসধিয় বনৰিয়া সাক, a species of wild vegetable.

সৰু-মালভোগ, *s.* এবিধ লাহি ধান, a species of paddy.

সৰু-সালি, *s.* এবিধ ৰৰ ধান, a species of paddy.

সৰৈ, *s.* এবিধ সুকাঠি গচ, কাঠ, a species of tree and its timber.

সৰোআ, *s.* গুটি আদি একআই, তললৈ পেলোআ, জাহ দিয়া, the causing to become detached and to fall, as ripe fruit; filtering, leaching or sifting; *a.* dropped off, filtered, leached, sifted.

সৰোৱৰ, *s.* বিল, জলাসই বিসেস, a lake, an inland sea.

সৰ্গদেও, *s.* স্বৰ্গৰ দেৱতা, অচম ৰজাৰ সম্বোধন, *lit.* Lord of heaven, address of the Assam kings, equivalent to "your majesty."

সৰ্গৰিয়া, *a.* সৰ্গৰিয়া, সুগৰি, আসোআঁহ নথকা, complete, perfect, wanting nothing.

সৰ্প, *s.* see সাপ.

সৰ্ব, *pro.* সকলোকে বুজুআ সৰ্ব নাম সদ্দ, all, the whole.

সৰ্বকাল, *s.* সদা কাল, সদাই, all times, all seasons.

সৰ্বখ্যন, *ad.* ওৰেও, দিনো, সদাই, at all times, perpetually, always.

সৰ্বগ্য, সৰ্বগ্যানি, *a.* সৱৰজান, omniscient, all wise.

সৰ্বচাক, *a.* সৰ্বত্র প্রচাৰ হোআ, সকলোতে চলা, মন্ত্র বিসেস, known to all, public; *s.* a kind of charm or incantation.

সৰ্বতিকাল, *s.* ওৰেও কাল, বাৰেওটি কাল, all time, forever.

সৰ্বত্র, সৰ্বত্রে, *ad.* সকলো ঠাইতে, চাৰিও পোনে, every where, all around.

সৰ্বদা, সৰ্বদাই, *ad.* নিতো, দিনো, সদাসৰ্বদা, সদাই, every day, perpetually.

সৰ্বনাম, *s.* ব্যাকৰনৰ মতে আমি তুমি আদি সদ্দ, a pronoun.

সৰ্বনাস, *s.* সকলো খ্যাই, সমুলি নষ্ট, total destruction, ruin.

সৰ্বব্যাপক, সৰ্বব্যাপি, *a.* সকলো খানে জুৰি থকা, omnipresent, all-pervading, universal.

সৰ্বসক্তিমান, *a.* সকলো সক্তি থকা, সকলো কৰিব পৰা, all-powerful, almighty, omnipotent.

সৰ্বস্ব, *s.* see সৰ্তসৰ্বহ.

সর্বাঙ্গ, *s.* সৰিলৰ সকলো অঙ্গ প্ৰত্যঙ্গ, গোটেই গা, the whole body, every member of the body.

সর্বোত্তম, *a.* সকলোতকৈ উত্তম, অতি ভাল, supremely good, best.

সর্বোপৰি *a.* সকলোৰে ওপৰ, সকলোতেকৈ প্ৰধান, above all, supreme.

সর্সৰ, *s.* সৰু বিসেস, সুকান দ্ৰব্যৰ ওপৰত ৰগোআত উঠা সৰদ, a rustling sound.

সর্সৰ কৰে, *ad.* ঠহ নধৰাকৈ, অতি বেগেৰে, সাওসাও কৰে, (অহা জোআ,) without hesitation or difficulty, readily.

সর্সৰাই, *v.* খৰখৰাই, সুকান দ্ৰব্যৰ ওপৰত কিট পতঙ্গাদি ৰগোআত সৰু উঠি, to make a rustling sound.

সর্সৰিয়া, *a.* সৰ্সৰিয়া, ভালকৈ মুখত অহা, অনৰ্গল, fluent, glib, flippant.

সল, *s.* মাছ এবিধ, a species of fish.

সলখ, *s.* এবিধ কাঠৰ নাম, a species of tree and its timber.

সলখা, *s.* নঙ্গলা, ডাঙ্গ, সাল, the bar of a gate, door or window, a shaft, a pin or fastening.

সলগা, *s.* কথা কোআত হই হই বা বাক বোলা, প্ৰসংসা কৰা, ভাল বোলা, assenting, commending, praising.

সলগাই, *v.* ভাল বোলোআই, প্ৰসংসা কৰাই, causative of সলাগি.

সলগোআ, *s.* ভাল বোলোওআ, the causing to be praised or commended.

সলগ, *a.* একে লগ, সংযুক্ত, united, joined, connected, adhered.

সলঠাৰি, *s.* সলৰ পোআলি, the young of the *Hol* fish.

সলনাসলনি, *s.* সলোআসলি, সালসলনি, mutual exchange, barter, a swop.

সলনি, *s.* এটাৰ মুৰে আন এটা, প্ৰতিনিধি, a substitute, an agent, a deputy, a change; with কৰি, to change, to alter, to substitute; with কপে, in the place of, instead of.

সলমাৰি, *s.* গৰুৰ ডিঙ্গিত দিয়া জুঁঅলিৰ থিয় মাৰি, the bows or pins of a native ox yoke.

সলমুটুকিয়া, *s.* আধা ফুটিয়া ভাত, half cooked, (applied only to rice.)

সল্সলিয়া, *a.* পোন, পোলোঙ্গা, আঁৰ কেঁকোৰা নথকা, long and slender, straight, not obstructed.

সলা, *s.* লো বাঁহ আদিৰ মুৰ ছোঙ্গা সৰু সলি, নাল খুউআত লা আদি দিয়া, লা লগোআ, সাল মৰা, বৰ্ত্তি, an iron or bamboo spike or pin, a spindle; the act of varnishing with lac; the fastening a handle with lac; the wick of a lamp; *a.* fastened with lac, as a handle or as the bottom piece of a brass vessel.

সলাই, *v.* সলনি কৰি, লা লগাই বা সাল মৰাই, to exchange, to substitute, to cause to be overlaid with lac, to secure by lac or by a peg or wedge, as of a handle or the bottom piece of brass vessels.

সলাকানি, *s.* বর্ত্তি, সলিতা, সিহাকানি, a lamp wick.

সলাগ, *s.* উপকাৰ মনা, গুন লোআ, gratitude, thankfulness, acknowledgement of favors received; with লৈ, to express gratitude.

সলাগি, *v.* প্রসংসি, ভাল বুলি, গুন বখানি, to commend, to thank.

সলা-বলা, *a.* পেঁপা বলা, পুৰঠি নোহোআ, কোমল বয়সিয়া, আধা সিজা ভাত, sprouted, swollen, (as a bud,); *s.* half cooked rice.

সলাল, *a.* টেঙ্গৰ, ধুর্ত্ত, cunning, crafty, artful.

সলাসল, *a.* নভগা নিচিগা গোট গোট, whole, unbroken, as rice.

সলি, *v.* বৰনৰ ওপৰত লা ঘঁহি, বাঁহ আদিৰ চঁচা গোটা মাৰি, to apply lac varnish; *s.* a roundly shaved splint of bamboo &c.

সলিতা, *s.* চাকিৰ সলাকানি, the wick of a lamp.

সলিয়া, *a.* সালৰ সমন্ধিয়, হাবিত বা গচত থকা এবিধ ডাঙৰ এন্দুৰ, belonging or pertaining to an instrument or machine (see সাল,); *s.* a species of rat.

সলিসিয়ান, *a.* বুজন, জনা সুনা, টেঙ্গৰ, arrived at years of understanding, knowing, discerning.

সলোআ, *s.* সলনি কৰা, এটাৰ মুৰে আন এটা লোআ বা দিয়া, the act of exchanging or bartering; *a.* exchanged, bartered.

সৱ, *s.* স, মৰা দেহা, a dead body, a carcass, a corpse.

সষ্টম, *a.* see সাষ্টম.

সষ্ঠি, *s.* চন্দ্রৰ সষ্ঠ কলাৰ দিন, ভাৰ, the sixth day of the moon's wane or increase; charge, responsibility, trust.

সসাঙ্গ, *s.* সাৱসেস, সমুলি নষ্ট, তোলাও, an utter end, destruction.

সসি, *s.* চন্দ্র, জোন, the moon.

সস্তা, সাস্তা, *a.* লঘু, সাম, সাইজ, সৰই, জিৰনি, light, alleviated, cheap; *s.* comfort, relief, alleviation.

সস্য, সহ, *s.* খেতিৰ উত্পন হোআ দ্রব্য, anything produced by tilling the ground, as crops or fruit; grain, harvest.

সহংকাৰ, *s.* see সংস্কাৰ.

সহজ, *s.* অভ্যাসত হোআ, সুচল, চলন, স্বভাও, ease, facility or skill acquired by practice, habit.

সহজে, *ad.* অনায়াসে, সুগম কপে, easily, with facility, from habit.

সহন, *s.* দুখ কষ্ট আদি ভোগ কৰি থকা, দাই দোস বাৰে বাৰে এৰি থকা, patience, forbearance, endurance, long suffering.

সহৰ্জলা, *s.* লোটা আদিৰ সৰু বিন্ধা, a small hole or perforation.

সহস্ৰ, *a.* হেজাৰ, দহ শ, one thousand.

সহা, *s.* এবিধ পহু, সহন কৰা, a hare; the act of forbearing, endurance.

সহাই, *s.* সাহস্ৰই, উপকাৰ, সাৰথি, assistance, help, an assistant &c.

সহাকনিয়া, *a.* সহা পহুএ কান পতাৰ দৰে বেগতে শুনা, অলপতে সাৰ পোআ, quick of hearing, easily awakened.

সহি, *v.* সৈ, সহন কৰি, to bear, to forbear, to suffer, to endure.

সহিত, *prep.* সৈতে, লগে, with, together with.

সহুৰ, *s.* গিৰিএক বা ঘৈনিএকৰ বাপেক, a father in law whether of the wife or husband.

সহোদৰ, *s.* একে মাত্ৰিৰ পৰা ওপজা, সোদৰ, যগর্ভি ভাই ভনি, one of two or more born of the same mother.

সা, *s.* মুখ মুকলিকৈ মৰা ফুঁ, a forcible expiration of breath.

সাউদ, *s.* মুদৈ, সদাগৰ, a wholesale trader, a banker, a merchant.

সাও, *s.* সাপ, পৰৰ অনুভলৈ বোলা বাক্য বা প্ৰাৰ্থনা, a curse, a malediction, an imprecation.

সাওন, *s.* শ্ৰাবন, বছৰৰ চতুৰ্থ মাহ, *Haun*, the fourth hindoo month, corresponding to parts of July and August.

সাও-সপনি, *s.* সাও দি পৰা গালি, cursing and reviling.

সাওসাও কৰে, *ad.* বেগেৰে, সৰ্ৰকৰে, (জোআ,) rapidly, smoothly, as of crawling or gliding along.

সাং, *s.* নাস, খাত্মাঙ্গ, অন্ত, destruction, end, conclusion, termination.

সাঁও, *s.* পেটৰ আম, খৰে ধৰাৰ মল, mucous matter.

সাঁও-পৰা, *s.* খৰে ধৰা, dysentery or bloody flux.

সাঁও-বৰনিয়া, *a.* সাঁও বৰনৰ, অতি কলা বা বগা নোহোআ মধ্যম বৰ্ন, dark, (applied only to the complexion.)

সাঁকি, *s.* সাঁফি, জোৰা, a joint of the body.

সাঁকিনি, সাঁখিনি, *a.* হুতাসিনি, ধূত কঁপালি, উতপাতিক সাপ এবিধ, *fem.* unlucky, unfortunate; *s.* a woman in whose hands nothing prospers; a bag, the female of the *Hoksur* snake.

সাঁকো, *s.* জান আদিত পাৰ হবলৈ দিয়া গৰ আদি, a foot bridge.

সাঁকোআ মাৰি, *s.* হেতা মাৰি, সাঁকো পাৰ হওঁতে ধৰা মাৰি, জঁতৰৰ মাজত দিয়া চেপেটা মাৰি, a hand rail for a bridge, the lower piece of a native spinning wheel.

সাঁচ, *s.* চিন, চাৰ, ঢলা জন্ত্ৰ, a sign, a mark, a blot, a scar, a mould for casting; with বান্ধি, to make a mark, stain or scar.

সাঁচতি, *s.* সাঁচিৰ পৰা তিৰোতা, a provident woman.

সাঁচতিয়াৰ, *a.* সাঁচি থোআ, সঞ্চিত, hoarded, accumulated, laid up.

সাচতিয়াৰ, সাঁচন্তিয়াৰ, *s.* সাঁচোঁতা, সঞ্চই কৰোতা, ধন ৰাখিব পৰা মানুহ, one who can accumulate, a provident man.

সাঁচৰাখ *s.* সঁচা, সঞ্চই, frugality, economy in expenditure.

সাঁচি, *v.* সঞ্চই কৰি, সামৰি থৈ, আগৰ চন্দনৰ গচ, to collect, to hoard, to accumulate, to lay up; *s.* a species of tree.

সাঁচি-পাত, *s.* সাঁচি চালৰ পুথিৰ পাত, the bark of the above tree, used as a substitute for paper in copying the shasters &c.

সাঁচেকাটে, সাঁচেৰে, *ad.* চিনে চাৰে, একে চিনেই, *lit.* with mark and seal, hence undisturbed, (as a house or other property left for a season by the owner.)

সাঁচোন, *s.* সঁচা, সামৰন, সামৰি থোআ, acquisition; *a.* acquired.

সাঁজ, *s.* সন্ধ্যা, মুনিচুনি বেলা, দিনৰ এবেলাৰ আহাৰ, evening twilight, one meal, food for one repast.

সাজোঁ, *a.* নতুন, বাহি নোহোআ, হিন্দু মতে গধলি গা নোধোআ, fresh, not stale, having the body unwashed at the evening meal.

সাঁঠুআ, *a.* সাঁঠৰ সমন্ধিয়, সাঁঠ কৰা বা সাঁঠৰ, produced in or relating to the three unclean days in the month of Ahar.

সাঁত, *a.* সান্ত, চেঁচা, জুৰ, cool, calm, quiet, tranquil, dispassionate.

সাঁতি, *s.* সান্তি, জিৰনি, tranquility, calmness, peace, rest, quiet.

সাঁতুৰি, *v.* নাদুৰি, পানিত হাত ভৰিএৰে আওড়ালি উটি ফুৰি, to swim.

সাঁতোৰ, *s.* পানিত হাত ভৰিএৰে আওড়ালি ওপঙ্গি ফুৰা, the act of swimming; with মেলি, *v.* to swim.

সাঁফৰ, *s.* ঢাকনি, আচ্ছাদন বিসেস, a cover, a lid.

সাঁফল, *a.* সিধি, ফল ধৰা, সার্থক, efficacious, effectual, fruitful.

সাঁফি, *s.* হাৱৰ জোৰা, a joint of the body.

সাঁৰ, *s.* নুখুন্দাকৈ এৰি দিয়া ভতৰা গৰু, a bull let loose to roam without a keeper; *a.* free, unrestrained; with মেলি, to turn out, to roam without a keeper.

সাঁৰ-চেলেকা, *s.* চকৰৰ নিচিনা পাক খোআ কপালৰ দাঁতিৰ চুলি, a cowlic or reversed tuft of hair on the human forehead.

সাঁৰি, *v.* বাৰ্হনি আদিৰে জাৱৰ গুচাই, সঁৰাৰ স্ত্রিলিঙ্গ, to sweep; *s.* a woman degraded in caste by unlawful marriage.

সাঁবিয়া, *s.* নিমন্ত্রনত সুদাই পথাৱত বনকৈ দিয়া লোক, volunteer laborers for gathering in the harvest.

সাক, *s.* লাই লফা আদি আঞ্চা খোআ ত্রিন বিসেস, edible vegetables.

সাকাৱ, *a.* আকাৱ থকা, দেহযুক্ত, embodied, having shape or form.

সাখি, *s,* প্রমান, দেখা মানুহ, আগত চাই থকা, evidence, testimony, proof, a witness.

সাখ্যাত, *s.* ভেঁট, দর্সন, দেখা দেখি, presence, interview, a visit.

সাখ্যাতে, *ad.* দেখাতে, আগতে, সমুখে, in the presence of, in sight, manifestly, evidently.

সাগৱ, *s.* সমুদ্র, সংখ্যা বিসেস, the sea, the ocean, one hundred billions.

সাগৱসালি, } *s.* সুকুৰি সালি, এবিধ সালি ধান, a species of paddy.
সাগৱসেনি, }

সাগর্চেনি, *s.* এবিধ কলা, a species of plantain.

সাগর্ফেনা, *s.* নাগফেনা, এবিধ কাঁইটিয়া গছ, a species of cactus.

সাগর্সক্কাস, *a.* সাগৱৱ নিচিনা, বৱ গহিন, broad, expansive, deep.

সাগুম, *a.* ওৱে, গোটেই, (দিন,) the whole, entire, livelong.

সাঙ্গ, *s.* see সাং.

সাঙ্গিভাৱ, *s.* একে কান মাৰিতে দুটাই দুফালে লোআ ভাৱ. a burden suspended from a pole and carried on the shoulders as above.

সাঙ্গিয়া, *a.* সাঙ্গিকৈ নিব পৱা, সাঙ্গিৱ সমন্ধিয়, capable of being carried as above; of or belonging to do. do.

সাঙ্গুৰি, *v.* দুটাক একে লগে জুঁটি, to tie loosely together, as cattle.

সাঙ্গেপাঙ্গে. *ad.* আগৱ পৱা গুৰিলৈ, আদ্যোপান্তে, completely, entirely, wholly, from beginning to end.

সাঙ্গোৱ, *s.* জোঁট, লগ, দুটাক জুঁটি দিয়া বান্ধ, union, a joining, a yoking or tying together.

সাঙ্গোৱা, *s.* সাঙ্গুৰি থোআ, জোঁটা, দুটাক লগ লগাই বন্ধা, the act of yoking or tying together; *a.* yoked, joined, tied together.

সাঙ্গোৱা সাঙ্গুৰি, *s.* জোঁটাসালি সঙ্গ, পৱস্পৱে সাঙ্গোৱা, intimacy, intercourse, associating.

সাজ, *s.* একে বেলিএ পিন্ধা চোলা চুৰিয়া আদি কাপৱ, সৱাহত দিয়া দ্রব্য, a suit of wearing apparel; things offered in sacrifice.

সাজি, *v.* নির্মান কৰি, সখি বিসেস, নগা লোকৱ সম্বোধন, to make, to construct, to build; *s.* a term used in Upper Assam in addressing *Nagas*.

সাজি কোআ, *a.* মনেৱে পাতি কোআ, invented, false.

সাজি-পাৰি, *v.* পিন্ধিউৰি, কাঠি কামিৰ বন কৰি, to be attired or in readiness, to finish a piece of bamboo work.

সাজুক, *a.* জোখত খোআ, of exact measure or proportion.

সাজৈত, *a.* চোকচ, পাকৈত, নিপুন, able, clever, skillful.

সাট, সাঁঠ, *s.* হিন্দু মতে প্রিথিবি অশুচি হোআ দিন, অম্বুবাচি, the name given to three days in the month of *Ahar*, from the seventh to the tenth, in which the earth is supposed to be menstruous, during which time all agricultural labor is prohibited.

সাঠি, *a.* তিনি কুৰি, sixty.

সাত, *a.* সপ্ত, seven.

সাতপাচ, *s.* আগ পাচ, আগ গুৰি, ই সি, the beginning and end; all sides of a matter.

সাত পুৰুসিয়া, সাতমপুৰুসিয়া, *a.* অনেক পুৰুসিয়া, সপ্তম পুৰুসিয়া, ancient, of seven generations.

সাতসত্তৰ, *a.* তিনি কুৰি সোতেৰ, sixty seven.

সাতসতুক, সাতসত্রু, *s.* অজাত সত্রু, বৰ বৈৰি, a mortal enemy, a deadly foe.

সাতসৰি হাৰ, *s.* সাত মেৰিয়া হাৰ, a necklace of precious stones consisting of seven strings.

সাতাইচ, *a.* একুৰি সাত, twenty seven.

সাতাল, *s.* সাত তাল, সাত খাপ, seven stories or steps one above another.

সাতালপতাল, *s.* সাত পতাল, the seven lower regions.

সাতাৱন, *a.* দুকুৰি সোতেৰ, fifty seven.

সাতেপাচে, সাতেসোতৰে, *ad.* লাটেপাটে, ইএ সিএ সৈতে, with trifling affairs, with this and that.

সাঁথৰ *s.* সাধু কথা, কুট কথা, ফকৰা বিসেস, a riddle, an enigma.

সাদৰ, *s.* বেথা, মৰম, আদৰ, affection, esteem, veneration.

সাদৰাসাদৰি, *s.* চেনেহাচেনেহি, পৰস্পৰে মৰম কৰা, mutual affection or esteem.

সাদৰি, *a.* মুখ বহি, মৰমিয়াল, আদৰ মৰম কৰি, (*fem.*) gracious, tender hearted, benignant, pleasing; *v.* to be kind hearted &c.

সাদিন, *a.* সাত দিন, সপ্তাহ, seven days, a week.

সাদিনিয়া, *a.* সাত দিনৰ, সাত দিন হোআ, of seven days, seven days old.

সাধক, *a.* সিধি কৰোঁতা, সিদ্ধ লোক, সাধনা কৰোঁতা, effectual, accomplished; *s.* a worshiper, one who obtains an object through acts of devotion.

সাধনা, *s.* আৰাধনা, বাঞ্ছা, entreaty, solicitation, worship, the accomplishing or effecting of a desired object.

সাধনি, সাধনিদাৰ, *s.* মৌজাদাৰৰ তলে খাজনা সধা বিসয়া, a tax collector under a mouzadar.

সাধাৰণ, *a.* ইতৰ, সামান্য, মজলিয়া, সকলোতে চলা, common, general, usual, ordinary.

সাধি, *v.* সিদ্ধি কৰি, আৰাধি, বাঞ্ছা কৰি, ধাৰে দিয়া ধন বস্তু খুজি, to perform, to accomplish, to worship, to ask for, to demand.

সাধু, *a.* ধৰমি, সন্ত, উত্তম, সজ, righteous, good, pious, honest.

সাধু কথা, *s.* উপকথা, ইতিহাস, সজা কথা, a fable, a story, an allegory.

সাধ্য, *a.* সাধিব পৰা, সক্তি, সামর্থ, accomplishable, possible, able; *s.* strength, power, ability, possibility.

সাধ্য মানে, *ad.* পাৰেমানে, সক্তি বা উপাই থাকে মানে, as much as possible, to the best of one's ability.

সান, *s.* দা কটাৰি ধৰোআ সিলৰ জতন, a grindstone; with দি, to sharpen by grinding.

সান বালি, *s.* বৰ ফুটিয়া বালি, coarse sand.

সানমিহলি, *a.* খৰ মিহলি, লেটিপেটি, mixed, blended or jumbled together.

সানি, *v.* মিহলাই, ঘঁহি, লগাই, to mix, to blend, to smear, to anoint.

সান্ত, *a.* সীত, চুৰ, থিৰ, মাৰ জোআ, calm, tranquil, peaceful, appeased, soothed, allayed.

সান্ত্বনা, *s.* আশ্বাস, চেঁচনি, সোক আদিত বুজনিবে সান্ত কৰা, comfort, consolation; with কৰোঁতা, a comforter.

সান্তি, *s.* সাঁতি, বিসুাম, মন্ত্র গাই তুলসি আদিবে মৰা পানিৰ চিটা, পতিব্রতা, (স্ত্রি,) peace, tranquility, rest; sprinkling holy water as a purifying rite; *a.* chaste. (*fem.*)

সান্তি কৰম, *s.* মঙ্গলৰ নিমিত্তে কৰা পূজা হোম আদ, propitiatory rites for the averting of evil or the obtaining of good.

সান্তি বিয়া, *s.* পাচ বিয়া, পুনচ বিয়া, the final ceremony of marriage on reaching the age of puberty.

সান্তিয়নি, *s.* সান্তি কৰা পানি, holy water.

সান্দহ, *s.* ভজা চাউলৰ লদা বাখি খুন্দা কৰাই, the coarse flour of parched rice.

সান্দহুয়া, *a.* সান্দহৰ, made of parched rice flour.

সান্দি, সান্ধি, *s.* মাজ, ঘোকট ঠাই, জাঁজ, midst, a place inaccessible or very difficult of access.

সাপ, *s.* সর্প, সাঙ, a snake, a curse, a malediction, an imprecation.

সাপি, *v.* সাঙ দি, to curse.

সাৱট, *s.* আঁকোআল, আলিঙ্গন, a clasping, embracing or hugging; with মাৰি, to embrace, to clasp, to hug.

সাৱটা, *s.* আঁকোআল মাৰি ধৰা, আলিঙ্গন কৰা, কোৱা, the act of embracing &c.; a perpendicular support to a partition; *a.* clasped, hugged.

সাৱটাসাৱটি, *s.* পৰস্পৰে আলিঙ্গন কৰা, mutual embrace.

সাৱটি ধৰি, *v.* আঁকোআল মাৰি, to clasp, to embrace, to hug.

সাম, *a.* সান্তা, সাম্য, লঘু, দ্বিতিয় বেদ, alleviated, lightened, subsiding, as of disease; with কাটি, to subside, to be alleviated; *s.* the third of the Veds.

সামগ্রি, *s.* বস্তু বেহানি, সমল, দ্রব্য, articles, goods, materials, provisions, things.

সামৰথ, *a.* সামর্থ, জোৰন্তাৰ, চহকি, সক্তি, able, rich, wealthy; *s.* ability, power, wealth.

সামৰন, *s.* সামৰি থোআ, সুমাই থোআ, the act of keeping or laying aside; *a.* reserved, kept, laid aside for future use.

সামৰা, *s.* সামৰি থোআ, জাপি থোআ, মাৰ জোআ, a keeping, a laying up, a drying up, shutting up as a flower.

সামৰি, *v.* সুমাই, সাঁচি, মাৰ গৈ, to put inside, to lay up, to hoard, to put back in its proper place, to dry up.

সামাইন, সামান্য, *a.* সাধাৰন, ইতৰ, নিহ, প্রাক্রিত, common, low, vulgar, inferior, ordinary.

সামুক, *s.* পানিৰ জন্তু বিসেস, a shell, a snail.

সামুকভঙ্গা, *s.* সামুক খোআ এবিধ চৰাই, a species of heron.

সামুকিয়া, *s.* এবিধ ভৰিৰ ৰোগ, বেঁতেৰে দিয়া গাঁঠি এবিধ, a disease of the bottom of the feet; a kind of knot.

সাম্ফল, *a.* see সাঁফল.

সাৱ, *s.* ঘাই, মুঠ, গচৰ মাজৰ টান ভাগ, এবিধ মূত্র ৰোগ, গোৰৰ আদি, চেতন, the essence or essential part, quintessence; the heart of a tree; a disease of the urinary organs; manure, sensation, wakefulness, vigilance; *a.* awake, radical, essential.

সাৱকাপৰ, *s.* চোআলিৰ মাকক বিয়াত দিয়া কাপৰ, cloth given at marriage by the bridegroom or his parents to the mother of the bride.

সাৰথি, *s.* ৰথ চলাওঁতা, সহাই, পিচ ধৰা, a coachman, a helper, an assistant, a co-laborer.

সাৰধাৰ, *s.* গতি, আগ গুৰি, স্বভাৱ চৰিত্ৰ, the particulars of a matter, way or manner, usage, attributes of character.

সাৰ পাই, *v.* জাগি, চেতন পাই, টোপনি ভাগি, to wake from sleep, to arouse from indifference.

সাৰ পোৱা, *s.* টোপনি ভগা, চেতন পোৱা, the act of awaking from sleep; *a.* awake.

সাৰি, *v.* ৰখ্যা পৰি, মাছে পানিৰ ওপৰলৈ ওলাই, লালি, সুনি, তিৰোতাৰ এখনিয়া কাপৰ, to escape, to rise to the surface as fish; *s.* a range, a row, a line; with পাতি, to place in a row &c.

সাৰি জোৱা, *s.* হাতৰ পৰা পলাই জোৱা, ৰখ্যা পাই জোৱা, মুক্ত হোৱা, the act of escaping; *a.* escaped.

সাৰুৱা, *a.* সাৰ বা মজ্জা থকা, সাৰৱ, rich, fertile, durable or pertaining to the heart (as of timber.)

সাৰেঙ্গ, *s.* এবিধ চৰাই, বিষ্ণুৰ ধেনু, a crane; the bow of Vishnoo.

সাৰে থকা, *s.* জাগি থকা, সাৰ পাই থকা, উজাগৰ, wakefulness, vigilance, watchfulness; *a.* watchful, wakeful, vigilant.

সাৰোল, *ad.* অতি বেগে, বিয়াসবন্দে, very swiftly, with velocity.

সাৰোপ, *s.* জুলিয়া বস্তু খোৱাত বা বেত আদিৰে কোবোৱাত উঠা সদ, the noise of sipping or drawing liquids into the mouth by suction; the concussion of the air in whisking a ratan &c.

সার্গত, *a.* সাৰোগত, নিচই, ঠিক, থিৰ, certain, positive, exact, true.

সার্থক, *a.* সাফল, সিধ, অর্থযুক্ত, to the purpose, effectual, profitable.

সাল, *s.* মুখ চেপেটা কাঠ বাঁহৰ পাতি, জন্ত্ৰ, সিল্প কাম আদি কৰা বা ঘোঁৰা আদি বন্ধা ঠাই, এবিধ মাছ, এবিধ গছ বা কাঠ, a wooden wedge or pin, a machine, an engine, a workshop, a place where a machine is set up; a valuable timber tree; a species of fish; used also in composition, as বন্দিসাল, *a prison*, ঘোৱা সাল, *a stable*, কমাৰ সাল, *a blacksmith's shop* &c.

সালকঠিয়া, *a.* গোটা সজিয়া, পোলোঙ্গা, সাল কাঠৰ, well proportioned, comely, good looking.

সালগ্রাম, *s.* গণ্ডকিত হোৱা সিলৰ বিষ্ণু মূর্তি বিশেষ, the *Halogram* or sacred stone, said by the hindoos to represent Vishnoo.

সালচকুৱা, *a.* সকলো চিনিৰ বুজিৰ পৰা, of quick observation, sagacious.

সালপতি, *s.* বাই ভনি দুয়োৰো পতিৰ সম্বন্ধ, mutual address of the husbands of an elder and younger sister.

সালমইনা, *s.* মুখৰ ফোঁহা এবিধ, a small pimple.

সাল মাৰি, *v.* পাতি খুআই, সালি, টাহি, to wedge, to pierce, to transfix.

সাল-মাৰি-ধৰা, *s.* বুকুএ পিঠিএ খোঁচ মৰা বেদনা, সালি ধৰা, sharp cutting pains in the chest or bowels.

সালসলনি, *s.* সলনাসলনি, পাল পাতি, exchange, working in turn.

সালি, *s.* ধান এবিধ, লা আদিৰে নালত অস্ত্রাদি খুআই, সাল মাৰি, টাহি, কোনো কথাৰ সেসত জোগ হলে ঠাই বুজাই, জেনে, মৰি-সালি, a species of paddy, a place; *v.* to wedge or pin, to transfix, to fasten a handle with lac.

সালিকৰি, সালিকা, *s.* এজাত সৰু চৰাই, the *Halika* or mina, a well known bird, (Turdus Halika.)

সালিতলি, *s.* কপিত দ মাটি, ৰোআতি, a field of rice land.

সালেকটা, *a.* নতুন, সালৰ পৰা নকৈ উলিওআ, (কাপৰ) new, just from the loom.

সাৱধান, *a.* সাষ্টম, ততোআৰ, তত, careful, cautious, prudent, wary; *s.* care, caution, &c. with হৈ, to take heed, to beware.

সাৱসেস, *s.* সম্পুর্ন, সেস, বা বাঁকি নথকা, completion, end.

সাষ্টম, *a.* সষ্টম, জুগুত, থিৰ, সাৱধান, ready, prepared, alert, wary.

সাসন, *s.* বস কৰা, দমন, প্রজা পালন, subjection, control, government.

সাসনসাল, *s.* মৰিসালি, a place for burial or for burning the dead.

সাসনসালি, সাসোনসালি, *s.* মৰিসালিত থকা ভত বিসেস, name of a fabulous evil spirit supposed to reside in burial places.

সাসোন, *s.* see সাহোন.

সান্তা, *a.* see সন্তা.

সাস্তি, *s.* দণ্ড, ডঁৰ, জাতনা, জিয়াতু, punishment, distress, torment.

সাস্ত্র, *s.* গ্রন্থ, বেদ পুৰান আদি পুথি, a sacred writing or book of authority on religion, art, or science; scripture.

সাস্ত্রসমস্ত্রকৈ, *ad.* জেনে তেনেকৈ, কোনো মতে, in some way or other some how, by some means.

সাস্ত্রিয়, *a.* সাস্ত্রৰ, সাস্ত্র সমন্ধিয়, relating to a sacred book or code of law; legal, scriptural.

সাহ, *s.* মজ্জা, সাৰ, গুটি আদিৰ মাজৰ কোমল ভাগ, পিত, নির্ভই, the marrow, pith, the kernel or meat of fruit; pluck, courage, boldness, intrepidity, confidence, assurance.

সাহায্য, *s.* সহাই, উপকাৰ, লাগি ধৰি, assistance, help, aid.

সাহিয়াল, *a.* সাহ থকা, পিতাল, নিৰ্ভই, bold, valiant, courageous.

সাহু, সাহুএক, *s.* গিৰিএক বা ঘৈনিএকৰ মাক, a mother in law.

সাহুঅতি, *a.* সাহুৰ সম্বন্ধ, under or relating to a mother in law.

সাহোন, *s.* সম্পতি, সাসোন, property, substance, wealth.

সি, *pron.* ত্রিতিয় পুৰুসৰ এক বচন, সেই, বেজিৰে গুঁঠি, সিয়নি মাৰি, the pronoun he, that person or thing; *v.* to sew, to stitch.

সিংখাপ, *s.* সোন কপৰ গুনাৰে বোআ এবিধ পাট কাপৰ, a kind of cloth ornamented with gold and silver tinsel.

সিংহ, *s.* পসুৰাজ, কেসৰি, পঞ্চম বাসি, বজাৰ নামৰ পদবি বিসেস, a lion; the sign Leo; used also as a title expressing valor &c.

সিংহদুআৰ, *s.* সিংহ সাজি থোআ দুআৰ, a gateway surmounted by a sculptured lion; a royal gate, a main entrance.

সিংহনাদ, *s.* সিংহৰ গর্জন, the roar of a lion.

সিংহাসন, *s.* সিংহ দি সজা বাজ আসন, a throne, a royal seat supported by sculptured lions.

সিঁচনি, *s.* পানি সিঁচা পাত্র, সিঁচা, a kind of scoop for baling water, the baling out of water.

সিঁচা, *s.* চটিওআ, গোট গোটকৈ পেলোআ, বোআ, পানি গুচুউআ, the act of sprinkling, scattering, sowing broad cast, or of baling water; *a.* sprinkled, sown, baled.

সিঁচি, *v.* চটিয়াই, বৈ, গোট গোটকৈ পেলাই, পানি গুচাই, to sprinkle, to scatter, to sow broadcast, to bale.

সিঁত কৰে, *ad.* see সোঁত কৰে.

সিঁয়ৰাই, *v.* নোম থিয় কৰি, মুখ বিকটাই, to horripilate or bristle up; to sneer, to make up faces, to show contempt by look.

সিঁয়ৰি, *v.* নোম থিয় হৈ, নোম ভুৰুৱিয়াই, জঁকি, জিকুজিকাই, to make a wry face, to mock, to sneer, to ridicule.

সিঁয়ৰোআ, *s.* সিঁয়ৰাই থকা, মুখ বিকটোআ, horripilation, grimace, the act of showing contempt by look.

সিঁয়াৰি, *v.* ভেঙুচিয়াই, মুখ বিকটাই উপহাস কৰি, to make up faces in mockery or derision.

সিকটাই, *v.* মুখ বিকটাই, to make a wry or distorted face, to sneer.

সিকটোআ, *s.* মুখ বিকটোআ, মুখ ইকটা সিকটা কৰা, the distorting of the face, sneering.

সিকনি, *s.* সিখ্যা, বুজনি, উপদেস, instruction, advice, teaching.

সিকৰ, *s.* কুমাৰ মাটিৰ গর্ভাৱতি তিৰিএ খাবলৈ কৰা খোলা বিসেস, a cake of baked potter's clay, eaten by Assamese women during pregnancy.

সিকলি, *s.* জিঁজিঁৰি, লোআ, a chain, a fetter, a shackle.

সিকা, *s.* সিখ্যা কৰা, অভ্যাস কৰা, the act of learning or receiving instruction; *a.* taught, instructed.

সিকাই, *v.* সিখ্যা দি, বুজনি দি, সধাই, to instruct, to teach, to train.

সিকি, *s.* চাৰি অনা, মহা, সিখ্যা কৰি, অভ্যাস কৰি, বুজি, four annas, the fourth part of a rupee; to learn, to learn by experience.

সিকিটিয়া, *a.* মহিয়া, চাৰি অনিয়া, four annas in price.

সিকিয়া, *s.* জৰিৰ কৰা ভাৰ নিয়া জতন, আঁকাজি বিসেস, a contrivance made of rope for carrying burdens suspended from a pole.

সিকিয়াবাউকি, সিকিয়াবাঁওকা, *s.* সিকিয়াত লগাই ভাৰ অনা কান মাৰি, a piece of split bamboo from which the above is suspended.

সিকোআ, *s.* সিখ্যা কৰোআ, অভ্যাস কৰোআ, উপদেস দিয়া, বুজুআ, the act of teaching, instructing or training.

সিকোআই, *v.* লোকৰ দ্বাৰাই সিকাই, to cause to be taught or trained.

সিখক, সিখ্যক, *s.* পণ্ডিত, অধ্যাপক, ওজা, সিখ্যা দিওঁতা, a teacher, an instructor, a schoolmaster, a preceptor, an adviser.

সিখা, *s.* ব্রাহ্মন আদিৰ চুলিত বন্ধা গাঁঠি বিসেস, জুইৰ আগ, a knotted tuft of hair, worn on the crown of the head by brahmins and some other castes; a flame of fire.

সিখ্যাকিনি, *s.* সিখ্যাকৰ ভার্জ্যা, অধ্যাপকনি, সিকাওঁতা তিৰি, a female teacher, a preceptress.

সিখ্যা, *s.* see সিকনি.

সিখ্যা গুৰু, *s.* অধ্যাপক, উপদেস লোআত পূজা আদি সিকোআ গুৰু, a tutor, an instructor.

সিঘ্ৰ, *a.* খৰ, বেগি, rapid, quick, speedy.

সিঘ্ৰে, *ad.* তুৰন্তে, বেগাই, খৰকৈ, quickly, soon, speedily, hastily.

সিঙ্গ, *s.* গৰু মহ আদিৰ মুৰত গজা জোঙ্গা অস্ত্র বিসেস, বিসাল, a horn.

সিঙ্গৰা, *s.* মাচ এবিধ, a species of shrimp.

সিঙ্গৰামুৰিয়া, *a.* খিঙ্গখিঙ্গিয়া, অলপতে খঙ্গ উঠা, সিঙ্গৰাৰ দৰে মুৰ থকা, irritable, cross, having a head like a shrimp.

সিঙ্গৰি, *s.* এবিধ গচ, পানিৰ লতা বিসেস, a species of tree, an esculent plant and its fruit.

সিঙৰি ঘৰ, *s.* সিঙৰি কাঠেৰে সজা অসম ৰজা অভিষেক হোআ ঘৰ, a temporary structure in which the Assam kings received coronation.

সিঙা, *s.* মহৰ সিঙৰ সজা বাদ্য বিসেস, তেজ কটা জতন, a buffalo horn used as a cupping instrument or for blowing.

সিঙাপাত, *s.* এবিধ বনৰিয়া ঔসধি বন, a species of medicinal plant.

সিঙাল, সিঙিয়া, *a.* সিঙ থকা, ডাঙৰ সিঙিয়া, horned, having large horns.

সিঙি, *s.* বিসাল মাচ এবিধ, a species of fish, (Silurus Pungentissimus.)

সিঙিমুৰি, *s.* এবিধ বিহ, আৰু তাৰ গচ, হাতৰ আঙুলিৰ ৰোগ বিসেস, a species of poisonous plant; a felon or malignant whitlow.

সিঙিমুৰি জোৰা, *s.* এটাৰ মুৰ খুলি আনটৰ মুৰ খুউআ জোৰা, কঁতৰা জোৰা, a joining made by dovetailing.

সিচৰতি, সিচৰি, *a.* চেৰেলি বেৰেঙি, গোট খানে হোআ, scattered about, dispersed.

সিজা, *a.* সিক্ক হোআ, বন্ধা, cooked, experienced, mature.

সিজাই, *v.* ৰান্ধি, পাক কৰি, to cook, to prepare food for eating.

সিজি, *v.* সিজা হৈ, জন্দন হৈ, to become soft by cooking.

সিজু, *s.* এবিধ চাৰি সিৰিয়া কাঁইট গচ, a species of cactus.

সিজোআ, *s.* ৰন্ধা, সিজাই থোআ, cookery; *a.* cooked.

সিটা, *s.* ৰস চেপি লোআ জাৰৰ, refuse fibre from which the juice or oil has been expressed.

সিত, *s.* জাৰ, cold; with কাল, the cold season, winter.

সিতগুৰি, *s.* নিচেই মিহি গুৰি, খৰচিয়া ন থকা, an impalpable powder.

সিতল, *a.* নিমন্ত, চেঁচা, smooth, cool.

সিতলা, *s.* বসন্ত আদি ৰোগ যম কৰ্ত্তি কল্পিত দেবি, the goddess supposed to preside over small pox and kindred diseases.

সিতলি, *s.* চাল আদিত পথালিকৈ পৰা কাম্নি, the pieces of split bamboo placed lengthways over the rafters of a roof.

সিতলিয়া, *s.* পানৰ ৰোগ বিসেস, a disease of the betel leaf and vine.

সিতা, *s.* ৰামচন্দ্ৰৰ ভার্য্যা, জানকি, নাঙ্গলৰ সিৰলু, *Hita*, the wife of Ram.

সিতা তেল, *s.* মাটিৰ পৰা ওলোআ এবিধ তেল, earth oil, petroleum.

সিতান, *s.* মুৰৰ গাঁক থকা ফাল, the head of a bed or sleeping place.

সিদিনাই, সিদিনাসোনেই, *ad.* দুই তিনি দিনৰ আগেই বা পিচৰ, সেই দিনাই, on that day, the other day.

সিধ, *a.* সাঁফল, হৈ জোআ, বন্ধা, সিজা, accomplished, finished, fulfilled, cooked.

সিধা, } *s.* ভোজনি, আলহি আদিক খাবলৈ দিয়া সমল, a general
সিধাপাতি, } term for provisions supplied to ong one outside the family.

সিধান্ত, *s.* উত্তৰ, সমিচাৰ, an answer, a reply, a decision or settlement of a question, a logical conclusion.

সিধি, *s.* ফলোদই, সাফল হোআ, পূৰ্ন্ন হোআ, completion, success, fulfillment, accomplishment; with কৰি, to fulfil.

সিধিফলা, *s.* অ আ আদি স্বৰ ফলা, a vowel, the vowels.

সিন্ধি, *s.* চোৰে ঘৰত সোমাবলৈ বেৰৰ তলে খনা বাট, a breach or hole in a wall made by burglars.

সিন্ধি দি, *v.* চোৰে ঘৰত সোমাবলৈ বেৰৰ তলে গাঁত খানি, to make a breach in a wall as above.

সিন্ধি সৰকা, *s.* সিন্ধিএদি সৰকা, চোৰক গালি পৰা মাত, *lit.* crawling through a breach, a thief; a burglar, (used as a term of abuse.)

সিন্ধু, *s.* সমুদ্ৰ, হিন্দুস্থানৰ পচিম সিমাৰ এক নদি, the Indian Ocean, the river Indus.

সিপৰিয়া, *a.* সিপাৰত থকা, belonging to the other side.

সিপা, *s.* সিয়া, ব্রিখ্যাদিৰ আলু, আদি কাৰন, a root, origin, cause.

সিপাই, *v.* সিপা মেলি, সিয়াই, to take root, to become established.

সিপাৰ, *s.* নৈ আদিৰ আন পাৰ, the farther or opposite side.

সিপিনি, *s.* ভালকৈ বৰ কাটিব জনা তিৰি, কাজি, কাপৰ বোআ তিৰি, a woman skillful in weaving, spinning &c.

সিপিনে, } *ad.* আন পোনে, আন ফালে, সিফালে, yonder, on the
সিপোনে, } other side.

সিপুৰি, *s.* সিহপুৰি, পৰকাল, the next world, an after state of existence.

সিপোআ, *a.* সিপা মেলা, সিপা ধৰা, rooted; *s.* taking root.

সিফাল, *ad.* আন ফাল, সিলুটি, in that direction, on that side.

সিবাই, *ad.* সিবেলি, আন বাৰ, another time, next time.

সিবিলাক, *pro.* তেঁওবিলাক, আনবিলাক, they, others.

সিবেলি, *ad.* আন বেলি, সিবাৰ, another time.

সিবোৰ, *pro.* সেইবোৰ, সেইবিলাক, (বস্তু বা মানুহ,) they, these.

সিমনা, *s.* see সিমা.

সিমলু, *s.* তুলাৰ গচ এবিধ, the cotton tree; (Bombax Heptaphylla.)

সিমলু কলা, *s.* সিমলু গচৰ গুটি, the cotton pod of the above.

সিমলু তুলা, *s.* সিমলু গচৰ কলৰ তুলা, the cotton of the *Himolu* tree.

সিম্‌সিম্ কৰে, *ad.* থিৰ্থিৰ কৰে, হিম পৰাৰ দৰে, lightly falling like dew or mist.

সিমুসিমিয়া, *a.* থিথিবিয়া, হিমৰ দৰে পৰা, light, misty, (applied to rain.)

সিমা, *s.* হদ, অন্ত, মুৰ, দুভাগ মাটিৰ মাজ চিন, boundary, limit, end, border, frontier, a landmark.

সিমান, *a.* তিমান, সেই সমান, so much, the correlative of জিমান.

সিমা মুৰিঅলি, *a.* সিমাৰ ওচৰত থকা, adjoining another's boundary.

সিয়নি, *s.* বেজি বটিয়াৰে দিয়া গোঁঠনি, জোৰা বিসেস, sewing, a stitch.

সিয়া, *s.* বেজি মৰা, সিপা, the act of sewing, a root; *a.* sewed.

সিয়াই, *v.* সিয়নি দিয়াই, সিপা ধৰি, to cause to be sewed, to take root.

সিয়ান, *a.* টেঙ্গৰ, টেধৰ, চুজন, artful, cunning, sly, knowing.

সিয়াল, *s.* সিগাল, a jackal, a fox.

সিয়ালকুটাহি, *s.* সিয়ালৰ মুতৰ গোন্ধ, odor of the urine of canine animals.

সিয়াল গলা, *a.* সিয়ালৰ গালৰ দৰে ওফোন্দা গলা, গালৰ ৰোগ বিসেস, having prominent cheeks like the jackal.

সিয়াল নেজিয়া, *s.* এবিধ বন, সিয়ালৰ নেজৰ দৰে, a species of grass.

সিৰ, *s.* মুৰ, সৰিলৰ তেজ চলা নলা বা নাৰি, জোৰা ধৰা সূত, চতি পাত্ৰ আদিত উঠা সিৰ বা ধাৰ, the head, a nerve, sinew, tendon, bloodvessel, vein, artery, the pulse; the corner or sharp edge of a board, timber &c.

সিৰফটা, *a.* থিলস্থিয়া, কেলেহুআ নোহোআ, long settled in a place, not dependent on others.

সিৰলু, *s.* নাঙ্গল ৰোআত হোআ লোৰ, a furrow made by ploughing.

সিৰলুআ, *a.* হালদাই নমৈওআকৈ থোআ, ploughed but not harrowed.

সিসিৰাই, *v.* সিৰ জোকাৰ খাই, জিকজিকাই, জঁকি, to shiver, to be agitated or suddenly angry.

সিৰা, *s.* ৰোগ বিসেস, সিৰত হোআ বেদনা, a kind of muscular disease.

সিৰামুৰি, *s.* সিৰ টানি ধৰা, an involuntary contraction of the muscles.

সিৰিক কৰে, } *ad.* অকস্মাত (সিৰ ৰৰি,) সৰিলৰ মাজে হোআ জাৰৰ
সিৰিকাই, } জোকাৰ বিসেস, suddenly twinging, (of muscles.)

সিৰিকিয়াই, *v.* পেট আঙ্গোৰ পাঙ্গোৰ কৰি মুখৰ পানি ওলাই, to eructate acid matter from the stomach.

সিৰিপ, *s.* এচাৰিৰে কোৰ মৰাত উঠা সৰদ, the sound produced by the concussion of the air in striking with a whip &c.

সিৰিপনি, *s.* চেকনি, সৰু এচাৰি, a switch, a small whip.

সিৰোধার্য্য, *a.* সিৰত তুলি লব লগা, *lit.* placing on the head in token of respect; worthy to be respected, obeyed or regarded.

সিল, *s.* পাথৰ, সিলা, a rock, a stone, a hail stone.

সিলকোমোৰা, *s.* এবিধ দিঘল কোমোৰা, a species of gourd.

সিল গুটি, *s.* সৰু সিল, a small stone, a pebble.

সিলনি, *s.* সিল থকা ঠাই, a stony or rocky place; *a.* stony, rocky.

সিলসিলিয়া, *a.* দিঘলিয়া, আচাৰিৰ নিচিনা আগলৈ সৰু হৈ জোআ, long, slender and tapering like a switch.

সিলা, *s.* see সিল.

সিলাকটিয়া, সিলাকুটি, } *s.* সিলৰ কৰম কৰা লোক, a stone cutter, a stone mason.

সিলাধমনা, *s.* এবিধ ৰোগ, a kernel or hard concretion in the flesh.

সিলাবৃষ্টি, *s.* সিল পৰা বৰখুন, a hail storm.

সিলিখা, *s.* হৰিতকি, ঔসধিয় গচ বা গুটি এবিধ, a species of myrobalan; the tree and its fruit.

সিলিখামনি, *s.* সিলিখাৰ আৰ্জাৰে মনি বিসেস, চিপাত মনি, a kind of bead resembling the seed of the above tree.

সিল্পকৰম, *s.* চিত্ৰ আদি কৰা বন, a work of art, handicraft.

সিল্প বিদ্যা, *s.* সজা পৰা বিদ্যা, চিত্ৰ আদি কৰা বিদ্যা, the mechanical arts, handicraft, trades.

সিৱ, *s.* মহাদেও, মহেস, হৰ, *Hiwo* or *Moheswor*, the destroyer; the third in the hindoo triad.

সিৱৰাত্রি, *s.* ফাগুনৰ ক্রিষ্ণা চতুর্দসি তিথি, the night of the fourteenth day of the moon's wane, in the month *Fagun* sacred to *Hiwo*.

সিৱলিঙ্গ, *s.* মাটি আদিৰ সজা সিৱ, সিৱৰ চিন বিসেস, the phallus representation of Hiwo, extensively worshiped by the hindoos.

সিৱলোক, *s.* কৈল্যাস, সিৱৰ থান, *Koilah* the heaven of *Hiwo*.

সিৱা, *s.* দুর্গা, সদাসিৱৰ ভার্জ্যা, পার্বতি, Durga, Parboti, the wife of Hiwo.

সিসিয়নি, *s.* পানি উতলিবলৈ ধৰাত উঠা সৰদ, the simmering sound of water when near the boiling point.

সিসিয়াই, *v.* সিসিয়নি আহি, জাৰ লাগি, to make the above sound; to shiver, as with cold.

সিসু, *s.* সৰু লৰা চোআলি, an infant, a child under eight years.

সিসুপাল, *s.* এবিধ জামু কলিয়া উতম পাটৰ ৰিহা, ক্রিষ্ণে বধ কৰা ৰজা এজন, a kind of silk fabric, an ancient king slain by Krishnoo.

সিষ্ট, *a.* ভদ্র, সন্ত, সজ আচৰন কৰোঁতা, polite, well behaved, mannerly.

সিষ্টাচাৰ, *s.* উতম আচাৰ, politeness, civility, good manners, etiquette.

সিষ্য, *s.* চাতৰ, সিচ, সেৱকিয়', ভকত, a pupil, disciple or worshiper

সিহ, *s.* এবিধ কোমল ধাতু বিসেস, lead.

সিহঁত, *pron.* সিবোৰ, they, (inferior.)

সিহৰি, *s.* সৰু সিপা, চাকনৈয়া সিপা, পম, a branch of a bulbous root.

সিহা, *s.* সলাকানি, সিপা, a lamp wick.

সিহু, *s.* জল জন্তু বিসেস, সুহু, a fresh water porpoise.

সু, *a.* উপসর্গ, সদৰ আদিত জোগ হলে সুন্দ, ভাল, উত্তম, সজ বুজাই, an inseparable prefix meaning excellence, ease or facility; *a.* good, excellent, easy, agreeable, fine, handsome.

সুঅগা, *s.* উপধাতু বিসেস, borax.

সুঅদি, *a.* অলপ সোআদ, sweetish, slightly flavored.

সুঅনি, *a.* গছিত, দেখনিয়াৰ, ঠগিত, দেখিবলৈ ভাল, handsome, beautiful, comely, pretty.

সুঅলা, *a.* অতি সুন্দৰ, ভাল, জুতি লগা, লন্দন, excellent, pleasing.

সুআই, *v.* সয়ন কৰাই, টোপনি অনাই, মানি বা সুন্দৰ দেখাই, to put to sleep, to be becoming or appropriate.

সুআগচবি, *v.* ধুন জেউতি বাঢ়ি, কপ সুন্দৰ হৈ, ক্রমে প্রেম বা খাটনি বাঢ়ি, to improve in looks; to grow beautiful.

সুআগি, *a.* সুভাগি, লাগি, (স্ত্রি,) beloved; a beloved wife or woman.

সুআগুৰি তোলা, *s.* দৰাক দেখুআই পানি তোলা, a ceremony of dipping up water from a river, performed by the mothers of the bride and bridegroom on the departure of the latter from his father's house, and also on his arrival at the house of the bride.

সুই, *v.* নিদ্রা কৰি, সয়ন কৰি, কাতি হৈ পৰি থাকি, to sleep, to recline.

সুইন, *a.* সুন্য, সুদা, বিন্দু, আকাস, void, empty, vacant; *s.* a cipher, the atmosphere, empty space, a vacuum.

সুইআ, *s.* সুআই থোআ, সয়ন কৰোআ, সুআনি হৈ ধৰা, the act of putting to sleep; *a.* put to sleep.

সুঁঅৰি, *v.* মনত পৰি, সুমনি, to recollect, to remember, to recall.

সুঁই, *s.* চর্চৰনি, খুঁই, a strangling or choking from rapid swallowing.

সুঁতি, *s.* ধাৰ, নৈৰ সৰু সোঁতা, a small branch or arm of a river.

সুঁৰ, *s.* হাতিৰ নাক, এবিধ সাক আদি নষ্ট কৰা পোক, a proboscis, an elephant's trunk; a species of destructive caterpillar.

সুঁৰি, *s.* হিন্দুৰ এবিধ হিন জাত বিসেস, a low caste of hindoos.

সুঁহৰি, *s.* বোআৰি খটা কাল, subjection to the control of a father and mother in law.

সুক, } *s.* ব্যাসৰ পুত্ৰেক, এজনা মুনি, the celebrated hindoo sage
সুকদেও, } *Huk* and son of *Byah.*

সুকটি, *s.* সুকান মাছ, dried fish.

সুকনি, *s.* ঘা বা খহ সুকুআ, ঘা আদি সুকুআ দৰব, the healing or drying up of a sore, any medicine used for the above purpose.

সুকলতি, *s.* এবিধ ঔসধৰ গছ, a species of medicinal tree.

সুকলম, *a.* নির্বিঘ্ন, অকণ্টক, আপদ বিঘিনি নোহোআ, secure, without difficulty or obstruction, prosperous; *s.* security, freedom from care, danger or anxiety.

সুকলমে, *ad.* নির্বিঘ্নে, ভালেৰে, safely, easily, without difficulty.

সুকাই, *v.* নিৰস হৈ, নিসত হৈ, খিনাই, ধান আদি ৰদত দি, to become dry, to become lean or emaciated.

সুকাঠি, *a.* সাকুআ, সজ, (কাঠ,) good, sound, (applied to timber.)

সুকাঠিয়ক, *a.* অতি নিপুন ভাও দেখুউআ, very expert, wise or skilled, (used by way of ridicule or abuse.)

সুকান, *a.* নিৰস, কেঁচা নোহোআ, খিন, dry, dried up, lean, emaciated; *fem.* সুকানি.

সুকানি হৰা, *s.* গা সুকাই জোআ হৰা কৰম, a *muntro* or incantation supposed to occasion emaciation of body.

সুকি, } *a.* নিজা, আপোনাৰ, স্বতন্ত্ৰ, one's own, separate; with কৈ,
সুকিয়া, } separately.

সুকিয়াসুকি, *ad.* গাইপতি সুকিয়া হোআ, separately, belonging to each.

সুকুআ, *s.* নিৰস কৰা, সুকাই জোআ, সুকান হোআ, the causing to be dried; *a.* dried.

সুকুআই, *v.* সুকাবলৈ দি, সুকান কৰি, নিৰস কৰি, to cause to dry.

সুকুউআ, *s.* সুকুআই থোআ, নিৰস কৰা, the causing to be dried.

সুকুমল, *a.* ৰৰ কোমল, স্নিগ্ধ, very soft, tender, delicate, bland.

সুকুৰ, *s.* সপ্তম গ্ৰহ, সুক্ৰ, the planet Venus.

সুকুৰবৰিয়া, *a.* সুকুৰ বাৰে হোআ, produced or born on Friday.

সুকুৰ বাৰ, *s.* সপ্তাহৰ সপ্তম বাৰ, সুক্ৰবাৰ, Friday, the planet *Hukur's* day.

সুকুলা, } *a.* বগা, ধলা, সুক্লা, white, whiteness; *fem.* সুকুলি.
সুক্ল,

সুক্ৰ, *s.* see সুকুৰ.

সুক্লপখ্য, *s.* চন্দ্ৰ ব্ৰিধিৰ কাল, the fortnight of the moon's increase.

সুখ, *s.* দুখ নোহোআ, সুভাগ্য, সম্পদ, happiness, contentment, enjoyment.

সুখভোগ, *s.* সুখ ভুঞ্জা, আনন্দ কৰা, the enjoyment of happiness.

সুখি, } a. সুখত থকা, চহকি, ভাগ্যবন্ত, বৰ লোক, আনন্দিত, rich,
সুখিয়া, } opulent, happy, joyful.

সুখিয়াতি, } s. সুজস, প্রসংসা, সকলোএ ভাল বোলা, fame, celebrity,
সুখ্যাতি, } renown; a. celebrated, famous, renowned.

সুখে সাধ্যে, ad. সুখে সান্তিএ, বিনা দুখে, ভালে কালে, happily, contentedly.

সুক্ষ্ম, a. অতি খুদ্র, নিচেই সৰু, খুদখুদ, fine, minute, delicate.

সুগতি, s. সজ গতি, মুক্তি, a happy state, final emancipation.

সুগন্ধ, s. সুঘ্রান, ভালগোন্ধ, মলমল্ কৰে, fragrance, perfume, odor, scent.

সুগন্ধি, a. সুঘ্রান থকা, মলমলিয়া, fragrant, aromatic, sweet scented.

সুগম, a. জাবলৈ বা কৰিবলৈ ভাল, উজু, অনায়াস, সুচল, easy, accessible, facile; s. ease, facility, convenience.

সুগৰি, a. আসোআঁহ নথকা, ভালকৈ কৰা, নিজগৰি, faultless, well executed, applied to work; with কৈ, satisfactorily, well done.

সুগৰি পছু, s. এবিধ সৰু পছু, a species of short horned deer.

সুগৰ্হি, } a. বৰ সুআনি, ঠগিত, দেখিবলৈ সুন্দৰ, সুঠান, beautiful,
সুগৰ্হিত, } handsome, good looking.

সুগিয়া, a. সোগ কৰি থকা, সোক কৰা, downcast, dejected, of sad countenance; *fem.* সুগুনি, a woman of sad countenance.

সুগুন, s. সজ গুন, সুজস, প্রসংসা, a good quality, praise.

সুগ্রিৱ, s. ৰাম চন্দ্রৰ সহাই হোআ এটা বান্দৰৰ ৰজা, *Hugriwo*, the name of a monkey king and ally of Ramsondro, when he fought with Rawon, king of Ceylon.

সুঘ্রান, s. see সুগন্ধ.

সুঙ্গ, s. জোঙ্গা বস্তুৰ আগ ভাগ, বিচাৰ বা ধান আদিৰ নোম, কথাৰ উআ, a prickle, a point, a sting, a bristle, the beards of grain, a slight intimation.

সুঙ্গ পোআ, a. কথাৰ অলপ বুজ পোআ, having an intimation.

সুঙ্গ লগা, a. সুঙ্গ থকা, prickly, bearded.

সুঙ্গসুঙ্গাই, v. বিজবিজাই, গাত সুঙ্গ পৰি খজুআই, to feel an itching or pricking sensation.

সুঙ্গসুঙ্গিয়া, s. লতা বিসেস, a species of wild vine.

সুঙ্গা, s. ঘ্রান কৰা, গোন্ধ লোআ, the act of smelling; smell.

সুঙ্গাই, } v. গোন্ধ লোআই, ঘ্রান কৰাই, to cause to smell.
সুঙ্গুআই, }

সুঙ্গি, v. ঘ্রান লৈ, চৰাইৰ গাৰ ওকনি, to smell, to inhale by the nose; s. vermin that infest fowls.

সুক, } *s.* ব্যাসৰ পুত্তেক, এজনা মুনি, the celebrated hindoo sage
সুকদেও, } *Huk* and son of *Byah.*

সুকটি, *s.* সুকান মাছ, dried fish.

সুকনি, *s.* ঘা বা খছ সুকুআ, ঘা আদি সুকুআ দৰৱ, the healing or drying up of a sore, any medicine used for the above purpose.

সুকলতি, *s.* এবিধ ঔসধৰ গছ, a species of medicinal tree.

সুকলম, *a.* নির্বিঘ্ন, অকণ্টক, আপদ বিঘিনি নোহোআ, secure, without difficulty or obstruction, prosperous; *s.* security, freedom from care, danger or anxiety.

সুকলমে, *ad.* নির্বিঘ্নে, ভালেৰে, safely, easily, without difficulty.

সুকাই, *v.* নিৰস হৈ, নিসত হৈ, খিনাই, ধান আদি ৰদত দি, to become dry, to become lean or emaciated.

সুকাঠি, *a.* সাৰুআ, সজ, (কাঠ,) good, sound, (applied to timber.)

সুকাঠিয়ক, *a.* অতি নিপুন ভাও দেখুউআ, very expert, wise or skilled, (used by way of ridicule or abuse.)

সুকান, *a.* নিৰস, কেঁচা নোহোআ, খিন, dry, dried up, lean, emaciated; *fem.* সুকানি.

সুকানি হৱা, *s.* গা সুকাই জোআ হৱা কৰম, a *muntro* or incantation supposed to occasion emaciation of body.

সুকি, } *a.* নিজা, আপোনাৰ, স্বতন্ত্র, one's own, separate; with কৈ,
সুকিয়া, } separately.

সুকিয়াসুকি, *ad.* গাইপতি সুকিয়া হোআ, separately, belonging to each.

সুকুআ, *s.* নিৰস কৱা, সুকাই জোআ, সুকান হোআ, the causing to be dried; *a.* dried.

সুকুআই, *v.* সুকাৱলৈ দি, সুকান কৰি, নিৰস কৰি, to cause to dry.

সুকুউআ, *s.* সুকুআই থোআ, নিৰস কৱা, the causing to be dried.

সুকুমল, *a.* ৰৱ কোমল, মৃদু, very soft, tender, delicate, bland.

সুকুৰ, *s.* সষ্ঠ গ্রহ, সুক্র, the planet Venus.

সুকুৰৰিয়া, *a.* সুকুৰ ৰাৰে হোআ, produced or born on Friday.

সুকুৰ ৰাৰ, *s.* সপ্তাহৰ সষ্ঠ ৰাৰ, সুক্রৰাৰ, Friday, the planet *Hukur's* day.

সুকুলা, } *a.* ৰগা, ধলা, সুক্লা, white, whiteness; *fem.* সুকুলি.
সুক্ল,

সুক্র, *s.* see সুকুৰ.

সুক্লপখ্য, *s.* চন্দ্র ৱৃদ্ধিৰ কাল, the fortnight of the moon's increase.

সুখ, *s.* দুখ নোহোআ, সুভাগ্য, সম্পদ, happiness, contentment, enjoyment.

সুখভোগ, *s.* সুখ ভুঞ্জা, আনন্দ কৱা, the enjoyment of happiness.

সুখি, সুখিয়া, *a.* সুখত থকা, চহকি, ভাগ্যবন্ত, বৰ লোক, আনন্দিত, rich, opulent, happy, joyful.

সুখিয়াতি, সুখ্যাতি, *s.* সুজস, প্রসংসা, সকলোএ ভাল বোলা, fame, celebrity, renown; *a.* celebrated, famous, renowned.

সুখে সাধ্যে, *ad.* সুখে সান্তিএ, বিনা দুখে, ভালে কালে, happily, contentedly.

সুক্ষ্ম, *a.* অতি খুদ্ৰ, নিচেই সৰু, খুঁদখুদ, fine, minute, delicate.

সুগতি, *s.* সজ গতি, মুক্তি, a happy state, final emancipation.

সুগন্ধ, *s.* সুঘ্রান, ভালগোন্ধ, মলমল্ কৰে, fragrance, perfume, odor, scent.

সুগন্ধি, *a.* সুঘ্রান থকা, মলমলিয়া, fragrant, aromatic, sweet scented.

সুগম, *a.* জাবলৈ বা কৰিবলৈ ভাল, উজু, অনায়াস, সুচল, easy, accessible, facile; *s.* ease, facility, convenience.

সুগৰি, *a.* আমোআঁহ নথকা, ভালকৈ কৰা, নিজগৰি, faultless, well executed, applied to work; with কৈ, satisfactorily, well done.

সুগৰি পহু, *s.* এবিধ সৰু পহু, a species of short horned deer.

সুগৰ্হি, সুগৰ্হিত, *a.* বৰ সুঅনি, ঠগিত, দেখিবলৈ সুন্দৰ, সুঠান, beautiful, handsome, good looking.

সুগিয়া, *a.* সোগ কৰি থকা, সোক কৰা, downcast, dejected, of sad countenance; *fem.* সুগুনি, a woman of sad countenance.

সুগুন, *s.* সজ গুন, সুজস, প্রসংসা, a good quality, praise.

সুগ্রিৱ, *s.* ৰাম চন্দ্ৰৰ সহাই হোআ এটা বান্দৰৰ ৰজা, *Hugriwo*, the name of a monkey king and ally of Ramsondro, when he fought with Rawon, king of Ceylon.

সুঘ্রান, *s.* see সুগন্ধ.

সুঙ্গ, *s.* জোঙ্গা বস্তুৰ আগ ভাগ, বিচাৰ বা ধান আদিৰ নোম, কথাৰ উআ, a prickle, a point, a sting, a bristle, the beards of grain, a slight intimation.

সুঙ্গ পোআ, *a.* কথাৰ অলপ বুজ পোআ, having an intimation.

সুঙ্গ লগা, *a.* সুঙ্গ থকা, prickly, bearded.

সুঙ্গসুঙ্গাই, *v.* বিজবিজাই, গাত সুঙ্গ পৰি খজুআই, to feel an itching or pricking sensation.

সুঙ্গসুঙ্গিয়া, *s.* লতা বিসেস, a species of wild vine.

সুঙ্গা, *s.* ঘ্রান কৰা, গোন্ধ লোআ, the act of smelling; smell.

সুঙ্গাই, সুঙ্গুআই, *v.* গোন্ধ লোআই, ঘ্রান কৰাই, to cause to smell.

সুঙ্গি, *v.* ঘ্রান লৈ, চৰাইৰ গাৰ ওকনি, to smell, to inhale by the nose; *s.* vermin that infest fowls.

সুধা, *s.* অমৃত, অমিয়া, *nectar, ambrosia.*

সুধি, *v.* প্রশ্ন কৰি, বুজ লৈ, অসৌচ আদিৰ অন্তত সুধ হোআ দিন, to ask, to enquire; *s.* ceremonial purification after a birth or death.

সুনা, *a.* সুৱন কৰা, আগ্যা মনা, সুকঙ্গা, heard, obeyed; *s.* the act of hearing or obeying; a hole, a perforation.

সুনাই, *v.* সুৱন কৰাই, সুনাকৈ কৈ, to cause to hear, to proclaim.

সুনাভনা, *a.* ভুভা পোআ, সুনা কৰা, heard and known.

সুনি, *v.* সুৱন কৰি, ফুল এবিধ, to hear, to listen, to obey; *s.* a species of flower.

সুনুউআ, *s.* সুৱন কৰোআ, মনোআ, the causing to hear; proclaiming.

সুনুআই, *v.* লোকৰ হতুআই সুনাই, to cause to hear.

সুন্দৰ, *a.* সোভন, সুআনি, দেখিবলৈ ভাল, beautiful, handsome, elegant.

সুন্দৰি, *a.* ৰূপৱতি, দিপলিপ, *fem.* of the above; *s.* a beautiful woman.

সুপকাৰ, *s.* চাঙ্গমাই, বাৰ্কনি, a cook, a butler, (often used in ridicule.)

সুপথ, *s.* সজ পথ, ধর্ম বাট, a good road, a virtuous course of conduct.

সুপসুপিয়া, *a.* সোপোকাসোপোক, কোমল, soft, (as cotton,) spongy.

সুপি, *a.* সোপা, আটাইখিনি, all, the whole; used as a particle after nouns signifying the whole of anything that remains.

সুবচন, *s.* সজ কথা, ভাল মাত, good language, eloquence.

সুবর্ন, *s.* সোন, gold.

সুবর্নময়ি, *a.* সোনাময়ি, সোনেৰে সজা, golden, made of gold.

সুবিয়া, *a.* সোৱে ধৰা, সোথকগিয়া, dropsical.

সুবুধি, *s.* উত্তম বুধি, সজ আলচ, a good understanding.

সুবুধিয়ক, *a.* গ্যানি, সুবুধি থকা, wise, intelligent, well informed, sensible.

সুবেস, *a.* অতি ভাল, চিকোন, excellent, very fine.

সুভ, *a.* ভাল, মঙ্গল, কৈল্যান, good, happy, auspicious, favorable; *s.* good, happiness, good fortune, welfare, prosperity, luck.

সুভখ্যন, *s.* ভাল সময়ই, সজ খেন, a favorable or happy moment.

সুভগা, *a.* ভাগ্যৱতি, লাগি, favored; *s.* a beloved wife.

সুভজাত্রা, *s.* বিঘিনি নোহোআ জাত্রা, a prosperous journey.

সুভবাত্রা, *s.* সুসম্বাদ, প্রভু য়িচু খ্রিষ্টৰ দ্বাৰাই জগতৰ পৰিত্রানৰ সম্বাদ, good tidings, the Gospel or news of salvation by Jesus Christ.

সুভবানি, *s.* সুবাক্য, সজ কথা, an auspicious or good word.

সুভাগ্য, *s.* সজ বাসনা, good fortune, prosperity, happiness.

সুভাসুভ, *a.* ভাল বেয়া, সুভঅসুভ, good or bad, auspicious or inauspicious.

সুমতি, *s.* সজমতি, সুগ্যানি, excellence of disposition; *a.* well disposed.

সুমথিবা, *s.* টেঙ্গা এবিধ, an orange.

সুমরি, *v.* সোঁঅবন করি, to recollect, to remember.

সুমাই, } *v.* প্রবেস করাই, ভিতরত থৈ, সামরি, ভরাই, to cause to en-
সুমুআই, } ter, to introduce, to put into, to fill or thrust into.

সুমুওআ, *s.* ভিতরত থোআ, সামরা, the entering or causing to enter.

সুমেরু, *s.* মেরু গিরি, উত্তরকেন্দ্র, the fabulous *Mount Meru*, the centre of seven circular continents; the north pole.

সুর, *s.* দেবতা, স্বর, গিতর জাত বা রাগ, a hindoo demigod; a tune in music; with টানি, to sing in tune.

সুরসুর করে, *ad.* বাধা নোহোআকৈ, পুর্ণ্ব করে, সুগমে, easily, readily.

সুরসুরাই, *v.* ভাকুতধুতাই, গাত হাত দিলে কুতকুতনি উঠি, to feel a tickling sensation, to tickle.

সুরসুরিয়া, *a.* অকষ্টে চলাব পরা, ঠহ নধরা, দমন হোআ, ঘোর খোআ, subdued, brought under control, broken in, (as cattle.)

সুরা, *a.* মদ ফটিকা আদি, spirituous liquors.

সুরাসুর, *s.* দেবতা আরু অসুর, demigods and demons.

সুরি, *v.* পানিব দল বন আদি গচাই, জাতি বিসেস, to clear away aqatic grass from the surface of water.

সুরুকরে, *a.* গম নোপোআকৈ, বেগতে, without being observed, quickly.

সুরুকা মরা, *s.* গা দেখুআই মনে মনে গুচি জোআ, পুলুকা মরা, সোরোকা মরা, the slipping away unobserved; preceded by পাচ, the holding back from any work or project.

সুরুকিয়া, *a.* সরু, ঠেক, সরকি জাব পরা, narrow, (as of a road.)

সুরুঙ্গা, *s.* জলঙ্গা, বিন্ধা, সুনা, a hole, an opening, a perforation, a crack, a fissure.

সুরুজ, *s.* see সুর্জ্য.

সুরুজকঁপালি, *s.* এবিধ মুর কামোবনি বোগ, a headache that comes and goes with the sun.

সুরুজমুখিয়া, *a.* বেলিমুআ, ওপর মুখিয়া, turned towards the sun.

সুর্জ্য, *s.* বেলি, রবি, the sun.

সুর্জ্যকান্ত, *s.* এবিধ মনি, a kind of precious stone, probably the jasper.

সুর্জ্যকান্তি, *s.* সুর্জ্যর দিপিতি, এবিধ ফুল, sunshine, a species of flower.

সুর্জ্যগ্রহন, *s.* সুর্জ্যক চাঁয়াই চকা, রাহু গ্রাস, an eclipse of the sun.

সুর্জ্যতাপ, *s.* বেলির তাপ, রদ, the heat of the sun.

সুর্জ্যমণ্ডল, *s.* সুর্জ্যর গোলাকার খণ্ড, the orb or disc of the sun.

সুর্জ্যরশ্মি, *s.* সুর্জ্যর প্রকাস, কিরন, a sunbeam.

সুর্জ্যাস্ত, *s.* বেলি মাৰ জোআ, sunset.

সুর্জ্যোদই, *s.* অৰুনউদই, বেলি ওলোআ, sunrise.

সুতি, *s.* চেষ্টাতকুল, আহৰি, consciousness, self-possession, leisure.

সুতিসাঁতি, *s.* তত্‌গুৰি, চেষ্টা বুধি, leisure and repose, self-possession.

সুপতিবান, *a.* সৰস্বতিবান, খৰকৈ কব পৰা, of ready speech, fluent.

সুল, *s.* ছুল, সেল, পেটৰ ৰোগ বিসেস, পিঙ্গ, a sharp thorn, a kind of spear; a colic or any sharp cutting pain; a sharp stake on which criminals were formerly impaled.

সুলকি, *v.* মুকলি হৈ, গাঁঠি আদি খহি, পুলকি, to be unbound or loosened.

সুলখ্যন, *s.* ভাল চিন, সজ লখ্যন, সুচৰিত্র, a good sign or distinguishing mark.

সুলখ্যনিয়া, *a.* সুলখ্যন থকা, having auspicious omens, ominous of good.

সুলভ, সুলভ্য, *a.* সুম নোহোআকৈ পাব পৰা, মৰগ নোহোআ, easily obtained or procurable, easy, feasible.

সুললিত, *a.* মধুৰ, সুনিবলৈ ভাল লগা, sweet, melodious, musical.

সুলসুলিয়া, *a.* জুলিয়া, লেউলেউআ, of soft consistency.

সুলা, *s.* ঘনে হগা ৰোগ, a chronic looseness of the bowels.

সুলা হগুৱা, *s.* সুলা ৰুগিয়া, a person having the above disease.

সুলি, *a.* লাপৰি, দাঁত নাইকিয়া তিৰি, toothless; *s.* a toothless woman.

সুসি, *v.* see সুহি.

সুসিতল, *a.* বৰ চেঁচা, বৰ নিমজ, very cool, very smooth.

সুস্থা, *a.* ৰোগ নাইকিয়া, নিৰোগি, স্বস্থ, healthy, well, in good condition.

সুস্থিৰ, *a.* থিৰ, চঞ্চল নোহোআ, সুথিল, firm, stable, steady, settled.

সুসি, *a.* সুঅনি, দেখিবলৈ ভাল, good looking, comely.

সুস্রুসা, *s.* পৰিচর্জ্যা, আলপৈচান, চেষ্টা, service, attendance; with কৰি, to wait upon, to render personal service.

সুহি, *v.* সুসি, ৰস টানি, সুকাই, to suck, to draw into the mouth, to dry up, to evaporate, to absorb.

সুহু, *s.* see সিহু.

সুহুৰি, *s.* সুদা মুখৰ বাজনা বিসেস, a whistling sound made by the mouth.

সুহুৰিয়াই, *v.* সুহুৰি মাৰি, to whistle.

সুহৃদ, *s.* পৰম মিত্র, বন্ধু, ইষ্ট, সখি আদি, a friend, an intimate companion.

সেই, *pron.* সাখ্যাত বা দূৰৈত থকা কথা বুজুআ সর্ব নাম বিসেস, সেও দি, that, even that, that person or thing; *v.* to apply heat.

সেইয়া, *ad.* সৌআ, yonder, there, in sight.

সেউজিয়া, *a.* প্রাই কজলা ৰবনিয়া, of purple color.

সেউতি, *s.* এবিধ সুগন্ধি ফুল, species of fragrant flower.

সেও, *s.* জুই বা তপত বালি আদিবে দিয়া বা লোআ তাপ, উভ নোহোআ, নম্র, the heat of fire when applied either directly or by heated substances; *a.* too slanting or oblique, as the handle of an implement; subdued.

সেওতা, *s.* নাৱৰ পানি সিঁচা জতন এবিধ, তিৰোতাৰ চুলি দুফাল কৰা চিন বিসেস, a bamboo scoop for baling water from a boat, the parting of the hair on the head.

সেওলা, *a.* বৰ সেও বা এচলিয়া, কাতি, very slanting or oblique.

সেৎসেৎ কৰে, সেৎসেঙ্গিয়া, *a.* চেঁচা, সেঙ্গেটা, পাতল, without warmth, as of a thin cloth, cool.

সেঁওতা, *s.* দুভাগ চুলিৰ মাজৰ ৰেখা, the middle parting of the hair.

সেকসেক কৰে, সেকসেকিয়া, *a.* কোমল, আপঁইতা, (বাঁহ কাঠ আদি,) immature, soft, (applied mostly to wood.)

সেকা, *s.* সেও দিয়া, দুখ, কষ্ট, the act of warming by the fire, or of applying heat; distress, trouble, suffering.

সেকি, *v.* সেই, তাপ দি, to warm, to heat before the fire, to roast, to receive heat from the application of any heated substance.

সেকেটা, *s.* see চোটোকা.

সেঙ্গুন, *s.* নাকে দি ওলোআ পানি, mucous discharge from the nose.

সেঙ্গুনিয়া, *a.* সেঙ্গুন হেন, এবিধ গচ, snotty; *s.* a species of tree.

সেঙ্গেটা, *a.* জাৱত ঠেৰেঙ্গা লগা, চেঁচা পৰা, benumbed or stiff from cold.

সেঙ্গেটাসেঙ্গেটি, *s.* জাৱত গাৰ সেঙ্গেটা, being pinched with cold.

সেজা, *s.* হনা, পানিৰ প্ৰধান ধাৰ, নৈ আদিএ নকৈ লোআ বাট, the main current of a river; a new channel or path.

সেত, *a.* বগা, ধল, white, whitish.

সেত-কপৰা, *s.* ঔসধিয় ত্রিন বিসেস, a species of grass used as a febrifuge.

সেতকুপৌ, *s.* এবিধ বগা কুপৌ, a species of white dove.

সেতভেদালি, *s.* ঔসধিয় লতা বিসেস, a species of medicinal vine.

সেতসেত্ কৰে, *a.* নিস্তেজ কপে, ঢেলঢেল্ কৰে, pale, wan, sickly.

সেতসেতিয়া, সেতা, *a.* নিস্তেজ, তেজ কুৰ নোহোআ বগা, pale, wan, of bloodless appearance.

সেতাসেৰেলুআ, *a.* সোবা সেৰেলুআ, সেতসেত্ কৰে বগা, pale, wan.

সেতু, *s.* আলি, সাঁকো, ধৰ, ধাতু বিসেস, a dam, a dike, a bridge, a metalic amalgam.

সেতুআ, *s.* ভৰিৰ পতা উখহা ৰোগ, a disease of the soles on the feet.

সেতুবন্ধ', *s.* আলি ৰন্ধা, সমুদ্ৰৰ মাজে দি শ্ৰীৰামে বন্ধা সেতু বা আলি, the ridge of rocks extending from the southern extremity of the Coromandel coast towards the island of Ceylon, said to have been formed by *Honuman* at the command of Ram as a bridge for his forces to go against *Rawan.*

সেন, *s.* এবিধ চৰাই, a kite, a bird of prey of the hawk kind.

সেনচোআ, *s.* ৰজাৰ আগত সেন মেলি ৰঙ্গ দেখুউআ এখেল মানুহ, a class of people employed to train kites for the king.

সেনা, *s.* সৈন্য, চিপাহি, ৰনুআ, জুধাৰু an army, a soldier, a warrior.

সেনাপতি, *s.* সৈন্যৰ অধিকাৰ, a military commander, a general.

সেনি, *s.* লতা বা থোকৰ সৰু ডাল, the stem of fruit or grain.

সেন্দুৰ, *s.* সিন্দুৰ, তিৰোতাই ফোঁট লোআ ৰঙ্গা গুৰি এবিধ, vermillion.

সেন্দুৰি, *a.* ৰঙ্গা; সেন্দুৰৰ নিচিনা, red, like vermillion.

সেন্দুৰিপমা, *s.* অতি ৰঙ্গা, এবিধ পমা গচ, a species of Poma or Toon tree, (Cedrela Toona.)

সেন্দুৰিয়া, *a.* সেন্দুৰৰ দৰে ৰঙ্গা, deep red.

সেন্দুৰিয়াৰৰল, *s.* এবিধ ৰৰল, a kind of wasp.

সেপ, *s.* থুই, থু, মুখৰ ওলোআ পানি, saliva, spittle.

সেপঢোকা, *a.* থুই গিলা, কিৰ্পিন, লুভিয়া, swallowing the spittle, used by way of abuse to mean, grasping, niggardly &c.

সেমেকা, *a.* অলপ জেকা, গাপ ধৰা, damp, moist.

সেমেকাই, *v.* অলপকৈ জেকাই, গাপ ধৰাই, to dampen, to moisten.

সেমেকোআ, *s.* অলপকৈ জেকোআ, গপোআ, the act of dampening &c.

সেমেকি, *v.* জেকি, গাপ লাগি, to be damp or moist.

সেমেনাসেমেনি, *s.* লাজত পৰি মুখ ইফাল সিফাল কৰা, the turning of the face this way and that from shame or timidity.

সেয়ে, *pron.* সেইটোএই, that very person or thing, the emphatic of সি.

সেৰ, *s.* চাৰি কুৰি টকা পৰিমানৰ জোখ, দিয়ল হৈ পৰা, a seer, two pounds avordupois, equal in weight to 80 rupees; with হৈ, to fall prostrate.

সেৰজোৰা, *s.* সতঙ্গ জোৰা, সোটমোট হৈ পৰা, the falling prostrate, as in pretence of utter inability to work or bear a burden.

সেৰসেৰকৈ, *ad.* পানি জেন, সোআদ নাইকিয়া, without flavor.

সেৰসেৰিয়া, *a.* সেৰেকা, সোআদ নাইকিয়া, পনিয়া, insipid, tasteless.

সেৱা, *s.* বটা তুলাৰ পাজি, কোৱত বন্ধা সাঁচ, a cotton roll for spinning; a ridge or protuberance as from the blow of a ratan.

সেৱাখৰি, *s.* গোটা ডাঙৰ খৰি, large unsplit fire-wood.

সেৱাসেৱ, *s.* অনেক সেৱা, কোবত বৰকৈ সাঁচ বন্ধা, having numerous scars or ridges.

সেৱিয়া, *a.* এসেৰ পৰিমানৰ, one seer in weight or measure.

সেৱুআ, *a.* তিৰিৰ বস্য, governed by the wife, henpecked.

সেৱেকা, *a.* see সেৱসেৱিয়া.

সেৱেঙ্গা, *a.* ঢালডলিয়া, পাতল, তনু, loose in texture, not dense &c.

সেৱেপা, সেৱেপাগুনিয়া, *a.* ভালকৈ পাক নোখোৱা, ঢিলাপকিয়া, এওঁআ পকিয়া, slack twisted.

সেৱেলা, *a.* চেঁচা পৰা, উম নথকা, পানি পৰি থকাত সোটোৱা হোৱা, benumbed by cold, wrinkled or contracted.

সেৰোঁআ, *s.* লে ৰোৱা, পেট পেলাই চুঁচৰি জোৱা, the act of crouching like a beast of prey.

সেল, *s.* দিঘল কুৰাত সূল লগোৱা অস্ত্ৰ বিসেস, কাপৰৰ পাৰি, a pike, a long spear or javelin; an ornamented selvedge.

সেলসেলনি, *s.* মহৰত, চেলবেলনি, levity, frivolity, idle prate.

সেলসেলাই, *v.* চেলবেলাই, মতবতাই, সঁচাই মিচাই বকি, to be light-minded or frivolous, to prate.

সেলসেলিয়া, *a.* see চেলবেলিয়া.

সেলাই, সেলুআই, *s.* পানিৰ তলত বা জেকা ঠাই আদিত হোৱা বন বা মলি বিসেস, moss, a species of lichen.

সেলুক, *s.* এজাত ভেঁট ফুলৰ আলু, the edible root of the ভেঁট, *bhent*, a species Lotus.

সেলুকিয়া, সেলেকুআ, *a.* সেলুকৰ দৰে কোমল হোৱা, (তামোল,) soft by lying in water, applied only to betelnuts.

সেলেক কৰে, *ad.* অকস্মাত দাঁত বাহিৰ কৰি, বেগতে দাঁত উলিয়াই, showing the teeth as in laughing.

সেলেকা দাঁতা, *a.* সেৱেঙ্গা দাঁতিয়া, গালিৰ মাত, having the teeth prominent and widely apart, (a term of abuse.)

সেলেঙ্গি, *s.* তামোলৰ মুই, giddiness caused by eating *tamul pan.*

সেৱক, সেৱকিয়া, *s.* দাস, সিষ্য, ভকত, উপাসক, কিঙ্কৰ, an attendant, a servant, a disciple, a worshiper.

সেৱা, *a.* আৰাধনা, ভজনা, উপাসনা, পূজা, অৰ্চনা, প্ৰনাম, worship, homage, adoration, salutation.

সেৱাচুৰ, *a.* ভক্তিহিন, destitute of veneration or devotedness to God; *s.* the neglect of divine worship.

সেৱালি, *s.* এবিধ ফুল, a species of fragrant flower.

সেৱি, *v.* সেৱা কৰি, ভজি, আৰাধি, to worship, to serve.

সেস, *s.* অন্ত, ওৰ, সিমা, পিচ, the end, conclusion, last, final.

সেসকাল, *s.* অন্তকাল, মৰনৰ কাল, the last time, the latter end, death.

সেসে, *ad.* পাচে, অন্তত, সেহত, মুৰকত, lastly, at last, finally, in conclusion.

সেহতিয়া, *a.* পাচতিয়া, সেহুআ, নুমলিয়া, last, after, youngest.

সেহনি, *s.* তলনি, ওপৰনি কটা দ্রব্য, a lower portion or remainder.

সেহাই, *v.* মুখত জলাই ধৰাত সা-সা-কৈ উসাহ লৈ, দুৰ্বলত মাত নুফুটাকৈ মাতি, to breathe forcibly with the mouth open, as when burnt with pepper; to speak in a low tone or whisper.

সেহু, *s.* দইন, হানি, loss, damage; with পেলাই, to cause damage &c.

সেহুআ, *a.* see সেহতিয়া.

সেহোআ, *s.* জলাৰ পোৰনিত মুখ মেলি ঘনে উসাহ লোআ, the breathing forcibly with open mouth, as from the burning of pepper.

সৈ, *s.* গাত লোআ, সহি, ইশ্বৰলৈ বস্তু আগ কৰি, acknowledgement, confession, agreement; *v.* to bear, to sustain; to set apart a religious offering; with কাৰ্হি or লৈ, to confess.

সৈতে, *prep.* সহিতে, লগে, with.

সৈন্য, *s.* see সইন.

সৈন্ধব, *s.* সন্ধ্যক লোন, পৰ্বতিয়া এবিধ লোন, rock salt.

সৈমান, *a.* সহা, মান্তি হোআ, patient, forbearing; *s.* agreement, assent.

সৈয়া, *s.* ভাগি, ভাগিয়াৰ (ক-বি খেলত,) বৰ টান, (খেলৰ কনি,) অলপ হেকেৰা, a partner in a certain native game; *a.* hard, (applied only to eggs used in playing a game;) *a.* aslant, out of square.

সোঅন, সোআ, *s.* সয়ন কৰা, নিদ্রা কৰা, পৰি থকা, the act of sleeping or reclining.

সোঅনি ঘৰ *s.* সয়ন কৰা ঘৰ, a dormitory, a bedchamber.

সোআই, *ad.* জুৰাই, লাহে লাহে, সহিব পৰাকৈ, slowly, leisurely, as can be borne.

সোআদ, *a.* মিঠা, মধুৰ, স্বাদ বস, sweet, well flavored; *s.* sweetness, flavor, taste.

সোঁ, *a.* বাঁও ফালৰ সিফাল, দখিন, the right, in opposition to the left.

সোঁঅৰন, *s.* মনত পৰা, সুমৰন, recollection, remembrance, reminiscence.

সোঁঅৰনি, *s.* জন্ম পত্রিকা, সুমৰন কৰাই দিয়া, কোষ্টি আদি, a horoscope, a reminder, the recalling to mind.

সোঁঅৰা, *a.* মনত কৰা, স্মৰন কৰা, remembered, recollected, called to mind; *s.* the act of remembering &c.

সোঁঅৰাই, *v.* মনত পেলাই, স্মৰন কৰাই, to put in mind, to remind.

সোঁআহ, *s.* সিধান্ত, গোচৰ বা মেলৰ নিষ্পতিত্ দিয়া সিদ্ধান্ত, খ্যাতিৰ চিন বিসেস, a decision or final answer, the settlement of a question or matter of dispute.

সোঁট, *s.* প্রতিফল, উপকাৰ বা অপকাৰৰ বাবে উপকাৰ বা অপকাৰ কৰা, recompense, retaliation, the giving like for like.

সোঁট সোঁঅৰোআ, *s.* প্রতিফল দিয়া, আপাহ তোলা, the rendering of recompense, retaliating, taking revenge.

সোঁত, *s.* পানিৰ বেগ, স্রোত, নাকৰ সেঙ্গুন উলিউআত উঠা সবদ, a current, a stream, the noise made in snuffing and in blowing the nose

সোঁতা, *s.* বৰ নৈৰ সাখা, পানিৰ ধাৰ, the branch of a river, a creek.

সোঁ পাক, *s.* সোঁ হাতলৈ ঘুৰুউআ পাক, a turning or screwing to the right.

সোঁ ফাল, *s.* বাঁও ফালৰ আন ফাল, দখিন ফাল, the right side in opposition to the left side.

সোঁ বয়স, *s.* সম বয়স, মাজ বয়স, middle age.

সোঁ মাজ, *s.* ঠিক বা সম মাজ, the exact centre or middle.

সোঁ সৰিলে, *ad.* সৰিলে সৈতে, সসৰিলেৰে, with the whole body, in person, bodily.

সোঁ হাত, *s.* বাওঁ হাতৰ আন হাত, দখিন হাত, the right hand.

সোক, *s.* সন্তাপ, মনৰ দুখ, অনুতাপ, grief, sorrow or distress of mind, woe.

সোকাকুল, সোকাতুৰ, *a.* সোকতে বিয়াকুল, সোকেৰে আতুৰ, overwhelmed with grief, exceedingly sorrowful.

সোকোতা, *s.* তিতা মৰাৰ সুকান পাত, the dried leaves of the hemp plant.

সোগ, *s.* অসন্তোস, বিতুষ্টি, আনৰ সমানে বা মনৰ ইচা মতে নোপোআত কৰা বেজাৰ, an offence taken, pique, umbrage.

সোগোনা, *a.* সুগিয়া, (বুৰা,) dissatisfied, woe-begone, a term of abuse applied to old men.

সোগোৰা চাউল, *s.* ভতুআ চাউল, rice suitable for boiling.

সোটমোট, *a.* মুচৰি সামৰি সোপা কৰা, crumpled, drawn into a heap, wrinkled.

সোটা, *s.* ধান খেৰ আদিৰে সজা বাৰ্হনি বিসেস, ঠাই সৰা জৱন, a broom made of straw or thatch.

সোটোৱা, *a.* সোপোৱা, সুকাই সোটোৱা পৰা, লেৱেলা, wrinkled, shriveled, withered; *s.* a furrow or wrinkle.

সোতৰুগিয়া, *a.* সুবিয়া, dropsical.

সোতৰকচু, *s.* সোঁততে থকা কচুৰ নিচিনা দুৰ্বলি, অলপ দুখতে সোটমোট খোআ, দুখ সহিব নোআৰা, *lit.* carried to and fro like a *kosu* in a current; hence, vacillating, wavering, without endurance, soft, weak.

সোথ, *s.* গোটেই গা উখহা ৰোগ, a dropsical disease.

সোদৰ, *s.* একে মাকৰ পো বা জি, an own brother.

সোধ, *s.* মেল, বিচাৰ, a suit in law, investigation, inquiry.

সোধকর্তা, *s.* সোধাক, বিচাৰ কৰোঁতা, a judge, one who investigates.

সোধন, *s.* সুধ কৰা, লিখা আদিৰ ভুল বাচি বা দুৰ্গুন গুচাই ভাল কৰা, সোধা, the correcting of a writing, emendation, inquiry.

সোধনপোচন, *s.* সোধপোচ, আলহি আদিক কৰা আদৰসাদৰ, a cordial welcome; the reception of a guest with demonstrations of affection and respect.

সোধা, *a.* বিচাৰ কৰা, প্ৰশ্ন কৰা, বুজ লোআ, investigated, inquired into, asked, questioned.

সোধাই, *v.* জিগ্যাসা কৰাই, বিচাৰ কৰাই, অৰ্পন কৰি, গতাই, to cause an investigation or inquiry to be made; to deposit, to make over or commit to the care of another.

সোধাক, *s.* সোধ কৰোঁতা, বিচাৰপতি, a judge, one who investigates.

সোধোআ, *a.* জিগ্যাসা কৰোআ, গতোআ, asked, made over, deposited.

সোধোওআ, *s.* সোধ কৰোআ, বিচাৰ কৰোআ, অৰ্পন কৰোআ, the causing to ask, investigate or make over.

সোন, *s.* সুবর্ন, স্বর্ন, হেম, gold.

সোনকমোআ, *s.* বালি ধুই সোন বিচৰা, the washing of sand for gold.

সোনকাল, *a.* সকাল, সিঘু, early, soon, betimes.

সোনপকৰা, *s.* এবিধ সোন বৰনৰ পোক, a species of insect the gold colored dorsal scales of which are worn as ornaments.

সোনপুৰ, *s.* সকলো বস্তু পোআ উত্তম ঠাই, এবিধ কচু, a species of *kosu*.

সোনসোনাই, *v.* কুনকুন্ কৰে কান্দি, to whine, to whimper.

সোনা, *s.* see সুবর্ন.

সোনাই, *s.* সন্তান আদিৰ প্ৰতি চেনেহৰ মাত, সোনামুআ, সোনৰ তুল্য, অতি প্ৰিয়, *lit.* precious gold, a term of affectionate address to children.

সোনাপুৱ, *a.* উত্তম, (বতৰ বা ঠাই,) pleasant, agreeable, (applied to the weather and to a place.)

সোনামুআ, *s.* সোনাই, মুখ দেখিলে মৰম লগা, *lit.* a golden face; a term of endearment.

সোনাৰি, *s.* সোন ৰূপৰ কাম কৰোঁতা, a goldsmith.

সোনাৰিগৰ্হি, *a.* সুঅনি, দেখনিয়াৰ, handsome, beautiful, pretty.

সোনাৰু, *s.* এবিধ গছ, a species of tree.

সোনিত, *s.* তেজ, blood.

সোনোআল, *s.* সোন কমোআ খেল, a gold washer; a class of people in Upper Assam.

সোনোআলি, *a.* সোনৰ বন কৰা, সোন খতোআ, ornamented or overlaid with gold.

সোন্দা, *s.* এবিধ কল, a species of plantain.

সোন্দাই, *v.* ধুঁআ দি সুগন্ধি কৰি, to impregnate with smoke.

সোন্দোআ, *s.* ধুঁআ আদিৰ দ্বাৰাই সুগন্ধি কৰা, the act of the above; *a.* impregnated with smoke.

সোপা, *s.* ঠিলা, কাপৰ আদিবে বাট মৰা, গোটোআ বস্তুৰ ভাগ, ভেঁটি, পৰবৰ্তি সদ্দ, a heap, a lot, a parcel, a cork, a stopple; used also as an affix of quantity joined to nouns.

সোপাচিলা, *a.* অকামিলা, বন বাৰিত টান নোহোআ, shiftless, inefficient, feeble.

সোপা মৰা, *a.* এপাহ মৰা, এলেহুআ, ঠিহা মৰা, lazy, indolent, idle; corked or closed with a stopper; *s.* the act of closing with a stopper.

সোপোৱাসোপোৱ, *a.* সোটোৱাসোটোৱ, সোপাসোপ হোআ, gathered or wrinkled up.

সোপোকা, *d.* সুপসুপিয়া, কোমল, soft, porous, spongy.

সোৱ, *s.* এবিধ গা উখহা ৰোগ, a kind of dropsy.

সোৱা, *a.* সুবিয়া, সোৱে ধৰা, dropsical.

সোৱাসেৱেলুআ, *a.* see সেতাসেৱেলুআ.

সোভন, সোভা, *s.* জেউতি, দিপ্তি, কান্তি, সুঅনি, সুন্দৰ, brightness, splendor, beauty, brilliancy; *a.* shining, splendid, pleasing to the sight.

সোভাকাৰ, *a.* সোভা কৰা, দিপ্তি কৰা, ৰূপৱন্ত radiant, resplendent, bright, beautiful.

সোভিত, *a.* ভূসিত, সোভা কৰা, beautified, adorned, decorated.

সোম, *s.* চন্দ্ৰ, the moon.

সোমবৰিয়া, *a.* সোমবাৰ সম্বন্ধিয়, of or relating to Monday.

সোমবাৰ, *s.* সপ্তাহৰ দ্বিতিয় বাৰ, Monday.

সোমলতা, *s.* এবিধ লতা, the moon plant, (Asclepia Acida.)

সোমাই, *v.* প্ৰবেস কৰি, ভিতৰলৈ যাই, to enter, to go in.

সোমোআ, *s.* প্ৰবেস কৰা, ভিতৰলৈ জোআ, entering or going in.

সোৰ, *s.* পটি, গৰখিয়াৰ এচাৰিৰ খেল বিসেস, a narrow foot path in the jungle; a game played by cowherds with whips.

সোৰসোৰাই, *v.* অলপ কথাতে কান্দি, to cry at every little provocation.

সোৰসোৰোআ, *s.* সোৰসোৰাই কন্দা, the act of crying at everything.

সোৱোকা মৰা, *s.* see সুক্কা মৰা.

সোৱোপা, *a.* এলেহুআ, ধোদা, সৰপা, lazy, indolent inactive.

সোৱোপালি, *s.* এলাহ, সৰপা জোৱা, হেলা, laziness, indolence, sloth.

সোল, *a.* সংখ্যা বিসেস, sixteen.

সোলা, *a.* দাঁত নাইকিয়া, লাপুঙ্গ, toothless.

সোলেঙ্গ, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a species of citron.

সোলোক্‌চোলোক্, *a.* আটিল নোহোআ, ঢিলা সোলোকা, not tight, loosely bound.

সোলোকা, *a.* বান্ধ মুকলি হোআ, এৰোআ, loose, untied; *s.* the act of loosening or untying.

সোলোকাই, *v.* গাঁঠি আদি মোকলাই, মেলি, খহাই, to untie, to unbind, to loosen.

সোসোআনি, *s.* ফেৰ্ফেৰিয়া বতাহৰ সবদ, সোসো সবদ, any roaring or rushing sound, as of wind.

সোসোআই, *v.* সোসো সবদ কৰি, to make the above sound.

সোসোকৰে, *ad.* ফেৰ্ফেৰ কৰে, সোসো সবদকৈ, অতি বেগে জোআ সবদেৰে, with a roaring or rushing sound.

সোহনি, *s.* হোঁপা, সুহি নিয়া, ডাঙৰ বিধ মহ, the act of sucking, evaporating or drying up; a species of large gnat.

সোহা, *a.* সুহি নিয়া, হোঁপা, dried up, evaporated; with মাৰি, to draw into the mouth by suction.

সোহাই, *ad.* বেগাই, গুমাই, quickly, speedily.

সোহালিকৈ, *ad.* জোলে পোতনিএ অধিককৈ, (খোআ) ওআইড়াংকৈ, lavishly, greedily, vauntingly, boastingly.

সৌ, সৌআ, *ad.* অলপ দূৰৈত সাখ্যাত থকা, সেইয়া, a particle denoting direction, in sight but distant, yon, yonder.

সৌকা, *s.* এবিধ বেঁত, a species of ratan; with মেলি, to make use

of an enchanted ratan to point out a thief &c.

সৌকাগোম, *s.* এবিধ গোম সাপ, a species of venemous snake.

সৌখিনিতে, } *ad.* সেই ঠাইতে, এই খিনিতে, there, in that place,
সৌখিন্তে, } yonder.

সৌচ, *s.* ভবি হাত ধোআ, মোকল ফুবা, the natural evacuation of the bowels.

সৌজিয়া, *a.* see সেউজিয়া.

সৌপিনে, } *ad.* সৌফালে, yonder, in that place.
সৌপোনে, }

সৌমাৰপ্রিষ্ঠ, *s.* আচাম দেসৰ সংস্কৃত নাম, the name given in the *Puthis* to that part of Assam extending above Bishnauth.

স্তওঁ, } *s.* তুতি, গুন বর্নোআ, প্রসংসা, praise, eulogium, applause.
স্তুতি, }

স্তন, *s.* পিয়াহ, আধাৰ, the female breast, nourishment from the breast.

স্তম্ভ, *s.* খুঁটা, তম্ভ, a post, a pillar.

স্ত্রি, *s.* see তিৰি.

স্ত্রিলিঙ্গ, *s.* ব্যাকৰন মতে তিৰি বোধক সব্দ, *in gram.* the *fem.* gender.

স্থল, } *s.* see থল.
স্থান, }

স্নান, *s.* গা ধোআ, জল আদিৰে কৰা সৰিলৰ প্রখ্যালন, bathing, washing, ceremonial ablutions.

স্নানজাত্রা, *s.* জেঠৰ পুর্নিমাত জগন্নাথৰ মুর্ত্তিক স্নান কৰোআ উতচওঁ, the annual bathing festival of Juggernaut.

স্নেহ, *s.* চেনেহ, মৰম, দায়া, নেহা, love, tenderness, affection.

স্নেহপাত্র, *a.* চেনেহৰ জোগ্য, মৰমৰ পাত্র, worthy of affection, loveable, amiable; *s.* an object of affection, a favorite.

স্পৃহা, *s.* হাবিয়াহ, হেপাহ, ইচা, প্রিহা, earnest desire, a longing, thirst.

স্ব, *a.* সুকিয়া, নিজা, আপোন, own, self, one's own.

স্বচন্দে, *ad.* আপোন ইচাৰে, সুগমে, at pleasure, at will, easily.

স্বজাতি, *a.* আপোন কুলিয়া, একে জাতৰ, of the same caste; *s.* a person of the same cast.

স্বতন্তৰ, } *a.* চতহ, তলপিয়া নোহোআ, স্বাধিন, free, independent,
স্বতন্ত্র, } unrestrained.

স্বদেস, *s.* আপোন দেস, one's own country.

স্বদেসি, *a.* আপোন দেসি, নিজ দেসৰ, of one's own country; *s.* a fellow countryman.

স্বধর্ম, *a.* নিয়াই, স্বরূপ, সঁচা, নিজ ধর্ম, true, real, right; *s.* one's own religion.

স্বপ্ন, *s.* see সপোন.

স্বভাও, *s.* গতি, চৰিত্র, প্রকৃতি, পৰ্কিতি, nature, disposition, natural temper, propensity or quality.

স্বভাৱতে, *ad.* স্বৰূপতে, জনমতে, naturally, by nature, in reality.

স্বভাবিক, *a.* স্বভাৱতে হোআ, আপুনি হোআ, natural, inherent, innate.

স্বয়ং, *pron.* আপুনি, নিজ, self, own self, (indeclinable.)

স্বয়ম্বৰা, *s.* see সয়ম্বৰা.

স্বয়ম্ভু, *a.* নিজে হোআ, আপুনি উদ্ভও হোআ, self-existent, self-produced.

স্বৰ, *s.* অ আ আদি সিদ্ধি ফলাৰ আখৰ, ধনি, মাত, সুৰ, a vowel, a sound, a voice, a note in music, a tune.

স্বৰগ, } স্বৰ্গ, } *s.* হিন্দুমতে ইন্দ্রপুৰি আদি, দেৱতা থকা ঠাই, ইশ্বৰৰ পবিত্র আলই, the firmament, heaven, the habitation of God, of good angels, and of the blessed; the third hindoo heaven, called the paradise of Indro.

স্বৰ্গধাম, } স্বৰ্গপুৰ, } *s.* স্বৰগ থান, ইশ্বৰৰ পবিত্র আলই, heaven, the dwelling place of God.

স্বৰ্গবানি, *s.* আকাসি বানি, দেৱ বানি, a heavenly voice or message.

স্বৰ্গাৰোহন, *s.* স্বৰগত উঠা, এখন অসমিয়া পদ পুথি, *lit.* the ascending to heaven; the title of an Assamese poem.

স্বৰ্গিয়, *a.* স্বৰগৰ, স্বৰগৰ সমন্ধিয়, heavenly, celestial, pertaining to heaven.

স্বৰ্গি ৰজা, *s.* ইন্দ্র বংসি অসম ৰজা, *lit.* a celestial king; a title given to the Assam kings.

স্বৰ্গি হৈ, *v.* পৰলোক হৈ, to obtain the heavenly abode, to die, (applied only to a king.)

স্বর্ন, *s.* সোন, সুবর্ন, gold.

স্বস্তি, *part.* আসির্বাদ বচন, an indeclinable particle used in a benediction or blessing; hail, may good attend you.

স্বাদ, *s.* see সোআদ.

স্বাধিন, *a.* স্বতন্তৰ, independent, free, uncontrolled.

স্বামি, *s.* অধিকাৰি, গৰাকি, গিৰিহঁত, পতি, পৈএক, owner, lord, husband.

স্বাস, *s.* উসাহ, উদফাঁই ৰোগ, breath.

স্মৰন, *s.* সোঁঅৰন, recollection, remembrance, memory.

স্মিতি সাস্ত্র, *s.* মনু আদি মুনিএ কৰা ব্যবস্থাৰ পুথি, *smriti* or the hindoo

code of law, as delivered originally by inspired legislators to their respective pupils and by them committed to writing.

শ্যাম, *s.* ক্রিষ্ণ, কলা বা দুর্বার বরন, a dark blue; *a.* dark-colored.

শ্যামা, *s.* কালি গোসাঁনি, Doorga, the black goddess Kali.

সৃজন, *s.* সৃষ্টি করা, সৃজ, প্রিথিবি নির্মান করা, the act of creating or producing out of nothing; creation.

সৃজন কর্ত্তা, *s.* পরমেস্বর, সৃষ্টি করোঁতা, God, the creator of all things.

সৃজা, *s.* সৃষ্টি করা, নির্মান করা, creation; *a.* created, made.

সৃজি, *v.* সৃজন করি, to create, to make out of nothing.

সৃধা, *s.* চেনেহ, মরম, আস্থিক, love, affection, reverence, confidence.

শ্রম, *s.* দুখ, পরিস্রম, জতন, fatigue, toil, labor, effort, exertion.

সৃমি, *a.* দুখকারি, বনুআ, জতনকারি, laborious, industrious, sedulous.

সৃবন, *s.* সুনা, the sense of hearing, audience, perception of sound.

সৃবনা, *s.* নখ্যত্র বিসেস, the twenty third lunar mansion of the hindoo zodiac.

স্রাদ্ধ, *s.* সরাধ, করম, solemn obsequies and offerings to the manes of deceased ancestors.

স্রান্ত, *a.* ভাগকআ, ক্লান্ত, weary, fatigued, exhausted.

স্রাবন, *s.* see সাওন.

শ্রি, *s.* লক্সিম, সম্পতি, রূপ, কিয়া মানুহর নামর আগত লিখা আখর, the goddess Lokhmi; fortune, luck, prosperity, beauty; as a prefix to a person's name it means honorable, renowned, illustrious.

শ্রিযুক্ত, } *a.* লক্সিজুক্ত, সুখি, মান্যবন্ত, illustrious, excellent, eminent;
শ্রিজুত, } a prefix used in writing the name of a superior or equal; *fem.* শ্রিযুক্তা or শ্রিজুতা.

শ্রিফল, *s.* এবিধ বেল, a species of the Bael fruit or wood apple.

শ্রিভাগবত, } *s.* হিন্দুর এক প্রধান সাস্ত্র, *the Bhagawat*, a hindoo
শ্রিমত ভাগবত, } shaster.

শ্রিমতি, *a.* ভাগ্যবতি, সুজুতা, prosperous, illustrious, &c. (*fem.*)

শ্রিমন্ত, *a.* ভাগ্যবন্ত, সুজুত, prosperous, lucky, fortunate.

শ্রিমান, *a.* সুবিসিস্ট, ভাগ্যবান, illustrious, fortunate, an affix used in writing the names of inferiors or equals.

শ্রিলশ্রিজুক্ত, } *a.* অতি লক্সিজুক্ত, মহা ঐস্বর্জবন্ত, ভদ্র, most excellent,
শ্রিলশ্রিজুত, } most honorable &c. an honorary prefix to the names of eminent persons.

সৃষ্টি, *s.* সংসাৰ, জগত সৃজন, formation, creation, the world.

শ্রুতি, *s.* বেদ, চুৰ্তি, the hindoo Veds.

শ্রেনি, *s.* সাৰি, লালি, a row, a range, a rank, a class, a tier.

শ্রেষ্ঠ, *a.* উত্তম, প্রধান, best, chief, prime, pre-eminent.

শ্লাঘ্য, *a.* সলাগৰ যোগ্য, প্রসংসনিয়, praiseworthy, laudable, deserving of applause.

শ্লোক, *s.* সংস্কৃত বাক্যৰ পদ, চোলোক, পদ্য, a stanza, a couplet, especially the epic stanza, consisting of two verses of sixteen syllables each.

হ

হ, হকাৰ, হবলৈ দিয়া, the last consonant of the alphabet; it is a simple aspirate and pronounced like the English *h* in *hand*; the imperative present of the verb হৈ, to be.

হই, *ad.* চকপ, নিচই, এৱা, চকপ কথাত সলগা মাত, yes, truly, certainly, the indicative third person singular of হৈ, to be.

হওক, *ad.* হবলৈ কোআ, বাক, the imperative of হৈ, to be, often used adverbially for well, very well.

হংস, *s.* see হাঁহ.

হঁই, *voc.* সামান্য তিৰোতাক মতা মাত, হঁয়েৱা, a term of familiar address to woman of equal or inferior caste.

হঁক, *affix.* আমি তুমি সৰ্দৰ ক্রিয়াৰ পিচত থকা বহু বচন বুজুআ মাত, a particle often affixed to the first and second persons of verbs to denote plurality, there being ordinarily no distinction in the form of the plural and singular; when affixed to the first person in the indicative mood it forms the first person of the imperative, as কৰোঁহঁক, let us do it.

হঁত, *affix.* বোৰ, বহু বচন বুজুআ পৰবৰ্তি সৰ্দ, খিন, সুকাই জোআ, an affix joined to nouns and pronouns of the third person to express plurality, (inferior;) *a.* lean, thin in flesh.

হঁয়ে, } *voc.* see হঁই.
হয়েৱা, }

হঁহা, *s.* হাঁহি উঠা, হাস্য কৰা, নিন্দা কৰা, খেনি কৰা, laughter, ridicule.

হঁহা-মতা, *s.* হাস্য আৰু কথা কোআ, পৰ পুৰুস বা স্ত্রিৰে আয়াজাত কৰা, coquetry, flirtation, any undue familiarity with the wife or husband of another.

হঁহুআই, *v.* হাঁহি তোলাই, to excite laughter.

হক, *a.* সঁচা, চকপ, true, right, just.

হক্‌হক, *s.* বৰকৈ হঁহাত বা বঁতিওআত উঠা সদ্দ, the sound of violent laughter or of vomiting.

হক্‌হক্‌ কৰে, *ad.* বৰকৈ, হক্‌হক্‌ সদ্দকৈ, (হঁহা বা বঁতিওআ,) violently, loudly, (applied to laughter or vomiting.)

হকাহুনা, *s.* অলপ দন্দ হাই, ঠোঁটামোজা, mutual contention, bickering, disputation.

হগা, *s.* সৌচ কৰা, মল তিয়াগ কৰা, ভৰি হাত ধোআ, the evacuation of the bowels.

হগুআই, *v.* ভৰি হাত ধোআই, সৌচ কৰাই, to cause the above.

হগুৱা, *a.* ঘনে হাগি থকা, having looseness of the bowels.

হজ, *s.* কাঁৰি হজুআৰ বন, ৰাজহৰ কাম, any manual labor performed for the public.

হজুআ, *s.* কাঁৰি, পাইক, হজ কৰা লোক, কুলি, public laborers, a class of people in the days of the Assam kings.

হজুআলি, *s.* হজুআৰ বেৰসাই, the office or work of the above laborers.

হটনি, *s.* গৰিহনা, নিন্দা, বেয়া বোলা, reproof, rebuke, reprehension.

হটা, *s.* গৰিহা কৰা, নিন্দা কৰা, পাচ হোঁহোঁকা, the act of rebuking or reproving, a retreating or going back.

হটাই, *v.* গৰিহনা কৰাই, পাচ হোঁহোঁকাই, to cause to be reproved, to cause to turn back.

হটি, *v.* গৰিহা কৰি, বেয়া বুলি, পাচ হুঁহকি, to rebuke, to reprove, to retreat, to move backward.

হটুআই, *v.* পাচুআই, হোঁহোঁকাই, to cause to retreat or move back.

হঠাত, হঠাতকাৰে } *ad.* অকস্মাত, হুপুৰাই, সটৰাই, suddenly, unexpectedly, immediately, forthwith.

হত, *a.* নষ্ট, বধ হোআ, destroyed, ruined, killed.

হতচিৰি, হতস্ৰি, } *a.* স্ৰি নষ্ট হোআ, মৰিবলৈ দিয়া সাপ, *lit.* bereft of beauty and prosperity; a form of curse.

হতাই, *v.* হেতাই, হাতেৰে ভাৰ আদি উলাহি দি, to assist a person bearing a burden on the shoulder by raising the pole.

হতালিবতালি, *s.* see হঁহামতা.

হতাহতি, *s.* হাতে হাতে কৰা বন বা কিলাকিলি, hand to hand conflict or joint work.

হতিয়া, *a.* হাতৰ সমান জোখৰ, হাত থকা, of one cubit in length; having hands.

হতুআ, হতুআই, } *prep.* হাতেৰে, দোআৰাই, by the hand of, by, with, through, by means of.

হত্যা, *s.* অপঘাত, বধ, প্রান নাস কৰা, slaughter, murder, killing.

হদ, *s.* সিমা, ধৰ, boundary, limit.

হনা, *s.* নৈৰ সোঁতৰ খুন্দা, একালৈ চাল লোআ, হান মৰা, the dashing of the current of a stream against a bank, a leaning to one side; the act of piercing; *a.* pierced, speared.

হনিওআ, *s.* খোঁচোআ, হান মৰোআ, the causing to be pierced &c.

হনিয়াই, *v.* হনা লৈ, খুঁচি, হানি, to press or dash against, to pierce, to stab, to spear.

হনুমন্ত, হনুমান, } *s.* গাল পোৰা এবিধ বৰ বান্দৰ বিসেস, a black faced monkey, *Honuman*, the fabled monkey chief, who assisted Ram in the conquest of Ceylon.

হন্তে, *prep.* নিমিতে, কাৰনে, হৈ, for, on account of, for the sake of.

হপহপ্ কৰে, *ad.* হাঁপোৰ হাঁপোৰ্ কৰে, সিঙ্গাই হোঁপাৰ দৰে, by suction.

হবলা, *ad.* ক্রিয়াৰ সেসত অনিচই বুজুআ পৰবর্তি সব্দ, possibly, probably, used after a verb to denote possibility or probability. as গল হবলা, *i. e.* probably he is gone.

হবিস্য, *s.* মাচ মঙ্গহ নেখাই এক সন্ধ্যা খাই কৰা ব্রত, the eating of food considered sacred, that is of *aria* rice and *ghee*, once in twenty four hours during a shradh or season of mourning.

হমৰকৰে, হমৰাই, } *ad.* চেৰেঙ্গ কৰে, অকস্মাত কোনো মৰমৰ বিসইলৈ মনত পৰি, suddenly; applied to the recurrence of any painful recollection.

হম্হমনি, *s.* বুকুৰ ধমধর্মনি, মনৰ পোৰনি, a painful recollection extreme anguish of mind.

হম্হমাই, *v.* মন পুৰি, কোনো মৰমৰ বিসইলৈ মনত পৰি বেজাৰ পাই, to suffer anguish from any painful remembrance.

হৰ, *s.* সিৱ, মহা দেও, a name of Hoda Hiwo.

হৰকৃতৰক, *a.* লৌআলপা, চতৰবতৰ, false, flattering, regardless of truth.

হৰন, *s.* অঙ্কৰ ভাগ কৰা, চুৰ বা ডকা দিয়া, (in Arithmetic,) division; theft, pillage, rage.

হৰবাব, *s.* উচিত মুল্য, the proper worth or value.

হৰমোহন, হৰলক, } *a.* অন্তর্ধান, মায়াপি হোআ, a vanishing or disappearing.

হৰা, *s.* হৰন কৰা, কুকৰ্ম্ম, ঘটা, নিজিকা, (in Arithmetic,) the act of dividing; the infliction of injury by drugs or incantations; *a.* defeated, divided.

হৰাকৰ্ম্মি, *s.* কুকৰমি, হাৰামি, হৰা কৰম কৰোঁতা, one who inflicts injury by incantations or drugs.

হৰি, *v.* হৰন কৰি, চুৰ বা ডকা দি, নাইকিয়া হৈ, অন্তৰ ভাগ কৰি, বিষ্ণুৰ এক নাম, to steal, to rob, to ravish, to disappear; (in Arithmetic,) to divide; *s. Hori*, an epithet of Vishnoo..

হৰিতকি, *s.* সিলিখা, a species of tree and its fruit, (medicinal Terminialia Chebula.)

হৰিদ্বাৰ, *s.* এক তিৰ্থৰ নাম, *Hurdwar*, a place of pilgrimage in Hindustan.

হৰিধ্বনি, *s.* হৈধ্বনি, আসিৰ্বাদৰ পাচে চিঁয়ৰি বোলা ইশ্বৰৰ নাম, a simultaneous shout of the name of Hori.

হৰিন, } *s.* পশু এবিধ, মৃগ, a buck, a deer.
হৰিনা, }

হৰিনি, *s.* মাইকি পশু, *fem.* of the above.

হৰিস, *s.* see হৰ্ষ.

হৰিসাদ-বিসাদ, *s.* ৰঙ্গ অসন্তোস, like or dislike.

হৰুআই, *v.* ঘটুআই, জই কৰাই, to cause defeat, to overcome.

হৰ্ষ, *s.* আনন্দ, ৰঙ্গ, হৰিস, joy, pleasure, delight, gladness.

হৰ্ষিত, *a.* হৰিস লগা, আনন্দিত, পুলকিত, glad, joyful, happy, delighted.

হলঙ্গহলঙ্গ কৰে, *ad.* দিঘলকৈ, (খোজ কাঢ়ি,) লেপোৱালেপেঙ্গকৈ, with long strides or steps.

হলঙ্গি, *a.* পাহুআল, লহঙ্গি, (স্ত্রি,) tall and well proportioned. *fem.*

হলচা, *s.* মাটিৰ পুৰাৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ, পাঁচ কঠা, in land measure one fourth of a *Poora*; 80 or 87 cubits square.

হলনিয়া, *a.* এচলিয়া, কতিয়া, এফালৰলৈ হলি থকা, aslant, oblique, aslope.

হল্‌ফল্‌ কৰে, *ad.* লহপহ কৰে, বেগতে, (বৰ্হা,) rapidly, vigorously, applied to growth.

হল্‌হলিয়া, *a.* ভলভলিয়া, অকপটিয়া, artless, frank, simple.

হলা, *a.* কাতি হোআ, চাল খোআ, বেৰ চকোআ আদিৰ খিয়কৈ বোআ মুঠি, slanting, leaning from the perpendicular; *s.* a bunch of reeds or split bamboo inserted into a braided partition &c.

হলাই, *v.* কাতি কৰি, চলাই, দোআই, ভিৰাই, to bend, to bow, to cast down, to prostrate.

হলাহল, *s.* কালকুট, বৰ বিহ, চলাচল, a deadly poison.

হলি, *v.* হালি, এঢ়লিয়া হৈ, কাতি হৈ, to incline from the perpendicular, to lean.

হলিগলি, *s.* মিলা প্রিতি, আয়াজাত, intimacy, familiarity, friendly intercourse.

হলিয়া, *a.* জুৰিয়া, হাল সমন্ধিয়, one of a pair, relating to a couple.

হলো, *s.* এবিধ কলা বান্দৰ, the *Holou*, a species of monkey.

হলোচোলা, *s.* আঙ্গৰখা চোলা, অচমিয়া এবিধ দিঘল চোলা, a kind of long native coat.

হলোহলোকৰে, *ad.* পানিত দিঘল দিঘলকৈ, (খোজ কৰা,) with long steps and a splashling sound as when walking in water.

হস্ত, *s.* see হাত.

হস্তগুহন, *s.* হাতত ধৰা, বিয়া, the taking of the hand, marriage.

হস্তি, *s.* see হাঁতি.

হস্তিদন্ত, *s.* হাঁতিৰ দাঁত, an elephant's tusk, ivory.

হস্তিনি, *s.* মাইকি হাঁতি, মাখুন্দি, a female elephant.

হহৈয়া, *s.* পানি ভগা, নৈয়ে নকৈ বৈ জোআ জান বা সোঁতা, the impetuous rush of an overflowing stream or newly formed channel.

হাই, *s.* এৰাও, চিয়ৰ, এটাহ, a noise, a scream, a yell, tumult.

হাইউকমি, *s.* চিঁয়ৰবাখৰ, কোৰ্হাল, the tumult of a crowd of people, uproar.

হাইচলাইচ, *s.* ৰঙ্গ ধেমালি, ডেকা কালৰ সুখ আনন্দ, merriment, sport, joviality, enjoyment.

হাইঠক, *s.* এবিধ হালধিয়া চৰাই, a species of bird, green-dove.

হাইঠা, *s.* see মনি চাল.

হাইতাল, *s.* হৰিতাল, হালধিয়া ৰঙনৰ ধাতু এবিধ, yellow arsenic, or pigment.

হাই হাই, *interj.* বিসাদ বুজুআ মাত, অস, alas! alas! oh!

হাউহাউ, *s.* ঘনে বঁতিউআ আদিত উঠা হক্ হক্ সদ্দ, the sound of belching or vomiting.

হাউহাউ কৰে, *ad.* হোলোকহোলোক কৰে, হকহক কৰে, with the above sound.

হাউলি, *s.* টোল, বাৰি ঘৰ, হলি বা আউজি, a homestead, a house and grounds.

হাউহি, *s.* বাঘ আদিএ অকস্মাত ধৰিবলৈ মৰা চিয়ৰ, the growl of a tiger when seizing prey.

হাঁ-হাঁ, *interj.* বাধা বুজুআ মাত, take care! beware! an exclamation of warning or prohibition.

হাঁইফাঁই, *s.* ওপৰলৈ উসাহ টনা ৰোগ বিসেস, উদফাঁই, asthma, any chronic difficulty of breathing.

হাঁওৰনি, *s.* বাঘৰ চিয়ৰ, the cry of a tiger.

হাঁওফাঁও, *s.* বুকুৰ গুৰিৰ দুচটা ৰঙা মঙ্গহ বিসেস, উসাহ ঘৰ, the lungs.

হাঁওৰি মাৰি, হাঁওৰিয়াই, *v.* ডেডাউৰি মাৰি, বাঘ আদিৰ গেঙেৰি বিসেস, to cry as a tiger, to utter a loud out cry.

হাঁকালবিকাল, *s.* খাবলৈ পিন্ধিবলৈ নাটনি পৰাৰ দুখ, কষ্ট, the suffering and anxiety attending want.

হাঁকুটি, *s.* আঁকুহি, আগত কেৰেপিয়াকৈ বন্ধা ডাঁৰ, a hooked instrument for plucking or pulling down fruit &c.

হাঁকোটা, *s.* বস্ত্ৰ অৰা চুঁটি আঁকুহি, a hook for suspending articles.

হাঁকোৰবাঁকোৰ, *s.* অতিসই হেপাহ, কচৰকামোৰ, a craving desire.

হাঁচটি, *s.* অচম ৰঙাৰ ৰৰ তামুলিএ তামোল লৈ ফুকুআ জতন, তামোল বন্ধা সৰু গামোচা, a small cloth used for holding Tamul Pan.

হাঁচি, *s.* অকস্মাত নাকৰ মাজে সবদৰকৈ বায়ু ওলোআ, a sneeze; with মাৰি, to sneeze.

হাঁতি, *s.* হস্তি, গজ, an elephant.

হাঁতিকেৰেলা, *s.* বনৰিয়া এৰিধ ডাঙৰ কেৰেলা, a wild vegetable.

হাঁতিখুতৰা, *s.* এৰিধ কাঁইটিয়া বন সাক, a species of thorny vegetable.

হাঁতিদাঁত, *s.* হস্তি দন্ত, হাঁতিৰ দাঁত, an elephant's tusk, ivory.

হাঁতিনা, *s.* কমাৰ সালৰ জুই হোআ জন্ত্ৰ, a native blacksmith's bellows.

হাঁতিপটি, *s.* হাঁতি জোআ বাট, ঘন তৰাৰ সাৰি বিসেস, আকাসৰ চিন এটা, a wild elephant path in the jungle; a line of stars, a constellation.

হাতিভেঁকুৰি, *s.* বৰ বিধ ভেঁকুৰি গচ, a species of thorny shrub.

হাঁতুৰি, *s.* লো বা কাঠ আদিৰ মৰিউআ জতন, a hammer.

হাঁতোআহ, *s.* সৰু চাঁচ, হাত চাঁচ বিসেস, a small adz.

হাঁতোৰা, *s.* বাঘ কাচ আদি জন্তুৰ আগ ঠেঙ্গ, the fore paw of quadrupeds.

হাঁপোৰহাঁপোৰ কৰে, *ad.* see হপৰহপৰ কৰে.

হাঁফলু, *s.* পথাৰৰ ওখ ভেটি, উঁইচিলা, a knoll, a hillock, an ant hill.

হাঁফি, *ad.* সাহকৈ, সন্ধা নোহোআকৈ, fearlessly, confidently, boldly.

হাঁফোলা, *s.* সাঁতোৰ মেলা, লৰাই কোলালৈ হাত মেলি জোআ, গাৰে জোআ বেগ, a throwing the body forward with arms extended.

হাঁৱা কুপৌ, *s.* ডাঙৰ বিধ কুপৌ চৰাই, a species of large dove.

হাঁহ, *s.* ৰাজহাঁহ আদি হংস, a goose, a gander, a duck, a drake.

হাঁহনি, *s.* see হাঁহি.

হাঁহোঁ, *interj* see হেহে.

হাহাঁ কাকা, *s.* দুখ, হাঁকাল বিকাল, খোআ লোআৰ কষ্ট, poverty, destitution, want

হাঁহাঁকাৰ, *s.* বিসাদৰ ধনি, দুখ জাতনাত কৰা কোৰ্হাল, lamentation, wailing, a cry of distress.

হাঁহি, *v.* হাঁহি, হাস্য কৰি, আনন্দ কৰি, নিন্দি, খিখিয়াই, to laugh, to smile, to rejoice, to ridicule; *s.* laughter.

হাঁহিনি, *s.* মাইকি হাহ, হংসিনি, the feminine of হাঁহ, which see.

হাঁহিয়াত, *s.* লাজ, কুখ্যাতি, shame, ill fame, a bad reputation.

হাক, *s.* বাধা, নিসেধ, নিবাৰন, prohibition, a forbidding, remonstrance.

হাকুলবাকুল, *s.* see হাঁকাল বিকাল.

হাকোটপিকোট, *s.* আজোৰ পিজোৰ, a scrambling or struggling to obtain.

হাগনি, *s.* ঘনে সৌচ কৰি থকা, a looseness of the bowels, diarrhaea.

হাগি, *v.* মল তিয়াগ কৰি, সৌচ কৰি, ভৰি হাত ধুই, to evacuate the bowels.

হাঙদাঙ, *s.* ৰাখঢাখ, নিলগৰ পৰা কৰা প্রতিপাল, an overlooking, superintending, oversight.

হাঙ্গি, *s.* বাগি, ভাগ ধৰা, হিঁয়াহ, rivalry, emulation, strife.

হাঙ্গিয়াহাঙ্গি, *s.* বগিয়াবগি, অনিয়াঅনি, পৰস্পাৰে ভাগ ধৰা, mutual contention, strife, rivalry.

হাজৰিকা, হাজৰিকিয়া, *s.* হেজাৰ কাঁৰিৰ ওপৰত বিসয়া, an overseer or officer over a thousand.

হাজাৰি ঘোসা, *s.* নাম ঘোসা, মহা পুৰুসিয়া এক পুথিৰ নাম, a Maha Puruhia hastro; so called from its containing the thousand names of Vishnoo.

হাজো, *s.* কামৰূপৰ এখন দেৱালইৰ নাম, *Hazoo*; a hindoo shrine near Gowhatty.

হাট, *s.* নিয়মিত সময়ে কিনা বেচা কৰা ঠাই, a stated local market, a fair; with কৰি, to buy or sell in a market.

হাটখোআ, *s.* হাটৰ দান তোলা গৰাকি, an officer in a market who collects Government duties.

হাটবাট, *s.* হতালিবতালি, দিয়া লোআৰ আয়াজাত, intercourse, mutual exchange.

হাটকতা, *a.* হাট সম্বন্ধিয়, হাটৰ, relating to a market or fair.

হাটি, *s.* চাতৰ আৰু ভকত আদিৰ থকা লালি ঘৰ, a line or row of houses attached to a religious establishment or school for the residence of the disciples or pupils.

হাটোআলি, *s.* হাটত থকা ভূতুনি বিশেস, a female goblin said to haunt market places.

হাত, *s.* হস্ত, কৰ, চৌবিচ আঙ্গুল পৰিমান, the hand; one cubit or eighteen inches in length; with পাতি, to ask for, to select.

হাতকৰা, *s.* হাতলৈ অনা, একেবাৰে দুই হাতেৰে খোল আদি বজোআ, the act of taking in the hand; the beating a drum with both hands simultaneously.

হাতকেৰাই, *s.* এবিধ হাত দুটি বন্ধা লোৰ জতন, handcuffs.

হাত জোৰ, *s.* কৰজোৰ, ক্রিতাঞ্জলি, দুই হাত জোৰ কৰা, the joining the hands as in supplication or in the act of receiving anything from the hand of a superior.

হাত দিয়া, *s.* হাত লগোআ, পৰ্শ কৰা, the giving the hand or the laying on of hands.

হাত ধৰা, *a.* খোঁচৰ, অলপকৈ খৰচ কৰা, হাতত ধৰা, difficult, requiring close application; economical in expenditure.

হাতনি, *a.* সদাই হাতৰ ওচৰত থকা, in frequent or constant use; always at hand.

হাতনিপেৰা, *s.* ধন আদি সদাই উলিয়াই সুমুআই থকা সৰু পেৰা, a small cash box for constant use.

হাত ফুৰাই, *v.* হাতেৰে চুই, চেঁচনি দি, ভাতি কৰি, to stroke, to manipulate or make passes with the hand.

হাতবাউল, } *s.* দুৰৈৰ পৰা মতাত হাতৰ মুদ্রা বিশেস, the beckoning with
হাতবাউলি, } the hand while calling to a person at a distance.

হাত মৰামৰি, *s.* ধৰকআই ধাৰ গাত লৈ সাখি কৰা, the acknowledgement of a debt or giving a pledge before witnesses.

হাত্‌লৰ, *a.* চোৰ স্বভাও থকা, light fingered, given to pilfering.

হাত সৰা, *s.* আপদ দুখ আদিৰ পৰা মুক্ত হোআ, the escaping from any danger or difficulty.

হাতালি, *a.* চেনৰ খেল বিশেস, a game of toss and catch.

হাতেপতি, *ad.* প্রতি হাতে, in every hand.

হাতেলোতে ধৰা, *a.* চুৰ কৰোতেই বস্তুএ সৈতে ধৰা পৰা, caught in the act of stealing.

হাদাঙ্গ, হাদাঙ্গি, *a.* উদঙ্গ, ৰখিয়া নাইকিয়া, without a keeper or guardian unkept, at large.

হাদাম, *a.* অনেক দল, দম, much, abundant, plentiful; *s.* a heap, a pile.

হাদুৱা, *s.* লগনিয়াৰ কথা ৰিজুআ, investigating a slanderous report.

হাদুৱাহাদুৰি, *s.* বুজআবুজি, ইটে সিটে কথা ৰিজুআ, the investigating a matter by confronting the parties.

হাদুৰি, *v.* see নাদুৰি.

হান, *s.* নৈৰ খোচ, দইন, a stab, a thrust, injury, loss.

হানি, *s.* দইন, খ্যতি, খুঁচি, ছুলেৰে ৰিন্ধি, টোআই, harm, loss, damage; *v.* to stab, to pierce.

হাবাঙ্গ, *a.* একো নজনা, ভেৱা, অকাজভাগি, simple, stupid, dull of comprehension.

হাবাথৰি, *s.* অতি পৰিস্রমত বৰ ভাগৰ, exhaustion from great effort, fatigue; with খাই, to be fatigued or exhausted.

হাবাথৰিয়া, *a.* ক্লান্তিজুক্ত, বৰ ভাগৰুআ, wearied, fatigued, exhausted.

হাৰি, হাৰিয়নি, *s.* বননি, জাৱনি, অৱন্য, জাৱৰনি, a jungle, a wilderness, a place covered with litter.

হাৰিয়লিয়া, *a.* হাৰিত থকা, বনৰিয়া, wild, jungly, living in a jungle &c.

হাৰিয়াল, *s.* এখেল মানুহ, a class of people.

হাৰিয়াহ, *s.* হেপাহ, বৰ বাঞ্ছা, স্পৃহা, intense desire, a craving, a longing.

হাৱুঙ্গিয়া, *s.* হাৱুঙ্গত থকা লোক, a class of people.

হাৱুকা, *s.* পানি বন্ধ জোআ মাটিত থকা সৰু কেঁচু এৰিধ, a kind of earth worm.

হাম্খুৰিখাই, *v.* তললৈ মুকৈ মুখ থেকেচা খাই পৰি, to fall heavily on the face.

হামৱাও, হামৱাওকৰ্হা, *s.* অতি প্রেমেৰে সোঁঅৱন কৰা, a fond recollection.

হামহাম, *a.* see হাদাম.

হামাৰভাৱে, *ad.* সৰহকৈ, দমকৈ, plentifully, abundantly.

হামাহি, *s.* গহৰি, হেলা, বেলি, পলম, tardiness, slowness, procrastination, delay.

হামি, *s.* টোপনি আদিৰ জালত মুখ আপুনি বহলকৈ মেল খোআ, জিভুন, a yawn, a gape.

হামিউআ, *s.* হামিয়াই থকা, হামি মৰা, the act of yawning or gaping.

হামিয়াই, *v.* হামি মাৰি, to yawn, to gape.

হাগিৰ, *s.* এবিধ টেঙ্গা, a kind of acid fruit.

হাগোকা, *a.* এচলিয়া, কাতি, aslant, leaning; with খাই, to lean.

হাগোৰকাগোৰকৈ } *ad.* নেৰানেপেৰাকৈ, বেগাবেগিকৈ, ততাতৈয়াকৈ,
হাগোৰধাগোৰকৈ, } quickly, eagerly, earnestly.

হাগোৰনি, *s.* পানিৰ পেট কামুৰিয়া, the whirling or eddying of a current.

হাৰ, *s.* অস্থি, ডিঙ্গিত পিন্ধা ৰূপ সোনৰ গোঁঠা সিকলি বিসেস, a bone; a gold or silver chain.

হাৰক, *s.* হাৰ্জ্য, অঙ্কক হবা অঙ্ক, a divisor, (in Arithmetic.)

হাৰকাটনৰ, *a.* আপোন আৰ্জনৰ, নিজে দুখ কৰি অৰ্জা, acquired or produced by personal labor.

হাৰখৰাহি, *a.* মঙ্গহ নাইকিয়া, নিচলবদতি, হাৰেচালে, emaciated, reduced to skin and bones.

হাৰগোঁঠনি, *s.* এবিধ চেলা গোঁঠনি, platting with five or seven strands

হাৰতখোআ, see নিচলা.

হাৰভাগি, *s.* লাউপতা মাছ, a species of fish.

হাৰমাল, *s.* এৰাব নোঅৰা লেঠা বা কৰম, কলগ্ৰহ, an unavoidable incumbrance, a dilemma.

হাৰলি, *s.* মেজি, মাঘৰ বিস্তৃত পোৰা কাঠ বা নৰা আদিৰ দল, a stack or pile of wood or straw; a stack of straw and wood burned at the end of harvest.

হাৰামি, *s.* see হবা কৰমি.

হাৰাসাস্তি, *s.* হাইৰাণ, আধাসাৰি, great weariness, fatigue, exhaustion, trouble, vexation; *a.* jaded, harassed, fatigued, much troubled.

হাৰি, *v.* ঘাটি, পৰাজই হৈ, হিন্দুৰ এক হিন জাত, to be defeated; *s.* a low hindoo caste.

হাৰি দি, *v.* গচৰ চাৰিও ফালে কাটি বা চাল গুচাই, to girdle a tree.

হাৰি মাৰি, *v.* দুই ঠেঙ্গ জুঁটি, গোটা মাৰি, to fetter animals by binding the two feet together.

হাৰেচালে, *a.* হাৰ আৰু চাল মাত্ৰ, খিন, only skin and bones, emaciated.

হাৰ্জ্য, *s.* হাৰকেৰে হবা অঙ্ক, a dividend, the number to be divided.

হাল, *s.* জোৰ, লগ লগা দুটা, গৰুৰে মাটি ভঙ্গা জতন, a pair, a plough; with বাই, to plough; with বোআ, ploughed or ploughing.

হালচা, *s.* see হলচা, বিঘা.

হালধি, *s.* এবিধ মচলা, হৰিদ্ৰা, turmeric.

হালপতা, *s.* খামোচা, চন্দুক আদিৰ চুকত মৰা লো পিতলৰ পতা, a corner piece or clamp of iron or brass.

হালি, *v.* হলি, বৰ নাৱৰ গুৰি পোনোআ জতন, to lean, to slant; *s.* a rudder, a helm.

হালিজালি, *s.* ইফালে সিফালে হলি, আউলিজাউলি, a swaying back and forth, a swaggering; used also adverbially.

হালিম, *s.* এবিধ জলা সাক, garden cress, (Lepidium Sativum.)

হালেহালে, *ad.* দুটা দুটাকৈ, জোৰজোৰকৈ, two and two, in pairs.

হালৈ, হালোআই, *s.* সন্দেস আদি মিঠৈ কৰি বেচা বেপাৰি, a confectioner.

হালোআ, *a* হাল বোআ, হাল সম্বন্ধিয়, relating to a plough; *s.* a ploughman.

হালোআ চহা, *a.* চহৰিয়া, লিখা পঢ়া নেজানি হাল বাই খোআ, মুৰ্খ, knowing only how to plough; unlearned, rustic.

হাৱলদাৰ, *s.* চিপাহিৰ এক পদ বিসেস, a Havildar or native sergeant.

হাৱৈ, *s.* ওপৰলৈ মাৰি পঠিওআ খাৰৰ খেল বিসেস, a kind of fire-works.

হাস্য, *s.* হঁহা, হাঁহি, laughter, ridicule.

হি, ক্রিয়াৰ সেসত জোগ হৈ অহা বজাই, a contraction of the verb আহি, joined to verbs to express the act of coming prior to the act expressed by the verb to which it is joined, as খাৱহি, he will come and eat.

হিং, *s.* এবিধ গচৰ এঁঠা, মচলা বিসেস, assafœtida.

হিংসক, *a.* খিয়লিয়া, হিংসাকুৰিয়া, হিংসা কৰোঁতা, malicious, injurious, hurtful.

হিংসা, *s.* খিয়াল, অসুয়া, বৈৰি ভাও, আখেজ, malice, hate, hurt, injury, spite.

হিংসাকুৰিয়া, *a.* see হিংসক.

হিঁচহিঁচ, *voc.* গৰু আদিক মতা মাত, a word used in calling cattle.

হিঁহনি, *s.* হেঁচাহেঁচি, ঠিহনি, a crowd; with মাৰি, to crowd together.

হিঙহিঙ কিটকিট, *s.* কেটকেটনি, কেটেৰজেঙেৰ, continual fault finding, fretting, scolding.

হিঙহিঙিয়া, *a.* কেটকেটোআ, জিঙজিঙাই থকা, fretful, fault finding &c.

হিঙুল, *s.* ৰঙ্গা ৰৱনৰ ধাতু এবিধ, হেঙুল, vermillion.

হিচহিচ, *a.* বহুত বহুত, দমাদম, much, abundant, many.

হিজল, *s.* এবিধ গচ, a species of tree.

হিটহিটনি, *s.* ঠেকা খাই উঠা অনেক সবদ, হুটহুটনি, a clashing sound.

হিত, *s.* উপকাৰ, সুভ, লাভ, সহাই, উপকাৰি, benefit, advantage, profit; *a.* beneficial, profitable, advantageous.

হিতকাৰি, } a. হিত কৰোঁতা, উপকাৰি, beneficial, advantageous; s.
হিতৈসি, } a benefactor.

হিতোপদেস, s. ভাল সিকনি, এখন সংস্কৃত সিখ্যাৰ পুথি, salutary advice, useful instruction; the title of a hindoo book on moral science.

হিন, a. নাইকিয়া, কম, নিহ, destitute, bereft, deprived of, low, mean; used in composition, as পিত্রি হিন, bereft of a father.

হিন্দি, s. হিন্দুস্থানৰ ভাসা, Hindee, the language of Hindustan proper.

হিন্দু, s. হেন্দু, বেদ মতে প্রবর্তা লোক, a hindoo.

হিন্দুস্থান, s. ভাৰত ৰৰিস, হিন্দু লোকৰ থান, the country of the hindoos; Hindustan.

হিন্দুস্থানি, a. হিন্দুস্থানৰ সমন্ধিয়, belonging to Hindustan.

হিম, s. ড'ঠ নিয়ৰ, frost, snow, dew, mist, (a general term.)

হিমজু, s. হাঁতিৰ বিৰ্জ্য, হস্তি বিন্দু, elephant semen.

হিমালই, s. ভাৰত বৰ্সৰ উত্তৰ সিমাৰ হিমজুক্ত পৰ্বত, the Himmalaya mountains.

হিয়া, s. বুক, বিদই, মন, চিত, the breast, the heart, the mind, the affections.

হিয়াজালি, s. বুকৰ আমঠু, the fleshy portion of the breast.

হিয়াধাঁকুবি, v. বেজাৰত বুকু ভুকুআই, হিয়াত চাপৰ মাৰি, to smite on the breast in token of grief.

হিয়ালিজিয়ালি, s. ইলনিবিলনি, হালিজালি (কন্দা,) a wailing and swaying to and fro of the body.

হিৰ, s. পাট বা মুগা কাটোতে ওলোআ আঁহ বা সুতা, a fibre, the threads of a cocoon; with দি, to unwind the threads of a cocoon in spinning silk.

হিৰন্য, s. সোনা, হেম, gold.

হিৰন্য কসিপু, s. পূর্ব কালৰ দুষ্ট দৈত্য এজন, the name of a fabled gigantic demon, to destroy whom Vishnoo assumed the *Norohingho* incarnation.

হিৰন্যাখ্য, s. হিৰন্য কসিপুৰ ভায়েক, the brother of the above demon.

হিৰহিৰ, } s. হুৰহুৰনি, গিৰ্গিৰনি, any roaring, rushing, rumbling
হিৰহিৰনি, } sound.

হিৰা, s. এবিধ উত্তম বাখৰ, চক্ গৰা এজাতি চঁবাল, a diamond; a low class of potters.

হিলৈ, s. গুলি মৰা অস্ত্র বিসেস, a gun; with মাৰি, to discharge a gun.

হিলৈখাৰ, s. কলাইখাৰ, হিলৈ মৰা খাৰ, বাৰুদ, gunpowder.

হিলৈগুটি, *s.* বৰ টান গুটি, হিলৈ মৰা সিহৰ সৰু সৰু গুটি, a bullet.

হিলৈদাৰি, *s.* চিপাহি, অচম ৰজাৰ হিলৈ মাৰোঁতা এখেল মানুহ, a soldier armed with a gun.

হিলৈ মৰা, *s.* হিলৈৰে গুলি মৰা আৰু সম্ব কৰা, the discharge of a gun.

হু, *interj.* উলাই বা ইতিকিঙ্গ কৰা মাত, an interjection expressive of contempt or derision.

হুআদুআ, *s.* তোলপাৰ, কন্দাকটা, confusion, hubbub, loud wailing or lamentation.

হুই, *s.* হাই, হৈ, a noise; *v.* to be.

হুঁ, *s.* মনৰ অতিসই খেদ বুজুআ মাত, হুঁহুনিয়াহ, a sigh, a stifled groan or expression of sorrow.

হুঁকৰি, *v.* গুঁজৰি, বলদ গৰু আদিএ চিয়ৰি, to growl, to bellow.

হুঁচৰিগোআ, *s.* চতৰ বিহুত ঢোল আদি লৈ ঘৰে ঘৰে আসিৰ্বাদ কৈ নাম গোআ, the going in procession from house to house with singing and musical instruments during the three days of *Sut* Bihu.

হুঁটা, *a.* নোকোমলা, টান, কেঁচাসাল, আবুজন, not soft, hard, obstinate, self, willed.

হুঁটুঙ্গা, *a.* মাজ ওখ, highest in the middle.

হুঁটুঙ্গাহুঁটুঙ্গি, *a.* ওখ চাপৰ, অনেক খলাবমা থকা, undulating.

হুঁপি, *v.* চুহি ভিতৰলৈ উসাহ টানি নি, to suck, to draw into the mouth, to inhale.

হুঁহকি, *v.* পাচুআই, পিচলৈ গৈ, to move backward, to retrograde, to retreat.

হুকচকচ, *s.* বিতত, উথপথপ, খৰখেদা, bustle, hurry, haste.

হুকহুক কৰে, *ad.* বৰকৈ, অতিসই কপে, (কন্দা,) loudly, bitterly, excessively, (applied only to crying.)

হুকি, *s.* ভেকাহি, হঠাত খঙেৰে মৰা গেজেৰা, angry retort, cross and cutting words.

হুকিউআ, *s.* ভেকাহি মৰা, গেজেৰা মৰা, the speaking crossly or snappishly.

হুকিয়াই, *v.* ভেকেহিয়াই, খঙেৰে গেজেৰা মাৰি, to speak crossly &c.

হুকুম, *s.* আগ্যা, আদেস, বিধান, a verbal order or command.

হুকুমা, *s.* মাচ ধৰা জতন, এবিধ ডিঙ্গৰা, a contrivance for catching fish.

হুচ, *s.* বনৰ ভিৰ, অনেক কামৰ জঁজাল, a pressure of work, urgency of business.

হুজ, *s.* মানুহৰ জুম, দল, a multitude, a crowd or throng of people.

হুটহুট, } s. টান বস্তুত ইটে সিটে ঠেকা খোআত ভগাত বা ফুটাত
হুটহুটনি, } উঠা অনেক সবদ, হুটৱহুটুৱ, ঠালোৱ ঠালোৱ, the sound of beating or striking hard substances together; clangor, clash.

হুটহুটাই, v. হুটহুট সবদ কৰি, to clash, to strike against with noise.

হুটুৱ, s. এবেলি মৰাত ফুটাত বা ঠেকা খোআত উঠা সবদ, the sound of sudden striking breaking or clashing.

হুণ্ডি, s. ধন সলোআ পত্ৰ, a bill of exchange, a draft.

হুতাইতাই, s. see হুকচ্‌কচ্‌.

হুতাসন, s. জুই, অগ্নি, fire.

হুতাসিন, } a. কুলখ্যানিয়া, গজমুৱা, দুকুঁপলিয়া, unlucky, unfor-
হুতাসিনিয়া, } tunate, evil-omened.

হুদ্‌, s. বৰ ফেঁচা এবিধ, a screech-owl.

হুন, s. দইন, হানি, failure, diminution, loss.

হুনু, ad. হেনো, (corruption of সুনোঁ, I hear,) used adverbially equivalent to the phrase "as report goes" or "they say."

হুমঠালি, s. মইমতালি, মতগর্ব, obstinacy, self-will.

হুমহুম গিৰ্গিৰ, } s. মেঘৰ বৰ গাজনি, a roaring or thundering noise.
হুমহুমনি, }

হুমাজাপে, ad. একে লগে, অনেকে লগ হৈ, together, in concert.

হুমিওআ, s. প্ৰতিকাৰ কৰিবলৈ প্ৰকাসকৈ ডাবি দিয়া, কৰিবলৈ প্ৰতিজ্ঞা বিসেস, the threatening of revenge.

হুমিয়াই, v. প্ৰতিকাৰ কৰিবলৈ প্ৰকাসকৈ ডাবি দি, to threaten retaliation or revenge.

হুমুনিয়াহ, s. দুখৰ নিস্বাস, হুঁ, a sigh, a long breath.

হুৱ, interj. হুহ, চৰাই খেদা মাত, a vocable used in frightening away birds; shoo!

হুৱলগা, a. জুম ভগা, ভাগি জোআ, scattered, dispersed, fleeing panic stricken.

হুৱা, a. বৰখুন নাইকিয়া, খৰাঙ্গ, খৰ, (বতৰ,) dry, arid, without rain.

হুৱাই, v. চৰাই আদিৰ জাক ভাঙ্গি, to frighten away birds.

হুৱাওৱাও, s. বৰকৈ কন্দা, ৰাওজুৰি কন্দা, a loud cry, lamentation.

হুৱাওৱাৰে, ad. বৰ এৰাৰেৰে, (কন্দা) loudly, vehemently, (applied to crying.)

হুৱামুৱা, s. কিলাকিলি, দন্দ হাই, কন্দল, an affray, uproar, confusion, tumult.

হুৰি, *v.* ভাগৰি, to be wearied or fatigued.

হুৰিমাৰি, *v.* হাই দি লৰ মাৰি, to rush upon with a loud cry; *ad.* noisily, clamorously.

হুৰুআই, *v.* see হুৱাই.

হুৰুকা, *s.* খোঁচৱা, উজৱা, a stirring up, a loosening or scratching of the soil; *fig.* the investigating or stirring up of an old matter.

হুৰুকি, *v.* মাটি আদি খুঁচৰি, উজাৰি, to stir up, to investigate.

হুৰুখ, *s.* গিৰিঙ্গ, ডাঙৰ বস্তু পৰাত উঠা সদ্দ, the sound of anything falling heavily.

হুৰ্বল, *s.* বলাতকাৰ, জোটাপোটা, unjust force or coercion, violence, compulsion.

হুৰ্হুৰ, হুৰ্হুৰনি, *s.* see হিৰহিৰ.

হুৰ্হুৰাই, *v.* হুৰ্হুৰ কৰি, গিৰ্গিৰাই, to make a rumbling or roaring sound.

হুৱহুৱিয়া, *a.* অকপটিয়া, পেটত কথা নৰখা, ভঙ্গভঙ্গিয়া, frank, outspoken, unreserved.

হুল, হুলা, *s.* কাঁইট, জোঙ্গ, সুল, a thorn, a sting, a prickle, a sliver, a goad; with চাঁচি, to meditate injury or harm to another; with মাৰি, to pierce.

হুলথুল, হুলস্থুল, *s.* তোলপাৰ, গণ্ডগোল, হুৱামুৱা, confusion, tumult, uproar, a hubbub.

হুলুকিওআ, *s.* জোল বস্তু উজৱা বা লৱোআ, পানি বা পোকে মুখ লৈ উহ দিয়া, the stirring of a liquid, the oozing out of a liquid.

হুলুকিয়াই, *v.* জোল বস্তু উজাৰি, পানি বা পোকে উহ দি, to stir up, (as a liquid;) to ooze out.

হুহলগা, *a.* see হুৱ লগা.

হুহু, হুহুআনি, *s.* ৰৱকৈ উঠা জুইৰ সৱদ, the roaring of fire.

হে, *interj.* বাধা বুজআ কথা, সম্বোধনৰ মাত, নিচই বুজুআ পৰৱৰ্তি সৱদ, a particle expressing prohibition; a vocative used in addressing equals; oh, oh you; when an affix it expresses the strongest certainty or emphasis.

হেঁকটি, *s.* বায়ু উঠি ডিঙ্গিত খুন্দা খোআ সদ্দ, a hiccough.

হেঁকটিয়াই, *v.* হেঁকটি আহি, to hiccough.

হেঁকটিয়া, *s.* হিঁকটিয়া, ঘা আদি সুকাই কাঠ বান্ধি থকা চিন, এবিধ গছ, a callous, a scar, a species of tree; *a.* scarred, cauterized.

হেঁকটিয়া মাহ, *s.* এবিধ বনৰিয়া মাহ, a species of wild pulse.

হেঁকা, *s.* সেকা, সৰিলৰ বৰ ক্লেস, দুখ, great bodily suffering, distress.

হেঁকাই, *interj.* বৰ সন্তোস বুজআ কথা, হেঁকো, ভাল হল, an exclamation expressing great satisfaction equivalent to "very good," "just right."

হেঁকেচ্‌কেচ্‌, *s.* লেঠা, জেঞ্জা, ততৰ, ঐয়াহিয়া, perplexity, difficulty, trouble.

হেঁকেনা, হেঁকেৰা, *a.* অলপ বেঁকা, কেঁচিয়া, চুকিয়াচুকি, out of square, oblique, not parallel, winding.

হেঁকেৰপেকেৰ, *a.* লৰচ্‌ফৰক, লৰচৰকৈ থকা, জোঁট, জেঞ্জা, হেঁকেচকেচ, shaking about as anything loosely bound; *s.* difficulty, trouble, embarassment.

হেঁকেৰাহেঁকেৰ, *s.* ফেৰেকাফেৰেক, বেঁকাবেঁকি, a waddling gait, obliquity, crookedness.

হেঁকেৰাহেঁকেৰি, *a.* ফেৰেকা ফেৰেকি, হৈয়া, waddling, out of square.

হেঁকেহেঁকেকৈ, *ad.* ঘনে ঘনে মাতি, (খঙ্গেৰে কোআ মাত,) repeatedly calling; used only when irritated by being frequently spoken to.

হেঁকো, *interj.* see হেঁকাই.

হেঁচনি, *s.* জিহেৰে হেঁচা দিএ, হেচা মাৰি ধৰা বস্তু, a weight for pressing.

হেঁচা, *s.* ভৰ, তললৈ দিয়া ভিৰ, হেঁচোক ঠেলা, weight, downward or side pressure, a push, a shove.

হেঁচাঠেলা, হেঁচাহেঁচি, *s.* ঠেলাঠেলি, হিঁহনি, অনেক লোক গোট খোআত হোআ ঠেকাঠেকি, a mutual pushing back and forth, swaying to and fro as of a dense crowd of people.

হেঁচি, *v.* হেঁচা দি, তললৈ ভৰ দি, ঠেলি, হেঁচুকি, to press, to push, to shove.

হেঁচুকি, *v.* ঠেলি, বলেৰে হোঁহোঁকাই, to push, to shove.

হেচোক, হেঁচোকা, *s.* ঠেলা, হেঁচা, হোঁহোঁকোআ, a push, a shove.

হেঁটমুৰিয়া, *a.* এচলিয়া মুৰ থকা, having an ill shaped or disproportionately large head.

হেঁটামেচা, *a.* পোটোকা পৰা, ভেমেচাভেমেচি, মেচামেচি, dented, of uneven surface.

হেঁটুলুকা, *s.* এবিধ চৰাই, a species of bird.

হেঁতা, *s.* কৰচলি, বস্তু উলিওআ বা কহা জতন, জাঁতৰ আদিত ঘুকউআ মাৰি, a spoon, a ladle; the handle of a spinning wheel.

হেঁতেন, সম্ভব্য, ভূত কালৰ ক্রিয়াৰ পিচত থকা কথা, an affix used in

forming the subjunctive mood.

হেঁপা, *s.* মেকুৰিৰ নিচিনা বন জন্তু এবিধ, a species of wild cat.

হেঁপাইফোঁপাই, *ad.* ঘনে ফোঁপাই, হেলাইহেঁফাই, with palpitation or rapid breathing.

হেঁপোৱপিটা, *s.* মুখেৰে হেঁপোৱ হেঁপোৱকৈ পিঠিত কোৱোআ, বনত বলে নোআৰি লাগি থকা, self flagellation accompanied at each stroke with a sound from the mouth resembling that made by the stroke of the whip; the tugging at a work that is beyond one's strength.

হেঁফনি, *s.* বাধা, ভাবি, a prohibition, a forbidding; with মাৰি, to forbid, to threaten.

হেঁহনি, *s.* ঘোঁৰাৰ মাত, the whinnying or neighing of a horse.

হেকহেকনি, *s.* খেচুখেচনি, একে কথাকে ঘনে কোআ, the act of teasing, importuning, fault finding.

হেকহেকাই, *v.* খেচখেচাই, ঘনে কোনো কথা কৈ, to tease, to importune.

হেকান, *s.* উপকাৰ কৰি সোঁঅৰোআ, the taunting with, or frequently reminding a person of favor conferred; with পাৰি, to taunt.

হেঙ্গদাঙ্গ, *s.* ৰজাৰ হাত অস্ত্ৰ বিসেস, a small sword or rapier used by the Assam kings as an insignia of royalty.

হেঙ্গাজকাই, *s.* কুচুনি জকাই, এবিধ দিঘল জকাই, a long basket used for catching fish.

হেঙ্গাপুঙ্গা, *s.* এলাহ, মন নোজোআত হাঙ্গি ধৰি কৰা হেলা, a remissness or loitering at work.

হেঙ্গাৰ, *s.* গোঁজ মাৰি পথালিকৈ বাঁহ বান্ধি দিয়া জেওৰা বিসেস, a temporary fence made of whole bamboos hung on posts.

হেঙ্গাল, *s.* এবিধ দিঘল কুকুৰ, a species of dog.

হেঙ্গুল, *s.* ৰঙ্গা ৰৱনা ধাতু এবিধ, vermillion.

হেঙ্গুলিয়া, *s.* ৰঙ্গা, হেঙ্গুল ৰৱনৰ, red, like vermillion.

হেজাৰ, *a.* দহ স, সহস্ৰ, a thousand.

হেজাৰহেজাৰ, *a.* অনেক হেজাৰ, অতি সৰহ, many thousands, multitudinous.

হেজেৰিয়া, *a.* হেজাৰৰ, of a thousand, of the value of or containing one thousand.

হেতাই, *v.* ভাৰ আদিত হাতেৰে উলাহ দি, to ease a burden on the shoulder of another by raising it with the hand.

হেটাওপৰা, *s.* একেটা বস্তুকে কেইবাটায়ো লবলৈ ওপৰা ওপৰি কৰা, the scrambling of several persons for anything.

হেঁতামাৰি, *s.* সাঁকোত পাৰ হওঁতে ধৰি জোআ মাৰি, a hand rail of a bridge.

হেঁতিয়াই, *v.* মাছ আদি বিচাৰিবলৈ পানিত হাতেৰে খেপিয়াই, to feel for fish with the hand under water.

হেতু, *s.* কাৰন, নিমত, জইন, origin, cause, reason, motive.

হেতুকে, *ad.* কাৰনে, নিমিতে, জন্যে, wherefore, for, for the sake of.

হেতোআ, *s.* হাতেৰে ভাৰ আদি উলাহি দিয়া, the assisting in shifting or carrying a shoulder burden.

হেদাঙ্গি, হেদানি, *a.* উদঙ্গকৈ মেলা, বখিয়া নাইকিয়া, free, loosed, without a keeper.

হেঁদাম, *a.* see হাদাম.

হেদালিকামোৰনি, *s.* প্রসৱৰ পাচৰ পেট কামোৰনি, after-pains.

হেদালিচাঙ্গ, *s.* কামিৰে সেৰেঙ্গাকৈ বোআ চাঙ্গ, a hanging bamboo shelf.

হেদালিচাল, *s.* কামিৰে সেৰেঙ্গাকৈ বোআ ঘৰৰ চাল, a roof in which the thatch is laid on braided bamboo splints instead of bamboo rafters.

হেন, *conj.* এনে, সদৃস, like, such, as.

হেনজানি, *conj.* এতেকে, ইয়াকে জানি, এই নিমিতে, therefore, so, for this reason, with this understanding.

হেনতেন, *conj.* এনে তেনে, আমুক তামুক, so and so, this and that.

হেনে *conj.* see হেন.

হেন্দু, *s.* see হিন্দু.

হেন্দুলি, *v.* দোলন কৰি, চুলি, জুলি, to swing, to vibrate, to oscillate, to toss, (as waves.)

হেন্দোলনি, হেন্দোলা, *s.* দোলন, জুলি থকা হেলেপনি, oscillation, swaying, vibration, dashing of waves.

হেন্দোলদোপ, *s.* দলদোপ, চুলেই লৰা, তল ওপৰ হোআ, oscillation, vibration, a swaying to and fro.

হেপা, *s.* নিলগলৈ হাত মেলা, with মেলি, to stretch out the hand to reach.

হেপাহ, *s.* হুতাহ, হাবিয়াহ, ইচা, eager desire, craving, longing; with পলাই, to gratify a craving desire.

হেপিমুআ, *a.* চেপেটামুআ, thin faced.

হেপোৱতেপোৰ, *s.* হাঁকোট পিকোট, বলে নোআৰা কামত জুজি থকা, the striving to do beyond one's strength.

হেৰাঙ্গ, *a.* ভেৰা, আৰাঙ্গ, বুধি হিন, stupid, simple, not quick of discernment.

হেৰাথৰি, *s.* see হাৰাথৰি.

হেৰাবেৰা, *s.* বিয়াকুল, চেষ্টা তৰ্কুল নোহোআ, trouble, perplexity, agitation of mind; with খাই, to be agitated.

হেমন্ত, *s.* ৰিতু বিসেস, আঘোন পুহ মাহ, the cold season; the two months Aghun and Puh, or about Nov. and Dec.

হেমাহি, *s.* হেলা, গা গধুৰ, খৰপোচ নোহোআ, slackness, dilatoriness, remissness.

হেম্বা, } *s.* গৰুৰ মাত, the voice of a bovine animal, a low.
হেম্বে, }

হেম্বেলনি, *s.* হেম্বা হেম্বা কৰা, the lowing of bovine animals.

হেম্বেলিয়াই, *v.* হেম্বে কৰি, গৰুএ মাতি, to low, (as cattle.)

হেৰ, } *interj.* সামান্যক মতা মাত, Hollo! used in calling to in-
হেৰো, } feriors.

হেৰা, *interj.* মান্যেৰে সমানক মতা মাত, Hollo! used in calling to equals.

হেৰাই, *v.* নাইকিয়া হৈ, বিচাৰি নেপাই, to loose, to cease to have in possession.

হেৰাপাই, *v.* কোনো হেৰোআ বা বাটত পৰি থকা অস্বামিক বস্তু পাই, to find anything that has been lost.

হেৰাপোআ, *s.* কোনো হেৰোআ বা বাটত পৰি থকা অস্বামিক বস্তু পোআ, কোমল চাউলৰ ধান এবিধ, the finding anything that has been lost; a kind of rice eaten without cooking.

হেৰাসাস্তি, *s.* see হাৰাসাস্তি.

হেৰি, *ad.* কোনো বস্তুৰ নাম পাহৰাত বা মুখত নহাত কোআ মাত, a word equivalent to "what do you call it."

হে-ৰি, *interj.* মান্যেৰে মতা সম্বোধন, a term of familiar address to friends and superiors.

হেৰুআই, *v.* অন্যৰ দোআৰাই হেৰাই, to lose or cause to be lost.

হেৰেই, *interj.* আদৰ সাদৰেৰে মতা সম্বোধন, a vocative used in addressing elders or superiors.

হেৰেপনি, *a.* গেজেপনি, মোট মৰা (হাৰি,) dense, interwoven as of jungle.

হেৰেপা, *a.* চেপেটা হৈ পৰা, জাপখাই পৰা, সেৰ্পেটা, prostrated, (as grass or grain.)

হেৰেমগৰিয়া, *a.* আওগৰিয়া, এঢলিয়া, (মাটি,) sloping, applied only to land.

হেৱেয়নি, *s.* see হেৱেপনি.

হেৱোআ, *s.* হেৱাই জোআ, the act of loosing; *a.* lost.

হেৰ্পেটা, *a.* see হেৱেপা.

হেলচ, *s.* এবিধ টেঙ্গা গচ, আৰু তাৰ গুটি, a species of acid fruit and its tree.

হেলনিয়া, *a.* হলি থকা, একতিয়া, oblique, aslant.

হেলা, *s.* হেমাহি আওকান, অমান্য, disregard, indifference, trifling, neglect.

হেলাইহেঁফাই, *ad.* see হেঁপাইফেপাই.

হেলাওটা, হেলালেচাৰি, } *s.* এলাহ, মন দি নকৰা, idleness, indifference or loitering at work.

হেলাকৰা, *s.* অমান্য কৰা, উলাই কৰা, মন নিদিয়া, the act of trifling, disregarding, or of treating with incivility; *a.* disregarded &c.

হেলাবাঙ্গে, *ad.* অনায়াসে, একো দুখ নোহোআকৈ, অব্যাহতে, without difficulty, readily, easily.

হেলেকুলেক, হেলেকুলেকিয়া, } *a.* সোলোক ঢোলোক, ভালকৈ খাই নধৰা, not firm, shaking, loosly bound.

হেলেঙ্গপেলেঙ্গ, *a.* ভোকত বা ভাগৰত গা ৰাইজাঁই কৰা, weak, trembling, exhausted by excessive fatigue or hunger.

হেলেপনি, *s.* পানিৰ আস্ফাল, হেন্দোলনি, the dashing of waves.

হেলেপিহেলেপি, *ad.* কোনো বনত বলে নোআৰি লাগি থাকি, with repeated and fruitless effort, vainly striving.

হেহে, *interj.* বাধা বুজুআ মাত, হাঁহাঁ, an exclamation of prohibition or warning, equivalent to "look out!" "take care!"

হৈ, *v.* হই, ভৱি, হাই, পৰবৰ্তি সন্ধ, জেনে মোৰ হৈ বা মোৰ সলনি, to be, to exist; *s.* a cry, a yell; instead of, in the place of.

হৈচ, *interj.* অনেকে একে বেলিএ টনাত মতা মাত, all together, a word used in pulling and hauling.

হৈগুদু, হৈগুদুগুদুনি, } *s.* লৰাৰ খেমালি বিসেস, a kind of child's play.

হৈধনি, *s.* আসির্বাদৰ পাচে কৰা জইধনি, হৰিধনি, a loud invocation of the name of God; hosannah.

হৈয়া, *a.* see হেঁকেনা.

হোআ, *s.* হৈ জোআ, সিয়ালৰ মাত, being, existence, completion, the cry of a jackal; *a.* being completed.

হোআছুই, *ad.* হবলৈ অলপ থকা, approaching completion, nearly finished.

হোঁ, *voc.* সাম্মান্যক দিব খোজা মাত, here, take it, have it.

হোঁকা, *s.* ধুঁআ খোআ, ধঁপাত খোআ জন্তন, a hubble bubble, a native smoking apparatus.

হোঁকোৱনি, *s.* বাঘ গৰু আদি জন্তুৰ চিঁয়ৰনি, a roaring or bellowing as of wild beasts or cattle.

হোঁকোৱা, *s.* হুঁকৰি ফুৰা, bellowing &c. or above.

হোঁপা, *s.* সোহা, চোহা, ভিতৰলৈ উসাহ টানি নিয়া, a sucking or drawing into the mouth.

হোঁহোঁকা, *s.* পাচলৈ জোআ, হটা, a retrograding or going back.

হোঁহোঁকাই, *v.* পাচুআই, পাচলৈ নিয়াই, হটাই, to cause to turn back.

হোক্‌হোকনি, *s.* ভালুক বৰা গাহৰি আদিৰ গোজৰনি, the grunt of a hog.

হোক্‌হোকাই, *v.* বৰা গাহৰি আদিএ মাতি, to grunt (as a hog.)

হোচোঙ্গা, *a.* সকত, বৰ ডাঙ্গৰ দিঘল, tall and stout.

হোজা, *a.* পোনপটিয়া, ফাঁকিফুকা নজনা, হোলগোজ, artless, plain, unsuspecting, simple-hearted.

হোত্‌কৰে, *ad.* অকস্মাত, বেগতে, হাউতকৰে, (বকা বা পৰা,) suddenly, quickly, (as of pouring or falling.)

হোতা, *s.* হোম কৰা বামুন, a sacrificial priest.

হোপোৱ, *s.* হোঁপা মৰাত উঠা সৱদ, the sound made in sucking &c.

হোম, *s.* জুইত ঘিঁউ ঢালি কৰা জজ্ঞ, a burnt offering; the casting of clarified butter into the fire, as an offering to the gods, accompanied with incantations.

হোৱ, *s.* ভেৱভেৰিয়া বোকা, সেকেটা, অনেক কামৰ ভাৰ, ছুঁচ, mire; revenge; pressure of work.

হোৱনি, *s.* ভেৱভেৰিয়া বোকাৰ ঠাই, ভেৱনি, a muddy or miry place.

হোৱা, *s.* নগা আদিএ বস্তু অনা জন্তন, a basket carried on the back.

হোৱাহোৱে, *ad.* বহুতকৈ, অধিককৈ, much, abundant.

হোৱোকা, *s.* খোঁচৰা, উজৰা, the act of stirring up or mellowing, (as of earth.)

হোৱোপা, *a.* মাজ খন তললৈ বহি জোআ, sunken in the middle, concave.

হোৱোস, *s.* পানি বা বোকাত পৰিলে উঠা সৱদ, the sound made by plashing in mud or water.

হোৱোস কৰে, } *ad.* হোৱোস সৱদেৰে হঠাৎ, অকস্মাত, with the above
হোৱোসাই, } sound, suddenly, unexpectedly.

হোৱোহা, *a.* ভেৱেহা, বৰ ডাঙ্গৰ (পেট,) large, corpulent.

হোলগোঁজ, *a.* see হোজা.

হোলা, *s.* পথাৰৰ দিঘল বহল খাল, a long deep hollow, a ravine.

হোলোক কৰে, *ad.* see হোতকৰে.

হোলোকনি, *s.* ঢলকনি, বতাহ বা অন্য দ্রব্যৰ দোআৰাই খুন্দা খাই উঠা, ঢৌ, the dashing of waves, spray.

হোলোঙ্গ, *a.* বৰ ডাঙৰ, মলঙ্গগিৰি (ঘৰ নাও গছ আদি,) large, great, (applied to boats, houses, and trees.)

হোলোঙ্গা, *s.* দুই মুৰ জোঙ্গা বাঁহৰ কান মাৰি, a sharp pointed bamboo pole used in carrying cut grain &c. on the shoulder.

হোলোঙ্গাগোম, *s.* বৰ সাপ এবিধ, a species of large snake.

হোলোঙ্গামৰি, *s.* দিঘল টেঙ্গা এবিধ, a species of acid fruit.

হোহো, হোহোআনি, *s.* বতাহৰ বৰ সৰদ, the roar of a tempest.

হোহোআই, *v.* হো-হো সৰদ কৰি, to roar, (as wind.)

হৌহৌ, হৌহৌআনি, *s.* পানি আদি বৰকৈ ওলোআ, the gushing or gurgling of water &c.

হৌহৌআই, *v.* হৌহৌ কৰি, to gush forth, to bubble up as a spring.

হ্রস্ব, *a.* চুটি, চাপৰ, লঘু, short, low, grave, depressed in scale of sound.

হ্রস্ব ইকাৰ, *s.* চুটি বা প্রথম ইকাৰ চেনে (ি) the letter ই or its symbol (ি).

হ্রস্ব উকাৰ, *s.* চুটি বা প্রথম উকাৰ, চেনে, (ু) the letter উ or its symbol (ু).

হ্রাস, *s.* কম, হানি, shortness, diminishing.

হ্রদই, *s.* see ৰিদই.

ক্ষ,

ক্ষ, ক্ষকাৰ, this Sanskrit compound is composed of ক *k*, and ষ *sh*, but is pronounced খ্য *khy*, and in Assamese is often softened to খ, *kh*, as in the word অক্ষৰ *akkyor*, a letter; Assamese আখৰ *akhor*, or আইখৰ, *aikhor*. Hence this compound character is unnecessary in writing Assamese.

pole used in carrying out grain &c. on the shoulder.

APPENDIX.

অ

অকাই পকাই, *ad.* পকাই জকাই, মেৰাই ঘুৰাই, evasively, circuitously.

অখিয়াই, *v.* থোকৰ পৰা আখি খহাই, আখি আখি কৰি, to separate the several clusters of a bunch of fruit.

অঘৈয়া, *a.* see এঘৈয়া.

অটিয়ামটিয়া, *s.* বেজেৰা বেজেৰি, কেটেৰ জেঙ্গেৰ, crossness, uncivil or angry speech.

অনাই, *v.* অনোআই, লৈ অহাই, to cause to bring.

অনাজালে, *ad.* জুই আদিৰ তাপ বা পোৰনি নোহোআকৈ, without heat or pungency.

অনিয়াঅনি, *s.* see আওনাআওনি.

অপতিপাল, *s.* অপ্রতিপাল, আপড়াল নকৰা, the being without a protector or nourisher.

অবৰিয়া, *a.* see আওচলিয়া.

অবিতি, *s.* অনাচাৰ, কুৰিতি, improper conduct or usage, lawlessness.

অর্পি, *v.* অর্পন কৰি, সোধাই দি, সমর্পি, to dedicate, to offer in sacrifice.

অসাইজ, *a.* খাবলৈ অশুচি, অখাদ্য, unfit for, interdicted, applied to food.

অহফুট, *v.* অচাৰ সঁচাৰ, গুপুত, ফুট নোপোআ, without trace or vestige, imperceptible.

আ

আওকলিয়া, *a.* আঁকোআলে পোআ, বেয়া কালৰ, clasped or embraced in the arms, as in measurement; inauspicious, ill-omened.

আওখালি, *v.* ধুই, পখালি, to wash, to rinse.

আওটি, *v.* পগাই, জোল কৰি, to boil, to melt; applied only to milk and metals.

আওডালি, *v.* পানিত হাত ভৰি লৰাই, ধোআত কাপৰ আদি জোকাৰি, to paddle, to move anything back and forth in water, to strike out with hands and feet as in swimming.

আওহি, *v.* আওজি, পিঠিএৰে ভৰ দি, to lean against.

আঁটি, *v.* জুৰি, কুলাই, to suffice, to be enough.

আঁক্রোহ, *s.* মোহ, আকাঙখ্যা, avarice, niggardliness.

আগচা, আগ ভেঁটা, *s.* আগত থিয় হৈ জাৰ নিদিয়া, বাট ভেঁটা, the going in front in order to stop or oppose.

আগৰ, *s.* বিৰিয়াত সুমুউআ চাৰি ডলিয়া ডোল, পূর্ব, প্রথমৰ, তাহানিৰ,

a contrivance for carrying or hanging up earthen vessels; *a.* previous, former.

আগৰচন্দন, *s.* see অগৰু.

আগৰা, *s.* এবিধ বন সাক, বিৰিয়া, a species of edible wild vegetable; a circular wisp for the support of earthen vessels.

আগৰ্হি, *a.* অসুৱনি, আলাগি, ill shaped, ugly.

আগলতি পাত, } *s.* কলা পাতৰ আগ ভাগ, the upper portion of a
আগলি পাত, } plantain leaf.

আগলধা, *a.* ডিঙ্গিলৈকে হোআ, full to the neck; applied to water vessels.

আগলিকা, *s.* বাৰ্হি থকা, খাই এৰা, অৱসেস, a fragment; what is left after eating.

আগলৈ, *ad.* পিচলৈ, ভবিস্যতলৈ, মুৰকত, আগ ভাগলৈ, hereafter, eventually, in future.

আগামপুৰাম, *s.* আগৰ পাচৰ, (কথা বা আচৰন,) origin and subsequent history; full account from first to last.

আঠধতুআ, } *a.* কেইবা বিধ ধাতু মিহলোআ, composed of several
আদধতুআ, } metals mixed.

আঙ্গোৰপাঙ্গোৰ, *s.* see আঁওৰপাঁওৰ.

আপডাল, *s.* পোহপাল, প্রতিপাল, ৰাখন ঢাকন, nurture a caring for.

আপোনপেটা, *a.* কাকো নিদি আপুনি আটাই খিনি খোআ, greedy, voracious, avaricious.

আমনিয়াই, *v.* see আমুআই.

আম্ৰলি, *s.* গচৰ পাতত বাহ লোআ এবিধ ৰঙ্গা পকআ, a species of red ant.

আলটিয়া, *a.* এঁঠাৰে, sticky, clayey.

আলটিয়া মাটি, *s.* এঁঠাৰে মাটি, কুমাৰ মাটি, clay, potter's clay.

আলহি, *s.* অথিতি, অভ্যাগত, প্রবাসি, a guest, a visitor; with সোধা, to entertain a guest.

আসোধন, *s.* সোধ পোচ নকৰা, নোসোধা, the not asking, the not obtaining permission.

আহৰাই, *v.* আজৰাই, থলি উদঙ্গ কৰি, to finish up a work; to make empty.

আহৰোআ, *s.* see আজৰোআ.

আহি, *v.* উপস্থিত হৈ, ওচৰ চাপি, সাখ্যাত হৈ, to come, to arrive, to draw near

ই

ইটাখলি, *s.* ইটামাটি খনা ঠাই, a place where clay for brick is dug.
ইটাসালি, *s.* ইটা সজা ঠাই, a place for making brick.

উ

উক, *s.* দুৰচা, ৰোগ আদি পুনৰাই বৰ্হা, a breaking forth afresh of pain or disease; used with দি, to break forth afresh.
উকমুকাই, *v.* উকমুকনিএ ধৰি, গপ্‌গপাই, to feel a burning suffocating sensation.
উখহি, *v.* ওফন্দি, ফিকি, to enlarge, to swell, to become turgid.
উঘাই, *v.* উঘাত সুতা লৈ বা মেৰাই, to wind thread on the *ughá*, a kind of reel.
উচটনি, *s.* মন বৰ্হা সিকনি, exciting or encouraging by words.
উচিত, *a.* বিহিত, ন্যাই, জোগ্য, কৰিব লগা, fit, proper, morally right, suitable.
উতল, *s.* থকৰক, জুইৰ তাপত ধৰা উথাল, a bubbling or boiling up.
উতলাই, *v.* উতল ধৰাই, সিজাই, উচটাই, to cause to boil, to cook by boiling; to excite.
উপজাচি, *ad.* নোখোজাকৈ, নমতাকৈ, without asking or speaking.
উভা, *s.* ঘৰৰ খুটা পুতি চাল তোলা, মনেৰে কথা সজা, the planning or rearing of a superstructure; *fig.* contriving, scheming.
উমনি, *s.* পোআলি জগিবলৈ চৰাইএ কনিৰ ওপৰত বহি দিয়া তাপ বা উম, incubation, warmth.
উমাই, *v.* উমনি লৈ, জুইৰ তাপ লৈ, to sit on eggs for hatching; *fig.* to warm one's self by a fire.
উমাইউমাই, *ad.* লাহে লাহে, (জুই লগা,) slowly, gradually, as of a fire in kindling.
উমাজাল, *s.* অলপ তাপ, a gentle heat.
উসুআ, *a.* see উহুআ.

এ

এক বচন, *s.* ব্যাকৰন মতে এটাক বুজুউআ মাত, the singular number in Grammar.
একালিকৈ, *ad.* বৰকৈ, অতিসই ৰূপে, exceedingly, greatly, (applied to increase or diminution.)
এটকেনমেটকেন, *s.* খুচুঙমচুঙ, হেলালেচাৰি, delay, loitering at work, busy about trifles.
এন্দুৰ, *s.* মাটিত থকা এবিধ জন্তু, a species of ground rat.

এন্দুৰিয়া, *s.* ৰোগ বিসেস, গাঁত হৈ জোআ হা, a kind of scrofulous disease.

এন্ধাৰ, *s.* অন্ধকাৰ, darkness, gloom; *fig.* ignorance, mental darkness; *a.* dark, obscure.

এন্ধাৰমুধাৰ, *s.* অন্ধকাৰ, darkness; a reduplicated form of expression.

এন্ধাৰ্মই, *a.* অন্ধকাৰ জুক্ত, দিশ্তি হিন, dark, obscure.

এন্ধেকআ, *s.* গাৰ চালৰ এবিধ ৰোগ, আধা পোৰা, (খৰি,) a disease of the skin; *a.* charred.

এৰাল, *s.* see আৰাল.

ও

ওপঙ্গা, *s.* ওপঙ্গি থকা, the act of floating or swimming; floated, borne on the surface.

ওপঙ্গাই, *v.* see উটুআই.

ক

কটলাকটল, *a.* দুখ লগোআ, ঠেহেৰা ঠেহেৰ, (মাত,) sharp, piercing, causing pain; applied to tone or language.

কটাহিক, } *s.* see কটাখ্য.
কটাহিত, }

কৰ্ফুল, *s.* কেৰু আদি সজা তেল ৰবনিয়া এবিধ কাঁচ মাটি; তামোলত খোআ এবিধ সুগন্ধি গচৰ সিপা, a substance resembling amber of which beads and ear ornaments are made; a fragrant shrub, the root of which is eaten with tamul.

কলমৌ, *s.* পানিত ৰগোআ এবিধ বনৰিয়া সাক, a species of edible aquatic plant.

কাঁজি, *s.* সিজুআ ধানেৰে কৰা জুৰনি পানি, a cooling medicinal drink made of the water of boiled paddy fermented.

কাখবিৰলা, } *s.* কাসত হোআ গাঁৰ, a disease of the arm pit.
কাসবিৰলা, }

কাচিকুচা, *s.* আলমবিলম, গহৰি, dilly dallying, loitering.

কাচিডঁৰিয়া, *a.* কাচি ডাঁৰৰ নিচিনা; কাপৰৰ আঁচলত ৰোআ এবিধ ফুল, এবিধ বন, notched like the edge of a sickle; *s.* a kind of flower woven into the border of a cloth; a species of wild grass.

কাচোৰকামোৰ, *s.* see কচৰকামোৰ.

কাটি, *v.* চেদ কৰি, পাঁজি আদিৰ সুতা উলিয়াই, to cut; with সুতা, to spin, to draw out and twist into thread.

কাতিসোটা, *s.* কাতি মাহত দিয়া বৰখুন, three or four day's rain in the month of *Kati*, or the latter rain before harvest.

কালফুৰা, *s.* জমৰ এক দূতৰ নাম, one of the fabulous messengers of death; a co-laborer with সঁফুৰা, which see.

কালিন্দ্রি ভোমোৰা, *s.* এবিধ উত্তম ভোমোৰা, a species of black bee.

কুঁচুনি, *s.* কোঁচ জাতৰ তিৰোতা, a woman of the *Kuns* caste.

কুকুৰিপিটা, *s.* নানা বিধ গালি সপনিৰে দিয়া লাজ, indignity, shameful abuse.

কুহ্‌কুহ্‌কৰে, *ad.* নেৰাকৈ লাহে লাহে, (পেট কামোৰা,) unceasingly; applied mostly to the griping of the bowels.

কুটকুটকৰে, *ad.* অলপ অলপকৈ, (কুটা বা কামোৰা,) gently, continuously, as of gnawing or a steady pain.

কুমজেলুকা, } *s.* বিজন থকা এবিধ পোক, a species of mollusk or
কুমজেলুকুআ, } slug.

কুৰ্হ *s.* see ডুবি.

কুলাই, *v.* আঁটি, ডুবি, to suffice, to be abundant.

কুলুআ, *a.* জোৰা, আঁটা, sufficient, abundant.

কেট্‌কেটনি, *s.* খঙেৰে কৈ থকা মাত, sharp angry speech, irritating language.

কেনুআ, } *ad.* কি কপ, কেনে, how? what manner or kind.
কেনেকুআ, }

কেৰ্‌মেৰনি, *s.* see কেৰমেৰ.

কেৰমেৰাই, *v.* সাপ আদিএ কেৰ্‌মেৰ্ কৰি, to move in a tortuous manner, as of reptiles.

কেৰাহি, *s.* লোৰ এবিধ বন্ধা পাত্র, an iron cooking dish.

কেলপনিয়া, *a.* see কেলেহুআ.

কোঁহোৰা, *s.* see গজালি.

কোজোৰা, *s.* বিকচিনা, ঘিনঘান, aversion, dislike, repugnance.

কোদাল, *s.* see কোৰ.

কোনকোননি, *s.* মহৰ মাত, গোন্‌গোননি, a humming, buzzing sound, as of musquitoes.

কোন্‌কোনাই, *v.* কোন্‌কোন্ সদ্দ কৰি, to buzz.

কৌপাত, *s.* টকৌৰ নিচিনা এবিধ গছ, a species of the fan palm.

খ

খটাই, *v.* খাটনি কৰাই, বন কৰাই, to employ in service, to cause to work.

খতাই, *v.* অলঙ্কাৰ আদিত সোন ৰূপ খুআই, লগাই, to set or inlay as a jewel; to apply as suitable to another.

খতোআ, *s.* অলঙ্কাৰ আদিত সোন বা ৰূপ খুউআ, লগোআ, the act of setting or inlaying or of applying, a saying or parable as suited to another; *a.* set, inlaid, applied to another.

খাঙ্গ, *s.* সৰু তোম বিসেস, a contrivance of loosely braided splints for holding or carrying small parcels or fruit.

খালৈভাঙ্গি, *s.* এবিধ সৰু মাচ, a species of small fish.

খিকিৰকিটিয়া, *a.* ডাঠত পৰি বাৰ্হিৰ নোআৰা, stinted in growth by the thickness of surrounding plants.

খিৰিঙ্গ, *s.* see খিৰিক.

খুঁতৰা, খুঁতৰিয়া, *s.* এবিধ বনৰিয়া সাক, a species of wild edible plant.

খেৰেউখেটেউ, *a.* ওআহোআ, অতি সৰহ, অনেক, plentiful, very abundant.

গ

গঁঠা, *s.* গোঁঠা, গোঁঠনি দিয়া, মনি আদি সিয়া, a knitting or stringing together; *a.* knitted, strung together, in order, plaited.

গঁঠাই, *v.* গোঁঠনি দিয়াই, মনি সিয়াই, to cause to be knit, strung together or arranged in an orderly manner.

গঁৰল, *s.* see গৰল.

গঁৰলি, *s.* গঁৰল থকা তিৰি, a woman who has goitre.

গঁৰিয়লি, *a.* গাঁৰি পৰা বা থকা, (কাপৰ,) barred, woven with alternate rows of coarse and fine thread.

গঙ্গাটোপ, *s.* পেট ওফোন্দাই ডাঙ্গৰ কৰা পানিৰ এবিধ সৰু জন্তু, a kind of small water animal.

গন্ধ, *s.* see গোন্ধ.

গভিয়া, *a.* see ঘৰজিঁয়া.

গমিৰি, *s.* এবিধ ধানৰ নাম, a species of paddy.

গৰমুচি, *s.* see গৰৈমুচি.

গাঁথি, *v.* গোঁঠনি দি, মনি আদি সি, to knit, to string together, to plant.

গাভিনি, *a.* গর্ভ হোআ, (মাইকি জন্তু আদি,) with young; applied mostly to cattle.

গিয়ান, *s.* see গ্যান, knowledge, wisdom, &c.

গিয়ানি, *a.* see গ্যানি, having knowledge, wise, &c.

গুটিয়ামাৰি, *v.* জন্তুৰ দুই ঠেঙ্গ জুঁটি দি, হাৰি দি বা মাৰি, to fetter animals by tying two feet together.

গুলিয়ন, *a.* ৰবকৈ পকা বা সিজা, over-ripe or cooked to a jelly.

গেলাই, *v.* গেলিবলৈ দি, পচাই, এবিধ মাহ, to cause to rot; *s.* a species of pulse.

গোবৰখোঁচৰা, *s.* এবিধ সৰু চৰাই, a species of bird, the Hoopoe.

গোমচেঙ্গ, *s.* ফুল থকা এবিধ পাট কাপৰ, a kind of figured silk cloth.

গ্যান, *s.* বুজ, বোধ, বিদ্যা, চেতন, wisdom, understanding, knowledge, idea, sense; with দি, to instruct, to advise, to counsel; with পাই, to from a conception of, to obtain knowledge; with আহি, to come to one's self, to be conscious.

গ্যানক্রিত, *a.* জানি সুনি কৰা, knowingly or intentionally done.

গ্যানৱন্ত, } *a.* সুবিবেকি, বুধিমন্ত, বিদ্যাৱন্ত, গিয়ান থকা, learned, wise,
গ্যানি, } intelligent, knowing, clever, shrewd, sage.

গ্যানেন্দ্রিয়, *s.* বোধেন্দ্রিয় অর্থাত চকু, কান, নাক, জিৰা, চাল, the organs of sensation; viz, smelling, tasting, hearing, seeing, feeling, to which is is often added thinking.

গ্যানোদই, *s.* গ্যান প্রকাস হোআ, গিয়ান ওলোআ, the rise or dawn of knowledge.

ঘ

ঘৰজিঁয়া, *s.* সহুৰেকৰ ঘৰত চোআলিলৈ চপা, গভিয়া, a son in law who lives in the house of his wife's father.

ঘুমুটিয়াই, *v.* ঘুৰিপকি, এন্ধাৰত বাট বিচাৰি, to grope about, to feel one's way in the dark.

ঘুঁচি, *s.* ঘেঁচ, মনিৰ খন্দা, a division in a necklace of several strings.

ঘেঁটকালি, *v.* জোকাৰি, ঘটমটাই, আমনি কৰি, to teaze, to harass, to vex, to annoy.

ঘেৰি, *v.* বেৰি, আবৰি, to surround, to encircle.

চ

চকমক, *s.* উচাৰ, জিলিকনি, তিৰিৰনি, a sudden start, as from sleep; glitter, twinkle.

চকুচৰহা, *s.* এবিধ পোক, পৰ সুখ দেখিব নোআৰা, a species of annoying insect; *fig.* used for an envious person.

চটিয়াই, *v.* চাটি মাৰি, সিঁচি, to splash, to dash water, to sprinkle.

চদ্ম, *s.* চল, ভাও, disguise, an assumed form, deception.

চম্ফুল, *a.* see চঁফল.

চৰনি, *a.* চৰোআ, চৰাই ফুৰা, (পথাৰ,) pasturing, grazing.

চৰিয়াই, *v.* চৰ মাৰি, চৰাই, to smite on the cheek with the open palm.

চৰোআ, *s.* বৰোআ, পথাৰত গৰু আদিক ঘাঁহ খুউআ, চৰ মৰা, excess in weight or measure; the driving to pasture; the smiting on the cheek; used as an adjective also.

চাৰখোল, চাৰপেটা, *s.* কঁকালৰ দুই দাঁতিৰ খোল, পানি কাস, the part of the abdomen on both sides below the spurious ribs.

চাৰদিয়া, *s.* গুৰিয়ালে বঠাৰে লঠিয়া দিয়া, the propelling of a boat with the steering oar using the stern as a fulcrum.

চাকলিয়াসিপা, *s.* ডাঙৰ সিপাৰ পৰা ওলোআ সৰু সিপা, সিহৰি, a branch root.

চালিমাৰি, *s.* তাঁতৰ বান্দৰি ধৰা মাৰি, the pole from which a native loom is suspended when being worked.

চিকুনাই, *v.* see চিকনাই.

চিকৌ, *interj.* see চিহ.

চিগি, *v.* ডোল আদি দোডোখৰ হৈ, to part asunder, to break as of a cord or rope; applied to the drying up of a channel, the closing of an investigation, and the breaking off of a friendship.

চিল্‌মিল্‌কৈ, *ad.* অলপকৈ (টোপনি,) gently, applied to slumber.

চুকনি, *s.* বচৰেকলৈ খাজানা দি মাটি লোআৰ নিৰ্বন্ধ, the sub-renting land by an under tenant.

চুটিয়াধেনু, *s.* কাঁৰ্ফাই ধেনু, a crossbow, or bow placed athwart a stock.

চুবুৰি, *s.* অনেক ওচৰাওচৰিকৈ সজা ঘৰ, গাঁও বা টাঙ্গনি, কুৰি, a cluster of houses built in near proximity.

চুহ, *interj.* কোনো জন্তু খেদোআ মাত, a vocative; Shoo!

চেওমনি, *s.* হাতৰ এবিধ অলঙ্কাৰ, a large bead used to unite the several strings of a broulet.

চেত্‌লেঙা, *a.* see ফেত্‌লেঙা.

চেৰালগা, *a.* চই নিচই হোআ, গতি লগা, থিৰ হোআ, settled, determined, finally disposed of.

চেৰেলিবেৰেলি, *a.* লাঙ্গলাঙ্গ, থানথান, গোটগোট, scattered about in disorder.

চেলঙ্গপেতেঙ্গ, *s.* see চেল্‌মেঠ্.

জ

জক্‌জক কৰে, *ad.* অতিসই কৃপে, (হাৰ ওলোআ,) exceedingly; applied to extreme emaciation.

জগমোহন, *s.* দঁলৰ আগত সজা ঘৰ, ক্রিষ্ণৰ এক নাম, a brick building attached to the front of a temple; a name of Khrishnu.

জমক, *s.* জঁক, খঙ্গ, জাঁই, ওসধিয় দ্রব্য বিসেস, wrath, rage, frenzy; a medicinal substance.

জায়ত্রি, *s.* জাইফলৰ সুকান ফুল, the aril of the nutmeg, mace.

জাউতিজুগিয়া, *a.* see জুগমিয়া.

জাত্রা, *s.* ভ্রমন, ফুৰা, জোআ, a journey, travel, a march; preceded by তির্থ, a pilgrimage.

জাত্রিক, *s.* পথুক, বাটকআ, জাত্রা কৰোঁতা, a traveller, a pilgrim.

জাম্বুবন্ত, *s.* ৰামৰ এক সৈন্য, বিখ্য ৰাজ, *Jambuwonto*, one of Rám's famous monkey generals.

জাৰুআ, *a.* জাৰৰ সমন্ধিয়, জাৰ কালিৰ, relating to or produced in the cold season.

জাৱতে, *ad.* জিমান পৰলৈ, সেই পর্য্যন্তে, while, as long as, until.

জিঙ্গজিঙ্গ্ কৰে, *ad.* সহিয়াকৈ, (কাঁইট,) greatly, applied to any pricking sensation.

জিঙ্গজিঙ্গিয়া, *a.* বহু কাঁইট থকা, জিঙ্গজিঙ্গাই থকা, pricking, annoying, irritating.

জুঁটিয়াৰ, *s.* see ভগিয়াৰ.

জুগুতাই, *v.* জুগুত কৰি, জোজা কৰি, জতাই, to make ready, to prepare.

জুতি, *s.* সোআদ, খোআ বা কৰাত ভাল, flavor, taste; with চাই, to taste.

জুধ, *s.* see জুঁজ.

জেপেটা, *a.* জেপেটি ধৰা, এঁঠাই ধৰা জেৰা, adhesive, sticky.

জোঁট, *s.* আউল, সুতা আদিত লগা গাঁঠি, a snarl, a tangle.

জোঁটাপুটি, জোঁটাপোটা, } *s.* হাতে হাতে কৰা জুঁজ, আঁজোৰাআঁজুৰি, a scuffle, a tumultuous broil or fight.

জোবন্তাৰ, *a.* চহকি, অথি, আঢ্যৱন্ত, rich, wealthy, opulent.

ট

টকুৰা, *s.* see টাকুৰি.

ট-টকৰে, *ad.* তৰৰ কৰে, প্রকাস রূপে, brilliantly, with twinkling.

টাৰহ, *s.* হাক, বাধা, নিসেধ, refusal, denial, prohibition.

টাক, *s.* see পাগমাৰি.

টিকটিককৰে, *ad.* অতিসই রূপে, ৰৰকৈ, (ৰঙ্গা বা খঙ্গ উঠা,) very, exceedingly; applied to redness, and anger.

টুকৰিয়াই, *v.* টোকৰ মাৰি, এটা আঙ্গুলিৰে মাৰি, to snap or tap with the fingers.

টটাই, *v.* তাকৰ কৰি, কমাই, to cause to reduce, lessen or diminish.

টুটি, *v.* কমি, তাকৰ হৈ, টট পৰি, to lessen or diminish; applied also to the drying up of a stream.

টেপকৰে, *ad.* একে গৰাহে, বেগতে, (খোআ বা গিলা,) at one mouthful, at once.

টেলাই নকৰা, *s.* কান নকৰা, মন নিদিয়া, আওকান কৰা, the not giving ear, utter indifference.

টোকাপকআ, *s.* এবিধ পকআৰ নাম, a species of ant.

টোপালি, *v.* আসা কৰি, to watch for anything; to hope for.

ঠ

ঠলামুৰিয়াই, *v.* ঠলামুৰি মাৰি, চপৰাৰ ওপৰত কোৰ আদিৰে কোবাই, to slap on the head, to break clods of earth by pounding.

ঠান, *s.* see গৰ্হ.

ঠালৌৰ, *s.* ডাল আদি ভগা বা ফুটাৰ সদ্দ, মাটৌৰ, a sharp sudden sound, as of anything bursting or breaking.

ঠুনুকা, *a.* অলপতে ভগা (পাত্ৰ আদি,) brittle, easily broken; applied to earthen or glass ware.

ঠেন্‌ঠেন্‌মেন্‌মেন, *s.* দোকদোকদাকদাক, জৰ উঠিবলৈ কৰা গা বেয়া, in disposition of body, slight disease or illness.

ঠেলেঙ্গাঠেলেঙ্গ, *a.* ডালডাল, গোটে গোটে থকা বা পৰা, scattered about in confusion, thrown down in disorder.

ড

ডবহা, *a.* ডাঠ, মঙ্গহাল, thick, stout, fleshy.

ডালডলিয়া, *a.* সেৱেঙ্গা, পাতল, of loose texture, not dense, applied to cloth or braiding of any kind.

ডিঙ্গডিঙ্গিয়া, *a.* see ডিঙ্গৰিয়া.

ডেওপাৰনি, *s.* ধুমধুপালনি, হায়ৌৰিয়ৌ, uneasiness, restlessness, excitement.

ঢ

ঢলকুচিয়াই, *v.* মৰিবলৈ কাপকাপ কৰি বা উসাহ টানি, to gasp for breath as when dying.

ঢুকি, *v.* সেপ গিলি, to swallow one's spittle; with পাই, to reach.

ত

ততৰ, *s.* see জগৰ.

তৰাজ, *a.* see টটাটিঙ্গা.

তৰপ এৰোআ, *s.* গাৰ চাল এৰাই জোআ, মোট এৰোআ, the shedding

of the skin of the body or the bark of a tree.

তৰাঙ্গ, *a.* বাম, তৰ, shallow, shoal.

তৰ্ধনি, *s.* see চুৰ্তি.

তেলকঁলা, } *a.* মজলিয়া বৰনৰ কঁলা, (মানুহ আদি.) olive colored;
তেলকঁলিয়া, } applied only to complexion

তেলচিকটি, *s.* তেলৰ চেকা, an oil stain.

তোম, *s.* তমালেৰে সেৰেঙ্গাকৈ বোআ পাত্ৰ, a contrivance made of loosely braided splints, lined inside with straw for holding or carrying grain &c.

দ

দঙ্গদঙ্গকৈ, *ad.* দিঘলকৈ, (খোজ কঢ়া) উদঙ্গে, with long strides; immodestly.

দৰদৰকৈ, *ad.* নৰলা নচৰাকৈ, firmly, steadily, unwaveringly.

দলদোপ-হেন্দোলদোপ্, *s.* দলনি আদিত ৰৰকৈ খোআ জোকাৰ, বহু লোকৰ সমাগম, the wave-like motion of a bog when agitated; hence *fig.* the swaying to and fro of a large crowd of people.

দলমঁৰা, *s.* দলনিত থকা এবিধ সৰু চৰাই, a species of small fish-bird.

দিঘলতি, *s.* চতৰ বিস্তৃত গৰুক কোবাই গা ধুআবলৈ নিয়া এবিধ গছ, a species of tree the twigs of which are used in the religious ceremony of the Hindoo in washing their cattle at the *sut* Bihú.

দুৱাপিঠিয়া, *a.* দুৱা কাচৰ পিঠিৰ দৰে মাজ ওখ হোআ, ভুটুঙ্গা, concave.

দোআই, } *ad.* পুনৰাৰ, দুনাই, again, repeatedly.
দোআৰাৰ, }

দোঁ, *s.* ভিৰ, মেচ, লাচ, a bowing, a bend; with খাই, to bend, to curve.

দোভাচলিয়া, *a.* দোজিবিয়া, কথা সলাই কোআ মিচলিয়া, double tongued, not true to one's promise.

ধ

ধনিয়া, *s.* মেমেধুৰ গুটি বা গছ, coriander seed and the plant (coriandrum sativum.)

ধিতপিলিঙ্গা, *s.* ধিতিঙ্গা হৈ ফুৰা ডেকা, a young man who struts idly about.

ধুমধুপালনি, *s.* see ডেওপাৰনি.

ধুলি, *a.* ১০০ পৰাৰ্দ্ধ সংখ্যা, ten billions.

ধোঁআখোআ, *s.* ধঁপাত খোআ জতন, হোঁকা, the *Huka* or smoking apparatus for drawing tobacco smoke through water.

ধোদ, ধোদা, *a.* একো বন নকৰা, বহি খোআ, এলেহুআ, unemployed, idle, slothful.

ধোদাইলাঙ্গ, *a.* জোখতকৈ ডাঙৰ, বৰ সকত, (ঘৰ বস্তু আদি,) of extraordinary size.

ধোদোঙ্গা, *a.* সকত, ডাঙৰ (গা বা মানুহ,) stout, large; applied to the body.

ধোন্দ, *s.* গচৰ খোৱোঙ্গ, তলে দি পানি জোআ বাট, a cavity in a tree; a fissure.

ন

নাইঢোৱোকা, *a.* ওপৰলৈ নাই ওলোআ, having a prominent navel.

নিখর্ব, *a.* ১০ খর্ব সংখ্যা, a hundred thousand millions.

নিগৱাই, *v.* এটোপা নোহোআ কৰি, to pour off liquid from a substance.

নিৱামিস, নিৱামুহি, *s.* হবিষ্য, মাচ মঙ্গহ নেখাই মৃতকৰ নামে কৰা লঘোন, abstinence from flesh during a *shrádh.*

নিৱামুহিয়া, *a.* নিৱামুহি সম্বন্ধিয়, pertaining to the above.

প

পংক্তি, পঙ্গতি, *s.* সেনি, সাৰি, পটি, a row, a line, a path; *fig.* a prescribed course of action.

পতিপাল কৰি, *v.* আপডাল কৰি, পুহি পালি, to nourish, to provide or care for.

পাকৈত, *a.* see পাৰ্গত.

পানিমৱলি, *s.* see মৱলিয়া সাপ.

পিৰি উঠা, *a.* ভেঁটি উচান হোআ, সপৰিবাৰে মৰি ঢুকুআ, utterly removed or cut off, as of the death of a whole family.

পুংমৈথুন, *s.* পুঁৰুষে পুৰুষে কৰা মৈথুন, sodomy.

পুংমৈথুনি, *s.* পুংমৈথুন কৰোঁতা, a sodomite.

পুজি, *v.* পূজা কৰি, অর্চনা কৰি, to offer in sacrifice, to worship.

প্রমাথ, *s.* see পৰমার্থ.

ফ

ফঁপা, *a.* ঔসধে গুন ধৰা, taken effect, as of medicine.

ফাইপোআ, *a.* see চাহ পোআ.

ফাঁকিফুকা, *s.* চল, প্রবঞ্চনা, trickery, deception, imposture.

ফাঁৰ, *s.* দিঘ পথালিৰ সম জোখ, an average (in land measure,) with মাৰি, to strike an average.

ফালেঙ্গি, *a.* ফাঁকি দিয়া, চল কৰা, (মানুহ,) deceptive, trickish.

ফিন্দ খোআ, *a.* ওফন্দি পৰা, টনটনিয়া হোআ, inflated, swollen; tensely

drawn, as a skin over a drum head.

ফুচুঙ্গচুঙ্গ, ফোচফাচ, *a.* মিচা, বিফল, ভেচভেচিয়া, vain, futile.

ফুটিয়া, *a.* ফুট থকা, কোঁহেবে, pulpy.

ব

বনজালুক, *s.* এবিধ ঔসধিয় বন, a species of medicinal plant.

বার্ত্তাবিত, বাত্রাবিত, *s.* see বুজবাজ.

বিক্রিঙ্গবাক্রাঙ্গ, *a.* চন্দ গৰ্হ নাইকিয়া, কুৰূপ, বেয়া, ill looking, ugly.

বিঙ্গবিঙ্গবাঙ্গবাঙ্গ, *s.* নুবুজা মাত বা দোআন, unintelligible talk, gabble, jargon.

বিঙ্গবিঙ্গাই, *v.* বিঙ্গবিঙ্গ বাঙ্গবাঙ্গ কৰি, to talk unintelligibly, to gabble.

বিজলিকপাহ, *s.* বেয়া কপাহ, বাচ কপাহ, refuse cotton.

বেজিয়াখোঁক, *s.* ডিঙ্গি দিযলিয়া মাছ খোআ এবিধ চবাই, a species of fish bird.

বেজিয়ানাব, *s.* এবিধ সৰু মাছ, a species of small fish.

বোন্দাকাঁহ, *s.* ভাঁঙ্গ থকা কাঁহ, an inferior kind of bell metal.

বোবহদিয়া, *s.* see বোকা দিয়া.

ভ

ভঁবলু, *s.* বৰ নৈৰ পৰা ওলোআ সৰু মুঁতি, a small inlet from a large stream.

ভালুকিভলুকা, *s.* ডাঙ্গৰ বিধ ভলুকা বাঁহ, a species of large bamboo.

ভোকোবা মাত, *s.* খঙ্গৰ কুচিত গালি, vile abuse.

ভোলোকাভোলোক, *s.* ভোবোলা চাগলিৰ গাৰ গোন্ধ, the animal fetor of male goats.

ম

মগা, *s.* মাগন কৰা, দান খোজা, to beg, to ask alms.

মধক, *s.* মৌৰ কোঁহ, বহ ঘৰা, honey comb bee bread.

মৰগেঙ্কেলা, মৰচেবেলা, *a.* মৰা প্রাই হৈ খিনোআ, wasted away, emaciated.

মৰিঅতি, *a.* ইকৰা আদি আপুনি সুকাই থকা, dead and dry as of wood and reeds.

মেজেঙ্গা, *s.* এবিধ সাক, a species of edible plant.

মেটোৰমেটোৰ, *s.* খোজ কাহোঁতে ভৰিত উঠা সৰু, a snapping noise of the ancle joints when walking.

মেনেকা, *a.* থিৰ, মেটা, জুৰ, পার্বতিৰ মাক, placid, serene; *s.* name

of the mother of Parboti.

মেৰ্‌মেৰ্‌কৰে, *ad.* ডাল আদি ভগাত বহু পৰলৈ উঠা সদ্দ, with the noise of sudden breaking.

মেৰ্‌মেৰাই, *v.* মেৰ্‌মেৰ কৰি, to make a breaking, crashing sound, as of the falling of a tree or heavy branch.

মেৰোকমেদোক, *a.* see ঠেঠেন্‌ন মেন্‌মেন্‌.

মেলেকা, *a.* আঞ্জা আদিৰ পাগ নলগা, not well seasoned, unsavory.

থোটা, *s.* বাঁচ আদিত দিয়া সয়েকিয়া চিন, a mark on a weaving reed placed at every on hundred splints.

মৌপিয়া, *s.* সৰু চৰাই এবিধ, a species of small bird.

ৰ

ৰদকাঁচলি, *s.* ৰদ পৰা ঠাই, a sunny place.

ল

লাকলঙ্গিয়া, *a.* ৰজাৰ এবিধ খেলৰ, (মানুহ,) belonging to the *Laklong khel*, a division of people in the days of the Assam kings.

লাংখালিংখি, *s.* ই সি, লাকটি পাকটি, odds and ends.

লিঙ্গলিঙ্গনি, *s.* জোক আদিৰ গতি, লিলিয়নি, the tortuous motion of reptiles in crawling.

লিতকিত কৰে, *ad.* see লেতকেত কৰে.

লিৰিকালিৰিক, *a.* সৰু সৰু, (মাচ আদি,) very small, applied to fish and reptiles.

লুটুমুটুমা, লুটুমা, *a.* লাটুম জেন ঘুৰনিয়া, round like a top.

স

সঁচলিয়া, *a.* সত্যবাদি, সঁচা কোআ, truthful, mostly coupled with মিচলিয়া, and used in language of abuse.

সনা, *a.* মিহলি কৰা, লেটপেটোআ, ঘঁহা, mixed, smeared.

সনাই, *v.* মিহলাই, লেটপেটোআই, ঘঁহাই, সানত দিয়াই, to cause to be mixed, smeared or ground.

সয়েকিয়া, *a.* এসৰ, relating or belonging to a hundred.

সষ্ঠ, *a.* চই সংখ্যা পূৰক অঙ্ক, sixth.

সসোসিন, *a.* নিপুন, পাৰ্গত, ভালকৈ জনা, skilled, accomplished, expert.

সহজোগি, *a.* একে লগে, একে আলচেৰে, all together of one accord.

সাউতকৰে, *ad.* বেগতে, চোঁত কৰে, suddenly, with a rush or spirit.

সাওপাট, *s.* সুজা বস্তুলৈ ইশ্বৰৰ নিয়ম, ইশ্বৰৰ কোনো আচৰিত কথা প্ৰকাস পালে দেখা লোকে সাওপাট বোলে, a law of nature, natural

instinct.

সাঙ্গি, *a.* একে ডাল কান মাৰিব দুমুৰে দুটাই লোআ, borne by a pole resting on the shoulders of two persons.

সিৰিয়া, *a.* সিৰ পতা বা থকা, cornered, having angles or corners.

সোঁৱৰ, *s.* বঙ্গা পাতেৰে এবিধ বৰ গছ, a species of the Indian fig tree.

হ

হঁহুআবেচা, *s.* চালৰ মুৰৰ বেচা, the last layer of thatch before covering the ridge.

হটঙ্গা, *a.* দিঘল ডাঙৰ, very tall and large.

হটঙ্গাহটঙ্গ, *a.* সকত ডাঙৰ, টঙনাটঙন, (হাৰ,) brawny, large boned.

হৱ্‌হৱ্‌টক্‌টক্‌, *a.* সদাই আনন্দেৰে থকা, ever joyful, serene, placid.

হৱৌহথৌ, *a.* see গেৱেউগেথেউ.

হাঁচিয়তি, } *s.* এবিধ ঔসধিয় বন, a species of medicinal plant.
হাঁচিয়া, }

হায়োবিয়ো, *s.* পৰৰ দুখ বা সুখ দেখি কৰা ভেওপাৰনি, excitement at witnessing another's adversity or good fortune.

হালধিয়া, *a.* হালধিৰ বৰনিয়া, yellow.

হেজেৰিয়া, *a.* হেজাৰৰ সম্ভিয়, relating to a thousand.

হেনাছুঁচা, *a.* চলতিৰ দৰে নোহোআ, (মাত,) corrupt, incorrect, applied to accent or pronunciation.

ERRATA AND EMENDATIONS.

অ

অ, is also used as a vocative; as অঁ বোপাই, O father!

অঁকিউআ, *a.* add to the Eng. def. *s.* the act of striping, marking &c.

অকৰুনা, *a.* for কঠিন মন, read কঠিন মন হোআ.

অকুটিল, *a.* for অকপট, read অকপটি.

অক্রম, for *a.* read *s.*

অখাদ্য, *a.* omit বেহানি, in the Assamese def.

অচর্ধা, *s.* omit আমনি.

অণ্ঠেকণ্ঠে, for *s.* read *ad.* Substitute for Eng. def. through the whole mouth and throat.

অতপালি, *s.* omit কৱোঁতা.

অতি অলপ, for *ad.* read *a.*

অথনি, *ad.* for previous, read previously.

অথালিপথালি, *a.* for length and breadth, read transverse, across; with কৈ, *ad.* transversely, irregularly.

অনাআভুআ, for *ad.* read *a.*

অনিয়ম, add to the Eng. def. *s.* irregularity, lawlessness.

অন্তৱত, *ad.* add, at a distance from, separate from.

অপ্রিয়, *a.* for মৱম বেথা নাইকিয়া, read মৱম বেথা নলগা.

অফলাঅফলি, for *ad.* read *s.*

অবৈয়াল, *a.* add, unaccustomed to bear a burden.

অৱিতি, *a.* read অৱ্রিতি, and add নচহা, খেতি নকৱা, uncultivated, waste.

অভিষ্ট, *a.* omit অভিকচি.

অর্ঘ, *s.* omit আসা এৱা.

অর্ধ, *a.* omit the comma between সমানে, and এফাল.

অলম, *ad.* read *s.* see আলস, and the Eng. def.

অৱস্য, *a.* for ঠিক কথা, read ঠিক.

অসঞ্চাৱ, for *s.* read *a.* add, not to be seen or found, very scarce.

অসন্তুষ্ট, *a.* for বেজাৱ, read বেজাৱ পোআ.

অহর্নিস, *ad.* read অহর্নিসে, and খতিখন নাইকিয়াকৈ.

অহোপুরুসাথ, *ad.* read অহো পুরুসার্থে.

আ

আইচদেউতা, *s.* read আইচু দেউতা.

আওঘটনা, *s.* for দুঘটনা, read দুর্ঘটনা.

আওহোআ, *s.* for আওহাই, read আওহাই থোআ.

আঁচুউআ, *s.* for আচমন কৰা, read আচমন কৰোআ.

আঁচুৰিপিঁচুৰি, *v.* for আঁচোৰা, read আঁচোৰ মাৰি, used also adverbially.

আঁচুৰি, *v.* for আঁচোৰা, read আচোৰ মাৰি, for মুৰ ফনিউআ, read ফনিয়াই.

আঠু, *s.* read আঁঠু.

পাঠুচোঙ্গাই, *v.* for আঁঠু চপৰাই মান কৰা, read মান্যেৰে আঁঠু চপৰাই.

আঁহিয়া, *a.* for গোন্ধ, read গোন্ধোআ.

আকচা, for *s.* read *a.* for আকোৰ্গোজা, read আঁকোৰ্গোজা.

আগ কৰি, *v.* for সাখ্যাত কৰা আদি, read কৰি.

আগচি ধৰি, *v.* for ভেটি ধৰা, read ভেঁটি ধৰি, for জাব নিদিয়া, read জাব নিদি.

আগবৰ্হাই, *v.* read আগ বৰ্হাই থৈ বা আনি, আগ ভাগ কৰি.

আগালি, *s.* add the top or upper portion of a shrub, branch, tree &c.

আচৰাআচাৰি, *v.* for ঠেকেচা ঠেকেচি, read থেকেচা থেকেচি.

আচাৰ, *s.* আস্ফাল, a slap, a stroke, a forcible dash.

আচাৰখাই, *v.* read for def. পিচলাখাই, and লেটামুৰি খাই.

আজৰিয়া, for *ad.* read *a.*

আজিকালি, for *ad.* read *s.*

আটিমুটি, for *v.* read *s.* gesticulation, speaking by signs.

আতুলি, for *v.* read *s.* retching, gagging.

আপ্লাবন, for *a.* read *s.*

আমনিউআ, for *v.* read *s.* the being satiated, surfeited, disgusted &c.

আমন্ত্রিত, for *s.* read *a.*

আমুআই, *v.* for আমনিউআ আদি, read আমনিয়াই, অনিচা হৈ, বিৰক্তি লাগি.

আমোদ, *s.* হস, read হর্ষ.

আমোলাই, *v.* for বিসাদ লগা, read বিসাদ লাগি, for নিৰাস দেখুআ. read নিৰাস দেখুআই.

আয়তন, for *a.* read *s.*

আৱনিপুৱনি, for *s.* read *a.*

আৱেলিলৈ, for *s.* read *ad.*

আৱৈয়া, *a.* omit মুদাই.

আলধৰা, *s.* for কিঙ্কৰ, spell কিঙ্কৰ.

আলাসতে, for *s.* read *ad.* মাটিত নলগ', read মাটিত নলগাকৈ.

আলৈপালৈ, *s.* for বন্ধ, read বন্ধু.
আসাৱচাৱেক, *a.* a comma omitted after গোটাচাৱেক.
আস্থাসবিস্থাস, *s.* omit পতিউআ.
আসুমি, *a.* omit the comma between the words আসুম, and সমন্বিয়া.
আহোমবগৰি, *s.* omit the comma after আহম.
আহ্নিক, *a.* omit the comma after দিনে দিনে.

ই

ইচ, *interj.* omit the comma after উপলজ্যা.
ইন্দ্রায়ুধ্য, *s.* read ইন্দ্রায়ুধ.

উ ঊ

উখলমাখল, for *ad.* read *s.* bustle, hurry, haste.
উধাই, *v.* for গঁপাই, read গপাই, to boast, to vaunt.
উপগৰু, *s.* read উপগুৰু.
উভ, *a.* for থিয় হৱ, read থিয়.
উম, for *a.* read *s.* warmth, gentle heat as of the body.
উৰিপুৰি, *v.* alter the Assamese def. to থানথিত নাইকিয়াকৈ ফুৰি.
উর্ৱৰা, *a.* omit মাটি, and substitute, fertile, arable.
উলমুলাই, *v.* for মনত ৰঙ্গ লগোআ আদি, read মনত ৰঙ্গ লগাই, চুকচুকাই.
উলাই, for *v.* read *s.* and substitute the Eng. def. for detraction, reviling, the treating with disregard or contempt.

এ

এইলেখিয়া, for *ad.* read *a.* often written এইলিখিয়া.
এঁকাল, *s.* for আকাল, read আঁকাল.
এঁটাহ, *s.* for চিৰৱ, read চিৰঁৱ.
এঠাই, *v.* read এঁঠাই, for আঁঠা লগোআ, read আঁঠা লগাই, কঁৱাল দি.
একান্ত, *a.* omit সর্ৱদাই, add fixed, undivided as of the mind.
একোটা, *a.* omit এটা.
এচাল, *s.* read one quarter, one direction, এচালে, *ad.* in one quarter &c.
এনেতেনে, *ad.* omit the comma between এইৰূপ, সেই ৰূপ.
এফাল, *a.* for দুভাগ, read দুভাগৰ এভাগ.
এয়েই, *pron.* for এয়েই, read ইয়েই.
এহতিয়া, for *ad.* read *a.*

ও

ওদাইদাৰি, *s.* a comma omitted between গৱাকি, and কর্ত্তা.
ওনা, *s.* add to Eng. def. as much rice as is parched or pounded at once.

ঔ

ঔ, add to the Eng. def. an interjection of calling, ho! what!

ক

কঁকিলাদাঁৱ, *s.* read কঁকিলা দাৱ.

কঁপালি, *a.* add সুভাগ্য, fortunate.

কঁপি, *v.* for কঁপ, in def. কম্পি.

কৱিয়া, *s.* read কঁৱিয়া.

কচ্‌কচনি, *s.* add irritation, an itching sensation.

কঠাকঠ, *a.* add very many, abundant.

কতুৱা, *ad.* read কঁতুৱাত, for কঁতৱা, read কঁতৱাত.

কনিকনি, *a.* read কনিকৱি.

কমনিয়াই, *v.* in the Assamese def. for ফুৱা, হোআ, লগা, read ফুৱি, হৈ, লাগি.

কৱপ, *s.* add filth, squalor.

কঁৰাৱ, *ad.* for, from what place, read of what place.

কৰাৱকোনোৱা, for *ad.* read *s. i.e.* somebody of some unknown place.

কৰ্হোআ, *s.* omit the second Eng. def.

কলকৱান, *s.* omit the comma after শাঁফৱ.

কল্প, *s.* for Brohmo, in the Eng. def. read Brahmá.

কলি, *s.* add to the Eng. def. a knob; also দিঘল ভিনি চুকিয়া কানি, a gusset.

কৱচ, *s.* read কৱচ.

কাঁচি, *v.* for আঁক দি কটা, read আঁক দি কাটি, add *a.* not well curdled, applied to milk curds.

কাটলুআ, *a.* read কাঁটলুআ.

কাক্‌ৱা, for *ad.* read *pron.* the Accusative of কোনৱা, somebody.

কাঠকঠুআ, *a.* omit the last Eng. def.

কানসমনিয়া, for *v.* read *a.*

কানি, *s.* add কনা ভিৱোতা, a blind woman.

কানিয়া, for *v.* read *a.*

কুঁহুম, *s.* read কুহুম.

কেনি, কেনিঙ, কেনিৱা, these three words are adverbs.

কৈ, *v.* add, কথন কৱি, বুলি.

কোকানলে, *s.* read কোকানল.

কোটি, for *v.* read *a.*

ক্রিক্ক, *s.* for কলা, read কঁলা.

খ

খগজা, for *s.* read *a*; for অনভ্যাস, read অনভ্যাসি.

খদখদিয়া, for *ad.* read *a.*

খনি, *s.* used also as an affix, expressing diminution or affection, as মুখ খনি, dear little face.

খৱচি, *a.* for ব্যই, read ব্যই কৱা.

খৱম, *s.* omit the comma between কাঠৱ and পাদুকা.

খৱলিয়া, for *s.* read *a.*

খর্ব, for *v.* read *a.*

খাকৱ, খাকড়, খাৱি, read thus, খাকৱ, খাঁকড়, খাৱি.

খান্ধৱি, *s.* read খান্দৱি, and omit the last Assamese def.

খাপ, *s.* omit the last Eng. def.

খাৰুআ, *s.* add হালপতা, a thin piece of metal.

খিচিৱাই, for *v.* read *ad.*

খিৱসাগৱ, *s.* for hindoo, read Hindoo, (capital H.) and so throughout the book.

খুকুন্দা, *s.* read খুকুন্দা.

খুকুৱা, *a.* read খুঁকুৱা.

খুঁচি, for *s.* read *v.*

খুজি, *v.* for জাম্নাকৱ, read জাম্না কৱি.

খেকাউৱি, খেকাৱ, খেকেটিয়া, খেতৱ, খেতৱসাইজ, খেতৱি, these six words are without the nasal sign.

খেলকৱ, *s.* add, the turning a matter over in the mind, forecaste.

খোক, খোকাপতা, খোচৱ, these three words are without the nasal sign, and খোঁচৱ is an adjective.

খোহা, *s.* omit the comma between জোৱা and দিয়া.

গ

গ, add to the Eng. *s.* haughtiness, contempt, scorn.

গকাৱ, *s.* for গৱন, read গ ৱর্ন.

গচকা, *a.* for খোজ পৱ, read খোজ পৱা.

গচোআ, *a.* add made over, or *s.* the making over to another at a fixed valuation.

গণ্ড, *s.* for গঁৱল, read গৱল.

গনপতি, *s.* omit the first Eng. def.

গপাই, *v.* omit আৱুৱকৈ.

গপি, *v.* for বিবেচনা কাৱি, read বিবেচনা কৱি.

গমগমিয়া, *a.* for ভয়ঙ্কর, read ঘোর.

গহন, *a.* for নিবিড়বন, read নিবির বন.

গহ্বর, *s.* for গম্ভিরর, read গম্ভির; for পর্বতরর গুহা, read পর্বতর গুহা.

গাধ, *s.* omit ভাবি.

গুরা, *s.* read গুআ.

গুচি, *s.* add নষ্ট হৈ, বেয়া হৈ, to be spoiled, to become bad.

গুচুআ, *a.* add spoiled, become bad.

গুটিভঁবাল, *s.* for গটি read গুটি.

গুরা, *s.* add any powdered or pulverized substance.

গেঙ্গেরি, *s.* read, the act of snarling or showing the teeth.

গেলোরা, *s.* read গেলোআ; for গেলিবলৈ, read গেলিবলৈ দিয়া.

গোগোঁআই, *v.* read গোঁগোআই.

গোৱাচিপাহি, গোসানি, গোহাই, these three words lack the nasal mark.

গো, *s.* for মুখ, নজন, read মুখ, নজনা.

গোখুঁৱা, *s.* read গোখুৱা.

গোজিৱা, *s.* for palate, read uvula or soft palate.

গোটখাই, *v.* for একে লগেই, read একে লগ হৈ.

গোলা, *s.* omit the last two Eng. def.

গোৱচনা, *s.* read গোৱোচনা.

গোলাপিজামু, *s.* for ঘানেৱে, read ঘ্রানেৱে.

গৌৱ, *s.* omit the comma after হালধিয়া.

গ্রহসান্তি, *s.* read worship designed to propitiate the planets.

ঘ

ঘচাল, *s.* omit the comma after গৈ.

ঘটা, *a.* add overcome, defeated, conquered.

ঘটাই, *v.* for হৰুআই, read হঁৰুআই, and add to defeat, to conquer.

ঘণ্টা, *s.* add a comma after বিসেস.

ঘাটি, *s.* add *v.* to be defeated.

ঘাটোআল, *s.* misprinted, আটোআল.

ঘৱন, and ঘৱনিয়া, read ঘুৱন, ঘুৱনিয়া.

ঘোঁচ, *s.* read ঘেঁচ.

ঘেচাল, *s.* read ঘেঁচাল.

ঘোসক, *s.* for দোস দিওতা, read ঘোসনা কৱোঁতা.

ঘ্রিত, *s.* add ghee.

চ

চই, *a.* omit আসন্ধা.

চঁক, চঁক ধৰা, চঁক, of these three words omit the last, connecting its Eng. def. with the second word used as an adjective.

চচা, *a.* lacks the nasal sign.

চঁয়া, *s.* add an illusion.

চক, *s.* omit the comma after ভৰোআ.

চকুপোৰা, *s.* for চকু চহৰা, read চকু চৰহা.

চতুৰ, *a.* read shrewd, cunning, sharp.

চতুৰালি, for *a.* read *s.* shrewdness, sharpness, cunning.

চপা, *a.* add approached; *s.* the act of approaching.

চমৰা, *s.* omit the over গোঁৰাই, also the comma after সুকুআ.

চায়া, *s.* for চাৰ নিচিনা, read চাঁৰ নিচিনা.

চাকি, *v.* add চাকনি আদিত সৰুআই, সুধ কৰি, চেই.

চাকৈ, *ad.* misprinted চাগৈ.

চাটিফুটি, *s.* read restlessness, tossing about, inquietude.

চাৰ, *s.* add তেল পেৰা তল কাঠ, বহুনা, the lower part of an oil press.

চিটিকা, *s.* add a bounding or flying off.

চিপ, *s.* for খোআ, read লোআ.

চিয়া, *s.* omit the Assamese আগ সৰু.

চিৰিকা, *a.* for খুদ, read খুদ.

চুকমিয়া, read চুকনিয়া; for *s.* read *a.*

চুচুকচামাকৈ, for *a.* read *ad.*

চুঁটি, *a.* add *s.* speed, applied to quadrupeds.

চেচনি, *s.* read চেঁচনি.

চেঁকুৰিয়া, for *v.* read *a.*

চেচেৰাপোৰা, *a.* read চেঁচেঁৰা পোৰা.

চেপেনা, *s.* omit the comma between চেপা মাৰি ধৰা, and জন্ত.

চেফেৰা, *a.* omit the last Assamese def.

চেলমেঠ, *s.* for সাতি, read সাঁতি.

চোঁচা, *s.* for চচি নিয়া, read চুঁচি নিয়া.

চোঁচামাৰি, *v.* for অতি সিঘ্ৰে, read অতি সিঘ্ৰে গৈ বা আহি.

চোতালবাঘ, *s.* read চোঁতাল বাঘ.

চোৱৰ, *s.* read চোঁৱৰ; for চুৰবি, read চুঁৰবি.

চোঙ্গাই, *v.* a comma omitted after বান্ধি; for দি থকা read দি থাকি.

চৌ, for, ফেটোআ, read ফেঁটোআ, used also in setting on dogs.

জ

জইন, for *ad.* read *s.*

জইঘঁটা লৰা, for *s.* read *a.*

জকাল, জকিউআ, জটিয়া, জতৰি, জতৰিফেটি, জঁপিয়াই, these six words are printed without the nasal sign ঁ.

জগোআ, *s.* read, the act of awaking or causing to awake.

জজমান, *s.* for জি জজনে কৰাই, read জি জজন কৰাই.

জৰা, *s.* omit old age in the Eng. def.

জৰি, *s.* add *v.* নিজৰি, টোপাটোপে পৰি, to ooze, to percolate, to drip.

জহোআ, *a.* add egotistical, self conceited, boastful.

জাঁও, omit জাৱ খোজা.

জাঁটলি, *a.* for কুটকৰা, read কুটকুৰা.

জাপ, জাপতজাপে, জাপ মাৰি, these three words require the nasal.

জাগ, *s.* add the application of smoke to ripen fruit or drive away musquitoes.

জানু, *s.* add the knee.

জুকলিজুপুৰি, for *s.* read *a.*

জোৰা, *s.* add to the Assamese জোৰ.

ঞ

ঞ, read ঞ.

ট

টাৰ, *s.* টাৰি *s.* read টাৰ, টাঁৰি.

টিকটিকাই, *v.* substitute in the Assamese def. জেঠিএ বা সক মাৰিবে টিকটিক সদ্দ কৰি,

টেঙ্গুচিয়াই, *v.* add to halt.

টেটোনটামন, *a.* for টেধৰ, read তেধৰ.

টোটোৱা, *a.* for সেৰেলা, read লেৰেলা.

টোপ, *s.* omit the comma that divides the Assamese def.

ঠ

ঠাকঠিক, *a.* for নিয়মত, read নিয়মিত.

ঠুঁটি, *s.* omit the comma between নিচেই and দাঁতি.

ঠোটা, *s.* for ঠোঁটত নিয়া, read জিবা চুঁটি, বা মাত দোৱোল নোখোআ.

ড

ড, in Assamese def. omit the comma between জোখা and জোখ.

ডপলা, *a.* omit দন্দত মৰা চাপৰ.

ডলখাই, *ad.* for আটাইবোৰ read জাকে জাকে.

ডলাই, for *a.* read *v.*

ঢলি, for *a.* read *v.* substitute for Eng. def. to lean, to incline.
ঢেঁৱা, *s.* for the last Assamese and Eng. definition read ঢেপা, আঠিল নোহোআ, flabby, flaccid.
ঢেলাচকুআ, *a.* for Assamese def. read চকুৰ বগা ভাগ ডাঙৰ হোআ.
ঢোৱা, *s.* omit the last Assamese def.
ঢোপোকা, for *s.* read *a.*
ঢোঢোকৰে, *ad.* for Assamese def. read ৰৰকৈ আৰ বেৰ ন থকা.

ত

তথাপি, *ad.* misprinted for তত্রাপি.
তত্ত্বজ্ঞান, *s.* substitute for Eng. def. the knowledge of first principles.
তদপি, for *ad.* read *conj.*
তনু, *s.* as an adjective read thin, not close together.
তৰঙ্গনি, *a.* omit পানি, in Assamese def.
তৰা, *s.* add a species of plant, deliverance, escape.
তলা, *s.* add সঁচাৰ, to Assamese def.
তলাতল, *s.* add to the Assamese def. হিন্দু মতে ত্রিতিয় নৰক.
তালমৰি, *v.* omit the last two Eng. def.
তাহাতে, for *a.* read *ad.*
তিতাফল, *s.* omit comma after medicinal.
তিলক, *s.* for an mark read a mark; omit the last two Eng. def.
তুতুআই, *v.* for দিম দিম বুলি নিদিয়া, read দিম্ দিম বুলি নিদি.
তৃপ্তি, *s.* for তুষ্ট, read তুষ্টি.

থ

থমকি, *v.* for ৰৈৰৈ, read ৰৈ থাকি.
থাক, *s.* omit the last three Assamese def
থাপি, *v.* add to pat, to make compact.
থেকেৰনেকেৰ, *ad.* read থেকেৰ্নেকৰ্কৈ.
থেৰেহা, *a.* add unsettled, as of an investigation.
থোৰ, *s.* omit the comma after থুৰিউআ, in Assamese def.
থোহমোহ, for *s.* read *a.*

দ

দতাল, in Assamese def. omit ডাঙৰ.
দখিনা, *s.* for কম প্রতিষ্টা কৰা দান, read কর্ম প্রতিষ্ঠা কৰা দান.
দখিনিয়া, for *s.* read *a.*
দণ্ডনিয়, } *a.* omit the comma between সাস্তিৰ and. জোগ্য.
দণ্ডার্হ, }

দন্ত্য, *a.* enclose আখৰ in brackets.

দন্দবান্দ, } *s.* for থোটা মোজা, read ঠোঁটামোজা.
দন্দাবন্দা, }

দন্য, for *a.* read *s.*

দমলাদমলি, for *s.* read *a.* for Eng. def. read having numerous blotches or swellings.

দৰমহা, *s.* for মাহিলা, read মাহিলি.

দলমাদলমি, for *ad.* read *a.*

দলিয়াদলি, *v.* read দলিয়াদলি কৰি.

দসমাৎস, for *a.* read *s.*

দসা, *s.* omit last Assamese def. কাপৰৰ দহি.

দাউনি, *s.* omit female in Eng. def.

দানসাগৰ, for *a.* read *s.* for the two first Eng. def. read a kind of Hindoo alms-giving.

দিব্য, *a.* omit the last two Assamese def.

দুধাৰ, for *a.* read *s.*

দুবৰি, *s.* add to the Assamese এবিধ ধান.

দুজই, *a.* read দুৰ্জই, in def. for দুৰ ডাঙৰ, read ৰৰ ডাঙৰ.

দোলাই, *v.* omit the last Assamese def.

দ্রুত, *v.* for Assamese def. for বেগ, read বেগি.

দ্রোন, *s.* omit দোন, add Drun, a sage of King Durjudhon.

ধ

ধনুআ, *a.* add to the Eng. *s.* a paramour.

ধমাধম, } for *a.* read *s.* omit ৰৱকৈ.
ধুমাধুম, }

ধৰম, } *s.* add *a.* holy, sacred.
ধর্ম, }

ধুনা, *s.* omit এঁঠা এবিধ, add to Eng. *a.* soundly beaten.

ধুনি, *v.* add to Eng. to beat severely.

ধুপুৰি, *s.* omit at in the last Eng. def.

ধুমাধুম, omit the word. see ধমাধম.

ধুমু, *a.* for ধুআৰৱনিয়া, read ধোঁআ ৰৱনিয়া.

ধেমেলাধেমেলি, for *a.* read *s.*

ধ্রুৱ, *a.* read ধ্রুব.

ন

ন, add to Eng. def. new, nine.

নখ, *s.* add the spur of a mountain.

নৰানি, *s.* add a woman of the Nora race.

নাগ, *s.* omit হাঁতি, in Assamese def.

নাচনি, *s.* add এবিধ পকৱা.

নাৰি, *s.* for *fem.* of লৰ, read fem. of নৰ.

নিচিদু, *a.* for অসুধ নকৰা, read খতি নকৰা, add unceasing.

নিচুৰিয়া, *a.* enclose অৱস্থা বিসেস, in brackets.

নিজাৰপৰা, *s.* omit উৰাৰ হোআ, এঁটোআ.

নিবিৰ, *a.* for অঘাধ্য, read অঘাইত, for গভিৰ, read মোট মৰা.

নিয়াৰি, *s.* for আৰ নথকা, read আঁৰ নথকা.

নিৰঞ্জন, *a.* omit the last three Assamese def.

নিৰহনিপানি, *a.* add *fig.* applied to a miserly person.

নিৰুপন, for *a.* read *s.*

নির্দোস, for *v.* read *s.*

নির্বিকাৰ, *a.* for immovable, read immutable, uniform.

নিসা, *s.* omit হালধি, and the Eng. def. turmeric.

নেকনেকিয়া, *a.* for গধুৰ ভাৰ, read গধুৰ, heavy applied to a burden or to rain.

নেচেল, for *a.* read *ad.*

প

পইৰাদিয়া, *s.* for খুৰা দিয়া, read পাত্রাদিৰ তলিৰ কান লগোআ, the affixing a base.

পয়া, *s.* lacks the nasal sign.

পকা, *a.* add চুলিআদি বগা পৰা.

পথ্য, *s.* add *a.* wholesome, salutary; omit বস্তু.

পটুআ, *s.* for Assamese def. read কটা কলা গচৰ বখুআ.

পদ, *s.* add in gram. an inflected word, an article of property.

পদাথবিদ্যা, *s.* for সিষ্টি read সৃষ্টি.

পদার্পন, *s.* for খোজ দিয়া, read খোজ দিয়া, add কৰমত নিজুক্ত কৰা.

পদ্ম, *s.* add সংখ্যা বিসেস, ten billions.

পৰা, *a.* add plucked or picked off, as fruit from a tree.

পৰার্দ্ধ, for *s.* read *a.* omit the second Assamese def.

পৰিখিত, *s.* for পোৰোহিত, read পৰিখ্যা পোআ বা কৰা, omit priest.

পৰিতুষ্ট, *a.* for সন্তোস, read সন্তুষ্ট.

পৰিধি, *s.* omit the last Assamese def.

পৰিপক্ক, *a.* add mature, accomplished.

পহিয়া, *s.* add a watchman, a sentinel.

পৰিষ্কিত, *a.* read পৰিস্কিত.

পৰোপকাৰি, *a.* read পৰোপকাৰি.

পাকৈঠোঁৰা, *s.* cut out দ্রোন কাক, substitute for Eng. def. the Hornbill.

পাগুলি, *v.* alter Assamese def. to খোআ ঘাঁহ আদি পেটৰ পৰা উলিয়াই চোবাই.

পাচধৰা, *s.* omit সাও বিসেস, and the Eng. def. a curse.

পাণ্ডু, *s.* before the last Eng. meaning for *s.* read *a.*

পাত্ৰ, *s.* add বজাৰ মন্ত্রি বিসেস, জোগ্য, a minister of state.

পাৰলি, *s.* add a dark grey color.

পাৰি, *v.* add to the Assamese def. সাৰি.

পাহ, *s.* omit the last Eng. def. dice.

পাহকটা, *s.* for carving, sculpture, read the notching of a border.

পিক, *s.* omit the last Assamese def. কুলি চৰাই.

পিপলিয়া, for *v.* read *a.*

পিপাসি, *a.* omit জন.

পিয়ল, *s.* add to the Eng. enrolment.

পিয়াহ, *s.* for ত্রিসাঁ read ত্রিসা.

পিয়াহলগা, *a.* for ত্রিসাঁতুৰ, read ত্রিসাতুৰ.

পিৰ্কতি, *s.* for last Eng. def. read the edge of the eyelids.

পুং, omit লোন আদিৰ ভুমুক, (see পুঙ্গ.)

পুত্রপৌত্রাদি, for *a.* read *s.*

পুঁন্য, *s.* add righteousness.

পুন্যকর্ত্তা, *s.* add পুন্যৱন্ত কৰাওঁতা.

পুৰা, *s.* add *a.* full, complete, entire.

পুৰন্দৰ, *s.* add অসম দেসৰ সেস বজাৰ নাম.

পুৰুপুৰকৈ, *ad.* omit লাহে লাহে.

পুৰিয়া, *a.* add *s.* a small packet of vermillion, medicine &c.

পুকস, *s.* in Eng. def. for ওপৰ পুকস, read উপৰি পুকা.

পুনঅৱতাৰ, *s.* in Eng. def. for a Nor King, read Nor Hingho.

পুলুকা, *a.* omit লকুআ, add ডোল আদিৰ বন্ধনৰ পৰা এৰোআ.

পুষ্পোদ্যান, *s.* read পুষ্পোদ্যান.

পেঁপুআ, *s.* for বিমোহ, read বিমোৰ.

পেটা, *a.* add used in *comp*; as দিঘল পেটা, Long bellied, আপোন পেটা, greedy.

পেনপেনিয়া, *a.* omit পানি আদিৰ উথলা, add whimpering.
পৈত্রিক, *a.* omit অনেক পুৰুসিয়া.
পোআ, *s.* read পোঁআ.
পোকৰটনা, *s.* for কপঙ্গ, read কপিঙ্গ.
পোন, *a.* omit প্রথম.
পোনা, *s.* add a term of affectionate address to very small children.
পোৰ্পোৰকৰে, *ad.* omit চৰ্চৰ, কৰে.
পোলা, *s.* add a bundle; for কোঁচা, read কোচা.
পোহদিয়া, *s.* alter Assamese def. to পুৱনি দৈ গাখিৰত এঁওআ গাখিৰ দি থকা; and omit daily in Eng. def.
প্রতিখ্যন, *ad.* omit the last two Assamese def. and the last Eng. def.
প্রতিষ্ঠা, *s.* add consecration (as of an image.)
প্রত্যখ্যপ্রমান, *s.* for the last Eng. def. read, self evidence.
প্রদেস, *s.* omit এক খণ্ড.
প্রবল, *a.* for বৰ বল read বৰ বলি.
প্রবেস, *s.* omit আহি পোআ.
প্রসুতা, *s.* omit the first Eng. def.
প্রস্তাও, add বেলা বা সময়.
প্রস্থ, *a.* omit পোহা.
প্রিয়, *a.* omit স্বামি.
প্রেতনদি, *s.* for hindoo styx, read Hindoo Styx.

ফ

ফইদা, *s.* omit লাভ, and its Eng. def. advantage.
ফঙ্গফঙ্গিয়া, *a.* for daylight, read, clear, translucid.
ফা, *s.* omit আলু আদিৰ ঠেঙ্গুলি, and its Eng. def. a root branch.
ফাৰিৰ, *s.* omit the first Bahuki in Eng. def.
ফৰ্ফৰিৱ, *a.* for সকান ঠাই, read সুকান.
ফৰ্ফৰোখ, *s.* for চেৰ্চেৰোআ, read চেকচেকোআ.
ফলি, *s.* dd an instrument through which wire is drawn.
ফলিয়া, *a.* mit কান্ধুলি মাচ.
ফিচাহিনি, for a ill-favored woman, read an ill-favored woman.
ফুকুউআ, for *s.* read *a.*
ফুটা, *a.* add a perforation.
ফেঁটি, omit the las Assamese def.
ফেকাম, *s.* add a cluh screen or partition.
ফেকামজোৱা, for *s.* read *a.*

ফেচেকা, *a.* in Assamese def. insert তাম্বোল, in brackets.

ফেটেঙ্গা, *a.* for ভেতলেঙ্গ, read ফেতলেঙ্গা.

ফেৰিয়া, *a.* omit the first Assamese def.

ব

বঁহিয়া, *a.* add to the Assamese def. হাঁখৰআ পৰা.

বখলা, *s.* add a slab.

বঙ্গলা, *s.* omit the last Assamese and Eng. def.

বচৰ, *s.* omit সাল.

বচা, *a.* for অচম দেসৰএক চহৰ, read কাঁৰিৰ এখেন মানুহ, omit the last Assamese def.

বচোআল, *s.* in Assamese def. for চুৰিয়া read জেমা, in Eng. def. for waist cloth read skirt.

বজুপানি, *s.* for বজ, read বজু, cut out কিপিন, কঠিন, and its Eng. def. a hard miser.

বজমই, *a.* read বজুমই.

বজাঘাত, *s.* read বজ্রাঘাত. for বজ মৰা read বজ্র মৰা.

বতা, *s.* add সৰু চৰাই এবিধ, a quail.

বনআ, *a.* for বন কৰা জন, read বন কৰা, laborious.

বৰঞ্জি, *s.* omit comma between জনি and চোআলি.

বৰটি, *s.* cut out ডাঙৰ টি, and write বৰটি, with a circumflex over the ব.

বর্নমালা, *s.* } these two words are printed together by mistake.
বর্নাই, *v.* }

বল, *s.* omit সেনা.

বসুদেৱ, *s.* for Bahoodeo read Bohudeu.

বহখোআ, for *s.* read *a.*

বহুদর্সি, *a.* omit লোক.

বাউলি, *a.* for বলিয়া উঠা তিৰোতা, read বলিয়া উঠা, (তিৰোতা.)

বাঁকি, *s.* omit থকা.

বাজি, *a.* insert মাইকি, in brackets.

বাকচতুৰ, *a.* omit &c. in Eng. def.

বাঙ্কৰা, *a.* omit আশ্চা.

বাঞ্চনিয়, *a.* for last Eng. def. read wished for.

বাটি, *s.* add *v.* to twist (as of a cord.)

বান, *s.* for পাচৰ সংখ্যা, read পাচৰ সংখ্যা.

বানি সুতা, *s.* for তাতত বোআ, read তাঁতত বোআ.

বাপুটি, *s.* omit এজন বামুনৰ সম্বোধন.

বাপুদেউ, *s.* add to Eng. def. used to brahmin only.

বাপেক, } *s.* omit the def. an ejaculation of surprise.
বাপেৱে, }

বাপ, *s.* for the two last Assamese def. read পিণ্ডত দিয়া কাপৰৰ দহি, Eng. def. thread from the fringe of a cloth, given at a shradh, in honor of the dead.

বাহৰ, *s.* omit সৰহিয়া.

বাহি, *a.* omit বস্তু, in the second Assamese def.

বাহিগা, *s.* for সেই দিনা নোধোআ গা, read নোধোআ গা.

বিক্রিত, *a.* omit the last three Eng. def.

বিজোগ, *s.* add preceded by প্রান, death, dissolution.

বিদা, *s.* used for বিদ্যা, which see.

বিনন্দবিলাস, *s.* omit the last Assamese def.

বিন্‌বিনাই, *v.* omit থকা, in Assamese def.

বিনাসি, *a.* omit চুকাই.

বিভঙ্গ, omit হাত ভৰি নৰলোআকৈ মৰাৰ দৰে পৰি থকা.

বিয়থ, *a.* read বিয়র্থ.

বিয়ৈবাঁজি, *a.* omit তিৰি, and write মাইকি in brackets.

বিৰ, *s.* for চুলি কোঁচা কোঁচকৈ ফালি ওকনি চোআ, read চুলি আদিক দুভাগকৈ ফালি বাট উলিউআ, add, a division or parting, applied to the hair, to dense jungle, or to a crowd of people.

বিৱা, *s.* add, a pointed splint of bamboo for carrying unthreshed grain, an imaginary water demon.

বিলাত, *s.* omit the last Assamese def.

বিহুআ, *a.* add, a species of bird.

বুকু, *s.* omit the last Assamese def.

বৰুবিয়া, বলনি, বলনি কাপৰ, বলনি ঘৰ, বলনি চৰা, these five words are misprints for বুৰুবিয়া, বুলনি, বুলনি কাপৰ, বুলনি ঘৰ, বুলনি চৰা.

বলি, *v.* read বুলি, for খোজ কাৰ্হি, read খোজকাৰ্হি.

বেঙ্গা, *s.* add মাত ফুটাই কব নোআৰা, unable to articulate.

বেদান্তিক, *s.* for Eng. read Vedantic.

বোলাই, *v.* for to do in excess, read, to be in excess.

বৌ, *s.* for মাকৰ তিৰোতাৰ, addressed often to respectable women.

বৌধ, *s.* for Assamese def. read বুধ সাস্ত্র মনা লোক, a Boodh.

ভ

ভিম, *s.* for পাচ পাণ্ডৱৰ, পাচ পাণ্ডৱৰ, add very large, used in *comp.* as ভিমকল, ভিম দলৈ.

ভুৱা, *s.* omit ভুৱুৱা.

ভেঁটি *v.* add ঘৰ আদিত ওখকৈ তোলা মাটি.

ভেত্‌কৱে, *ad.* read ভেঁত্ কৱে.

ভেকভেককৱে, *ad.* insert ইহা, in brackets.

ভেজাই, *v.* omit the last Assamese def.

ভেলেক্‌কৱে, *ad.* for Assamese def. read বেগতে, অকস্মাতে, (গোন্ধ আ',)

ভেল্‌ভেল্‌কৱে, *ad.* for Assamese def. read ৱৱকৈ, বেয়াকৈ, (দুর্গন্ধ উঠা.)

ভেলেঙ্গি, *s.* for Assamese def. read মাইকি সৱ পহু.

ভোটা, *s.* add পুৱিৱলৈ সজা কেঁচা ইটাৰ দল, a pile of unburnt brick.

ভোটাতৱা, *s.* add শুক্র গ্রহ, also the morning star.

ভোলা, *s.* omit the last Assamese def.

ম

মন, *s.* in Eng. def. for পৱি or ৱাৰ্হি, read পৱি or ৱহি.

মনু, *s.* for the first Assamese def. read হিন্দু ব্যৱস্থাৰ শাস্ত্র ৱক্তা মুনি এজন.

মলি, *s.* add to mix treacle and tobacco for smoking, to scour.

মঙ্গহ, *s.* for Eng. def. read, a *hath* where Naga salt is sold.

মাজতিয়া, *a.* for মাজুই, read মাজু.

মান্যৱতি, *a.* স্ত্রি, shut up in brackets.

মাৱ, *s.* omit মুঠ.

মেজাস্তৱি, for *v.* read *s.*

মেঠ, *s.* omit অৱস্থা, condition.

মোচ, *s.* omit গোঁফ, which is Bengali.

ৱ

ৱথজাত্রা, *s.* for Juggernaut, read Jagannath.

ৱহঘৱা, *s.* omit the last Assamese def.

ৱাজদুআৱ, *s.* for the royal levee, read a royal levee.

ৱামায়ন, *s.* add to the Eng. def. contention, discord.

ল

লতাসিৱ, *s.* omit লেটেকা.

লৱা, *s.* লঁৱা, with circumflex.

লাই, *s.* omit সাক এৱিধ, see লাইসাক.

লেচকেচ, *s.* omit the last Assamese def.

লেপ, *s.* omit নিহালি.

স

সগুন, *s.* omit এসগুন, and the Eng.

সতৰি, *a.* omit কথকি তিৰি, and its Eng. a talkative woman.

সতিনিমাৰি, *s.* read for Eng. def. a stick to steady the band of a wheel.

সহ, *a.* omit মৰা দেহ, and Eng. def. a dead body.

সৰালি, *s.* for foul, read fowl.

সাঙ্গিভাৰ, *s.* in Eng. def. omit the words as above.

সাদিন, for *a.* read *s.*

সাৰি, *v.* omit the last Assamese def.

সিঙ্গ, *s.* omit ৰিসাল.

সিৰফটা, *a.* read, সিৰফুটা.

সিহৰি, *s.* for চাকনৈয়া সিপা, read চাকলিয়া সিপা.

সুগন্ধ, *s.* omit মলমল্ কৰে, which is *ad.*

সুচামৰা, *s.* omit খহ আদিত খোচ মৰা.

সুনি, *v.* add আগ্যা মানি.

সেওতা, *s.* omit the last def. in Assamese and Eng. see সেঁওতা.

সৌমাৰপ্রিষ্ঠ, *s.* for Bishnauth read Bishnath.

স্নানজাত্রা, *s.* for Juggernaut read Jagannath.

স্বাস, *s.* omit last Assamese def.

হ

হৰন, *s.* for rage, read rape.

হৰমোহন, } *a.* read হৰ মোহন.
হৰলক, } হৰলুক.

হলাই, *v.* for দোআই, read দোঁআই.

হলৌ, *s.* for কলা, read কঁলা, with circumflex.

হলৌহলোকৰে, *ad.* for খোজ কর্হা, read খোজ কর্হা.

হাই, *s.* for চিয়ৰ, read চিঁয়ৰ.

হাউলি, *s.* add to lean, to incline from a perpendicular.

হাঁওঁৰিমাৰি, *v.* omit the last Assamese def.

হানি, *s.* omit টোআই.

হিলৈগুটি, *s.* read হিলৈ মৰা গুলি.

হেঁতেন, omit the comma after সম্ভব্য.

হেপোৰতেপোৰ, *s.* for জুজি থকা, read জুঁজি থকা.

হৈ, *v.* for হই, read হুই.

হোঁকোৰা, *s.* for or above, read, as above.

YC114687